Coperta de Puşa Halpert

ANNE BRONTË

Necunoscuta de la Wildfell Hall
Roman

Traducere de Andrei Bantaş

Editura Capitoliul
Bucureşti, 1992

Anne Brontë
The Tenant of Wildfell Hall
Ed. Smith Elder et Co. London, 1834

CAPITOLUL I

TREBUIE SĂ TE PORT CU MINE îndărăt pînă către toamna anului 1827.

După cum ştii prea bine, tatăl meu era un fel de boiernaş din comitatul X; şi, după dorinţa-i adeseori exprimată cu hotărîre, am mers pe urmele lui ocupîndu-mă de proprietatea noastră, fără prea multă bucurie în această privinţă, întrucît ambiţia mă îndemna către ţeluri mai înalte, iar îngîmfarea mă făcea să cred că dacă nu ascult de glasul ei îmi îngrop talantul[1] sau, cum se zice, îmi ascund lumina sub obroc. Maică-mea făcuse tot ce-i stătuse în putinţă pentru a mă convinge că sînt în stare de realizări mai mari; dar taică-meu, care era de părere că ambiţia e calea cea mai sigură spre dezastru, iar schimbarea nu poate însemna altceva decît distrugere, refuza cu îndîrjire să plece urechea la orice plan privind îmbunătăţirea situaţiei mele sau a semenilor mei. El mă asigura că toate vorbele de acest fel nu sînt decît fleacuri şi, pînă şi pe patul de moarte, ultimele lui cuvinte au fost rugămintea fierbinte de a nu mă abate de la datina străbună, de a-mi alege calea pe care o urmase şi el, şi înaintea lui, bunicul, de a mă lepăda de năzuinţele-mi deşarte, purtîndu-mi cinstit paşii prin lume, fără să mă uit nici în dreapta, nici în stînga, precum şi de a face în aşa fel încît să las copiilor mei pogoanele strămoşeşti cel puţin la fel de înfloritoare cum le-am moştenit eu de la el.

Mă rog! La urma urmei, un fermier cinstit şi harnic e unul dintre cei mai folositori membri ai societăţii; şi dacă îmi închin talentele cultivării proprietăţii mele şi propăşirii agriculturii în general, voi face în felul acesta să profite nu numai rudele mele

[1] Aluzie la o parabolă biblică (n. tr.).

apropiate şi cei ce depind de mine, dar, în oarecare măsură, şi omenirea toată; aşadar, se va spune că n-am făcut degeaba umbră pămîntului.

Cu capul plin de asemenea gînduri, mă străduiam să mă mîngîi, în timp ce mă întorceam puţin cam obosit de pe ogor într-o seară rece, umedă şi înnorată de pe la sfîrşitul lunii octombrie. Dar licărirea unui foc jucăuş, întrezărit prin fereastra salonaşului, a fost mai de folos pentru a mă înviora şi pentru a mă dojeni pentru nemulţumirile mele ingrate, decît toate cugetările înţelepte şi hotărîrile cuminţi pe care încercasem să le încropesc în mintea mea; pentru că pe atunci — nu uita — eram destul de tînăr — n-aveam decît douăzeci şi patru de ani — şi nu ajunsesem încă să am nici pe jumătate stăpînirea de sine pe care am dobîndit-o acum — oricît de mică ar fi ea.

Şi totuşi, n-avem voie să intru în acest liman al fericirii pînă ce nu-mi schimbam cizmele pline de noroi cu o pereche de pantofi curaţi şi surtucul meu de purtare cu o haină mai onorabilă — şi pînă ce nu mă făceam, în general, prezentabil pentru a mă putea înfăţişa dinaintea unei societăţi cuviincioase; deoarece maică-mea, în ciuda bunătăţii şi blîndeţii ei, era nemaipomenit de pedantă în anumite privinţe.

Urcînd spre camera mea, am fost întîmpinat pe scări de o fetişcană drăguţă şi curăţică de nouăsprezece ani, cu o siluetă frumoasă, deşi cam plinuţă, cu faţa rotundă, ca obrajii rumeni şi înfloritori, cu cîrlionţi bogaţi şi strălucitori şi cu ochişori negri şi tare veseli. Cred că nu mai e nevoie să spun că era vorba de sora mea Rose. Ştiu că încă şi acum e o matroană destul de chipeşă şi, fără îndoială, cu nimic mai puţin atrăgătoare — în ochii tăi — decît în ziua fericită în care ai văzut-o prima oară. Pe atunci nimic nu-mi putea spune că ea, peste numai cîţiva ani va deveni soţia unui om pe care nu-l cunoşteam deloc,

dar care era menit să-mi devină după aceea un prieten mai apropiat chiar decît îmi era ea — şi în orice caz mai drag decît flăcăiandrul acela prost-crescut de şaptesprezece ani care m-a apucat de guler pe coridor, cînd coboram, şi era cît pe-aci să mă răstoarne. Drept pedeapsă pentru obrăznicia lui a primit o lovitură răsunătoare peste scăfîrlia care n-a suferit însă prea mult de pe urma acestei molestări, întrucît, în afară de faptul că era neobişnuit de tare, mai era şi apărată de o tufă îmbelşugată de bucle scurte şi roşcate, despre care mama spunea că seamănă cu frunzele ruginii ale toamnei.

Intrînd împreună în salonaş, am găsit-o pe această distinsă doamnă aşezată în fotoliul ei de lîngă foc şi împletind de zor, aşa cum îi stătea în obicei, ori de cîte ori nu avea altceva de făcut. Măturase frumos căminul şi făcuse focul, care-şi înălţa acum flăcările semeţe pentru primirea noastră. Servitoarea tocmai adusese tava cu ceaiul; iar Rose scotea zaharniţa şi cutia de ceai dintr-o despărţitură a bufetului negru de stejar masiv care strălucea ca abanosul lustruit în lumina plăcută ce învăluia în amurg salonaşul.

— Ei! Uite-i pe amîndoi, strigă mama, întorcînd ochii spre noi, dar fără a întrerupe măcar o clipă mişcarea neîncetată a degetelor ei îndemnatice şi a andrelelor strălucitoare. Aşa, acuma închideţi uşa şi apropiaţi-vă de foc, pînă ce se umple Rose ceştile; sînt convinsă că vă e tare foame. Ei, dar ia spuneţi-mi ce-aţi făcut toată ziua; tare îmi place să ştiu cu ce mi s-au îndeletnicit copiii.

— Eu m-am ocupat de mînzul cel sur, ca să-l învăţ să meargă la pas — şi n-a fost deloc o treabă uşoară. Apoi am dat porunci pentru aratul ultimei mirişti de grîu — fiindcă argatul cel tînăr habar n-avea să se descurce singur. Şi pe urmă am alcătuit un plan corespunzător şi de mare folos pentru a seca şi iriga lunca mereu supusă inundaţiilor.

— Ei vezi ce băiat bun am?! Dar tu, Fergus? Tu ce-ai făcut?

— Am fugărit viezurele.

Şi apoi începu să ne relateze în tot amănuntul această distracţie, precum şi dovezile respective de vitejie pe care le dăduseră pe rînd viezurele şi cîinii. Maică-mea se prefăcea că ascultă cu multă atenţie şi-i privea faţa — foarte animată în acele momente — cu o admiraţie maternă care mie mi se păru cam exagerată faţă de obiectul asupra căruia se revărsa.

— Ar fi timpul să te mai ocupi şi de altceva, Fergus, i-am spus, de îndată ce o pauză de o clipă în naraţiunea lui mi-a permis să plasez şi eu un cuvînt.

— Dar ce-aş putea să fac? mi-a răspuns el. Maică-mea nu mă lasă nici să mă îmbrac ca marinar, nici să intru în armată. Iar eu sînt hotărît să nu fac nimic altceva — decît cel mult să devin o asemenea pacoste pentru voi toţi încît pînă la urmă să ziceţi mersi dacă scăpaţi de mine în orice condiţii.

Mama îi mîngîie, cu blîndeţe, buclele scurte şi cam rebele. Fergus mîrîi şi îşi luă un aer posomorît, după care ne aşezarăm cu toţii la locurile noastre în jurul mesei, dînd în sfîrşit ascultare repetatelor insistenţe ale Rosei.

— Ei, acum, beţi-vă ceaiul, zise ea, iar eu o să vă povestesc la rîndul meu ce-am făcut. Am fost în vizită la familia Wilson. Şi zău, Gilbert, e mare păcat că n-ai venit şi tu cu mine, pentru că am întîlnit-o acolo pe Eliza Millward!

— Mă rog, şi ce-i cu asta?

— A, nimic! N-am să-ţi vorbesc despre ea; am să spun doar atît: că e o fată plăcută şi amuzantă cînd e bine dispusă şi că n-aş avea nimic împotrivă să pot s-o numesc...

— Sst, sst, draga mea! Fratelui tău nici prin cap nu-i trece o asemena idee! şopti cu multă seriozitate mama, ridicînd un deget.

— Mă rog, reluă Rose. Voiam să vă împărtăşesc o veste însemnată pe care am aflat-o acolo — de cînd m-am întors ard de nerăbdare să v-o dezvălui. Ştiţi şi voi că acum vreo lună s-a răspîndit zvonul că cineva o să preia conacul Wildfell Hall — şi... şi ce credeţi? Chiar e locuit de-adevăratelea de mai bine de-o săptămînă! Şi noi care habar n-am avut!

— Cu neputinţă! strigă mama.

— Aiurea!!! ţipă Fergus.

— Ba da, aşa e! E locuit de o doamnă singură!

— Dumnezeule mare, scumpa mea! Bine, dar clădirea e o ruină!

— Doamna cu pricina a pus să i se repare vreo două-trei odăi ca să poată sta în ele; şi locuieşte acolo, singură-singurică — n-are decît o bătrînă care o serveşte, şi-atîta tot!

— Vai de mine! Păi asta-i strică tot hazul — eu trăgeam nădejde să spui că e vreo vrăjitoare! strigă Fergus tăindu-şi o felie groasă de pîine şi ungînd-o cu unt.

— Ah, ce prostii spui, Fergus! Dar zi şi tu, mamă, nu-i aşa că e ciudat?

— Ciudat? Aproape că nici nu-mi vine să cred!

— Ba poţi foarte bine să crezi, pentru că Jane Wilson a şi văzut-o. S-a dus la ea în vizită împreună cu maică-sa care, de cînd a auzit că se află o persoană străină prin vecinătate, bineînţeles că a stat ca pe ghimpi pînă cînd n-a văzut-o şi pînă nu i-a smuls toate amănuntele despre viaţa ei. Se numeşte doamna Graham şi e îmbrăcată în negru — nu în doliu mare de văduvă, ci în doliu mic — dar e foarte tînără după cît zic ele — să aibă cel mult douăzeci şi cinci ori douăzeci şi şase de ani, — numai că e tare rezervată! S-au străduit ele din răsputeri să descopere ce-i cu ea, de unde vine, cine este. Dar nici doamna Wilson cu atacurile ei îndrăzneţe, ba chiar obraznice, nici Jane Wilson cu diplomaţia ei abilă, n-au izbutit să smulgă

nici cel mai mic răspuns satisfăcător. Sau măcar vreo observaţie întîmplătoare ori cine ştie ce vorbă în stare a le mai potoli curiozitatea ori a arunca cea mai slabă rază de lumină asupra istoriei vieţii ei, asupra situaţiei sau rubedeniilor sale. Mai mult decît atît, nici nu s-a arătat cine ştie ce politicoasă cu ele, doar cît cere buna-cuviinţă, şi se vedea bine că a fost mai încîntată cînd le-a zis: „La revedere” decît cînd le-a urat: „Bine aţi venit”. Dar Eliza Millward zice că tatăl ei are de gînd s-o viziteze în curînd pe văduvă şi să-i ofere sfaturile şi păstorirea lui, temîndu-se foarte că are mare nevoie de ele, întrucît — desi lumea stie că a venit în ţinutul nostru la începutul săptămînii trecute — duminică nu şi-a făcut apariţia la biserică. Iar ea — adică Eliza — ţine morţiş să-l însoţească, şi cu siguranţă că va izbuti să smulgă cît de cît unele informaţii de la doamna Graham, că doar tu, Gilbert, ştii că Eliza nu dă greş niciodată cînd îşi pune ceva în gînd. Şi, mămico, cred că şi noi ar trebui să-i facem cîndva o vizită; îţi dai seama că e de datoria noastră.

— Bineînţeles, draga mea. Biata femeie! Vai ce singură trebuie să se simtă!

— Dar vă rog foarte mult să vă grăbiţi! Şi să nu uitaţi cumva să-mi raportaţi cît zahăr îşi pune în ceai şi ce fel de boneţele şi şorţuleţe poartă şi toate celelalte amănunte, pentru că pur şi simplu nici nu ştiu cum am să pot să trăiesc pînă cînd voi afla aceste lucruri — zise pe un ton foarte grav Fergus.

Dar dacă el nădăjduise cumva ca replica să-i fie salutată drept o manifestare de virtuozitate în domeniul umorului, eşecul lui fu vizibil, întrucît nimeni nu rîse. Numai că asta nu-l descumpăni şi nici nu-l dezamăgi prea mult; de îndată ce luă o nouă îmbucătură de pîine cu unt şi se pregătea să mai soarbă din ceai, deveni atît de conştient de spiritul de care dăduse dovadă, încît forţa irezistibilă a umorului său îl obligă să sară de la masă şi să ţîşnească din

odaie înecîndu-se şi horcăind. Peste cîteva minute îl auzirăm cu toţii ţipînd de-ţi lua urechile, din grădină.

Cît despre mine, mi-era tare foame, aşa că m-am mulţumit să-mi iau în tăcere ceaiul, şunca şi pîinea prăjită, în timp ce mama şi soră-mea sporovăiau înainte, continuînd să discute situaţia evidentă sau neevidentă şi istoria probabilă sau improbabilă a misterioasei doamne. Trebuie să mărturisesc însă că în urma păţaniei fratelui meu, am ridicat de vreo două ori ceaşca pînă la buze, dar am lăsat-o imediat jos fără să îndrăznesc să-i sorb conţinutul, ca nu cumva să-mi pătez demnitatea printr-o explozie asemănătoare cu a lui Fergus.

A doua zi maică-mea şi cu Rose se grăbiră să aducă omagiul lor frumoasei sihastre; dar se întoarseră fără să fi fost mai bine informate decît la plecare. Totuşi, maică-mea declară că nu regretă călătoria făcută, întrucît dacă ea însăşi nu fusese cu nimic mai cîştigată, în schimb se măgulea cu gîndul că reuşise să aducă un oarecare folos doamnei Graham, ceea ce i se părea un lucru mult mai important: îi dăduse cîteva sfaturi bune care, spera ea, n-aveau să fie irosite în vînt; deoarece doamna Graham, măcar că nu spusese mai nimic interesant, şi avea un aer oarecum încăpăţînat, părea capabilă să cugete cu înţelepciune. Atîta doar că mama nu ştia unde putuse să-şi trăiască viaţa această biată femeie, de vreme ce dovedea o lamentabilă necunoaştere a unei sumedenii de lucruri, fără să aibă, în schimb înţelepciunea ca măcar să se ruşineze de ignoranţa ei.

— La ce fel de lucruri te referi, mamă? am întrebat-o eu.

— La treburile gospodăriei, şi la toate micile fineţuri culinare, şi altele asemenea, pe care orice doamnă trebuie să le cunoască bine, indiferent dacă i se va cere sau nu vreodată să le aplice în practică. Dar eu oricum i-am furnizat cîteva informaţii utile, precum

şi nişte reţete excelente, a căror valoare ea evident n-a fost în stare s-o aprecieze, căci m-a rugat să nu mă deranjez deoarece duce o viaţă atît de simplă şi de modestă încît e sigură că n-o să le poată folosi niciodată. „N-are importanţă, draga mea, i-am spus eu, sînt lucruri pe care orice femeie bine trebuie să le ştie. Şi pe urmă, chiar dacă acum eşti singură, n-ai să rămîi întotdeauna astfel. Ai fost măritată şi probabil — aş putea spune mai degrabă cu siguranţă — te vei mărita din nou." „În privinţa asta vă înşelaţi, doamnă, mi-a răspuns ea cu oarecare semeţie; sînt convinsă că nu mă voi recăsători niciodată." Bar eu i-am spus că n-o pot crede întrucît am o experienţă mult mai mare de viaţă.

— Bănuiesc — am zis eu — că trebuie să fie vreo tînără văduvă romantică, venită aici să-şi sfîrşească zilele în singurătate şi să-l jelească în taină pe răposat. Dar toate astea n-au să ţină prea multă vreme.

— Nu, nici eu nu cred, îmi dădu dreptate Rose, pentru că, în fond, nici nu părea chiar atît de neconsolată. Şi pe urmă e şi extraordinar de drăguţă — aş zice chiar de o frumuseţe impresionantă. Trebuie neapărat s-o vezi şi tu, Gilbert; ai să zici că e perfecţiunea întruchipată, deşi ar fi greu, oricît te-ai strădui, să descoperi o asemănare între ea şi Eliza Millward.

— Păi bine, îmi pot foarte uşor închipui multe figuri mai frumoase decît a Elizei, dar nu şi mai încîntătoare. Recunosc că nu prea poate ridica pretenţii de perfecţiune; dar pe de altă parte, susţin că dacă ar fi mai aproape de desăvîrşire, ar fi mai puţin interesantă.

— Şi atunci tu îi preferi defectele faţă de perfecţiunile altora, nu?

— Chiar aşa, dacă mama îmi îngăduie s-o spun.

— Vai, dragul meu Gilbert, ce prostii vorbeşti! Dar sînt sigură că nu crezi ceea ce spui. Nici nu poate fi

vorba de aşa ceva, zise mama ridicîndu-se şi părăsind repede încăperea, sub pretextul unor treburi domestice, pentru a scăpa de obiecţiile care-mi stătea mie pe buze. După aceea Rose îmi făcu favoarea de a-mi mai împărtăşi alte cîteva amănunte referitoare la doamna Graham. Înfăţişarea, manierele, îmbrăcămintea ei, pînă şi mobila din camera în care locuia îmi fură descrise, chiar cu mai multă claritate şi precizie decît doream eu. Dar întrucît nu ascultam cu prea multă atenţie, n-aş izbuti să repet toate aceste amănunte, chiar dacă m-aş strădui.

A doua zi era sîmbătă. Duminică toată lumea se întreba dacă frumoasa necunoscută va dovedi că i-au fost de folos mustrările blînde ale preotului şi va veni la biserică. Mărturisesc că şi eu mi-am îndreptat privirile cu oarecare interes către vechea strană a familiei, aparţinînd conacului Wildfell, unde pernele şi tapiseria altădată de culoare stacojie — dar acum ieşite de soare — nu mai fuseseră călcate şi nici reînnoite de atîţia ani, iar blazoanele sinistre, cu chenarele lor lugubre, de pînză neagră, decolorată, de pe peretele de deasupra păreau să se încrunte sever la lume. În strană am văzut o siluetă înaltă de adevărată doamnă, îmbrăcată în negru. Faţa ei era întoarsă spre mine şi avea în ea un ce anume, care, de îndată ce mi-a sărit în ochi, mi-a ţintuit privirile. Avea părul negru ca pana corbului, desfăşurat în zulufi lungi şi mătăsoşi — o coafură cam neobişnuită pe vremea aceea, deşi întotdeauna avea ceva graţios şi venea bine; obrajii ei erau frumoşi, dar palizi; ochii nu i-am putut vedea, întrucît fiind aplecaţi asupra cărţii de rugăciuni, erau ascunşi de pleoapele lăsate şi de genele lungi şi negre; dar sprîncenele care-i umbreau erau expresive şi cu un contur remarcabil. Fruntea era înaltă, de intelectuală, iar nasul acvilin. În general nu puteai aduce nici o obiecţie trăsăturilor ei, — atîta doar că obrajii erau cam supţi şi ochii puţin duşi în fundul capului, iar

buzele, deşi de o formă rafinată, erau cam prea subţiri, cam prea strîmte şi păreau să trădeze (sau cel puţin aşa mi s-a părut) o fire nici prea blîndă, nici prea prietenoasă.

Aşadar, în inima mea mi-am zis: „Frumoasă doamnă, mă tem că aş prefera să te admir de la această depărtare decît să împart cu dumneata un cămin”.

Tocmai atunci s-a întîmplat să-şi ridice ochii şi mi-a întîlnit privirile; m-am hotărît să nu întorc capul şi ea s-a aplecat din nou asupra cărţii, dar cu o expresie greu de definit, de dispreţ calm, care pe mine m-a scos pur şi simplu din sărite.

„Mă socoate un căţeluş obraznic, m-am gîndit. Hm! O să-şi schimbe ea curînd părerea, dacă mi se va părea că merită să-mi dau osteneala în această privinţă.”

Apoi mi-a trecut însă prin minte că asemenea gînduri sînt cu totul nepotrivite pentru un locaş de rugăciune şi că purtarea mea e departe de a fi pe potriva situaţiei. Dar înainte de a-mi îndrepta gîndurile către serviciul religios, mi-am aruncat privirile prin biserică pentru a vedea dacă mă observase cineva. Nu, toţi cei care nu se uitau în cărţile de rugăciune se uitau la doamna nou-venită — inclusiv mama şi sora mea, precum şi doamna Wilson cu fiica ei. Şi pînă şi Eliza Miliward trăgea, şiret, cu coada ochiului spre ea. Eliza mi-a aruncat o privire, a făcut o mică strîmbătură de mironosiţă, a roşit şi şi-a plecat cuviincios capul spre cartea de rugăciuni, străduindu-se să-şi recapete înfăţişarea serioasă.

Dar iată-mă din nou păcătuind; numai că de data asta mi s-a atras atenţia asupra greşelii mele printr-un ghiont pe care mi l-a dat brusc obraznicul meu frăţior. Pe moment n-am putut să răspund la acest afront de-cît călcîndu-l pe picior şi amînînd restul răzbunării pînă cînd vom fi ieşit din biserică.

Şi acum, Halford, înainte de a încheia această scrisoare, am să-ţi spun cine era Eliza Millward: era fiica mai mică a preotului, o făptură mărunţică şi cît se poate de atrăgătoare; eu nu eram deloc insensibil la farmecele ei, şi ea ştia acest lucru, deşi nu ajunsesem niciodată să i-l spun direct şi nici nu aveam intenţia precisă de a o face, întrucît maică-mea (care susţinea că pe o rază de douăzeci de mile de jur împrejur nu există nici o femeie destul de bună pentru mine) nu se împăca deloc cu gîndul ca eu s-o iau de nevastă pe această fetişcană ştearsă, care, pe lîngă nenumărate lipsuri, îl mai avea şi pe acela de a nu poseda nici măcar douăzeci de lire Eliza era mică de stat şi durdulie, feţişoara îi era cît un pumn, şi cam la fel de rotunjoară ca şi a surorii mele, cu care semăna oarecum şi la ten — cu toate că al ei era mai delicat şi nu chiar aşa de trandafiriu. Avea nasul cam obraznic şi trăsăturile în general neregulate; cu una cu alta, era mai degrabă încîntătoare decît frumoasă. Dar ochii ei — de acest element remarcabil nu trebuie să uit, pentru că tocmai în ei consta principala atracţie a Elizei — cel puţin în ceea ce priveşte aspectul exterior; ochii ei erau prelungi şi înguşti cu irisul negru sau în orice caz căprui-închis. Expresia lor era foarte diferită, mereu schimbătoare, dar întotdeauna fie răutăcioasă — într-un mod aş zice aproape diabolic — fie vrăjindu-te irezistibil, iar adeseori avînd amîndouă aceste particularităţi deodată. Glasul îi era blînd şi copilăros, pasul uşor şi moale ca al unei pisici; dar cel mai mult semăna cu o pisicuţă drăguţă şi jucăuşă prin felul ei de a fi — sau în orice caz asta se întîmpla cel mai des — pentru că o dată era şmecheră şi obrăznicuţă, o dată sfioasă şi prefăcută, aşa cum îi dicta caracterul ei dulce.

Sora ei, Mary, era cu cîţiva ani mai mare, cam cu o palmă mai înaltă şi mult mai masivă şi mai grosolană la trup. Era o fată simplă, liniştită şi înţeleaptă care o

îngrijise cu multă răbdare pe mama lor în tot timpul bolii îndelungate şi apăsătoare de pe urma căreia nu se mai sculase niciodată; iar de atunci Mary fusese menajera şi roaba familiei. Se bucura de încrederea şi preţuirea tatălui ei, de dragostea şi simpatia tuturor cîinilor, pisicilor, copiilor şi săracilor, dar era întotdeauna jignită, înjosită şi nebăgată în seamă de toţi ceilalţi oameni.

Cît despre reverendul Michael Millward, era un bătrînel înalt şi grav, care-şi punea pălăria cu borul lat în aşa fel încît îi acoperea faţa lătăreaţă, pătrată şi cu trăsături masive. Purta întotdeauna în mînă bastonul gros, îşi strîngea picioarele zdravene în pantaloni strîmţi de călărie cît şi în ghetre — pe care la ocazii mari le înlocuia cu ciorapi lungi de mătase neagră. Era un om cu principii foarte rigide, plin de prejudecăţi şi deprins să-şi respecte obiceiurile, lipsit de îngăduinţă faţă de orice abatere de la dogma stabilită. În toate acţiunile pornea de la convingerea fermă că opiniile lui sînt de-a pururi juste şi oricine nu le împărtăşeşte trebuie să fie ori jalnic de ignorant, ori plin de orbire răuvoitoare.

În copilărie mă deprinsesem să-l privesc cu un sentiment de teamă amestecată cu respect — sentiment pe care abia în ultima vreme am reuşit să mi-l mai înfrîng în oarecare măsură, pentru că deşi avea o bunătate părintească pentru cei ce se purtau frumos, era partizanul unei discipline stricte şi adeseori ne certase cu asprime pentru greşelile şi poznele noastre tinereşti. Şi, mai mult decît atît, în vremea aceea, ori de cîte ori venea în vizită la părinţii noştri, trebuia să ne ridicăm în picioare dinaintea lui şi să-i spunem catehismul sau să repetăm vreun cîntec cum ar fi fost *Ce face mica, harnica albină.* Sau — lucrul cel mai neplăcut cu putinţă — trebuia să-i răspundem la întrebări privitoare la ultima lui predică şi la punctele principale ale acestei cuvîntări — pe care din nefericire

noi nu izbuteam niciodată să le ţinem minte. Uneori vrednicul domn îi reproşa mamei că e mult prea îngăduitoare cu fiii ei şi în sprijinul acestei afirmaţii făcea referiri la personaje biblice ca Eli sau David şi Avesalom, lucru care o amăra cumplit; şi oricît de mult îl respecta ea şi oricît de frumoasă părere avea despre spusele lui, o dată am auzit-o exclamînd totuşi:

— Ce n-aş da să aibă şi el un fiu! Atunci nu s-ar mai grăbi atîta să împartă sfaturi altora. Ar vedea şi el ce înseamnă să ai de strunit doi băieţi.

Reverendul avea o grijă lăudabilă pentru sănătatea sa trupească — se scula şi se culca devreme, făcea întotdeauna o plimbare înainte de micul dejun, era foarte preocupat să poarte haine groase şi să se schimbe imediat dacă-l prindea ploaia. Şi nimeni nu-şi amintea să-l fi auzind vreodată ţinînd o predică înainte de a fi înghiţit mai întîi un cu crud — măcar că era înzestrat de natură cu plămîni buni şi cu un glas puternic; în general se arăta extrem de atent în privinţa mîncării şi băuturii deşi nu exagera prin cumpătare. De fapt avea o dietă a lui proprie întrucît dispreţuia din inimă ceaiul şi alte asemenea licori apoase, ţinînd în schimb mult mai mult la băuturile de malţ, la ouăle cu şuncă, la afumături şi alte mîncăruri picante, care se dovedeau foarte potrivite pentru aparatul lui digestiv. De aceea el le socotea bune şi sănătoase pentru toată lumea şi le recomanda cu încredere chiar şi celor mai firavi convalescenţi sau bolnavi de stomac, cărora în caz că reţetele lui nu le aduceau binefacerile făgăduite, le spunea că asta se datoreşte lipsei lor de perseverenţă. Dacă ei se plîngeau cumva de rezultatele neplăcute la care ajunseseră, erau asiguraţi că toate acestea nu sînt decît închipuiri.

Am să spun doar cîteva cuvinte despre alte două persoane pe care le-am pomenit în treacăt, şi apoi am să închei această lungă scrisoare. E vorba de doamna

Wilson şi de fiica ei. Doamna era văduva unui fermier înstărit, o femeie cu ochelari de cal, dar mare amatoare de bîrfă, cu toată vîrsta ei înaintată, aşa că nu merită să vorbesc prea mult despre ea. Avea doi fii — Robert care deprinsese toate apucăturile oamenilor de la ţară, şi Richard, un tînăr retras din fire, cu obiceiuri de cărturar, care studia clasicii cu ajutorul reverendului, pregătindu-se să intre la colegiu pentru a îmbrăţişa apoi cariera preoţească.

Sora lor, Jane, era o domnişoară cu multe însuşiri frumoase şi cu mai multă ambiţie. Conform propriei ei dorinţe, primise o educaţie corespunzătoare la un pension, mai aleasă decît îi fusese hărăzită pînă atunci oricărui alt membru al familiei. Spoiala şi lustrul se lipiseră bine de ea şi fata învăţase în mare măsură manierele elegante, scăpase cu totul de accentul ei provincial şi se putea lăuda că are mai multe deprinderi şi însuşiri alese decît fiicele preotului. În afară de asta, mai era şi considerată o frumuseţe; dar nici o clipă n-a putut să mă numere şi pe mine printre admiratorii ei. Avea vreo douăzeci şi şase de ani, era năltuţă şi foarte subţirică şi avea părul castaniu, dar bătînd mai mult într-un roşu strălucitor; tenul ei era remarcabil de frumos şi de luminos, iar căpşorul cu o bărbie micuţă şi delicată era aşezat pe un gît foarte lung. Avea buzele subţiri şi roşii, ochii căprui, limpezi, ageri şi pătrunzători. Din nefericire însă, era o fiinţă total lipsită de poezie şi de sentiment. Avea — sau ar fi putut să aibă — mulţi peţitori şi adoratori pe potriva rangului ei, dar îi respingea sau îi alunga cu dispreţ pe toţi; numai un gentleman adevărat ar fi putut să fie la înălţimea gusturilor ei rafinate şi numai un bogătaş ar fi putut să-i satisfacă ambiţiile nemăsurate. Un gentleman exista, şi în ultima vreme el o înconjurase în mod vizibil cu tot felul de atenţii, iar lumea şoptea ici şi colo că planurile fetei sînt foarte strîns legate de inima, numele şi averea lui. Acest gentleman era

domnul Lawrence, fiul boierului a cărui familie sălăşluise la Wildfell Hall, dar care părăsise locul cu vreo cincisprezece ani în urmă în favoarea unui conac mai modern şi mai confortabil din parohia învecinată.

Şi acum, Halford, îmi iau rămas bun de la tine pentru moment. Asta e prima rată a datoriei mele faţă de tine. Dacă îţi convine o plată de acest fel, te rog să-mi spui, şi am să-ţi trimit şi restul cînd voi avea răgaz; dacă însă preferi să rămîi creditorul meu decît să-ţi umfli punga cu nişte monezi atît de greoaie şi de neplăcute la înfăţişare, — atunci iarăşi te rog să mi-o spui şi am să-ţi iert lipsa de gust şi cu multă bucurie am să-mi păstrez comoara numai pentru mine.

Al tău, cel dintotdeauna, Gilbert Markham.

CAPITOLUL II

OBSERV CU BUCURIE NEPREŢUITUL meu prieten, că norii nemulţumirii tale au trecut; mă bucur din nou de razele de lumină ale chipului tău şi văd că doreşti să merg mai departe cu povestirea mea; aşadar, o vei primi fără alte farafastîcuri.

Cred că ultima zi pomenită de mine era o anumită duminică de la sfîrşitul lunii octombrie a anului 1827. În marţea care a urmat, am pornit cu cîinele şi puşca să văd dacă pot vîna ceva pe domeniul de la Linden-Car; dar întrucît nu mi-a ieşit nimic în cale, mi-am întors arma împotriva uliilor şi corbilor, reproşînd acestor păsări hrăpăreţe că mă lipsiseră de un vînat ca lumea. În acest scop am părăsit drumurile mai umblate, văile împădurite, ogoarele şi luncile şi am luat-o în sus, pe urcuşul abrupt de la Wildfell, cea mai sălbatică şi mai semeaţă culme din împrejurimi. Pe măsură ce o urci, gardurile vii se împuţinează şi se micşorează lăsînd în cele din urmă locul unor garduri de piatră aspră, unele

din ele înverzite de viţă sau muşchi. Acelaşi lucru se întîmplă şi cu copacii înalţi care cedează pasul lariţelor şi brazilor scoţieni sau tufelor izolate de porumbari. Terenul accidentat şi bolovănos, deci cu totul nepotrivit pentru arătură, era lăsat în cea mai mare parte să slujească drept păşune oilor şi vitelor. Numai că pămîntul era sărac, un strat subţire care abia dacă acoperea stîncile cenuşii ce scoteau capul ici-colo de sub movilele ierboase. Pe sub ziduri creşteau afine şi tufe de iarbă neagră — relicve ale unei vegetaţii şi mai sălbatice — iar în multe ţarcuri şi ocoale bălăriile şi rugina uzurpau supremaţia ierbii, devenită din ce în ce mai rară. Dar toate acestea se aflau în afara proprietăţii mele.

Aproape de vîrful acestui deal, cam la vreo două mile de Linden-Car, se înălţa Wildfell Hall, un conac demodat din epoca elisabetană. Era construit din piatră cenuşie, întunecată şi avea o înfăţişare venerabilă şi pitoreasca, dacă era vorba numai să-l priveşti; însă fără doar şi poate trebuie să fi fost destul de rece şi sumbru ca locuinţă, cu ferestruicile zăbrelite săpate în zidurile groase de piatră, cu răsuflătorile mîncate de vreme şi cu aşezarea lui mult prea însingurată şi neadăpostită. Era ocrotit de vitregia vînturilor şi ploilor doar de un pîlc de brazi scoţieni, şi aceştia ciuntiţi pe jumătate de vijelii şi arătînd la fel de sumbri şi de severi ca şi conacul în sine. Îndărătul acestuia se întindeau cîteva ogoare părăsite, apoi se înălţa vîrful colinei îmbrăcat în ierburi sălbatice de culori întunecate. În faţa lui se afla o grădină (înconjurată de ziduri de piatră şi cu intrarea printr-o poartă de fier cu stîlpi de granit cenuşiu deasupra cărora se înălţau nişte globuri masive din acelaşi material — asemănătoare celor ce împodobeau acoperişul şi frontoanele casei). Odinioară grădina fusese împodobită cu plante şi flori rezistente care puteau să îndure clima neprielnică şi să crească pe un

pămînt atît de neprietenos, precum şi cu copaci şi arbuşti care se arătau cît mai supuşi foarfecelor chinuitoare ale grădinarului, căpătînd formele pe care dorea el să le dea. Acum însă, fiind lăsată atîţia ani în paragină, înţelenită şi neîngrijită, pradă bălăriilor, gerurilor şi vînturilor, ploii şi secetei, grădina avea o înfăţişare cu totul ieşită din comun. Perdelele verzi de lemn cîinesc care se întindeau pe ambele laturi ale aleii principale se ofiliseră în cea mai mare parte, iar restul crescuseră de-a valma şi cum dădea Dumnezeu. Vechea lebădă din lemn de soc aşezată lîngă răzuitoarea de la intrare îşi pierduse gîtul şi jumătate din trup; tufele crenelate de laur din mijlocul grădinii, războinicul uriaş care străjuia o parte a intrării şi leul care o păzea de cealaltă parte, ajunseseră la forme atît de fantastice încît nu mai semănau cu nici o fiinţă şi cu nici un lucru de pe pămînt, din cer sau din apele subpămîntene. Dar pentru imaginaţia mea tinerească ele căpătaseră cu toatele chipuri necurate care se potriveau pe deplin cu oştile de strigoi şi cu legendele întunecate spuse de bătrîna noastră doică despre această locuinţă bîntuită de stafii şi despre oamenii care stătuseră în ea şi o părăsiseră.

Cînd am ajuns în preajma conacului izbutisem să ucid un uliu şi doi corbi, aşa că — renunţînd la alte victorii vînătoreşti — am mers mai departe cu pas domol, cu intenţia de a mă mai uita la vechea clădire pentru a vedea ce schimbări i-a adus noua ei locatară. Nu voiam să mă duc chiar prin faţă pentru a mă holba prin deschizătura porţii. M-am oprit lîngă zidul grădinii, am privit şi n-am văzut nici o schimbare — decît la una din aripi unde ferestrele sparte şi acoperişul stricat fuseseră reparate şi de unde o trîmbă subţire de fum ieşea încolăcindu-se din mănunchiul de hornuri.

În timp ce stăteam astfel, rezemîndu-mă în puşcă şi cu ochii înălţaţi spre frontoanele întunecate, căzut

într-o visare tihnită şi plăsmuind în minte o ţesătură de închipuiri năstruşnice în care se amestecau deopotrivă amintirile de demult şi frumuseţea tinerei sihastre aflătoare acum îndărătul acestor ziduri — am auzit un foşnet şi nişte zgomote uşoare înăuntrul grădinii. Întorcînd capul în direcţia de unde veneau aceste sunete am dat cu ochii de o mînuţă ridicată deasupra zidului. Era agăţată de creasta lui; şi apoi s-a mai înălţat încă o mînuţă, ca să se apuce mai bine, după care s-a ivit o frunte albă, încununată de cîrlionţi aproape blonzi, doi ochi albaştri, ca marea şi un năsuc mititel de culoarea fildeşului.

Ochii albaştri nu mă băgară în seamă, dar începură să scînteieze de bucurie la vederea lui Sancho, frumosul meu setter bălţat care alerga de colo pînă colo amuşind pămîntul. Copilaşul îşi înălţă faţa peste zid şi strigă cu glas tare cîinele. Bunul animal se opri, ridică ochii şi dădu din coadă dar nu-i făcu şi alte avansuri. Copilaşul (un băieţel care părea să aibă vreo cinci ani) se căţără sus pe zid şi continuă să strige. Constatînd însă că nu are nici un succes, luă pare-se hotărîrea, ca şi Mahomed, de a se duce el la munte, de vreme ce muntele nu voia să vină la el, şi încercă să sară dincoace. Însă un bătrîn cireş pădureţ de lîngă el îşi întinse peste zid unul din braţele uscate şi noduroase şi-l apucă de hăinuţă. Străduindu-se să se elibereze, băieţelul îşi pierdu echilibrul şi căzu — dar nu pînă la pămînt; creanga copacului îl ţinea suspendat în aer. Avu loc o luptă mocnită, apoi izbucni un strigăt pătrunzător; numai că, în mai puţin de o clipă, îmi lăsasem puşca pe iarbă şi izbutisem să-l prind în braţe pe micuţ.

L-am şters la ochi cu haina, i-am spus să nu se sperie, că n-are nimic şi l-am chemat pe Sancho să-i mai aline necazul. Băieţelul tocmai întindea mînuţa ca să mîngîie cîinele pe gît şi începea să zîmbească printre lacrimi cînd am auzit în spatele meu scîrţîitul

porţii de fier, un foşnet de veşminte femeieşti şi iat-o pe doamna Graham, repezindu-se către mine — fără nimic la gît şi cu pletele negre fluturîndu-i în vînt.

— Dă-mi te rog, copilaşul! zise ea cu glas aproape şoptit, dar pe un ton de o vehemenţă surprinzătoare.

Apucîndu-l pe băieţel îl smulse din braţele mele, de parcă atingerea mea i-ar fi putut aduce cine ştie ce molipsire cumplită. Apoi rămase dreaptă în faţa mea ţinînd strîns copilul de braţ şi de umăr. Mă fixa cu ochii ei mari, negri şi luminoşi; era palidă, îşi pierduse răsuflarea şi tremura agitată.

— Doamnă, dar nu-i făceam nici un rău copilului, i-am zis eu, neştiind prea bine dacă să mă arăt uimit sau mai degrabă supărat. Tocmai căzuse de pe zidul de colo şi eu am avut norocul să-l pot prinde în braţe cînd atîrna cu capul în jos, pe creanga copacului, şi astfel am putut să împiedic cine ştie ce nenorocire.

— Vă rog să mă iertaţi, domnule, se bîlbîi ea.

Se linişti deodată — pare-se că lumina raţiunii risipi norii oare-i învăluiau mintea — şi împurpurîndu-se uşor la faţă îmi spuse:

— Nu v-am cunoscut... şi am crezut...

Se aplecă pentru a-şi săruta copilul şi-l strînse cu multă dragoste în braţe.

— Probabil v-aţi temut că am de gînd să vă răpesc băiatul.

Ea îl mîngîie pe creştet, rîzînd puţin jenată, şi apoi răspunse:

— Nu ştiam că a încercat să se caţere pe zid. Pe urmă adăugă destul de brusc: Bănuiesc că am plăcerea să mă adresez domnului Markham, nu?

I-am făcut o plecăciune politicoasă, dar am avut îndrăzneala s-o întreb de unde ştia cine sînt.

— Sora dumneavoastră a trecut acum cîteva zile pe aici împreună cu doamna Markham.

— Şi există o asemănare atît de puternică între noi? am întrebat-o oarecum surprins şi nu chiar atît de măgulit cum ar fi trebuit să fiu de această idee.

— Mi se pare că semănaţi la ochi şi la ten, răspunse ea scrutîndu-mi faţa cu oarecare îndoială. Şi dacă nu mă înşel, cred că v-am văzut duminică la biserică.

Am zîmbit.

Fie în zîmbetul acela, fie în amintirile pe care i le-a stîrnit, trebuie să fi fost ceva deosebit de neplăcut pentru ea, întrucît dintr-o dată şi-a reluat înfăţişarea semeaţă care te îngheţa şi care mă tulburase atît de tare, atunci, la biserică, zămislind gînduri imorale în mintea mea — un aer de dispreţ antipatic adoptat atît de uşor, fără cea mai mică deformare a vreunei trăsături, încît, asta părea să fie expresia firească a feţei ei, lucru care mă supăra cu atît mai tare cu cît nu puteam crede să fie o simplă afectare.

— La revedere, domnule Markham.

Şi fără vreo altă vorbă sau privire s-a retras împreună cu copilul în grădină; iar eu m-am întors acasă, supărat şi nemulţumit — nu prea ştiu să-ţi spun de ce, aşa că nici n-am să încerc s-o fac.

Am zăbovit doar cît să-mi pun la o parte puşca şi cornul cu pulbere şi să dau cîteva porunci necesare unuia dintre argaţi, după care mi-am făcut din nou apariţia la casa parohială ca datorită tovărăşiei şi conversaţiei Elizei Millward să mă liniştesc şi să-mi mîngîi spiritul tulburat.

Am găsit-o, că de obicei, ocupată cu nu ştiu ce broderie fină (mania linurilor de Berlin nu începuse încă) în timp ce sora ei, aşezată în colţul dinspre cămin, cu pisica pe genunchi, cîrpea un vraf de ciorapi.

— Mary, Mary! Pune-i repede deoparte! se grăbi Eliza să-i spună tocmai cînd intram eu în odaie.

— Nici în ruptul capului! sună răspunsul flegmatic al lui Mary, iar apariţia mea întrerupse discuţia.

— Vai, ce ghinion ai, domnule Markham! glăsui sora mai mică aruncîndu-mi una din ocheadele ei viclene. Tata tocmai a plecat prin parohie şi e greu de crezut să se întoarcă mai puţin de un ceas.

— Nu-i nimic, o să-mi convină de minune să petrec vreo cîteva minute cu fiicele lui, dacă ele mi-o vor îngădui, i-am răspuns eu trăgîndu-mi un scaun lîngă foc şi aşezîndu-mă acolo fără să mai aştept să fiu poftit.

— Mă rog, dacă ai să fii foarte cuminte şi amuzant, n-o să avem nimic împotrivă.

— V-aş ruga să-mi acordaţi permisiunea fără nici un fel de condiţii, fiindcă n-am venit aici ca să aduc bucurie, ci ca s-o primesc, i-am răspuns.

Totuşi, m-am gîndit că ar fi mai mult decît înţelept să fac şi eu un mic efort pentru ca societatea mea să fie agreabilă; s-ar zice că micile mele strădanii au fost destul de izbutite, pentru că niciodată n-am văzut-o pe domnişoara Eliza mai bine dispusă. Într-adevăr, se părea că amîndoi sîntem încîntaţi unul de celălalt şi reuşim să întreţinem o conversaţie voioasă şi însufleţită, deşi destul de superficială. Era aproape un *tête-á-tête,* întrucît domnişoara Millward cea mare aproape că n-a deschis gura decît din cînd în cînd pentru a corecta vreo afirmaţie nesăbuită sau vreo expresie exagerată a surorii ei şi o dată pentru a o ruga să-i ridice ghemul de aţă care se rostogolise sub masă. Dar bineînţeles că lucrul acesta l-am făcut eu, aşa cum cerea datoria.

— Mulţumesc, domnule Markham, mi-a spus ea cînd i l-am înmînat. Mi l-aş fi ridicat şi singură, dar n-am vrut să deranjez pisica.

— Mary, draga mea, asta n-o să te scuze în ochii domnului Markham, i-a replicat Eliza. După cîte cred, el urăşte din inimă pisicile precum şi fetele bătrîne — aşa cum fac toţi ceilalţi gentlemani. Oare mă înşel, domnule Markham?

— Mi se pare firesc din partea sexului nostru neprietenos să antipatizeze pisicile, tocmai pentru că dumneavoastră femeile, le copleşiţi cu atîtea mîngîieri, i-am răspuns.

— Vai, Domnul să le aibă în pază, drăgălaşele de ele! strigă Eliza într-un acces brusc de entuziasm, întorcîndu-se către sora ei şi revărsînd un potop de mîngîieri asupra animalului ei favorit.

-Ah, potoleşte-te, Eliza! îi spuse domnişoara Millward cea mare pe un ton destul de aspru şi împingînd-o enervată într-o parte.

Venise timpul să plec; oricît de tare m-aş fi grăbit, tot aveam să întîrzii la ceai, şi mama era cu adevărat model de ordine şi de punctualitate.

Se vedea bine că frumoasa mea prietenă nu se bucură deloc că trebuie să-şi ia rămas bun de la mine. La despărţire i-am strîns cu tandreţe mînuţă, iar ea m-a răsplătit cu unul din cele mai dulci zîmbete şi cu cea mai fermecătoare privire de care era în stare. M-am întors acasă foarte fericit, cu inima plină de satisfacţie pentru propria mea persoană şi arhiplină de dragoste pentru Eliza.

CAPITOLUL III

DOUĂ ZILE MAI TÎRZIU, DOAMNA Graham veni în vizită la Linden-Car, contrar aşteptărilor Rosei, care era de părere că misterioasa locatară de la Wildfell Hall va nesocoti regulile obişnuite ale vieţii civilizate. Părerea ei fusese sprijinită de doamnele din familia Wilson supărate că doamna Graham nu le întorsese vizita nici lor şi nici familiei Millward. Acum însă pricina acestei scăpări căpătă o explicaţie, care totuşi n-o satisfăcu pe Rose. Doamna Graham îşi adusese cu ea copilaşul şi

cînd maică-mea îşi exprimă surprînderea că băieţelul poate merge pe jos atît de mult, ea răspunse:

— Într-adevăr e un drum destul de lung pentru el, dar n-aveam cum face altfel: trebuia ori să-l iau cu mine, ori să renunţ la această vizită, pentru că nu-l las niciodată singur. Şi cred, doamnă Markham, că va trebui să vă rog din suflet să prezentaţi scuzele mele familiei Millward şi doamnei Wilson, cînd le veţi vedea, întrucît mă tem că nu-mi pot permite plăcerea de a le face o vizită pînă cînd micuţul meu Arthur nu va fi în stare să mă însoţească.

— Bine, dar aveţi o servitoare; nu l-aţi putea lăsa în grija ei? întrebă Rose.

— Ea are destule treburi de făcut, şi pe urmă e prea bătrînă ca să alerge după un copil, iar el la rîndul lui e prea zglobiu ca să se ţină de fustele unei femei în vîrstă.

— Bine, dar pentru a veni la biserică l-aţi lăsat totuşi acasă.

— Da, o dată; dar nu l-aş fi lăsat nici în ruptul capului pentru vreun alt scop; şi cred că în viitor va trebui ori să fac în aşa fel încît să-l iau cu mine, ori să rămîn acasă.

— Dar ce, e chiar aşa de neastîmpărat? întrebă maică-mea profund uimită.

— Nu, răspunse doamna zîmbind trist şi mîngîind părul buclat al băieţelului aşezat pe un taburet la picioarele ei, dar el e singura mea comoară, iar eu sînt singurul lui prieten, aşa că nu ne place să ne despărţim.

— Bine, draga mea, dar asta mi se pare o dragoste exagerată, zise maică-mea, deprinsă a spune întotdeauna lucrurilor pe nume. Ar trebui să încerci să curmi această iubire nesăbuită pentru a-ţi salva fiul de la pieire şi pentru a te salva pe dumneata de ridicol.

— Pieire, doamnă Markham?!

— Da, înseamnă că-l răsfeţi mult prea tare. Chiar şi la vîrsta lui şi încă n-ar trebui ca băieţelul să fie veşnic legat de fustele maică-si; ba chiar ar trebui să-l deprinzi să-i fie ruşine de asta.

— Doamnă Markham, vă rog din suflet să nu mai spuneţi asemenea lucruri, sau cel puţin nu în prezenţa lui. Nădăjduiesc din adîncul inimii că fiul meu nu se va ruşina niciodată să-şi iubească mama! replică doamna Graham cu o vehemenţă şi o gravitate care ne făcură pe toţi cei de faţă să tresărim uimiţi.

Maică-mea încercă s-o mai liniştească şi să mai dreagă lucrurile printr-o explicaţie; dar doamna Graham dădu să se înţeleagă că după părerea ei se spuseseră destule în această privinţă, aşa că schimbă brusc subiectul.

„Exact cum bănuiam, mi-am zis în sinea mea. Doamna nu are o fire dintre cele mai blînde, în ciuda chipului ei dulce şi palid şi a frunţii semeţe ce pare să poarte deopotrivă pecetea meditaţiei şi a suferinţei.”

În tot acest răstimp rămăsesem aşezat la o masă din partea cealaltă a camerei, lăsînd impresia că sînt cufundat în cercetarea unei colecţii din *Revista Fermierului* pe care întîmplător o citeam în momentul cînd sosise doamna Graham în vizită; nevoind să mă arăt prea politicos, la intrarea ei i-am făcut doar o plecăciune şi apoi mi-am reluat îndeletnicirea.

Într-un tîrziu însă mi-am dat seama că se apropie de mine cineva, cu paşi uşori, înceţi şi şovăitori. Era micuţul Arthur, atras în mod irezistibil de Sancho, care dormea la picioarele mele. Ridicînd capul l-am văzut oprit la vreo doi metri depărtare, privind melancolic la cîine, cu ochişorii săi de un albastru fermecător de limpede; rămăsese ţintuit locului nu atît din pricina fricii faţă de animal, cît din pricina sfioşeniei care-l împiedica să se apropie de stăpînul acestuia. Dar o mică încurajare îi înfrînse şovăiala şi-l făcu să înainteze. Deşi sfios din fire, copilul nu era deloc

sălbatic. Peste o clipă, îngenunchie pe covor, şi-şi încolăci braţele în jurul gîtului lui Sancho. Nu mult după aceea micuţul mi se aşează pe genunchi şi începu să privească plin de interes la diferitele poze de cai, vite, porci şi ferme-model cuprinse în revistele din faţa mea. Din cînd în cînd îi aruncam cîte o privire maică-si ca să văd în ce măsură se bucură de această proaspăta intimitate; şi, din expresia neliniştită a ochilor ei, mi-am dat seama că pentru un motiv sau altul era îngrijorată că băieţelul se află acolo.

— Arthur, vino încoace, i-a zis ea în cele din urmă. Îl deranjezi pe domnul Markham care vrea să citească.

— Cîtuşi de puţin, doamnă Graham; vă rog lăsaţi-l la mine. Mă distrez şi eu la fel de bine ea şi el, am rugat-o eu.

Şi totuşi, pe muteşte, prin semne şi priviri, ea îl chemă la dînsa.

— Nu, mămico, zise copilul. Lasă-mă să mă uit întîi la pozele astea şi după aceea am să vin şi am să-ţi povestesc tot ce-am văzut.

— Luni e sărbătoare, ziua focurilor de artificii[2], aşa că o să dăm o mică petrecere, zise maică-mea. Şi sper, doamnă Graham, că nu vei refuza să faci parte dintre invitaţi. Ştii, poţi să-ţi aduci şi băieţelul — sper că vom găsi mijloacele de a-l distra şi pe el. Şi atunci, fără doar şi poate, vei avea ocazia să le prezinţi personal scuze familiilor Millward şi Wilson, pentru că nu mă îndoiesc că vor veni aici cu toţii.

— Mulţumesc foarte mult, dar eu nu merg niciodată la petreceri.

— Vai de mine, dar o să fie pur şi simplu o întrunire de familie — n-o să stăm tîrziu şi n-o să fim decît noi şi familiile Millward şi Wilson — pe cei mai mulţi dintre ei îi cunoşti — iar domnul Lawrence, e

[2] Sărbătoarea tradiţională a englezilor în amintirea „Complotului prafului de puşcă” din 5 noiembrie 1605.

proprietarul dumitale, cu care cred că ar trebui să faci cunoştinţă.

— Îl cunosc într-o oarecare măsură — dar vă rog din suflet să mă scuzaţi de data asta. Ştiţi, acum serile sînt cam umede, se întunecă devreme şi mă tem că Arthur e prea firav ca să risc să-l expun fără teama de a i se întîmpla ceva. Va trebui să amînăm plăcerea de a ne bucura de ospitalitatea dumneavoastră pînă cînd zilele vor fi iarăşi mai lungi şi serile mai călduroase.

În momentul acela, la un semn discret din partea maică-mi, Rose scoase o carafă cu vin, pahare şi chec din bufet şi din servanta de stejar, tratîndu-i cum se cuvine pe musafiri. Amîndoi mîncară chec, dar refuzară cu încăpăţînare vinul, în ciuda încercărilor amabile ale gazdei lor de a-i sili să guste din el. În special Arthur se ferea de licoarea rubinie de parcă ar fi fost înspăimîntat şi dezgustat şi era cît pe-aci să izbucnească în plîns cînd fu îndemnat să bea.

— Nu-i nimic, Arthur, zise mama lui. Doamna Markham socoate că ţi-ar face bine, pentru că eşti obosit după drum, dar n-o să te silească să bei! Părerea mea este că nici n-ai nevoie de vin! Doamna Graham adăugă: Nu poate suferi nici măcar să vadă vinul şi mirosul lui aproape că-i face rău. Mă deprinsesem să-l silesc să înghită o gură de vin sau de rachiu slab cu apă în chip de doctorie cînd era bolnav, şi de fapt mi-am dat toată osteneala ca să-l fac să le urască.

Toată lumea rîse. afară de tînăra văduvă şi de fiul ei.

— Vai, doamnă Graham, zise maică-mea ştergîndu-şi ochii albaştri de lacrimile ce o năpădiseră din cauza rîsului, vai de mine, dar mă uimeşti pur şi simplu! Zău că te credeam mai înţeleaptă. Bietul copilaş o să fie un molatic mai cumplit decît pîinea muiată în lapte! Gîndeşte-te numai ce bărbat o să iasă din el dacă stărui să-l creşti în...

— Ba mie mi se pare un plan excelent, o întrerupse doamna Graham cu o seriozitate netulburată. Prin acest mijloc pot să-l salvez cel puţin de o patimă înjositoare. Aş da nu ştiu ce să pot să-l feresc pe băiat şi de primejdiile tuturor celorlalte.

— Dar prin asemenea mijloace — m-am amestecat eu în discuţie — n-o să ajungeţi niciodată să-l faceţi virtuos. La urma urmei, ce înseamnă virtutea, doamnă Graham? E oare faptul că te arăţi capabil şi doritor să te împotriveşti ispitei sau faptul că n-ai nici un fel de ispită căreia să i te împotriveşti? Cine e un bărbat puternic? Cel care înfrînge mari piedici şi săvîrşeşte lucruri de mirare chiar dacă pentru asta trebuie să asude din greu şi e istovit după aceea? Sau cel care şade toată ziua pe scaun fără a îndeplini altă muncă mai obositoare decît aceea de a aţîţa focul cu vătraiul şi a duce mîncarea la gură? Dacă vreţi ca fiul dumneavoastră să treacă prin lume cu cinste, nu trebuie să încercaţi să-i curăţaţi calea de bolovani, ci mai degrabă să-l învăţaţi să păşească fără şovăire peste ei — nu trebuie să stăruiţi să-l duceţi dumneavoastră de mînă ci mai degrabă să-l lăsaţi să înveţe să meargă singur.

— Am să-l duc de mînă, domnule Markham, pînă cînd va avea puterea să meargă singur; şi am să-i curăţ din cale toţi bolovanii pe care-i voi putea da la o parte, am să-l învăţ să-i ocolească pe ceilalţi — sau să păşească fără şovăire peste ei, aşa cum spuneţi dumneavoastră. Şi asta fiindcă după ce voi fi luptat din toate puterile ca să-i netezesc calea, încă îi va rămîne destul de făcut pentru a-şi dovedi toată îndemînarea, seriozitatea şi prudenţa. E foarte frumos şi uşor să vorbeşti despre nobila împotrivire şi despre încercările la care e supusă virtutea; dar la cincizeci, sau cinci sute de bărbaţi care au cedat ispitei, arătaţi-mi măcar unul care a avut tăria să-i reziste. Şi de ce să pornesc eu de la ideea că fiul meu va fi o fiinţă aleasă, unul

dintr-o mie? De ce să nu mă pregătesc mai degrabă pentru viitorul cel mai întunecat, şi să nu mă tem că va semăna cu... cu restul omeniri, dacă nu-mi iau toate măsurile de pază pentru a împiedica un atare lucru?

— Văd că sînteţi foarte amabilă cu noi toţi, am remarcat eu.

— Nu ştiu nimic despre dumneavoastră — vorbesc despre cei pe care-i cunosc cu adevărat şi cînd văd întreaga omenire (cu foarte puţine şi rare excepţii) împleticindu-se şi bîjbîind pe poteca vieţii, căzînd în toate capcanele şi rupîndu-şi picioarele la orice piedică ivită în cale, de ce să nu folosesc toate mijloacele pe care le posed pentru a-l face să străbată un drum lin, neted şi ferit de primejdii.

— Da, dar mijlocul cel mai sigur va fi să vă străduiţi să-l întăriţi pe el împotriva ispitelor, şi nu să le îndepărtaţi pe acestea din calea lui.

— Voi face şi una şi alta, domnule Markham. Numai Dumnezeu ştie cîte ispite se vor ivi, care să se năpustească asupra lui atît dinăuntru cît şi din afară după ce voi fi făcut tot ce-mi stă în putinţă pentru ca viciul să-i apară cît mai puţin atrăgător, cu atît mai mult cu cît din fire pare să nu-l sufere. De fapt eu însămi de prea puţine ori m-am simţit îmboldită către ceea ce lumea numeşte viciu, şi totuşi ispita m-a încercat. Şi multe pătimiri, de altă natură, mi-au fost hărăzite, fapte care, în multe împrejurări mi-au cerut mai multă băgare de seamă şi tărie pentru a le ţine piept, decît am putut eu să găsesc în firea mea cînd a fost să le stau împotrivă. Şi sînt convinsă că acest lucru îl vor recunoaşte majoritatea celorlalţi oameni care sînt deprinşi să cugete şi doritori să lupte împotriva stricăciunii din firea lor.

— Da, zise maică-mea, neînţelegînd decît pe jumătate încotro bate doamna Graham; dar nu cred că e bine să judeci un băiat după calapodul dumitale; şi pe urmă, draga mea doamnă Graham, dă-mi voie, te

rog, să te previn din timp împotriva greşelii — aş putea zice împotriva greşelii fatale — de a lua în întregime asupra dumitale educaţia copilului. Pentru că eşti pricepută în unele privinţe şi bine informată, îţi închipui probabil că poţi face faţă pe deplin acestei sarcini; dar de fapt lucrurile sînt departe de a sta astfel; şi dacă stărui în-această încercare, te rog să mă crezi că te vei căi amarnic după ce vei fi stricat totul.

-Bănuiesc deci că ar trebui să-l trimit la şcoală ca să înveţe să dispreţuiască autoritatea şi iubirea mamei lui, nu? zise doamna cu un zîmbet puţin amar.

— A, nu! Dacă vrei ca un băiat să-şi dispreţuiască mama, atunci ţine-l acasă şi iroseşte-ţi viaţa alintîndu-l tot timpul şi fiind roaba hachiţelor şi trăsnăilor lui.

— Sînt întrutotul de acord cu dumneavoastră, doamnă Markham; însă nimic nu poate fi mai străin principiilor şi obiceiurilor mele decît o asemenea slăbiciune vinovată.

— Bine, însă vrei să-l tratezi ca pe o fetiţă — şi să-i strici caracterul, făcîndu-l moale ca o domnişoară rîzgîiată — zău că aşa se va întîmpla, doamnă Graham, indiferent ce crezi dumneata acum. Dar lasă că am să-l pun eu pe reverendul Millward să-ţi vorbească puţin în privinţa asta; el o să-ţi deschidă ochii asupra urmărilor ce te aşteaptă; o să-ţi spună cum şi în ce fel trebuie să te porţi, şi cîte şi mai cîte; şi n-am nici cea mai mică îndoială că în cîteva minute va fi în stare să te convingă.

— N-are rost să-l necăjiţi pe preot, zise doamna Graham aruncîndu-mi o privire (probabil că eu zîmbeam la gîndul încrederii neţărmurite a mamei în acest vrednic gentleman). Domnul Markham aici de faţă socoate că puterea lui de convingere este cel puţin la fel de mare ca a domnului Millward. Ei bine, domnule Markham, dumneata care susţii că un băiat nu trebuie să fie ocrotit de rele ci trimis să se

războiască singur şi neajutorat cu ele, că nu trebuie învăţat să ocolească nici una din capcanele vieţii, ci să dea buzna voinicește în ele sau peste ele, după cum va voi întîmplarea — să caute primejdia mai degrabă decît s-o ocolească şi să-şi hrănească virtutea cu ispite — ei bine, oare dumneata...

— Vă rog să mă iertaţi, doamnă Graham, dar am impresia că aţi luat-o cam prea repede. Eu n-am spus deocamdată că un băiat ar trebui învăţat să se năpustească în capcanele vieţii şi nici măcar că ar trebui să caute anume ispitele doar pentru a-şi pune la încercare virtutea, învingîndu-le. Am spus doar că e mai bine să vă înarmaţi şi să vă întăriţi eroul decît să-l dezarmaţi şi să-l slăbiţi pe duşman pentru că dacă ar fi să cultivaţi puieţi de stejar într-o seră, înconjurîndu-i cu toată grija şi băgarea de seamă zi şi noapte şi ocrotindu-i pînă şi de cea mai slabă suflare de vînt, ar fi greu să vă aşteptaţi să devină vreodată copaci zdraveni ca aceia care nu crescut pe coasta muntelui, pradă tuturor stihiilor dezlănţuite şi fără cea mai mică apărare de furia furtunii.

— Fie cum zici dumneata; dar oare ai folosi acelaşi fel de a gîndi şi dacă ar fi vorba de o fată?

— Bineînţeles că nu.

— Nu, ai avea grijă să fie crescută cu multă blîndeţe şi gingăşie, ca o plantă de seră, ai învăţa-o să depindă de alţii şi să se agaţe de ei pentru îndrumări şi sprijin, şi ai păzi-o cît mai mult cu putinţă în aşa fel încît nici măcar să nu audă că există rău pe lume. Dar vrei să fii atît de bun şi să-mi spui şi mie de ce faci această deosebire? O fi oare pentru că o crezi lipsită de virtute?

— Doamne fereşte!

— Bine, dar dumneata afirmi că virtutea nu înfloreşte decît udată cu fierea ademenitoare a ispitei; şi eşti de părere că o femeie trebuie expusă cît mai puţin ispitei şi ferită cît mai mult de cunoaşterea

păcatelor sau a oricărui alt lucru legat de ea. Asta înseamnă că o socoţi fie atît de stricată din fire, fie atît de slabă de minte încît nu e în stare să se împotrivească ispitei; şi chiar dacă ea ar fi curată şi nevinovată, atîta vreme cît e ţinută în frîu şi în neştiinţă, totuşi, fiind lipsită de adevărata virtute, a o învăţa ce înseamnă să păcătuieşti, înseamnă a o preface dintr-o dată într-o păcătoasă. Şi — ai aerul să spui — cu cît mai întinse vor fi cunoştinţele ei, cu atît mai mari vor fi libertăţile pe care şi le va lua, cu atît mai profundă va fi decăderea ei. Pe cînd sexul dumneavoastră, mult mai nobil — nu-i aşa? — are o înclinare firească spre bine şi e apărat de o putere mai mare de împotrivire la rău care, cu cît este pusă mai mult la încercare prin diverse experienţe şi primejdii, cu atît sporeşte mai mult...

— Domnul mi-e martor că nu aşa gîndesc! am întrerupt-o eu în cele din urmă.

— Ei bine, atunci înseamnă că după părerea dumitale amîndoi sînt slabi şi înclinaţi să calce strîmb, dar pe cînd cea mai mică greşeală, pînă şi cea mai neînsemnată pîngărire o va distruge pe fată, caracterul băiatului va fi întărit şi înfrumuseţat — creşterea lui fiind întregită aşa cum se cuvine printr-o slabă cunoaştere a lucrurilor interzise. Pentru el o asemenea experienţă (ca să folosesc o metaforă banală) va fi ca furtuna pentru stejar, care deşi s-ar putea să-i împrăştie frunzele şi să-i rupă rămurelele fragede, va sluji doar să-i înfigă mai adînc rădăcinile şi să întărească şi să strîngă mai puternic fibrele copacului. Dumneata ai vrea ca noi să ne încurajăm fiii să încerce toate lucrurile pe propria lor piele, pe cînd fiicele noastre n-ar trebui nici măcar să înveţe din experienţa altora. Mie, în schimb, mi-ar părea mai bine ca atît fii cît şi fiicele noastre să cîştige din cele păţite de alţii şi de pe urma învăţămintelor unei înţelepciuni mai înalte, pentru ca să ştie dinainte să respingă răul şi să aleagă

binele şi să nu aibă nevoie de nici un fel dovezi adevărate pentru a simţi pe pielea lor neajunsurile păcatului. Eu n-aş trimite în lumea largă o biată fată neînarmată împotriva duşmanilor ei şi necunoscătoare a capcanelor ce i se pot ivi în cale la tot pasul. Şi nici n-aş supraveghea-o şi n-aş păzi-o în aşa de mare măsură încît, lipsită de demnitate proprie şi de ştiinţa de a se bizui pe ea însăşi, să ajungă pînă acolo, încît să-şi piardă puterea sau voinţa de a se supraveghea şi de a se feri singură. Iar în ceea ce-l priveşte pe fiul meu dacă aş socoti că, ajuns băiat mare, ar deveni ceea ce numiţi dumneavoastră un om trecut prin ciur şi prin dîrmon — un bărbat care „a cunoscut viaţa” şi care se făleşte cu experienţa lui, chiar dacă ar profita de ca pînă într-atîta încît în cele din urmă să se liniş-tească, să devină un om aşezat, un membru folositor şi respectat al societăţii — aş prefera să moară chiar mîine. Aş fi de o mie de ori mai bucuroasă dacă s-ar întîmpla aşa! repetă ea pe tonul cel mai serios, strîngîndu-şi la piept odorul şi sărutîndu-l pătimaş pe frunte.

Băiatul îşi părăsise noul tovarăş şi se afla de o vreme lîngă genunchii mamei lui, cu ochii ridicaţi spre faţa ei şi-i asculta cu o uimire mută discursul de neînţeles pentru el.

— Ei, mă rog, mă rog, cred că aşa se cuvine — ca dumneavoastră, doamnele, să aveţi totdeauna ultimul cuvînt! am replicat eu, observînd-o că se ridică şi că se pregăteşte să-şi ia rămas bun de la maică-mea.

— Dumneata eşti liber să rosteşti oricît de multe cuvinte — numai că eu nu mai pot rămîne să le ascult.

— Ba nu, aşa se întîmplă de obicei: dumneavoastră ascultaţi argumentele numai atît cît vă vine la socoteală, iar restul cuvintelor n-au decît să se irosească în vînt.

— Dacă dumneata ţii aşa de mult să mai vorbim despre acest subiect, răspunse doamna Graham dînd

mîna cu Rose, va trebui să-ţi aduci sora la mine într-o zi frumoasă şi atunci am să ascult cu oricît de multă răbdare vei dori dumneata tot ceea ce vei avea chef să spui. Prefer să-mi ţii dumneata o predică mai degrabă decît preotul, pentru că în felul ăsta aş avea mai puţine remuşcări spunîndu-ţi la sfîrşit că-mi păstrez propria părere exact aşa cum am avut-o din capul locului — lucru ce sînt convinsă că s-ar întîmplă indiferent care dintre dumneavoastră doi mi-ar împărtăşi cu mărinimie logica lui.

— Da, bineînţeles, i-am răspuns eu hotărît să mă arăt la fel de dezagreabil ca şi ea. Pentru că atunci cînd o doamnă consimte să asculte o argumentaţie care merge împotriva propriilor ei opinii, e întotdeauna hotărîtă din capul locului să i se împotrivească — să asculte numai cu urechile trupului, ţinîndu-le pe cele ale minţii astupate cu multă hotărîre împotriva celor mai puternice raţionamente.

— La revedere, domnule Markham, zise frumoasa mea adversară cu un zîmbet compătimitor.

Necatadicsind să-mi mai răspundă în vreun fel, se înclină uşor, dar tocmai cînd dădea să se retragă, fiul ei — cu o îndrăzneală copilărească — o opri locului exclamînd:

— Mămico, dar n-ai dat mîna cu domnul Markham!

Ea se întoarse rîzînd şi-mi întinse mîna. I-am strîns-o mai mult cu pică decît cu amabilitate, supărat de faptul că mă nedreptăţise în permanenţă, încă de cînd mijiseră zorile cunoştinţei noastre. Era evident că fără a şti nimic despre adevăratele mele principii şi trăsături de caracter avea o prejudecată împotriva mea şi părea înclinată să-mi arate că, pînă şi în privinţele cele mai neînsemnate, părerile ei despre mine erau mult mai prejos decît opinia pe care o aveam eu despre propria mea persoană. Sigur că eram cam ţîfnos din fire, căci altfel probabil că nu m-aş fi

simţit atît de profund atins. Pe lîngă asta poate că fusesem şi răsfăţat într-o oarecare măsură de mama şi de sora mea şi de alte cîteva doamne pe care le cunoşteam. Şi totuşi, nu-s cîtuşi de puţin un marţafoi înfumurat — de lucrul ăsta sînt absolut convins, indiferent dacă şi tu gîndeşti sau nu la fel.

CAPITOLUL IV

PETRECEREA NOASTRĂ DIN 5 NOIEMBRIE s-a desfăşurat cum nu se poate mai bine, în ciuda refuzului doamnei Graham de a o onora cu prezenţa ei. De fapt, e probabil că dacă ar fi fost ea de faţă, între noi ar fi domnit mai puţină cordialitate, libertate şi veselie decît au existat fără ea.

Mama a fost ca de obicei voioasă şi vorbăreaţă, activă şi bine intenţionată, singura ei greşeală fiind că se dădea peste cap într-un chip prea vizibil pentru a-i face fericiţi pe oaspeţi, drept care i-a silit pe vreo cîţiva dintre ei la eforturi cu totul neplăcute firii lor — obligîndu-i să mănînce sau să bea sau să se aşeze lîngă focul din cămin sau să vorbească cînd ei preferau să tacă. Dar în orice caz, cu toţii au îndurat cu bine aceste încercări, întrucît se aflau într-o dispoziţie sărbătorească.

Preotul Millward a fost de-a dreptul impresionat cu vorbele lui ca din carte şi rostite apăsat, cu glumele-i cu tîlc, cu anecdotele pompoase şi discursurile de adevărat oracol, împărtăşite cu mărinimie, spre înălţarea sufletească a întregii societăţi în general şi în special pentru cea a admirativei doamne Markham, a politicosului domn Lawrence, a serioasei Mary Millward, a liniştitului Richard Wilson şi a prozaicului Robert — aceştia fiind cei mai atenţi ascultători ai lui.

Doamna Wilson a strălucit mai mult ca oricînd, cu comorile ei de noutăţi proaspete şi de bîrfeli vechi, înşirate laolaltă cu întrebări şi observaţii banale şi cu sentinţe adeseori repetate, rostite pare-se doar cu scopul de a refuza inepuizabilelor ei organe ale vorbirii pînă şi cea mai scurtă clipă de odihnă. Îşi adusese cu ea şi lucrul de mînă şi îţi lăsa impresia că limba ei făcuse o prinsoare cu degetele încercînd să le întreacă prin mişcarea sa iute şi fără contenire.

Fiica ei Jane a fost, bineînţeles, cît a putut să fie de graţioasă şi de elegantă, de spirituală şi de seducătoare — întrucît trebuia să strălucească mai tare decît toate aceste doamne şi să-i farmece pe toţi gentlemanii — ca să nu mai vorbim de faptul că era de faţă şi domnul Lawrence pe care trebuia în mod special să-l captiveze şi să-l cucerească. Micile ei artificii pentru realizarea acestei cuceriri erau prea subtile şi greu de sesizat ca să-mi atragă atenţia. Dar mi s-a părut că posedă o anumită afectare rafinată a superiorităţii şi o preocupare neplăcută pentru propria ei persoană, într-o măsură care-i umbrea toate calităţile. După plecarea ei, Rose mi-a prezentat un adevărat spectacol reproducîndu-mi diferite priviri, cuvinte şi gesturi ale lui Jane, cu un amestec de isteţime şi asprime care m-a făcut să mă minunez deopotrivă de artificialitatea duduii respective şi de spiritul de observaţie al surorii mele, pînă într-atîta încît să mă întreb dacă nu cumva şi-a pus şi ea ochii pe moşier. Dar n-ai nici o grijă, Halford, lucrurile nu stăteau aşa.

Richard Wilson, fratele mai mic al lui Jane, a stat într-un colţ, părînd să fie destul de bine dispus, dar tăcut şi sfios, dorînd pe de o parte să treacă neobservat, iar pe de altă parte să audă şi să observe cît mai multe. Şi deşi ai fi zis că se simte oarecum ca peştele pe uscat, ar fi fost destul de fericit, după rum îi cerea felul său liniştit de a fi, numai dacă maică-mea

ar fi avut tactul să-l lase în pace; dar aşa cum greşea ea din bunăvoinţă, îl copleşea neîncetat cu atenţiile ei — îndestulîndu-l cu tot felul de mîncăruri întrucît avea impresia că e prea timid ca să se servească singur şi forţîndu-l să-şi strige, din capătul celălalt al camerei răspunsurile monosilabice la numeroasele întrebări şi replici prin care se străduia zadarnic să-l atragă în discuţie.

Rose m-a informat că băiatul nu ne-ar fi onorat nici în ruptul capului cu prezenţa lui dacă nu l-ar fi pisat atîta sora lui, Jane, care ţinea morţiş să-i arate domnului Lawrence că are cel puţin un frate mai binecrescut şi mai fin decît Robert. Tot atîta ostenealã îşi dăduse ea să-l ţină de o parte pe acest vrednic gentleman; dar el afirmase că nu vede nici un motiv să scape prilejul de a mai schimba o glumă cu Markham şi cu bătrîna (de fapt maică-mea nu era chiar aşa de în vîrstă), cu frumoasa domnişoară Rose, precum şi cu preotul, ca şi cu ceilalţi; şi fără doar şi poate că Robert avea de fapt şi dreptul s-o facă. Aşa că a vorbit de una şi de alta cu mama şi cu Rose, a discutat cu preotul despre treburile parohiei, cu mine chestiuni de agricultură şi cu amîndoi a făcut politică.

Mary Millward a fost şi ea o figurantă — fiind însă mai puţin chinuită de cruzimea amabilităţilor mamei decît a fost Richard Wilson, întrucît avea un fel sigur şi hotărît de a da răspunsuri scurte şi de a refuza lucrurile, şi întrucît lumea o bănuia a fi mai degrabă posacă decît neîncrezătoare. Oricum vor fi stat lucrurile, în orice caz ea n-a adus prea multă desfătare societăţii — după cum nu pare nici să se fi bucurat prea mult de ea. Eliza mi-a spus că Mary a venit numai în urma stăruinţelor tatălui lor care-şi băgase în cap ideea fixă că Mary îşi închină prea mult timp treburilor casei, neglijînd nevinovatele prilejuri de destindere şi distracţie potrivite pentru vîrsta şi sexul ei. În general mie mi se părea o fată destul de plăcută şi simpatică.

O dată sau de două ori a arătat chiar că ştie să şi rîdă, fiind stîrnită de spiritul sau purtarea amuzantă a cine ştie cărui individ mai binecuvîntat de soartă dintre noi. În asemenea cazuri am băgat de seamă că ea încerca să-i întîlnească privirile lui Richard Wilson care era aşezat exact în faţa ei. Întrucît băiatul studia sub îndrumarea tatălui ei, Mary îl cunoştea în oarecare măsură şi cred că în ciuda faptului că amîndoi erau cam retraşi din fire, se stabilise între ei un sentiment de camaraderie şi înţelegere sufletească.

Eliza mea a fost cum nu se poate mai fermecătoare,, cochetă fără afectare, dorînd să atragă atenţia celor de faţă, dar mai presus de toate atenţia mea. Încîntarea ei cînd mă aflam prin preajmă, stînd jos sau în picioare lîngă ea, şoptindu-i ceva la ureche sau strîngîndu-i mîna în timpul dansului, i se citea uşor în strălucirea obrajilor şi în agitaţia pieptului, oricît ar fi încercat ea să le ascundă prin vorbe şi gesturi îndrăzneţe, chiar impertinente. Dar cred că ar fi mai bine să-mi ţin gura, pentru că dacă mă laud cu aceste lucruri acum, va trebui să roşesc mai tîrziu.

Să continui, aşadar, cu descrierea diferiţilor participanţi la petrecerea noastră:

Rose a fost simplă şi naturală, ca de obicei, plină de voioşie şi neastîmpăr.

Fergus a fost obraznic şi aiurit; dar obrăznicia şi nesăbuinţa lui slujeau ca distracţie celorlalţi, care rîdeau din toate băierile inimii, chiar dacă asta nu-l făcea cîtuşi de puţin să crească în ochii lor.

Şi, în sfîrşit (pentru că am să fac abstracţie de propria mea persoană), domnul Lawrence s-a purtat ca un adevărat gentleman neatingînd pe nimeni nici măcar cu o floare, fiind politicos cu preotul şi cu doamnele, în special cu gazda şi cu fiica ei, precum şi cu domnişoara Wilson — săracul de el, cîtă nechibzuinţă din partea lui! N-avea destul gust ca s-o prefere pe Eliza Millward. Eram în relaţii destul de

prieteneşti cu domnul Lawrence. Fiind foarte rezervat din fire şi părăsind doar rareori casa izolată în care se născuse şi unde trăise în singurătate de la moartea lui taică-său, nu avusese nici prilejul şi nici înclinaţia de a lega multe cunoştinţe; dintre toţi oamenii cu care avusese de a face, eu (judecînd după rezultate) păream să-i fiu tovarăşul cel mai agreabil. Nu numai că mă dovedisem a-i fi pe plac, dar şi mie îmi era destul de agreabil acest domn, cu toate că era prea rece, prea sfios şi prea închis în sine, ca să-mi cîştige pe de-a-ntregul simpatia. Candoarea şi franche-ţea, cînd erau cu totul ferite de grosolănie, erau lucruri pe care le admira la alţii, dar nu izbutea să le dobîndească şi el. Muţenia desăvîrşită pe care o dovedea ori de cîte ori era vorba de propriile sale treburi şi preocupări, era de fapt destul de supărătoare şi îţi cam tăia elanul; dar eu i-o iertam din convingerea că la originea ei nu se aflau atîta mîndria şi lipsa de încredere în prietenii lui, cît o oarecare delicateţe morbidă şi o anume lipsă de curaj de care el îşi dădea seama, fiind însă lipsit de energia necesară pentru a le înfrînge. Inima lui era ca o mimoză sensibilă care se deschide o clipă sub razele soarelui, dar se închide în sine şi se ofileşte la cea mai mică atingere a degetului cuiva sau la cea mai uşoară adiere de vînt. În linii mari vorbind, relaţiile dintre noi constau mai degrabă dintr-un fel de atracţie ce-o simţeam unul pentru altul decît dintr-o prietenie profundă şi solidă, ca aceea care s-a născut apoi între mine şi tine, Halford. Pe tine (chiar dacă din cînd în cînd te arăţi cam ursuz) nu te pot asemui decît cu o haină veche, fără cusur ca ţesătură, dar uşoară şi lejeră, care s-a mulat perfect pe trupul celui ce-o poartă şi pe care el o poate folosi cum doreşte, fără să se teamă c-o mototoleşte. În schimb, domnul Lawrence era ca o haină nouă, îngrijită şi admirabil croită, dar atît de strîmtă la coate încît ţi-ar fi fost frică să nu-i rupi cusăturile dacă ţi-ai fi mişcat în

voie braţele, şi atît de netedă şi de aspectuoasă, încît nu-ţi venea să rişti s-o expui nici măcar unei singure picături de ploaie.

Curînd după sosirea oaspeţilor, maică-mea pomeni de doamna Graham, îşi arătă regretul că nu se află şi ea acolo ca să-i cunoască, şi le explică familiilor Millward şi Wilson motivele pe care le invocase scuzîndu-se că nu le întorsese vizita, sperînd că ei o vor ierta, întrucît ea — mama — era convinsă că doamna nu avusese cîtuşi de puţin intenţia de a fi nepoliticoasă şi s-ar bucura oricînd să-i vadă.

— E o doamnă tare ciudată, domnule Lawrence, adăugă mama. Nu prea izbutim să-i dăm de rost — dar sînt convinsă că dumneata o să ne poţi spune cîte ceva despre ea pentru că, la urma urmei, e chiriaşa dumitale şi ne-a zis că te cunoaşte într-o oarecare măsură.

Toţi ochii se întoarseră către domnul Lawrence. Mie mi se păru că, fără nici un motiv, el se arătă mult prea stînjenit cînd mama i se adresă astfel.

— Cine, eu, doamnă Markham? răspunse el. Greşiţi, eu n-o... adică... vreau să spun, bineînţeles că am văzut-o, dar în orice caz sînt ultima persoană căreia ar trebui să vă adresaţi pentru informaţii referitoare la doamna Graham.

Apoi se întoarse imediat către Rose şi o rugă să facă plăcere societăţii onorînd-o cu un cîntec sau cu o melodie interpretată la pian.

— Ba nu, răspunse Rose, trebuie s-o rugaţi pe domnişoara Wilson. Ea ne depăşeşte pe toţi atît în ceea ce priveşte vocea, cît şi cîntatul la pian.

Domnişoara Wilson făcu mofturi cu oarecare cochetărie.

— Lasă că o să fie ea prea bucuroasă să vă cînte, zise Fergus, dacă dumneata, domnule Lawrence, o să ai bunătatea să stai lîngă ea şi să-i întorci foile.

— Vai, dar o să fie o adevărată încîntare pentru mine, domnişoară Wilson. Chiar îmi îngăduiţi s-o fac? Ea îşi înclină gîtul lung şi zîmbi, dîndu-i voie s-o conducă pînă la pian, după care se instală şi cîntă o bucată după alta în cel mai bun stil al ei, acompaniindu-se singură. Între timp, domnul Lawrence rămase răbdător în picioare, sprijinindu-se cu o mînă de speteaza scaunului ei, iar cu cealaltă întorcîndu-i notele. Poate că şi el era la fel de încîntat de interpretarea domnişoarei Wilson, cum era şi ea. Într-un fel muzica nu era deloc rea; pe de altă parte n-aş putea spune că m-a mişcat profund. Execuţia era corectă şi abilă, dar sentimentul lipsea aproape cu desăvîrşire.

Se pare însă că discuţia despre doamna Graham nu fusese închisă.

— Nu, doamnă Markham, vin n-am să iau, zise reverendul Millward cînd se servi această băutură. În schimb am să beau puţină bere de casă de-a dumneavoastră. Întotdeauna am preferat-o tuturor băuturilor.

Măgulită de acest compliment, maică-mea sună clopoţelul şi o cană de porţelan cu cea mai bună bere a noastră fu îndată adusă şi aşezată dinaintea vrednicului gentleman care ştia atît de bine să-i preţuiască calităţile.

— Ei vezi, asta e! strigă el, îndreptînd şuvoiul, cu multă îndemînare, din cană în pahar, în aşa fel încît să facă multă spumă fără să se verse măcar o picătură.

După ce o examină o clipă în dreptul unei lumînări, sorbi o înghiţitură bună, apoi plescăi din buze, răsuflă adînc şi-şi umplu la loc paharul sub privirile mamei, pline de cea mai profundă mulţumire.

— Nimic nu se poate compara cu asta, doamnă Markham! zise preotul. Eu am susţinut întotdeauna că berea dumneavoastră de casă e mai bună decît orice altceva.

— Vai ce tare mă bucur că vă place, părinte! întotdeauna supraveghez personal pregătirea ei, ca şi pregătirea brînzei şi a untului; eu aşa zic: dacă tot faci un lucru, măcar să fie bine făcut.

— Aveţi perfectă dreptate, doamnă Markham.

— Pe de altă parte, părine, vi se pare că e un păcat să bei din cînd în cînd puţin vin sau o duşcă de rachiu? întrebă mama întinzîndu-i un pahar de punch fumegînd doamnei Wilson care afirma că vinul îi cade greu la stomac. (Totodată fiul ei Robert îşi umplea ochi paharul cu aceeaşi băutură.)

— Cîtuşi de puţin! răspunse oracolul, dînd din cap ca Jupiter. Toate lucrurile sînt numai binecuvîntări şi binefaceri, cu condiţia să ştim să ne bucurăm de ele.

— Dar doamna Graham e de cu totul altă părere. Ia staţi numai să ascultaţi ce ne-a spus deunăzi — v-am zis eu că o să vă povestesc.

Şi maică-mea delectă societatea cu o relatare amănunţită a ideilor şi comportării greşite ale doamnei respective cu privire la băutură, încheind cu cuvintele:

— Ei, nu vi se pare că e o greşeală?

— O greşeală? repetă preotul cu un aer neobişnuit de solemn. O crimă aş zice, o crimă! Nu numai că înseamnă că-şi bate joc de copil, dar e vorba şi de dispreţ faţă de darurile providenţei, pe care îl învaţă să le calce în picioare.

Apoi preotul intră în multe amănunte în legătură cu toate acestea şi explică, pe îndelete, că o asemenea purtare este nu numai lipsită de sens, dar şi că reprezintă o adevărată hulire a lui Dumnezeu. Maică-mea îl urmări cu cel mai adînc respect; şi pînă şi doamna Wilson se hotărî să-şi lase limba să se odihnească o clipă şi-l ascultă în tăcere, sorbindu-şi punchul cu un aer plin de îngăduinţă. Domnul Lawrence şedea cu cotul pe masă, jucîndu-se neglijent cu paharul de vin pe jumătate gol şi zîmbind pe sub mustaţă.

— Dar nu vi se pare, părinte Millward — sugeră el cînd în sfîrşit gentlemanul respectiv făcu o pauză în discursul lui — că atunci cînd se întîmplă ca un copil să fie înclinat din fire către necumpătare — de exemplu, din vina părinţilor sau strămoşilor lui — sînt recomandabile anumite precauţii? (Fie vorba între noi, toată lumea era convinsă că tatăl domnului Lawrence şi-a scurtat viaţa datorită lipsei de cumpătare.)

— Unele precauţii, poate; însă domnul meu, cumpătarea e una şi abstinenţa e cu totul altceva.

— Bine, dar am auzit că la unele persoane cumpătarea — adică moderaţia — e aproape cu neputinţă. Şi dacă abstinenţa o fi un rău (lucru pe care unii oameni îl pun la îndoială), nimeni nu va nega că lipsa de cumpătare este un rău şi mai mare. Unii părinţi le-au interzis cu desăvîrşire copiilor lor să guste băuturi care li se urcă la cap; dar autoritatea părinţilor nu poate dăinui de-a pururi. Şi pe urmă copiii sînt din firea lor înclinaţi să tînjească după lucrurile interzise. Şi într-un asemenea caz e foarte probabil ca un copil să fie tare curios să guste şi să cunoască efectele lucrurilor care au fost atît de mult lăudate şi cu care alţii s-au desfătat, pe cînd lui însuşi îi sînt atît de aspru oprite. Curiozitatea i-ar fi în general satisfăcută cu primul prilej potrivit; şi odată înfrîntă opreliştea, urmările pot fi foarte grave. Nu am pretenţia să mă pricep sau să dau sentinţe în asemenea treburi, dar mie mi se pare că acest plan al doamnei Graham, aşa cum îl descrieţi dumneavoastră, doamnă Markham, oricît de extraordinar ar părea, nu e lipsit de unele avantaje: pentru că vedeţi aici cum copilul e izbăvit dintr-o dată de ispită; nu are nici un fel de curiozitate ascunsă şi nici lucruri neştiute după care să tînjească în taină; cunoaşte licorile ademenitoare în măsura în care doreşte s-o facă; e total scîrbit de ele fără să fi suferit de pe urma efectelor lor.

— Şi asta vi se pare drept, domnule? Nu v-am dovedit oare cît de greşit este şi cît de potrivnic *Sfintei Scripturi,* precum şi cugetării înţelepte, să înveţi un copil să se uite cu dispreţ şi dezgust la binefacerile providenţei, în loc să le folosească aşa cum se cuvine?

— Bine, s-ar putea ca sfinţia voastră să considere că şi picăturile de laudanum sînt o binefacere a providenţei, răspunse domnul Lawrence zîmbind. Şi totuşi veţi cădea, probabil, de acord că cei mai mulţi dintre noi ar face mai bine să se abţină de la consumarea lor, chiar şi într-o cantitate moderată. Dar — adăugă el — nu vreau ca şi dumneavoastră să-mi, urmaţi metafora prea îndeaproape — drept care îmi voi bea pînă la fund paharul.

— Şi sper că-l veţi umple la loc, domnule Lawrence, zise maică-mea împingînd sticla către el.

Domnul Lawrence refuză cu multă politeţe, şi îndepărtîndu-şi puţin scaunul de masă se aplecă spre mine (eu eram aproape de el, şezînd pe canapea, lîngă Eliza Millward) şi mă întrebă cu un aer degajat dacă o cunosc pe doamna Graham.

— Da, am întîlnit-o de vreo două ori.

— Şi ce părere ai despre ea?

— N-aş zice că-mi place prea mult. Ca înfăţişare e chipeşă — sau mai degrabă ar trebui să spun, distinsă şi interesantă — dar nu e cîtuşi de puţin prietenoasă. După impresia mea, e o femeie care cade foarte uşor pradă prejudecăţilor şi e gata să şi le păstreze cu orice preţ pînă în pînzele albe, răsucînd toate lucrurile în aşa fel încît să intre în tiparele propriilor ei idei preconcepute. E prea rigidă, prea aspră, prea aprigă pentru gusturile mele.

Domnul Lawrence nu mi-a răspuns nimic, şi-a plecat ochii în jos şi şi-a muşcat buzele. Curînd după aceea s-a ridicat şi s-a îndreptat către domnişoara Wilson, fiind după cît îmi închipui pe cît de dezgustat de mine pe atît de atras de ea. În momentul acela n-

am prea băgat în seamă faptul, dar mai apoi împrejurările m-au făcut să-mi amintesc amănuntul, ca şi alte fleacuri de acelaşi fel, dacă nu mă înşel atunci cînd... dar, stai, să nu anticipez.

Am încheiat seara cu un dans — vrednicul nostru pastor nesocotind că ar fi fost cine ştie ce grozăvie să asiste la o asemenea petrecere, deşi tocmisem unul din lăutarii satului să ne acompanieze zbenguielile cu scripca lui. Însă Mary Millward a refuzat cu încăpăţînare să participe la danţul nostru; la fel şi Richard Wilson, cu toate că maică-mea l-a rugat insistent s-o facă, ba chiar s-a oferit să-i servească drept parteneră.

În orice caz ne-am descurcat destul de bine şi fără el. Cu o singură echipă de cadril şi cu mai multe contra-danţuri am ţinut-o tot aşa pînă destul de tîrziu. În cele din urmă l-am rugat pe lăutarul nostru să cînte un vals; tocmai începusem s-o port pe Eliza în vîrtejul acestui dans încîntător, în timp ce Lawrence cu Jane Wilson şi Fergus cu Rose îmi ţineau isonul, cînd reverendul Millward a intervenit strigînd:

— Nu, nu, aşa ceva nu îngădui! Haideţi, s-a făcut ora plecării.

— Vai, nu, tăticule! s-a rugat Eliza.

— E timpul, fata mea, e timpul! Trebuie cumpătare în toate lucrurile, nu uita!

Drept răzbunare, însă, am urmat-o pe Eliza pe coridorul întunecos, unde, sub pretext că o ajut să-şi pună şalul, i-am furat o sărutare, chiar în spatele lui taică-său, în timp ce acesta îşi înfăşură gîtul şi bărbia în faldurile unui fular gros. Dar vai! Intorcîndu-mă, am dat cu ochii de maică-mea care era la un pas înapoia mea. Drept urmare, nici nu plecaseră bine musafirii că am şi fost supus unor mustrări foarte aspre, care au pus stavilă galopului avîntat al inimii mele şi au încheiat seara într-un mod foarte neplăcut.

— Scumpul meu, Gilbert, mi-a zis ea, îmi pare rău că faci asemenea lucruri! Ştii bine cît de mult ţin la situaţia şi viitorul tău, cît de mult te iubesc şi te preţuiesc, mai presus de orice pe lume, cît de mult aş dori să te văd aşezat, cum se cuvine, în viaţă — şi cît de tare m-ar amărî dacă te-aş şti însurat cu fata aceea sau cu oricare alta de prin împrejurimi. Să mă bată Dumnezeu dacă înţeleg ce găseşti la ea! Şi nu mă gîndesc numai la lipsa averii — cîtuşi de puţin — dar mie mi se pare că-i lipseşte şi frumuseţea, şi deşteptăciunea, şi bunătatea, şi orice altă calitate care ar fi de dorit. Dacă ai şti tu însuţi, aşa cum ştiu eu, cît preţuieşte de fapt, nici prin cap nu ţi-ar trece un asemenea lucru. Mai zăboveşte niţel şi ai să vezi! Dacă vei fi legat de ea, te vei căi o viaţă întreagă cînd te vei uita în jur şi vei vedea cîte fiinţe cărora ea nu le ajunge nici la degetul cel mic, se afiă pe lumea asta. Ascultă-mă pe mine, că aşa o să se în-timple.

— Bine, mamă, te rog, taci! Nu-mi place să mi se ţină predici. Crede-mă că n-am să mă căsătoresc deocamdată, ţi-o spun sincer. Pe de altă parte, sfinte Doamne! N-am şi eu dreptul să mă bucur puţin de viaţă?

— Ba da, băiatul meu drag, dar nu în felul ăsta. Zău, n-ar trebui să faci asemenea lucruri. Ar însemna că-i faci un rău fetei dacă ea ar fi aşa cum ar trebui să fie; dar eu te asigur că e cea mai prefăcută obrăznicătură ce s-a pomenit vreodată pe lume; şi pînă să deschizi bine ochii, ai să te şi trezeşti prins în mrejele ei. Şi dacă o iei de nevastă Gilbert, să ştii că mă omori cu zile! Şi cu asta basta!

— Lasă mamă, nu mai plînge pentru atîta lucru — i-am spus eu, căci lacrimile începuseră să-i curgă şuvoi. Uite, sărutarea asta o s-o şteargă pe cea pe care i-am dat-o Elizei. N-o mai ponegri pe fată şi liniştează-te, fiindcă-ţi promit că niciodată... Vreau să spun, îţi promit că am să mă gîndesc bine înainte de a face

vreun pas important pe care tu îl dezaprobi în mod serios.

Şi zicînd acestea, mi-am aprins lumînarea şi m-am dus la culcare, cu sufletul mult mai liniştit.

CAPITOLUL V

CAM PE LA SFÎRŞITUL LUNII, cedînd într-un tîrziu insistenţelor foarte viguroase ale Rosei, am însoţit-o într-o vizită la Wildfell Hall. Spre marea noastră surprindere am fost poftiţi într-o încăpere unde primul lucru de care am dat cu ochii a fost un şevalet. Alături era o masă plină de pînze pentru pictat, borcane cu vopsele şi lacuri, palete, peneluri, uleiuri şi altele asemenea. De perete erau rezemate mai multe schiţe aflate în diferite stadii de lucru şi cîteva tablouri terminate-— majoritatea peisaje şi portrete.

— Mă văd silită să vă primesc în atelierul meu, zise doamna Graham, pentru că astăzi nu s-a făcut focul în camera de zi şi e cam frig ca să vă poftesc într-o încăpere în care căminul e gol.

Descotorosind două scaune de uneltele şi materialele de pictură care uzurpaseră aceste locuri, ne invită să şedem şi ea se instală din nou lîngă şevalet, nu chiar cu faţa la el, dar aruncînd din timp în timp cîte o privire la tablou în cursul conversaţiei şi mai trăgînd cîte o trăsătură de penel de parcă i-ar fi fost imposibil să-şi abată întru totul atenţia de la ocupaţia ei pentru a şi-o concentra asupra vizitatorilor. Tabloul reprezenta conacul Wildfell, văzut în zorii zilei dinspre cîmpia de la poalele dealului, desprinzîndu-se întunecat şi falnic de pe un cer limpede, albastru-argintiu, cu cîteva dungi roşietice pe marginea zării. Totul era desenat şi colorat aidoma ca-n viaţă,

subiectul fiind tratat cu deosebită eleganţă şi după toate canoanele artei.

— Văd, doamnă Graham, că puneţi tot sufletul în opera dumneavoastră, am remarcat eu. Nu pot decît să vă rog s-o continuaţi, pentru că dacă veţi lăsa ca venirea noastră să vă întrerupă , ne vom vedea siliţi să ne socotim nişte intruşi cu totul nedoriţi.

— Vai, dar deloc! a replicat ea tresărînd şi aruncîndu-şi penelul pe masă de parcă ar fi fost trezită deodată la îndatoririle politeţei. Nu sînt chiar atît de asaltată de musafiri încît să nu pot să acord bucuroasă cîteva minute puţinelor persoane care mă onorează cu prezenţa lor.

— Văd că aproape v-aţi terminat tabloul, i-am spus eu apropiindu-mă ca să-l observ mai bine şi cercetîndu-l cu mult mai multă admiraţie şi încîntare decît ţineam să-mi arăt pe faţă. Am impresia că mai aveţi de pus doar tuşele finale în primul plan. Dar de ce l-aţi botezat Conacul Fernley din comitatul Cumberland, în loc de Widfell Hall din comitatul X? am întrebat-o eu referindu-mă la numele pe care-l înscrisese cu litere mici în partea de jos a pînzei.

Dar mi-am dat seama imediat că zicînd acestea fusesem prea îndrăzneţ, pentru că ea s-a îmbujorat la faţă, neştiind ce să spună. Totuşi, după o pauză de o clipă, cu un fel de sinceritate desperată, mi-a mărturisit:

— Pentru că am pe lumea asta prieteni — sau cel puţin cunoştinţe — care n-aş vrea să afle unde mi-am găsit locaş de taină; şi întrucît s-ar putea să le cadă sub ochi tabloul şi s-ar putea să-mi recunoască maniera de a picta în ciuda iniţialelor false cu care m-am semnat, din prevedere am botezat şi conacul cu un alt nume pentru a-i pune pe o urmă greşită în cazul cînd ar încerca să mă caute.

— Va să zică n-aveţi intenţia de a păstra tabloul? am întrebat-o eu ţinînd morţiş să spun ceva pentru a schimba subiectul.

— Nu; nu-mi dă mîna să pictez pentru propria mea plăcere sau distracţie.

— Mama îşi trimite toate tablourile la Londra, s-a amestecat Arthur în conversaţie. Şi cineva de acolo i le vinde şi ne trimite banii.

Aruncîndu-mi privirile pe celelalte pînze am remarcat o schiţă frumoasă cu Lindenhope văzut din vîrful dealului; o altă imagine a vechiului conac încălzindu-se în aburul însorit al unei după-amieze liniştite de vară şi un mic portret simplu, dar foarte sugestiv al unui copil trist şi gînditor, cu o expresie de regret tăcut, dar profund, ţinînd în mînă un buchet de flori veştede şi avînd drept fundal nişte coline joase şi cîmpii întunecoase de toamnă şi un cer noros, posomorît.

— După cum vedeţi, duc o lipsă cruntă de subiecte, zise frumoasa pictoriţă. Odată am zugrăvit bătrînul conac pe o noapte cu lună şi bănuiesc că va trebui să-l înfăţişez altădată într-o zi de iarnă cu zăpadă şi apoi iarăşi într-o seară cu nori întunecoşi — pentru că realitatea este că nu prea am altceva de pictat. Mi s-a spus că undeva prin împrejurimi aveţi o vedere splendida spre mare. E adevărat? Se poate merge pe jos pînă acolo?

— Da, dacă n-aveţi nimic împotrivă să străbateţi o distanţă de patru mile, sau cam aşa ceva — aproape opt mile dus şi-ntors — şi încă pe un drum destul de prost şi obositor.

— Şi în ce direcţie se află?

Am căutat s-o lămuresc cît m-am priceput mai bine şi tocmai mă pornisem să-i descriu diferitele drumuri, alei şi cîmpuri ce trebuiau străbătute pentru a ajunge acolo, porţiunile drepte şi cotiturile la dreapta şi la stînga, cînd ea m-a întrerupt spunînd:

— Stai, stai! Nu-mi spune toatea astea acum. Pînă cînd voi avea nevoie de îndrumările dumitale am să uit tot ce mi-ai zis. N-am intenţia să mă duc acolo pînă la primăvară. Poate că atunci am să te deranjez. Deocamdată avem iarna înaintea noastră şi...

S-a oprit deodată înăbuşindu-şi o exclamaţie şi a sărit de pe scaun spunînd: „Scuzaţi-mă o clipă”, după care a ieşit repede din odaie, închizînd uşa îndărătul ei.

Fiind curios să văd ce a făcut-o să tresară şi să se tulbure în aşa hal, am privit spre fereastră — întrucît ea din întîmplare îşi îndreptase ochii într-acolo cu o clipă înainte, şi abia am apucat să zăresc pulpana mantalei unui bărbat dispărînd îndărătul unui tufiş mare, de ilice, aflat între fereastră şi arcada de la intrare.

— E prietenul mamei, ne-a informat Arthur.

Eu m-am uitat la Rose şi ea la mine.

— N-o înţeleg deloc pe doamna asta, mi-a şoptit Rose.

Copilul a privit-o cu un aer surprins şi grav. Rose a început imediat să-i vorbească despre tot felul de lucruri indiferente în timp ce eu mă distram privind la tablouri, într-un colţ întunecat se afla unul pe care nu-l remarcasem. Înfăţişa un copilaş aşezat în iarbă cu un maldăr de flori pe genunchi. Trăsăturile delicate şi ochii mari, albaştri, care zîmbeau pe sub buclele castanii căzute mult pe fruntea lui aplecată asupra comorii din poală, semănau destul de tare cu cele ale domnişorului din faţa mea ca să mă facă să înţeleg că e un portret al lui Arthur Graham în fragedă copilărie.

Luîndu-l în mînă ca să-l aduc la lumină am descoperit un alt tablou în spatele lui, întors cu faţa la perete. M-am aventurat să-l ridic şi pe acesta. Înfăţişa un bărbat în floarea tinereţii — chipul lui era destul de fruimos şi portretul nu era deloc rău; dar, dacă va fi fost executat de aceeaşi mînă ca şi restul pînzelor, asta se întîmplase, fără doar şi poate, cu mulţi ani în

urmă. Lucrul era dovedit de o mult mai mare grijă şi atenţie pentru detalii, de o mult mai mică prospeţime a coloritului şi libertate în maniera de tratare — adică tocmai calităţile care mă încîntaseră şi mă surprinseseră la celelalte tablouri. Totuşi, l-am cercetat cu mult interes. Trăsăturile şi expresia purtau pecetea unei individualităţi foarte bine definite, ceea ce te făcea să crezi că asemănarea cu originalul era remarcabilă. Ochii albaştri, limpezi, se aţinteau asupra privitorului cu un fel de ghiduşie ascunsă — aproape că te aşteptaţi să-i vezi clipindu-ţi şiret; buzele — prea groase ca să nu sugereze o fire amatoare de plăceri — păreau pe punctul de a se lumina într-un zîmbet; obrajii, de o culoare caldă, erau împodobiţi de nişte favoriţi roşiatici foarte deşi şi stufoşi; iar părul castaniu-aprins revărsîndu-se în adevăraţi ciorchini de bucle bogate încălcau în prea mare măsură drepturile frunţii şi păreau să sugereze că purtătorul lor era mai mîndru de frumuseţea decît de intelectul lui — şi poate că de fapt avea şi dreptate s-o facă; şi totuşi, înfăţişarea lui era departe de a fi aceea a unui zevzec.

Cred că nu ţineam nici de două minute în mînă portretul, cînd s-a întors frumoasa pictoriţă.

— Era doar o persoană care venise să se intereseze de tablouri, ne-a spus ea în chip de scuze pentru plecarea ei bruscă. L-am rugat să mai aştepte.

— Mă tem că s-ar putea interpreta drept un gest de mare cutezanţă, i-am spus eu, faptul că mi-am permis să privesc o pînză pe care pictorul a întors-o cu faţa la perete; dar, dacă-mi daţi voie, v-aş întreba...

— E într-adevăr un gest de mare cutezanţă, domnul meu, aşa că te-aş ruga să nu pui nici un fel de întrebări în această privinţă, întrucît curiozitatea nu-ţi va fi satisfăcută, mi-a răspuns ea încercînd să ascundă cu un zîmbet asprimea reproşului ei.

Şi totuşi, din felul cum se îmbujorase şi cum îi scînteiau ochii, mi-am dat seama că am supărat-o foarte tare.

— Nu voiam decît să întreb dacă tot dumneavoastră aţi pictat şi acest tablou, i-am răspuns eu, şi i-am cedat pinza după care întinsese mîinile.

M-am posomorît la rîndul meu, pentru că mi-a luat-o fără pic de politeţe şi, punînd-o repede la loc, în colţul acela întunecos, cu faţa la perete, a aşezat celălalt tablou peste ea ca mai înainte. După aceea s-a întors către mine şi a rîs.

Dar eu n-aveam deloc chef de glume. Cu un aer nepăsător m-am îndreptat spre fereastră şi am rămas cu privirile aţintite asupra grădinii în paragină, lăsind-o cîteva minute să stea de vorbă cu Rose. Apoi, spunîndu-i surorii mele că e timpul să plecăm, i-am strîns mîna domnişorului, i-am făcut o plecăciune glacială doamnei şi am pornit către uşă. Dar, după ce şi-a luat rămas bun de la Rose, doamna Graham mi-a întins mîna spunîndu-mi cu glas suav şi cu un zîmbet care nu era cîtuşi de puţin dezagreabil:

— Fie ca soarele să nu apună pînă nu-ţi trece mînia, domnule Markham. Îmi cer iertare dacă te-am ofensat prin bruscheţea mea.

Bineînţeles că atunci cînd o doamnă catadicseşte să se scuze, e cu neputinţă să mai rămîi supărat; aşa că ne-am despărţit în termeni buni. De data asta i-am strîns mîna cu deplină cordialitate şi fără pică.

CAPITOLUL VI

ÎN URMĂTOARELE PATRU LUNI n-am mai intrat în casa doamnei Graham, şi nici ea într-a noastră. Dar doamnele continuau să vorbească despre ea şi relaţiile dintre noi făceau şi ele progrese, deşi nu prea repezi.

Cît despre flecăreala lor, eu îi dădeam prea puţină atenţie (vreau să spun cînd venea vorba de frumoasa sihastră) şi singurele noutăţi cu care m-am ales din povestirile lor au fost că într-o zi rece, dar frumoasă, doamna Graham se aventurase să-şi ducă băieţelul pînă la casa parohială, unde din nefericire n-a găsit pe nimeni decît pe domnişoara Millward cea mare. Cu toate acestea stătuse multă vreme acolo şi după cîte se zice, cele două femei găsiseră o mulţime de lucruri să-şi spună, şi se despărţiseră cu dorinţa împărtăşită de a se revedea. Mary Millward iubea copiii, iar mamelor drăgăstoase le plac persoanele care ştiu să le aprecieze cum se cuvine odorul.

Uneori am văzut-o şi eu pe doamna Graham, nu numai cînd venea la biserică, ci şi cînd ieşea pe coline cu băieţelul, fie făcînd o plimbare lungă, fără ţintă, fie — în zilele deosebit de frumoase — rătăcind alene pe bărăganul ierbos sau pe păşunile bătute de vînturi din jurul vechiului conac — ea cu o carte în mînă, iar fiul ei zbenguindu-se pe lîngă ea. Cînd se ivea vreun prilej de acest fel, dacă dădeam cu ochii de ea în plimbările mele solitare — fie pe jos, fie călare — sau atunci cînd aveam vreo treabă legată de bunul mers al moşiei, de obicei potriveam lucrurile în aşa fel încît să-i ies în cale sau s-o ajung din urmă; căci îmi plăcea destul de mult s-o văd pe doamna Graham şi să-i vorbesc şi, fără doar şi poate, mă incinta conversaţia cu micul ei însoţitor, descoperind — de îndată ce s-a spart gheaţa sfioşeniei lui că e un băieţel foarte prietenos, inteligent şi amuzant. Curînd ne-am împrietenit la cataramă — deşi n-aş putea spune în ce măsură o bucura asta pe maică-sa. La început am avut o bănuială că ea ar cam dori să pună stavile în calea intimităţii ce se năştea între noi — să stingă, parcă, flacăra prieteniei noastre. Dar dîndu-şi în cele din urmă seama, în ciuda prejudecăţilor ei împotriva mea că nu sînt deloc un individ primejdios, ci dimpotrivă, că sînt bine

intenţionat şi că întîlnirile cu mine şi cu cîinele meu îi fac mult mai multă bucurie fiului ei decît ar fi avut altfel posibilitatea să cunoască, ea încetă să se mai împotrivească şi chiar mă saluta cu un zîmbet cînd mă vedea apropiindu-mă.

Cît despre Arthur, el îmi striga: „Bine ai venit” de la mare depărtare şi, ţîşnind de lîngă maică-sa, alerga o bucată bună ca să-mi iasă în întîmpinare. Dacă se întîmpla să fiu călare, Arthur avea asigurată o plimbare la trap ori la galop; sau, dacă vreunul din caii de povară nu era prea departe, îi făceam plăcerea de a-l instala pe spinarea unuia dintre ei şi de a-l plimba astfel, ceea ce-i plăcea la fel de mult. Dar maică-sa ne însoţea întotdeauna şi mergea cum putea alături de el — pe cît cred nu atîta pentru că s-ar fi temut de vreo primejdie de vătămare sau mai ştiu eu ce, cît ca să aibă grijă să nu-i bag cine ştie ce idei nepotrivite în mintea lui de copil, deoarece îl păzea întotdeauna cu străşnicie şi nu-i dădea niciodată voie să plece din preajma ei. Ceea ce o încînta cel mai tare era să-l vadă zbenguindu-se şi alergînd cu Sancho, în timp ce eu mergeam alături de ea; asta nu atîta din plăcerea de a se afla în prezenţa mea (deşi uneori îmi mai făceam unele iluzii de asemenea natură), cît ca să-l vadă pe fiul ei cum se bucură de aceste activităţi şi jocuri — înviorătoare pentru trupuşorul său firav — şi de care avea parte mult prea rar din pricina lipsei unor tovarăşi potriviţi pentru anii lui. De asemenea, poate că o bucura destul de mult faptul că eu mă aflam lîngă ea şi nu lîngă el şi deci eram incapabil să-i dăunez băieţelului în vreun fel, direct sau indirect, intenţionat sau nu, — ceea ce în orice caz însemna că n-aveam de ce să-i mulţumesc doamnei.

Uneori sînt însă convins că doamna era oarecum încîntată de conversaţia cu mine. Într-o dimineaţă însorită de februarie, în cursul unei plimbări de douăzeci de minute pe bărăgan, ea îşi lăsă la o parte

asprimea şi rezerva obişnuită şi începu o discuţie adevărată cu mine. Vorbi cu atît de multă elocinţă şi profunzime de gîndire şi de sentimente despre un subiect care, din fericire, coincidea cu propriile mele idei — şi pe deasupra avînd şi o înfăţişare atît de frumoasă — încît m-am întors acasă fermecat. Pe drum, m-am trezit gîndindu-mă, că, la urma urmei, ar fi poate mai bine pentru un bărbat să-şi petreacă zilele cu o asemenea femeie decît cu Eliza Millward; iar apoi — figurat vorbind — am roşit pentru propria mea nestatornicie.

Intrînd în hol am găsit-o acolo pe Eliza singură cu Rose. Surpriza n-a fost în general chiar atît de agreabilă cum ar fi trebuit să fie. Am flecărit laolaltă multă vreme, dar mi s-a părut că Eliza este cam frivolă şi chiar puţin insipidă în comparaţie cu mult mai matura şi serioasa doamnă Graham. Vai, Doamne! ce ţi-e şi cu constanţa oamenilor!

„Şi totuşi, m-am gîndit eu, n-ar trebui să mă însor cu Eliza de vreme ce mama se împotriveşte cu atîta străşnicie şi nici pe fată nu s-ar cuveni s-o amăgesc dîndu-i iluzii cum că aş avea de gînd să fac aşa ceva. Acuma, dacă dispoziţia mea din momentul de faţă va mai continua, îmi va fi mai uşor să-mi eliberez afecţiunile de dominaţia ei blîndă şi totuşi necruţătoare. Şi cu toate că şi împotriva doamnei Graham s-ar putea ridica tot atîtea obiecţii, mi-ar fi poate îngăduit, ca şi doctorilor, să vindec un rău mai mare prin altul mai mic, pentru că nu mă voi îndrăgosti serios de tînăra văduvă, — sau cel puţin aşa cred — şi nici ea de mine — lucrul acesta este mai mult ca sigur. Dar dacă voi găsi puţină bucurie în prezenţa ei, nu văd de ce nu mi s-ar îngădui s-o caut; şi dacă steaua divinităţii ei va fi destul de luminoasă ca să întunece luciul Elizei, cu atît mai bine, deşi nu prea îndrăznesc să-mi fac planuri în această privinţă.”

De atunci încolo n-am mai lăsat să treacă vreo zi frumoasă fără o vizită la conacul Wildfell, cam pe la ceasul cînd ştiam că noua mea cunoştinţă îşi părăseşte de obicei sihăstria. Dar de multe ori s-a întîmplat să fiu dezamăgit în speranţele mele privitoare la o nouă întrevedere; atît de schimbătoare se dovedea doamna Graham în privinţa momentului cînd ieşea din casă şi a locurilor către care se îndrepta, atît de efemere erau întîlnirile întîmplătoare pe care izbuteam să le obţin, încît aproape începusem să cred că ea îşi dă tot atîta osteneală să mă evite cîtă îmi dădeam eu s-o găsesc. Numai că presupunerea mi-era mult prea nesuferită ca s-o păstrez măcar o clipă după ce găseam vreun motiv acceptabil pentru a o putea înlătura.

Într-o după-amiază liniştită şi senină din martie, pe cînd supravegheam îngrijirea pajiştei şi repararea unui gard din vale, am văzut-o, lîngă pîrîu, pe doamna Graham cu un bloc de desen în mînă şi absorbită de arta ei favorită, în timp ce Arthur îşi umplea timpul făurind baraje şi diguri în apa puţin adîncă şi plină de bolovani a pîrîului. Nu prea aveam cu ce să mă distrez şi un prilej atît de rar nu trebuia pierdut. Aşadar, lăsînd baltă şi pajiştea şi gardul, m-am îndreptat repede într-acolo. Dar n-am putut să ajung înaintea lui Sancho care, de îndată ce şi-a zărit tînărul prieten, a străbătut glonţ distanţa respectivă şi s-a năpustit asupra băieţelului cu o bucurie atît de impetuoasă, încît l-a răsturnat în mijlocul apei. Din fericire bolovanii l-au împiedicat să se ude prea tare şi, pe de altă parte, nu erau nici atît de colţuroşi încît să-l rănească. Mai degrabă întîmplarea cu ghinion l-a făcut să rîdă prin neprevăzutul ei.

Doamna Graham studia elementele distinctive ale diferitelor soiuri de copaci încă dezgoliţi de frigul iernii, şi copia cu trăsături viguroase, însă nu lipsite de delicateţe, ramificaţiile lor diverse. Nu s-a arătat prea vorbăreaţă, dar eu am rămas în picioare lîngă ea,

urmărindu-i mişcările creionului; era o plăcere să-l vezi călăuzit cu atîta îndemînare de degetele acestea frumoase şi graţioase. N-a trecut însă multă vreme pînă cînd îndemînarea ei a început să fie stînjenită, degetele au început să şovăie, să tremure uşor, şi să greşească trăsăturile, iar apoi deodată s-au oprit. Doamna şi-a ridicat rîzînd faţa spre mine şi mi-a spus că schiţa ei nu profită prea mult de supravegherea mea.

— Bine, atunci am să stau de vorbă cu Arthur pînă cînd terminaţi, i-am spus eu.

— Domnule Markham, aş vrea să călăresc puţin, dacă mă lasă mama, a zis copilaşul.

— Dar pe ce, fiul meu?

— Cred că trebuie să fie vreun cal acolo, pe cîmp, a răspuns băiatul, arătînd spre iapa murgă, voinică, ce trăgea maşina de netezit iarba.

— Nu, nu, Arthur, e prea departe, s-a împotrivit maică-sa.

Dar eu am făgăduit să-l aduc înapoi nevătămat după ce vom face un tur-două pe pajişte. Văzînd expresia nerăbdătoare a copilului, doamna Graham a zîmbit şi l-a lăsat. Era prima dată cînd îmi dădea voie să-l îndepărtez cît de cît de lîngă ea.

Cocoţat pe animalul ce părea atît de mare faţă de el şi pornind solemn în sus şi în jos pe pantele cîmpului întins, Arthur era adevărata întruchipare a mulţumirii şi încîntării voioase şi tăcute. Dar curînd netezirea pajiştei s-a terminat şi cînd l-am dat jos pe viteazul călăreţ şi l-am depus din nou în braţele mamei lui, ea păru puţin nemulţumită că-l ţinusem atîta vreme. Îşi închisese carnetul de schiţe şi probabil că aştepta cu nerăbdare întoarcerea lui.

Era timpul să se ducă acasă, a spus ea, şi a vrut să-şi ia rămas bun de la mine, dar eu nu eram dispus nici în ruptul capului s-o părăsesc: am însoţit-o pînă la jumătatea colinei. A devenit mai sociabilă, aşa că am

început şi eu să fiu mai vesel. Însă ajungînd într-un loc de unde se vedea sumbrul conac bătrîn, s-a oprit locului şi s-a întors către mine în timp ce vorbea, de parcă ar fi vrut să-mi dea de înţeles să nu merg mai departe şi să ne încheiem conversaţia acolo, să mă facă să-mi iau rămas b«n şi să mă îndepărtez. De fapt era şi timpul s-o fac pentru că „Înserarea senină şi rece se lăsa repede", soarele asfinţise şi luna cocoşată începea în mod vizibil să lumineze cerul de un cenuşiu palid. Însă pe mine mă ţinea locului un sentiment vecin cu compătimirea. Îmi venea greu s-o las să stea într-un cămin atît de singuratic şi de lipsit de bucurii. Am ridicat ochii către conac. Se încrunta tăcut şi sumbru la noi. În ferestrele de jos ale unei aripi licărea o luminiţă roşietică, dar toate celelalte ferestre erau întunecate şi multe din ele îşi arătau găurile negre ca nişte peşteri, lipsite de geamuri şi chiar şi de cercevele.

— Nu vi se pare un sălaş prea pustiu? am întrebat-o eu după un moment de contemplare tăcută.

— Uneori da, mi-a răspuns ea. În serile de iarnă cînd Arthur e culcat în pătuţul lui şi eu şed acolo, singură, şi ascult vîntul aspru care geme în jurul meu şi urlă prin camerele vechi şi ruinate, nici un fel de cărţi sau alte îndeletniciri nu pot alunga gîndurile întristătoare şi temerile care mă năpădesc. Dar ştiu bine că e o nechibzuinţă să mă las pradă unor asemenea slăbiciuni. Dacă Rachel e mulţumită cu asemenea viaţă, de ce n-aş fi şi eu? De fapt nici n-am cuvinte să-mi arăt recunoştinţa pentru că mi se acordă un asemenea azil — atîta vreme cît sînt lăsată să mă adăpostesc în el.

Ultima frază a fost rostită aproape în şoaptă, de parcă nu mi-ar fi fost adresată mie, ci mai degrabă ei înseşi. Apoi doamna Graham mi-a spus noapte bună şi s-a retras.

Abia făcusem cîţiva paşi spre casă cînd am dat cu ochii de domnul Lawrence urcînd pe căluţul lui sur

poteca aspră ce traversa culmea dealului. M-am abătut puţin din drumul meu ca să-i vorbesc, pentru că trecuse multă vreme de cînd nu ne mai întîlnisem.

— Cu cine vorbeai adineauri, cu doamna Graham? m-a întrebat el curînd după ce ne-am dat bineţe.

— Da.

— Hm! Aşa mi s-a părut şi mie.

S-a uitat gînditor la coama calului ca şi cum ar fi avut un motiv serios de nemulţumire, fie din pricina ei fie din altă pricină.

— Ei, şi ce-i cu asta?

— A, nimic! mi-a replicat el. Numai că, după cîte ştiam, ţi-era antipatică, a adăugat el liniştit, strimbîndu-şi buzele de o frumuseţe clasică într-un zîmbet uşor sarcastic.

— Şi chiar de-ar fi fost aşa — ce, e oare cu neputinţă ca un om să se mai răzgîndească după ce cunoaşte mai bine pe cineva?

— Da, bineînţeles, mi-a răspuns el descîlcînd cu multă grijă nişte şuviţe încurcate din coama bogată a iepei lui brumării.

Apoi, întorcîndu-se deodată spre mine şi aţintindu-şi ochii căprui şi sfioşi asupra mea, cu o privire neabătută şi pătrunzătoare, a adăugat:

— Va să zică ţi-ai schimbat părerea?

— N-aş putea spune cu precizie! Nu; cred că de fapt am aceeaşi opinie despre ea ca şi mai înainte — numai uşor îmbunătăţită.

— Aha!

Privind în jur, a căutat să schimbe vorba şi ridicînd ochii la lună a făcut un comentariu referitor la frumuseţea serii respective. Dar eu nu i-am răspuns întrucît mi s-a părut că n-are legătură cu subiectul.

— Lawrence — l-am întrebat eu privindu-l calm, drept în ochi — eşti îndrăgostit de doamna Graham?

În loc să fie profund ofensat de această întrebare, aşa cum mă cam temeam că se va întîmplă, prima

tresărire de surprîndere la auzul întrebării îndrăzneţe a fost urmată de un chiot de rîs de parcă ideea respectivă l-ar fi amuzat extraordinar.

— Eu îndrăgostit de ea? repetă el. De unde ţi-a venit un asemenea gînd năstruşnic?

— Faptul că te interesează progresul relaţiilor mele cu doamna şi schimbarea părerilor mele privitoare la ea mi-a sugerat gîndul că s-ar putea să fii gelos.

Lawrence rîse iarăşi:

— Gelos? Nu! Dar credeam că te vei însura cu Eliza Millward.

— Atunci ai crezut greşit pentru că n-am să mă însor nici cu una, nici cu cealaltă — după cîte ştiu.

— Atunci cred că ar fi mai bine să le laşi în pace.

— Dar dumneata ai de gînd să te însori cu Jane Wilson?

Se îmbujoră la faţă şi se jucă iar cu coama iepei, dar răspunse:

— Nu, cred că nu.

— Atunci ai face mai bine s-o laşi în pace.

Ar fi putut să-mi răspundă: „Nu mă lasă ea pe mine în pace”. Însă aproape un minut n-a zis nimic, făcînd o mutră caraghioasă, după care a încercat din nou să schimbe cursul conversaţiei; şi de data asta am lăsat să treacă de la mine. La urma urmei îndurase destul. Încă un cuvint rostit în privinţa subiectului respectiv ar fi putut să fie la fel ca ultima picătură care revarsă paharul.

Am întîrziat la ceai; dar mama avusese bunătatea să ţină ceainicul şi brioşele la cald, pe poliţa căminului, şi cu toate că m-a dojenit puţin n-a făcut cine ştie ce mofturi pînă să-mi accepte scuzele. Iar cînd eu m-am plîns că ceaiul şi-a pierdut aroma, a vărsat restul în căldarea de lături şi a rugat-o pe Rose să umple ceainicul şi să-l pună din nou la fiert, serviciu pe care

ea l-a îndeplinit cu multă zarvă şi însoţindu-l cu anumite comentarii demne de menţionat:

— Ei, poftim! Dacă ar fi fost vorba de mine, rămîneam fără pic de ceai; şi chiar dacă ar fi fost vorba de Fergus şi încă ar fi trebuit să se mulţumească numai cu ceea ce a rămas şi pe deasupra i s-ar fi spus să se arate recunoscător fiindcă şi aşa e prea bun pentru el. Dar pentru tine — pentru tine niciodată nu ne dăm destul peste cap. Aşa se întîmplă întotdeauna — dacă e ceva deosebit de bun la masă, mama îmi face cu ochiul şi dă din cap către mine ca să mă abţin şi dacă nu ţin seamă de semnele ei îmi şopteşte: „Rose, nu mînca aşa de mult din bucata aceea, că lui Gilbert o să-i placă fără îndoială s-o aibă la cină”. Sigur, eu una nu însemn nimic! în hol mi se spune: „Haide, Rose, strînge-ţi lucrurile ca să fie camera curată şi aranjată pentru cînd or veni băieţii; şi ai grijă să nu se stingă focul; lui Gilbert îi place să aibă un foc zdravăn în cămin”. La bucătărie iarăşi: „Fă cît mai mare plăcinta aceea, Rose; sînt convinsă că băieţilor o să le fie foame. Şi nu mai pune atîta piper în ea fiindcă sînt sigură că n-o să le placă”. Sau: „Rose, nu mai turna atîtea mirodenii în budincă, doar ştii că lui Gilbert lui place mai simplă”, sau: „Ai grijă să nu te zgîrceşti la stafidele pentru chec, că doar ştii că lui Fergus îi plac grozav”. Dacă eu îi răspund: „Bine mamă, dar aşa şi făceam”, mi se răspunde că nu trebuie să mă gîndesc numai la mine: „Ştii, Rose, în toate chestiunile casnice, trebuie să ţinem seamă numai de două lucruri: în primul rînd de ceea ce se cuvine să fie făcut, şi în al doilea rînd, de ceea ce este mai agreabil pentru bărbaţii din casă — doamnele trebuie să se mulţumească cu orice”.

— Şi asta e o învăţătură foarte bună, i-a luat mama vorba din gură. Cel puţin sînt sigură că aşa gîndeşte Gilbert.

— În orice caz e o învăţătură convenabilă, cel puţin pentru noi, i-am răspuns eu. Dar ştii, mamă, dacă ai ţine cu adevărat să-mi faci pe plac, ar trebui să te gîndeşti ceva mai mult şi la liniştea, comoditatea şi bucuriile tale, oricum, mai mult decît o faci; cît despre Rose nu mă îndoiesc că ea îşi poartă singură de grijă; şi ori de cîte ori face un sacrificiu sau săvîrşeşte un act remarcabil de devotament, nu scapă în nici un caz prilejul să mă informeze cu privire la proporţiile lui. Aş putea să decad într-atîta încît să ajung în starea cea mai grosolană de automulţumire şi de nepăsare faţă de nevoile celorlalţi, din simpla obişnuinţă de a mi se purta mereu de grijă şi de a mi se satisface imediat sau chiar dinainte toate nevoile, fiind lăsat într-o totală neştiinţă cu privire la ceea ce se face de dragul meu dacă Rose nu m-ar mai lumina — din cînd în cînd — în această privinţă. Aşa că aş primi toate amabilităţile şi toată bunătatea voastră ca pe un lucru de la sine înţeles şi n-aş ajunge niciodată să ştiu cît de mult vă datorez.

— A! Şi nici nu vei şti vreodată, Gilbert, pînă cînd nu te vei căsători. Abia atunci, cînd vei da peste vreo fată înfumurată şi neserioasă ca Eliza Millward, căreia să nu-i pese de nimic decît de propriile ei bucurii şi avantaje imediate, sau peste vreo femeie încăpăţînată şi lipsită de călăuzire înţeleaptă, ca doamna Graham, care nu-şi cunoaşte îndatoririle cele mai de seamă şi se arată deşteaptă numai în lucrurile care ar trebui s-o preocupe cel mai puţin — atunci abia îţi vei da seama de diferenţă.

— Şi asta o să-mi slujească foarte bine, mamă. Doar n-am fost adus pe lume numai ca să pun la grea încercare marile calităţi, posibilităţi şi sentimentele frumoase ale altora, nu-i aşa? — ci mai degrabă ca să-mi manifest eu faţă de ceilalţi însuşirile şi sentimentele. Şi cînd mă voi căsători sper să găsesc mai multă încîntare în a-mi face soţia să ducă un trai

lesnicios şi fericit decît ca ea să-mi aranjeze astfel viaţa; aş prefera să dau de la mine mai degrabă decît să primesc.

— Vai de mine, dragul meu, dar astea-s prostii nesăbuite. Vorbeşti ca un băieţandru necopt! Foarte curînd te vei plictisi să-ţi alinţi nevasta şi să-i faci pe plac, oricît de fermecătoare ar fi ea, şi atunci va veni adevărata încercare.

— Ei bine, înseamnă că va trebui să purtăm fiecare povara celuilalt.

— Atunci va trebui să vă cunoaşteţi fiecare locul cuvenit. Tu îţi vei face treburile, iar ea dacă va fi demnă de tine, îşi va vedea de ale ei. Dar este sarcina ta să-ţi urmăreşti propriile tale bucurii şi sarcina ei să-ţi facă ţie pe plac. Sînt sigură că bietul şi scumpul tău tată a fost cel mai bun soţ de pe pămînt, dar după ce au trecut primele cinci-şase luni de căsnicie, cred că mă puteam mai degrabă aştepta să-l văd zburînd prin văzduh decît deranjîndu-se cît de cît pentru plăcerile mele. Întotdeauna spunea că sînt o soţie bună şi eu îmi făceam datoria. Şi el şi-o făcea pe-a lui — Dumnezeu să-l ierte! — şi era serios şi punctual şi rareori găsea ceva de cîrtit fără motiv, întotdeauna îmi cinstea şi-mi lăuda cum se cuvine bucatele gătite de mine şi nici nu le strica întîrziind la masă. Şi astea-s cam toate lucrurile la care se poate aştepta o femeie de la un bărbat.

Aşa o fi oare, Halford? Oare la asta se limitează virtuţile tale domestice? Şi oare fericita soţioară a ta nu cere nimic mai mult?

CAPITOLUL VII

LA PUŢINE ZILE DUPĂ ACEASTĂ întîmplare, într-o dimineaţă blîndă şi însorită — cînd simţeai pămîntul

moale sub tălpi, căci ultima zăpadă se topise de curînd lăsînd ici-colo cîte o dungă subţire să mai zăbovească pe iarba verde ce tocmai dăduse colţul pe sub gardurile vii, fragedele primule îşi scoseseră capetele de sub frunzişul umed şi întunecos, iar în văzduh ciocîrlia cînta despre vară şi nădejde, şi dragoste, şi toate celelalte lucruri cereşti — tocmai ieşisem pe coasta dealului împărtăşindu-mă din toate aceste bucurii ale vieţii şi îngrijindu-mă de bunăstarea mieluşeilor mei şi a mamelor lor, cînd, întorcînd capul am dat cu ochii de trei persoane ce veneau dinspre vale. Erau Eliza Millward, Fergus şi Rose. Drept care am traversat cîmpul ca să le ies în întîmpinare şi cum mi s-a spus că se duc la Wildfell Hall m-am declarat imediat doritor să-i însoţesc; i-am oferit braţul Elizei — oare l-a acceptat bucuroasă în locul celui al fratelui meu — şi i-am spus acestuia că poate să se întoarcă acasă, întrucît le voi ţine eu tovărăşie doamnelor.

— Ba, rogu-te să mă ierţi! exclamă el. Doamnele mă întovărăşeau pe mine şi nu eu pe ele. Voi aţi avut cu toţii prilejul s-o vedeţi măcar o dată pe această minunată necunoscută, numai eu nu, aşa că n-am mai putut să-mi mai îndur neştiinţa şi, fie ce-o fi, trebuie să-mi astîmpăr şi eu curiozitatea. Am rugat-o deci pe Rose să vină cu mine la conac şi să mă prezinte de îndată doamnei. Rose s-a jurat că n-o va face dacă nu vine şi domnişoara Eliza. De aceea am alergat pînă la casa parohială şi am adus-o. Am venit tot drumul, braţ la braţ, ca o pereche de îndrăgostiţi — şi acuma te apuci tu să mi-o sufli şi, colac peste pupăză, vrei să-mi răpeşti şi foloasele trudei mele şi bucuria vizitei. Întoarce-te la vitele şi lanurile tale, mocofane! Tu nu eşti o companie potrivită pentru doamne şi gentlemeni ca noi care nu avem nimic altceva de făcut decît să ne băgăm nasul prin casele vecinilor şi să iscodim prin cotloanele lor ascunse, să le adulmecăm secretele şi să-i forfecăm pe îndelete — dacă nu sînt cumva

forfecaţi. Tu nu poţi să înţelegi asemenea surse rafinate de bucurie.

— Dar ce, nu puteţi merge amîndoi ? propuse Eliza, neţinînd seama de partea a doua a discursului fratelui meu.

— Da, sigur, să meargă amîndoi! strigă Rose. Cu cît sîntem mai mulţi cu atît vom fi mai voioşi — şi sînt sigură că vom avea nevoie de toată voioşia pe care o putem duce cu noi pentru a înveseli încăperea aceea mare, întunecoasă şi mohorîtă, cu ferestruicile ei cu zăbrele şi cu mobila veche şi ponosită — dacă nu cumva doamna Graham nu ne-o primi iar în atelierul ei.

Aşa că am mers mai departe, trupa întreagă. Servitoarea bătrînă şi stafiditâ, care ne-a deschis uşa, ne-a poftit într-o cameră exact ca cea descrisă mie de Rose ca scenă a primei ei întîlniri cu doamna Graham. Era o încăpere destul de spaţioasă şi înaltă, dar căpătînd prea puţină lumină de la ferestrele de modă veche; tavanul, lambriurile şi decoraţiunile căminului erau din stejar negru şi sumbru - acestea din urmă sculptate foarte complicat, dar nu cu cine ştie ce mult gust; mesele şi scaunele aveau cam aceeaşi înfăţişare, ca şi biblioteca veche aşezată de o parte a căminului şi plină de o adunătură pestriţă de cărţi, şi pianul demodat aflat de partea cealaltă.

Gazda era aşezată într-un jilţ rigid, cu speteaza înaltă avînd într-o parte o măsuţă rotundă cu sertăraş şi cu coşuleţul de lucru, iar de partea cealaltă pe băieţelul ei care stătea cu cotul pe genunchii mamă-şi şi-i citea neaşteptat de curgător dintr-un volumaş aşezat în poala ei. Ea îşi odihnea o mînă pe umărul lui şi se juca alene cu buclele lungi şi cîrlionţate ce cădeau pe gîtul ivoriu al băieţelului. Mi s-au părut a forma un contrast încîntător cu toate obiectele înconjurătoare; dar bineînţeles că la intrarea noastră şi-au schimbat imediat poziţia. Nu m-am putut bucura de această

privelişte decît în scurtul răgaz cît Rachel a ţinut uşa deschisă pînă să intrăm noi în odaie.

N-aş putea zice că doamna Graham a fost deosebit de încîntată să ne vadă. Politeţea ei calmă şi tăcută avea ceva indescriptibil de glacial. Dar nu i-am vorbit prea mult. Aşezîndu-mă lîngă fereastră, puţin înapoia cercului format de ceilalţi, l-am chemat pe Arthur la mine şi împreună cu el şi cu Sancho ne-am distrat destul de plăcut în timp ce cele două domnişoare o tot momeau pe mama lui cu fel de fel de vorbe de clacă; Fergus şedea în partea opusă, cu picioarele încrucişate şi cu mîinile în buzunarele de la pantaloni. Se lăsa pe spate şi privea îndelung cînd în tavan, cînd drept în ochii gazdei (într-un fel care aproape că mă făcea să-l dau în brînci afară din odaie), cînd fluierînd *sotto voce* un crîmpei dintr-o arie la modă, cînd întrerupînd conversaţia sau umplînd vreo pauză din ea (după cum era cazul) cu cine ştie ce întrebare sau replică impertinentă. La un moment dat spuse:

— Sînt de-a dreptul uimit, doamnă Graham, cum aţi putut alege o clădire atît de dărimată şi de părăginită ca să locuiţi în ea. Dacă tot n-aţi avut bani să ocupaţi întreaga casă şi să puneţi s-o repare, de ce n-aţi luat, pur şi simplu o vilişoară sau o căsuţă curată?

— Poate că am fost prea mîndră ca s-o fac, domnule Fergus, răspunse ea zîmbind. Sau poate că am făcut o pasiune pentru această clădire romantică şi demodată Dar realitatea este că are multe avantaje faţă de o vilişoară. În primul rînd, vedeţi, odăile sînt mai mari şi mai aerisite. În al doilea rînd, încăperile neocupate, pentru care nu plătesc chirie, pot sluji drept debara dacă am ce să pun în ele. În plus, sînt şi foarte utile pentru băieţelul meu care are loc destul de alergat prin ele în zilele ploioase cînd nu poate ieşi afară. Şi pe urmă mai e şi grădina în care el se poate juca, iar eu pot lucra. Vedeţi că am şi adus unele mici

ameliorări, continuă ea întorcîndu-se spre fereastră. În colţul acela am aranjat un strat de legume. Cîţiva ghiocei şi primule au şi înflorit şi iată şi un şofrănel care tocmai se deschide sub razele soarelui.

— Dar pe de altă parte, cum puteţi îndura o asemenea situaţie — cei mai apropiaţi vecini să se afle la cel puţin două mile şi să nu vedeţi pe nimeni trecînd, să nu vă intre nimeni în curte sau în casă? Rose ar înnebuni, pur şi simplu, într-o asemenea locuinţă. Ea nici nu poate concepe viaţa dacă nu vede cinci-şase rochii sau bonete noi în fiecare zi, ca să nu mai vorbim de feţele celor ce le poartă. Iar dumneavoastră sînteţi în stare să şedeţi toată ziulica la ferestrele astea şi să nu daţi cu ochii de nimic altceva decît cel mult de vreo babă care-şi duce ouăle la piaţă.

— Mă tem că izolarea acestei case a fost tocmai unul din principalele ei avantaje. Mie nu-mi face plăcere să privesc oamenii care trec pe sub ferestre. Şi pe urmă prefer să am linişte.

— A, asta e ca şi cum aţi spune că aţi dori ca noi toţi să ne vedem de treabă şi să vă lăsăm în pace.

— Nu, ceea ce-mi displace e să am prea multe cunoştinţe; dar dacă am o mînă de prieteni, fireşte că mă bucur să-i văd din cînd în cînd. Nimeni nu poate fi fericit într-o singurătate veşnică. Aşadar, domnule Fergus, dacă îţi face plăcere să intri în casa mea în calitate de prieten, te voi face să te simţi cît mai bine, dacă nu, trebuie să mărturisesc că aş prefera să te ţii cît mai departe.

Apoi doamna Graham se întoarse şi se adresă Rosei sau Elizei.

— Dar, doamnă Graham — reluă Fergus după vreo cinci minute — venind încoace, tocmai ne certam între noi asupra unei chestiuni pe care fără îndoială dumneavoastră ne-o puteţi lămuri pe dată întrucît vă priveşte. Şi de fapt noi de multe ori aveam discuţii

referitoare la dumneavoastră; fiindcă unii dintre noi nu găsesc nimic mai bun de făcut decît să pălăvrăgească despre treburile vecinilor noştri, iar noi, plantele de grădină ale pămîntului acestuia, ne cunoaştem de atîta vreme şi am vorbit unul cu altul atît de des, încît ne-am plictisit pînă în gît de jocul ăsta. De aceea, un necunoscut care vine printre noi reprezintă un adaos nepreţuit la sursele noastre epuizate de distracţie. Ei bine, chestiunea sau chestiunile pe care sînteţi rugată să le lămuriţi...

— Ţine-ţi gura, Fergus! strigă Rose, înfrigurată de spaimă şi de mînie.

— Ba te rog să mă crezi că n-am să mi-o ţin. Chestiunile în care sînteţi rugată să aduceţi lumină sînt următoarele : în primul rînd, în privinţa originei, familiei şi domiciliului dumneavoastră anterior. Unii susţin că sînteţi străină de ţara noastră, iar alţii că sînteţi englezoaică; unii zic că v-aţi născut în nordul Angliei, iar alţii în sud; unii zic...

— Ei bine, domnule Fergus, am să-ţi spun. Sînt englezoaică — şi nu văd de ce ar trebui cineva să se îndoiască de lucrul ăsta — şi m-am născut la ţară, nici în extremitatea nordică a fericitei noastre insule, nici în cea sudică; şi mai toată viaţa mi-am petrecut-o la ţară. Şi acum sper că eşti mulţumit, pentru că nu sînt dispusă să mai răspund şi la alte întrebări.

— Afară doar de...

— Nu, nu, nici o altă întrebare! rîse ea şi părăsindu-şi pe dată scaunul îşi căută un refugiu la fereastra lîngă care eram aşezat şi, ajunsă la capătul răbdării, pentru a scăpa de insistenţele fratelui meu, se strădui să mă atragă şi pe mine în conversaţie.

— Domnule Markham, zise ea— şi felul ei pripit de a vorbi precum şi obrajii îmbujoraţi îi trădau foarte limpede neliniştea — ai uitat de frumoasa privelişte marină despre care discutam acum cîtăva vreme? Cred că va trebui totuşi să te deranjez ca să-mi descrii

drumul cel mai scurt către locul respectiv, fiindcă dacă mai ţine vremea frumoasă, aş putea, eventual, să mă duc pînă acolo şi să fac nişte schiţe. Am epuizat toate celelalte subiecte pentru tablouri şi ard de nerăbdare să admir peisajul acela.

Tocmai mă pregăteam să-i împlinesc dorinţa, dar Rose nu mă lăsă să vorbesc mai departe.

— Vai, Gilbert, te rog nu-i spune! strigă ea. Trebuie să meargă cu noi. Bănuiesc că vă gîndiţi la golful X, nu-i aşa, doamnă Graham? E un drum destul de lung, mult prea lung ca să-l faceţi pe jos. Cel puţin pentru Arthur nici vorbă nu poate fi de aşa ceva. Dar ne gîndeam să facem un picnic într-o zi frumoasă ca să vedem peisajul. Şi dacă aveţi bunăvoinţa să aşteptaţi pînă cînd vremea va fi mai statornică, vă asigur că o să fie o încîntare pentru toţi să vă avem printre noi.

Biata doamnă Graham păru speriată şi încercă să găsească un motiv ca să dea înapoi, dar Rose, fie înduioşată de viaţa ei singuratică, fie ţinînd morţiş să cultive relaţiile cu ea, era hotărîtă s-o ducă acolo şi nu vru să ţin seamă de nici una din obiecţiile ei. Îi spuse că o să fie un grup restrîns, alcătuit numai din prieteni şi că cea mai frumoasă privelişte era cea de pe faleza Y, aliată la o depărtare de cel puţin cinci mile.

— Domnii pot foarte bine să facă drumul pe propriile lor picioare, continuă Rose, dar doamnele vor merge cu schimbul în trăsură sau pe jos. Pentru că o să luăm landoul nostru cu ponei în care o să fie destul loc pentru micuţul Arthur şi pentru trei doamne, precum şi pentru uneltele dumneavoastră de pictură şi proviziile noastre.

Aşadar, în cele din urmă, propunerea fu acceptată. După încă nişte discuţii privitoare la data excursiei proiectate şi la cîteva detalii ale ei, ne ridicarăm şi ne luarăm rămas bun.

Dar asta se întîmpla destul de devreme, eram abia în martie. Trecu un aprilie rece şi umed, precum şi

două săptămîni din mai, pînă să ne putem aventura în expediţia noastră cu destule speranţe de a gusta acea încîntare pe care o căutam noi de pe urma unui peisaj plăcut, a societăţii agreabile, a soarelui bun, a veseliei şi a mişcării, fără neajunsul drumurilor proaste, al vînturilor reci sau al norilor ameninţători. Aşadar, într-o dimineaţă încîntătoare ne adunarăm forţele şi o pornirăm. Grupul era alcătuit din doamna şi domnişorul Graham, din Mary şi Eliza Millward, din Jane şi Richard Wilson şi din Rose, Fergus şi Gilbert Markham.

Domnul Lawrence fusese şi el invitat să ne însoţească, dar dintr-o pricină pe care nu ne-a comunicat-o refuzase să fie alături de noi. Mă dusesem chiar eu să-i cer această favoare. Cînd i-am spus despre ca e vorba a manifestat oarecare şovăială şi m-a întrebat cine merge. Cînd am pomenit-o printre ceilalţi pe domnişoara Wilson a părut să încline în mare măsură să meargă, dar cînd am rostit numele doamnei Graham, socotind că ar putea fi o atracţie în plus, se pare că a avut tocmai efectul contrar şi el a refuzat categoric; ca să fiu sincer, hotărîrea aceasta mai mult m-a bucurat decît m-a supărat, deşi n-aş şti să-ţi spun de ce.

Am ajuns la destinaţia noastră aproape de amiază. Doamna Graham a străbătut pe jos toată distanţa pînă la faleză, şi micuţul Arthur a mers alături de noi cea mai mare parte a drumului, pentru că acum era mult mai voinic şi mai plin de viaţă decît cînd venise prima dată în ţinutul nostru, iar pe de altă parte nu-i plăcea să stea în trăsură cu nişte persoane necunoscute, în timp ce toţi cei patru prieteni ai lui, mămica, Sancho, domnul Markham şi domnişoara Millward mergeau pe jos, rămînînd mult în urmă sau luînd-o peste cîmpuri şi tăind de-a dreptul pe scurtătură.

Păstrez o amintire foarte plăcută a acelei plimbări pe drumul tare, alb şi însorit, umbrit ici-colo de copaci de un verde strălucitor şi împodobit de pajişti smălţate de garduri vii cu flori ce îmbălsămau aerul cu mirosul lor minunat, sau tăind de-a curmezişul cîmpurile plăcute la vedere, printre florile înmiresmate şi verdeaţa strălucitoare a încîntătoarei luni a lui florar. E drept, n-o aveam pe Eliza alături: dar ea se afla împreună cu prietenii ei în trăsura micuţă cu ponei şi sînt convins că era la fel de fericită ca şi mine. Şi chiar cînd noi, cei pedeştri, după ce părăseam şoseaua, traversînd cîmpurile pe o scurtătură, vedeam în depărtare micul echipaj dispărînd printre arcadele şi frunzişul verde al copacilor, nu uram aceşti arbori pentru că-mi furau vederea boneţelei şi a şalului şi nici nu simţeam că toate aceste obiecte aflate între noi mă despărţeau de fericirea mea. Ca să spun adevărul, eram mult prea încîntat în tovărăşia doamnei Graham pentru a regreta absenţa Elizei Millward.

E drept că doamna Graham se arătă la început supărător de nesociabilă — părînd înclinată să nu vorbească decît cu Mary Millward şi cu Arthur. Ea şi cu Mary mergeau mai tot timpul împreună, avîndu-l pe copilaş între ele; dar ori de cîte ori lăţimea drumului o permitea, eu mă ţineam pe lîngă ea, iar Richard Wilson trecea în partea cealaltă, alături de domnişoara Millward, în timp ce Fergus rătăcea încoace şi încolo după cum îi trăsnea prin cap. De la o vreme doamna Graham deveni mai prietenoasă şi într-un tîrziu am izbutit să-i absorb aproape în întregime atenţia şi atunci am fost într-adevăr fericit, pentru că ori de cîte ori catadicsea să angajeze o conversaţie îmi făcea plăcere s-o ascult. Cînd părerile şi impresiile ei se potriveau cu ale mele, ceea ce mă incinta era faptul că avea extrem de mult bun simţ, gusturi şi simţăminte foarte alese, cînd nu se potriveau cu ale mele, ceea ce-mi stîrnea incîntarea era îndrăzneala de om dintr-o

bucată cu care-şi mărturisea sau îşi apăra deosebirea de opinii. Chiar cînd mă supăra prin vorbele sau privirile ei aspre şi prin concluziile ei intolerante în privinţa mea, avea darul să mă facă şi mai nemulţumit de mine însumi pentru că-i produsesem o impresie atît de proastă şi mai doritor să-mi apăr caracterul şi înclinaţiile în ochii ei şi, dacă era posibil, să-i cîştig stima.

În cele din urmă plimbarea noastră luă sfîrşit. Panta repede şi culmile îndrăzneţe ale colinelor ne răpiseră o vreme perspectiva; dar ajungînd în vîrful acelui urcuş greu şi privind în jos — înaintea noastră se făcea o deschizătură — marea albastră ne umplu privirile ca o explozie! Era de un albastru închis, aproape violent şi nu avea calmul morţii, ci era acoperită de vălurele scînteietoare — mici pete albe care clipoceau pe sînul ei, şi pe care ochii cei mai ageri abia le puteau deosebi de micuţii pescăruşi ce se zbenguiau deasupra cu aripile albe scînteind în soare. Nu se vedeau decît vreo două bărci, şi acelea aflate la mare distanţă.

M-am uitat la doamna Graham ca să-mi dau seama ce impresie îi produce această privelişte admirabilă. Nu spunea nimic; dar stătea nemişcată şi cu ochii aţintiţi asupra mării, cu o expresie care mă asigura că nu e cîtuşi de puţin dezamăgită. În treacăt fie zis — avea ochi foarte frumoşi — nu ştiu dacă ţi-am mai spus pînă acum, dar erau plini de însufleţire, mari, limpezi şi aproape negri — de un cenuşiu foarte întunecat. Dinspre mare bătea o briză răcoroasă şi înviorătoare, blîndă, pură şi sănătoasă; făcea să-i fluture buclele revărsate pe umeri şi dădea o culoare mai vie buzelor şi obrajilor ei de obicei mult prea palizi. Simţea influenţa asta binefăcătoare şi la fel şi eu — mă furnica prin tot trupul, dar nu îndrăzneam să-i dau glas atîta vreme cît doamna Graham rămînea tăcută. S-a văzut bine o undă de bucurie potolită pe faţa ei care se

aprinse pînă aproape de un zîmbet de încîntare, fericire şi înţelegere în clipa în care ochii noştri s-au întîlnit. Niciodată nu avusese o înfăţişare mai încîntătoare; niciodată inima mea nu se lipise cu atîta căldură de ea ca acum. Dacă am mai fi fost lăsaţi încă două minute singuri, acolo, n-aş mai fi putut răspunde de consecinţe. Dar din fericire pentru prudenţa mea şi poate chiar pentru posibilitatea mea de a mă bucura de restul zilei, am fost curînd chemaţi la o gustare aleasă. Rose, ajutată de domnişoara Wilson şi de Eliza, care, împărţind cu ea locul din trăsură, sosiseră împreună cu puţin înaintea celorlalţi, pregătiseră bucatele şi aşternuseră masa pe un tăpşan mai ridicat ce dădea spre mare, adăpostit de arşiţa soarelui de un colţ de stîncă şi de nişte copaci pletoşi.

Doamna Graham se aşează la o oarecare depărtare de mine. Vecinul meu cel mai apropiat era Eliza. În felul ei drăguţ şi lipsit de ostentaţie se străduia să fie agreabilă şi, fără îndoială, era la fel de atrăgătoare şi de plină de vino-ncoace ca întotdeauna, dacă eu aş mai fi fost în stare să-mi dau seama de acest lucru. Dar curînd inima mea începu din nou să se îndrepte cu căldură către ea. Şi am fost cu toţii veseli şi fericiţi împreună — în măsura în care puteam fi conştient de acest lucru — în tot cursul acelei mese amicale şi prelungite.

La sfîrşitul picnicului, Rose îl chemă pe Fergus s-a ajute să strîngă resturile, tacîmurile, vesela şi toate celelalte şi să le pună la loc în coşuri. Doamna Graham îşi luă scăunelul pliant şi uneltele de pictoriţă. După ce o rugă pe domnişoara Millward cea mare să aibă grijă de odoraşul ei, iar acestuia îi porunci să nu se îndepărteze cumva de noul lui paznic, ne părăsi şi porni de-a lungul colinei abrupte şi stîncoase către o înălţime mai semeaţă şi mai prăpăstioasă aflată la o oarecare depărtare.

Aceasta oferea o privelişte şi mai frumoasă aşa că prefera să-şi facă schiţa de acolo, deşi unele dintre domnişoare îi spuseră că e un loc înspăimîntător şi o sfătuiră să nu se aventureze.

După plecarea doamnei Graham mi se păru că orice amuzament a dispărut — deşi e greu de spus în ce măsură contribuise ea la veselia grupului. De pe buzele ei nu scăpaseră nici un fel de glume şi foarte puţine hohote de rîs; dar zîmbetul ei îmi însufleţise propria mea voioşie şi vreo observaţie isteaţă sau vreo vorbă de spirit de-a ei îmi ascuţise pe nesimţite mintea şi făcuse să fie interesant tot ce ziceau sau făceau ceilalţi. Pînă şi conversaţia mea cu Eliza fusese înviorată de prezenţa ei, deşi fără ştirea mea; iar acum, cînd ea plecase, prostiile Elizei încetaseră să mă mai distreze — ba mai mult decît atît, începură să-mi apese sufletul, iar eu nu mai aveam chef s-o amuz. Mă simţeam atras irezistibil către acel punct îndepărtat unde se instalase frumoasa pictoriţă care trudea de una singură. N-am încercat să mă împotrivesc prea multă vreme acestui imbold. În timp ce micuţa mea vecină schimba cîteva vorbe cu domnişoara Wilson m-am ridicat şi am şters-o hoţeşte. Din cîţiva paşi mari şi iuţi am ajuns la lo;ul unde era aşezată — pe o buză îngustă de stîncă, chiar la marginea falezei care cobora într-o pantă abruptă şi prăpăstioasă pînă la ţărmul stîncos.

Doamna Graham nu m-a auzit venind; umbra mea căzînd pe hîrtia ei de desen a făcut-o să tresară ca de pe urma unui şoc; a întors repede capul — oricare altă femeie pe care o cunoşteam ar fi ţipat din pricina unei asemenea spaime neaşteptate.

— O! Nu ştiam că eşti dumneata. De ce m-ai speriat aşa? m-a întrebat ea cam înţepată. Nu pot să sufăr să mă ia cineva aşa, prin surprindere.

— Păi, dar cine aţi crezut că e? am întrebat-o eu. Dacă aş fi ştiut că sînteţi atît de sperioasă aş fi fost mai precaut; însă...

— Lasă, nu-i nimic. De ce-ai venit? Vin şi ceilalţi?

— Nu; pe colţul ăsta îngust de stîncă n-ar putea să încapă toţi.

— Asta mă bucură, pentru că m-am plictisit de conversaţie.

— Mă rog, atunci n-am să vorbesc. Am să stau doar şi am să mă uit cum desenaţi.

— Ah, dar ştii bine că nu-mi place lucrul ăsta.

— Atunci am să mă mulţumesc să admir minunăţia priveliştii.

La asta n-a făcut nici o obiecţie şi un timp şi-a văzut în tăcere de desenul ei. Dar eu nu m-am putut abţine ca, din cînd în cînd, să-mi abat ochii de la peisajul splendid aşternut la picioarele noastre, spre mîna albă şi elegantă care ţinea creionul, spre gîtul graţios şi buclele lucioase, corbii, aplecate asupra hîrtiei.

„Ei, acuma — m-am gîndit eu — dacă aş avea un creion şi o bucăţică de hîrtie, aş putea face o schiţă mai frumoasă decît a ei, cu condiţia să am darul de a reproduce în mod fidel ceea ce se află dinaintea mea.”

Dar cu toate că natura îmi refuza această bucurie, am fost foarte mulţumit să şed acolo lîngă ea fără să scot o vorbă.

— Tot acolo eşti, domnule Markham? zise ea într-un tîrziu întorcîndu-se către mine, pentru că mă aflam aşezat puţin îndărătul ei, pe o bucată de muşchi. De ce nu te duci să te distrezi împreună cu prietenii dumitale?

— Deoarece ca şi dumneavoastră, m-am plictisit de ei. Şi o să mă pot sătura de ei mîine sau în oricare altă zi de aici înainte. Pe cînd pe dumneavoastră s-ar putea să nu am plăcerea de a vă revedea cine ştie cîtă vreme.

— Ce făcea Arthur cînd ai plecat de acolo?

— Era cu domnişoara Mary Millward acolo unde l-aţi lăsat — era bine, dar nădăjduia că mamă-sa nu va mai zăbovi multă vreme departe de el. Apropo, văd că nu mi l-aţi încredinţat mie — am protestat eu — deşi aveam onoarea de a-l cunoaşte de mult mai multă vreme. E drept însă că domnişoara Mary Millward are arta de a-i potoli şi de a-i distra pe copii — am adăugat cu un aer neglijent — chiar dacă n-o fi bună la nimic altceva.

— Domnişoara Millward are multe calităţi remarcabile pe care e greu ca persoane ca dumneata să le observe sau să le aprecieze. Vrei să-i spui lui Arthur că mă întorc la el în cîteva minute?

— Dacă aşa stau lucrurile voi aştepta, cu permisiunea dumneavoastră, pînă cînd vor trece aceste minute, şi atunci vă voi putea ajuta să coborîţi poteca asta dificilă.

— Mulţumesc, însă în asemenea împrejurări mă descurc întotdeauna cel mai bine fără ajutorul nimănui.

— Cel puţin vă pot duce scăunelul şi blocul de schiţe.

Această favoare nu mi-a refuzat-o; dar eram destul de ofensat de dorinţa ei evidentă de a scăpa de mine şi începeam să mă căiesc de faptul că fusesem atît de insistent, cînd ea mă consolă oarecum făcînd apel la gustul şi judecata mea în privinţa unor îndoieli legate de desenul ei. Din fericire, opinia mea s-a bucurat de aprobarea ei şi îmbunătăţirea pe care am sugerat-o a fost adoptată fără şovăială.

— Adeseori am dorit zadarnic — mi-a spus ea — să am posibilitatea de a recurge la judecata altcuiva cînd nu puteam să mă încred destul în îndrumările propriilor mei ochi şi ale minţii mele, întrucît după contemplarea îndelungată a unui singur obiect şi ochii

şi mintea ajung să nu-şi mai poată forma o idee corespunzătoare în privinţa lui.

— Acesta este unul din numeroasele rele la care ne expune o viaţă solitară, i-am răspuns.

— Adevărat, a confirmat ea, după care s-a aşternut din nou tăcerea între noi.

Peste vreo două minute însă, ea a declarat că şi-a terminat schiţa şi şi-a închis blocul de desen.

Întorcîndu-ne la locul unde ne luasem gustarea, i-am găsit plecaţi aproape pe toţi, cu excepţia lui Mary Millward, Richard Wilson şi Arthur Graham. Domnişorul Arthur dormea dus cu capul aşezat în poala lui Mary. Celălalt domn stătea alături de ea ţinînd în mînă o ediţie de buzunar din opera cine ştie cărui clasic. El nu se ducea nicăieri fără vreo carte căreia îi consacra orice moment de răgaz; i se părea timp pierdut orice clipă care nu era închinată studiului sau muncii fizice necesare vieţii. Nici măcar acum nu era în stare să se lase în voia bucuriei pe care i-o aduceau aerul acela curat şi lumina binefăcătoare a soarelui — privelişte încîntătoare şi sunetele acelea alinătoare, muzica valurilor şi adierea blîndă, agitînd copacii care-l ocroteau. Nici măcar avînd alături o persoană de sex feminin (mă rog, recunosc, nu una foarte atrăgătoare) — el nu putea să nu-şi scoată cartea şi să profite cît mai mult de timp pe cînd îşi digera masa cumpătată şi-şi odihnea picioarele obosite nedeprinse cu eforturi atît de mari.

Ceda totuşi cîte o clipă ca să schimbe cînd şi cînd o vorbă sau o privire cu persoana de lîngă el, care nu părea deloc supărată de purtarea lui; trăsăturile ei, destul de comune de altfel, aveau o expresie de bucurie şi de seninătate neobişnuită, şi cînd am sosit noi acolo ea îi cerceta faţa palidă şi gînditoare cu un aer foarte mulţumit şi binevoitor.

Călătoria spre casă n-a mai fost nici pe departe la fel de agreabilă pentru mine ca prima parte a zilei,

pentru că de data asta doamna Graham a mers în trăsură, iar Eliza Millward m-a însoţit pe jos. Observase preferinţa mea pentru tînăra văduvă şi, evident, se simţea neglijată. Nu şi-a exprimat supărarea prin reproşuri aspre, prin sarcasm săgetător, printr-o tăcere semnificativă sau posomorîndu-se la faţă: oricare dintre acestea sau toate la un loc le-aş fi putut îndura destul de uşor sau aş fi putut trece rîzînd peste ele. În schimb şi-o manifesta printr-un fel de melancolie blîndă, o tristeţe delicată şi plină de reproşuri care mă lovea în adîncul inimii. Am încercat s-o mai înveselesc, şi după cît se pare am reuşit în oarecare măsură înainte de sfîrşitul plimbării. Dar chiar cînd o făceam, conştiinţa mă ţinea de rău, ştiind că mai curînd sau mai tîrziu legătura dintre noi va trebui ruptă şi că procedînd astfel nu făceam decît să hrănesc speranţe false şi să amîn ziua de jale.

Cînd landoul se apropie de Wildfell Hall atîta cît îi permitea drumul, tînăra văduvă şi cu fiul ei coborîră, lăsînd Rosei locul de pe capră; eu am convins-o pe Eliza să ia locul Rosei. După ce am instalat-o confortabil înăuntru, spunîndu-i să se păzească de răcoarea înserării şi urîndu-i tandru noapte bună, am simţit o mare uşurare şi m-am grăbit să-mi ofer serviciile doamnei Graham spre a-i duce uneltele la deal. Ea însă luîndu-şi blocul şi scăunelul la subţioară a insistat să-şi ia pe loc rămas bun de la mine ca şi de la restul grupului. De data aceasta mi-a refuzat ajutorul oferit într-un fel atît de blînd şi de prietenos încît aproape că am iertat-o.

CAPITOLUL VIII

TRECUSERĂ ŞASE SĂPTĂMÎNI. ERA o dimineaţă splendidă de pe la sfîrşitul lui iunie. Mai tot fînul fusese

cosit, deşi ultima săptămînă fusese foarte neprielnică; acum, cînd sosise, în sfîrşit, vremea frumoasă, hotărît să profit cît mai mult de ea, am strîns toţi muncitorii pe fîneaţă, lucrînd şi eu de zor în mijlocul lor, cu haina scoasă şi cu o pălărie mare şi uşoară de pai pe cap. Ridicam braţe întregi de iarbă jilavă şi înmiresmată şi o scuturam în cele patru vînturi, aflîndu-mă în capul unui şir mărişor de slugi şi de argaţi. Intenţionam să trudesc astfel de dimineaţă pînă seară cu tot atîta zel şi sîrguinţă ca oricare dintre ei — pe de o parte ca să trag foloase de pe urma propriilor mele eforturi, iar pe de alta, ca să-i însufleţesc pe muncitori prin exemplul meu — cînd iată! Hotărîrea mea a fost dată peste cap într-o clipă prin simplul fapt că fratele meu a venit alergînd la mine şi mi-a pus în mînă un pacheţel sosit chiar atunci de la Londra, pe care-l aşteptam de o vreme destul de îndelungată. Am rupt învelitoarea şi am descoperit o elegantă ediţie de buzunar din *Marmion*[3].

— Cam ghicesc eu pentru cine e cartea asta, a comentat Fergus care a rămas să mă privească în timp ce eu cercetam bucuros volumul. Sigur că e pentru domnişoara Eliza.

A rostit aceste vorbe pe un ton şi cu un aer atît de atotştiutor, încît m-am bucurat să-l pot contrazice.

— Greşeşti, dragul meu, i-am spus. Şi ridicîndu-mi de jos haina, am pus volumul într-unul din buzunarele ei, apoi am îmbrăcat-o. Ei acum, corcitură trîndavă — am continuat eu -, vino încoace şi fii măcar o dată de folos. Scoate-ţi scurtucul şi ia-mi locul aici, pe cîmp, pînă cînd mă întorc.

— Pînă cînd te întorci? Dar unde te duci, rogu-te?

— Asta nu te priveşte. Te priveşte numai faptul că mă duc. Iar de întors mă întorc, cel mai tîrziu, la masă.

---

[3] Poem istoric în şase cînturi de *Walter Scott* (1771-1832) (n.tr.)

— Oho! Şi zi aşa, pînă atunci va să zică trebuie să trudesc? Şi pe lîngă toate să-i mai ţin şi pe toţi oamenii ăştia la muncă? Mă rog, mă rog! O dată pot să mă supun şi eu, dar să nu se mai repete! Haideţi, flăcăi, daţi-i zor! Acuma am venit eu să vă ajut şi vai de capul aceluia — sau aceleia — dintre voi cere se opreşte măcar o clipă, fie ca să se uite în jur, fie ca să se scarpine în cap sau să-şi sufle nasul. Nici un pretext nu-i va fi de folos. Nu ne trebuie altceva decît muncă, muncă şi iar muncă, să trudeşti în sudoarea frunţii etc., etc.

Lăsîndu-l să le ţină oamenilor asemenea discursuri sforăitoare şi aspre, mai mult spre distracţia decît spre înălţarea lor sufletească, m-am întors acasă şi după ce mi-am potrivit puţin ţinuta am pornit în grabă către Wildfell Hall, cu cartea în buzunar, deoarece era destinată rafturilor doamnei Graham.

„Cum, va să zică între voi lucrurile au mers atît de departe încît aţi ajuns să vă faceţi şi să primiţi cadouri?”

Nu, nu chiar aşa, prietene; era prima încercare ce-o făceam în această direcţie şi eram extrem de nerăbdător să văd cum o să iasă.

De la excursia la golful X ne mai întîlnisem de cîteva ori şi constatasem că doamna nu e potrivnică tovărăşiei mele, cu condiţia să-mi limitez discuţia la unele chestiuni abstracte sau la unele subiecte de interes comun. De îndată ce abordam latura sentimentală sau pe cea a complimentelor, ori aveam o atitudine mai tandră, mă trezeam pedepsit printr-o schimbare imediată a purtării sale, şi sortit s-o găsesc mai rece şi mai distantă — dacă nu cumva pe de-a-ntregul inaccesibilă — data următoare cînd îi căutam tovărăşia. Dar această împrejurare nu mă dezamăgea cine ştie ce, pentru că o atribuiam nu atît unei antipatii faţă de persoana mea, cît unei hotărîri categorice, potrivnice unui nou măritiş — hotărîre luată încă înainte de a mă cunoaşte pe mine, fie dintr-

un exces de afecţiune pentru răposatul ei soţ, fie pentru că se săturase deopotrivă şi de el şi de căsnicie. La început e drept că părea să-i facă plăcere să-mi rănească vanitatea şi să-mi zdrobească îndrăzneaţa încredere în mine — retezîndu-i necruţătoare, fiecare mugur ce avea curajul să apară. Apoi, mărturisesc, am fost profund rănit, deşi în acelaşi timp şi îmboldit să caut o cale de a mă răzbuna. Dar în ultima vreme, constatînd mai presus de orice îndoială că nu sînt un filfizon cu mintea seacă, aşa cum mă bănuise la început a fi, îmi respinsese modestele mele avansuri într-o manieră cu totul diferită. Era un fel de nemulţumire gravă, aproape tristă, pe care în curînd am învăţat să evit cu grijă să i-o mai trezesc.

„Mai întîi să-mi consolidez poziţia de amic — mă gîndeam eu — ca protector şi tovarăş de joacă al fiului ei şi ca prieten serios, de nădejde şi sincer pentru ea, iar apoi, după ce voi reuşi să-i devin destul de necesar pentru a o linişti şi pentru a se bucura de viaţă (şi sînt convins că acest lucru îl pot face) o să vedem ce se va mai putea realiza în continuare.”

Aşadar, stăteam de vorbă despre pictură, poezie, muzică, teologie, geologie şi filozofie. De vreo două ori i-am împrumutat cîte o carte şi o dată a făcut şi ea acelaşi lucru pentru mine. O întîlneam cît de des puteam în plimbările ei: mă duceam la ea acasă cît de des îndrăzneam. Primul meu pretext pentru a-i încălca sanctuarul a fost să-i aduc lui Arthur un căţeluş cu picioarele scurte şi cu mersul legănat — fiul lui Sancho — care l-a încîntat cum nu se poate mai mult pe copil şi prin urmare n-a putut să nu-i facă bucurie mamei. Al doilea pretext a fost să-i aduc băieţelului o carte pe care — cunoscînd exigenţa deosebită a mamei lui — o alesesem cu multă grijă şi o supusesem aprobării ei înainte de a i-o oferi lui Arthur. Apoi i-am dus ei nişte plante pentru grădină — în numele surorii mele — după ce mai întîi am convins-o pe Rose să i le trimită.

De fiecare dată mă interesam de tabloul pe care-l picta după schiţa făcută pe faleză, aşa că ea mă primea în atelier şi-mi cerea părerea sau sfatul în legătură cu progresele realizate.

Ultima dată o vizitasem ca să-i înapoiez cartea pe care mi-o împrumutase; şi atunci s-a întîmplat ca discutînd în treacăt despre poezia lui Sir Walter Scott, ea să-şi exprime dorinţa de a citi poemul *Marmion,* iar eu să-mi bag în cap ideea îndrăzneaţă de a i-l face cadou. Drept care, de cum m-am întors acasă, am şi trimis după volumaşul cu pricina. Şi totuşi mai era nevoie de o scuză oarecare pentru a-i încălca sihăstria. Aşadar, m-am înarmat cu o zgardă de marochin albastru pentru căţeluşul lui Arthur. Şi după oferirea şi acceptarea acesteia, cu mai multă bucurie şi recunoştinţă din partea primitorului decît merita valoarea darului sau motivul egoist al donatorului, am îndrăznit s-o rog pe doamna Graham să-mi permită să mai privesc o dată tabloul dacă se mai afla încă acolo.

— Cu plăcere! Poftim înăuntru, mi-a zis ea (pentru că-i întîlnisem în grădină). E terminat şi înrămat, gata pentru expediere; dar te rog să-mi spui şi părerea dumitale şi dacă poţi să sugerezi vreo îmbunătăţire ea va fi... luată în seamă aşa cum se cuvine.

Tabloul era uimitor de frumos; era exact peisajul respectiv, transpus pe pînză ca printr-o vrajă. Dar eu mi-am exprimat aprobarea în termeni rezervaţi şi în foarte puţine cuvinte, ca să nu cumva s-o supăr. În schimb, ea mi-a studiat, cu atenţie, expresia feţei şi fără doar şi poate mîndria ei de artist a fost satisfăcută cînd mi-a citit în ochi admiraţia sinceră. Dar, în timp ce priveam, mă gîndeam la carte şi mă tot întrebam cum să i-o dăruiesc. Curajul mi-a pierit; totuşi m-am hotărît să nu fiu chiar aşa de prost încît să plec fără să fi făcut măcar încercarea respectivă. N-avea rost să aştept un alt prilej mai potrivit şi nici să încerc să alcătuiesc un discurs ocazional. Cu cît mai simplu şi mai firesc vor

decurge lucrurile, cu atît mai bine, socoteam eu; aşadar, pur şi simplu am privit pe fereastră pentru a-mi aduna curajul şi apoi am scos la iveală cartea, m-am întors şi i-am dat-o în mînă cu această scurtă explicaţie:

— Doamnă Graham, aţi dorit să citiţi *Marmion.* Iată cartea dacă aveţi bunătatea s-o acceptaţi.

A roşit o clipă — poate din ruşine şi compătimire faţă de un stil atît de stîngaci de a face un cadou. A cercetat volumul pe amîndouă părţile cu un aer grav. L-a răsfoit în tăcere, îmbinîndu-şi sprîncenele, cufundată într-o cugetare profundă. Apoi a închis cartea şi întorcîndu-şi privirile de la ea la mine, m-a întrebat calmă, cît costă — şi eu am simţit că mi se urcă tot sîngele în cbraz.

— Mi-ar părea rău să te ofensez, domnule Markham, dar dacă nu plătesc cartea, n-o pot primi, mi-a zis ea şi a pus-o pe masă.

— De ce nu puteţi?

— Pentru că... A făcut o pauză şi şi-a coborît privirile spre covor.

— De ce nu puteţi? am repetat eu atît de iritat încît am făcut-o să-şi ridice ochii şi să mă privească drept în faţă.

— Pentru că nu-mi place să-mi asum obligaţii de care nu mă pot plăti niciodată. Şi aşa îţi sînt destul de îndatorată pentru bunătatea pe care i-o arăţi fiului meu; dar afecţiunea lui pînă la recunoştinţă şi propriile dumitale sentimente frumoase constituie fără îndoială o răsplată pentru asta.

— Copilării! am exclamat eu.

Şi-a întors din nou ochii către mine cu un aer de surprindere gravă care a avut efectul unui reproş, indiferent dacă aceasta fusese sau nu intenţia ei.

— Va să zică nu vreţi să primiţi cartea? am întrebat-o cu mult mai multă blîndeţe decît avusesem pînă atunci în glas.

— O voi primi cu bucurie dacă-mi vei permite s-o plătesc.

I-am spus exact preţul, precum şi costul transportului, pe tonul cel mai calm pe care am putut să-l adopt — de fapt mă stăpîneam cu greu, pentru că îmi venea să plîng din pricina dezamăgirii şi a jignirii.

Ea şi-a scos punga şi a numărat liniştită banii, dar a ezitat să mi-i pună în mînă. Privindu-mă atent a spus cu un glas dulce menit să mă mai împace:

— Domnule Markham, dumneata te socoţi ofensat şi aş vrea să te pot face să înţelegi că... eu...

— Vă înţeleg perfect, i-am spus. Socotiţi că dacă aţi accepta acum de la mine fleacul acesta, mai tîrziu mi-aş lua cine ştie ce libertăţi pornind de la asta. Dar vă înşelaţi: dacă îmi veţi face favoarea să-l primiţi, vă rog să mă credeţi că nu-mi voi clădi nici un fel de speranţe pe această temelie şi nu voi considera acest fapt drept un precedent pentru hatîruri viitoare. E o copilărie să vorbiţi de obligaţii cînd trebuie să vă daţi seama că într-un asemenea caz numai eu vă rămîn obligat, iar dumneavoastră îmi faceţi o favoare.

— Ei bine, atunci am să te cred pe cuvînt, mi-a răspuns ea cu cel mai angelic zîmbet cu putinţă, punînd banii la loc, în pungă. Numai să ţii minte!

— Am să ţin minte ceea ce-am spus; dar vă rog să nu-mi pedepsiţi îndrăzneala retrăgîndu-mi întrutotul prietenia, sau aşteptîndu-vă de la mine să-mi manifest căinţa pentru această îndrăzneală fiind mai distant decît pînă acum, i-am zis eu şi i-am întins mîna ca să-mi iau rămas bun, întrucît eram prea emoţionat ca să mai pot sta.

— Perfect! Atunci să rămînem cum am fost, mi-a răspuns ea dîndu-mi mîna cu francheţe.

Şi în timp ce i-o ţineam în mîna mea, cu mare greutate m-am stăpînit să nu i-o sărut — ceea ce ar fi fost o nebunie echivalentă cu sinuciderea. Şi aşa mă

arătasem destul de îndrăzneţ şi această ofrandă era cît pe-aci să dea lovitura de graţie speranţelor mele.

Cu inima şi mintea înfierbîntate m-am întors repede spre casă, aproape alergînd, neţinînd seamă de arşiţa soarelui de la amiază, negîndindu-mă la nimic altceva decît la persoana pe care tocmai o părăsisem — regretînd doar că e atît de inaccesibilă şi că eu mă arătasem atît de pripit şi lipsit de tact — înfricoşat de aerul ei cumplit de hotărît şi de incapacitatea mea de a-l învinge — nesperînd nimic altceva decît... Dar stai, nu vreau să te plictisesc cu zbuciumul nădejdilor şi temerilor mele, cu gravele mele gînduri şi hotărîri.

CAPITOLUL IX

DEŞI S-AR PUTEA SPUNE CĂ ÎNTRE timp mă vindecasem aproape pe deplin de pasiunea pentru Eliza Millward, nu încetasem întrutotul vizitele la casa parohială, deoarece chipurile, voiam s-o abandonez pe fată cu blîndeţe, fără să stîrnesc prea multă durere sau să-i trezesc prea multe resentimente şi fără să intru în gura lumii, ajungînd să mă vorbească de rău toată parohia. În afară de asta, în cazul cînd m-aş fi ţinut tot timpul departe, preotul, care socotea că vizitele mele îi sînt destinate lui în cea mai mare măsură — dacă nu chiar în întregime — s-ar fi simţit fără îndoială ofensat că-l neglijez. Dar cînd m-am dus pe acolo a doua zi după întrevederea cu doamna Graham, întîmplător preotul nu era acasă — lucru care nu mi s-a mai părut acum la fel de agreabil cum fusese pentru mine în alte împrejurări. E adevărat că se afla acolo Mary Millward, dar ea nu reprezenta pentru mine mai mult decît o statuie. Şi totuşi m-am hotărît să nu-mi lungesc prea mult vizita şi să-i vorbesc Elizei într-un mod prietenesc, cam ca un frate, o manieră pe care îndelungata

noastră cunoştinţă îmi putea permite s-o adopt şi care, după părerea mea, nu putea nici s-o jignească, nici să încurajeze false speranţe.

Nu-mi stătuse niciodată în obicei să discut despre doamna Graham nici cu ea, nici cu altcineva; nu mă instalasem pe scaun nici de trei minute, că însăşi Eliza aduse vorba despre această doamnă, într-un chip destul de neobişnuit.

— Vai, domnule Markham! zise cu un aer de-a dreptul şocat şi cu glasul redus la o şoaptă, ce părere ai de relatările înspăimîntătoare despre doamna Graham? Ne poţi oferi vreun temei ca să nu le dăm crezare?

— Ce relatări?

— Ei, asta-i bună, parcă nu ştii? zîmbi ea şiret, scuturîndu-şi căpşorul.

— Habar n-am de nimic. La ce Dumnezeu te referi, Eliza?

— A, nu mă întreba pe mine! Eu n-am cum să-ţi dau explicaţii.

Şi cu asta, prefăcîndu-se extrem de ocupată, ridică de pe masă batista de bumbac pe care o înfrumuseţa cu un chenar de dantelă.

— Despre ce e vorba, domnişoară Mary? Ce vrea să spună Eliza? am întrebat-o pe sora ei care părea absorbită de tivirea unui cearceaf mare de pînză ordinară.

— Nu ştiu, mi-a răspuns ea. Bănuiesc că e vorba de cine ştie ce clevetiri fără temei pe care le-a născocit cineva. Eu nu auzisem nimic pînă cînd nu mi-a spus Eliza deunăzi, dar chiar dacă parohia întreagă mi-ar împuia urechile cu asemenea lucruri, eu tot n-aş crede nici o iotă din ele — că doar o cunosc prea bine pe doamna Graham!

— Ai perfectă dreptate, domnişoară Mary! Şi eu aş face la fel, orice lucruri s-ar spune.

— Bravo a încuviinţat Eliza cu un uşor oftat, e foarte comod să avem o convingere atît de fermă despre valoarea persoanelor pe care le iubim. Numai că tare aş vrea să nu descoperiţi că încrederea voastră a fost acordată cuiva care nu merită.

Şi, ridicîndu-şi capul, m-a privit cu o tandreţe atît de tristă, încît ar fi putut foarte uşor să-mi topească inima. Dar în străfundul ochilor acelora se ascundea ceva care nu-mi era pe plac; şi mă întrebam cum de am putut vreodată să-i admir, cînd faţa sinceră şi ochii mici, cenuşii, ai surorii e păreau să fie mult mai agreabili. În momentul acela însă eram furios pe Eliza pentru insinuările ei împotriva doamnei Graham care, eram sigur, nu puteau să fie decît false, indiferent dacă ea ştia sau nu acest lucru.

Dar atunci n-am zis nimic în privinţa subiectului respectiv; căci, constatînd că nu-mi pot recăpăta prea uşor calmul, m-am ridicat de îndată şi mi-am luat rămas bun, sub pretextul că am treabă la fermă. Şi chiar la fermă m-am şi dus, fără să-mi mai bat capul cîtuşi de puţin dacă aceste zvonuri misterioase sînt sau nu adevărate, ci întrebîndu-mă doar în ce constau ele, cine le scornise, din ce se iscaseră şi ce se putea face pentru a le reduce cît mai uşor la tăcere sau pentru a le dovedi netemeinicia.

Cîteva zile mai tîrziu familia noastră a dat iarăşi una din micile petreceri liniştite. Fuseseră invitaţi obişnuiţii prieteni şi vecini, printre care se număra şi doamna Graham. De data asta n-a mai putut să lipsească sub cuvînt că se întunecă devreme sau că vremea e aspră şi spre marea mea uşurare — a venit. Fără ea toată petrecerea mi s-ar fi părut insuportabil de plicticoasă. Dar momentul sosirii ei a adus un nou suflu de viaţă casei şi deşi nu trebuia să-i neglijez pe ceilalţi musafiri din pricina ei şi nici să mă aştept să-i pot acapara, cum aş fi vrut, atenţia, mă gîndeam cu

bucurie că voi petrece o seară deosebit de încîntătoare.

A venit şi domnul Lawrence. A sosit la un oarecare răstimp după ce se adunaseră ceilalţi. Eram curios să văd cum se va comporta cu doamna Graham. Intrînd, n-a făcut altceva decît să se încline uşor în faţa ei; după ce i-a salutat politicos pe ceilalţi membri ai societăţii, s-a aşezat foarte departe de tînăra văduvă, între maică-mea şi Rose.

— Ai mai văzut vreodată asemenea prefăcătorie? mi-a şoptit Eliza, vecina mea cea mai apropiată. Nu-i aşa că ai putea să juri că nici nu se cunosc?

— Aproape; dar ce-i cu asta?

— Cum ce-i cu asta? Dumnezeule, doar nu cumva vrei să te prefaci că nu ştii nimic?

— În ce privinţă? am întrebat eu cu atîta asprime încît ea a tresărit şi mi-a răspuns:

— Sst, taci! Nu vorbi aşa de tare!

— Mă rog, atunci spune-mi — am rostit cu glas mai scăzut — la ce te referi? Nu pot să sufăr şaradele.

— Mde, ştii, nu jur că ar fi adevărat — ba chiar departe de mine acest lucru — dar n-ai auzit...

— N-am auzit nimic decît de la tine.

— Atunci fără doar şi poate că faci anume pe surdul, pentru că oricine îţi va spune la fel; dar îmi dau seama că dacă aş repeta aceste lucruri n-aş face decît să te înfurii, aşa că mai bine îmi ţin gura.

A strîns din buze şi şi-a împreunat mîinile pe genunchi cu un aer de mieluşel rănit.

— Dacă ai fi vrut să nu mă superi ţi-ai fi ţinut gura de la început; sau invers, ai fi spus limpede şi cinstit tot ce-ţi stătea pe limbă.

Eliza şi-a întors capul, şi-a scos batista, s-a ridicat şi s-a îndreptat spre fereastră unde a rămas cîtăva vreme luptîndu-se în mod evident să-şi stăpînească lacrimile. Eram uluit, scos din fire, ruşinat nu atît de asprimea mea, cît de slăbiciunea ei copilărească. Dar

nimeni nu părea să fi băgat de seamă ce se întîmplă cu ea, şi curînd după aceea am fost poftiţi în jurul mesei, la ceai. În ţinutul acela era obiceiul ca oamenii să se aşeze întotdeauna la masă la ora ceaiului, şi să mănînce bine cu acest prilej, pentru că şi noi ca şi alţii prînzeam devreme. Cînd mi-am luat locul o aveam într-o parte pe Rose, iar în partea cealaltă un scaun gol.

— Îmi dai voie să stau lîngă dumneata? şopti un glas blînd lîngă cotul meu.

— Dacă vrei, sună răspunsul meu.

Şi Eliza se strecură către scaunul liber; apoi ridicînd ochii spre mine, cu un zîmbet pe jumătate trist, pe jumătate jucăuş, îmi şopti:

— Vai ce sever eşti, Gilbert!

I-am înmînat ceaşca de ceai cu un surîs puţin dispreţuitor, dar n-am scos o vorbă pentru că n-aveam ce să-i spun.

— Dar ce-am făcut de te-am supărat? m-a întrebat ea pe un ton mai plîngăreţ. Aş da nu ştiu ce să aflu.

— Lasă, Eliza, bea-ţi ceaiul şi nu fi copilă, i-am răspuns eu întinzîndu-i zahărul şi frişca.

Tocmai atunci s-a produs o mică tulburare de partea cealaltă a mesei; domnişoara Wilson s-a apropiat de noi ca să schimbe locul cu Rose.

— Vrei să fii atît de bună să-mi laşi mie scaunul ăsta, domnişoară Markham? a întrebat ea. Nu-mi place să stau lîngă doamna Graham. Dacă mamei dumitale i se pare că se cuvine să invite asemenea persoane în casa ei, cred că nu poate avea nimic împotrivă nici ca fiica ei să le ţină tovărăşie.

Această ultimă propoziţie a fost adăugată după ce Rose se îndepărtase; dar eu n-am avut atîta politeţe incît să las remarca să treacă neobservată:

— Domnişoară Wilson, vrei, te rog, să ai amabilitatea să-mi explici ce vrei să spui?

Întrebarea o surprinse într-o oarecare măsură, dar nu cine ştie ce.

— Vai de mine, domnule Markham — îmi răspunse ea, cu mult calm, întrucît. Îşi recăpătase repede stăpînirea de sine, — mă miră foarte tare că doamna Markham poate să invite în casa ei o persoană ca doamna Graham; dar poate că ea nu ştie că reputaţia acestei doamne nu e deloc onorabilă.

— Mama nu ştie şi nici eu; aşa că m-ai îndatora foarte mult dacă mi-ai explica ceva mai pe larg la ce te referi.

— Nu e cîtuşi de puţin timpul şi locul potrivit pentru asemenea lămuriri; dar cred că e inadmisibil să fii atît de neştiutor cum pretinzi, întrucît probabil că o cunoşti la fel de bine ca şi mine.

— Cred că o cunosc, şi poate chiar ceva mai bine; tocmai de aceea, dacă ai avea bunătatea să mă informezi ce ai auzit sau ce ţi s-a năzărit împotriva ei, aş putea, eventual, să-ţi îndrept greşeala.

— Ei bine, atunci ai putea să-mi spui cine a fost soţul ei sau dacă a avut vreodată un soţ?

Indignarea mă reduse la tăcere. Mă temeam că într-un asemenea moment şi în locul acela nu voi putea să mă stăpînesc suficient pentru a-i răspunde cum se cuvine.

— N-ai remarcat niciodată, zise Eliza, ce asemănare izbitoare există între copilul ăla al ei şi...

— Şi cine? întrebă domnişoara Wilson cu o severitate rece, dar intensă, în glas.

Eliza tresări: acea sugestie rostită timid fusese destinată numai pentru urechile mele.

— Vai, îmi cer iertare! zise ea pe un ton rugător. S-ar putea să mă fi înşelat, poate că m-am înşelat.

Dar îşi însoţi aceste cuvinte de o privire ipocrită şi batjocoritoare pe care mi-o aruncă cu coada ochiului ei viclean.

— N-are rost să-mi cer iertare — răspunse prietena ei — dar nu văd pe nimeni pe aici care să semene cîtuşi de puţin cu copilul, în afară doar de mama lui; şi cînd mai auzi zvonuri răuvoitoare, domnişoară Eliza, ţi-aş fi recunoscătoare, — adică cred că de fapt ai face mai bine dacă te-ai abţine să le repeţi. Presupun că persoana la care faci aluzie este domnul Lawrence; dar cred că am posibilitatea să te asigur că bănuielile tale în această privinţă sînt cu totul greşite. Şi dacă el are totuşi vreo legătură oarecare cu doamna (lucru pe care nimeni nu are dreptul să-l afirme), cel puţin a manifestat (ceea ce nu se poate spune despre cîteva alte persoane) o suficientă decenţă pentru a nu recunoaşte în prezenţa unor persoane onorabile o intimitate mai mare în ce-o priveşte decît aceea dintre două persoane care se salută pur şi simplu După părerea mea se vedea limpede că a fost deopotrivă surprins şi supărat s-o găsească aici.

— Aşa! Daţi-i înainte! strigă Fergus, care stătea lîngă Eliza, el fiind singura persoană aşezată de aceeaşi parte a mesei cu noi. Daţi-i drumul tare de tot! Aveţi grijă s-o faceţi praf!

Domnişoara Wilson îşi îndreptă spinarea cu un aer de dispreţ glacial, dar nu zise nimic. Eliza era gata să răspundă, dar eu am întrerupt-o spunînd cît mai calm cu putinţă, deşi fără îndoială tonul meu trădă într-o oarecare măsură cele ce se petreceau înlăuntrul meu:

— Am discutat destul acest subiect. Dacă nu sîntem în stare să vorbim decît pentru a cleveti împotriva celor mai buni decît noi, atunci să ne ţinem gura.

— Aşa s-ar şi cuveni, cred eu — a remarcat Fergus — şi nu numai eu, ci şi bunul nostru preot. Tot timpul ăsta el a vorbit cu desăvîrşita lui elocinţă întregii societăţi adunate aici şi uneori şi-a îndreptat

ochii către voi cu un aer sever de mustrare şi de dezgust, în timp ce voi şedeaţi aici şi şopteaţi şi mormăiaţi laolaltă în modul cel mai necuviincios cu putinţă. Ba o dată s-a şi oprit în mijlocul unei povestiri sau predici — nu ştiu exact ce era — şi şi-a aţintit privirile asupra ta, Gilbert, ca şi cum ar fi vrut să spună: „Voi continua cînd domnul Markham va fi încetat să mai cocheteze cu cele două domnişoare”.

Ce altceva s-a mai vorbit la masa aceea n-aş putea să-ţi spun, după cum n-aş putea să-ţi spun nici de unde am luat destulă răbdare pentru a rezista pînă cînd toată lumea a terminat gustarea. Îmi aduc aminte însă că doar cu mare greutate am izbutit să mai beau restul de ceai din ceaşcă şi că de mîncat n-am mîncat nimic.

Primul lucru pe care l-am făcut a fost să-l privesc îndelung pe Arthur Graham care şedea lîngă mama lui, de partea cealaltă a mesei, iar în al doilea rînd, să mă uit cu atenţie la domnul Lawrence. La început mi s-a părut şi mie că există o asemănare; contemplîndu-i mai atent însă, am ajuns la concluzia că totul e numai o închipuire. E adevărat că amîndoi aveau trăsăturile mai delicate şi mai puţin osoase decît se întîmplă de obicei la sexul tare şi că tenul lui Lawrence era palid şi curat, iar al lui Arthur de o albeaţă delicată; dar năsucul, cam cîrn, al lui Arthur nu putea să devină niciodată atît de lung şi drept ca al domnului Lawrence. Iar conturul feţei lui, deşi încă nu destul de de împlinit ca să fie rotund, se subţia prea delicat spre bărbia micuţă şi cu gropiţă şi nu s-ar fi putut transforma niciodată în aşa fel încît să semene cu ovalul prelung al feţei celuilalt. Părul copilului era în mod evident de o culoare mai deschisă şi mai caldă decît fusese vreodată părul domnului Lawrence, iar ochii mari, limpezi şi albaştri ai lui Arthur, deşi uneori de o gravitate prematură, nu semănau cîtuşi de puţin cu ochii căprui şi timizi ai proprietarului. Ochii acestuia

oglindeau un suflet sensibil, neîncrezător, gata oricînd să se retragă în adîncurile propriei sale fiinţe pentru a se feri de atingerile unei lumi prea aspre şi prea neîndurătoare.

Vai, ce ticălos am putut să fiu dacă am nutrit măcar o clipă ideea asta odioasă! Oare n-o cunoşteam îndeajuns pe doamna Graham? Oare nu mă întîlnisem şi nu stătusem de vorbă cu ea de atîtea ori? Oare nu eram sigur că din punctul de vedere al minţii, al purităţii şi al înălţării sufleteşti, ea era, pe departe, superioară oricăruia dintre cei care o ponegreau? Nu eram oare sigur că de fapt ea este cea mai nobilă şi cea mai adorabilă reprezentantă a sexului ei, pe care îmi fusese dat s-o văd sau care-mi închipuisem măcar că există? Da, şi aveam să spun la fel ca Mary Millward (asta într-adevăr era o fată înţeleaptă) că dacă toată parohia — mai mult decît atît, dacă lumea întreagă — mi-ar împuia urechile cu aceste minciuni îngrozitoare, eu tot nu le-aş crede, întrucît o cunoşteam mai bine decît toţi ceilalţi.

Între timp creierul îmi fierbea pur şi simplu de indignare şi inima mea părea gata să spargă cătuşele închisorii ei, agitată fiind de aceste conflicte ale mele cu un sentiment de silă şi de scîrbă, pe care nici nu m-am străduit măcar să-l ascund. Mai mulţi dintre cei de faţă m-au luat în rîs pentru aerul meu de om dus pe gînduri şi pentru că mă dovedeam atît de puţin galant, neglijîndu-le pe doamne. Dar mie puţin îmi păsa de toate astea; singurul lucru de care îmi păsa, în afară de acea preocupare dominantă, era să văd cum se îndreaptă ceştile spre tava pusă pe servantă, sperînd să nu mai fie readuse la masă. Mi se părea că domnul Millward n-o să mai înceteze niciodată să ne spună că nu e mare băutor de ceai şi că e foarte dăunător să-ţi tot încarci stomacul cu lichide excluzînd alimentele mai sănătoase, — pentru a-şi lua astfel răgazul necesar ca să soarbă şi cea de a patra ceaşcă de ceai.

În cele din urmă s-a isprăvit totuşi şi ospăţul; atunci m-am ridicat şi am părăsit masa şi oaspeţii fără un cuvînt de scuză — pur şi simplu nu le mai puteam suporta prezenţa. M-am repezit afară ca să-mi răcoresc mintea înfierbîntată şi să-mi rumeg gîndurile înflăcărate în singurătatea grădinii.

Ca să nu fiu văzut de la vreo fereastră, am pornit-o pe o alee liniştită care, înconjura o parte a îngrăditurii şi avea la capăt o bancă aşezată sub o boltă de trandafiri şi caprifoi. Aici m-am aşezat ca să meditez la virtuţile doamnei de la Wildfell Hall şi la felul cum era nedreptăţită; dar nu trecuseră nici două minute de cînd mă aflam acolo şi zvonul unor glasuri şi larma unor rîsete m-au informat ca întreaga societate ieşise şi ea să se aerisească în grădină. Totuşi m-am cuibărit într-un colţ al bolţii de verdeaţă, nădăjduind s-o pot păstra numai pentru mine, fiind ferit de privirile celorlalţi. Dar nu — la naiba! iată că sosea cineva pe alee! De ce oare nu puteau ei să se bucure de flori şi de ultimele raze ale soarelui în grădina deschisă şi să-mi lase colţul acela întunecos mie, ţînţarilor şi musculiţelor?

Dar, iscodind prin paravanul acela înmiresmat alcătuit din ramuri împletite, ca să descopăr cine sînt vizitatorii nechemaţi (pentru că un murmur de glasuri îmi arăta că nu era vorba numai de o singură persoană), supărarea mea a dispărut pe dată şi cu totul alte sentimente începură să-mi agite sufletul încă tulburat: doamna Graham păşea cătinel pe alee însoţită doar de Arthur şi de nimeni altcineva.

De ce erau singuri? Oare otrava limbilor clevetitoare se şi răspîndise în rîndurile musafirilor? Oare îi întorseseră cu toţii spatele? Acum mi-am amintit că pe la începutul petrecerii o văzusem pe doamna Wilson trăgîndu-şi scaunul cît mai aproape de mama şi aplecîndu-se înainte, ca pentru a-i transmite o comunicare importantă şi confidenţială. Din felul cum

această doamnă clătina într-una din cap şi îşi strîmba faţa zbîrcită, cum ochii ei mici şi urîţi clipeau neîncetat şi aruncau săgeţi răutăcioase mi-am putut da seama că strădaniile ei erau consacrate unor bîrfeli cumplite. Şi, judecînd după prudenţa pe care o adoptase în transmiterea informaţiilor, am putut să bănuiesc că ţinta calomniilor ei era o persoană dintre cele de faţă. Din toate aceste semne, precum şi din privirile şi gesturile mamei, în care se amestecau oroarea şi neîncrederea, am tras concluzia că persoana respectivă trebuie să fi fost doamna Graham. Nu mi-am părăsit ascunzătoarea pînă cînd ea n-a ajuns la capătul aleii, ca nu cumva apariţia mea s-o alunge; dar şi aşa cînd am ieşit în întîmpinarea ei, s-a oprit locului părînd gata să se întoarcă îndărăt.

— Vai, domnule Markham, nu vrem să te deranjăm! a spus ea. Şi noi am venit încoace tot ca să ne retragem, nu ca să-ţi încălcăm singurătatea.

— Nu sînt un sihastru, doamnă Graham — deşi probabil, trebuie să mărturisesc, asta trebuie să fi fost impresia pe care am lăsat-o părăsindu-mi într-un mod atît de necuviincios oaspeţii.

— M-am temut că ţi-e rău, mi-a spus ea privindu-mă cu sinceră îngrijorare.

— Cam aşa şi era, dar între timp mi-a trecut. Vă rog, aşezaţi-vă şi odihniţi-vă puţin aici şi spuneţi-mi cum vă place această boltă de verdeaţă, i-am zis eu, şi ridicîndu-l de subţiori pe Arthur l-am instalat în mijlocul băncii pentru a-mi asigura astfel prezenţa mamei sale.

Aceasta, recunoscînd că bolta e un loc de refugiu foarte ispititor, s-a retras într-un colţ al băncii, în timp ce eu m-am aşezat în partea opusă.

Dar cuvîntul acela, „refugiu”, m-a tulburat. Oare era chiar adevărat că răutatea lor o făcuse să-şi caute tihna în singurătate?

— De ce v-au părăsit? am întrebat-o.

— Eu i-am părăsit, mi-a răspuns ea zîmbind. Mă plictisiseră de moarte vorbele de clacă — nimic nu mă oboseşte mai tare decît discuţia despre fleacuri. Mi-e de-a dreptul imposibil să înţeleg cum pot ei să vorbească aşa, la nesfîrşit, vrute şi nevrute.

N-am putut să nu zîmbesc văzînd cît de profundă şi de gravă îi e mirarea.

— Oare li s-o fi părînd că sînt obligaţi să vorbească la nesfîrşit? continuă ea. Nu se mai opresc niciodată pentru a gîndi, ci umplu pauzele cu fleacuri fără rost şi cu repetiţii lipsite de noimă. Sau o asemenea conversaţie le face plăcere?

— Probabil că aşa e. Minţile lor seci nu sînt capabile să cuprindă idei mari şi capetele lor uşoare sînt furate de mărunţişurile neînsemnate care n-ar putea nici măcar să clintească din loc un cap mai bine mobilat: singura lor alternativă faţă de o asemenea conversaţie, este să se afunde pînă peste cap în mlaştina bîrfelilor — ceea ce constituie principala lor preocupare.

— Dar sper că nu a tuturor? strigă doamna, uimită de observaţiile mele.

— Nu, desigur; cred că sora mea e străină de asemenea gusturi proaste şi degradante, precum şi maică-mea, dacă le-aţi cuprins cumva şi pe ele în criticile dumneavoastră.

— N-am criticat pe nimeni şi, fără doar şi poate, n-am avut intenţia să fac vreo aluzie lipsită de respect la mama ori la sora dumitale. Am cunoscut cîteva persoane înţelepte care erau experte în acest gen de conversaţie atunci cînd împrejurările le sileau s-o întreţină; din păcate, însă, eu una nu mă pot lăuda că aş poseda un asemenea dar. De data asta mi-am menţinut trează atenţia atît cît am putut, dar cînd puterile m-au părăsit, m-am dat deoparte ca să caut cîteva minute de tihnă pe această alee liniştită. Nu pot să particip la o discuţie în care nu se face un schimb

de idei sau sentimente şi în care nici o parte, nici cealaltă nu profită în vreun fel sau altul.

— Bine, atunci, dacă vă voi tulbura vreodată cu vorbăria mea, vă rog să-mi spuneţi pe loc şi vă asigur că nu voi fi deloc jignit, pentru că eu ştiu să mă bucur de tovărăşia celor pe care... de tovărăşia prietenilor mei, fie că tac, fie că discut.

— Nu te prea cred... Dar dacă ăsta ar fi adevărul, atunci ai fi tovarăşul cel mai potrivit pentru mine.

— Va să zică în alte privinţe corespund pe deplin dorinţelor dumneavoastră?

— Nu, n-am vrut să spun aşa ceva. Vai, ce frumoşi sînt ciorchinii ăştia de verdeaţă cînd străbat printre ei razele soarelui! zise ea anume ca să schimbe subiectul.

Era într-adevăr frumos cînd, din timp în timp, cîte un mănunchi de raze pătrunzînd prin desişul pomilor şi tufişurilor de pe partea cealaltă a potecii din faţa noastră, înviora verdeaţa lor întunecată, scoţînd la iveală petice de frunze semitransparente sau care străluceau aproape aurii.

— Mai că regret că sînt pictoriţă, zise doamna Graham.

— Dar de ce? S-ar crede că la o asemenea ocazie ar trebui mai degrabă să vă tresalte sufletul de bucurie pentru privilegiul pe care-l aveţi de a putea imita diferitele nuanţe strălucitoare şi încîntătoare ale naturii.

— Nu; pentru că în loc să mă las în voia plăcerii de a le savura frumuseţea, aşa cum fac alţii, eu întotdeauna îmi frămînt creierii gîndindu-mă cum aş putea să redau aceleaşi efecte pe pînză; şi întrucît acest lucru nu se poate realiza niciodată, totul e o simplă deşertăciune orgolioasă şi chin sufletesc.

— Poate că nu izbutiţi s-o faceţi în atît de mare măsură încît să vă mulţumească pe dumneavoastră,

dar probabil că izbutiţi să-i încîntaţi pe alţii cu rezultatele strădaniilor dumneavoastră.

— Mde, la urma urmei n-ar trebui să mă plîng; puţini oameni îşi cîştigă existenţa printr-o trudă care să le aducă atîta bucurie cum se întîmplă în cazul meu. Iată că vine cineva.

Mi s-a părut că întreruperea o supără.

— E domnul Lawrence cu domnişoara Wilson, şi se bucură şi ei de o plimbare liniştită. N-au să ne tulbure cu nimic, i-am răspuns.

N-am izbutit să descifrez bine expresia de pe chipul ei; însă în orice caz eram foarte mulţumit că nu vedeam în ea nici urmă de gelozie. Deşi, în fond, ce treabă aveam eu să caut semnele unui asemenea sentiment?

— Ce fel de persoană e domnişoara Wilson? m-a întrebat doamna Graham.

— E mult mai elegantă şi mai rafinată decît majoritatea oamenilor de originea şi condiţia ei. Unii spun că e o adevărată doamnă, şi încă foarte agreabilă.

— Astăzi mi s-a părut că observ o oarecare răceală şi un aer cam semeţ în comportarea ei.

— Se prea poate să se fi manifestat astfel faţă de dumneavoastră. E posibil să aibă vreo prejudecată împotriva dumneavoastră pentru că mă tem că vă socoate un fel de rivală.

— Pe mine! Imposibil, domnule Markham! mi-a zis ea, evident uimită şi supărată.

— Mă rog, eu nu ştiu nimic în această privinţă, mi-am luat eu vorba înapoi, cu un aer destul de spăşit, pentru că mi s-a părut că supărarea ei s-a îndreptat în special împotriva mea.

Între timp perechea veni spre noi. Bolta de verdeaţă era aşezată mai la adăpost, într-un colţ, în faţa căruia capătul aleii o cotea spre un loc de plimbare mai aerisit din fundul grădinii. În momentul

cînd s-au apropiat de acest loc, am văzut-o pe Jane Wilson făcîndu-l atent pe însoţitorul ei asupra noastră. Şi atît din zîmbetu-i rece şi sarcastic, cît şi din puţinele crîmpeie din conversaţia ei pe care le-am putut prinde, am înţeles perfect că-i sugerează ideea că între noi ar exista un ataşament profund. Am observat că domnul Lawrence a roşit pînă la tîmple, ne-a aruncat, pe furiş, o privire fugară, apoi a mers mai departe cu o înfăţişare gravă, dar după cîte mi s-a părut, n-a răspuns nimic la observaţiile domnişoarei Wilson.

Deci era adevărat că el îşi făcea unele planuri în legătură cu doamna Graham? Şi dacă erau onorabile atunci nu văd de ce s-ar fi străduit atîta să le ascundă. Fără doar şi poate că ea era mai presus de orice bănuială, în schimb el era cum nu se poate mai detestabil.

În timp ce prin minte mi-au fulgerat aceste gînduri, însoţitoarea mea s-a ridicat brusc şi chemîndu-şi fiul a spus că se duce să caute tovărăşia celorlalţi şi a şi pornit-o pe alee. Nu încăpea nici o îndoială că auzise sau ghicise ceva din spusele domnişoarei Wilson şi deci era firesc să nu mai dorească să continue *tête-á-tête-ul,* cu atît mai mult cu cît în momentul acela obrajii îmi ardeau de indignare împotriva fostului meu prieten şi ea putea foarte bine să ia, din greşeală, această îmbujorare drept un semn de stînjeneală prostească. Iată un nou motiv pentru mine de a-i purta pică domnişoarei Wilson; şi cu cît mă gîndeam mai mult la comportarea ei, cu atît o uram mai mult.

Abia tîrziu seara m-am alăturat celorlalţi. Am găsit-o pe doamna Graham pregătită de plecare şi luîndu-şi rămas bun de la restul societăţii, care între timp se întorsese în casă. M-am oferit, ba chiar aş putea spune că am rugat-o s-o însoţesc pînă la Wildfell Hall. În momentul acela domnul Lawrence se afla prin preajmă, discutînd cu altcineva. Nu se uita la noi, dar

auzind rugămintea mea insistentă, a făcut o pauză în mijlocul unei fraze ca să audă răspunsul doamnei Graham, apoi a continuat să vorbească, cu un aer de satisfacţie calmă, de îndată ce a constatat că ea m-a refuzat.

Şi într-adevăr m-a refuzat hotărît, dar nu fără amabilitate. Nu s-a lăsat deloc convinsă că ar fi existat vreo primejdie pentru ea sau pentru copil să străbată, neînsoţiţi, drumurile şi cîmpurile acelea. Spunea că nu se întunecase încă, şi nu avea să întîlnească pe nimeni; şi chiar dacă s-ar fi întîlnit cu cineva, era convinsă că oamenii de pe acolo sînt foarte liniştiţi şi prozaici. De fapt, nici nu voia să audă ca vreun bărbat să se deranjeze s-o însoţească, deşi Fergus s-a arătat şi el dispus să-şi ofere serviciile, iar mama a rugat-o să-i permită să trimită pe unul din argaţi s-o escorteze.

După plecarea ei totul a devenit gol, dacă nu chiar ceva mai rău. Lawrence a încercat să mă atragă în conversaţie, dar eu i-am dat peste nas ducîndu-mă în celălalt colţ al sălii. Curînd după aceea petrecerea s-a spart şi chiar şi el şi-a luat rămas bun. Cînd a venit la mine m-am făcut că nu văd mîna pe care mi-o întindea şi că nu aud urarea lui de „noapte bună” pînă cînd a repetat-o încă o dată. Atunci, ca să scap de el, am mormăit ceva nedesluşit însoţit de o aplecare morocănoasă a capului.

— Ce-ai păţit, Markham? mi-a şoptit el.

Mi-am aţintit ochii asupra lui cu o privire mînioasă şi dispreţuitoare.

— Te-ai supărat pentru că doamna Graham n-a vrut să te lase s-o conduci acasă? m-a întrebat el cu un uşor zîmbet care era gata-gata să mă scoată cu totul din sărite.

Şi totuşi, înghiţindu-mi — deşi nu fără efort — un răspuns mai aspru, m-am mulţumit să-l întreb:

— Dar ce, e treaba ta?

— Aş, cîtuşi de puţin, mi-a răspuns el cu un calm exasperant. Numai că, dă-mi voie să-ţi spun, Markham — şi şi-a ridicat ochii spre faţa mea vorbindu-mi cu o gravitate neobişnuită — dacă ţi-ai făurit vreun plan în legătură cu această persoană, fără doar şi poate el va da greş; şi mă mîhneşte foarte tare să te văd legănîndu-te în iluzii false şi irosindu-ţi puterile în eforturi inutile, pentru că...

— Ipocritule! am exclamat, iar el şi-a ţinut răsuflarea, s-a făcut alb ca varul la faţă, apoi s-a îndepărtat fără să mai scoată o vorbă.

Izbutisem să-l rănesc drept în inimă — lucru de care mă bucuram foarte tare.

CAPITOLUL X

DUPĂ PLECAREA OASPEŢILOR AM aflat că într-adevăr calomniile josnice fuseseră răspîndite în întreaga societate aflată la noi, chiar în prezenţa victimei. Dar Rose a jurat că nu le crede şi că n-o să le creadă nicodată, iar mama a făcut aceeaşi declaraţie deşi, mă tem, fiind mai puţin sinceră şi mai puţin neclintită în hotărirea de a nu le da crezare. Se părea că aceste lucruri o obsedaseră, şi din cînd în cînd mă tot enerva cu exclamaţii ca:

— Doamne, Doamne! Cine s-ar fi gîndit la una ca asta!... Mde, mi s-a părut mie că e ceva ciudat la femeia asta... Vedeţi ce se întîmplă dacă femeile se prefac a fi altfel decît sînt?

O dată a ajuns chiar să spună:

— Mie aerul ăsta de mister mi-a stîrnit încă de la început tot felul de bănuieli... Ştiam eu că n-o să iasă nimic bun din asta; dar, fără doar şi poate, e o poveste tare, tare tristă!

— Bine mamă, dar parcă ai spus că nu dai crezare acestor basme, a intervenit Fergus.

— Şi nici nu le dau, dragul meu; dar, vedeţi, pe de altă parte, trebuie să existe totuşi vreun temei.

— Temeiul este răutatea şi falsitatea lumii — am declarat eu — şi faptul că domnul Lawrence a fost văzut ducîndu-se într-acolo în vreo două seri. Bîrfele din sat zic că el îi face curte acestei doamne ciudate, şi bineînţeles că s-au repezit cu lăcomie la acest zvon ca să clădească pe temelia lui toată ţesătura infernală de urîciuni care nu se află decît în minţile lor.

— Bine, Gilbert, dar ceva din atitudinea ei trebuie să fi întărit aceste bănuieli.

— Ai văzut ceva deosebit în purtarea ei?

— Nu, fireşte că nu; dar, pe de altă parte, ştii bine că eu am spus întotdeauna că are ceva ciudat.

Cred că chiar în aceeaşi seară m-am aventurat iar nepoftit la Wildfell Hall. De la petrecerea noastră, care avusese loc cu mai bine de o săptămînă în urmă, făcusem zilnic eforturi de a o întîlni pe doamna de acolo în plimbările ei; dar mă întorsesem mereu dezamăgit (probabil că ea evitase anume să mă întîlnească), iar noaptea îmi tot chinuiam mintea să găsesc vreun pretext pentru o nouă vizită. În cele din urmă am ajuns la concluzia că despărţirea aceasta nu mai putea fi îndurată (îţi dai seama că între timp mi se aprinseseră tare călcîiele). Luînd din bibliotecă o carte veche care socoteam că ar putea s-o intereseze, deşi din pricina stării proaste şi uzate în care se afla nu îndrăznisem încă să i-o ofer s-o citească, am pornit în mare grabă. Eram însă frămîntat de tot felul de presimţiri cu privire la modul în care mă va primi precum şi la faptul că mă foloseam — pentru a mă înfăţişa la conac — de un pretext atît de străveziu. Totuşi s-ar fi putut foarte bine s-o întîlnesc pe cîmp sau în grădină şi atunci dificultatea ar fi fost mult micşorată. Ceea ce mă tulbura cel mai tare era necesitatea de a bate în

mod oficial la uşă, cu perspectiva de a fi primit cu un aer solemn, de Rachel, şi înfăţişat stăpînei sale surprinsă şi lipsită de cordialitate.

Dar dorinţa nu mi-a fost satisfăcută. Pe doamna Graham n-am văzut-o nicăieri; în schimb l-am găsit pe Arthur care se juca în grădină cu căţeluşul lui zglobiu şi nebunatic. Am întins capul peste poartă şi l-am strigat. El m-a poftit înăuntru, dar eu i-am spus că nu pot intra fără îngăduinţa mamei sale.

— Mă duc s-o întreb, mi-a spus copilul.

— Nu, nu, Arthur, nu e cazul să faci una ca asta; dar dacă nu e ocupată, roag-o pur şi simplu să vină o clipă aici; spune-i că vreau să-i vorbesc.

Arthur a alergat să-mi îndeplinească rugămintea şi s-a întors repede însoţit de mama lui. Vai, ce frumoasă era cu cîrlionţii ei negri fluturînd în bătaia vîntului cald ce adia, cu obrajii albi uşor îmbujoraţi şi cu faţa radiind de zîmbete! Dragul de Arthur! Cîte nu-i datorez pentru această întîlnire fericită şi pentru toate celelalte asemănătoare! Datorită lui am fost eliberat pe dată de toate scrupulele politeţii oficiale, de teamă şi de stînjeneală. În materie de dragoste nu există un mediator mai bun decît un copilaş vesel, cu sufletul curat, gata oricînd să cimenteze inimile dezbinate, să arunce o punte peste prăpastia neprietenoasă a obiceiurilor, să topească gheaţa rezervei înţepenite şi să dărîme zidurile despărţitoare ale formalismului nesuferit şi ale mîndriei!

— Da, domnule Markham, ce s-a întîmplat? întrebă tînăra mamă apropiindu-se cu un zîmbet agreabil.

— Aş vrea să aruncaţi o privire asupra cărţii ăsteia şi — dacă vă face plăcere — s-o luaţi şi s-o citiţi pe îndelete. Nu-mi cer scuze că v-am scos din casă într-o seară atît de plăcută, deşi poate motivul nu era chiar atît de important.

— Mămico, spune-i să intre, zise Arthur.

— N-ai vrea să pofteşti înăuntru? întrebă doamna.

— Ba da; aş vrea să văd cum aţi mai aranjat grădina.

— Şi probabil şi cum le-a mers răsadurilor surorii dumitale sub îngrijirea mea, adăugă ea în timp ce-mi deschidea poarta.

Şi aşa am pornit să ne plimbăm prin grădină şi să vorbim despre flori, despre copaci, despre carte — şi apoi şi despre alte lucruri. Era o seară blîndă şi încîntătoare — şi la fel era şi însoţitoarea mea. Încetul cu încetul am început să mă manifest cu mai multă căldură şi tandreţe decît o făcusem poate vreodată pînă atunci; dar oricum, n-am spus nimic foarte concret, iar ea n-a încercat să mă respingă în nici un fel. Într-un tîrziu trecînd pe lîngă nişte trandafiri bătuţi pe care-i adusesem cu cîteva săptămîni mai înainte din partea surorii mele, a cules un boboc splendid, abia deschis şi m-a rugat să i-l duc Rosei.

— Nu-mi daţi voie să-l păstrez pentru mine? am întrebat

— Nu, dar iată unul şi pentru dumneata.

În loc să-l primesc pur şi simplu, liniştit, am avut îndrăzneala să apuc şi mîna care mi-l oferea şi s-o privesc pe doamna Graham drept în ochi. Ea m-a lăsat să-i ţin mîna o clipă şi cînd am văzut că privirile ei străluceau de extaz şi că faţa i se îmbujorează de plăcere şi bucurie — am crezut că sosise în sfîrşit ora triumfului meu. Dar imediat mi s-a părut că-i străfulgeră prin minte o amintire dureroasă; o întristare chinuitoare i-a întunecat, ca un nor, fruntea, şi faţa, iar buzele i s-au făcut albe ca marmora; părea că trece printr-o clipă de mare zbucium sufletesc — şi cu un efort brusc şi-a retras mîna şi s-a dat cîţiva paşi înapoi.

— Uite ce e, domnule Markham, mi-a zis ea cu un fel de calm al disperării, trebuie să-ţi spun deschis că nu pot să accept asemenea lucruri. Îmi face plăcere

tovărăşia dumitale pentru că sînt singură aici şi conversaţia dumitale mă încîntă mai mult decît cea a oricărei alte persoane, însă dacă nu te poţi mulţumi să mă priveşti ca pe o prietena — o prietenă rece şi nu prea frumoasă, ca pe un fel de mamă sau soră, atunci trebuie să te implor să mă părăseşti chiar acum şi să mă laşi în pace de aici înainte. De fapt în viitor va trebui să fim pur şi simplu ca doi străini.

— Atunci vă voi fi prieten — sau frate sau orice doriţi, numai să binevoiţi să mă lăsaţi să vă văd şi de aici încclo. Dar v-aş ruga să-mi spuneţi de ce nu vă pot fi mai mult decît prieten?

Urmă o pauză în care ea căzu pe gînduri.

— Nu cumva asta e urmarea vreunui jurămînt pripit pe care l-aţi făcut?

— Cam aşa ceva, îmi răspunse ea. Într-o bună zi poate am să-ţi spun, însă deocamdată cred că ar fi mai bine să mă laşi singură; şi te rog, Gilbert, să nu mă pui niciodată în situaţia neplăcută de a fi silită să-ţi repet ceea ce ţi-am spus adineauri! adăugă ea cu multă seriozitate întinzîndu-mi mîna cu sinceră amabilitate.

Vai, ce dulce şi ce muzical sunase numele meu rostit de glasul ei!

— Vă asigur că n-am s-o fac. Dar îmi puteţi ierta această greşeală?

— Cu condiţia să n-o mai repeţi niciodată.

— Şi voi mai avea voie să vin uneori să vă văd?

— Poate... din cînd în cînd; dar asta numai şi numai în cazul în care nu vei abuza nicodată de privilegiul acordat.

— N-am obiceiul să fac promisiuni deşarte. Oricum, veţi vedea.

— În momentul în care îţi încalci făgăduiala s-a sfîrşit cu prietenia noastră, să ştii!

— Dar îmi veţi spune întotdeauna pe numele mic?

Asta aduce mai degrabă cu vorbirea unei surori şi va avea darul să-mi amintească de convenţia încheiată între noi.

Doamna Graham a zîmbit şi m-a rugat încă o dată să plec, aşa că în cele din urmă am socotit că e mai prudent s-o ascult. A intrat în casă, iar eu am coborît colina. Dar în timp ce mă îndepărtam mi-a ajuns la urechi un tropot de copite sfîşiind tăcerea serii aceleia înrourate. Întorcînd ochii în sus, pe potecă, am văzut un călăreţ solitar care o urca. Deşi se lăsa întunericul, l-am recunoscut dintr-o ochire: era domnul Lawrence pe căluţul lui sur. Am străbătut în goană cîmpul — am sărit peste gardul de piatră — şi apoi am coborît aleea ca să-i ies în întîmpinare. Dînd cu ochii de mine a tras deodată hăţurile micului său armăsar, părînd înclinat să dea bir cu fugiţii. Dar răzgîndindu-se, a considerat probabil că e mai bine să-şi continue drumul ca şi pînă atunci. Cînd a ajuns în dreptul meu s-a înclinat uşor şi apropiindu-se de zid a încercat să treacă mai departe — numai că eu n-aveam chef să-i îngădui una ca asta; apucînd calul de căpăstru am exclamat:

— Ascultă, Lawrence, insist să mi se explice acest mister! Spune-mi, te rog, unde te duci şi ce ai de gînd să faci? Spune-mi imediat şi cît mai lămurit!

— Nu vrei să iei mîna de pe frîu! mi-a răspuns el liniştit. Ai să răneşti gura căluţului.

— Ce n-aş da ca şi tu şi calul tău să vă duceţi la...

— Markham, ce te face să fii atît de ordinar şi de brutal? Mi-e pur şi simplu ruşine pentru tine.

— Insist să-mi răspunzi la întrebări înainte de a părăsi acest loc! Vreau să ştiu ce înseamnă această duplicitate perfidă din partea ta?

— Nu voi răspunde la nici un fel de întrebări pînă cînd nu dai drumul frîului — chiar de-ai sta acolo pînă-n zori.

— Poftim atunci, i-am răspuns, desfăcîndu-mi mîna, dar rămînînd ţeapăn în faţa lui.

— Întreabă-mă altădată, cînd vei putea vorbi ca un gentleman, mi-a răspuns el încercînd din nou să treacă de mine.

Dar eu am prins din nou căluţul, care părea şi el la fel de uimit ca şi stăpînul lui de un tratament atît de grosolan.

— Zău, Markham, depăşeşti măsura! mi-a spus Lawrence. Adică ce, n-am voie să-mi vizitez chiriaşa pentru nişte treburi, fără să fiu asaltat astfel de...

— Asta nu e o oră potrivită pentru a discuta afaceri, domnule! Am să-ţi spun pe dată ce părere am despre purtarea ta.

— Cred că ai face mai bine să-ţi amîni exprimarea opiniilor pentru un moment mai nimerit, m-a întrerupt el cu glas scăzut. Iată-l pe preot.

Într-adevăr, preotul se afla la cîţiva paşi în spatele meu, întorcîndu-se, greoi, spre casă, după ce vizitase cine ştie ce colţ îndepărtat al parohiei. Imediat l-am eliberat pe moşier şi el şi-a văzut de drum, salutîndu-l din mers pe reverendul Millward.

— Ce se întîmplă, Markham? Vă certaţi? strigă acesta adesîndu-mi-se. Sigur că era vorba de tînăra văduvă, adăugă el dînd din cap în semn de reproş. Dar dă-mi voie să-ţi spun, tinere (şi de data asta îşi apropie gura de urechea mea cu un aer confidenţial şi plin de importanţă), că nu merită!

Şi încercă să-şi întărească afirmaţia cu o clătinare solemnă din cap.

— Părinte! am exclamat eu pe un ton de ameninţare mînioasă care l-a făcut pe distinsul preot să se întoarcă spre mine cu un aer înspăimîntat — uluit de o insolenţă atît de neobişnuită.

S-a uitat lung la mine şi privirea lui spunea limpede: „Cum se poate să mi te adresezi aşa tocmai mie?”

Dar eram prea indignat ca să-mi cer scuze sau ca să mai vorbesc cu el. M-am răsucit pe călcîie şi am

pornit în grabă către casă, coborînd cu paşi mari şi repezi poteca abruptă şi lăsîndu-l să vină în urma mea dacă şi cum avea chef.

CAPITOLUL XI

SOCOATE, HALFORD, CĂ A TRECUT un răstimp de vreo trei săptămîni. Doamna Graham şi cu mine eram acum cei mai buni prieteni — sau poate doar frate şi soră, aşa cum preferam să ne considerăm. La cererea mea expresă, îmi spunea Gilbert, iar eu îi spuneam Helen, pentru că văzusem acest nume semnat pe cărţile ei. Rar încercam s-o întîlnesc de mai mult de două ori pe săptămînă; şi încă şi atunci făceam ca întîlnirile noastre să pară, cel mai adesea, o simplă întîmplare — pentru că am constatat că era necesar să fiu extrem de prudent — şi în general mă purtam cu o excesivă bună-cuviinţă, aşa că ea n-a avut absolut niciodată vreun motiv să-mi facă observaţii. Şi totuşi nu puteam să nu remarc că din cînd în cînd e nefericită şi nemulţumită de ea însăşi sau de situaţia ei. La drept vorbind, nici eu nu eram foarte mulţumit: atitudinea de indiferenţă frăţească pe care o adoptasem era foarte greu de menţinut şi adeseori mă simţeam din toate punctele de vedere un făţarnic nesuferit. De asemenea, vedeam sau mai degrabă simţeam — că în ciuda propriei ei voinţe „nu-i eram indiferent” — aşa cum se exprimă, cu modestie, eroii din romane şi cu toate că mă bucuram cu recunoştinţă de norocul pe care-l aveam pe moment, nu puteam să nu doresc şi să sper ceva şi mai bun în viitor, dar bineînţeles că asemenea visuri mi le păstram numai pentru mine.

— Unde te duci, Gilbert? mă întrebă Rose într-o seară, după ceai.

Toată ziua lucrasem la fermă.

— Să fac o plimbare, sună răspunsul meu.

— Întotdeauna cînd pleci la plimbare, îţi perii pălăria cu atîta grijă, îţi potriveşti aşa de frumos părul şi-ţi pui mănuşile noi şi elegante?

— Nu întotdeauna.

— Te duci la Wildfell Hall, nu-i aşa?

— Ce te face să crezi?

— Asta e impresia pe care o laşi. Însă mi-ar părea mai bine dacă nu te-ai duce chiar atît de des.

— Fleacuri, fetiţo! Nu ştiu dacă mă duc la şase săptămîni o dată! Dar ce vrei să spui?

— Mă rog, dacă aş fi în locul tău, n-aş avea chiar aşa de mult de a face cu doamna Graham.

— Vai de mine, Rose, dar ce, ai început şi tu să te laşi înrîurită de vorbele de clacă ale oamenilor?

— Nu, îmi răspunse ea cu şovăială — dar în ultima vreme am auzit o groază de lucruri despre ea, atît la familia Wilson cît şi în casa parohială! Şi mămica zicea că dacă ar fi o persoană de condiţie bună, n-ar locui acolo singură. Şi pe urmă, Gilbert, nu-ţi aduci aminte de povestea aia cu numele fals de pe tabloul pe care l-am văzut iarna trecută? Şi de explicaţia ce ne-a dat-o — zicînd că are rude sau prieteni cărora vrea să le ascundă actualul domiciliu şi că se teme să nu i se dea de urmă? Şi apoi ţii minte cum a tresărit şi a părăsit încăperea cînd a venit persoana aceea pe care a avut mare grijă s-o ascundă privirilor noastre şi despre care Arthur, cu un aer atît de misterios, ne-a spus că e prietenul mămicii lui?

— Ba da, Rose, îmi amintesc fiecare amănunt. Şi sînt, în stare să te iert pentru concluziile aspre ce le tragi; pentru că poate, dacă n-aş cunoaşte-o personal pe această doamnă, aş pune toate aceste lucruri cap la cap şi aş crede ceea ce crezi şi tu. Dar, slavă

Domnului, o cunosc destul de bine! Şi aş fi nedemn să mai fiu numit om dacă aş putea să dau crezare oricăror vorbe rostite împotriva ei, afară de cazul cînd le-aş auzi chiar din gura ei. Asta ar însemna că aş fi în stare să cred asemenea lucruri şi despre tine, Rose.

— Vai, Gilbert!

— Păi ce-ţi închipui, că aş putea să cred ceva în genul ăsta, indiferent, ce-au îndrăznit să şoptească pe la colţuri Wilsonii şi familia Millward?

— Şi eu sper că nu crezi!

— Şi de ce n-aş face-o? Pentru că te cunosc. Ei bine, şi pe ea o cunosc în egală măsură.

— A nu! Nu ştii nimic despre viaţa ei dinainte; anul trecut pe vremea asta nici măcar nu aveai habar că există.

N-are importanţă. Mai există şi posibilitatea de a privi în ochii unei persoane pătrunzînd pînă în inima ei ţi aflînd, într-un ceas, despre înălţimea sau profunzimea sufletului ei mai multe decît ai putea descoperi într-o viaţă întreagă dacă persoana respectivă n-ar fi înclinată să ţi le dezvăluie sau dacă n-ai avea destulă înţelepciune ca să le descoperi tu însuţi.

— Va să zică te duci s-o vezi astă-seară?

— Fireşte!

— Dar ce va zice mama, Gilbert?

— Nu e nevoie să afle mama.

— Într-o bună zi negreşit o să afle, dacă o ţii tot aşa.

— Dacă o ţin tot aşa! Nu e vorba de ţinut nimic. Doamna Graham şi cu mine sîntem prieteni — şi vom fi prieteni şi în viitor. Nici un om de pe pămînt nu trebuie să împiedice această prietenie şi nici nu are vreun drept să se amestece între noi.

— Dar dacă ai ştii ce vorbeşte lumea ai fi mai prudent, atît în interesul ei cît şi al tău. Jane Wilson e

de părere că vizitele tale la conac nu sînt decît o dovadă în plus a desfrîului doamnei Graham...

— S-o ia Aghiuţă pe Jane Wilson!

— Şi Eliza Millward e foarte mîhnită din pricina ta.

— Aşa sper şi eu.

— Dar dac-aş fi în locul tău n-aş face-o.

— Ce n-ai face?... De unde ştiu ele că mă duc acolo?

— De ele nu se poate ascunde nimic; spionează totul.

— Ah, la asta nu m-am gîndit niciodată!... Şi aşa, va să zică ele îndrăznesc să prefacă prietenia mea pentru doamna Graham în noi surse de bîrfeală împotriva ei ! Asta în orice caz dovedeşte falsitatea celorlalte minciuni ale lor, dacă mai era nevoie de vreo dovadă... Ai grijă, Rose, să le contrazici ori de cîte ori poţi.

— Dar ele nu-mi vorbesc pe faţă despre asemenea lucruri; numai din aluzii şi insinuări, şi din ceea ce aud de la alţii, aflu ce gîndesc ele.

— Ei, mă rog, astăzi n-am să mă mai duc, că oricum s-a făcut cam tîrziu. Dar vai, să le ia naiba limbile blestemate şi veninoase! am mormăit eu cu sufletul cuprins de o crîncenă amărăciune.

Tocmai în clipa aceea intră în odaie reverendul Millward; fusesem prea absorbiţi de discuţie ca să-l auzim bătînd la uşă. După ce o salută vesel şi părinteşte, conform obiceiului, pe Rose, care era în mare măsură favorita bătrînului domn, se întoarse cam sever către mine:

— Ei, domnule! Nu ne-am mai văzut de mult. Sînt... Stai puţin... Ia să vedem (continuă el alene în timp ce-şi depunea trupul greoi în fotoliul pe care Rose. foarte îndatoritoare, se grăbise să i-l apropie), trebuie fie cam... şase săptămîni... după socoteala mea, de cînd nu mi-ai mai călcat pragul!

Vorbea foarte apăsat şi lovi cu bastonul în podea.

— Chiar atît să fie? am întrebat.

— Da, chiar atîta este!

A adăugat o confirmare din cap şi a continuat să mă privească lung, cu un fel de mînie solemnă. Îşi ţinea între genunchi bastonul gros şi mîinile împreunate pe măciulia lui.

— Am fost tare ocupat, i-am răspuns eu, întrucît era evident necesar să prezint nişte scuze.

— Ocupat! m-a îngînat el batjocoritor.

— Da, doar ştiţi că am strîns fînul; şi acuma începe secerişul.

— Hm!

Tocmai atunci intră mama şi prin şuvoiul de salutări adresate cu însufleţire distinsului nostru musafir, cree o diversiune care îmi pica tocmai bine. Ea îşi exprimă profundul regret că preotul nu venise puţin mai devreme, la ora ceaiului, dar se oferi să pregătească alt ceainic dacă părintele ar avea amabilitatea să-i facă onoarea de a bea cu ea o ceaşcă.

— Nu, mulţumesc, nu vă deranjaţi pentru mine, răspunse el. Mă întorc acasă peste cîteva minute.

— Vai, sfinţia voastră, dar vă rog să rămîneţi să luaţi totuşi ceva! E gata în cinci minute.

Dar domnul Milliward respinse oferta cu un gest majestuos.

— Vă spun eu ce am să gust, doamnă Markham, adăugă el. Am să beau un pahar din excelenta dumneavoastră bere.

Vai, cu plăcere! strigă mama grăbindu-se să sune clopoţelul şi să comande băutura îndrăgită de preot.

— M-am gîndit, reluă acesta, să intru o clipă la dumneavoastră în drumul meu, şi să gust din berea dumneavoastră de casă. Am fost în vizită la doamna Graham.

— Serios?

Preotul încuviinţă grav din cap şi adăugă pe un ton apăsat, menit parcă să înspăimînte:

— Mi s-a părut că e de datoria mea s-o fac.

— Nu mai spuneţi! strigă mama.

— Dar de ce, părinte? m-am amestecat eu în vorbă.

Domnul Millward mă privi cu oarecare severitate şi întorcîndu-se din nou către mama repetă:

— Mi s-a părut că e de datoria mea s-o fac! şi iar bătu cu bastonul în podea.

Mama se aşeză în faţa lui, ascultătoare, speriată, dar plină de respect şi de admiraţie.

— „Doamnă Graham”, i-am spus — continuă el clătinînd din cap în timp ce vorbea — „umblă nişte zvonuri îngrozitoare!” „Ce anume, sfinţia voastră?” m-a întrebat ea prefăcîndu-se că habar n-are la ce mă refer. „E de datoria mea... În calitate de... pastor al dumneavoastră” — i-am zis — „să vă spun pe de o parte tot ce eu, personal, găsesc reprobabil în conduita dumneavoastră, cît şi tot ceea ce am motive să bănuiesc şi ceea ce îmi spun alţii cu privire la dumneavoastră” — aşa i-am vorbit!

— Chiar aşa, părinte? am strigat eu, sărind de pe scaun şi lovind cu pumnul în masă.

Domnul Millward îmi aruncă doar o privire, în treacăt, şi reluă vorba, adresîndu-se mamei:

— A fost penibil să-mi îndeplinesc această datorie, doamnă Markham, dar i-am spus-o!

— Şi ea cum a primit aceste vorbe? întrebă mama.

— Cu multă împietrire, mă tem — cu multă împietrire! răspunse preotul clătinînd deznădăjduit din cap. Şi totuşi se vedea, pe de altă parte, la ea, un tumult de patimi nestăvilite şi prost călăuzite. A pălit şi şi-a tras răsuflarea într-un fel aproape sălbatic; dar nu s-a grăbit să se scuze sau să se apere. Şi cu un fel de calm neruşinat — lucru de-a dreptul îngrozitor de văzut

la o persoană atît de tînără — aproape că mi-a spus că mustrările mele nu au nici un rost şi că sfaturile mele de păstorire sînt irosite zadarnic în ceea ce-o priveşte — ba mai mult decît atît, că însăşi prezenţa mea e nedorită dacă îi spun asemenea lucruri. Şi cînd m-am retras în cele din urmă, văzînd prea limpede că nu e nimic de făcut, m-am întristat foarte, dîndu-mi seama că e un caz deznădăjduit. Dar sînt foarte hotărît, doamnă Markham, ca fiicele mele... să... să nu mai vină în contact cu ea. Vă rog din suflet să adoptaţi aceeaşi hotărîre şi în privinţa fiicei dumneavoastră!... Cît despre fiii dumneavoastră... cît despre dumneata, tinere — continuă preotul întorcîndu-se cu severitate spre mine...

— Cît despre mine, sfinţia voastră... am început eu.

Dar mi-am stăpînit vorbele şi constatînd că tremur din tot trupul de furie, n-am mai zis nimic, ci am considerat mai înţelept să-mi smulg pălăria din cui şi să ţîşnesc afară din odaie trîntind uşa în urma mea cu un bubuit care a zguduit casa din temelii şi a făcut-o pe mama să ţipe. Această răbufnire mi-a uşurat pe dată încordarea simţămintelor.

În clipa următoare am pornit cu paşi grăbiţi înspre Wildfell Hall — cu ce intenţii sau cu ce rost n-aş şti să spun, dar aveam impresia că trebuie să mă duc undeva şi nici o altă destinaţie nu mi se părea potrivită. În plus, trebuia s-o văd şi să-i vorbesc — asta era sigur; numai că n-aveam o idee precisă despre ce trebuia să-i spun sau despre felul cum trebuia să mă port. Asupra mea se abătuse o asemenea furtună de gînduri — un vîrtej de hotărîri contradictorii, încît mintea mea nu era decît un haos al patimilor ce se luptau între ele.

CAPITOLUL XII

ÎN MAI PUŢIN DE douăzeci de minute străbătusem drumul pînă la conac. Am zăbovit o clipă la poartă ca să-mi şterg broboanele de sudoare de pe frunte, ca să-mi recapăt suflul precum şi un pic de calm. Zorul cu care mersesem îmi mai potolise puţin emoţia. Aşadar, am intrat pe aleea grădinii cu paşi fermi şi siguri. Trecînd pe lîngă aripa locuită a clădirii am zărit-o, prin fereastra deschisă, pe doamna Graham plimbîndu-se agitată prin odaia ei singuratică.

A părut foarte tulburată şi chiar speriată de sosirea mea, ca şi cum şi-ar fi închipuit că şi eu vin tot ca s-o acuz. Mă înfăţişasem dinaintea ei cu intenţia de a o consola şi a deplînge împreună cu ea răutatea lumii, de a-i ocărî împreună pe preot şi pe răuvoitorii şi ticăloşii care-l informaseră. Numai că acum mă simţeam de-a dreptul ruşinat să aduc vorba despre aşa ceva şi m-am hotărît să nu fac nici o aluzie la acest lucru dacă nu deschidea ea discuţia.

— Am sosit la un ceas nepotrivit, i-am zis eu, adoptînd o veselie nesinceră, în scopul de a o linişti şi pe ea. Dar nu voi zăbovi prea mult...

Mi-a răspuns cu un zîmbet, abia schiţat, e drept, însă cît se poate de amabil, şi de binevoitor — aş zice chiar aproape recunoscător, de îndată ce temerile i-au fost îndepărtate.

— Vai, dar ce tristă eşti, Helen! De ce n-ai făcut focul? am întrebat-o, privind în jur prin camera sumbră şi mohorîtă.

— Păi e încă vară, mi-a răspuns ea.

— Se poate, numai că seara facem totdeauna focul dacă-l putem suporta; şi cred că dumneata ai în mod special nevoie de foc în casa asta îngheţată şi mai ales în camera asta care-ţi dă fiori.

— Dacă veneai ceva mai devreme îl aprindeam pentru dumneata; însă acum nu mai merită s-o fac — din moment ce spui că nu vei rămîne decît cîteva minute — iar Arthur s-a şi culcat.

— Şi totuşi tare aş avea chef să văd focul în sobă. Dacă sun eu servitoarea vrei să-i spui să-l aprindă?

— Dar de ce, Gilbert, că doar nu ai deloc aerul unui om căruia îi e frig! mi-a zis ea privindu-mi zîmbitoare faţa care fără îndoială arăta destul de înfierbîntată.

— Nu, i-am răspuns, însă înainte de a pleca vreau să te ştiu instalată agreabil într-un cămin...

— Eu şi cămin! a repetat ea rîzînd cu amărăciune de parcă ar fi fost o idee deopotrivă absurdă şi amuzantă. Ored că atmosfera mi se potriveşte mai bine aşa cum e, a adăugat ea pe un ton de resemnare deznădăjduită. Dar eram hotărît să-mi impun voinţa, aşa că am tras de cordonul soneriei.

— Ei acuma, Helen, fă ce ţi-am spus! i-am zis cînd s-au auzit paşii lui Rachel ca răspuns la chemarea clopoţelului.

N-avea încotro aşa că a fost silită s-o întîmpine pe servitoare cu porunca de a aprinde focul.

Pînă în ziua de astăzi îi port pică lui Rachel pentru privirea ce mi-a aruncat-o înainte de a pleca să-şi îndeplinească misiunea — privirea aceea acră, bănuitoare şi inchizitorială — care grăia limpede: „Mă întreb ce-i fi căutînd aici?” Amănuntul nu i-a scăpat nici stăpînei al cărei chip s-a întunecat de o umbră de stînjeneală.

— Nu trebuie să zăboveşti prea mult, Gilbert, mi-a spus doamna Graham, după ce servitoarea a închis uşa.

— Nu n-am s-o fac, i-am răspuns eu oarecum ţîfnos, deşi supărarea din inima mea nu era îndreptată decît împotriva babei băgăreţe. Dar, Helen, trebuie să-ţi spun ceva înainte de a pleca.

— Ce anume?

— Nu, nu acum. Nici eu nu ştiu încă prea bine despre ce e vorba sau cum să ţi-o spun, i-am răspuns eu grăind cu mai multă sinceritate decît înţelepciune.

Şi apoi, temîndu-mă ca nu cumva să mă dea afară, am început să discut despre lucruri indiferente pentru a mai cîştiga timp. Pe cînd vorbeam a venit Rachel să aprindă focul, lucru pe care l-a făcut repede — băgînd un vătrai înroşit între zăbrelele grătarului unde surcelele erau aranjate dinainte. Plecînd, bătrîna m-a onorat din nou cu una din privirile ei aspre şi neospitaliere. Dar fără să mă las tulburat de acest lucru, am continuat să vorbesc; şi potrivindu-i doamnei Graham un scaun de o parte a căminului şi trăgîndu-mi şi mie unul de partea cealaltă, am îndrăznit să mă aşez, deşi aveam o vagă bănuială că ea ar fi preferat să mă vadă plecat.

Peste puţină vreme s-a aşternut din nou tăcerea între noi. Am rămas amîndoi cîteva minute privind absenţi spre foc — ea copleşită de propriile-i gînduri triste, iau eu reflectînd ce încîntare ar fi fost să mă aflu acolo aşezat astfel lîngă ea, fără prezenţa vreunei alte persoana care să ne stînjenească intimitatea — nici măcar aceea a lui Arthur, prietenul amîndurora, fără de care nu ne întîlnisem niciodată pînă atunci. Oh, dacă aş fi putut măcar îndrăzni să-i vorbesc deschis şi să-mi despovărez inima prea plină de simţămintele care o apăsau de atîta vreme şi pe care ea se străduia acum să le ţină în frîu cu un efort ce părea cu neputinţă să mai dureze multă vreme! Învîrteam în minte motivele pro şi contra unei destăinuiri pe care să i le fac doamnei Graham atunci, pe loc, implorînd-o să răspundă la afecţiunea mea şi să-mi dea voie s-o privesc de aici înainte ca pe iubita mea, cerîndu-i dreptul şi autorizaţia să o apăr de calomniile gurilor rele. Pe de o parte, simţeam o încredere nou-născută în puterea mea de convingere — în sensul că înfrigurarea propriului meu spirit avea să-mi ofere elocinţa necesară — că propria mea hotărîre, necesitatea absolută de a reuşi, trebuiau neapărat să-mi aducă ceea ce voiam. Pe de altă parte, mă temeam

să nu pierd terenul pe care-l cîştigasem cu atîta trudă şi îndemînare şi să nu cumva să-mi nărui toate speranţele de viitor printr-un singur efort pripit şi nesăbuit, cînd timpul şi răbdarea ar fi putut să-mi aducă succesul dorit. Era ca şi cum mi-aş fi jucat întreaga viaţă pe o singură aruncătură de zaruri; şi totuşi, eram gata să mă decid să fac această încercare. Sau cel puţin, aveam s-o rog cu insistenţă să-mi dea explicaţia făgăduită mai demult; voiam să aflu pricina acestei bariere nesuferite, a acestui obstacol misterios care stătea în calea fericirii mele şi, după cum eram convins, şi în calea fericirii ei.

Dar în timp ce chibzuiam cum aş putea să-mi formulez cel mai bine rugămintea, gazda mea, trezindu-se din reverie cu un oftat abia auzit şi privind spre fereastra pe unde luna plină din vremea secerişului, care tocmai se ridica, sîngerie, deasupra tulpinilor întunecate şi fantastice de viţă, strălucea asupra noastră, mi-a spus:

— Gilbert, s-a făcut tîrziu.

— Văd, i-am răspuns. Bănuiesc că ai prefera să plec.

— Cred că aşa s-ar cuveni. Dacă binevoitorii mei vecini vor ajunge să afle despre această vizită — şi nu încape îndoială că aşa va fi — numai în avantajul meu nu vor folosi întîmplarea.

Aceste vorbe le-a rostit cu un zîmbet pe care preotul l-ar fi numit fără îndoială feroce.

— N-au decît să răstălmăcească lucrurile cum or vrea, i-am răspuns. Ce contează pentru dumneata sau pentru mine gîndurile lor, atîta vreme cît sîntem mulţumiţi de noi înşine — şi unul şi celălalt? Să-i ia naiba cu plăsmuirile lor josnice şi cu născocirile lor mincinoase!

Izbucnirea mea a făcut-o să se împurpureze imediat la faţă.

— Va să zică ai auzit ce spun despre mine?

— Am auzit cîteva neadevăruri detestabile. Dar numai nişte nătărăi sînt în stare să le dea măcar o clipă crezare, aşa că nu trebuie să te tulbure, Helen.

— Eu nu l-am socotit niciodată un nătărău pe domnul Millward, şi totuşi el crede toate aceste lucruri. Şi oricît de puţin preţ vei fi punînd pe părerile celor din jur — oricît de puţin îi vei fi stimînd ca indivizi, nu e deloc plăcut să fii privită ca o mincinoasă şi o ipocrită, să fii acuzată că faci lucruri pe care le deteşti sau că încurajezi vicii pe care de fapt le dezaprobi. Şi nici să vezi că bunele tale intenţii sînt zădărnicite, compromiţînd principiile pe care le susţii.

— E adevărat; şi dacă eu, prin nechibzuinţa mea şi prin nepăsarea egoistă faţă de aparenţe am contribuit în vreo măsură oarecare la primejdia de a te expune acestor rele, te implor, nu numai să mă ierţi, dar şi să-mi dai posibilitatea de a drege ceea ce am stricat. Permite-mi să-ţi spăl reputaţia de orice fel de acuzaţii sau reproşuri; dă-mi dreptul de a-mi identifica onoarea cu a dumitale şi de a-ţi apăra bunul renume ca fiindu-mi mai preţios decît propria mea viaţă!

— Ai oare într-adevăr o fire atît de eroică încît să te uneşti cu o persoană pe care o ştii bănuită, acuzată şi dispreţuită de toţi cei din jurul dumitale, şi să-ţi identifici interesele şi onoarea cu ale ei? Gîndeşte-te bine! E un lucru foarte serios.

— Aş fi mîndru s-o pot face, Helen! Aş fi fericit aş fi cum nu se poate mai încîntat! Şi dacă ăsta e singurul obstacol în calea unirii noastre, atunci el e dărîmat încă de pe acum şi trebuie să fii a mea! Sigur, vei fi a mea!

Şi sărînd de pe scaun cu o ardoare frenetică i-am apucat mîna şi am vrut să i-o sărut, dar ea şi-a retras-o tot atît de repede, exclamînd cu o amărăciune şi o tulburare fără margini:

— Nu, nu, asta nu e totul!

— Dar atunci ce e? Mi-ai făgăduit că într-o bună zi o să aflu şi...

— O să afli într-o bună zi — dar nu acum... Mă doare capul îngrozitor — a adăugat ea strîngîndu-şi fruntea în mîini — trebuie neapărat să mă odihnesc puţin... Fără doar şi poate astăzi am trecut prin destule chinuri, a încheiat ea aproape înnebunită.

— Dar nu poate să-ţi facă nici un rău să mi-o spui! am insistat eu. Îţi mai uşurezi sufletul. Şi pe urmă, astfel aş şti şi eu cum să-ţi alin suferinţa.

Dar ea a clătinat din cap cu deznădejde.

— Dacă ai afla totul, m-ai învinui şi tu — poate chiar mai mult decît merit — deşi e adevărat că te-am nedreptăţit în mod barbar.

Aceste ultime cuvinte le-a rostit aproape în şoaptă de parcă ar fi lăsat să i se audă gîndurile.

— Dumneata, Helen? Imposibil!

— Ba da, te-am nedreptăţit, însă fără voia mea; pentru că n-am ştiut cît de puternice şi de profunde îţi sînt sentimentele faţă de mine. Ţi-am socotit — sau cel puţin m-am străduit să-ţi socotesc — simpatia pentru mine rece şi frăţească, aşa cum ţi-ai declarat-o.

— Sau aşa cum e a dumitale?

— Sau aşa cum e a mea — aşa cum ar fi trebuit să fie — cu un caracter atît de frivol, egoist şi superficial încît...

— În privinţa asta într-adevăr m-ai nedreptăţit.

— Ştiu. Şi uneori bănuiam chiar atunci pe loc că aşa părea. Dar m-am gîndit că în general n-ar fi prea mare rău să-ţi las închipuirile şi speranţele să evolueze către neant aşa cum se întîmplă cu visurile — sau să se îndrepte către vreun obiect mai potrivit pentru ele, în timp ce prietenia dumitale rămînea alături de mine. Însă dacă aş fi ştiut cît de profunde îţi sînt sentimentele, cît de generoasă şi dezinteresată e afecţiunea pe care pari să mi-o porţi...

— Numai par, Helen?

— Mă rog, pe care mi-o porţi, — atunci m-aş fi comportat şi eu altfel.

— Dar cum? Era imposibil să mă încurajezi mai puţin decît m-ai încurajat sau să mă tratezi cu mai multă severitate decît ai făcut-o! Şi dacă-ţi închipui că ai greşit faţă de mine acordîndu-mi prietenia dumitale şi permiţîndu-mi uneori să mă bucur de tovărăşia şi conversaţia dumitale, cînd toate speranţele unei intimităţi mai mari erau deşarte — aşa cum mi-ai dat întotdeauna să înţeleg — dacă ţi se pare că în felul acesta ai greşit faţă de mine, atunci te înşeli. Căci asemenea favoruri, luate în sine, nu numai că sînt o încîntare pentru inima mea, dar mai mult decît atît, îmi purifică, îmi înalţă, şi-mi înnobilează sufletul. Şi prefer să mă bucur de prietenia dumitale decît de dragostea oricărei alte femei de pe lume !

Prea puţin liniştită de aceste vorbe ea îşi împreună mîinile pe genunchi şi ridicînd ochii în sus păru că imploră ajutorul divin, într-o tăcere chinuită. Apoi, întorcîndu-se spre mine, îmi spuse calm:

— Mîine, dacă vrei să ne întîlnim pe bărăgan pe la amiază, am să-ţi spun tot ceea ce ţii să afli; şi poate că atunci vei vedea că e necesar să întrerupem legătura dintre noi — dacă nu cumva vei merge chiar mai departe şi mă vei abandona de bună voie ca pe o persoană întru-totul nedemnă.

— La asta pot răspunde cu siguranţa negativ. E imposibil să ai de făcut confesiuni atît de grave! Helen, probabil că vrei să-mi pui la încercare credinţa şi statornicia.

— Nu, nu, nu, repetă ea cu multă seriozitate. Ce n-aş da să fie cum zici! Slavă Domnului, adăugă ea, nu am de mărturisit nici o crimă grozavă! Dar voi avea de spus mai multe lucruri decît îţi va face plăcere să auzi sau eventual decît ai fi în stare să ierţi — şi mai multe decît îţi pot spune acum. Aşa că nu te supăra dacă te rog din suflet să pleci!

— Bine. Dar mai întîi te rog să-mi răspunzi la o singură întrebare: mă iubeşti?

— Refuz să-ţi răspund!

— Atunci voi trage concluzia că mă iubeşti. Şi cu asta, îţi urez noapte bună.

S-a întors cu spatele la mine, ca să-şi ascundă emoţiile pe care nu mai era în stare să şi le stăpînească pe deplin. Dar eu i-am luat mîna şi i-am sărutat-o cu aprîndere.

— Gilbert, te rog du-te! a strigat ea pe un ton atît de chinuit şi de strident, încît mi s-a părut că ar fi fost o adevărată cruzime să nu mă supun.

Dar înainte de a închide uşa am mai aruncat o privire îndărăt şi am văzut-o aplecîndu-se deasupra mesei cu mîinile la ochi, cu trupul zguduit de suspine şi convulsii. Şi totuşi m-am retras în tăcere. Mi s-a părut că dacă aş fi insistat s-o consolez, în momentul acela n-aş fi făcut decît să-i agravez suferinţa.

Dragă Halford, de-ar fi să-ţi relatez toate nedumeririle, întrebările şi presupunerile, temerile şi speranţele şi emoţiile cumplite care se înghesuiau şi se învălmăşeau şi se fugăreau prin mintea mea în timp ce coboram dealul, numai ele ar alcătui un volum întreg. Dar nici nu coborîsem bine jumătate din pantă cînd o puternică compătimire pentru cea pe care o lăsasem îndărătul meu a înlocuit toate celelalte simţăminte, părînd să mă tragă poruncitor înapoi. Am început să mă gîndesc: „Oare de ce mă grăbesc atît de tare către casă? Oare acolo pot găsi alinare sau consolare — tihnă, siguranţă, mulţumire — toate la un loc sau măcar vreun singur lucru de care am nevoie? Şi pot să las în urma mea toată tulburarea, mîhnirea şi neliniştea?”

Aşa că mi-am întors paşii către vechiul conac, ca să mă uit la el. Orizontul era mărginit, nu zăream decît coşurile. Am făcut calea-ntoarsă ca să-l pot vedea mai bine. Cînd s-a înălţat dinaintea ochilor mei am rămas o

clipă locului, apoi am continuat să mă îndrept spre acest sumbru ţel care mă atrăgea. Ceva mă chema mai aproape — tot mai aproape — şi la urma urmei de ce nu? Oare n-aş fi putut găsi mai multă bucurie şi mîngîiere în contemplarea acelei clădiri venerabile, cu luna plină de pe cerul fără nori, strălucînd atît de calm deasupra ei — cu lustrul acela de un galben cald, specific unei seri de august — şi ştiind-o înăuntru pe stăpîna inimii mele — mai degrabă decît dacă mă întorceam la casa mea unde totul era relativ luminos şi uşor şi plin de viaţă şi vesel şi deci ostil stării în care mă aflam în momentul acela? Şi asta cu atît mai mult cu cît cei ai casei erau într-o măsură mai mare sau mai mică îmbibaţi de credinţele acelea oribile la care numai cît mă gîndeam şi îmi clocotea sîngele în vine. Cum puteam eu să suport să aud aceste lucruri declarate pe faţă — sau insinuate cu prudenţă — ceea ce era încă şi mai rău? Şi aşa luptasem destul cu nu ştiu ce demon vorbăreţ care nu înceta să-mi şoptească în ureche: „Se prea poate să fie adevărat”, pînă cînd am ajuns să strig cu glas tare:

— Ba e o minciună! Te desfid că mă faci să bănuiesc una ca asta!

Vedeam flăcările din cămin luminînd slab geamul salonaşului ei. M-am apropiat de zidul grădinii şi m-am rezemat de el, cu ochii aţintiţi asupra ferestrei aceleia întrebîndu-mă ce face, ce gîndeşte, prin ce suferinţe trece, şi dorînd din toată inima să-i pot spune măcar o vorbă — sau cel puţin s-o zăresc o clipă înainte de a mă îndepărta.

N-am stat prea mult să privesc, să tînjesc şi să mă frămînt cu întrebările; am sărit peste portiţă nemaiputînd să mă împotrivesc ispitei de a arunca o privire pe fereastră, doar ca să-mi dau seama dacă Helen e mai liniştită decît în momentul cînd ne despărţisem. Dacă aş fi constatat că e încă profund chinuită, aş fi putut eventual să-mi iau inima în dinţi şi

să încerc un cuvint de consolare — să rostesc unul dintre numeroasele lucruri pe care ar fi trebuit să le spun înainte, în loc să-i agravez suferinţele prin stupida mea impetuozitate.

M-am uitat pe fereastră. Scaunul ei era gol; şi camera era goală. Dar în momentul acela cineva a deschis uşa de la intrare şi un glas — glasul ei — a spus:— Vino afară! Vreau să văd luna şi să respir aerul de seară. O să-mi facă bine — dacă mai poate ceva să-mi facă bine.

Aşadar, ieşea cu Rachel să se plimbe prin grădină. Aş fi dat nu ştiu cît să mă fi aflat în siguranţă dincolo de zidul împrejmuitor. Dar aşa, am rămas în umbra tufişului înalt de ilice care, aflîndu-se între fereastră şi pridvor, mă ferea, deocamdată, să fiu văzut, dar nu m-a împiedicai să zăresc două siluete care ieşiseră în lumina lunii: doamna Graham urmată de-altcineva — nu de Rachel, ci de un bărbat tînăr, subţirel şi destul de înalt! O, doamne, cum mi-au mai zvîcnit tîmplele! O tulburare nemaipomenită mi-a întunecat privirile; şi totuşi mi s-a părut — da, şi glasul mi-a confirmat bănuiala — că era domnul Lawrence.

— N-ar trebui să laşi aceste lucruri să te necăjească atît de tare, Helen, zicea el. O să fiu mai prudent în viitor. Şi cu timpul...

N-am auzit restul propoziţiei pentru că se ţinea foarte aproape de ea şi vorbea cu glas atît de scăzut încît n-am putut prinde cuvintele. Ura mi-a strîns inima ca într-un cleşte. Însă am ciulit urechile ca să prind răspunsul ei. L-am desluşit destul de limpede:

— Totuşi trebuie să părăsesc locul ăsta, Frederick, zise ea. N-am să pot niciodată să fiu fericită aici — şi de fapt nici în altă parte, nicăieri, adăugă ea cu un rîs lipsit de veselie. Aici însă nu mai pot rămîne.

— Dar unde ai putea găsi un loc mai bun? răspunse el. Un loc atît de izolat — şi atît de aproape de mine, dacă te gîndeşti cît de cît la asta?

— Da, îl întrerupse ea, ar fi într-adevăr tot ce mi-aş putea dori mai bun, numai să mă lase oamenii în pace.

— Bine, Helen, dar oriunde te vei duce, vor fi aceleaşi pricini de supărare. Eu nu pot accepta să te pierd. Trebuie ori să merg cu tine, ori să vin la tine; şi zevzeci băgăreţi există şi în altă parte, nu numai aici.

În cursul acestei conversaţii trecuseră, păşind agale, pe lîngă mine şi coborîseră poteca, aşa că nu le-am mai auzit vorbele; dar l-am văzut cum o cuprinde cu braţul pe după talie în timp ce ea îşi sprijini mîna de umărul lui cu un gest drăgăstos. O umbră tremurătoare mi-a întunecat vederea, am simţit o sfîrşeală la inimă şi mintea parcă mi-a luat foc. Am pornit în grabă, dar împleticindu-mă la mers, din locul unde mă ţintuise groaza şi am sărit — sau mai bine zis m-am rostogolit — peste zidul grădinii — nici nu ştiu exact cum s-a întîmplat. Atîta doar îmi aduc aminte că după aceea, m-am trîntit la pămînt ca un copil supărat şi am zăcut acolo în culmea furiei şi a disperării. Cîtă vreme — mi-e greu să spun. Probabil că a fost totuşi un răstimp destul de îndelungat, pentru că după ce m-am lăsat pradă unui şuvoi de lacrimi, mi-am ridicat ochii către luna care strălucea calmă şi nepăsătoare asupra mea (la fel de puţin influenţată de nenorocirea mea, cît eram şi eu influenţat de lumina ei paşnică). După ce m-am rugat din tot sufletul sau să mor sau să uit de toate, cînd m-am ridicat de acolo şi am pornit spre casă — fără să fiu deloc atent la drum, dar purtat instinctiv de picioarele mele pînă la uşa noastră, am găsit-o zăvorîtă. Toată lumea se culcase, afară de mama care s-a grăbit să răspundă la bocănitul meu nerăbdător şi m-a întîmpinat cu un potop de întrebări şi reproşuri.

— Vai, Gilbert, cum ai putut să faci una ca asta? Unde ai fost? Intră şi mănîncă-ţi cina — ţi-am pregătit-o cu grijă, măcar că n-o meriţi pentru că m-ai ţinut într-

o spaimă cumplită după plecarea ta ciudată de astă-seară. Reverendul Millward a fost pur şi simplu... Domnul să te aibă în pază! Vai ce rău arăţi! Dumnezeule mare, dar ce s-a întîmplat?

— Nimic, nimic! Dă-mi o lumînare.

— Nu vrei să mănînci ceva?

— Nu, vreau să mă culc, i-am răspuns luînd o lumînare şi aprinzînd-o de la cea din mîna ei.

— Vai, Gilbert, dar tremuri îngrozitor! a exclamat îngrijorată mama. Doamne, şi ce palid eşti! Spune-mi şi mie despre ce e vorba! S-a întîmplat ceva?

— Nu, nimic! am strigat eu bătînd din picior de enervare pentru că luminarea nu voia să se aprindă.

Apoi, stăpînindu-mi iritarea am adăugat: — Am mers prea repede, asta-i tot. Noapte bună!

Am urcat, cu paşi ţepeni, spre dormitor nebăgînd în seamă faptul că mama a strigat în urma mea de jos:

— Ai mers prea repede? Dar unde ai fost?

M-a urmărit pînă la uşa odăii mele cu întrebările ei şi cu sfaturile privitoare la sănătatea şi purtarea mea. Însă eu am implorat-o să mă lase în pace. S-a retras, şi într-un tîrziu am avut satisfacţia să aud închizîndu-se uşa de la dormitorul ei. Dar după cum mă aşteptam, în seara aceea somnul refuza să se apropie de mine. Şi în loc să încerc să-l atrag m-am apucat, să măsor camera în lung şi-n lat cu paşi nervoşi, după ce mai întîi mi-am scos ghetele ca să nu mă audă mama. Numai că duşumeaua scîrţîia şi mama stătea de veghe. După un sfert de oră de agitaţie mama se afla iar la uşă.

— Gilbert, de ce nu eşti în pat? Parcă ziceai că vrei să te culci.

— Fir-ar să fie! Mă culc acum, i-am răspuns.

— Dar de ce zăboveşti atîta? Probabil că te apasă ceva...

— Pentru numele lui Dumnezeu, lasă-mă în pace şi culcă-te şi tu!

— Oare din pricina doamnei ăleia, Graham, eşti aşa de necăjit?

— Nu, nu, ţi-am spus că nu e nimic.

— Aş da nu ştiu ce să fie cum zici! a murmurat ea cu un oftat trist, întorcîndu-se în camera ei.

M-am trîntit în aşternut şi, ca un fiu nerecunoscător, eram nemulţumit şi supărat pe ea pentru că mi-a răpit ceea ce părea să fie singura umbră de consolare ce-mi rămînea şi pentru că m-a legat cu lanţuri de acel nenorocit culcuş de mărăcini.

Niciodată în viaţă n-am mai petrecut o noapte atît de chinuitoare şi nesfîrşită ca aceea. Şi totuşi somnul nu m-a ocolit cu totul: spre dimineaţă gîndurile mele supărătoare au început să-şi piardă orice pretenţie de coerenţă Şi să se prefacă într-un fel de vise confuze şi înfrigurate. În cele din urmă a venit şi un răstimp de toropeală inconştientă. Dar apoi au urmat zorile amintirilor amarnice. M-am trezit ca să constat că viaţa e un pustiu, şi chiar mai rea decît un pustiu, pentru că e plină de chinuri şi nenorociri — nu e o simplă întindere a deşertului, ci un ţinut sălbatic plin de spini şi ciulini; îmi dădeam seama că sînt înşelat, păcălit, lipsit de speranţă, cu afecţiunile călcate în picioare, că îngerul meu nu e un înger şi că prietena mea e de fapt diavolul împieliţat: a fost mai rău decît dacă n-aş fi dormit deloc.

Era o dimineaţă cenuşie şi mohorîtă, vremea se înrăutăţise — în ton cu perspectivele mele — şi ploaia bătea în fereastră. M-am sculat totuşi şi am ieşit din casă; nu pentru a vedea de treburile fermei — deşi asta ar fi putut să slujească drept pretext — ci ca să-mi răcoresc creierii. Şi dacă era posibil, voiam să-mi recîştig stăpînirea de sine într-o măsură suficientă pentru a putea întîlni restul familiei la micul dejun, fără a da ocazia unor observaţii neplăcute. Dacă mă uda ploaia, asta — împreună cu nişte pretinse eforturi exagerate făcute înaintea mesei de dimineaţă — ar fi

putut construi o explicaţie pentru că n-aveam poftă de mîncare. Dacă mai şi răceam — şi cu cît mai grav cu atît mai bine — asta ar fi contribuit la justificarea dispoziţiei sumbre şi a melancoliei sfîşietoare ce avea, desigur, să-mi înnoureze multă vreme fruntea.

CAPITOLUL XIII

— SCUMPUL MEU GILBERT! TARE aş vrea să încerci să fii puţin mai amabil, mi-a spus mama într-o dimineaţă după unele manifestări de ţîfnă nejustificată din partea mea. Zici că n-ai nimic, şi că nu s-a întîmplat nimic care să te amărască, şi totuşi în viaţa mea n-am văzut la cineva o schimbare atît de gravă cum s-a petrecut cu tine în ultimele zile. N-ai o vorbă bună pentru nimeni — îţi tratezi rudele, prietenii exact la fel ca pe străini. Te-aş ruga mult să încerci să pui capăt...

— Cui să pun capăt?

— Cum, cui? Toanelor tale ciudate. Nici nu ştii ce tare te strică. Sînt convinsă că de fapt Dumnezeu te-a înzestrat cu un caracter cum nu se poate mai frumos, numai că tu nu vrei să-i laşi frîu liber. Aşa că în privinţa asta n-ai nici o scuză.

Pe cînd ea mă mustra astfel am luat o carte şi deschizînd-o pe masă, dinaintea mea, m-am prefăcut profund absorbit de studierea ei, întrucît, pe de o parte, nu eram în stare să mă justific, iar pe alta, nu doream să-mi recunosc greşelile. Preferam să nu am nimic de spus în această problemă. Dar admirabila mea mamă a continuat să-mi ţină predici. Apoi a început să se poarte cu mine ca şi cum aş fi fost un copilaş necăjit şi m-a mîngîiat pe cap. Eram gata să ajung să mă simt din nou un băiat bun, dar nesuferitul

de frate-meu, care-şi pierdea vremea prin odaie, mi-a stîrnit iarăşi răutatea strigînd deodată:

— Nu te atinge de el, mamă, că muşcă! E un adevărat tigru cu chip de om. În ceea ce mă priveşte am renunţat la el, îl reneg, l-am abandonat de tot. E un pericol de moarte pentru mine să mă apropii cîţiva paşi de el. Deunăzi era cît pe-aci să-mi crape capul pentru că am cîntat un drăgălaş şi inofensiv cîntec de dragoste, anume ca să-l distrez.

— Vai, Gilbert! Cum ai putut face una ca asta? a exclamat mama.

— Bine, Fergus, dar ţii minte că mai întîi ţi-am spus să-ţi ţii gura, i-am zis.

— Da, însă cînd te-am asigurat că e ceva nevinovat şi am trecut la strofa următoare crezînd că o să-ţi placă mai mult, m-ai apucat de umăr şi m-ai trîntit cît colo izbindu-mă de peretele acela cu atîta putere încît mi-am muşcat limba de am crezut că rămîn fără ea şi m-am aşteptat să văd peretele tencuit cu creierii mei. Şi cînd mi-am dus mîna la cap şi am constatat că nu mi-a crăpat ţeasta, mi s-a părut o adevărată minune. Dar, bietul băiat! — a adăugat Fergus cu un oftat sentimental — inima lui e zdrobită, ăsta-i adevărul — iar capul lui e...

— Nici acum nu vrei să taci? am strigat eu sărind de pe scaun şi aruncîndu-i băiatului o privire atît de feroce încît mama, temîndu-se că intenţionez să-i aduc cine ştie ce sălbatică vătămare corporală, mi-a pus mîna pe umăr şi m-a implorat să-l las în pace.

Fergus a ieşit alene din odaie, cu mîinile în buzunare, cîntînd anume ca să mă provoace: *„Dacă fata e frumoasă trebuie să...” etc.*

— N-o să-mi pîngăresc degetele atingîndu-l am zis eu ca răspuns la intervenţia mamei. Nu l-aş atinge nici măcar cu cleştele.

Mi-am amintit atunci că am treabă cu Robert Wilson în legătură cu achiziţionarea unui ogar din

vecinătatea fermei mele — o tranzacţie pe care o tot amînasem de pe o zi pe alta, deoarece în ultima vreme nu mă mai interesa nimic. Pe lîngă asta eram într-o dispoziţie foarte mizantropică şi, mai mult decît atît, în mod special mă feream să dau ochii cu Jane Wilson sau cu mama ei; pentru că deşi acum aveam motive foarte întemeiate să acord crezare zvonurilor răspîndite de ele în privinţa doamnei Graham, asta nu mi le făcea cu nimic mai simpatice — nici pe ele şi nici pe Eliza Millward. Iar gîndul de a le întîlni îmi făcea şi mai multă silă acum cînd nu mai puteam să sfidez calomniile lor şi să triumf în convingerile mele ca înainte. Dar astăzi eram hotărît să fac un efort de a reveni la îndatoririle mele. Cu toate că nu-mi făcea nici o plăcere, avea să fie un lucru mai puţin enervant decît trîndăvia — şi în orice caz, mai folositor. Dacă viaţa nu-mi făgăduia vreo bucurie în cadrul ocupaţiilor mele, pe de altă parte nu-mi oferea nici o atracţie în afara lor. De aici înainte aveam să pun umărul la treabă şi să trudesc ca orice biet cal de povară, deşelat de munca lui; şi aveam să înaintez silnic prin viaţă, fiind, dacă nu agreabil, cel puţin cît de cît util, şi fără să mă plîng chiar dacă nu eram mulţumit de soarta mea.

Cu această hotărîre, şi cu un fel de resemnare posomorîtă — dacă se poate vorbi de resemnare — mi-am îndreptat paşii spre ferma Ryecote. Nu mă prea aşteptam să-l găsesc acasă pe proprietar la o asemenea oră, dar speram măcar să aflu pe unde aş putea da de el.

Era într-adevăr plecat, dar era aşteptat să se întoarcă în cîteva minute. Aşadar, am fost poftit să intru în salonaş şi să-l aştept. Doamna Wilson era ocupată la bucătărie, dar încăperea nu era goală! Cînd am intrat, abia am izbutit să-mi stăpînesc o tresărise involuntară şi dorinţa de a da bir cu fugiţii, pentru că am găsit-o acolo pe domnişoara Wilson flecărind cu

Eliza Millward. Totuşi m-am hotărît să adopt o purtare rece şi politicoasă. Se părea că şi Eliza luase o hotărîre similară în ceea ce mă privea. Nu ne mai întîlnisem din seara petrecerii. Dar pe faţa ei nu se citea nici un fel de emoţie nici plăcere, nici durere — nici o încercare de a-şi manifesta patosul sau mîndria jignită. Era într-o dispoziţie calmă, şi purtarea ei a fost politicoasă. Ba chiar, aerul şi manierele ei aveau o degajare şi o veselie pe care eu nici n-am încercat măcar să le adopt. Însă în ochii ei mult prea expresivi se citea o maliţie profundă care-mi spunea limpede că nu m-a iertat; pentru că deşi nu mai spera să mai cîştige, totuşi îşi ura rivala şi era evident încîntată să-şi verse ciuda asupra mea. Pe de altă parte, domnişoara Wilson era cum nu se poate mai afabilă şi mai curtenitoare. Şi cu toate că eu personal nu eram deloc într-o dispoziţie potrivită pentru conversaţie, cele două dudui au izbutit, fără ajutorul meu, să întreţină aproape fără pauză, foculeţul discuţiei, sporovăind despre tot felul de fleacuri. Eliza a profitat însă de cea dintîi întrerupere convenabilă, pentru a mă întreba dacă am mai văzut-o în ultima vreme pe doamna Graham. A pus întrebarea pe un ton cu totul indiferent, de simplă curiozitate, numai că a însoţit-o de o ocheadă destinată să fie jucăuşă şi maliţioasă, dar de fapt clocotind şi debordînd de răutate.

— În ultima vreme nu, i-am răspuns pe un ton nepăsător, însă respingînd prin severitatea ochilor atacurile odioase ale privirilor ei.

M-a iritat atît de tare încît am simţit cum roşesc pînă în vîrful urechilor, în ciuda eforturilor mele intense de a părea netulburat.

— Cum? Ai şi început să te plictiseşti de ea? Credeam că o fiinţă atît de nobilă o să aibă puterea să te ţină sub vraja ei cel puţin un an!

— Aş prefera să nu discutăm acum despre ea.

— A! Atunci înseamnă că în sfîrşit te-ai convins de greşeala pe care ai făcut-o — ai descoperit în cele din urmă că divinitatea ta nu e chiar aşa de imaculată ca...

— Domnişoară Eliza, te-am rugat să nu vorbeşti despre ea.

— Vai, iartă-mă! După cît îmi dau seama săgeţile lui Cupidon au fost prea ascuţite pentru dumneata; au pătruns în carne şi rănile nu s-au vindecat încă, aşa că sîngerează ori de cîte ori se pomeneşte numele persoanei iubite.

— Spune mai bine — s-a amestecat domnişoara Wilson — că domnul Markham simte că numele acestei persoane e nedemn de a fi pomenit în prezenţa unor reprezentante onorabile ale sexului frumos. Mă şi mir, Eliza, ce ţi-a venit să aminteşti de nenorocita aia — ai fi putut să-ţi închipui că pînă şi o simplă referire la ea nu poate fi cîtuşi de puţin agreabilă pentru nimeni dintre cei de faţă.

Cum se puteau suporta toate acestea? M-am ridicat şi eram gata să-mi trîntesc pălăria pe cap şi să ţîşnesc afară din casă, pradă unei mînii şi unei indignări cumplite. Mi-am dat seama însă — tocmai la timp ca să-mi salvez demnitatea — de nechibzuinţa unei asemenea acţiuni, de faptul că n-aş fi făcut decît să le ofer frumoaselor mele inchizitoare prilejul de a rîde cu gura pînă la urechi pe seama mea. Şi asta de dragul unei persoane pe care în adîncul inimii mele o socoteam şi eu a fi nedemnă de cel mai mic sacrificiu, deşi umbra admiraţiei şi dragostei mele de altădată se ţinea încă atît de strîns lipită de mine încît nu puteam suporta să-i aud numele pîngărit de alţii. Aşa că n-am făcut decît să mă duc pînă la fereastră şi să-mi muşc tare buzele rumegînd gînduri de răzbunare, ţinîndu-mi în frîu cu multă asprime patima care-mi agita pieptul. Apoi i-am spus domnişoarei Wilson că nu-l văd venind pe fratele ei şi am adăugat că întrucît timpul meu e

preţios, ar fi poate mai bine să revin a doua zi, la e oră cînd aş putea fi sigur că-l găsesc acasă.

— A, nu! mi-a răspuns ea. Dacă mai aşteptaţi un minut se va întoarce negreşit, pentru că are treabă la L. (era tîrgul din apropierea noastră) şi va lua o mică gustare înainte de a pleca.

Aşadar, m-am supus, străduindu-mă din răsputeri să mă port civilizat; din fericire, n-a trebuit să aştept multă vreme. Domnul Wilson a sosit curînd şi oricît de puţin dispus pentru afaceri aş fi fost în momentul acela şi oricît de puţin mi-ar fi păsat de ogar şi de proprietarul lui, m-am silit să-mi concentrez atenţia asupra chestiunii respective, cu o hotărîre foarte meritorie. Am încheiat repede convenţia — poate într-un mod mult mai satisfăcător pentru economul fermier decît a ţinut el să recunoască. Apoi lăsîndu-l să-şi vadă liniştit de „gustarea" lui substanţială, am părăsit bucuros casa ducîndu-mă să-i supraveghez pe secerători.

Lăsîndu-i la munca lor, pe coasta văii, am urcat panta cu intenţia de a vizita un lan dinspre creastă şi de a vedea dacă grînele sînt coapte pentru seceriş. Şi totuşi n-am ajuns să-l vizitez în ziua aceea: pentru că, pe cînd mă duceam într-acolo, am văzut-o la o oarecare distanţă pe doamna Graham care venea cu fiul ei din direcţia opusă. Şi ei m-au zărit, şi Arthur începu să alerge spre mine; dar eu am făcut imediat calea întoarsă şi am pornit cu paşi fermi spre casă, căci luasem hotărîrea neclintită să nu mă mai întîlnesc niciodată cu mama lui. Şi în ciuda glasului ascuţit care striga din răsputeri după mine: „Stai o clipă", mi-am continuat neabătut drumul. Băieţelul a abandonat curînd urmărirea, ca fiind lipsită de speranţă — sau poate l-a strigat mama lui să vină înapoi. În orice caz peste cinci minute cînd am întors capul într-acolo nu se mai zărea nici urmă de ei.

Acest incident m-a agitat şi m-a tulburat într-un mod cît se poate de ciudat — în afară de cazul cînd ai

vrea să-l explici spunînd că săgeţile lui Cupidon fuseseră nu numai prea ascuţite pentru mine, dar şi alcătuite cu atîta iscusinţă încît pătrunseseră adînc în inima mea şi nu izbutisem încă să le smulg de acolo. Oricum vor fi stat lucrurile, în orice caz am fost de două ori mai nenorocit în tot restul zilei.

CAPITOLUL XIV

A DOUA ZI DIMINEAŢĂ MI-AM adus aminte că şi eu am treabă la L. Aşadar, m-am urcat pe cal şi am pornit în expediţie curînd după micul dejun. Era o zi posomorîtă, cu burniţă; dar asta nu conta, pentru că se potrivea cu atît mai bine dispoziţiei în care mă aflam. Mai mult ca sigur că aveam să merg de unul singur, pentru că nu era zi de tîrg şi drumul pe care-l străbăteam nu era niciodată prea frecventat. Dar şi acest lucru îmi convenea.

Şi totuşi, pe cînd călăream la trap, rumegînd nişte închipuiri amarnice şi întristătoare, am auzit în urma mea, nu prea departe, un tropot de copite. Însă nici cu gîndul nu gîndeam cine ar fi putut să fie călăreţul şi nici nu-mi băteam capul în privinţa lui, pînă cînd încetinind mersul ca să urc o pantă uşoară sau mai degrabă lăsîndu-mi calul s-o ia leneş la pas, pentru că pierdut în propriile mele meditaţii îl lăsam să meargă aşa cum voia, am pierdut teren, şi celălalt călăreţ m-a ajuns din urmă. Acostîndu-mă, m-a strigat pe nume, căci nu era un necunoscut: era domnul Lawrence!

Degetele mi s-au strîns instinctiv pe mînerul cravaşei apucînd-o cu o energie convulsivă; simţeam în ele o mîncărime. Mi-am stăpînit totuşi impulsul, şi răspunzînd la salutul lui cu o înclinare din cap am dat să trec înainte. El, însă, şi-a alăturat calul de al meu şi a început să vorbească despre vreme şi despre

recoltă. Am dat cele mai laconice răspunsuri posibile la întrebările şi observaţiile lui şi am rămas în urmă. Numai că şi el a încetinit mersul şi m-a întrebat dacă nu cumva calul meu şchioapătă. I-am răspuns doar cu o privire la care el a zîmbit placid.

Eram deopotrivă uimit şi exasperat de această ciudată insistenţă şi siguranţă imperturbabilă din partea lui. Crezusem că împrejurările şi amănuntele ultimei noastre întrevederi au lăsat asupra minţii lui o impresie suficient de puternică pentru a-l face să se poarte rece şi distant. În loc de asta, el părea nu numai să fi uitat toate insultele anterioare, dar şi să se arate impenetrabil la toate nepoliteţele de acum. Mai înainte, cea mai uşoară aluzie sau o simplă umbră de răceală a tonului sau a privirii ar fi fost suficiente pentru a-l respinge. Acum însă nici măcar mojicia crasă nu-l putea îndepărta. Oare auzise de dezamăgirea mea şi voia să vadă cu ochii lui rezultatele şi să triumfe pe seama disperării mele? Am strîns cravaşa cu o energie şi mai hotărîtă decît înainte, şi totuşi m-am stăpînit să n-o ridic; am călărit mai departe, în tăcere, aşteptînd un prilej mai concret de-a mă arăta ofensat pentru a da drumul la stăvilarul sufletului meu şi pentru a revărsa furia aceea încătuşată care se umfla şi spumega înăuntru.

— Markham — mi-a spus el pe tonul obişnuit — de ce te cerţi cu prietenii doar fiindcă ai fost dezamăgit în privinţa cuiva? Ţi-ai văzut speranţele înfrînte; dar ce sînt eu vinovat de asta? Ştii bine că te-am avertizat dinainte, însă n-ai vrut să...

N-a mai putut continua, căci îndemnat de nu ştiu ce diavol din coasta mea, am apucat cravaşa de capătul subţire şi brusc, iute ca fulgerul, l-am lovit în creştet cu celălalt capăt. Nu pot să neg că am avut un sentiment de satisfacţie sălbatică văzînd paloarea de moarte ce s-a răspîndit imediat pe faţa lui şi cele cîteva picături roşii ce i s-au prelins pe frunte. S-a

clătinat o clipă în şa, apoi a căzut la pămînt. Poneiul, surprins de această neaşteptată uşurare a poverii pe care o purta, a tresărit şi s-a cabrat, a zvîrlit puţin din copite şi apoi a profitat de libertatea lui pentru a se duce să pască iarba de sub gard; stăpînul lui zăcea nemişcat şi mut ca un cadavru Nu cumva îl omorîsem?

Mi s-a părut că o mînă de gheaţă îmi înşfacă inima şi-i opreşte zvîcnirile cînd m-am aplecat asupra lui privind ţintă, cu răsuflarea oprită, la faţa lui înspăimîntătoare întoarsă spre cer. Dar nu; a mişcat pleoapele şi a scos un geamăt slab. Am răsuflat din nou — era doar năucit de căzătură. Să-i fie de bine, asta avea să-l înveţe minte să se poarte ca lumea în viitor! Să-l ajut oare să încalece? Nu! Oricîte alte ofense s-ar fi îmbinat laolaltă, aş fi făcut-o; dar ale lui fuseseră de neiertat. N-avea decît să se urce singur în şa dacă voia: începuse să se mişte şi să se uite în jur şi calul îl aştepta acolo, păscînd liniştit la marginea drumului.

Aşadar, strivind între dinţi o sudalmă, l-am lăsat pe individ în plata Domnului şi, dînd pinteni calului, am pornit în galop mînat de un amestec de sentimente pe care ar fi destul de greu să le descriu. Chiar de le-aş analiza, rezultatul n-ar fi deloc spre cinstea mea; pentru că nu sînt sigur dacă nu cumva una din componentele lor principale era un fel de încîntare faţă de ceea ce făcusem.

Dar curînd după aceea înflăcărarea a început să se mai domolească şi n-au trecut multe minute pînă cînd am întors calul şi am revenit la locul cu pricina ca să mă îngrijesc de soarta victimei mele. N-a fost un impuls generos, nu căinţa blîndă m-a îndemnat la aceasta şi nici măcar teama de consecinţele pe care aş fi putut să le sufăr dacă adăugam la molestarea boiernaşului faptul că-l lăsam astfel în drum, expunîndu-l la noi suferinţe; a fost pur şi simplu glasul conştiinţei. Iar eu mi-am atribuit mari merite pentru că

i-am ascultat atît de prompt poruncile; judecînd valoarea faptei după jertfa pe care a necesitat-o, nici nu greşeam prea mult.

Şi domnul Lawrence şi căluţul lui îşi schimbaseră în oarecare măsură poziţia. Animalul se îndepărtase cu vreo zece metri; domnul Lawrence izbutise, nu ştiu cum, să se deplaseze din mijlocul drumului: l-am găsit aşezat într-o rînă pe marginea şanţului. Era şi acum palid ca hîrtia şi părea să se simtă încă foarte rău. Îşi ţinea la cap batista de pînză (care acum era mai mult roşie decît albă). Trebuie să fi fost o lovitură foarte puternică. Dar jumătate din vigoarea — sau josnicia ei — (după cum vrei s-o numeşti), se datora cravaşei care era împodobită cu e bucată masivă de metal aurit în formă de cap de cal.

Iarba fiind udă de ploaie, nu-i oferea tînărului gentleman decît un culcuş tare inospitalier; hainele lui erau acum destul de murdare de noroi. Iar pălăria zăcea într-o baltă de partea cealaltă a drumului. Dar gîndurile lui păreau să fie aţintite mai ales asupra căluţului către care arunca nişte priviri melancolice, pe jumătate chinuit de starea lui de neputinţă şi pe jumătate lăsîndu-se, deznădăjduit, pradă sorţii lui.

Totuşi, am descălecat şi, după ce mi-am legat calul de pomul cel mai apropiat, i-am ridicat mai întîi pălăria cu gîndul să i-o trîntesc pe cap. Numai că el şi-a considerat fie capul nepotrivit pentru o pălărie, fie pălăria, în starea în care se afla, nedemnă de capul lui, pentru că ferindu-se într-o parte mi-a smuls-o din mînă şi a aruncat-o cu dispreţ cît colo.

— Pentru tine e destul de bună, am mormăit eu.

Următorul serviciu binevoitor pe care i l-am făcut a fost să-i prind poneiul şi să i-l aduc aproape, lucru pe care l-am realizat imediat: animalul era destul de liniş-tit de felul lui; doar a tresărit şi a zvîcnit puţin cînd i-am pus mîna pe frîu. Acum însă trebuia să-l văd pe Lawrence urcat în şa.

— Hai, omule, ticălosule, cîine! Dă-mi mîna şi am să te ajut să încaleci.

Dar n-a vrut. Mi-a întors spatele dezgustat. Am încercat să-l apuc de braţ. S-a ferit de parcă atingerea mea ar fi fost molipsitoare.

— Aha, nu vrei? Bine! N-ai decît să zaci aici pînă în Ziua de Apoi, că mie puţin îmi pasă! Dar presupun că nu vrei să-ţi pierzi chiar tot sîngele — aşa că am să mă cobor pînă la tine să-ţi leg rana.

— Te rog frumos, lasă-mă în pace!

— Phi! Cu dragă inimă! N-ai decît să te duci şi la Scaraoţchi dacă vrei — şi să spui că eu te-am trimis.

Dar înainte de a-l lăsa pradă soartei lui, i-am legat poneiul de un par al gardului şi i-am aruncat lui Lawrence batista mea, întrucît a lui era acum plină de sînge. A luat-o şi mi-a azvîrlit-o înapoi, cu oroare şi dispreţ, adunîndu-şi toate puterile pentru asta. Atît mai lipsise ea să depăşească orice limită a ofenselor pe care mi le adusese. Dînd drumul la ocări, nu atît cu glas tare cît cu vehemenţă, l-am lăsat să trăiască sau moară, după cum i-o fi norocul, satisfăcut că-mi îndeplinisem datoria încercînd să-l salvez — dar uitînd cît de mult greşisem aducîndu-l într-o asemenea stare şi cu ce aer provocator îi oferisem după aceea serviciile mele. Mă pregăteam, posomorît, să sufăr consecinţele dacă el avea de gînd să spună că am încercat să-l asasinez — şi chiar mă temeam să nu se întîmple una ca asta întrucît părea probabil să fie mînat de asemenea motive răuvoitoare atunci cînd mi-a refuzat cu încăpăţînare ajutorul.

După ce am încălecat din nou, am întors doar o dată capul să văd cum îi mai merge, înainte de a porni mai departe. Se ridicase de la pămînt şi apucînd poneiul de coamă încerca să se urce în şa; dar nici nu puse bine piciorul în scară, că păru copleşit de o sfîrşeală sau ameţeală. Se aplecă o clipă înainte, cu capul lăsat pe spinarea dobitocului, apoi mai făcu încă

un efort care se dovedi fără rost; pe urmă recăzu pe taluz, acolo unde-l lăsasem. Îşi puse capul pe iarba umedă şi după toate aparenţele se culcă la fel de calm de parcă s-ar fi odihnit pe canapeaua lui de acasă.

Ar fi trebuit să-l ajut în ciuda opoziţiei lui — să-i fi legat rana a cărei sîngerare nu izbutea s-o oprească, să fi insistat să-l urc pe cal şi să-l conduc pînă acasă, văzîndu-l ajuns cu bine acolo. Dar, în afară de mînia mea cumplită împotriva lui, se mai ridica şi întrebarea ce am să le spun servitorilor lui — şi propriei mele familii. Aş fi fost silit să-mi recunosc fapta, ceea ce avea să mă prezinte în ochii lumii drept un nebun dacă nu mărturiseam şi ce mă împinsese la ea — şi asta părea imposibil. Sau ar fi trebuit să plăsmuiesc vreo minciună, cea ce iarăşi părea cu neputinţă — mai ales că domnul Lawrence avea probabil să dezvăluie tot adevărul, aducînd astfel asupra mea o ruşine de zece ori mai mare. Asta dacă nu cumva mă arătam destul de păcătos încît profitînd de absenţa martorilor să persist în propria mea versiune asupra întîmplării respective şi să-l fac pe el să pară un ticălos incă şi mai mare decît era. Dar nu; suferise doar o rană uşoară deasupra tîmplei şi poate cîteva contuzii de la căzătură sau de la copitele propriului său cal. Din asta nu putea să moară chiar de-ar fi zăcut acolo şi o jumătate de zi; dacă nu izbutea să se descurce singur, fără îndoială că avea să se abată pe drumul acela vreun drumeţ. Era imposibil să treacă o zi întreagă fără să se mai ivească şi altcineva decît noi. Cît despre ceea ce puteam spune ulterior, aveam să risc: dacă el minţea, aveam să-l contrazic; dacă spunea adevărul, aveam să-l înfrunt cît mai bine. Nu eram obligat să dau explicaţii mai amănunţite decît mi se părea mie a fi necesar. Nu era deloc exclus ca el să prefere să treacă toată istoria sub tăcere, de teamă ca nu cumva să stîrnească cercetări în privinţa izvorului acestui conflict şi să atragă atenţia publicului asupra legături lui cu

doamna Graham — legătură pe care, fie în interesul ei, fie spre binele lui propriu, părea atît de doritor s-o ascundă.

Raţionînd astfel, m-am dus la trap pînă în oraş, unde mi-am rezolvat cum se cuvine treburile şi am îndeplinit diferite mici comisioane pentru mama şi pentru Rose, cu o exactitate întrutotul lăudabilă, dacă ţinem seamă de împrejurările deosebite ale cazului respectiv. Pe drumul de întoarcere mă tulburau tot felul de presimţiri negre în privinţa nefericitului Lawrence. Întrebările: „Ce fac dacă-l găsesc zăcînd şi acum pe pămîntul jilav, trăgînd să moară de frig şi de slăbiciune?” şi „Dacă a şi îngheţat cumva şi a înţepenit?” reveneau cu o insistenţă neplăcută, chinuindu-mi mintea. Această eventualitate înspăimîntătoare se contura cu o vioiciune dureroasă în imaginaţia mea pe cînd mă apropiam de locul unde-l lăsasem. Dar nu; slavă Domnului, atît omul cît şi calul dispăruseră. Nu rămăsese nimic drept mărturie împotriva mea decît două obiecte — firește, destul de neplăcute în sine şi avînd o înfăţişare oribilă ca să nu zic chiar ucigaşă; într-un loc, pălăria udă leoarcă şi murdară de noroi, găurită deasupra borului de acel mizerabil mîner de cravaşă; în alt loc batista însîngerată, zăcînd într-o baltă, colorată într-un roşu intens, pentru că între timp plouase din belşug.

Veştile proaste se răspîndesc iute ca vîntul; nu era nici ora patru cînd am ajuns acasă, dar mama m-a şi intîmpinat cu un aer grav strigînd:

— Vai, Gilbert! Ce accident îngrozitor! Rose a fost în sat după tîrguieli şi a aflat că domnul Lawrence a căzut din şa şi a fost adus acasă pe moarte!

După cum îţi poţi uşor închipui am suferit un oarecare şoc; dar m-am mai consolat cînd am auzit spunîndu-se că şi-a fracturat îngrozitor craniul şi că şi-a rupt un picior; fiind convins de neadevărul acestui amănunt eram încredinţat că şi restul poveştii e la fel

de exagerat. Iar cînd le-am auzit pe mama şi pe sora mea deplîngînd cu atîta întristare situaţia lui, cu mare greutate m-am putut stăpîni să nu le spun în ce măsură e cu adevărat rănit domnul Lawrence, după cum ştiam eu prea bine.

— Mîine trebuie neapărat să te duci să-l vezi, zise mama.

— Sau chiar astăzi, sugeră Rose. Mai ai timp berechet. N-ai decît să încaleci poneiul, dacă e prea obosit calul tău. Nu-i aşa, Gilbert, că ai să te duci — după ce vei fi mîncat ceva?

— Nu, nu... De unde putem noi şti că nu e vorba decît de un zvon mincinos? E cu totul imp...

— Ba sînt convinsă că e aşa, pentru că tot satul vuieşte; şi am întîlnit doi oameni care întîlniseră şi ei pe alţii care la rîndul lor se întîlniseră cu omul ce-l descoperise. Sigur că lucrurile par de necrezut; dar dacă stai şi te gîndeşti mai bine, nu e chiar aşa.

— Bine, dar Lawrence e un bun călăreţ. E greu de presupus că a putut să cadă din şa. Şi chiar dacă a căzut, e cu totul improbabil să-şi fi sfărîmat oasele în haiul ăsta. Cred că trebuie să fie la mijloc cel puţin o exagerare grosolană.

— Nu, l-a pocnit calul cu copita — sau nu ştiu ce s-a întîmplat.

— Cum, poneiul lui cel cuminte?

— De unde ştii că pe ăla îl călărea?

— Păi mai niciodată nu iese cu alt cal.

— În orice caz, zise mama, mîine ai să-i faci o vizită. Că o fi adevărat sau fals, exagerat sau altfel, ne va face plăcere să ne interesăm de soarta lui.

— N-are decît să se ducă Fergus.

— Dar de ce să nu te duci tu?

— El are mai mult timp. Întîmplător, eu sînt tare ocupat acum.

— Vai, Gilbert, dar cum poţi să priveşti lucrurile cu atîta seninătate? Nu e mare lucru să laşi baltă

treburile Un ceas sau două, într-un caz ca ăsta cînd prietenul tău trage să moară!

— Nu trage deloc să moară, ascultaţi-mă pe mine!

— Ba se prea poate să fie aşa, din moment ce tu nu cunoşti situaţia; n-ai de unde să ştii pînă ce nu-l vezi. În orice caz, probabil că a avut un accident îngrozitor, aşa că e de datoria ta să-l vizitezi. O să i se pară o mare nepoliteţe dacă nu te duci la el.

— Fir-ar să fie! Nu pot să mă duc. În ultima vreme n-am fost în termeni prea buni cu el.

— Vai, scumpul meu băiat! Dar nu se poate, nu se poate să fii atît de neiertător încît să împingi chiar aşa departe micile voastre neînţelegeri, ca să...

— Mici neînţelegeri, iaca vorbă! am mormăit eu.

— Bine, dar nu trebuie să uiţi despre ce fel de situaţie e vorba. Gîndeşte-te că...

— Bine, bine, nu mă mai bateţi acuma la cap, am să văd eu ce-am să fac, le-am răsnuns.

„Văzînd ce-am să fac” l-am trimis a doua zi dimineaţă Fergus să facă investigaţiile cuvenite şi să transmită complimente din partea mamei; bineînţeles, nici nu încăpea discuţie să mă fi dus personal sau să fi trimis vorbă. Fergus s-a întors cu informaţia că tînărul boiernaş zace la pat de pe urma unor dureri de tot felul, avînd capul spart şi anumite contuzii (pricinuite de o cădere — în privinţa căreia nu s-a ostenit să dea prea multe amănunte — şi din pricina comportării nărăvaşe de mai tîrziu a calului său). Mai suferea şi de o răceală gravă ca urmare a faptului că zăcuse în ploaie pe pămîntul ud. Dar n-avea nici un os rupt şi nici nu trecea prin vreo primejdie de gangrenă sau de cine ştie ce agravare a stării lui.

Aşadar, era evident că de dragul doamnei Graham sau în interesul ei, n-avea intenţia să ridice nici un fel de acuzaţii împotriva mea.

CAPITOLUL XV

ERA O ZI LA FEL DE PLOIOASĂ CA şi cea dinainte; dar spre seară norii s-au mai răzbunat şi dimineaţa următoare s-a arătat frumoasă şi promiţătoare. Am ieşit pe colină împreună cu secerătorii. Grînele erau înfiorate de o adiere uşoară; întreaga natură rîdea sub razele soarelui. Ciocîrlia îşi cînta bucuria printre norii argintii. Ploile din ultima vreme limpeziseră, înmiresmaseră şi înviorasеră aerul şi spălaseră cerul lăsînd atîtea nestemate scînteietoare pe rămurele şi pe firele de iarbă, încît nici măcar ţăranii nu aveau inima să le poarte pică. Dar nici o rază de soare nu izbutea să-mi atingă inima şi nici o adiere nu era în stare să mi-o răcorească; nimic nu izbutea să umple golul pe care-l lăsase pierderea încrederii, speranţelor şi bucuriilor mele legate de Helen Graham şi nici să alunge regretele cumplite sau drojdia amară a dragostei care stăruia încă acolo, apăsîndu-mi sufletul.

În timp ce stăteam cu braţele încrucişate privind distrat peste vălurelele holdelor încă netulburate de seeerători, am simţit că mă trage cineva de pulpana hainei şi un glas subţirel, care nu mai părea binevenit urechilor mele, m-a trezit cu uluitoarele cuvinte:

— Domnule Markham, te cheamă mămica.

— Mă cheamă pe mine, Arthur?

— Da. De ce faci o mutră atît de ciudată? mi-a zis el pe jumătate rîzînd şi pe jumătate speriat de înfăţişarea neaşteptată pe care o luase faţa mea cînd s-a întors brusc către el. Şi de ce te-ai ţinut atîta vreme deoparte?... Vino!... Nu vrei să vii?

— Acum sînt ocupat, i-am răspuns, neştiind prea bine ce ar trebui să-i spun.

Arthur a ridicat ochii spre mine cu o nedumerire copilărească; dar înainte de a putea adăuga vreo

vorbă m-am trezit că însăşi doamna în cauză se află la doi paşi de mine.

— Gilbert, trebuie să-ţi vorbesc! mi-a spus ea pe un ton de o vehemenţă greu stăpînită.

M-am uitat la obrazul ei palid şi la ochii scînteietori, dar nu i-am răspuns nimic.

— Trebuie să-ţi vorbesc o clipă, s-a rugat ea. Vino doar doi paşi încoace, în lanul celălalt, a adăugat ea trăgînd cu coada ochiului la secerători, dintre care unii îi aruncau priviri pline de o curiozitate impertinentă. N-am să te reţin decît un minut...

Am trecut împreună cu ea prin deschizătura gardului viu dintre lanuri.

— Arthur, drăguţule, du-te şi strînge nişte campanule, uite colo, a spus doamna Graham arătîndu-i nişte flori care străluceau la o oarecare distanţă chiar sub gardul viu pe unde ne plimbam noi. Copilul a şovăit ca şi cum i-ar fi venit greu să se îndepărteze de mine. Du-te, dragul mamei! a repetat ea cu mai multă insistenţă şi pe un ton care, deşi nu era lipsit de blîndeţe, cerea o ascultare promptă.

— Ei bine, doamnă Graham, ce aveţi să-mi spuneţi? am întrebat-o eu cu glas calm şi rece; pentru că deşi vedeam că e chinuită şi întristată şi deşi îmi era milă de ea, mă bucuram că am puterea de a o necăji.

Îşi aţinti ochii asupra mea cu o privire care mă străpunse pînă în inimă; şi totuşi mă făcu să zîmbesc.

— Gilbert, nu te întreb motivul accstei schimbări, îmi zise ea cu un calm tragic. Îl cunosc prea bine: dar deşi am putut să mă văd suspectată şi condamnată de tot restul lumii şi să suport în linişte această povară, nu pot îndura aceeaşi atitudine din partea ta... De ce n-ai venit să-mi asculţi explicaţia în ziua pe care am stabilit-o pentru a ţi-o da?

— Pentru că s-a întîmplat ca între timp să aflu tot ce mi-ai fi spus — şi chiar şi ceva în plus, după cîte cred.

— Asta e cu neputinţă, pentru că ţi-aş fi spus absolut totul! strigă ea pe un ton pătimaş. Dar acum n-am s-o mai fac pentru că văd că nu meriţi.

Şi buzele ei palide tremurau de agitaţie.

— Şi de ce nu, mă rog?

Îmi respinse zîmbetul batjocoritor cu o privire plină de indignare dispreţuitoare.

— Pentru că nu m-ai înţeles niciodată sau altfel nu i-ai fi ascultat pe calomniatorii mei. Aş greşi dacă aş avea încredere în tine... Nu eşti bărbatul pe care mi l-am închipuit eu... Du-te! Nu-mi mai pasă ce gîndeşti despre mine!

S-a răsucit pe călcîie, iar eu m-am îndepărtat, pentru că mi s-a părut că asta o s-o necăjească mai mult ca orice. Şi cred că am avut dreptate, fiindcă, întorcînd capul după un minut, am văzut-o pe punctul de a face cale întoarsă, ca şi cum ar fi nădăjduit sau s-ar fi aşteptat să mă mai găsească încă lîngă ea; apoi a rămas locului şi a aruncat o privire înapoi. Ochii ei exprimau mai puţin furia cît un chin şi o disperare amarnică; dar eu mi-am luat imediat un aer nonşalant şi m-am prefăcut că privesc nepăsător în jur. Bănuiesc că a plecat mai departe, pentru că după ce-am mai zăbovit o vreme să văd dacă nu cumva mă strigă sau se întoarce la mine, am mai riscat încă o privire şi am zărit-o la o distanţă apreciabilă traversînd în grabă lanul. Micuţul Arthur alerga pe lîngă ea şi părea că-i vorbeşte; dar ea îşi ţinea faţa întoarsă de parcă ar fi vrut să-şi ascundă o emoţie greu de stăpînit. Eu m-am întors la treburile mele.

Curînd însă am început să regret pripeala de care am dată dovadă părăsind-o atît de repede. Era evident că mă iubeşte — probabil se plictisise de domnul Lawrence şi voia să-l schimbe cu mine. Iar dacă eu aş

fi iubit-o şi aş fi venerat-o mai puţin la început, această preferinţă ar fi putut să mă încînte şi să mă amuze; acum însă contrastul dintre înfăţişarea ei exterioară, dintre aparenţe şi firea ei lăuntrică, după cum bănuiam — dintre părerea mea dinainte despre ea şi cea actuală — era atît de chinuitor, atît de întristător pentru sentimentele mele, încît îneca într-un adevărat potop orice alte gînduri mai senine sau mai uşuratice.

Şi totuşi eram curios să ştiu ce fel de explicaţie mi-ar fi dat — sau mi-ar da acum dacă aş insista s-o capăt — cît de multe ar mărturisi, şi cum s-ar strădui să se scuze. Tînjeam grozav să ştiu ce să dispreţuiesc şi ce să admir la ea; cît de mult s-o compătimesc şi cît de mult s-o urăsc; şi, mai presus de toate, eram curios. "Voiam s-o mai văd o dată şi să mă conving cît mai bine în ce lumină s-o privesc, înainte de a ne despărţi. Pentru mine era, bineînţeles, pierdută pe veci; şi totuşi, nu puteam suporta gîndul că ne despărţisem, ultima dată, cu atîta asprime şi cu atîta mîhnire de ambele părţi. Acea ultimă privire a ei îmi rămăsese adînc întipărită în inimă; n-o puteam uita cu nici un preţ. Vai, dar ce zevzec eram! Oare nu mă păcălise, nu mă rănise — nu-mi distrusese fericirea pe toată viaţa? „În sfîrşit, am s-o mai văd totuşi o dată", m-am hotărît în concluzie. „Dar nu azi; astăzi şi la noapte n-are decît să stea şi să mediteze la păcatele ei şi să fie cît de nenorocită o pofti. Mîine am să mă duc s-o mai văd o dată şi să mai aflu cîte ceva despre ea. Întrevederea s-ar putea să-i fie de folos, după cum s-ar putea foarte bine să nu-i fie. În orice caz, asta va mai aduce un suflu înviorător vieţii mele pe care Helen a condamnat-o la stagnare şi fără îndoială ar putea să-mi mai liniştească unele gînduri chinuitoare."

Într-adevăr, a doua zi m-am dus; dar am făcut-o abia spre seară, după ce mi-am terminit treburile zilei, adică între şase şi şapte; soarele, la asfinţit,, arunca

raze roşietice asupra bătrînului conac şi îi înflăcăra ferestrele cu pătrăţele tocmai cînd ajungeam eu acolo, conferind clădirii o veselie neobişnuită pentru ea. Nu e nevoie să stărui asupra simţămintelor cu care m-am apropiat de altarul divinităţii mele de altădată, de locul acela unde roiau cu miile amintiri încîntătoare şi visuri splendide, toate întunecate de un singur adevăr dezastruos.

Rachel m-a poftit în salonaş şi s-a dus să-şi cheme stăpîna care nu era acolo. Dar pe măsuţa rotundă de lîngă scaunul cu speteaza înaltă rămăsese deschis micul ei pupitru — secretarul — şi pe el se afla o carte. Colecţia ei restrînsă, dar bine aleasă, de cărţi, îmi era aproape la fel de cunoscută ca şi a mea; acest volum însă nu-l mai văzusem pînă atunci. L-am ridicat să mă uit la el. Era *Ultimele zile ale unui filozof* de Sir Humphry Davy, şi pe pagina de gardă era semnat... Frederik Lawrence. Am închis cartea, dar am păstrat-o în mînă şi am rămas cu faţa la uşă şi cu spatele la cămin, aşteptînd calm sosirea Helenei. Nu mă îndoiam cîtuşi de puţin că avea să vină. Într-adevăr curînd i-am auzit paşi în hol. Inima a început să-mi bată puternic, dar mi-am stăpînit-o cu un reproş interior şi mi-am păstrat calmul — cel puţin aparent. Helen a intrat liniştită, palidă, stăpînită.

— Cărui fapt datorez această favoare, domnule Markham? m-a întrebat ea cu o demnitate atît de severă, deşi calmă, încît aproape că m-a descumpănit.

I-am răspuns totuşi cu un zîmbet, şi încă destul de neruşinat:

— Păi, am venit să-ţi ascult explicaţiile.

— Dar ţi-am zis că nu ţi le voi mai da. Ţi-am spus că eşti nevrednic de încrederea mea.

— Bine, mă rog — i-am răspuns, îndreptîndu-mă spre uşă.

— Stai o clipă, mi-a zis ea. E ultima dată cînd te voi mai vedea. Nu pleca încă...

Am rămas locului aşteptînd alte porunci din partea ei.

— Spune-mi te rog, a reluat ea, ce temeiuri ai pentru a crede aceste lucruri împotriva mea? Cine ţi le-a spus? Şi ce anume ţi s-a spus?

Am zăbovit o clipă. Ea mi-a înfruntat privirile fără pic de şovăire, ca şi cum pieptul i-ar fi fost oţelit de conştiinţa nevinovăţiei. Era hotărîtă să afle chiar şi cele mai cumplite lucruri şi-şi pusese în gînd să le şi sfideze. „Cred că voi putea să înfrîng această îndrăzneală exagerată", mi-am zis în sinea mea. Dar bucurîndu-mă în taină de puterea mea, mă simţeam înclinat să mă joc cu victima mea, de-a mîţa cu şoarecele. Arătîndu-i cartea pe care o mai ţineam încă în mînă şi îndreptîndu-mi degetul spre numele de pe prima pagină, dar rămînînd cu ochii aţintiţi asupra feţei ei, am întrebat-o:

— Îl cunoşti pe acest gentleman?

— Bineînţeles, mi-a răspuns, şi un val de sînge i-a năvălit în obraji. Dacă s-a îmbujorat de ruşine sau de furie n-aş şti să spun; părea să fie mai degrabă furie. Ce altceva mai ai să mă întrebi, domnule?

— De cînd nu l-ai mai văzut?

— Cine-ţi dă dreptul să mă supui la un interogatoriu în această privinţă sau în oricare alta?

— A, nimeni! Rămîne la latitudinea dumitale dacă vrei să răspunzi sau nu. Dar acum dă-mi voie să te întreb: ai auzit ce i s-a întîmplat de curînd acestui prieten al dumitale? Pentru că dacă n-ai aflat...

— Nu accept să fiu jignită, domnule Markham! a strigat ea aproape înfuriată de maniera adoptată de mine. Aşa că, dacă numai pentru asta ai venit, ai face mai bine să părăseşti imediat casa.

— N-am venit ca să te jignesc; am venit să-ţi ascult explicaţiile.

— Şi eu îţi spun că refuz să ţi le dau! mi-a replicat ea plimbîndu-se prin cameră, pradă unei agitaţii

violente, cu mîinile strîns împreunate, cu răsuflarea întretăiată şi cu ochii aruncînd văpăi de indignare. Nu mă voi coborî pînă acolo încît să mă justific în faţa cuiva care e în stare să ia în glumă asemenea suspiciuni îngrozitoare şi să se lase atît de uşor determinat să le dea crezare.

— Nu le iau deloc în glumă, doamnă Graham, i-am răspuns eu, părăsindu-mi imediat tonul de zeflemea sarcastică. Aş da nu ştiu ce să pot să le consider doar o chestiune pe care s-o iei în glumă! Cît despre ideea că aş fi putut să mă las uşor determinat să le dau crezare, numai Dumnezeu ştie ce zevzec orb şi nebănuitor am fost pînă acum, închizînd cu perseverenţă ochii şi astupîndu-mi urechile ca să nu văd şi să nu aud nimic din ceea ce ameninţa să-mi zdruncine încrederea în dumneata pînă cînd dovezi de netăgăduit mi-au înfrînt orbirea dragostei mele.

— Ce dovezi de netăgăduit, domnule?

— Ei bine, am să-ţi spun. Îţi aduci aminte de seara cînd am fost ultima dată aici?

— Da.

— Chiar şi atunci ai făcut cîteva aluzii care ar fi putut să-i deschidă ochii unui om mai înţelept; dar asupra mea ele n-au avut cîtuşi de puţin un asemenea efect. Eu am continuat să-ţi acord încrederea mea şi să fiu convins de nevinovăţia dumitale, sperînd chiar şi atunci cînd orice nădejde părea pierdută şi compensînd cu adoraţia mea ceea ce nu puteam să înţeleg. Dar întîmplarea a făcut că după ce te-am părăsit m-am întors — atras pur şi simplu de o compătimire profundă şi de ardoarea afecţiunii — neîndrăznind să mă vîr făţiş în sufletul dumitale, şi să te deranjez, însă fiind incapabil să rezist ispitei de a mai arunca o privire pe fereastră, doar aşa ca să văd ce faci; întrucît mi se păruse că te-am lăsat pradă unei mari mîhniri şi tulburări şi într-o oarecare măsură socotind că de vină fusese lipsa de îngăduinţă şi de

tact de care dădusem mereu dovadă. Dacă am greşit, singurul lucru ce m-a îndemnat la rău a fost dragostea mea; pedeapsa ce-am primit-o a fost destul de cruntă; pentru că tocmai cînd ajunsesem la copacul acela ai ieşit în grădină cu prietenul dumitale. Nedorind să mă arăt la faţă în asemenea împrejurări, am rămas ascuns în umbră pînă cînd aţi trecut amîndoi pe lîngă mine.

— Şi ce-ai auzit din conversaţia noastră?

— Am auzit destule, Helen. Şi a fost mai bine pentru mine că le-am auzit: fiindcă numai asemenea dovezi ar fi putut să mă vindece de dragostea mea oarbă. Întotdeauna am zis şi am gîndit că n-am să cred o iotă din ce se spune împotriva ta decît dacă le voi auzi chiar din gura ta. Toate aluziile şi afirmaţiile celorlalţi le tratam drept clevetiri ticăloase şi neîntemeiate. Chiar cînd te acuzai singură mi se părea că exagerezi; şi eram convins că dacă vroiai, puteai să justifici tot ce părea inexplicabil în comportarea şi situaţia ta.

Doamna Graham încetase să se mai plimbe prin cameră. Se rezemase de cămin în partea opusă celei unde stăteam eu, şi-şi sprijinise bărbia în pumn. Ochii ei nu mai ardeau acum de văpăile mîniei, ci străluceau de tulburare şi emoţie, îndreptîndu-se uneori către mine în timp ce vorbeam, iar alteori aţintindu-se pe pereţi sau asupra covorului.

— Şi totuşi ar fi trebuit să vii la mine şi să auzi ce am de spus în apărarea mea, mi-a răspuns ea. A fost meschin şi greşit din partea ta să te retragi atît de misterios şi de brusc, imediat după asemenea declaraţii aprinse de dragoste şi devoţiune, fără măcar să oferi cea mai mică justificare pentru această schimbare de atitudine. Ar fi trebuit să-mi spui de la obraz ce gîndeşti, chiar dacă ai fi adăugat şi nişte reproşuri. Ar fi fost un lucru mult mai potrivit decît tăcerea pe care ai păstrat-o.

— Dar în ce scop ar fi trebuit să mă port astfel? N-ai fi putut să mă mulţumeşti mal mult în privinţa singurului subiect care mă preocupa. Şi nici n-ai fi putut să mă faci să resping dovezile pe care mi le oferiseră propriile mele simţuri. Am dorit ca legătura noastră să se întrerupă imediat, aşa cum recunoscuseşi chiar tu că va fi probabil cazul dacă voi şti tot adevărul. Însă n-am vrut să-ţi fac reproşuri — deşi (iarăşi după cum ai recunoscut şi tu) ai greşit profund faţă de mine. Da; mi-ai făcut un rău pe care nu-l vei putea îndrepta niciodată, şi nici altcineva nu va putea închide această rană, ai distrus prospeţimea şi perspectivele tinereţii şi mi-ai prefăcut viaţa într-un pustiu! Se prea poate să trăiesc o sută de ani, dar va fi cu neputinţă să-mi revin de pe urma acestei lovituri nimicitoare şi nici s-o uit vreodată! De aici înainte... Zîmbeşti, doamnă Grahm, l-am spus eu, oprîndu-mă brusc, întrerupt din declamaţia mea pătimaşă de sentimentul indescriptibil pe care mi l-a stîrnit faptul că am văzut-o zîmbind pur şi simplu în faţa tabloului ruinei pe care o adusese.

— Am zîmbit? m-a întrebat ea ridicînd ochii cu gravitate. Nu mi-am dat seama. Dacă aşa s-a întîmplat, n-am făcut-o în nici un caz bucurîndu-mă la gîndul răului pe care ţi l-am pricinuit. Domnul mi-e martor că am trecut prin destule chinuri, pur şi simplu întrezărînd această eventualitate; am zîmbit probabil de bucurie că am constatat totuşi la tine o oarecarc profunzime a sentimentelor şi a sufletului şi datorită speranţei că n-am greşit cu totul în aprecierea valorii tale. Dar la mine zîmbetele şi lacrimile se aseamănă atît de tare! Nici unele din ele nu sînt limitate la anumite sentimente: adeseori plîng cînd sînt fericită şi zîmbesc cînd sînt tristă.

S-a uitat iar la mine părînd că aşteaptă un răspuns. Dar eu am continuat să tac.

— Te-ai bucura să afli că ai tras concluzii greşite? a reluat ea.

— Cum poţi să pui o asemenea întrebare, Helen?

— Eu nu zic că aş putea ieşi chiar basma curată (mi-a zis ea vorbind repede, dar cu glas scăzut — şi se vedea bine că inima îi bătea puternic, întrucît pieptul i se ridica de emoţie), dar te-ai bucura să descoperi că sînt mai puţin vinovată decît mă crezi?

— Orice lucru care ar avea cît de cît darul să-mi restabilească părerea bună despre tine, să justifice sentimentele pe care le mai am încă pentru tine şi să uşureze chinurile regretului nespus care le însoţeşte, ar fi acceptate cu mult prea multă bucurie! Abia aştept să le aud!

Obrajii începură să-i ardă şi tot trupul îi tremura acum de o agitaţie nestăvilită. Nu rosti nici un cuvînt. Se repezi la pupitrul ei şi smulse din sertar ceea ce părea să fie un album gros sau un manuscris voluminos. Rupse în grabă cîteva pagini de la sfîrşit şi-mi trînti restul în braţe spunînd:

— Nu e nevoie să-l citeşti din scoarţă-n scoarţă; totuşi ia-l cu tine acasă.

Şi zicînd acestea a ieşit în goană din odaie. Dar după ce am părăsit casa, pornind în josul aleii, a deschis fereastra şi m-a chemat înapoi. Mi-a spus doar atît:

— Adu-l înapoi după ce-l citeşti; şi nu sufla nimănui o vorbă din ceea ce scrie în el. Mă încred în cinstea ta!

Înainte de a-i fi putut răspunde, închisese ferestruica şi plecase din cadrul ei. Am văzut-o cum se trînteşte în jilţul vechi de stejar şi-şi acoperă faţa cu mîinile. Simţămintele ei fuseseră aţîţate şi biciuite pînă la un punct culminant, încît acum avea nevoia să-şi caute uşurarea în lacrimi.

Gîfîind de nerăbdare, şi luptînd pentru a-mi ţine în frîu nădejdile, m-am grăbit spre casă. Am urcat în

goană scara pînă în camera mea, după ce mai întîi mi-am făcut rost de o lumînare, deşi soarele nici nu apusese încă. Apoi am închis şi am zăvorît uşa, hotărît să nu îngădui nici un fel de întrerupere din partea nimănui. Aşezîndu-mă în faţa mesei am deschis premiul pe care-l căpătasem şi m-am lăsat pradă lecturii lui — la început întorcînd în grabă paginile şi spicuind cîte o propoziţie ici-colo, apoi aşezîndu-mă să-l citesc pe îndelete de la cap la coadă.

Îl am şi acum în faţa mea; şi cu toate că, fireşte, tu n-ai putea să-l parcurgi nici măcar cu jumătate din interesul cu care l-am citit eu, îmi dau seama că nu te-ai mulţumi cu un simplu rezumat al conţinutului său, aşa că îl vei avea în întregime — poate doar cu excepţia cîtorva pasaje care au prezentat un interes trecător pentru autoarea manuscrisului sau care ar complica povestea mai curînd decît s-o lămurească. Începe oarecum brusc.

CAPITOLUL XVI

1 IUNIE 1821. ABIA NE-AM ÎNTORS la Staningley — adică ne-am întors acum cîteva zile şi nu m-am aşezat încă bine la locul meu — şi am impresia că asta nici n-o să se întîmple vreodată. Am plecat de la Londra mai devreme decît se plănuise iniţial, din pricina răului de care suferea unchiul. Mă întreb care ar fi fost rezultatul dacă am fi rămas pînă la capătul perioadei proiectate. Mi-e pur şi simplu ruşine de această antipatie pe care am început s-o simt dintr-o dată pentru viaţa de la ţară. Toate îndeletnicirile mele de pe vremuri par grozav de plicticoase şi monotone, distracţiile mele de altădată insipide şi fără noimă. Nu-mi mai face plăcere să cînt, pentru că nu are cine să mă audă. Nu mă mai bucură plimbările pentru că n-

am pe cine să întîlnesc. Nu-mi mai fac plăcere cărţile pentru că nu au puterea de a-mi reţine interesul; prin mintea mea umblă neîncetat atîtea amintiri din ultimele săptămîni, încît nu le mai pot acorda atenţie cum aş vrea. Cel mai mult îmi convine desenul, pentru că în timp ce desenez pot să mă şi gîndesc; şi dacă acum creaţiile mele nu mai sînt văzute şi de altcineva decît de mine şi de cei cărora le pasă prea puţin de ele, s-ar putea totuşi ca mai tîrziu, cîndva, să le mai privească şi alţii. Şi apoi, există un chip pe care încerc neîncetat să-l pictez sau să-l schiţez dar întotdeauna fără succes; şi asta mă scoate din sărite. Cît despre omul cu acest chip, nu mi-l pot smulge din minte — şi de fapt nici nu încerc vreodată s-o fac. Mă întreb dacă el se gîndeşte la mine; şi mă întreb dacă o să-l mai revăd vreodată. Apoi s-ar putea să urmeze o serie întreagă de alte nedumeriri — întrebări la care trebuie să răspundă timpul şi soarta — şi care să se încheie astfel: în timp ce la tot restul se poate răspunde afirmativ, mă întreb dacă mă voi căi vreodată de acest lucru — aşa cum mi-ar spune mătuşa mea că se va întîmpla, în cazul cînd ar şti la ce mă gîndesc. Vai, ce limpede îmi amintesc discuţia dintre noi două, în seara aceea, dinaintea plecării noastre la Londra, cînd şedeam împreună la gura sobei după ce unchiul se culcase pentru că-l apucase o uşoară criză de gută.

— Helen, spusese ea după ce stătuse o vreme pe gînduri, fără să scoată o vorbă, tu te gîndeşti vreodată la măritiş?

— Dar mătuşico, chiar foarte adesea.

— Şi întrezăreşti eventualitatea de a te căsători sau de a te logodi înainte de sfîrşitul sezonului monden?

— Uneori; dar nu mi se pare deloc probabil că se va întîmpla aşa.

— De ce anume?

— Pentru că, după cîte-mi închipui, trebuie să fie doar foarte, foarte puţini bărbaţi pe lume cu care mi-ar plăcea să mă mărit; şi dintre aceştia — atît de puţin numeroşi — am doar o şansă dintr-o mie să cunosc vreunul; şi chiar dacă l-aş cunoaşte, am doar o şansă la un milion să nu fie însurat sau să mă placă şi el pe mine.

— Ăsta nu e deloc un argument. Se prea poate să fie adevărat — şi eu sper că e adevărat, că sînt foarte puţini bărbaţii pe care i-ai alege tu de bunăvoie şi nesilită de nimeni. Într-adevăr, e greu de presupus ca tu să vrei să măriţi cu cineva, pînă cînd n-ai fost cerută în căsătorie; inima unei fete nu trebuie niciodată să fie cucerită fără a i se face curte insistent. Dar dacă acest lucru s-a întîmplat — dacă fortăreaţa inimii ei e asediată aşa cum se cuvine — în mod normal ea se predă mai devreme decît îşi poate da seama proprietara ei, şi adeseori împotriva propriei ei înţelepciuni şi în opoziţie cu toate ideile ei preconcepute despre omul pe care l-ar putea iubi. Asta în afară de cazul cînd se arată extrem de atentă şi de chibzuită. Acum, Helen, ţin să te previn în privinţa acestor lucruri şi să te rog din tot sufletul să fii precaută şi prudentă încă de la începutul drumului tău în viaţă şi să nu laşi să-ţi fure inima primul zevzec sau ticălos care o să vrea să pună stăpînire ea. Vezi tu, draga mea, n-ai decît optsprezece ani: mai ai o viaţă întreagă înainte şi nici unchiul tău, nici eu nu ne grăbim cîtuşi de puţin să scăpăm de tine. Şi aş putea să afirm cu convingere că peţitorii n-au să lipsească: te tragi dintr-o familie bună, ai o avere considerabilă şi perspective frumoase. Iar pe de altă parte, cred că n-ar fi rău să-ţi mai spun — fiindcă dacă nu ţi-o spun eu, o să ţi-o spună alţii — că pe deasupra eşti înzestrată şi cu o înfăţişare frumoasă — şi nădăjduiesc să n-ai niciodată motive s-o regreţi.

— Aşa sper şi eu, mătuşico; dar de ce te temi de lucrul ăsta?

— Pentru că, draga mea, frumuseţea este acea calitate care, aproape în egală măsură cu banii, constituie în general atracţia principală pentru cei mai ticăloşi dintre bărbaţi; de aceea are şanse de a aduce cu sine o mulţime de necazuri posesoarei ei.

— Ai avut şi tu necazuri de acest gen, mătuşico?

— Nu, Helen, mi-a spus ea cu un glas plin de gravitate şi de reproş, dar am cunoscut multe persoane care au avut. Şi unele, din nebăgare de seamă, au devenit victimele nenorocite ale înşelăciunii şi ipocriziei; iar altele, din pricina slăbiciunii, au căzut în capcane şi în ispite prea îngrozitoare pentru a mai fi descrise.

— Ei bine, eu n-am să dau dovadă nici ele lipsă de grijă, nici de slăbiciune.

— Helen! Nu te lăuda, ci mai degrabă păzeşte-te. Pune-ţi pavăză la ochi şi la urechi, pentru că prin ele se poate pătrunde în inima ta; şi pune-ţi altă pavăză gurii, prin care-ţi vorbeşte inima, ca nu cumva să te trădeze într-o clipă de lipsă de vigilenţă. Primeşte cu răceală şi cu calm orice fel de atenţii, pînă cînd te vei fi convins şi vei fi cîntărit şi chibzuit cum se cuvine meritele celui se aspiră la inima ta. Şi nu da voie afecţiunii tale să manifeste decît după ce a primit aprobarea înţelepciunii. Mai întîi cercetează; apoi încuviinţează; şi numai în al treilea rînd iubeşte. Ochii tăi să fie orbi faţă de orice atracţii din afară, urechile tale să fie surde la toate fascinaţiile linguşelilor şi ale vorbăriei uşuratice. Acestea nu sînt nimic — ba sînt mai rău decît nimic — sînt capcane şi ascunzişuri ale diavolului ca să ducă în ispită pe cei nechibzuiţi, spre propria lor distrugere. La urma urmei, ceea ce contează mai presus de toate sînt principiile morale; după ele vin înţelepciunea, onorabilitatea şi bogăţia cumpătată. De-ar fi să te măriţi cu bărbatul cel mai frumos, mai rafinat şi mai agreabil din lume, — judecat la suprafaţă — nici nu ştii ce nenorocire ar putea să te copleşească dacă în

cele din urmă ai constata că e un nemernic desfrînat sau un zevzec fără lecuire.

— Dar ce-au să se facă bieţii zevzeci şi desfrînaţi, mătuşico? Dacă toate fetele s-ar lua după sfaturile tale, atunci curînd ar veni sfîrşitul lumii.

— Nu te teme, draga mea! Zevzecii şi desfrînaţii din rîndurile bărbaţilor n-au să ducă niciodată lipsă de partenere, pentru că sînt tot atîtea persoane de felul lor şi în rîndurile sexului frumos; dar tu trebuie să-mi urmezi sfaturile. Şi să ştii că asta nu e ceva de rîs, Helen — îmi pare rău să văd că iei lucrurile în glumă. Te rog să mă crezi, căsătoria e o chestiune foarte serioasă.

Şi vorbea cu atîta gravitate încît cineva şi-ar fi putut lesne închipui că ştie toate acestea din propria ei experienţă, că a suferit de pe urma lor; dar n-am mai pus nici un fel de întrebări impertinente, i-am răspuns pur şi simplu:

— Asta ştiu, mătuşico. Şi ştiu că ceea ce spui e adevărat şi plin de înţelepciune. Dar nu e nevoie să te temi pentru mine, întrucît nu numai că eu socot a fi o greşeală să te măriţi cu un bărbat lipsit de minte sau moralitate, dar nici măcar n-aş fi ispitită vreodată s-o fac, pentru că n-aş putea să-l plac, chiar dacă ar fi cum nu se poate mai frumos şi mai atrăgător din alte puncte de vedere. L-aş urî, l-aş dispreţui, l-aş compătimi, mă rog, orice, dar de iubit nu l-aş putea iubi. Nu numai că afecţiunea mea ar trebui să se bazeze pe încuviinţarea minţii, dar aşa se va şi întîmpla, negreşit, căci fără acordul înţelepciunii, nu pot să-l iubesc. Şi nici nu mai e nevoie să adaug, cred, că ar trebui să am posibilitatea să-l respect şi să-l cinstesc pe bărbatul cu care mă mărit, şi nu numai să-l iubesc, deoarece fără asta nu l-aş putea iubi. Aşadar, poţi să fii liniştită.

— Nădăjduiesc din tot sufletul să fie aşa, mi-a răspuns ea.

— Dar eu ştiu precis că aşa stau lucrurile, am insistat.

— N-ai fost încă pusă la încercare, Helen, deocamdată nu putem decît să ne manifestăm speranţa, a adăugat ea în stilul ei rece şi chibzuit.

M-a supărat destul de tare neîncrederea ei; dar, pe de altă parte, nu sînt sigură că îndoielile ei erau total lipsite de înţelepciune; mă tem că în viaţă mi-a fost mult mai uşor să-mi amintesc de sfaturile ei decît să profit de ele. Mai mult decît atît, uneori am fost împinsă pînă acolo încît să pun sub semnul întrebării temeiul dogmelor ei în aceste privinţe. Se prea poate ca sfaturile ei să fie bune, ca sfaturi, sau cel puţin în punctele lor esenţiale; dar sînt destule lucruri pe oare ea le-a trecut cu vederea în calculele sale. Mă întreb dacă a fost vreodată îndrăgostită.

Mi-am început drumul în viaţă — sau prima campanie, cum îi zice unchiul — arzînd de speranţe şi închipuiri foarte luminoase — stîrnite mai ales de această conversaţie — şi plină de încredere în propria mea înţelepciune. La început m-au încîntat noutatea şi agitaţia veselă a vieţii noastre de la Londra; dar curînd am început să mă plictisesc şi să mă simt obosită de amestecul de violenţă şi constrîngere pe care-l aducea, şi să tînjesc după prospeţimea şi libertatea vieţii de acasă. Noile mele cunoştinţe, atît masculine cît şi feminine, mi-au dezamăgit aşteptările şi uneori m-au iritat, iar alteori m-au deprimat. Curînd m-am plictisit să le mai studiez particularităţile şi să rîd de slăbiciunile lor — cu atît mai mult cu cît eram obligată să-mi păstrez criticile numai pentru mine, deoarece mătuşa mea nici nu voia să le audă — iar aceste cunoştinţe — în special doamnele — păreau să fie supărător de lipsite de minte şi de inimă şi de naturaleţe. Domnii păreau oarecum superiori, dar poate că asta se datora faptului că-i cunoşteam mai puţin — dacă nu cumva faptului că mă flatau. Însă nu

m-am îndrăgostit de nici unul din ei; şi dacă atenţiile lor mă încîntau o clipă, în secunda următoare mă enervau pentru că mă făceau să mă supăr pe mine însămi dezvăluindu-mi vanitatea şi inspirîndu-mi teama că încep să devin şi eu ca unele dintre cucoanele pe care le dispreţuiam atît de aprig.

În special un gentleman mai bătrîior mă scotea din fire; era un vechi prieten, bogat, de-al unchiului meu şi am impresia că după părerea lui nu puteam face nimic mai bun decît să mă mărit cu el. Însă, pe lîngă că era bătrîn, mai era şi urît şi dezagreabil şi tare stricat, sînt sigură; deşi mătuşă-mea mă ocăra pentru că spuneam acest lucru; numai că şi ea recunoştea că domnul în cauză nu e un sfînt. Mai era şi altul mai puţin antipatic deşi încă şi mai plicticos pentru că era favoritul mătuşii care mereu mi-l vîra pe gît şi îl suia în slava cerului în faţa mea. Se numea domnul Boarham — dar eu prefer să-i scriu numele Bore'em[4] , întrucît era un pisălog nemaipomenit. Încă şi acum mă mai cuprind fiorii cînd îmi amintesc de glasul lui hîrîindu-mi neîncetat în urechi în timp ce şedea lîngă mine şi ţinea discursuri interminabile de cîte cel puţin o jumătate de oră, amăgindu-se singur cu ideea că-mi ridică nivelul intelectual prin informaţii utile sau încercînd să-mi insufle propriile lui dogme şi să îndrepte greşelile mele de judecată. Sau poate-şi închipuia că, vorbind, se coboară la nivelul meu şi mă amuză cu o conversaţie antrenantă. Şi totuşi aş putea să recunosc, că în linii mari, era un om destul de la locul lui; dacă ar fi păstrat distanţa cuvenită nu l-aş fi antipatizat niciodată. Dar aşa, era aproape imposibil să mă stăpînesc, deoarece nu numai că mă supăra, vîrîndu-se în sufletul meu, ci mă şi împiedica să mă bucur de o societate mai agreabilă.

---

[4] În engleză, *to bore* , înseamnă „a pisa” şi „a plictisi”; *Bore'em* ar însemna: „Plictiseşte-i”.

Într-o seară, la un bal, mă chinuise mai rău ca de obicei, şi răbdarea mea se istovise. Se părea că întreaga seară era sortită să fie insuportabilă; tocmai dansasem cu un cap sec de filfizon încrezut, după care se năpustise asupra mea domnul Boarham, avînd aerul că e hotărît să se ţină scai de mine pînă la sfîrşitul petrecerii. El personal nu dansa niciodată aşa că şedea acolo băgîndu-şi capul în obrazul meu şi lăsînd tuturor celor de faţă impresia că e un mare şi vestit curtezan. Şi în tot timpul acesta mătuşa ne privea cu ochi îngăduitori, de parcă i-ar fi urat succes. Degeaba am încercat să-l alung, lăsînd frîu liber simţămintelor mele de exasperare şi ajungînd să mă arăt de-a dreptul nepoliticoasă; nimic nu-l putea convinge că prezenţa lui e dezagreabilă. Tăcerea mea morocănoasă i se părea dimpotrivă, a fi un semn că-l ascult cu atenţie, vrăjită, şi asta îl făcea să vorbească şi mai mult. Îmi lua răspunsurile aspre drept replici spirituale ale unei fetişcane plină de vioiciune, care nu necesită decît mici reproşuri indulgente; iar cînd îl contraziceam net nu făceam decît să torn gaz peste foc şi el izbucnea cu noi valuri de argumente ca să-şi sprijine dogmele, şi revărsa asupra mea un potop nesfîrşit de raţionamente pentru a mă copleşi cu convingerile lui.

Dar printre cei prezenţi exista şi o persoană care părea să aprecieze mai just starea de spirit în care mă aflam. În preajma mea stătea în picioare un gentleman care de la o vreme urmărea cu atenţie conversaţia noastră, fiind în mod evident foarte amuzat de insistenţele lipsite de remuşcări ale partenerului meu, precum şi la enervarea mea făţişă. În sinea lui rîdea de asprimea şi maliţia tăioasă a răspunsurilor mele. Într-un tîrziu s-a retras însă şi s-a dus la stăpîna casei — după cît se pare pentru a cere să-mi fie prezentat, întrucît curînd după aceea s-au apropiat amîndoi de mine şi ea mi-a făcut cunoştinţă cu domnul Huntingdon, fiul unui regretat prieten al unchiului meu.

Domnul Huntingdon m-a invitat la dans. Bineînţeles că am consimţit cu bucurie. El mi-a rămas partener cît am mai stat la petrecene, ceea ce n-a durat prea multă vreme fiindcă mătuşă-mea, ca de obicei, a insistat foarte devreme să ne retragem.

Mi-a părut rău să plec de acolo întrucît constatasem că noua mea cunotşinţă e un partener foarte vesel şi amuzant. În tot ceea ce spunea şi făcea avea o uşurinţă şi o degajare graţioasă care oferea minţii un sentiment de tihnă şi posibilitatea de a se desfăşura în voie — după atîta constrîngere şi rigiditate politicoasă la care fusesem condamnată pînă atunci. Se prea poate să fi fost, într-adevăr, puţin cam prea multă îndrăzneală nesupravegheată în felul său de a se purta şi de a vorbi, dar eu eram atît de bine dispusă şi-i eram atît de recunoscătoare pentru că mă izbăvise de domnul Boarham, încît aceste lucruri nu mă supărau.

— Ei, Helen, acum îţi place mai mult domnul Boarham? m-a întrebat mătuşă-mea cînd ne-am instalat în trăsură şi am pornit spre casă.

— Mai puţin ca oricînd, i-am răspuns.

Mătuşă-mea a făcut o mutră nemulţumită, dar n-a mai insistat asupra acestui subiect. După o pauză a reluat:

— Cine era domnul cu care ai dansat la urmă şi care s-a dat peste cap să te ajute să-ţi pui şalul?

— Nu s-a dat deloc peste cap, mătuşă; n-a schiţat nici măcar gestul pînă nu l-a văzut pe domnul Boarham venind s-o facă; abia atunci s-a apropiat rîzînd şi a spus: „Stai că te apăr eu de năpasta asta”.

— Te întreb cine era? a stăruit mătuşa pe un ton grav şi glacial.

— Era domnul Huntingdon, fiul vechiului prieten al unchiului.

— L-am auzit pe unchiul tău vorbind de tînărul domn Huntingdon. Ştiu ce spunea: „E un băiat reuşit

tînărul Huntingdon, dar puţin cam uşuratic după cît am impresia”. Aşa că te-aş ruga frumos să bagi bine de seamă ce faci.

— Ce înseamnă „puţin cam uşuratic”? am întrebat eu.

— Înseamnă lipsit de scrupule şi principii morale şi înclinat să săvîrşească toate păcatele tinereţii.

— Dar l-am auzit pe unchiul spunînd că şi el a fost un mare uşuratic în tinereţe.

Mătuşa a clătinat sever din cap.

— Bănuiesc că atunci glumea, am zis eu, iar acum vorbea într-o doară — sau cel puţin eu nu pot crede că ochii aceia albaştri, zîmbitori, pot ascunde ceva rău în ei.

— Raţionamentul tău, Helen, e fals! zise mătuşa oftînd.

— Mă rog, dar ştii, mătuşico, trebuie să fim îngăduitori şi pe urmă eu nu cred că raţionamentul meu e fals. Mă pricep foarte bine la fizionomiile oamenilor şi întotdeauna le judec caracterul după înfăţişare — nu după urîţenie sau frumuseţe, ci după expresia feţei. De exemplu, judecîndu-te pe tine doar după expresie aş putea spune uşor că nu ai un temperament vesel şi optimist; pe faţa domnului Wilmot citesc că e un bătrîn destrăbălat şi nemernic, pe a domnului Boarham că nu e un partener agreabil şi pe a domnului Huntingdon că nu e nici un zevzec, nici un păcătos, deşi, poate, nu e un înţelept şi nici un sfînt — ceea ce n-are nici o importanţă pentru mine întrucît nu prea întrezăresc şansa de a-l revedea — decît cel mult ca un partener ocazional la vreo serată dansantă

Numai că lucrurile nu s-au întîmplat întocmai, pentru că l-am reîntîlnit chiar a doua zi dimineaţă. A venit în vizită la unchiul meu, scuzîndu-se că n-a făcut-o mai devreme, sub cuvînt că s-a întors abia de curînd de pe continent şi că pînă în seara anterioară nu aflase de sosirea unchiului meu la Londra.

Iar după aceea l-am întîlnit adeseori; uneori în public, alteori acasă, deoarece s-a arătat foarte asiduu în a-şi aduce omagiile prietenului său mai vîrstnic (care însă nu se considera cine ştie ce onorat de aceste atenţii).

— Mă întreb ce dracu o fi vrînd băiatul ăsta de vine atît de des pe aici? zicea odată unchiu-meu. N-ai putea să ne spui tu, Helen? Ha? Nu ţine cîtuşi de puţin la societatea mea şi nici eu la a lui — asta e sigur.

— Atunci aş prefera să i-o spui de la obraz, zise mătuşa-mea.

— Cum, dar de ce? Dacă n-am eu nevoie de el, poate că are altcineva (şi unchiul clipi şiret către mine). Şi pe urmă să ştii, Peggy, că are o avere frumuşică — nu e o pradă atît de bună ca Wilmot, dar bineînţeles că Helen nici n-ar vrea să audă de o asemenea partidă; pentru că nu ştiu cum se face, dar babalîcii ăştia nu prea au mare succes la fete tinere — cu toţi banii lor, şi başca toată experienţa lor. Fac prinsoare pe ce vrei că ea ar prefera să-l ia pe tînărul ăsta chiar şi fără o para chioară mai degrabă decît pe Wilmot care se scaldă în aur. Nu-i aşa Helen?

— Da, unchiule. Dar asta nu e cine ştie ce laudă pentru domnul Huntingdon, fiindcă aş prefera să rămîn fată bătrînă şi să n-am nici după ce bea apă, decît să fiu doamna Wilmot.

— Dar doamna Huntingdon? Ai prefera aceleaşi lucruri mai degrabă decît să fii doamna Huntingdon? Eh?

— Am să-ţi răspund după ce voi fi chibzuit cum se cuvine asupra acestei chestiuni.

— A, va să zică, această chestiune necesită chibzuială! Dar haide, spune-mi — ai prefera să fii fată bătrînă — ca să nu mai zic şi sărmană?

— Asta n-aş putea să spun pînă nu mă cere cineva de nevastă.

Şi am părăsit imediat încăperea ca să scap de continuarea interogatoriului. Dar peste cinci minute, uitîndu-mă de la fereastra odăii mele am dat cu ochii de domnul Boarham care se apropia de uşă. Am aşteptat aproape o jumătate de oră, într-o încordare foarte neplăcută, temîndu-mă în fiecare clipă să nu fiu chemată şi dorind zadarnic să-l aud că pleacă. Apoi mi-a ajuns la urechi zgomotul unor paşi care urcau scările şi mătuşă-mea a intrat în cameră, cu un aer grav, şi a închis uşa în urma ei.

— A venit domnul Boarham, Helen. Doreşte să-ţi vorbească.

— Vai, mătuşico! Nu poţi să-i spui că nu mă simt bine? Şi adevărul e că nici nu mă simt bine cînd mă gîndesc să dau ochii cu el.

— Prostii, draga mea! Nu e o chestiune cu care ne putem juca. A venit cu o treabă foarte importantă — să-ţi ceară mîna.

— Dar sper că voi i-aţi spus că nu stă în puterea voastră să i-o acordaţi? Ce drept a avut să mă ceară de la altcineva înainte de a mă întreba pe mine?

— Helen!

— Şi unchiul ce-a zis?

— A zis să el nu se amestecă în treaba asta; dacă ţie îţi face plăcere să accepţi prea amabila propunere a domnului Boarham, atunci poţi...

— Chiar aşa a spus, „prea amabila propunere”?

— Ba nu; a spus că dacă vrei să-l iei de bărbat îţi dă voie; iar dacă nu vrei, faci cum crezi de cuviinţă.

— A vorbit foarte chibzuit; şi dumneata ce-ai spus?

— N-are importanţă ce-am spus eu. Ce-o să zici tu — asta e întrebarea! Acuma stă şi aşteaptă să-ţi vorbească. Dar chibzuieşte bine înainte de a da ochii cu el; şi dacă ai intenţia să-l refuzi, fii bună, rogu-te, şi explică-mi motivele.

— Firește că am să-l refuz, însă trebuie să mă înveți cum s-o fac, pentru că vreau să fiu politicoasă și totuși hotărîtă. Iar după ce voi fi scăpat de el am să-ți expun și motivele.

— Ai un pic de răbdare, Helen. Șezi jos o clipă și liniștește-te. Domnul Boarham nu se grăbește prea tare fiindcă nu se îndoiește cîtuși de puțin că-l vei accepta. Iar eu vreau să stau de vorbă cu tine. Spune-mi, te rog, draga mea, ce obiecții ai împotriva lui? Negi că e un bărbat onorabil și de caracter?

— Nu.

— Negi că e cu scaun la cap, cumsecade și vrednic de respect?

— Nu; se prea poate să aibă toate aceste calități, dar...

— Iarăși dar, Helen! Cîți bărbați ca el crezi că ai să ai șansa de a întîlni în lume? Onorabil, corect, înțelept, de treabă și respectabil! Oare toate astea alcătuiesc un caracter de duzină, încît să poți respinge pe posesorul unor calități atît de nobile fără să șovăi măcar o clipă? Da, da, le poți numi cu adevărat nobile, pentru că trebuie să te gîndești la înțelesul deplin al fiecăruia dintre ele și la nenumăratele virtuți fără pereche cuprinse în ele (și aș mai putea adăuga multe altele la această listă) și să nu uiți că toate acestea sînt așternute azi la picioarele tale; stă în puterea ta să-ți asiguri pe viață această neprețuită binecuvîntare — un soț venerabil și minunat, care te iubește din toată inima, dar nu chiar atît de nebunește încît să fie orb la defectele tale și care te va călăuzi de-a lungul întregii călătorii a vieții și-ți va fi tovarăș în fericirea eternă! Gîndește-te că...

— Dar îl urăsc, mătușico! i-am spus eu întrerupînd acest șuvoi neobișnuit de elocință.

— Îi urăști, Helen? Dar poate fi ăsta un lucru creștinesc? Să-l urăști! Cînd el e un om atît de cumsecade!

— Nu-l urăsc ca om, ci ca soţ. Ca om îl iubesc atît de mult încît îi doresc o soţie mai bună decît mine — una la fel de bună ca el sau chiar mai bună — dacă acest lucru ţi se pare cu putinţă — cu condiţia ca ea să poată să-l placă; dar eu n-aş putea niciodată să-l plac, aşa că...

— Dar de ce nu? Ce ai împotriva lui?

— În primul rînd că are cel puţin patruzeci de ani — ba chiar mai mult, după cîte cred — pe cînd eu n-am decît optsprezece; în al doilea rînd, e îngust la minte şi cum nu se poate mai intolerant; în al treilea rînd, gusturile şi sentimentele lui se deosebesc total de ale mele; în al patrulea rînd chipul, glasul şi purtarea lui îmi sînt cît se poate de antipatice; şi, în sfîrşit, simt împotriva întregii sale persoane o aversiune peste care nu voi putea niciodată să trec.

— Atunci e de datoria ta să treci peste ea! Şi te rog să-l compari o clipă cu domnul Huntingdon şi, lăsînd la o parte frumuseţea (care nu contribuie cu nimic la meritele omului sau la fericirea căsniciei, şi despre care ai spus chiar tu de atîtea ori că n-o socoteşti de mare importanţă) spune-mi te rog, care e mai bun dintre ei?

— N-am nici cea mai mică îndoială că domnul Huntingdon e un bărbat mult mai bun decît îl consideri dumneata, dar acum nu vorbim despre el, ci despre domnul Boarham. Şi aş prefera să-mi petrec tinereţea şi restul vieţii şi bătrîneţea în singurătate mai degrabă decît să fiu soţia lui. S-ar cădea deci să cobor chiar acum să-i spun acest lucru, ca să nu-l mai ţin într-o aşteptare încordată — aşa că dă-mi voie să mă duc.

— Dar nu-l respinge categoric; lui nici prin cap nu-i trece una ca asta şi s-ar simţi foarte ofensat. Spune-i mai degrabă că deocamdată nu te gîndeşti la căsătorie...

— Ba mă gîndesc.

— Sau spune-i că doreşti să-l cunoşti mai bine.

— Dar nu doresc deloc să-l cunosc mai bine — aş zice chiar dimpotrivă.

Şi fără să mai aştept alte sfaturi sau recomandări am ieşit din cameră şi m-am dus la domnul Boarham. El se plimba în sus şi-n jos prin salon fredonînd crîmpeie de melodii şi rozîndu-şi capul bastonului.

— Scumpa mea domnişoară, mi-a zis el înclinîndu-se şi zîmbindu-mi afectat, cu un aer superior şi complezent, am primit permisiunea amabilă a bunului dumitale tutore...

— Ştiu domnule — i-am zis eu dorind să scurtez pe cît posibil această scenă — şi vă sînt cît se poate de îndatorată pentru preferinţa manifestată de dumneavoastră, dar mă văd silită să refuz onoarea ce doriţi să mi-o acordaţi, pentru că, după părerea mea, nu sîntem făcuţi unul pentru celălalt, lucru pe care l-aţi descoperi şi dumneavoastră foarte curînd, dacă am face această încercare.

Mătuşa mea avusese dreptate: era absolut evident că domnul Boarham nu se îndoise nici o clipă că-l voi accepta, iar ideea unui refuz categoric era departe de a-i fi trecut măcar prin minte. Era uluit — uimit de un asemenea răspuns, dar prea neîncrezător ca să se ofenseze de-a binelea. Şi, după o oarecare şovăială, reveni la atac.

— Ştiu, draga mea, că există o diferenţă considerabilă între noi în ceea ce priveşte vîrsta, temperamentul, şi poate chiar şi cîteva alte lucruri. Dar dă-mi, te rog, voie să te asigur că nu mă voi arăta atît de sever încît să bag în seamă toate defectele şi slăbiciunile unei firi ţinere şi focoase ca a dumitale. Şi cu toate că le recunosc în sinea mea şi chiar le critic cu o grijă părintească, rogu-te, crede-mă, că nici un îndrăgostit tînăr n-ar putea manifesta o îngăduinţă mai tandră faţă de obiectul afecţiunilor lui, decît am eu pentru dumneata. Pe de altă parte, dă-mi voie să sper că experienţa mea mai îndelungată şi obişnuinţa

meditaţiei mai serioase nu mă vor face să scad în ochii dumitale, întrucît mă voi strădui să mă port în aşa fel încît toate aceste lucruri să ducă la fericirea dumitale. Ei, hai! Ce zici? Să lăsăm la o parte prefăcătoria şi capriciile domnişoarelor şi să te auzim vorbind deschis!

— Am să vorbesc deschis, însă numai pentru a repeta ceea ce am spus mai înainte şi anume că-s sigură că nu sîntem făcuţi unul pentru altul.

— Chiar aşa crezi?

— Da.

— Dar nu mă cunoşti destul... Doreşti probabil să mă vezi mai mult... o perioadă mai îndelungată în care să...

— Nu, cîtuşi de puţin. Niciodată n-am să vă cunosc mai bine şi de fapt vă cunosc mai bine decît dumneavoastră pe mine, pentru că altfel nici cu gîndul n-aţi fi gîndit să vă legaţi viaţa de o persoană atît de nepotrivită, atît de necorespunzătoare pentru dumneavoastră din absolut toate punctele de vedere.

— Dar, scumpa mea domnişoară, eu nu caut perfecţiunea şi pot uşor scuza...

— Vă mulţumesc, domnule Boarham, dar nu vreau să abuzez de bunătatea dumneavoastră. Puteţi să vă păstraţi indulgenţa şi înţelepciunea pentru ceva mai meritoriu, care să nu le supună la o încercare atît de grea.

— Dar dă-mi voie să te rog să-ţi consulţi mătuşa; sînt sigur că această admirabilă doamnă va...

— Am consultat-o şi ştiu că dorinţele ei coincid cu ale dumneavoastră. Dar în asemenea chestiuni importante îmi iau permisiunea de a judeca singură lucrurile; şi nici un fel de argument sau metodă de convingere nu-mi pot schimba înclinaţiile şi nici nu mă pot face să cred că un asemenea pas e de natură să aducă fericirea mea sau a dumneavoastră. Mă şi mir cum un bărbat cu experienţa şi judecata

dumneavoastră s-a putut gîndi să-şi aleagă o asemenea soţie?

— Ha, mă rog! — mi-a răspuns el. De asta m-am mirat şi eu uneori. Uneori mi-am zis: „Ei, Boarham, după ce umbli tu acum? Bagă bine de seamă, băiete, ai grijă înainte de a sări! E o fiinţă dulce şi fermecătoare, dar nu uita că lucrurile care constituie cele mai strălucitoare atracţii pentru un îndrăgostit, se dovedesc prea adesea a fi cele mai mari chinuri pentru soţ!” Te asigur, domnişoară, că n-am făcut această alegere fără a reflecta şi a chibzui pe îndelete. Din pricina aparentei nesăbuinţe a acestei căsătorii, am petrecut multe ceasuri de nelinişte în timpul zilei şi de nesomn în timpul nopţii; dar în cele din urmă am ajuns la convingerea că de fapt nu e un lucru chiar aşa de imprudent. Am văzut că aleasa inimii mele are şi ea lipsurile ei, dar am crezut că printre acestea nu se numără şi tinereţea ei, care e mai degrabă o făgăduială a unor virtuţi încă neînflorite, un temei solid de a presupune că micile ei defecte de temperament şi greşeli de judecată, gîndire sau comportare, nu sînt iremediabile şi ar putea fi uşor înlăturate sau micşorate prin eforturile răbdătoare ale unui sfetnic atent şi înţelept. Iar în acele privinţe în care n-aş izbuti s-o luminez şi s-o stăpînesc, am socotit că aş putea foarte bine să încerc s-o iert ţinînd seama de numeroasele ei calităţi. Aşadar, mult iubita mea fetiţă, de vreme ce eu sînt mulţumit, nu văd de ce ar trebui să ai tocmai dumneata obiecţii — sau cel puţin de ce cu gîndul la avantajul meu?

— Dar ca să vă spun adevărul, domnule Boarham, eu obiectez în special cu gîndul la propriul meu avantaj; aşa că mai bine... să lăsăm baltă subiectul (şi era să adaug „pentru că e cum nu se poate mai inutil să-l continuăm” dar el, încăpăţînîndu-se, m-a întrerupt cu cuvintele):

— Şi de ce mă rog? Te-aş iubi, te-aş înconjura cu atenţiile mele, te-aş ocroti etc., etc.

N-am să mă mai ostenesc să aştern pe hîrtie relatarea tuturur celor petrecute între noi. E suficient să spun că domnul Boarham s-a dovedit tare enervant şi foarte greu de convins că eu chiar cred ceea ce spun şi că sînt cu adevărat atît de îndărătnică şi de oarbă faţă de propriile mele interese încît nu există nici cea mai mică şansă ca el sau mătuşa mea să fie vreodată în stare să-mi înfrîngă obiecţiile. De fapt, nici nu sînt sigură că am izbutit pînă la urmă, deşi — plictisită şi istovită de revenirea lui insistentă la aceeaşi idee şi de repetarea de nenumărate ori a aceloraşi şi aceloraşi argumente, ceea ce mă silea să dau şi eu aceleaşi răspunsuri — într-un tîrziu l-am înfruntat brusc şi aspru şi ultimele mele cuvinte au fost:

— Vă spun limpede şi răspicat că lucrul e cu neputinţă. Nici un fel de considerente nu mă pot determina să fac o căsătorie contra înclinaţiilor mele fireşti. Vă respect — sau cel puţin v-aş respecta dacă aţi binevoi să vă purtaţi ca un om înţelept — dar nu vă pot iubi şi n-aş putea niciodată să vă iubesc — şi cu cît vorbiţi mai mult, cu atît mă îndepărtaţi mai tare de dumneavoastră; aşa că vă rog frumos să nu mai insistaţi.

Drept care mi-a spus la revedere şi s-a retras, fără doar şi poate descumpănit şi ofensat; dar cu siguranţă că asta nu era vina mea.

CAPITOLUL XVII

A DOUA ZI M-AM DUS CU UNCHIUL şi mătuşa la un dineu în casa domnului Wilmot. La el stăteau două reprezentante ale sexului frumos: nepoata lui, Anabella, o strălucitoare şi cuceritoare fată — sau mai

degrabă tînără — de vreo douăzeci şi cinci de ani, prea mare cochetă pentru a se căsători, după cum afirma chiar ea, dar foarte admirată de bărbaţi care o decretau unanim o femeie splendidă — şi blînda ei verişoară, Milicent Hargrave, care m-a plăcut foarte tare, luîndu-mă drept o fiinţă mult mai bună decît eram. Şi eu la rîndul meu am plăcut-o foarte tare. Am s-o exclud cu desăvîrşire pe biata Milicent din criticile mele generale îndreptate împotriva cunoştinţelor mele feminine. Dar nu datorită ei sau verişoarei ei am pomenit de această serată, ci datorită altui musafir al domnului Wilmot, şi anume domnul Huntingdon. Am motive serioase să-mi amintesc de prezenţa lui acolo, pentru că a fost ultima dată cînd l-am văzut.

N-a stat lîngă mine la masă, întrucît soarta a vrut ca lui să i se dea în grijă o văduvă bătrînă şi corpolentă şi ca eu să fiu condusă în sufragerie de domnul Grimsby, un prieten de-al lui, dar un bărbat care-mi era tare antipatic: avea în înfăţişarea lui ceva sinistru, iar în comportare un amestec de ferocitate ascunsă şi de nesinceritate greţoasă, pe care nu le puteam suporta. În treacăt fie spus, ce obicei plictisitor şi supărător e ăsta — una dintre numeroasele surse de enervare cumplită din această viaţă ultracivilizată: dacă domnii trebuie neapărat să le conducă pe doamne în sufragerie de ce să nu-şi poată alege *pe* cea care le place cel mai mult?

Şi totuşi, nu sînt sigură că domnul Huntingdon m-ar fi luat pe mine dacă ar fi avut libertatea de a-şi face singur alegerea. E foarte posibil s-o fi preferat pe domnişoara Wilmot, pentru că ea se arăta înclinată să-i absoarbă pe de-a-ntregul atenţia, iar el nu părea să aibă nimic împotrivă să-i aducă omagiul solicitat de ea. Sau cel puţin asta era impresia pe care mi-o făceau cînd îi vedeam sorbind şi rîzînd împreună şi schimbînd priviri peste masă, neglijîndu-i, şi în mod evident, jignindu-i pe vecinii lor respectivi. La fel şi după aceea,

cînd bărbaţii au revenit în mijlocul nostru, în salon, iar domnişoara Wilmot, imediat după intrarea lui, l-a strigat cu glas tare ca să arbitreze o dispută dintre ea şi o altă doamnă; el a răspuns cu multă grabă şi promptitudine la chemare şi fără o clipă de şovăială a dat verdictul în favoarea ei, deşi după părerea mea n-avea cîtuşi de puţin dreptate, iar apoi a rămas să flecărească foarte familiar cu ea şi cu un grup de alte cucoane. În acest timp eu şedeam împreuna cu Milicent Hargrave, în capătul celălalt al încăperii, trecînd în revistă cîteva desene de-ale ei şi, la rugămintea ei insistentă, ajutînd-o cu observaţiile mele critice şi cu sfaturile mele. Dar în ciuda eforturilor pe care le făceam de a rămîne cît mai calmă, atenţia mea fugea mereu de la desene către grupul cel vesel şi în pofida dorinţelor raţiunii mele, simţeam cum îmi sporeşte mînia şi fără îndoială îmi pălesc obrajii; Milicent, remarcînd că trebuie să mă fi plictisit de mîzgălelile ei, m-a rugat să mă alătur acum celorlalţi şi să amîn pentru altă ocazie cercetarea restului schiţelor. Dar tocmai cînd o asiguram că n-am nici o dorinţă de a mă duce la musafiri şi că nu sînt plictisită, însuşi domnul Huntingdon s-a apropiat de măsuţa rotundă la care ne aflam.

— Ale dumitale sînt? a întrebat el ridicînd neglijent una dintre schiţe.

— Nu, ale domnişoarei Hargrave.

— A, da? Ei, stai să ne uităm totuşi la ele.

Şi, nebăgînd în seamă protestele domnişoarei Hargrave cum că n-ar merita să fie privite, îşi trase un scaun lîngă mine şi primind desenele unul cîte unul din mîna mea, le examină pe rînd şi le aruncă pe masă, dar nu spuse un cuvînt despre ele, deşi vorbea neîncetat. Nu ştiu ce-o fi zis Milicent Hargrave despre o asemenea purtare, dar mie mi se păru conversaţia lui extrem de interesantă, deşi după cum am descoperit ulterior, cînd am ajuns s-o analizez, ea se mărginea în

special la zeflemisirea diferiţilor membri ai societăţii prezente. Şi cu toate că el a făcut vreo cîteva observaţii inteligente, şi unele extrem de amuzante, nu cred că în ansamblu conversaţia lui ar părea cine ştie ce reuşită dacă ar fi s-o aştern aici, pe hîrtie, aşa lipsită de sprijinul ocazional al privirilor, tonului, gesturilor şi al acelui farmec inefabil, dar permanent, care arunca un nimb de lumină în jurul tuturor lucrurilor pe care le spunea şi le făcea, şi datorită căruia era o încîntare să-i priveşti faţa şi să asculţi muzica glasului său, chiar dacă n-ar fi spus decît nimicuri şi prostii. Tocmai de aceea m-am supărat atît de tare pe mătuşa-mea cînd a pus capăt acestei bucurii venind, foarte calmă şi hotărîtă, spre noi sub cuvînt că vrea să vadă desenele — de care puţin îi păsa de fapt şi la care nici nu se pricepea cîtuşi de puţin. În timp ce se prefăcea că le priveşte i s-a adresat domnului Huntingdon, compunîndu-şi cea mai rece şi mai dezagreabilă mutră pe care şi-o putea lua, şi dînd drumul la o serie întreagă de întrebări şi remarci banale şi supărător de rigide, anume ca să-i abată atenţia de la mine — şi, după cîte mi s-a părut, anume ca să mă supere. Întrucît parcursesem întreg albumul i-am lăsat discutînd — fără să mă gîndesc măcar o clipă cît de ciudat ar putea să pară gestul meu, — şi m-am aşezat pe o canapea, departe de restul societăţii, la început, pur şi simplu, pentru a mă lăsa pradă supărării de moment, iar apoi pentru a-mi savura în linişte gîndurile.

Dar n-am fost lăsată multă vreme singură deoarece domnul Wilmot — cel mai puţin binevenit dintre toţi bărbaţii — a profitat de izolarea mea pentru a se istala lîngă mine. Mă măgulisem cu gîndul că în toate ocaziile anterioare îi respinsesem atît de bine avansurile, încît nu mai aveam de ce să mă tem din pricina nefericitei lui preferinţe pentru mine; dar se pare că mă înşelasem, atît de mare îi era încrederea —

fie în bogăţia lui, fie în rămăşiţele forţei sale de atracţie — şi atît de fermă îi era convingerea că femeile sînt slabe din fire, încît s-a considerat îndreptăţit să reia ofensiva. A făcut-o cu o ardoare reînnoită, înflăcărată şi de cantitatea de vin pe care o băuse — ceea ce-l făcea de o mie de ori mai dezgustător. Dar oricît de multă oroare îmi inspira în momentul acela, nu voiam să fiu nepoliticoasă cu el întrucît eram în casa lui şi tocmai mă bucuram de ospitalitatea ce mi-o oferise. Pe de altă parte, nici nu mă pricepeam să resping în mod politicos, dar hotărît, un bărbat. Şi chiar dacă aş fi ştiut s-o fac, nu mi-ar fi fost de prea mare folos, pentru că el avea o minte mult prea grosolană ca să simtă un refuz care nu era la fel de limpede şi categoric ca propria lui neruşinare. Consecinţa a fost că a devenit din ce în ce mai scîrbos în insistenţele lui amoroase şi din ce în ce mai respingător în înfierbîntarea lui, aşa că fusesem împinsă pînă la culmea disperării; tocmai eram pe punctul de a spune Dumnezeu ştie ce, cînd am simţit că mîna mea atîrnată de braţul canapelei e prinsă deodată de o altă mînă şi strînsă cu delicateţe, dar cu multă căldură. Instinctiv am ghicit cine face acest lucru şi, ridicînd ochii, am fost mai degrabă încîntată decît mirată să-l văd pe domnul Huntingdon revărsîndu-şi zîmbetul asupra mea. Mi s-a părut că-mi întorc privirile de la nu ştiu ce diavol din purgatoriu către un înger al luminii venit să-mi vestească sfîrşitul răstimpului de chinuri.

— Helen, mi-a zis el (adeseori îmi spunea Helen şi eu nu m-am supărat niciodată de libertatea pe care şi-o lua), aş vrea să te uiţi la tabloul ăsta. Sînt convins că domnul Wilmot te va scuza o clipă.

M-am ridicat în mare grabă. El mi-a prins braţul într-al lui şi m-a condus de-a curmezişul camerei către o splendidă pînză a lui Van Dyke pe care o observasem înainte, dar nu o cercetasem îndeajuns. După ce am

contemplat-o în tăcere o clipă, tocmai începeam să-i comentez frumuseţile şi particularităţile, cînd, strîngîndu-mi în joacă mîna pe care o păstrase încă într-a lui, m-a întrerupt cu următoarele cuvinte:

— Lasă în pace tabloul, că nu pentru el te-am adus aici; am vrut doar să te scap de destrăbălatul ăla bătrîn şi ticălos de colo care se uită acum cu aerul că ar vrea să-mi ceară satisfacţie pentru acest afront.

— Îţi rămîn foarte îndatorată, i-am spus. E a doua oară cînd mă izbăveşti de o asemenea societate dezagreabilă.

— Nu e cazul să-mi fii prea recunoscătoare, mi-a răspuns. N-am făcut-o numai din amabilitate faţă de dumneata, ci parţial şi din dorinţa de a-i necăji pe cei ce te torturează. Aşa că sînt încîntat cînd le pot face un deserviciu babalîcilor, deşi nu cred că am motive prea grave să-mi fie frică de ei ca rivali. Sau crezi că am, Helen?

— Ştii bine că-i detest pe amîndoi.

— Şi pe mine?

— Pe dumneata n-am nici un motiv să te detest.

— Dar care-ţi sînt sentimentele faţă de mine? Helen... vorbeşte! Cu ce ochi mă priveşti?

Şi din nou îmi strînse mîna; dar m-am temut că purtarea lui denotă mai mult conştiinţa puterii pe care o exercită decît tandreţe; impresia mea era că n-avea nici un drept să smulgă de la mine mărturisirea unui sentiment cînd el personal nu făcuse nici o asemenea confesiune, aşa că nu prea ştiam ce să-i răspund. În cele din urmă i-am spus:

— Dar dumneata cu ce ochi mă priveşti?

— Îngerul meu dulce, te ador! Te...

— Helen, vino te rog încoace o clipă, răsună limpede glasul scăzut al mătuşii mele, aflată la un pas de noi. Cînd l-am părăsit, mormăia blesteme împotriva îngerului său rău.

— Da, mătuşico, ce este? Ce doreşti? am întrebat-o urmînd-o pînă în dreptul ferestrei.

— Doresc să stai cu ceilalţi musafiri, acolo unde ţi-e locul, mi-a răspuns ea privindu-mă cu severitate. Dar te rog să mai zăboveşti o clipă aici pînă cînd îţi mai scade puţin îmbujorarea aceasta supărătoare şi pînă ce ochii tăi îşi vor recăpăta expresia firească. Mi-ar fi ruşine dacă te-ar vedea cineva în starea în care te afli.

Bineînţeles o asemenea observaţie n-a avut darul să micşoreze „îmbujorarea supărătoare"; dimpotrivă, am simţit cum faţa mi se împurpurează de văpăi înzecite aprinse de un tumult de emoţii, dintre care cea predominantă era furia crescînd a indignării. Dar nu i-am răspuns nimic, ci doar am dat la o parte perdeaua şi am privit afară în noapte, sau mai bine zis în piaţa luminată de felinare.

— Domnul Huntingdon te cerea de nevastă, Helen? a întrebat mult prea vigilenta mea rudă.

— Nu.

— Dar atunci ce spunea? Vorbele pe care le-am auzit cam aşa sunau.

— Nu ştiu prea bine ce mi-ar fi zis dacă nu l-ai fi întrerupt dumneata.

— Şi spune-mi, Helen, l-ai fi acceptat dacă te-ar fi cerut de nevastă?

— Bineînţeles că nu, fără a vă fi consultat pe dumneata şi pe unchiul.

— A! îmi pare bine, draga mea, că ţi-ai păstrat măcar atîta înţelepciune. Ei — adăugă ea după o pauză de o clipă — acuma socot că pentru o seară ai atras destul privirile oamenilor. După cîte văd, cucoanele se uită la noi cu ochi curioşi. Am să mă duc la ele. Să vii şi tu cînd vei fi destul de calmă ca să-ţi recapeţi înfăţişarea obişnuită.

— Dar sînt destul de calmă.

— Atunci vorbeşte mai uşurel; şi nu avea aerul ăsta maliţios, îmi zise mătuşa pe un ton liniştit, dar

enervant. Curînd ne vom întoarce acasă şi atunci voi avea multe să-ţi spun — adăugă ea cu o solemnitate plină de subînţelesuri.

Aşadar, ducîndu-mă acasă, eram pregătită pentru o predică înspăimîntătoare. În timpul scurtei noastre călătorii cu trăsura nici una dintre noi n-a spus mare lucru. Dar de îndată ce am intrat în camera mea şi m-am trîntit într-un fotoliu, ca să meditez la întîmplările zilei, mătuşa a venit după mine şi după ce a trimis-o de acolo pe Rachel, care îmi punea, cu grijă, la păstrare podoabele, a închis uşa. Trăgîndu-şi un scaun lîngă mine — sau mai bine zis în unghi drept cu al meu — s-a aşezat. Cu tot respectul cuvenit, i-am oferit locul meu mult mai comod Dar ea l-a refuzat şi a deschis astfel discuţia:

— Helen, îţi aminteşti de conversaţia noastră din penultima seară înainte de plecarea de la Staningley?

— Da, mătuşico.

— Şi-ţi aduci aminte că te-am prevenit să nu laşi să-ţi fure inima vreunul dintre cei care nu merită s-o stăpînească? Şi să nu înconjuri cu afecţiunea ta o persoană care nu e demnă de aprobare, dacă raţiunea şi judecata nu-şi dau acordul?

— Da, însă raţiunea mea...

— Iartă-mă, te rog: să-ţi mai aduc aminte cum m-ai asigurat că n-o să am nici un prilej de nelinişte din pricina ta? Că nu vei fi niciodată ispitită să te măriţi cu un bărbat lipsit de înţelepciune sau de scrupule, indiferent cît de frumos sau de fermecător ar putea fi, deoarece n-ai fi în stare să-l iubeşti, ci ai avea pentru el doar ură, dispreţ, milă — orice numai dragoste nu. Nu sînt exact astea vorbele tale de atunci?

— Da, însă...

— Şi n-ai spus că afecţiunea ta trebuie să se întemeieze pe aprobarea minţii; că dacă n-ai putea să înconjuri persoana respectivă cu aprobare şi cinstire şi respect ai fi incapabilă s-o iubeşti?

— Ba da, însă de data asta îl aprob, îl cinstesc şi-l respect...

— Cum aşa, draga mea? Domnul Huntingdon este un bărbat cumsecade?

— E un om mult mai bine decît ţi-1 închipui.

— Ceea ce spui n-are nici o noimă. Eu te întreb dacă e un om cumsecade?

— Da, în unele privinţe. E foarte agreabil.

— Dar e un om cu principii sănătoase?

— Poate că nu chiar aşa; dar asta nu e din cauză că n-ar avea judecată. Dacă ar avea pe cineva care să-l sfătuiască şi să-i amintească ce e bine de făcut...

— Tu crezi că el ar învăţa şi probabil că ai fi gata oricînd să-ţi asumi sarcina de a-i fi povăţuitoare? Dar, draga mea, el este — cred — cu cel puţin zece ani mai mare decît tine şi deci cum se face că tu eşti atît de precoce în ceea ce priveşte perfecţiunea morală?

— Mulţumită dumitale, mătuşico, am fost binecrescută şi am avut întotdeauna dinaintea mea exemple frumoase — lucru care, foarte, probabil, nu s-a întîmplat şi cu el; şi pe lîngă asta, el are un temperament foarte vioi şi o fire veselă şi pripită, pe cînd eu sînt înclinată de la natură către reflecţie.

— Ei poftim, acuma prin propria ta mărturisire ai arătat că el e lipsit de înţelepciune şi de principii sănătoase...

— Atunci înţelepciunea şi principiile mele îi stau la dispoziţie şi le voi pune în slujba lui...

— Asta sună foarte prezumţios, Helen! Eşti atît de înfumurată încît crezi că ai aceste calităţi într-o măsură îndestulătoare pentru amîndoi; şi-ţi închipui că destrăbălatul tău vesel şi nesocotit s-ar lăsa călăuzit de o fetişcană ca tine?

— Nu; nici n-aş dori să-l călăuzesc; dar cred că aş putea avea destulă influenţă pentru a-l cruţa de anumite greşeli şi aş socoti că nu mi-am irosit zadarnic

viaţa dacă mi-aş petrece-o făcînd eforturi pentru a salva de la ruină o fire atît de nobilă. El mă ascultă întotdeauna cu atenţie cînd îi vorbesc serios (şi eu îmi iau foarte des îndrăzneala de a-l ocărî pentru obiceiul lui de a vorbi într-o doară). Uneori zice că dacă m-ar avea de-a pururi alături de el n-ar face şi n-ar spune niciodată vreun lucru rău şi că o scurtă conversaţie cu mine, în fiecare zi, ar face din el pur şi simplu un sfînt. Se prea poate să fi fost în parte glumă şi în parte linguşeală, dar oricum...

— Dar oricum, tu crezi că ăsta ar putea să fie adevărul?

— Dacă cred totuşi că există o părticică de adevăr în aceste vorbe, o fac nu numai din pricina încrederii în propriile mele puteri, ci datorită încrederii în bunătatea cu care l-a înzestrat natura. Şi ştii, mătuşico, n-ai nici un drept să-l numeşti destrăbălat; e departe de a fi aşa ceva.

— Cine ţi-a mai spus şi asta, draga mea? Ce-a fost povestea aceea despre legătura lui cu o femeie măritată — lady cum îi zice — parcă chiar domnişoara Wilmot ţi-a povestit deunăzi istoria?

— Era o minciună, o minciună! am strigat. Nu cred o iotă din toată povestea asta.

— Aşadar, socoţi că e un tînăr virtuos şi cu o purtare frumoasă?

— Nu ştiu nimic concret cu privire la viaţa lui. Ştiu doar că n-am auzit nimic categoric împotriva lui — sau în orice caz nici un lucru care putea fi dovedit. Şi atîta vreme cît oamenii nu-şi pot dovedi acuzaţiile calomnioase, refuz să-i cred. Şi eu asta ştiu, că dacă a făcut unele greşeli, e vorba de lucruri obişnuite pentru tineret, lucruri cărora nimeni nu le dă nici o atenţie. Pentru că văd că toată lumea îl place şi toate mamele îi zîmbesc, iar fiicele lor — şi chiar domnişoara Wilmot personal— se arată prea bucuroasă să-i poată atrage atenţia.

— Helen, e posibil ca lumea să socoată aceste păcate scuzabile; se prea poate ca unele mame, lipsite de principii sănătoase, să se dea peste cap pentru a pune mîna pe un tînăr bogat, fără să ţină seama de caracterul sau reputaţia lui. Şi se prea poate ca nişte fetişcane fără minte să se bucure că sînt în stare să cîştige zîmbetele unui gentilom atît de chipeş, fără a-şi da osteneala să pătrundă dincolo de pojghiţa de suprafaţă. Dar eram convinsă că tu ai mai multă înţelepciune, că vezi cu ochi mai buni decît ele şi că nu ai judecata lor pripită. Nu credeam că tu vei socoti aceste păcate nişte mici greşeli scuzabile.

— Şi nici n-o fac, mătuşico; dar dacă urăsc păcatele, îl iubesc pe păcătos; şi aş face tot ce-aş putea pentru mîntuirea lui chiar dacă am presupune că bănuielile tale sînt, în linii mari, adevărate — ceea ce nu cred şi nu voi crede niciodată.

— Ei bine, draga mea, întreabă-l pe unchiul tău în ce fel de companie se învîrte domnul Huntingdon — întreabă-l dacă nu e adevărat că s-a înhăitat cu o ceată de tineri depravaţi pe care-i numeşte prietenii lui — veselii lui tovarăşi de chefuri. Cea mai mare plăcere a lor este să se bălăcească în vicii şi să se ia la întrecere pentru a vedea care poate alerga mai repede şi mai departe pe poteca pierzaniei.

— Atunci îl voi salva din ghearele lor.

— Vai, Helen, Helen! Tu nici nu-ţi dai seama ce nenorocire ar fi să-ţi uneşti soarta cu cea a unui om ca el!

— Mătuşico, am atîta încredere în el, în ciuda tuturor lucrurilor pe care mi le spui, încît cu dragă inimă mi-aş risca propria fericire pentru şansa de a i-o asigura pe a lui. Sînt hotărîtă să las bărbaţii mai buni pe seama acelor femei care nu se gîndesc decît la propriile lor avantaje. În cazul cînd a greşit vreodată, voi considera că viaţa mea n-a fost inutilă dacă o voi dedica mîntuirii lui de consecinţele erorilor săvîrşite

mai demult, dacă mi-o voi închina strădaniei de a-l readuce pe poteca virtuţii.

Aici discuţia s-a încheiat pentru că în acest moment s-a auzit glasul unchiului meu care striga tare, din camera lui, chemînd-o pe mătuşica să vină la culcare. Unchiul era prost dispus în seara aceea pentru că i se agravase criza de gută. Îl chinuia din ce în ce mai rău de cînd venisem de la Londra, aşa că a doua zi dimineaţă mătuşa a profitat de această împrejurare pentru a-l convinge să se întoarcă imediat la ţară, fără să mai aştepte sfîrşitul sezonului monden. Doctorul lui a sprijinit şi a întărit argumentele aduse de ea, şi contrar obiceiurilor binecunoscute, ea a grăbit atît de tare pregătirile pentru drum (după cîte cred, mai mult cu gîndul la binele meu decît la al unchiului) încît peste foarte puţine zile am plecat; aşa că nu l-am mai văzut pe domnul Huntingdon. Mătuşa mea se felicită pentru înţelepciunea ei, socotind că-l voi uita curînd — de fapt poate chiar crede că l-am şi uitat, întrucît nu pomeneşte niciodată de el. N-are decît să gîndească şi de aici înainte la fel, pînă cînd îl vei revedea — de-o fi să se mai întîmple vreodată acest lucru. Tare mă întreb dacă va fi aşa?

CAPITOLUL XVIII

25 AUGUST. ACUM MI-AM RELUAT şirul banal al îndeletnicirilor mele şi al distracţiilor zilnice — fiind destul de mulţumită şi de veselă, dar continuînd să aştept cu nerăbdare primăvara, în speranţa de a reveni la Londra, nu pentru petrecerile şi veselia ei, ci pentru şansa de a-l întîlni din nou pe domnul Huntingdon; el continuă totuşi să fie veşnic prezent în gîndurile şi visurile mele. În toate ocupaţile mele, orice fac, orice văd, orice aud, totul are în ultimă instanţă

legătură cu el. Orice pricepere sau cunoştinţe noi asimilez, urmează să fie puse, într-o bună zi în slujba folosului său, distracţiei lui; orice noi frumuseţi descopăr în natură sau artă, urmează să fie zugrăvite pentru a le oferi ochilor lui sau înmagazinate în memoria mea pentru a i le dezvălui lui, cîndva, în viitor. Cel puţin asta e speranţa pe care o nutresc, închipuirea ce-mi luminează calea singuratică. La urma urmei se prea poate să fie doar o flăcăruie ca acelea care joacă deasupra mlaştinilor, dar nu poate face nici un rău nimănui, dacă o urmăresc cu ochii şi mă bucur de licărirea ei atîta vreme cît nu mă abate din drumul pe care trebuie să-l urmez. Şi cred că nici nu mă va abate vreodată, întrucît am meditat profund la sfaturile mătuşii şi acum văd limpede ce nebunie ar fi să-mi irosesc fiinţa aruncînd-o în braţele unei persoane nedemne de toată dragostea pe care o pot oferi şi incapabilă să răspundă la cele mai frumoase şi mai adînci sentimente ale străfundurilor inimii mele. Atît de limpede îmi dau seama de aceste lucruri, încît chiar dacă l-aş revedea şi dacă el şi-ar mai aminti de mine şi m-ar mai iubi (ceea ce, vai! e prea puţin probabil, cînd ne gîndim în ce lume se învîrte şi de cine e înconjurat) şi dacă m-ar cere de nevastă — sînt hotărîtă să nu consimt pînă ce nu voi şti cu siguranţă care din cele două păreri despre el este mai aproape de adevăr: a mătuşii sau a mea. Pentru că dacă a mea e complet greşită, înseamnă că nu pe el îl iubesc, ci pur şi simplu o plăsmuire a închipuirii mele. Dar cred că nu e greşită — nu, nu — există ceva tainic — un instinct ascuns care mă asigură că am dreptate. El are un fond bun; şi ce încîntare să-l dezvălui! Dacă s-a rătăcit, ce fericire să-l poţi aduce pe calea cea dreaptă! Dacă acum e expus influenţei dăunătoare a unor prieteni ticăloşi care-l pot corupe, ce glorie va fi să-i izbăvesc de ei! O! Măcar de-aş putea să cred că cerul mi-a încredinţat această misiune!

Azi e întîi septembrie; dar unchiul meu a poruncit paznicului de vînătoare să cruţe potîrnichile pînă cînd vor veni domnii.

— Care domni? am întrebat eu la auzul acestor cuvinte.

Era vorba de un mic grup de gentlemani pe care-i invitase unchiul să vîneze pe domeniile lui. Unul era prietenul său, domnul Wilmot, iar altul domnul Boarham, prietenul mătuşii. În momentul acela vestea mi s-a părut îngrozitoare, dar toate regretele şi spaimele au pierit ca prin farmec cînd am auzit că a treia persoană urma să fie domnul Huntingdon! Bineînţeles, mătuşica e foarte pornită împotriva sosirii lui; s-a străduit din răsputeri să-l convingă pe unchiul să nu-l mai invite; dar acesta, rîzînd de obiecţiile ei, i-a spus că toată vorbăria e de pomană, întrucît păcatul e de acum săvîrşit; îi poftise pe Huntingdon şi pe prietenul său, lordul Lowborough, înainte de plecarea noastră de la Londra şi acum nu mai rămînea nimic altceva de făcut decît să stabilească ziua sosirii lor. Va să zică venirea domnului Huntingdon e în afară de orice primejdie şi pot fi sigură că-l voi vedea. Nu-mi pot da pe faţă bucuria. De fapt îmi vine foarte greu să mi-o ascund de ochii mătuşii; dar nu vreau s-o tulbur cu sentimentele mele pînă cînd nu ştiu precis dacă se cuvine sau nu să le dau frîu liber. În cazul cînd voi constata că este categoric de datoria mea să le înăbuş, atunci ele nu vor tulbura pe nimeni decît pe mine însămi. Iar dacă voi simţi că am cu adevărat dreptate să mă las pradă acestei afecţiuni, atunci voi putea brava orice, chiar şi mînia şi supărarea persoanei celei mai apropiate de mine, de dragul obiectului acestei afecţiuni. Cu siguranţă îmi voi putea da seama curînd de adevăr. Dar musafirii nu vin decît pe la jumătatea lunii.

Urmează să avem în vizită şi două reprezentante ale sexului frumos: domnul Wilmot îşi va aduce nepoata şi pe verişoara ei, Milicent. După cîte bănuiesc, mătuşa mea consideră că societatea lui Milicent şi exemplul salutar al comportării ei blînde şi al spiritului ei modest şi maleabil, îmi vor fi de mare folos. Iar în ceea ce-o priveşte pe domnişoara Wilmot, ea e destinată probabil — în mintea mătuşii — să fie un fel de contra-atracţie care să abată de la mine atenţia domnului Huntingdon. Nu-i mulţumesc cîtuşi de puţin pentru acest lucru; dar mă voi bucura de prezenţa lui Milicent: e o fată bună şi dulce şi aş da nu ştiu ce să fiu ca ea — sau cel puţin să semăn cu ea mai mult decît acum.

19 septembrie. Au sosit. Au venit alaltăieri. Domnii sînt toţi plecaţi la vînătoare, iar fetele sînt în salonaş şi lucrează împreună cu mătuşa mea. Eu m-am retras în bibliotecă pentru că sînt foarte nefericită şi vreau să rămîn singură. Cărţile nu izbutesc să mă distreze; aşadar, am deschis pupitrul, şi voi încerca să văd ce izbutesc să fac descriind în amănunt pricina neliniştii mele. Această hîrtie îmi va sluji de prieten şi confident în urechea căruia pot să torn preaplinul inimii mele. Jurnalul n-o să mă compătimească pentru necazuri, dar pe de altă parte nici n-o să repete vorbele mele; aşadar, poate că e cel mai bun prieten pe care-l puteam găsi în acest scop.

Mai întîi, să vorbesc despre sosirea lui: cum am stat la fereastră şi am pîndit timp de aproape două ore pînă cînd a intrat pe poarta parcului (deoarece toţi au venit înaintea lui) şi cît de profundă îmi era dezamăgirea la sosirea fiecăruia dintre oaspeţi pentru că nu vedeam trăsura lui. Mai întîi a venit domnul Wilmot cu domnişoarele. Cînd Milicent s-a dus în camera ei mi-am părăsit timp de cîteva minute postul de observaţie ca să-i fac o scurtă vizită şi să întreţin o mică conversaţie cu ea. Între timp ne împrietenisem

foarte tare fiindcă de la despărţirea noastră schimbasem între noi mai multe epistole lungi. Revenind la fereastră am văzut în faţa uşii o altă trăsură. Oare era a lui? Nu; era şareta simplă, în culori întunecate, a domnului Boarham; iată-l şi pe acest domn pe scările casei, supraveghind cu multă grijă descărcarea numeroaselor lui bagaje de tot felul. Vai, ce calabalîc! Ai fi zis că intenţionează să facă o vizită de cel puţin şase luni. Apoi a trecut un timp îndelungat pînă a sosit caleaşca lordului Lowborough. Mă întreb dacă ăsta o fi unul din prietenii aceia desfrînaţi ai lui? Mă tem că nu, pentru că sînt sigură că nimeni n-ar putea spune despre el că e un chefliu vesel, un băiat de viaţă, şi pe urmă are o înfăţişare atît de sobră şi o comportare atît de potrivită pentru un gentleman, încît nu pare să merite asemenea bănuieli. E un bărbat înalt, slab şi sumbru, cam între treizeci şi patruzeci de ani, cu o înfăţişare de om cam bolnăvicios şi ros de griji.

În cele din urmă şi-a făcut apariţia şi faetonul uşor al domnului Huntingdon, mergînd vesel pe pajiştea din faţa casei. L-am zărit doar o clipă, întrucît nici nu s-au oprit bine caii că el a şi sărit direct pe treptele porticului şi a dispărut în casă.

Acum m-am lăsat îmbrăcată pentru cină — o operaţie la care Rachel mă îndeamnă de cel puţin douăzeci de minute să mă supun. De îndată ce s-a îndeplinit această importantă îndatorire, m-am înfăţişat în salon unde i-am şi găsit adunaţi pe domnul şi domnişoara Wilmot şi pe Milicent Hargrave. Curînd după aceea a intrat lordul Lowborough şi apoi domnul Boarham care părea dispus să uite şi să ierte purtarea mea de altădată şi să spere că un pic de spirit conciliant şi o perseverenţă constantă din partea lui încă ar mai putea izbuti să mă facă să-mi bag minţile în cap. În vreme ce stăteam în picioare, în dreptul ferestrei, conversînd cu Milicent, el s-a apropiat de

mine şi tocmai începea să-mi ţină un discurs, cam în stilul său obişnuit, cînd a intrat în încăpere domnul Huntingdon.

„Mă întreb cum o să mă salute?” a zis, tresărînd, inima mea. Şi în loc să înaintez pentru a-i ieşi în întîmpinare, m-am întors spre fereastră pentru a-mi ascunde sau stăpîni emoţia. Dar după ce şi-a salutat gazdele şi pe musafirii “lor, domnul Huntingdon a venit la mine, mi-a strîns mîna cu înflăcărare şi mi-a şoptit că se bucură să mă revadă. În momentul acela s-a anunţat că cina e servită şi mătuşa l-a rugat s-o conducă pe domnişoara Hargrave în sufragerie. Odiosul domn Wilmot, cu nişte grimase greu de descris, mi-a oferit braţul; aşadar, am fost condamnată să stau la masă între el şi domnul Boarham. Însă după aceea, cînd ne aflam din nou adunaţi cu toţii în salon, am fost despăgubită pentru atîtea suferinţe prin cîteva minute de conversaţie încîntătoare cu domnul Huntingdon.

În cursul serii domnişoara Wilmot a fost rugată să cînte la pian şi din gură pentru distracţia societăţii prezente, iar eu să-mi arăt desenele. Şi cu toate că domnului Huntingdon îi place muzica, iar ea e o interpretă desăvîrşită, cred că nu greşesc cînd afirm că el a acordat mai multa atenţie desenelor mele decît cîntecelor ei.

Pînă aici toate bune; dar auzindu-l deodată spunînd cu glas scăzut, dar cu o subliniere deosebită, în legătură cu una din lucrările mele: „Asta e mai bună decît toate!” am ridicat cehii, fiind curioasă să văd care era: spre oroarea mea am constatat că el cerceta, foarte mulţumit de sine, dosul unui desen. Schiţasem acolo tocmai chipul lui şi uitasem să-l şterg! Şi, ceea ce o mai grav, în spaima acelui moment, am încercat să-i smulg desenul din mînă, dar el m-a împiedicat şi exclamînd: „Nu — pe legea mea am să-l păstrez!”, cu un rîs batjocoritor şi satisfăcut, l-a pus în buzunarul

dinăuntru al hainei, pe care şi-a încheiat-o apoi la toţi nasturii, ascunzînd astfel foaia de album.

Apoi, trăgînd mai aproape o lumînare, a adunat toate desenele, atît cele pe care le văzuse, cît şi pe celelalte, şi mormăind: „Acum trebuie să mă uit şi pe o parte şi pe alta”, a început o cercetare înfrigurată. La început am privit această operaţie cu destul de multă linişte fiind convinsă că vanitatea lui nu va fi gîdilată de noi descoperiri. Cu toate că trebuie să mă recunosc vinovată de faptul că am desfigurat dosurile mai multor schiţe nereuşite pentru a reproduce trăsăturile acelei fizionomii mult prea fascinante, eram sigură că — cu acea unică excepţie nefericită — am şters cu grijă toate celelalte mărturii ale pasiunii mele. Dar adeseori creionul lasă pe hîrtia de desen o urmă pe care n-o poţi şterge oricît te-ai strădui. S-ar părea că exact aşa stăteau lucrurile şi cu majoritatea acestor schiţe; şi mărturisesc că am început să tremur cînd l-am văzut cum le ţine cît mai aproape de lumînare şi cum cercetează cu multă atenţie porţiunile aparent goale. Nădăjduiam totuşi că nu va izbuti să desluşească din aceste trăsături şterse nimic care să-i aducă satisfacţie. Numai că m-am înşelat, pentru că în încheierea examinării aceleia atente, el a remarcat cu mult calm:

— Constat că dosul desenelor făcute de domnişoara, ca şi *post-scriptumul* lor, constituie partea cea mai importantă şi mai interesantă a întregii poveşti.

Apoi lăsîndu-se alene pe speteaza scaunului, el reflectă cîteva minute în tăcere, zîmbind satisfăcut în sinea lui şi în timp ce eu încercam să născocesc vreo replică tăioasă, cu care să-i spulber automulţumirea, el se ridică şi străbătînd încăperea către locul unde Aanabella Wilmot cocheta în mod scandalos cu lordul Lowborough, se aşează lîngă ea pe canapeluţă şi n-o mai părăsi tot restul serii.

„Va să zică aşa! îmi spuneau gînduriie, mă dispreţuieşte pentru că ştie că-l iubesc!”

Şi această reflecţie avu darul să mă mîhnească îngrozitor: pur şi simplu nu ştiam ce să fac. Milicent se apropie şi începu să-mi admire desenele şi să le comenteze; dar eu nu eram în stare să vorbesc cu ea — de fapt nu eram în stare să vorbesc cu nimeni; şi, cînd se aduse ceaiul, am profitat de deschiderea uşii şi de mica diversiune pricinuită de intrarea servitorilor cu tăvile, ca să mă strecor afară (fiind sigură că oricum nu voi putea gusta nimic) pentru a mă refugia în bibliotecă. Mătuşa l-a trimis pe Thomas să mă caute şi să mă întrebe dacă nu vin la ceai; dar eu i-am poruncit să transmită că n-o să pot lua nimic în gură şi din fericire mătuşa era mult prea ocupată cu musafirii ei pentru a se mai interesa de mine în momentul acela.

Întrucît în ziua respectivă majoritatea celor prezenţi făcuseră o călătorie lungă, s-au retras devreme la culcare. Aşadar, cînd i-am auzit pe toţi — sau cel puţin după cît mi s-a părut — ducîndu-se sus, am îndrăznit să ies ca să iau sfeşnicul de pe bufetul din salon. Însă domnul Huntingdon zăbovise în urma celorlalţi. Cînd am deschis eu uşa el se afla lîngă scară; şi, simţindu-mi paşii în hol — cu toate că mergeam în vîrful picioarelor şi credeam că nici măcar eu nu-i aud — s-a întors imediat.

— Dumneata eşti, Helen? De ce ai fugit de noi?

— Noapte bună, domnule Huntingdon, i-am spus eu cu răceală, nedorînd să-i răspund la întrebare.

M-am îndepărtat ca să intru în salonaş.

— Dar poţi măcar să-mi dai mîna, nu? a zis el aşezîndu-se în uşă. M-a apucat de mînă şi mi-a reţinut-o în ciuda voinţei mele.

— Dă-mi drumul, domnule Huntingdon! i-am spus. Vreau să iau o lumînare.

— O găseşti şi mai tîrziu, mi-a răspuns el.

Am făcut un efort disperat de a-mi elibera mîna din strînsoarea lui.

— De ce te grăbeşti atît de tare să mă părăseşti, Helen? m-a întrebat el cu un zîmbet cît se poate de supărător prin înfumurarea lui. Doar ştii bine că nu mă urăşti.

— Ba da, în momentul ăsta te urăsc!

— Aş, de unde! Pe Annabella Wilmot o urăşti, nu pe mine.

— N-am nimic de a face cu Annabella Wilmot, i-am răspuns eu fierbînd de indignare.

— Dar am eu, după cum bine ştii, mi-a replicat el, apasînd în mod deosebit cuvintele.

— Asta nu mă interesează, domnule! Pe mine nu mă priveşte!

— Nu te interesează deloc, Helen?... Eşti gata să juri?... Chiar vrei să juri?

— Nu, nu vreau, domnule Huntingdon! Şi vreau să plec! am strigat eu, neştiind dacă să rîd, să plîng sau să-mi dau frîu liber furiei.

— Atunci pleacă, pui de vulpe ce eşti! mi-a răspuns.

Dar în clipa înecare mi-a lăsat mîna slobodă, a avut îndrăzneala să mă cuprindă cu braţul pe după gît şi să mă sărute.

Tremurînd de mînie şi de agitaţie — şi de cine ştie ce alte simţăminte m-am desprins din strînsoarea lui, mi-am luat lumînarea şi am urcat în goană scările pînă în camera mea. Dacă n-ar fi fost portretul acela blestemat, n-ar fi avut curajul să facă una ca asta! Şi desenul se afla încă în posesia sa — un monument etern al mîndriei lui şi al umilinţei mele.

În noaptea aceea am dormit tare puţin, iar dimineaţa n-am trezit buimacă şi tulburată de gîndul că-l voi revedea la micul dejun. Nu ştiam cum să-l întîmpin: nu prea mergea să adopt un aer de indiferenţă demnă şi rece, după toate cele pe care le

ştia despre sentimentele mele sau cel puţin nu mergea s-o fac chiar în faţa lui. Şi totuşi, trebuia să întreprind ceva pentru a-i mai tăia din nas — nu voiam să mă supun tiraniei ochilor acelora strălucitori, rîzînd batjocoritor. Aşadar, i-am primit salutul vesel din dimineaţa aceea cu tot calmul şi cu toată răceala pe care le-ar fi putut dori mătuşa mea şi i-am retezat, cu răspunsuri scurte, cele cîteva încercări pe care le-a făcut de a mă atrage în conversaţie. În schimb, m-am comportat cu o veselie şi o bunăvoinţă neobişnuite, faţă de toţi ceilalţi membri ai grupului, în special faţă de Annabella Wilmot; chiar şi unchiul ei şi domnul Boarham au fost trataţi de data aceasta cu mai multă politeţe, nu din vreun motiv de cochetărie, ci pur şi simplu pentru a-i arăta lui că răceala şi rezerva mea deosebită nu-şi au originea într-o proastă dispoziţie.

Numai că el nu era omul care să se lase respins de un asemenea joc. Nu mi-a vorbit prea mult, dar de cîte ori îmi adresa cuvîntul, o făcea atît de slobod şi de deschis — şi blînd totodată — încît arăta limepede că ştie ce muzică plăcută reprezintă vorbele lui pentru urechile mele. Şi de cîte ori îmi întîlnea privirile, o făcea cu un zîmbet — plin de încredere în sine, se prea poate, dar atît de dulce, vai, atît de luminos, atît de binevoitor, încît mi-era imposibil să-mi păstrez mai departe mînia; orice urmă de neplăcere se topi curînd şi pieri sub dogoarea acestui zîmbet ca nourii dimineţii cînd se înalţă soarele verii.

La puţină vreme după micul dejun, animaţi de o nerăbdare juvenilă, toţi gentlemenii — cu o singură excepţie — porniră în expediţia lor împotriva bietelor potîrnichi; unchiul meu şi cu domnul Wilmot, călare pe poneii lor de vînătoare, domnul Huntingdon şi lordul Lowborough, pe propriile lor picioare. Excepţia o constituia domnul Boarham, care, dată fiind ploaia ce căzuse în cursul nopţii, socoti că e mai prudent să mai zăbovească puţin şi să li se alăture mai tîrziu, după ce

soarele va fi uscat iarba. Le acordă tuturor favoarea unei conferinţe lungi şi amănunţite privitoare la relele şi primejdiile ce te pot aştepta dacă te uzi la picioare. Făcu expunerea cu cea mai imperturbabilă gravitate, în ciuda rîsetelor şi chicotelilor batjocoritoare ale domnului Huntingdon şi ale unchiului meu care — lăsîndu-l pe precautul vînător să distreze sexul slab cu conferinţa sa pe teme medicale — porniră cu puşca în mînă, îndreptîndu-se mai întîi spre grajduri, pentru a cerceta starea cailor şi pentru a da drumul cîinilor.

Nedorind să rămîn întreaga dimineaţă în tovărăşia domnului Boarham, m-am dus în bibliotecă, mi-am scos şevaletul şi am început să pictez. Şevaletul şi cu uneltele de pictură aveau să-mi slujească drept scuză pentru părăsirea salonului, în cazul cînd mătuşa ar fi venit cumva să se plîngă de această dezertare. În plus, ţineam să termin tabloul cu care îmi dădusem mare osteneală pînă atunci şi care era destinat să devină capodopera mea, deşi era puţin cam pretenţios în ceea ce priveşte concepţia. Prin azurul strălucitor al cerului şi prin luminile calde şi puternice şi umbrele prelungi şi adînci, mă străduisem să sugerez imaginea unei dimineţi însorite. Avusesem curajul de a acorda ierbii şi frunzişului ceva mai mult din verdeaţa strălucitoare a primăverii sau a începutului verii decît se obişnuieşte în general în pictură. Scena reprezentată era un luminiş dintr-o pădure. În planul al doilea introdusesem un pîlc întunecat de pini scoţieni, pentru a forma un contrast cu prospeţimea predominantă în restul tabloului. Dar în planul întîi se afla o parte din trunchiul cioturos şi din ramurile întinse ale unui copac mare de pădure, cu frunzele de un verde-auriu, luminos-auriu, nu din pricină că s-ar fi abătut toamna îmbătrînindu-l, ci datorită razelor soarelui şi frăgezimii frunzelor abia ieşite din muguri. Pe această rămurea, care ieşea în relief în faţa pîlcului aceluia de

brazi întunecaţi, şedea o pereche de turturele îndrăgostite, al căror penaj în culori uşor triste, oferea un contrast de altă natură. Sub ele o tînără îngenunchea pe pajiştea smălţuită de bumbişori, cu capul dat pe spate şi cu buclele blonde revărsîndu-i-se pe umeri, cu mîinile împreunate, cu buzele întredeschise şi cu ochii privind ţintă în sus, într-o contemplare încîntată, dar serioasă, la îndrăgostiţii din lumea păsărelelor, prea absorbiţi unul de celălalt pentru a o băga pe ea în seamă.

Nici nu mă instalasem bine dinaintea tabloului — care de fapt avea nevoie doar de cîteva trăsături de penel pentru a fi terminat — cînd vînătorii trecură prin faţa ferestrei, întorcîndu-se de la grajduri. Fereastra era întredeschisă şi probabil că domnul Huntingdon mă zări în treacăt, fiindcă în mai puţin de un minut se întoarse şi, rezemîndu-şi puşca de perete, deschise geamul şi sări înăuntru pentru a se instala în faţa tabloului.

— Foarte drăguţ, pe legea mea, zise el după ce-l privi cu atenţie cîteva clipe. Şi o ocupaţie foarte potrivită pentru o tînără. Primăvara care se preface în vară, dimineaţa care se apropie de amiază, fata care se pîrguieşte devenind femeie şi speranţa care se apropie de împlinire. Vai ce fiinţă dulce e! Dar de ce nu i-ai făcut părul negru?

— M-am gîndit că i se potriveşte mai bine un păr de culoare deschisă. După cum vezi, am înzestrat-o cu ochi albaştri şi am făcut-o durdulie, cu obrajii trandafirii şi cu tenul deschis.

— Pe cuvîntul meu — o adevărată Hebe! M-aş în-drăgosti de ea dacă n-aş avea dinaintea ochilor pe însăşi pictoriţa. Ce dulce e în nevinovăţia ei! Se gîndeşte că o să vină vremea cînd o să fie şi ea curtată şi cucerită ca şi drăguţa aceea de turturea, de un îndrăgostit la fel de înflăcărat şi de iubitor; şi se

gîndeşte ce plăcut o să fie atunci şi ce tandră şi credincioasă o să constate el că este ea.

— Şi, poate, ce tandru şi credincios o să constate ea că este el, i-am sugerat eu.

— Poate, fiindcă la o asemenea vîrstă, nesăbuinţa închipuirilor speranţei nu cunoaşte nici un fel de limite.

— Aşadar, vrei să spui că astea sînt doar iluzii înşelătoare, nesăbuite pe care şi le face ea?

— Nu; inima-mi spune că nu aşa stau lucrurile. Poate că odinioară am gîndit astfel, dar acum zic: Daţi-mi fata pe care o iubesc şi-i voi jura credinţă eternă ei şi numai ei, vară şi iarnă deopotrivă, la tinereţe şi la bătrîneţe, în viaţă şi dincolo de moarte — fiindcă n-avem încotro şi trebuie să vină cîndva şi bătrîneţea şi moartea.

A rostit aceste vorbe cu atîta seriozitate şi gravitate încît inima mi-a tresărit de încîntare; dar în clipa următoare a schimbat tonul şi m-a întrebat cu un zîmbet plin de subînţelesuri dacă mai am „portrete”.

— Nu, i-am răspuns, roşind de stînjeneală şi de mînie. Însă albumul meu se afla pe masă. El l-a luat în mînă şi s-a aşezat calm să-i cercetez conţinutul.

— Domnule Huntingdon, astea sînt schiţele mele neterminate — am strigat eu — şi niciodată n-am permis nimănui să le vadă.

Drept pentru care am pus mîna pe album ca să i-l smulg, dar el l-a ţinut cu putere asigurîndu-mă că-i plac schiţele neterminate „mai presus de orice”.

— Dar nu pot să sufăr să le vadă cineva. Zău, nu pot să ţi-l las!

— Atunci lasă-mi doar măruntaiele din pîntecul lui, mi-a răspuns el.

Şi tocmai cînd i-am smuls albumul din mînă el a sustras cu abilitate cea mai mare parte a conţinutului acestuia şi după ce a răsfoit o clipă schiţele, a strigat:

— Phii, ce noroc am! Iată încă una!

Şi zicînd acestea, a strecurat în buzunarul de la vestă o mică bucată ovală de hîrtie de culoarea fildeşului — un portret complet, în miniatură, pe care-l realizasem destul de bine ca să am curajul să-l colorez cu multă grijă şi osteneală. Dar eram hotărîtă să nu i-l las.

— Donmule Huntingdon — am strigat — insist să mi-l înapoiezi! E al meu şi n-ai nici un drept să-l iei. Dă-mi-l imediat! Dacă nu mi-l dai n-am să te iert niciodată!

Dar cu cît insistam mai mult, cu atît mă supăra el mai tare cu rîsul său încîntat şi batjocoritor. În cele din urmă însă, mi l-a înapoiat zicînd:

— Mă rog, mă rog, dacă-l preţuieşti atît de mult n-am să te lipsesc de bucuria de a-l păstra.

Ca să-i arăt cît de mult preţuiam portretul l-am rupt-n două şi l-am aruncat în foc. La asta nu se aştepta. Veselia lui încetînd brusc, domnul Huntingdon a rămas să se uite cu o uimire mută la distrugerea comorii, apoi, aruncîndu-mi nepăsător vorbele: „Hm! Acuma am să mă duc la vînat”, s-a răsucit pe călcîie şi a părăsit încăperea tot pe fereastră, aşa cum intrase. Punîndu-şi pălăria, cu un aer degajat, şi-a luat puşca şi s-a îndepărtat fluierînd — lăsîndu-mă nu chiar atît de agitată încît să nu-mi pot termina tabloul — deoarece în momentul acela eram bucuroasă că-l rănisem.

Cînd m-am întors în salon am constatat că domnul Boarham căpătase curajul de a-şi urma tovarăşii de vînătoare, pe cîmp: şi curînd după dejun — la care ei nici nu s-au gîndit să se întoarcă — m-am oferit să le însoţesc pe domnişoare într-o plimbare şi să arăt Annabellei şi lui Milicent frumuseţile ţinutului. Am cutreierat meleagurile acelea pînă departe şi am reintrat în parc tocmai cînd vînătorii se întorceau din expediţia lor. Fiind istoviţi de eforturile făcute şi murdari de pe drum, cei mai mulţi dintre ei au traversat peluza de iarbă ca să ne evite. În schimb

domnul Huntingdon, aşa stropit cum era şi pătat de sîngele animalelor pe care le ucisese, s-a abătut din drumul lui — jignind profund ideile rigide ale mătuşii mele în ce priveşte bună-cuviinţa — şi ne-a întîmpinat cu zîmbete vesele şi vorbe amabile pentru toată lumea în afară de mine. Instalîndu-se între Annabella Wilmot şi mine, a parcurs restul drumului împreună cu noi şi a început să ne relateze diversele succese şi dezastre ale acelei zile, într-un mod care m-ar fi făcut să mă tăvălesc de rîs dacă aş fi fost în termeni buni cu el. Dar el i se adresa numai şi numai Annabellei, aşa că eu, bineînţeles, i-am lăsat ei tot rîsul şi distracţia. Prefăcîndu-mă complet indiferentă faţă de tot ce se petrecea intre ei, am mers mai departe păstrînd o distanţă de ciţiva paşi faţă de ei şi uitîndu-mă în toate părţile, numai la ei nu. Mătuşa şi cu Milicent o luaseră înainte, braţ la braţ, şi discutau între ele pe un ton grav. Într-un tîrziu domnul Huntingdon s-a întors către mine şi vorbindu-mi în şoaptă m-a întrebat:

— Helen, de ce mi-ai ars portretul?

— Pentru că am vrut să-l distrug, i-am răspuns cu o asprime pe care ar fi inutil s-o mai regret acum.

— A, prea bine! a sunat răspunsul lui. Dacă tu nu mă preţuieşti, trebuie să mă adresez altcuiva care o va face.

Mi s-a părut că o spune oarecum în glumă — eu un amestec de joacă, de resemnare prefăcută şi de pretinsă indiferenţă. Dar imediat şi-a reluat locul lîngă domnişoara Wilmot — şi de atunci şi pînă acum — în tot cursul serii aceleia şi al zilei următoare şi al celorlalte două zile, şi toată dimineaţa asta (22 septembrie) nu mi-a mai adresat nici un singur cuvînt blînd şi nici o privire amabilă. Mi-a vorbit numai cînd era absolut obligat şi dacă s-a uitat vreodată la mine, a făcut-o cu o răceală neprietenoasă de care nu l-am crezut niciodată în stare.

Mătuşa mea a observat schimbarea şi cu toate că n-a întrebat de pricina ei şi nici n-a făcut vreo remarcă în această privinţă faţă de mine, îmi dau seama cît de mult se bucură de ea. Şi domnişoara Wilmot i-a observat purtarea şi cu un sentiment de triumf o atribui superiorităţii ei în ceea ce priveşte farmecele şi atracţia; dar eu sînt cu adevărat nenorocită — mai mult decît sînt dispusă să recunosc în sinea mea. Mîndria refuză să mă ajute. Ea m-a băgat în acest bucluc şi nu vrea să mă ajute să ies din el.

Domnul Huntingdon n-a avut nici o intenţie rea — n-a fost la mijloc decît spiritul său vesel şi jucăuş. Iar eu, prin resentimentele mele duşmănoase, grave şi disproporţionate faţă de ofensa primită, i-am rănit atît de tare sentimentele, l-am jignit atît de profund încît mă tem că n-o să mă ierte niciodată. Şi toate astea pentru o simplă glumă! El crede că-l antipatizez, şi cu siguranţă că va continua să aibă această impresie. Aşadar, fără îndoială, îl voi pierde definitiv, şi Annabella s-ar putea să-l cîştige şi să triumfe în urma acestei victorii.

Dar nu deplîng atîta pierderea mea sau triumful ei, cît deplîng distrugerea speranţelor mele scumpe de a-i fi lui de folos, şi faptul că ea nu-i merită afecţiunea, şi răul pe care şi-l va face el încredinţîndu-şi fericirea în mîinile ei. Ea nu-l iubeşte şi se gîndeşte numai şi numai la ea. Nu e în stare să aprecieze calităţile lui: nici n-a să le vadă vreodată, nici n-o să le preţuiască, nici n-o să facă totul pentru a le păstra. Ea n-o să-i regrete defectele şi n-o să încerce să i le corijeze, ci mai degrabă o să le agraveze şi mai mult adăugîndu-le pe ale ei. Şi nu ştiu dacă, la urma urmei, n-o s-o şi înşele. După cîte văd, ea face un joc dublu între el şi lordul Lowborough şi cu toate că se amuză cu veselul şi vioiul Huntingdon, îşi dă toată osteneala ca să robească inima prietenului său mai morocănos; şi dacă ar izbuti cumva să-i aducă pe amîndoi la picioarele ei,

fascinantul tînăr fără titluri nu va avea decît prea puţine şanse în faţa nobilului lord, pair al regatului. Dacă domnul Huntingdon observă vicleanul ei joc lăturalnic, asta nu-l nelinişteşte, ci mai degrabă adaugă sare şi piper divertismentului său, punînd o opreliştе stimulatoare cuceririi lui, care altfel s-ar fi dovedit prea uşoară.

Domnii Wilmot şi Boarham au profitat, fiecare în parte, de felul cum mă neglijează domnul Huntingdon pentru a-şi reînnoi avansurile faţă de mine. Dacă aş fi fost şi eu ca Annabella sau ca alte femei, aş fi profitat de perseverenţa lor pentru a mă strădui să-i reînsufleţesc afecţiunea prin gelozie. Dar — lăsînd la o parte dreptatea şi cinstea — pur şi simplu nu puteam s-o fac; mă supără şi aşa destul de tare insistenţele lor de pînă acum, ca să pot să le încurajez şi de aici înainte; şi chiar dacă aş face-o, tot n-ar avea nici un efect asupra lui. El mă vede suferind sub jugul atenţiilor condescendente ale discursurilor prozaice ale unuia, precum şi de pe urma insistenţelor respingătoare ale celuilalt, fără să manifeste măcar o umbră de compătimire pentru mine sau de duşmănie faţă de călăii care mă chinuiesc. E imposibil să mă fi iubit vreodată, pentru că alfel n-ar fi renunţat chiar aşa de uşor la mine şi n-ar continua să stea de vorbă, atît de vesel, cu toată lumea — rîzînd şi glumind cu lordul Lowborough şi cu unchiul meu, tachinînd-o pe Milicent Hargrave şi flirtînd cu Annabella Wilmot — de parcă nu l-ar obseda nici un gînd. Vai, de ce nu pot oare să-l urăsc? Probabil că dragostea mi-a furat minţile, căci altfel m-aş dispreţui pentru că-l regret atît de mult! Dar trebuie să-mi adun toate puterile care mi-au mai rămas şi să încerc să mi-l smulg din inimă. Se aude sunînd clopoţelul pentru masă şi iată că mătuşica vine să mă ocărască pentru că şed, aici, la pupitru, toată ziua în loc să stau cu musafirii. Ce n-aş da ca musafirii să... să plece!

CAPITOLUL XIX

22 SEPTEMBRIE. E NOAPTE CE-AM făcut? Şi cum se vor sfîrşi toate astea? Nu pot reflecta calm la cele petrecute; şi nu pot dormi. Trebuie să recurg încă o dată la jurnalul meu; voi aşterne totul pe hîrtie astă-seară şi voi vedea ce am să gîndesc mîine despre întîmplările zilei.

Am coborît la masă hotărîndu-mă să fiu veselă şi să mă port frumos şi m-am ţinut de hotărîrea mea în mod foarte meritoriu dacă nu uităm faptul că mă durea îngrozitor capul şi că în sinea mea mă simţeam cumplit ele nenorocită. Nu ştiu ce s-a întîmplat cu mine în ultima vreme: probabil că energia mea — atît mintală cît şi fizică — mi-a scăzut în mod ciudat, pentru că altfel nu m-aş fi purtat cu atîta slăbiciune în multe privinţe. Dar de vreo două zile parcă nici nu mă simt prea bine. Bănuiesc că e din pricina faptului că am dormit şi am mîncat atît de puţin şi în schimb m-am gîndit atît de mult şi am fost mereu în toane proaste. Dar să revin. M-am străduit să cînt la pian şi din gură pentru distracţia mătuşii mele şi a lui Milicent — şi la insistenţele lor, înainte ca domnii să vină în salon (domnişoara Wilmont nu-i niciodată amatoare să-şi irosească eforturile muzicale numai pentru urechile doamnelor). Milicent dorise să audă un cîntecel scoţian şi tocmai îl interpretam cînd au intrat domnii. Primul lucru pe care l-a făcut domnul Huntingdon a fost să se apropie de Annabella.

— Ei, domnişoară Wilmot, astă-seară nu ne oferi puţină muzică? a întrebat el. Haide, te rog! Ştiu că o vei face cînd îţi voi spune că toată ziua mi-a fost foame şi sete de sunetul glasului dumitale. Vino! Pianul e liber.

Şi aşa şi era, întrucît eu îl părăsisem de îndată ce-i auzisem rugămintea. Dacă aş fi fost înzestrată cu suficientă stăpînire de sine m-aş fi adresat chiar eu domnişoarei în chestiune şi, cu veselie degajată, aş fi adăugat rugăminţile mele la ale lui. În felul acesta l-aş fi dezamăgit în aşteptările lui dacă afrontul pe care mi-l adusese fusese intenţionat, sau l-aş fi făcut să-şi dea seama de jignirea pe care mi-o produsese dacă ea şi-ar fi avut originea doar în nechibzuinţă. Dar eram prea adînc rănită ca să pot face altceva decît să mă scol de pe taburet şi să mă trîntesc pe canapea, stăpînindu-mă cu greu să nu dau glas amărăciunii care-mi umplea inima. Ştiam că Annabella are mai mult talent muzical decît mine, dar asta nu era cîtuşi de puţin un motiv să fiu tratată ca şi cum nici n-aş fi existat. Momentul şi felul în care a rugat-o să cînte a părut o insultă gratuită adusă mie; eram în stare să plîng de supărare.

Între timp ea s-a aşezat la pian, încîntată la culme, şi l-a delectat cu două din cîntecele care-i plăceau lui cel mai mult. Le-a interpretat într-un stil atît de rafinat încît curînd chiar şi mie mi-a trecut mînia, preschimbîndu-se în admiraţie. Am început să ascult cu un fel de plăcere mohorîtă modulaţiile abile ale glasului ei plin şi puternic, ajutat în mod atît de judicios de tuşeul energic şi bine rotunjit la pian. Şi pe cînd urechile mele sorbeau aceste sunete, ochii mei stăruiau pe faţa principalului ei ascultător, obţinînd o încîntare egală, dacă nu chiar mai mare, din contemplarea expresiei lui atît de grăitoare, în timp ce stătea în picioare lîngă ea: ochii aceia luminaţi, care licăreau şi apoi se stingeau, ca pîlpîirile razelor soarelui într-o zi de aprilie. Nici nu e de mirare că-i fusese foame şi sete de cîntecele ei. Acum l-am iertat din adîncul inimii, i-am iertat şi felul nesăbuit în care mă jignise şi mi-a fost ruşine că m-am arătat ţîfnoasă, supărîndu-mă de un asemenea fleac; mi-a fost ruşine şi de junghiurile acelea crîncene de pizmă care-mi

rodeau adîncul inimii, în ciuda admiraţiei şi încîntării de care eram cuprinsă.

— Ei, asta e! zise Annbella trecîndu-şi în joacă degetele peste clape după ce încheiase cel de-al doilea cînteţ. Ei, şi acum, ce să vă mai cînt?

Dar zicînd acestea îşi întoarse privirile spre lordul Lowborough care stătea în picioare, puţin mai în spate, aplecat spre speteaza unui jilţ. Era şi el un ascultător atent care, judecînd după expresia feţei, împărtăşea sentimentele mele de încîntare amestecată cu tristeţe. Dar privirea pe care i-a aruncat-o ea grăia limpede: „Acum alege dumneata pentru mine; am făcut destul pentru el şi sînt gata să mă străduiesc pentru a-ţi face plăcere dumitale”. Fiind astfel încurajat, lordul se apropie şi răsfoind notele de pe pian îi înfăţişă curînd un mic cintec pe care îl mai observasem şi altădată şi-l descifrasem de mai multe ori cu un interes generat de faptul că în mintea mea îl legam de stăpînul şi tiranul gîndurilor mele. Şi acum, cu nervii stîrniţi şi în mare măsură slăbiţi, n-am putut auzi cuvintele acelea ciripite atît de dulce, fără să manifest simptomele unei emoţii pe care eram incapabilă să mi-o înăbuş. Lacrimile s-au ivit nepoftite în ochii mei, aşa că mi-am îngropat faţa în perna canapelei, ca ele să poată curge în voie, dar nevăzute de alţii, în timp ce ascultam muzica. Era o arie simplă, dulce tristă — care îmi mai sună şi acum în urechi — şi aceleaşi calităţi le au şi versurile:

„Adio-ţi spun! Dar nu şi gîndurilor vii
Ce sufletu-mi cu dragoste le-nchină ţie.
În inimă-mi vor stărui de-a pururi vii;
Prilej vor fi de mîngîiere, veselie.

Frumoasă tare eşti, cu graţie-nzestrată!
O, dragă, pînă ochii nu te-au întîlnit
Nici nu visasem că o faţă-adevărată

Mult poate-ntrece un farmec doar închipuit.

Şi chiar de-ar fi să nu mai văd vreodat'
Frumoasa fiinţă ce mi-a fost atît de dragă
Sau glasul să-ţi aud, tot aş fi înclinat
Să le păstrez de-a pururi amintirea-ntreagă.

Şi glasu-acela dulce, al cărui farmec rar
În pieptul meu găsind răsunet veşnic treaz
Mereu stîrneşte noi simţiri, ce ele doar
Pot sufletul să mi-l înalţe spre extaz.

Şi ochii rîzători ca razele de soare
Prea scumpi rămas-au amintirii mele
Precum şi zîmbetele mai fermecătoare
Decît cea mai strălucitoare dintre stele.

Adio! Însă lasă-mă să mai nutresc
Speranţa ce nu pot în veci s-o las să moară.
Răceala-ngheaţă, iar dispreţul e drăcesc
În inimă-mi e totuşi caldă primăvară.

Şi cine ştie dacă pronia cerească
Nu s-o-ndura ca miile-mi de rugi s-asculte
Şi viitorul blînd trecutul să-l plătească
Prin bucurie, pentru chin şi lacrimi multe."

Cînd s-a terminat cîntecul, nu doream nimic altceva decît să părăsesc încăperea. Canapeaua nu era departe de uşă, dar nu îndrăzneam să ridic capul, fiindcă ştiam că domnul Huntingdon se află în picioare, în preajma mea, şi după sunetul glasului lui, cînd a răspuns la nu ştiu ce observaţie a lordului Lowborough, mi-am dat seama că stă cu faţa spre mine. Poate că un suspin înăbuşit doar pe jumătate îi ajunsese la ureche şi-l făcuse să se întoarcă — Dumnezeule mare! Dar cu un efort cumplit am pus stavilă oricăror semne de

slăbiciune, mi-am şters ochii şi, cînd am socotit că şi-a întors din nou capul de la mine, m-am ridicat şi am părăsit imediat salonul ascunzîndu-mă în refugiul meu preferat — biblioteca.

Acolo nu era nici o lumină, afară doar de slaba licărire roşietică a focului lăsat aproape să se stingă; dar n-aveam nevoie de lumină. Nu voiam decît să mă las pradă gîndurilor mele, nebăgată în seamă şi netulburată de nimeni; şi, aşezîndu-mă pe un taburet din faţa fotoliului, mi-am afundat capul în pernele acestuia şi m-am gîndit, şi m-am gîndit pînă cînd lacrimile au izbucnit din nou şi am plîns ca un copil. Curînd însă cineva a deschis încet uşa şi a intrat în odaie. Eram încredinţată că e doar o slugă, aşa că nu m-am mişcat. Uşa s-a închis la loc, dar mi-am dat seama că nu sînt singură: o mînă mi-a atins cu blîndeţe umărul şi un gles mi-a spus aproape în şoaptă:

— Helen, ce s-a întîmplat?

Pe moment n-am putut răspunde.

— Trebuie să-mi spui, şi-mi vei spune, a adăugat cu mai multă intensitate persoana care vorbise, îngenunchind pe covoraşul de lîngă mine şi luîndu-mi cu de-a sila mîna.

Dar eu mi-am retras-o în grabă şi am răspuns:

— Asta nu te priveşte pe dumneata, domnule Huntingdon.

— Eşti sigură că nu mă priveşte? mi-a răspuns el. Poţi să juri că nu te gîndeai la mine cînd plîngeai?

Aşa ceva nu se putea suporta. Am încercat să mă ridic, dar el stătea în genunchi pe rochia mea.

— Spune-mi, a continuat el. Vreau să ştiu adevărul — pentru că dacă te gîndeai la mine am ceva să-ţi spun; dacă nu, atunci am să plec.

— Atunci pleacă! am strigat; dar temîndu-mă ca nu cumva el chiar să mă asculte şi să nu se mai

întoarcă niciodată, am adăugat în grabă: Sau spune-mi ce ai să-mi spui ca să terminăm odată.

— Atunci care din două? mi-a zis el, pentru că nu-ţi voi spune decît dacă te gîndeai într-adevăr la mine. Aşa că trebuie să-mi răspunzi, Helen.

— Vorbele dumitale, domnule Huntingdon, sînt mult prea impertinente.

— Dimpotrivă — prea pertinente, vrei să spui. Va să zică nu vrei să mărturiseşti?... Ei bine, atunci am să-ţi cruţ mîndria de femeie şi interpretîndu-ţi tăcerea drept „da" am să pornesc de la premiza că într-adevăr eu constituiam tema gîndurilor tale şi pricina mîhnirii tale...

— Zău domnule...

— Dacă negi, n-am să-ţi mai dezvălui taina mea, m-a ameninţat el.

Şi eu nu l-am mai întrerupt, nici măcar n-am încercat să-l resping, cu toate că-mi luase din nou mîna şi, cu celălalt braţ, aproape că mă îmbrăţişase, lucru de care în momentul acela mai că nici nu-mi dădeam seama.

Uite despre ce e vorba, a reluat el. Taina mea este că, faţă de tine, Annabella Wilmot nu e decît un bujor trufaş în comparaţie cu un boboc dulce de trandafir sălbatic, pe care roua străluceşte ca nişte pietre pieţioase — iar eu te iubesc la nebunie!... Acuma spune-mi dacă această veste îţi face vreo plăcere. Iarăşi tăcere? Asta înseamnă da... Atunci, dă-mi voie să adaug că nu poi trăi fără tine şi dacă răspunzi „nu" la această intimă întrebare pe care ţi-o voi pune, mă vei face să-mi pierd minţile... Vrei să fii nevasta mea?... Vrei! a strigat el strîngîndu-mă atît de tare în braţe încît eram cît pe-aci să-mi dau duhul.

— Nu, nu! am exclamat cu luptîndu-mă să mă eliberez din îmbrăţişarea lui. Trebuie să-i întreb pe unchiul şi mătuşa.

— Ei n-au să mă refuze dacă nu mă refuzi tu.

— De lucrul ăsta nu sînt chiar aşa de sigură — mătuşa nu te agreează.

— Dar tu da, Helen... Spune că mă iubeşti şi plec.

— Aş da nu ştiu ce să pleci! i-am răspuns.

— Voi pleca imediat, eu condiţia să-mi spui că mă iubeşti.

— Asta o ştii prea bine, i-am răspuns.

Şi iarăşi m-a cuprins în braţe şi m-a înăbuşit cu sărutările lui.

Tocmai în clipa aceea mătuşa a deschis uşa de perete şi a apărut în faţa noastră cu lumînarea în mînă. Era şocată şi îngrozită în uimirea ei, uitîndu-se cînd la domnul Huntingdon, cînd la mine — pentru că amîndoi ne ridicasem în picioare şi acum stăteam destul de departe unul de celălalt. Dar el nu şi-a pierdut cumpătul decît un moment. Revenindu-şi aproape imediat, cu o siguranţă de-a dreptul de invidiat, a început să vorbească astfel.

— Vă cer de o mie de ori iertare, doamnă Maxwell! Vă rog să nu fiţi prea severă cu mine. Am rugat-o pe scumpa dumneavoastră nepoţică să mă ia de bărbat; iar ea, ca o fată bună ce este, mă informează că nici nu se poate gîndi la una ca asta fără consimţămîntul unchiului şi mătuşii ei. Aşadar, permiteţi-mi să vă implor să nu mă osîndiţi de-a pururi la nefericire: dacă-mi veţi sprijini cauza nu am de ce să mă tem; pentru că sînt sigur că domnul Maxwell nu vă poate refuza nimic.

— Vom vorbi mîine despre aceste lucruri, domnule, i-a răspuns cu răceală mătuşa. Este un subiect care necesită o chibzuială matură şi serioasă. În momentul de faţă ai face mai bine să te întorci în salon.

— Dar între timp, continuă el să pledeze, daţi-mi voie să-mi încredinţez cauza indulgenţei dumneavoastră...

— Domnule Huntingdon, nici un fel de indulgenţă pentru dumneata nu trebuie şi nu poate să mă abată cîtuşi de puţin de la grija pentru fericirea nepoatei mele.

— A, da, adevărat! Ştiu că ea e un înger, iar eu sînt doar o javră înfumurată dacă visez să pun mîna pe o asemenea comoară; şi cu toate acestea aş prefera să mor decît să renunţ la ea în favoarea celui mai bun bărbat; cît despre fericirea ei, aş fi în stare să-mi jertfesc şi trupul şi sufletul...

— Trupul şi sufletul, domnule Huntingdon? Să-ţi jertfeşti sufletul?

— Mă rog, mi-aş pune viaţa în joc...

— Nu ţi-ar cere nimeni să-ţi pui viaţa în joc.

— Atunci mi-aş petrece-o... mi-aş închina viaţa — şi toată energia ei — promovării şi păstrării...

— O să vorbim altădată despre aceste lucruri, domnule, şi aş fi foarte dispusă să judec mai favorabil intenţiile dumitale dacă ţi-ai fi ales un alt moment şi un alt loc şi — dă-mi voie să adaug — un alt mod pentru declaraţia dumitale.

— Vai, dar, vedeţi doamnă Maxwell... Începe el.

— Iartă-mă, te rog, domnule, zise ea cu demnitate... Lumea din salon întreabă de dumneata.

Atunci el se întoarse către mine, zicînd: „Helen trebuie să-mi pledezi tu cauza!” Apoi, în sfîrşit domnul Huntingdon se retrase.

— Ai face mai bine să te duci în camera ta, Helen, îmi spuse pe un ton grav mătuşa. Şi cu tine am să discut tot mîine această problemă.

— Te rog să nu fii supărată, mătuşico, i-am zis.

— Draga mea, nu sînt supărată, sînt surprinsă, mi-a răspuns. Dacă într-adevăr i-ai spus că nu-i poţi accepta propunerea fără consimţămîntul nostru...

— E adevărat, am întrerupt-o eu.

— Dar atunci cum ai putut permite...

— Nu m-am putut împotrivi, mătuşico, am strigat eu izbucnind în lacrimi.

Nu erau numai lacrimi îzvorîte din tristeţe sau din teamă faţă de mînia ei, ci mai degrabă răbufnirea sentimentelor mele de tot felul, tulburate atît de tare încît ajunseseră tumultuoase Dar buna mea mătuşică s-a înduioşat de starea de agitaţie în care mă aflam. Pe un ton mai blînd şi-a repetat recomandarea să mă retrag şi sărutîndu-mă drăgăstos pe frunte mi-a urat noapte bună şi mi-a pus sfeşnicul în mînă. M-am dus în dormitor, însă creierul îmi era atît de înfierbîntat încît nici nu mă puteam gîndi să dorm. Acum, după ce am scris toate acestea, mă simt mai liniştită aşa că mă voi culca şi voi încerca să chem somnul binefăcător.

CAPITOLUL XX

24 SEPTEMBRIE. DIMINEAŢA M-AM trezit cu inima uşoară şi veselă, ba chiar extrem ele fericită. Norul pe care-l aruncaseră asupra mea părerile mătuşii şi teama că nu-i voi obţine consimţămîntul s-a destrămat sub strălucirea puternică a propriilor mele speranţe şi sub razele mult prea încîntătoare ale bucuriei că dragostea mea e împărtăşită. Era o dimineaţă splendidă şi am ieşit afară să mă bucur de ea în cursul unei plimbări liniştite, întovărăşită fiind doar de propriile mele gînduri fericite. Iarba era înrourată şi mii de funigei fluturau în adierea vîntului. Prihorii fericiţi îşi dezvăluiau sufletele micuţe în trilurile cîntecului, şi inima mea înălţa imnuri tăcute, de recunoştinţă şi slavă adusă cerurilor.

Dar nici nu apucasem să merg prea departe cînd singurătatea mi-a fost întreruptă de singurul om care ar fî avut voie în momentul acela să-mi tulbure meditaţia fără să fie socotit un intrus inoportun:

domnul Huntingdon. Atît de neaşteptată a fost apariţia aceasta încît aş fi putut s-o consider plăsmuirea unei imaginaţii prea înfierbîntate dacă numai ochii ar fi fost martori ai prezenţei lui; dar imediat i-am simţit braţul puternic cuprinzîndu-mi talia şi sărutul lui cald pe obraz, în timp ce în urechi mi-a răsunat salutul lui vesel şi viguros:

— Helen a mea!

— Încă nu sînt a dumitale, i-am răspuns eu îndepărtîndu-mă repede de dogoarea acestui salut prea îndrăzneţ. Nu uita de tutorii mei. N-ai să obţii uşor consimţămîntul mătuşii. Nu vezi că e pornită împotriva dumitale?

— Ba da, scumpo; dar trebuie să-mi spui de ce, ca să ştiu cum să-i combat obiecţiile. Presupun că mă socoate risipitor (a urmat el, observînd că nu prea vreau să-i răspund) şi trage concluzia că n-o să am decît prea puţine bunuri lumeşti cu care să-mi înzestrez soţioara. Nu-i aşa? Dacă astfel stau lucrurile, trebuie să-i spun că cele mai multe din proprietăţile mele nu pot fi transmise decît prin succesiune în linie bărbătească, aşa că n-am cum să le înstrăinez. Se prea poate ca restul să mai fie grevat de unele ipoteci — cîteva mici datorii şi angarale pe ici, pe colo, dar nu cine ştie ce în ansamblu. Şi deşi recunosc că nu sînt chiar aşa bogat cum aş fi putut să fiu, totuşi cred că o să ne descurcăm destul de bine cu ceea ce mi-a rămas. Ştii, tata a fost cam zgîrcit, şi, în special în ultimii săi ani, nu mai găsea altă bucurie în viaţă decît să adune averi; aşadar, nici nu e de mirare că principala încîntare a fiului său este să le cheltuiască. Ceea ce s-a şi întîmplat pînă cînd faptul că te-am cunoscut pe tine, draga mea Helen, m-a învăţat să adopt alte concepţii şi să am ţeluri mai nobile. Însăşi ideea de a te avea pe tine sub acoperămîntul meu, de a trebui să am grijă de tine, mă va sili să mai pun stavilă cheltuielilor şi să trăiesc ca un creştin — ca să

nu mai vorbesc de toată înţelepciunea şi virtutea pe care le vei picura în mintea mea prin sfaturile tale cuminţi şi prin bunătatea ta dulce şi atrăgătoare.

— Dar nu e vorba de asta, i-am răspuns. Nu la bani gîndeşte mătuşa. Ea are destulă minte ca să nu preţuiască mai mult decît se cuvine averile pămînteşti.

— Dar atunci despre ce e vorba?

— Ea nu vrea să mă căsătoresc decît cu un bărbat de treabă.

— A, cu un om „de o smerenie desăvîrşită”? Hm!... Ei, mă rog, o să aranjez eu şi asta! Sper să izbutesc. Azi e duminică, nu-i aşa? Am să mă duc la biserică dimineaţă, după-amiază şi seara şi am să mă port atît de evlavios încît ea o să mă privească pur şi simplu cu admiraţie şi cu dragoste de soră, ca pe un tăciune smuls din foc. Am să vin acasă oftînd ca un cuptor şi plin de mirosul de tămîie al predicii scumpului vostru preot, reverendul Blatant[5]...

— Preotul se numeşte Leighton, l-am corectat eu pe un ton sec.

— Şi domnul Leighton e un „predicator blînd”, Helen? E „un om admirabil şi încîntător, inspirat de Dumnezeu”?

— E un om moral, domnule Huntingdon. Ce n-aş da să pot spune acelaşi lucru despre dumneata, măcar cu jumătate de gură.

— A, da, am uitat că şi tu eşti-o „sfîntă”. Te rog în genunchi să mă ierţi, scumpo... Dar nu-mi mai spune „domnule Huntingdon”, pe mine mă cheamă Arthur.

— N-am să-ţi spun în nici un fel pentru că n-am să mai am cîtuşi de puţin de a face cu dumneata dacă vei continua să vorbeşti în felul ăsta. Dacă ai într-adevăr de gînd s-o păcăleşti pe mătuşa, după cum spui, înseamnă că eşti foarte ticălos. Iar dacă nu e adevărat,

[5] Nume care sugerează noţiunea de „retorică sforăitoare”.

atunci faci foarte rău glumind cu un asemenea subiect!

— Fac *mea culpa*[6] mi-a răspuns, încheindu-şi hohotul de rîs cu un oftat trist. Şi acum — reluă el după o pauză de o clipă — să vorbim despre altceva. Vino mai aproape, Helen, şi ia-mă de braţ. Şi atunci am să te las în pace. Dar nu pot fi liniştit cînd te văd mergînd pe acolo.

— M-am supus dorinţelor lui, deşi i-am atras atenţia că va trebui în curînd să ne întoarcem în casă.

— De ce, că doar va trece multă vreme pînă cînd să coboare cineva la micul dejun. Helen, ai vorbit adineaori de tutorii tăi; dar tatăl tău nu mai trăieşte?

— Ba da, însă întotdeauna i-am socotit pe unchiul şi pe mătuşa mea tutorii mei, pentru că în fapt şi sînt chiar dacă nu şi oficial. Tata m-a lăsat pe de-a-ntregul în grija lor. Nici nu l-am mai văzut de cînd a murit scumpa mea mamă — eram mică pe atunci — şi la rugămintea ei, mătuşa s-a oferit să-mi poarte de grijă şi m-a dus la Staningley, unde am rămas tot timpul de atunci încoace. Şi nu cred că el ar obiecta la ceva făcut în interesul meu dacă ei i s-ar părea de cuviinţă să-şi dea aprobarea.

— Dar el şi-ar da aprobarea la vreun lucru pe care ea ar socoti de cuviinţă să-l respingă?

— Nu, mă tem că nu ţine chiar atît de mult la mine.

— E de condamnat pentru asta — dar el nici nu ştie ce înger e fiica lui — lucru cu atît mai fericit pentru mine, fiindcă dacă ar şti, n-ar fi dispus să se despartă de o asemenea comoară.

— Dar apropo, domnule Huntingdon, probabil ştii că nu sînt eu moştenitoarea averii familiei?

El a susţinut că nici nu s-a gîndit vreodată la această problemă şi m-a rugat să nu-i tulbur bucuria acelui moment, pomenind de asemenea lucruri

[6] Îmi recunosc vina şi-mi cer iertare (lat.).

neinteresante. M-am bucurat de această dovadă de afecţiune dezinteresată, pentru că Annabella Wilmot este moştenitoarea probabilă a întregii averi a unchiului ei, în afară de faptul că a şi intrat în stăpînirea proprietăţii răposatului ei tată.

Acum Arthur a insistat să ne îndreptăm paşii înapoi spre casă; dar mergeam foarte încet şi continuam să vorbim pe drum. Nu e nevoie să repet toate vorbele schimbate între noi; mai degrabă să mă refer la ce s-a petrecut între mătuşa mea şi mine după micul dejun, cînd domnul Huntingdon l-a chemat de-o parte pe unchiul meu, fără îndoială pentru a-i adresa cererea în căsătorie, iar ea mi-a făcut semn să trec în camera alăturată unde din nou a început o mustrare solemnă, care însă n-a izbutit cîtuşi de puţin să mă convingă că priveşte situaţia cu mai multă înţelepciune decît mine.

— Mătuşico, ştiu bine că tu-l judeci fără milă, i-am spus. Nici măcar prietenii lui nu sînt chiar aşa de stricaţi cum îi înfăţişezi tu. Să-l luăm de pildă pe Walter Hargrave, fratele lui Milicent: e aproape un înger dacă măcar jumătate din ce spune ea despre dînsul e adevărat, îmi vorbeşte mereu despre el şi-i suie în slava cerului virtuţile.

— Ai să-ţi formezi o părere eronată despre firea unui bărbat dacă o judeci după ceea ce spune despre el o soră iubitoare. În general, pînă şi cei mai răi dintre ei ştiu cum să-şi ascundă ticăloşiile de ochii surorilor şi chiar de ai mamelor lor.

— Şi pe urmă mai e lordul Lowborough — am continuat eu — un om foarte de treabă.

— Cine ţi-a mai spus una ca asta? Lordul Lowborough e un om în stare de orice. Şi-a risipit averea la jocuri de noroc şi prin alte mijloace şi acum e în căutarea unei fete bogate ca să şi-o refacă. Chiar asta i-am spus şi domnişoarei Wilmot. Numai că voi sînteţi cu toatele la fel: mi-a răspuns, foarte trufaşă,

că-mi rămîne extrem de îndatorată, dar că e convinsă că-şi poate da seama cînd un bărbat o curtează pentru averea ei şi cînd o face de dragul propriei ei persoane. Se leagănă cu iluzia că are o experienţă suficientă în asemenea chestiuni încît să se poată încrede într-un mod cu totul justificat în propria ei judecată. Cît despre lipsa averii lordului, a spus că puţin îi pasă de asta, întrucît nădăjduieşte că propria ei avere o să fie suficientă pentru amîndoi. În ceea ce priveşte moralitatea şi nesăbuinţa lui, ea presupune că lordul Lowborough nu e mai rău decît alţii şi, mai mult decît atît, că între timp s-a îndreptat în mare măsură. Da, da, toţii bărbaţii ştiu să fie ipocriţi şi să facă pe mironosiţele cînd vor să tragă pe sfoară o femeie iubitoare şi lipsită de călăuzire!

— Mă rog, cred că el nu e mai rău decît ea, am zis eu. Dar domnul Huntingdon, cînd se va căsători, nu va avea prea des prilejul de a se înhăita cu prietenii săi holtei. Şi cu cît sînt mai răi, cu atît doresc mai mult să-l izbăvesc de ei.

— Fireşte, draga mea; şi — bănuiesc — cu cît e el mai rău, cu atît doreşti mai tare să-l izbăveşti de el însuşi.

— Da, cu condiţia să nu fie incorigibil, adică, vreau să zic, cu atît mai mult ţin să-l izbăvesc de greşelile lui, să-i dau posibilitatea să se dezbare de răul întîmplărilor de care s-a molipsit prin contactul cu alţii mai stricaţi decît el, să-i dau posibilitatea să strălucească în lumina fără nori a propriei lui bunătăţi adevărate. Să mă străduiesc din răsputeri pentru a ajuta latura bună a firii lui s-o învingă pe cea rea şi să-l facă ceea ce ar fi fost dacă n-ar fi avut din capul locului un tată rău, egoist şi zgîrcit care, pentru a-şi satisface propriile lui patimi murdare, l-a oprit de la cele mai nevinovate bucurii ale copilăriei şi tinereţii, dezgustîndu-l în felul acesta de orice fel de restricţii. Şi dacă n-ar fi avut o mamă fără minte care l-a lăsat să-şi

facă de cap după pofta inimii lui, păcălindu-şi pentru el soţul şi făcînd totul pentru a încuraja la acest băiat tocmai acei germeni ai nechibzuiinţei, nesăbuinţei şi viciului pe care ea avea datoria să-i înăbuşe în faşă; şi dacă n-ar fi avut apoi o asemenea ceată de amici cum spui tu că sînt prietenii ăia ai lui...

— Bietul om! m-a întrerupt ea sarcastic, oamenii l-au stricat îngrozitor...

— Chiar aşa şi este! am strigat eu. Dar nu-l vor mai strica şi nu-i vor mai putea face rău: soţia lui va desface tot ce a făcut maică-sa!

— Ei bine — a reluat ea după o scurtă pauză — trebuie să mărturisesc, Helen, că am avut mai multă încredere în judecata ta şi în gustul tău, dar văd că ele sînt mai prejos de încrederea mea. Nu-mi dau seama cum poţi iubi un asemenea om, şi ce plăcere poţi să găseşti în tovărăşia lui.

— Nu e rău... Cel mai mare cusur al lui — de fapt singurul — este nechibzuinţa.

— Nechibzuinţa, continuă mătuşa mea, poate duce la toate crimele şi nu reprezintă în ochii lui Dumnezeu deeît o scuză foarte slabă pentru greşelile noastre. Bănuiesc că domnul Huntingdon nu e lipsit de facultăţile obişnuite ale oamenilor: nu are o minte chiar atît de uşuratică încît să fie iresponsabil.

Se făcuse tîrziu şi trebuia neapărat să mergem la biserică. Toată lumea asista la slujba de dimineaţă, în afară de unchiul meu, care nu se ducea mai niciodată la biserică, şi de domnul Wilmot, care rămase cu el acasă centru a juca în linişte o partidă de *cribbage.* După-amiază domnişoara Wilmot şi cu lordul Lowborough se scuzară şi ei că nu pot să asiste la slujbă; dar domnul Huntingdon catadicsi să ne însoţească din nou.

Dacă a făcut-o numai pentru a se pune bine cu mătuşă-mea n-aş şti să spun, dar în cazul ăsta cu siguranţă că ar fi trebuit să se comporte mai frumos.

Trebuie să mărturisesc că nu mi-a plăcut deloc conduita lui din timpul slujbei. Ţinîndu-şi invers cartea de rugăciuni sau deschizînd-o oriunde, numai unde trebuia nu, n-a făcut altceva decît să se uite în jur, în afară de cazul cînd întîlnea întîmplător privirile mătuşii sau ale mele. Atunci cobora ochii pe carte, cu un aer puritan, de o gravitate prefăcută, care ar fi fost de-a dreptul ridicol dacă nu era atît de supărător. La un moment dat, în timpul predicii, după ce l-a privit cu atenţie cîteva minute pe reverendul Leighton, şi-a scos creionul din apărătoarea lui de aur şi a pus repede mîna pe *Biblie.* Dîndu-şi seama că eu am observat mişcarea mi-a şoptit că vrea să-şi ia note de la predică; dar în loc de asta (întrucît şedeam alături de el n-am putut să nu observ cu ce se ocupă) a desenat o caricatură a preotului dîndu-i acestui domn venerabil, pios şi vîrstnic, aerul şi înfăţişarea de-a dreptul absurdă a unui bătrîn iprocrit. Şi totuşi, pe drumul de întoarcere, i-a vorbit mătuşii, despre predică, cu un discernămînt atît de serios şi de umil încît m-am simţit ispitită să cred că de fapt ascultase cu atenţie cuvintele preotului şi profitase de pe urma lor.

Cu puţin înainte de cină, unchiul m-a chemat în bibliotecă să discutăm o chestiune foarte importantă, pe care a lichidat-o în cîteva cuvinte.

— Ei, Nel — mi-a spus el — tînărul ăsta Huntingdon, te-a cerut de nevastă. Ce trebuie să-i spun? Mătuşa ta ar prefera să răspundă nu — dar tu ce zici?

— Eu zic da, unchiule! i-am răspuns fără o clipă de şovăială întrucît îmi şi formasem o părere definitivă în această privinţă.

— Foarte frumos! strigă el. Ei, ăsta e un răspuns cinstit şi lăudabil, admirabil pentru o fată!... Ei bine, am să-i scriu mîine lui taică-tău. El o să-şi dea, cu siguranţă, consimţămîntul; aşa că poţi să consideri

chestiunea rezolvată. Ai fi făcut mult mai bine dacă l-ai fi luat pe Wilmot, pot să te asigur; dar asta nu vrei s-o crezi nici în ruptul capului. La vîrsta ta, dragostea e stăpîn atotputernic. La vîrsta mea stăpînul e aurul masiv şi durabil. Acuma, bănuiesc că nici prin gînd nu-ţi trece să cercetezi starea finanţelor soţului tău ori să-ţi baţi capul cu foaia dotală sau alte lucruri dintr-astea?

— Nu prea văd de ce-aş face-o.

— Ei, atunci, să fii mulţumită că există nişte minţi mai înţelepte care să gîndească pentru tine. Eu n-am avut încă timpul să cercetez îndeaproape treburile acestui tînăr ştrengar, dar constat că o mare parte din frumoasa proprietate a lui taică-său s-a dus pe apa gîrlei. Totuşi, cred că a mai rămas din ea o bucăţică frumuşică, şi cu puţină atenţie şi grijă, ar putea spori. Pe urmă, îl mai putem convinge pe taică-tău să-ţi dea o zestre ca lumea, întrucît în afară de tine nu mai trebuie să se îngrijească decît de un singur copil; şi dacă te porţi frumos, cine ştie dacă nu cumva mă vei determina să-mi amintesc de tine cînd voi scrie testamentul? a continuat el lipindu-şi degetul de nas într-un semn de complicitate şi făcîndu-mi totodată cu ochiul.

— Îţi mulţumesc unchiule şi pentru asta şi pentru toată bunăvoinţa cu care m-ai înconjurat.

— Ei, l-am interogat pe acest tînăr filfizon în privinţa foii dotale, continuă el; pare dispus să se arate destul de generos în această privinţă...

— Ştiam eu că aşa o să se întîmple! i-am răspuns Dar te rog nu-ţi mai bate capul şi nu-l mai bate nici pe-al lui, nici pe-al meu în privinţa asta; pentru că tot ce voi avea eu va fi şi al lui şi tot ce are el va fi şi el meu. Şi altceva ce-ar mai putea dori vreunul dintre noi?

Tocmai dădeam să părăsesc încăperea, cînd unchiul m-a chemat înapoi:

— Stai, stai! a strigat el. Încă n-am stabilit clipa fericită. Cînd ar fi să fie? Mătuşa ta ar vrea s-o amîne pînă Dumnezeu ştie cînd, dar el se arătă nerăbdător să se pună în lanţuri cît mai curînd cu putinţă; nici nu vrea să audă să aştepte mai mult de o lună; şi bănuiesc că şi tu o să fii de aceeaşi părere, aşa că eu...

— Cîtuşi de puţin, unchiule; dimpotrivă, aş vrea să aştept cel puţin pînă la Crăciun.

— Pfui, pfui! Nu-mi mai spune mie poveşti dintr-astea, că nu sînt chiar aşa naiv, a strigat el şi s-a încăpăţinat să nu mă creadă.

Şi totuşi e foarte adevărat. Nu sînt cîtuşi de puţin grăbită. Şi cum aş fi, cînd mă gîndesc la schimbarea importantă care mă aşteaptă şi la toate lucrurile pe care trebuie să le părăsesc? E destul de mare fericirea să ştiu că urmează să ne căsătorim, că el mă iubeşte cu adevărat şi că eu îl pot iubi cu tot atîta afecţiune şi mă pot gîndi la el oricînd vreau. Şi totuşi am insistat s-o consultăm pe mătuşa în privinţa zilei cununiei pentru că eram hotărîtă să nu trecem peste sfaturile ei; în privinţa acestui amănunt nu s-a ajuns deocamdată la nici o concluzie.

CAPITOLUL XXI

1 OCTOMBRIE. ACUM TOTUL E stabilit. Tata şi-a dat consimţămîntul şi nunta a fost fixată pentru Crăciun printr-un fel de compromis între partizanii grabei şi cei ai amînării. Cele două domnişoare de onoare vor fi Milicent Hargrave şi Annabella Wilmot, nu că aş ţine grozav la aceasta din urmă, dar, oricum, se numără printre intimii familiei, şi altă prietenă nu mai am.

Cînd i-am spus lui Milicent de logodna mea, m-a cam supărat prin felul cum a primit vestea. După ce m-a privit îndelung, cu o uimire mută, mi-a spus:

— Ei, Helen, bănuiesc că ar trebui să te felicit şi mă bucur că te văd aşa de veselă. Dar nu credeam că-l vei accepta; şi nu pot să nu mă mir că-ţi place atît de mult.

— Şi de ce anume.

— Pentru că tu îi eşti superioară din toate punctele de vedere, pe cînd în firea lui e ceva atît de îndrăzneţ, atît de nesocotit, atît de... nu ştiu cum să-ţi spun, încît simt imboldul să mă dau la o parte din calea lui ori de cîte ori îl văd apropiindu-se.

— Eşti timidă, Milicent, dar asta nu e cîtuşi de puţin vina lui.

— Şi pe urmă şi înfăţişarea lui — continuă ea. Lumea zice că e frumos, şi bineînţeles că este, dar mie nu-mi place genul ăsta de frumuseţe; şi mă mir de tine că-ţi place.

— De ce anume?

— Păi, ştii, am impresia că nu e nimic nobil sau măreţ în înfăţişarea lui.

— De fapt tu te miri că poate să-mi placă cineva care aduce atît de puţin cu eroii slăviţi prin romanele cavalereşti? Ei bine, mie dă-mi îndrăgostitul în carne şi oase şi ţi-i las ţie pe toţi cei ca Sir Herbert sau Valentine — dacă-i poţi găsi undeva.

— N-am nevoie de ei, zise ea. Mă mulţumesc şi eu cu oameni în carne şi oase — numai că lumina spiritului trebuie să răzbată pînă la suprafaţă. Dar nu ţi se pare că domnul Huntingdon e prea roşu la faţă?

— Nu! am strigat eu indignată. Nu e deloc roşu la faţă. Tenul lui are, pur şi simplu, o strălucire plăcută, o prospeţime sănătoasă. Tenta caldă, trandafirie se armonizează cu nuanţa mai intensă a pometilor obrajilor, exact aşa cum trebuie. Nu pot să sufăr ca cu bărbat să aibă faţa roşie şi albă, ca a unei păpuşi

vopsite, sau de un alb bolnăvicios, sau neagră ca fumul, sau de un galben cadaveric!

— Mă rog, gusturile diferă, mie-mi place tenul palid sau smolit, îmi răspunse ea. Însă ca să-ţi mărturisesc adevărul, Helen, mă legănasem cu iluzia că într-o bună zi îmi vei fi cumnată. Abia aşteptam ca Walter să-ţi fie prezentat în cursul viitorului sezon şi speram că-ţi va plăcea; eram sigură că el o să te placă. Mă mîngîiam cu gîndul că astfel voi avea fericirea de a vedea cele două fiinţe la care ţin cel mai mult pe lumea asta — în afară de mama — unite prin căsnicie. Se prea poate ca el să nu fie chiar ceea ce a-i numi tu un bărbat frumos, dar e mult mai distins şi mai drăguţ şi mai bun decît domnul Huntingdon şi sînt sigură că tot aşa ai zice şi tu dacă l ai cunoaşte.

— Imposibil, Milicent! Tu gîndeşti astfel pentru că-i eşti soră. Din această pricină te iert; dar nimeni altcineva n-ar putea să scape de pedeapsă dacă ar cleveti astfel de faţă cu mine împotriva lui Arthur Huntingdon.

Domnişoara Wilmot şi-a exprimat şi ea aproape la fel de făţiş sentimentele în această privinţă.

— Şi aşa, Helen — mi-a zis ea apropiindu-se de mine cu un zîmbet amabil numai la suprafaţă — bănuiesc că urmează să devii doamna Huntingdon.

— Da, i-am răspuns. Nu mă pizmuieşti?

— O, Doamne, dimpotrivă! a exclamat ea. Foarte probabil că voi deveni într-o bună zi lady Lowborough şi ştii, draga mea, atunci voi fi eu în situaţia de a te întreba: „Nu mă pizmuieşti?”

— De aici înainte nu voi pizmui pe nimeni, i-am replicat.

— Ei nu zău? Va să zică eşti chiar aşa de fericită? mi-a zis ea meditativ, şi un fel de nor de dezamăgire i-a umbrit faţa. Şi el te iubeşte — adică vreau să spun te idolatrizează tot aşa de mult cum îl idolatrizezi tu pe el? a adăugat ea aţintindu-şi ochii asupra mea ca şi

cum ar fi aşteptat răspunsul cu o nerăbdare rău ascunsă.

— Nu vreau să fiu idolatrizată, i-am răspuns, dar sînt convinsă că mă iubeşte mai mult ca orice pe lume, aşa cum îl iubesc şi eu.

— Exact, mi-a zis ea dînd din cap. Aş da nu ştiu ce... a început ea, apoi s-a oprit.

— Pentru ce anume? am întrebat-o eu, iritată de expresia răzbunătoare a chipului ei.

— Aş da nu ştiu ce — a reluat ea cu un hohot scurt — ca toate atracţiile şi calităţile dezirabile ale celor doi gentlemeni să fie întrunite într-unul singur: ca lordul Lowborough să aibă chipul frumos şi firea agreabilă a lui Huntingdon şi tot spiritul şi veselia şi farmecul lui — sau ca Huntingdon să aibă obîrşia nobilă şi titlul lui Lowborough şi încîntătoarea proprietate a familiei acestuia, iar eu să-l am pe el; şi atunci ţi l-aş lăsa cu dragă inimă ţie pe celălalt.

— Mulţumesc frumos, scumpă Annabella, dar în ceea ce mă priveşte, sînt mai mulţumită să iau lucrurile aşa cum sînt. Cît despre tine, mi-ar plăcea să te ştiu la fel de încîntată de logodnicul tău cum sînt şi eu de-al meu.

Aşa i-am vorbit, şi cu toată sinceritatea, pentru că deşi la început m-a jignit lipsa ei de amabilitate, pînă la urmă francheţea ei m-a înduioşat, şi contrastul dintre situaţiile noastre era de aşa natură, încît îmi puteam permite foarte uşor s-o compătimesc şi să-i doresc numai bine.

Nici cunoştinţele domnului Huntingdon nu par să fie mai încîntate decît ale mele de apropiata noastră căsătorie. Poşta de azi-dimineaţă i-a adus scrisori de la mai mulţi prieteni ai lui. Parcurgîndu-le la micul dejun, el stîrni atenţia tuturor celor de faţă prin diversitatea, cu totul ieşită din comun, a strîmbăturilor pe care le făcu. Dar rîzînd, aşa ca pentru sine, le mototoli pe toate şi le vîrî în buzunar, fără să spună o vorbă pînă la

terminarea mesei. Apoi, în timp ce musafirii şi cei ai casei rămaseră pe lîngă foc sau se învîrtiră agale prin cameră înainte de a se apuca de diferitele lor îndeletniciri din dimineaţa aceea, el veni şi se aplecă asupra spetezei scaunului meu. Lipindu-şi faţa de buclele mele, după o uşoară sărutare cuminte, începu să strecoare în urechea mea următoarea plîngere:

— Helen, vrăjitoare ce eşti, ştii că ai atras asupra mea blestemele şi ocărîle tuturor prietenilor mei? Le-am scris deunăzi ca să le împărtăşesc fericitele mele perspective şi acum în loc de un morman de felicitări am primit un teanc de insulte şi reproşuri. În toate scrisorile astea nu e nici măcar o singură urare de bine pentru mine sau un singur cuvînt frumos pentru tine. Prietenii zic că de acum s-a terminat cu distracţiile, cu zilele de pomină şi cu nopţile de chef — şi totul e din vina mea pentru că sînt primul care destram ceata veselă, şi ceilalţi îmi vor urma exemplul, pur şi simplu din desperare. Ei îmi fac onoarea de a spune că eram sufletul şi stîlpul societăţii noastre, dar că am trădat în mod ruşinos încrederea cu care m-au înconjurat...

— Dacă vrei, n-ai decît să li te alături din nou, i-am eu puţin necăjită de tonul trist al discursului pe care ţinuse. Mi-ar părea rău să mă interpun între orice bărbat — sau grup de bărbaţi — şi atîta fericire; poate că voi izbuti să mă lipsesc de tine la fel de uşor ca şi bieţii tăi prieteni părăsiţi.

— Vai, nu, Doamne fereşte! a murmurat el. În cazul meu se aplică titlul piesei aceleia: *„Totul pentru dragoste sau Lumea pierdută pentru o cauză bună"*[7]*.* N-au decît să se ducă... unde-or pofti, ca să vorbesc politicos. Dar dacă ai vedea, Helen, cum mă insultă, m-ai iubi mai mult pentru că am riscat atîta de dragul tău.

[7] E vorba de titlul şi subtitlul clasicului englez John Dryden (1631-1700), despre dragostea lui Marc Antoniu pentru Cleopatra.

Scoase din buzunar ghemotocul de scrisori. Credeam că vrea să mi le dea să le citesc, aşa că i-am spus că nu ţin să le văd.

— N-am să ţi le arăt, iubito, mi-a zis el. Nu prea sînt potrivite pentru ochii unei *lady* — sau în orice caz cea mai mare parte dintre ele. Dar uită-te aici. Iată mîzgălelile lui Grimsby — numai trei rînduri mi-a scris, javră posacă ce e! Bineînţeles că nu zice mare lucru, dar însăşi tăcerea lui înseamnă mai mult decît cuvintele tuturor celorlalţi şi cu cît spune mai puţin, cu atît gîndeşte mai mult. Şi asta e misiva lui Hargrave. E deosebit de supărat pe mine întrucît se îndrăgostise de tine din relatările surorii lui şi voia să te ia chiar el de nevastă de îndată ce va fi terminat cu nebuniile tinereţii.

— Îi sînt foarte recunoscătoare, am comentat eu.

— Şi eu la fel. Şi uită-te la asta. E scrisoarea lui Hattersley — fiecare pagină e plină pînă la refuz de acuzaţii batjocoritoare, de blesteme amarnice şi de plîngeri lamentabile, încheindu-se cu jurămîntul că drept răzbunare o să se însoare şi el: o să se irosească bunătate de bărbat aruncîndu-se în braţele primei fete bătrîne care-şi va pune în gînd să-i sucească mintea. Ca şi cum mie mi-ar păsa ce-o să facă!

— Ei bine — i-am spus — dacă vei renunţa la intimitatea cu aceşti oameni nu cred că vei avea vreo pricină să regreţi pierderea societăţii lor. Credinţa mea este că nu ţi-au făcut niciodată prea mult bine.

— Poate că nu. Dar ne-am distrat straşnic împreună chiar dacă uneori am mai avut parte şi de un pic de tristeţe şi durere — după cum a simţit şi Lowborough pe pielea lui — ha, ha!

Tocmai cînd rîdea amintindu-şi necazurile lui Lowborough, s-a apropiat unchiul meu şi l-a bătut pe umăr.

— Ei, flăcăule i-a zis el. Eşti prea ocupat cu cucerirea nepoatei mele pentru a te mai războ cu

fazanii? Nu uita că azi e întîi octombrie! Soarele străluceşte, ploaia a încetat — pînă şi Boarham are curajul să se aventureze, bineînţeles cu cizmele impermeabile; iar Wilmot şi cu mine vă vom bate pe toţi. Susţin cu glas tare că noi bătrînii sîntem cei mai pasionaţi vînători din toată ceata.

— Am să vă arăt totuşi ce pot face astăzi, a răspuns prietenul meu. Am să vă ucid păsările cu toptanul pentru simplul motiv că mă vor ţine departe de o societate mult mai agreabilă decît o formaţi dumneavoastră sau ele.

Şi zicînd acestea s-a îndepărtat. Nu l-am mai văzut pînă la cină. Timpul a trecut îngrozitor de greu. Mă întreb ce am să mă fac în lipsa lui?

E foarte adevărat că cei trei gentilomi mai vîrstnici s-au dovedit vînători mai pasionaţi decît cei doi mai tineri; pentru că în ultima vreme, atît lordul Lowborough cît şi Arthur Huntingdon şi-au neglijat aproape zilnic expediţiile cinegetice pentru a ne însoţi pe noi în diferite plimbări călare sau pe jos. Dar aceste vremuri fericite se apropie repede de sfîrşit. În mai puţin de două săptămîni trupa se va destrăma, spre marea mea supărare, pentru că din zi în zi îmi place tot mai mult această societate; asta mai ales acum, cînd domnii Boarham şi Wilmot au încetat să mă mai tachineze şi să mă piseze cu insistenţele lor, mătuşa a încetat să-mi mai ţină predici, iar eu am încetat să mai fiu geloasă pe Annabella — şi chiar s-o antipatizez — acum cînd domnul Huntingdon a devenit Arthur al meu şi mă pot bucura, fără nici o reţinere, de tovărăşia lui. Repet, oare ce-o să mă fac fără el?

CAPITOLUL XXII

5 OCTOMBRIE. PAHARUL FERICIRII mele nu e neîntinat: se amestecă în el o undă de amărăciune pe care, oricît m-aş strădui, nu izbutesc s-o ascund de propria mea contşiinţă. Se prea poate să încerc să mă conving singură că fericirea predomină; se prea poate să spun că amărăciunea dă băuturii din pahar un pic de aromă plăcută; însă oricît aş susţine aceste lucruri, amărăciunea se află acolo şi nu pot să nu-i simt gustul. Nu pot să închid ochii la defectele lui Arthur; şi cu cît îl iubesc mai mult, cu atît ele mă tulbură mai tare. Mă tem că însăşi inima lui — în care am avut atîta încredere — e mai puţin caldă şi generoasă decît o socoteam eu. Sau cel puţin astăzi mi-a dat o mostră a caracterului lui care părea să merite un nume mai aspru decît cel de nesocotinţă. El şi cu lordul Lowborough ne însoţeau pe Annabella şi pe mine într-o lungă şi plăcută plimbare călare; el îşi purta calul tot pe lîngă mine, ca de obicei, iar Annabella şi cu lordul Lowborough o luaseră puţin înainte. Lordul stătea aplecat spre Annabella de parcă ar fi fost cufundat într-o conversaţie tandră şi confidenţială.

— Ăştia doi o să ne-o ia înainte, Helen, dacă nu băgăm bine de seamă, remarcă Huntingdon. O să facă nuntă cum te văd şi cum mă vezi. Lowborough ăla e prostit de tot. Dar tare mă tem că o să se trezească la mare ananghie cînd va pune mîna pe ea.

— Şi ea o să fie la mare ananghie cînd va pune mîna pe el, dacă ceea ce am auzit despre dînsul e adevărat, am răspuns eu.

— Cîtuşi de puţin. Ea ştie prea bine la ce să se aştepte; în schimb prostul de el se lasă înşelat de gîndul că ea o să-i fie o nevastă bună. Şi pentru că l-a amuzat cu fanfaronada ei, cum că ar dispreţui rangurile de nobleţe şi averea cînd e vorba de dragoste şi căsătorie, se leagănă cu iluzia că Annabella ţine grozav de tare la el; şi că n-o să-l refuze pentru că

e sărac şi că nu-l cultivă pentru că e de viţă aleasă, ci că-l iubeşte numai şi numai pentru el.

— Dar nu cumva el o cultivă pentru averea ei?

— Nu, nu e el omul care s-o facă. De bună seamă asta a fost prima atracţie. Dar între timp a pierdut-o complet din vedere; nu intră niciodată în calculele lui, decît cel mult ca un lucru fără de care — chiar în interesul domnişoarei şi de dragul ei — nici prin cap nu i-ar putea trece să se însoare cu ea. Nu: e îndrăgostit lulea. Credea că n-o să i se mai poată întîmplă vreodată una ca asta şi iată că totuşi a căzut din nou în plasă. Urma să se însoare mai demult, acum vreo doi-trei ani; dar şi-a pierdut mireasa pentru că şi-a pierdut averea. A ajuns destul de rău în cercul nostru de la Londra; avea o patimă nefericită pentru jocurile de noroc; şi nu încape îndoială că individul s-a născut sub o stea nenorocoasă, pentru că ori de cîte ori cîştiga ceva, pierdea după aceea de trei ori mai mult. Asta e un gen de autotortură căruia eu nu i-am căzut niciodată rob în prea mare măsură. Cînd îmi cheltuiesc banii, îmi place să mă bucur de toate avantajele pe care le pot aduce ei; nu mă distrează deloc să-i risipesc cu hoţii şi cu şarlatanii; cît despre cîştigarea banilor, pînă acum am avut întotdeauna destui. Părerea mea este că ai timp suficient s-o apuci în dreapta şi în stînga ca să faci rost de alţi bani cînd dai de fundul sacului. Uneori am frecventat şi eu tripourile, doar aşa ca să văd ce se întîmplă cu aceşti robi înnebuniţi ai şansei. Te rog să mă crezi, Helen, e un studiu foarte interesant şi uneori e şi o ocupaţie foarte distractivă. Adesea mi s-a întîmplat să rîd de zevzeci şi de nebuni. Lowborough era de-a dreptul scos din minţi — nu de bunăvoie, ci silit fiind, mereu se hotăra să renunţe şi mereu îşi călca hotărîrea luată. De fiecare dată cînd risca, zicea că e „ultima oară”. În cazul cînd cîştiga puţin, spera să cîştige ceva mai mult data viitoare, iar dacă pierdea zicea că nu face să se dea

bătut într-o asemenea conjunctură: trebuia să meargă mai departe pînă cînd recupera cel puţin acest ultim ghinion; era imposibil ca neşansa să-l urmărească de-a pururi. Şi socotea fiecare pasă norocoasă drept zorile unor vremuri mai bune, pînă cînd experienţa îi dovedea contrariul. În cele din urmă disperarea l-a împins la nesăbuinţă, şi zilnic aşteptam cu toţii să auzim de o sinucidere. N-ar fi fost mare lucru — şopteau unii dintre noi — întrucît existenţa lui încetase de mult să mai fie o achiziţie pentru clubul nostru. În cele din urmă a ajuns să pună stavilă lucrurilor. A strîns o miză mare şi a hotărît ca aceasta să fie ultima, indiferent dacă va pierde sau va cîstiga. Fireşte că mai luase asemenea hotărîri de multe ori pînă atunci şi tot de atîtea ori şi le călcase; la fel a întîmplat şi de data asta. A pierdut; şi în timp ce adversarul lui strîngea, zîmbitor, cîştigul de pe masă, Lowborough s-a făcut alb ca varul, s-a retras în tăcere şi şi-a şters fruntea. Eram şi eu de faţă în momentul acela; şi în timp ce stătea în picioare, cu braţele încrucişate şi cu ochii aţintiţi la pardoseală, ştiam prea bine ce se petrece în mintea lui.

— Asta e ultima dată, Lowborough? l-am întrebat eu apropiindu-mă.

— Penultima, îmi răspunse cu un zîmbet chinuit. Apoi, repezindu-se la masa de joc trînti cu pumnul în ea şi ridicîndu-şi glasul ca să acopere zgomotul banilor ce zăngăneau, al înjurăturilor şi blestemelor ce răsunau în încăpere, făcu un jurămînt serios şi solemn că, orice s-ar întîmpla, această încercare va fi cea din urmă. Ceru ca Providenţa să aducă blesteme nemaipomenite asupra capului său dacă va mai pune vreodată mîna pe cărţile de joc sau pe zaruri. Apoi dublă miza anterioară şi invită pe oricare dintre cei de faţă să joace împotriva lui. Grimsby acceptă imediat provocarea. Lowborough îl fulgeră cu privirea, întrucît Grimsby era aproape la fel de celebru pentru norocul

lui, cum era şi el pentru ghinionul lui. Şi totuşi se apucară de treabă. Dar Grimsby avea foarte mult talent şi foarte puţine scrupule, şi mi-ar fi greu să spun dacă nu cumva a profitat de nerăbdarea oarbă şi de tremurul celuilalt, pentru a-l trişa. În orice caz, Lowborough pierdu din nou şi i se făcu îngrozitor de rău.

— Cred că ar fi bine să mai încerci o dată, îi zise Grimsby aplecîndu-se peste masă şi făcînd cu ochiul către mine.

— Dar nu mai am cu ce să încerc, îi răspunse bietul Lowborough, cu un zîmbet înspăimîntător.

— Vai, dar Huntingdon o să-ţi împrumute cu plăcere banii de care ai nevoie, insistă celălalt.

— Nu; aţi auzit jurămîntul pe care l-am făcut, îi replică Lowborough, îndepărtîndu-se de acolo disperat, dar tăcut.

L-am luat de braţ şi l-am condus afară.

— O să fie cu adevărat ultima dată, Lowborough? l-am întrebat eu de îndată ce l-am scos în stradă.

— Ultima dată, mi-a răspuns el contrar aşteptărilor mele.

Şi l-am dus pînă acasă — adică la clubul nostru — pentru că era supus ca un copil. I-am dat rachiu cu apă şi l-am tot îndemnat să bea pînă cînd a început să se mai însenineze la faţă, sau cel puţin să pară mai înviorat.

— Huntingdon, sînt ruinat! mi-a spus el luînd cel de-al treilea pahar din mîna mea. (Pe celelalte două le băuse într-o tăcere de moarte.)

— Nu eşti tu omul care să poţi fi ruinat! i-am zis eu. Ai să constaţi că un om poate trăi, fără banii lui, la fel de fericit ca şi o broască ţestoasă după ce i se taie capul sau ca o viespe după *ce* i se retează trupul.

— Dar sînt dator vîndut, mi-a zis el, am datorii pînă peste cap! Şi n-am să pot scăpa de ele niciodată, niciodată!

— Ei, şi ce-i cu asta? Mulţi oameni chiar mai bine situaţi decît tine au trăit şi au murit înglodaţi în datorii! Doar ştii că întrucît eşti membru al Camerii Lorzilor nu te poate băga nimeni la închisoare.

Şi cu asta i-am înmînat al patrulea păhărel.

— Dar nu pot să sufăr să fiu dator! a strigat el. Nu m-am născut pentru asta şi nu pot suporta o asemenea situaţie!

— Ce nu poate fi vindecat trebuie îndurat, i-am zis ea începînd să-i pregătesc un nou grog.

— Şi apoi am pierdut-o pe Caroline a mea!

Atunci a început să se smiorcăie, pentru că grogu! îi înmuiase inima.

— N-are importanţă, i-am răspuns. Mai sînt şi alte Caroline pe lume.

_— Pentru mine nu este decît una singură, mi-a replicat el cu un oftat dureros. Şi chiar dacă ar mai fi încă cincizeci ca ea, mă întreb cine poate pune mîna pe ele fără bani?

— O, o să te ia cineva de bărbat pentru titlul pe care-l porţi; şi pe urmă mai ai şi domeniul familiei. Ştii bine că pe acela nu-l poţi pierde, date fiind clauzele succesiunii.

— Aş da nu ştiu ce să-l pot vinde ca să-mi plătesc datoriile, mormăi el.

— Şi apoi — zise Grimsby, care tocmai intrase — ştii bine că mai poţi face o nouă încercare. Să fiu în locul tău nu m-aş da înapoi să-mi mai încerc şansele. În nici un caz nu m-aş opri aici.

— Ţi-am spus că n-o mai fac şi te rog să mă crezi! strigă Lowborough.

Şi ridicîndu-se în picioare, părăsi încăperea, cu un mers destul de nesigur, întrucît băutura i se urcase la cap. Pe atunci nu prea era deprins cu ea, dar după aceea a îndrăgit-o ca să-şi mai aline necazurile şi grijile.

Se ţinu de jurămîntul făcut în privinţa jocurilor de noroc (spre surprînderea noastră a tuturor, deşi Grimsby se străduia din răsputeri să-l ispitească în aşa fel încît să şi-l calce. Numai că acum deprinsese o altă meteahnă care-l chinuia aproape la fel de rău, deoarece curînd descoperi că demonul băuturii e tot atît de negru ca şi cel al jocului şi că e tot atît de greu să te descotoroseşti de el — cu atît mai mult cu cît prietenii lui binevoitori făceau tot ce puteau ca să sprijine îndemnurile propriilor sale pofte nesăţioase.

Incapabilă să-mi stăpînesc indignarea, am strigat:

— Atunci înseamnă că şi ei erau nişte adevăraţi demoni! Şi după cît se pare, dumneata, domnule Huntingdon ai fost primul care l-ai ispitit.

— Păi deh, ce puteam să facem? a protestat el. Intenţia noastră a fost bună — nu puteam suporta să-l vedem pe bietul individ atît de nenorocit; şi pe urmă, era ca o piază rea printre noi, şezînd acolo, tăcut şi posac, cînd era supus celor trei influenţe întristătoare: pierderea logodnicei, pierderea averii şi mahmureala care urma chefului din seara anterioară. În schimb, cînd dădea pe gît ceva, chiar dacă nu era el personal vesel, cel puţin constituia o sursă permanentă de veselie printre noi. Pînă şi Grimsby era în stare să chicotească auzind vorbele pe care le scotea din cînd în cînd: îl încîntau mult mai mult decît glumele mele pline de haz sau veselia zgomotoasă a lui Hattersley. Dar într-o seară, cum şedeam cu toţii cu paharele de vin în faţă, după unul din dineurile noastre de la club, şi ne distrasem foarte bine împreună, Lowborough ţinînd toasturi demente, ascultînd cîntecele noastre nebunatice şi participînd şi el la aplauzele generale, dacă nu cumva şi la cor — deodată recăzu într-o stare de apatie, îşi luă capul în mîini şi nu-şi mai duse paharul la buze. Însă asta nu era ceva nou; îl lăsarăm în pace şi ne continuarăm cheful pînă cînd, înălţîndu-şi

deodată capul ne întrerupse, în mijlocul unui hohot de rîs zgomotos, cu exclamaţia:

— Domnilor, unde vor duce toate acestea? Răspundeţi-mi vă rog acum: cum se vor sfîrşi toate astea?

Şi se ridică în picioare.

— Un discurs, un discurs! strigarăm noi. Bravo, bravo! Lowborough o să ne ţină un discurs.

Aşteptă liniştit pînă cînd ropotele de aplauze şi zăngănitul paharelor încetară, apoi continuă:

— Doar atît voiam să spun, domnilor, că după părerea mea ar fi bine să nu mergem mai departe. Ar fi mai bine să ne oprim atîta vreme cît o mai putem face.

— Chiar aşa! strigă Hattersley:

„Biet-păcătos, opreşte calea ta!
Mai cugetă, nu merge spre infern;
Pe marginea genunii nu juca
Căci eşti în pragul chinului etern...”

— Exact! a replicat lordul pe un ton cît se poate de grav. Şi dacă voi aveţi de gînd să vizitaţi groapa aceea fără fund, eu nu vă voi însoţi. Trebuie să ne despărţim pentru că am jurat să nu mai fac nici cel mai mic pas către ea!... Dar ce e asta? a întrebat el ridicîndu-şi paharul de vin.

— Gustă, i-am propus.

— E o fiertură din iad! a exclamat el. Renunţ de-a pururi la ea!

Şi zicînd acestea, o aruncă în mijlocul mesei.

— Umple-l la loc! i-am zis eu înmînîndu-i sticla şi să bem cu toţii pentru renunţarea ta.

— E otravă curată, spuse el apucînd sticla de gît, şi eu jur să n-o mai pun niciodată în gură! M-am lăsat de jocuri de noroc, mă las şi de asta!

Era cît pe-aci să verse în mod intenţionat, pe masă, conţinutul sticlei, dar Hargrave i-o smulse din mînă.

— Atunci asupra voastră să cadă blestemul! zise Lowborough şi ieşind din încăpere, strigă din uşă: „Adio, corupătorilor!” după care dispăru în mijlocul hohotelor de rîs şi al ropotelor de aplauze.

Ne aşteptam să-l vedem revenind chiar a doua zi. Dar spre marea noastră surprindere looul lui rămase gol. Nici unul din noi nu-l mai văzu o săptămînă încheiată. Începusem să credem cu adevărat că o să se ţină de cuvînt. În cele din urmă, într-o seară, cînd ne aflam adunaţi din nou laolaltă, intră şi el, cu o înfăţişare posacă şi sinistră, de strigoi, şi se pregătea să se strecoare, fără o vorbă, la locul lui obişnuit din stînga mea; noi ne ridicarăm cu toţii în picioare ca să-i salutăm venirea. Se înălţară mai multe glasuri pentru a-l întreba ce vrea să bea, şi mai multe mîini se repeziră la sticle şi pahare ca să-l servească. Dar eu ştiam că cel mai bine îl putea alina un pahar de grog aburînd; tocmai i-l pregăteam cînd el îl împinse într-o parte, cu un gest enervat, spunînd:

— Te rog lasă-mă în pace, Huntingdon! Vă rog liniştiţi-vă cu toţii! N-am venit ca să particip la cheful vostru; am venit doar ca să stau o vreme cu voi pentru că nu-mi mai pot suporta propriile gînduri.

Şi-a încrucişat braţele şi s-a lăsat pe speteaza scaunului. Aşadar, l-am lăsat şi noi în pace. Dar eu n-am îndepărtat paharul de lîngă el. După o vreme, Grimsby mi-a atras atenţia asupra acestui lucru, făcînd cu ochiul către mine cu mult subînţeles. Intorcînd capul am văzut că Lowborough băuse paharul pînă la fund. Grimsby mi-a făcut semn să-l reumplu şi a împins sticla către mine fără o vorbă. Eu m-am supus cu multă bunăvoinţă. dar Lowborough a descoperit acest joc mut şi, biciuit parcă de rînjetele semnificative schimbate între noi, mi-o smuls paharul din mînă şi a

aruncat vinul în obrazul lui Grimsby, după care mi-a trîntit în cap paharul gol şi a fugit din odaie.

Mulţumită, am comentat:

— Sper din tot sufletul că ţi-a spart capul.

— Nu, draga mea, mi-a răspuns domnul Huntingdon, prăpădindu-se de rîs la amintirea scenei respective. Ar fi făout-o, şi poate că mi-ar fi pocit şi faţa, dar din fericire această pădure de cîrlionţi (şi-a scos jălăria şi mi-a arătat bogatele sale bucle castanii) mi-a salvat ţeasta şi a împiedicat paharul de a se sparge pînă cînd n-a căzut pe masă. După aceea — a reluat domnul Huntingdon povestirea — Lowborough se ţinu departe de noi încă vreo două săptămîni. Îl întîlneam întîmplător prin oraş; şi atunci, întrucît firea mea era prea bună ca să-i poarte pică pentru purtarea lui grosolană şi fiindcă nici el nu părea să păstreze vreun resentiment faţă de mine — nu avea niciodată nimic împotrivă să stea de vorbă cu mine; din contră, se ţinea de mine şi mă urma pretutindeni — afară doar de club, de tripouri şi de alte asemenea localuri primejdioase. Se cam săturase de melancolie şi de gînduri mohorîte. În cele din urmă, a acceptat să intre cu mine în club, cu condiţia să nu-l îndemn la băutură; şi o vreme după aceea, a continuat să ne viziteze cu destulă regularitate, seara, abţinîndu-se, cu o minunată perseverenţă, de la „otrava curată" pe care o abandonase atît de vitejeşte. Dar unii dintre membrii societăţii noastre protestau împotriva acestei comportări. Nu le plăcea să-l vadă stînd acolo, ca un schelet la un ospăţ, şi — în loc să-şi aducă şi el contribuţia la amuzamentul general — aruncînd un nor întunecat asupra noastră şi urmărînd cu ochi lacomi fiecare picătură de băutură pe care o duceam noi la buze. Băieţii jurau, cu glas tare. că nu e frumos din partea lui; şi unii dintre ei susţineau că trebuie ori să-l silim să se poarte ca şi ceilalţi, ori să-l excludem din club; făceau legămînt solemn că data viitoare cînd se

va mai arăta pe acolo, au să-i spună de la obraz toate acestea şi dacă el nu se conformează avertismentului, au să treacă la măsuri drastice. Şi cu acest prilej, mi-am manifestat prietenia faţă de el şi le-am recomandat să-l lase în pace o vreme, dîndu-le să înţeleagă că — dacă avem un pic de răbdare — el îşi va reveni curînd. Dar, firește, era un lucru destul de supărător, căci deşi refuza să bea ca un creştin cinstit, eu ştiam prea bine că are o sticluţă tainică de laudanum pe care o poartă veşnic la el şi din care soarbe mereu. Sau mai degrabă pot zice că recurgea din cînd în cînd la ajutorul ei, fiindcă într-o zi se abţinea, iar ziua următoare lua o doză exagerată — exact ca şi cu alcoolul.

Într-o seară însă, în timpul unei orgii — vreau să spun în timpul uneia dintre petrecerile noastre grozave — s-a strecurat înăuntru, ca stafia din Macbeth, şi s-a aşezat ca de obicei puţin mai departe de masă, în jilţul pe care-l păstram întotdeauna pentru „strigoi”, indiferent dacă el avea sau nu chef să-l ocupe. Mi-am dat seama după expresia feţei că suferă de efectele unei doze prea mari din acel perfid calmant cu care se consola; dar nimeni nu i-a adresat cuvîntul şi nici el n-a vorbit cu nimeni. Cîteva priviri furişe şi observaţia făcută în şoaptă că „a sosit fantoma” — atîta a fost tot, noi ne-am văzut mai departe de cheful nostru vesel pînă cînd ne-a făcut pe toţi să tresărim trăgîndu-şi brusc saunul şi aplecîndu-se înainte pentru a-şi aşeza coatele pe masă, după care a exclamat cu o gravitate prevestitoare de rău:

— Hei! Să mă bată Dumnezeu dacă înţeleg ce motiv găsiţi ca să fiţi atît de veseli? Habar n-am ce vedeţi voi în viaţă — eu nu văd decît întunecimea şi bezna şi punctele negre şi o groaznică aşteptare a Judecăţii şi a flăcărilor mînioase.

Toţi cei de faţă şi-au apropiat în acelaşi timp paharele de el şi le-au aşezat dinaintea lui într-un semicerc; bătîndu-l prieteneşte pe umăr l-au îndemnat

să bea, spunîndu-i că astfel va vedea în curînd viaţa tot atît de luminoasă cum o vedeam şi noi. Dar el a împins la o parte paharele mormăind:

— Luaţi-le de aici! V-am spus că nu voi mai pune niciodată gura pe băutură. Niciodată!... Niciodată!...

Aşadar, eu am înapoiat fiecăruia paharul; dar am văzut privirile pline de regret şi aerul lacom al lui Lowborough pe măsură ce le vedea îndepărtîndu-se. Apoi şi-a acoperit ochii cu mîinile, ca să se despartă de această privelişte şi peste două minute şi-a ridicat din nou capul şi a rostit următoarele vorbe într-o şoaptă răguşită, dar vehementă:

— Şi totuşi n-am încotro! Huntingdon, dă-mi un pahar!

— Ia sticla, omule, i-am zis eu vîrîndu-i cu de-a sila în mînă, sticla cu rachiu... Vai, trebuie să mă opresc, căci vorbesc prea mult, a mormăit povestitorul tresărînd speriat de privirea pe care i-am aruncat-o. Dar nu-i nimic, a adăugat el nepăsător continuîndu-şi relatarea. Cu zelul lui desperat, Lowborough a apucat sticla şi i-a supt tot conţinutul pînă cînd deodată a căzut de pe scaun, dispărînd sub masă în mijlocul unei furtuni de aplauze. Consecinţa acestei imprudenţe a fost o destul de gravă congestie cerebrală...

— Dar dumneata, domnule, ce părere ai avut despre ceea ce ai făcut? l-am întrebat eu repede.

— Bineînţeles că m-am căit cumplit, mi-a răspuns domnul Huntingdon. M-am dus să-l vizitez o dată sau de două ori — ba nu, chiar de vreo trei ori... Aş, pe legea mea, de patru ori. Şi cînd s-a făcut bine l-am adus cu multă blîndeţe înapoi, în ţarcul mieilor.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că l-am readus în inima clubului şi — compătimindu-l pentru sănătatea lui firavă şi pentru tristeţea care îl copleşea — i-am recomandat „să soarbă o picătură de vin pentru binele stomacului său”, iar cînd se va fi restabilit în suficientă măsură, să

adopte calea de mijloc — planul *ni jamais-ni toujours*[8]. Să nu se omoare ca un tîmpit, dar nici să nu se abţină ca un prost. Într-un cuvînt, să petreacă aşa, ca o fiinţă raţională, să facă ce făceam şi eu. Pentru că nu trebuie să crezi, Helen, că sînt un beţivan. Nu sînt deloc beţiv, n-am fost niciodată şi nici o să fiu vreodată. Ţin prea mult la bunăstarea mea generală. Văd că un om nu se poate lăsa pradă băuturii fără a-şi petrece jumătate din zile în tristeţe, şi cealaltă jumătate în nebunie. Şi pe urmă, mie îmi place să mă bucur de viaţă în toate privinţele, lucru pe care nu-l te face cineva care se lasă robit de o singură înclinaţie Iar apoi să nu uităm că băutura dăunează frumuseţii — a încheiat domnul Huntingdon cu un zîmbet cum nu se poate mai încrezut, care ar fi trebuit să mă enerveze mai mult decît s-a întîmplat de fapt.

— Şi lordul Lowborough a profitat de sfaturile tale? l-am întrebat.

— Ei, bineînţeles, într-un fel. O vreme a scos-o destul de bine la capăt; zău, a fost un adevărat model de cumpătare şi de prudenţă — chiar într-o măsură cam prea mare pentru gusturile bandei noastre deşucheate. Dar, într-un fel sau altul, Lowborough nu prea avea darul moderaţiei: dacă se împiedica şi aluneca puţiun într-o parte trebuia neapărat să cadă la pămînt înainte de a se putea îndrepta. Dacă într-o seară depăşea măsura, efectele acestui exces îl făceau să fie atît de nenorocit a doua zi încît se vedea silit să repete greşeala pentru a-i repara urmările. Şi tot aşa din zi în zi, pînă cînd conştiinţa lui, care nu putea să tacă, îl făcea să se oprească. Atunci, în momentele lui de trezie, îşi plictisea atît de tare prietenii cu remuşcările, cu spaimele şi cu durerile lui, încît drept autoapărare erau obligaţi să-l facă să-şi înece necazurile în vin sau în vreo altă băutură mai tare care se afla la îndemînă. Şi de îndată ce erau învinse

[8] Nici niciodată, nici totdeauna (fr.).

primele lui scrupule de conştiinţă, nu mai avea nevoie de prea multe îndemnuri şi lămuriri. Adeseori ajungea la disperare şi devenea un păcătos fără pereche, exact aşa cum doreau cei mai înrăiţi dintre amici. Ceea ce nu-l împiedica să se lamenteze pentru ticăloşia şi degradarea lui cumplită de îndată ce-i trecea accesul.

În cele din urmă, într-o bună zi, cînd rămăsesem singur cu el, după ce a meditat o vreme, pradă unei dispoziţii mohorîte şi cu gîndurile aiurea, stînd aşa cu braţele încrucişate şi cu capul căzut în piept, s-a trezit deodată şi apucîndu-mi cu vehemenţă braţul mi-a spus:

— Huntingdon, aşa nu mai merge! M-am hotărît să termin cu toate astea!

— Dar ce, ai de gînd să te împuşti? l-am întrebat.

— Nu; am de gînd să mă îndrept.

— Păi asta nu-i nici o noutate! De mai bine de un an ai mereu de gînd să te îndrepţi.

— Da, dar voi n-aţi vrut să mă lăsaţi. Iar eu am fost atît de zevzec încît n-am putut să trăiesc fără voi. Acum însă îmi dau seama bine ce mă trage înapoi şi ce tinde să mă salveze. Şi aş străbate mări şi ţări numai să obţin acest lucru — deşi tare mă tem că nu am nici o şansă.

Şi a oftat de credeam că o să i se frîngă inima.

— Ce anume îţi trebuie, Lowborough? l-am întrebat eu socotind că în sfîrşit s-a ţicnit de tot.

— O nevastă, mi-a răspuns el. Nu mai pot trăi singur pentru că propria mea minte mă înnebuneşte şi nu mai pot trăi alături de voi pentru că voi jucaţi faţă de mine rolul diavolului.

— Cine, eu?

— Da, voi toţi şi tu mai mult decît toţi ceilalţi, asta o ştii prea bine. Dar dacă aş putea găsi o nevastă cu o avere destul de mare ca să-mi plătească datoriile şi să mă pună pe picioare...

— Fireşte, i-am răspuns...

— Şi dacă ar fi destul de dulce şi de bună — a continuat el — ca să am un cămin acceptabil şi să mă împac cu mine însumi, cred că aş mai putea, totuşi, să fiu om. De îndrăgostit n-am să mă mai îndrăgostesc niciodată, asta e sigur; poate că totuşi n-ar conta prea mult, aş avea măcar posibilitatea să-mi fac alegerea cu ochii deschişi şi nu închişi — şi în ciuda tuturor lucrurilor, am să fiu un soţ bun. Dar oare se mai poate îndrăgosti cineva de mine? Asta e întrebarea..Apoi a avut amabilitatea să adauge:

— Dacă aş fi chipeş ca tine, Huntingdon şi dacă aş avea puterea ta de fascinaţie, aş mai putea trage nădejde. Dar aşa cum stau lucrurile tu crezi că m-ar mai lua cineva — ruinat şi nenorocit cum sînt?

— Da, fără îndoială.

— Cine?

— Păi cum, orice fată bătrînă neglijată, coborînd repede pe panta desperării, ar fi încîntată să...

— Nu, nu — mi-a zis el — trebuie să fie o persoană pe care s-o pot iubi.

— Bine, dar adineauri ai zis că n-ai mai fi în stare să te mai îndrăgosteşti vreodată!

— Mă rog, dragostea nu e cuvîntul cel mai potrivit, dar în orice caz, o persoană de care să mă pot ataşa. Indiferent cum stau lucrurile, am să cercetez toată Anglia în sus şi-n jos! a strigat el într-o izbucnire de speranţă sau de deznădejde. Fie că voi izbuti, fie că voi da greş, oricum va fi mai bine decît să mă îndrept către o distrugere sigură la clubul acela blestemat. Aşadar, îmi iau adio de la ei şi de la voi. Ori de cîte ori te voi întîlni pe pămînt cinstit sau sub un acoperiş creştinesc, mă voi bucura să te văd. Dar niciodată nu mă vei mai putea momi în viziunea aceea de diavol!

Îmi vorbise într-un mod pur şi simplu ofensator, de care ar fi trebuit să-i fie ruşine — şi totuşi, la despărţire, i-am strîns mîna. S-a ţinut de cuvînt. De atunci a devenit un adevărat model de comportare,

după cîte ştiu; dar pînă de curînd n-am avut prea mult de a face cu el. Nu mi-a mai căutat tovărăşia, temîndu-se ca nu cumva să-l atrag iarăşi pe panta distrugerii. Iar eu nu l-am mai găsit prea amuzant, mai ales că uneori încercase să-mi trezească propria mea conştiinţă şi să mă abată de pe calea pierzaniei, de care el se socotea scăpat. Cînd se întîmpla să-l întîlnesc totuşi, nu uitam mai niciodată să-l întreb ce progrese a făcut cu eforturile şi căutările lui în domeniul matrimonial. În general, nu putea să-mi raporteze lucruri prea bune. Mamele erau departe de a fi atrase de cuferele lui goale şi de reputaţia lui de cartofor, iar pe fiicele lor le îndepărta fruntea lui veşnic înnourată şi dispoziţia melancolică. Şi pe lîngă asta el nici nu le înţelegea: îi lipseau îndrăzneala şi siguranţa necesare pentru a-şi atinge ţelurile.

Aşa l-am lăsat cînd am plecat în Europa. Iar cînd m-am întors, la sfîrşitul anului, l-am găsit tot holtei neconsolat — deşi fără îndoială arătînd în mai mică măsură ca un strigoi ieşit din mormînt. Domnişoarele încetaseră să se mai teamă de el şi începeau să-l considera foarte interesant. Dar mamele erau încă destul de greu de îmbunat. Cam pe vremea aceea, îngerul meu bun m-a adus în preajma ta, Helen; şi atunci n-am mai avut ochi şi urechi pentru altcineva. Dar, între timp, Lowborough făcuse cunoştinţă cu încîntătoarea noastră prietenă, domnişoara Wilmot — prin intervenţia îngerului lui bun, ţi-ar spune el negreşit. Totuşi n-a îndrăznit să-şi lege speranţele de o persoană atît de curtată şi de admirată pînă cînd nu au fost aduşi mai aproape unul de altul aici, la Staningley, şi pînă cînd ea — în absenţa celorlalţi admiratori — nu l-a cultivat şi i-a dat toate încurajările posibile avansurilor timide făcute de el. Atunci, într-adevăr, a început el să spere în zorii unor zile mai luminoase; şi dacă, o vreme, i-am întunecat puţin perspectiva aşezîndu-mă între el şi soarele lui — şi astfel aproape

că l-am aruncat din nou în genunea deznădejdii — n-am făcut decît să-i sporesc ardoarea şi să-i consolidez speranţele cînd m-am hotărît să abandonez cîmpul de luptă, în căutarea unei comori mai strălucitoare. Într-un cuvînt, după cum ţi-am spus, e îmbrobodit rău. La început şi-a dat puţin seama de defectele ei, care i-au stîrnit în mare măsură neliniştea; dar acum pasiunea lui îmbinată cu iscusinţa ei, l-au orbit de tot făcîndu-l să nu mai vadă nimic altceva decît perfecţiunea ei şi uluitorul lui noroc. Aseară a venit la mine, abia mai încăpîndu-şi în piele din pricina fericirii nou-descoperite:

— Huntingdon, nu sînt chiar de aruncat! mi-a zis el apucîndu-mi mîna şi strîngîndu-mi-o ca într-un cleşte. Mă mai aşteaptă totuşi puţină fericire — chiar şi aici pe pămînt: mă iubeşte!

— Nu mai spune! Ţi-a zis chiar aşa?

— Nu, dar nu mă mai pot îndoi cîtuşi de puţin. Nu vezi cît de evidentă este amabiliatea şi afecţiunea ei? Şi ea ştie prea bine cît de sărac sînt şi puţin îi pasă! A auzit de toate nebuniile şi ticăloşiile din viaţa mea şi nu i-e frică să se încreadă în mine — iar rangul şi titlul meu nu constituie cîtuşi de puţin nişte ispite pentru ea; nici nu le bagă în seamă măcar. Este fiinţa cea mai generoasă şi firea cea mai nobilă pe care o poate concepe cineva. Mă va salva, trup şi suflet, de la distrugere. M-a înălţat şi m-a înnobilat în propriii mei ochi şi m-a făcut de trei ori mai bun, mai înţelept şi mai însemnat decît am fost. Ah! Ce păcat că n-am cunoscut-o mai de mult! De cîtă degradare şi de cîte chinuri aş fi fost cruţat! Dar oare ce-am făcut eu ca să merit o fiinţă atît de magnifică?

— Şi poanta cea mai straşnică — a continuat rîzînd domnul Huntingdon — este că vulpişoara asta tînără nu iubeşte la el nimic altceva decît titlul şi obîrşia lui şi „acea veche şi încîntătoare reşedinţă de familie”.

— De unde ştii? l-am întrebat eu.

— O ştiu chiar din gura ei. Mi-a spus: „Pe el în sine îl dispreţuiesc din tot sufletul; dar, pe de altă parte, bănuiesc că e timpul să-mi fac şi eu alegerea şi dacă aş aştepta pe cineva vrednic de stima şi afecţiunea mea, ar trebui să-mi petrec întreaga viaţă de una singură pentru că pe voi, bărbaţii, vă detest pe toţi!” Ha, ha! Tare mă tem că în privinţa asta greşeşte cumplit. Dar, oricum, ceea ce e evident este că n-are pic de dragoste pentru bietul băiat.

— Păi atunci ar fi de datoria ta să-l avertizezi.

— Cum asta? Şi să-i destram bietei fete toate planurile şi perspectivele? Nu, nu; asta ar însemna să-mi bat joc de încrederea pe care mi-a acordat-o, — nu-i aşa, Helen? Ha, ha! Şi pe urmă i-aş frînge şi lui inima.

Şi domnul Huntingdon rîse iarăşi.

— Mde, domnule Huntingdon, nu prea înţeleg ce găseşti atît de amuzant în povestea asta. Eu nu văd nici un lucru de care s-ar putea rîde.

— Dragostea mea, în momentul de faţă rîdeam de tine, mi-a spus el strîmbîndu-se şi mai tare de rîs.

Atunci lăsîndu-l să-şi savureze de unul singur veselia, l-am atins pe Ruby cu cravaşa şi am galopat ca să-i ajung pe tovarăşii noştri, pentru că în tot acest timp merseserăm cu caii la pas rămînînd astfel mult în urmă. Curînd Arthur se află din nou lîngă mine dar, nefiind dispusă să mai fac conversaţie cu el, am pornit în goană mai mare. A făcut şi el la fel şi n-am încetinit pasul pînă cînd nu i-am ajuns pe domnişoara Wilmot şi pe domnul Lowborough, cam la vreo jumătate de milă de părtare de poarta parcului. Am evitat orice altă discuţie cu domnul Huntingdon pînă la sfîrşitul plimbării noastre cînd aveam intenţia să sar de pe cal şi să mă fac nevăzută, în casă, înainte ca el să se poată oferi să mă ajute Dar în timp ce mă luptam să-mi desfac pulpana hainei care se agăţase de oblînc, el

m-a ridicat din şa şi m-a ţinut în braţe, afirmînd că n-o să-mi dea drumul pînă nu-l voi ierta.

— Dar n-am nimic de iertat, i-am răspuns. Nu m-ai jignit cîtuşi de puţin.

— Nu, scumpo — să mă păzească Dumnezeu să fac una ca asta! Dar eşti supărată pentru că mie mi-a mărturisit Annabella lipsa ei de sentimente faţă de curtezanul ei.

— Nu, Arthur, nu asta mă necăjeşte. E vorba de întreaga comportare pe care ai avut-o faţă de prietenul dumitale; şi dacă doreşti într-adevăr să uit totul, atunci du-te chiar acum şi spune-i ce fel de femeie este fiinţa pe care o adoră el nebuneşte şi de cine şi-a agăţat speranţele de fericire.

— Bine, Helen, dar ţi-am spus că asta ar însemna să-i frîng inima — să-l omor pur şi simplu — în afară de faptul că ar însemna să-i dau o lovitură urîtă bietei Annabella. Acum el nu mai poate fi ajutat; nici măcar rugăciunile nu-i mai pot face nici un bine. Şi pe urmă, s-ar putea ca ea să-şi joace farsa vicleană pînă la capăt şi atunci el va fi la fel de fericit cu iluziile ca şi cum ar fi vorba de o realitate. Sau poate că-şi va descoperi greşeala abia cînd va fi încetat s-o iubească; şi dacă nu se va întîmplă astfel, atunci e mult mai bine ca el să-şi dea seama treptat-treptat de adevăr. Aşa că acum, îngeraşule, nădăjduiesc că te-am făcut să înţelegi destul de limpede felul meu de a privi această problemă şi că te-am convins pe deplin că nu pot să-mi ispăşesc vina aşa cum îmi ceri tu. Ce alte rugăminţi mai ai să-mi adresezi? Vorbeşte-mi, şi voi fi bucuros să mă supun.

I-am răspuns pe un ton la fel de grav ca şi mai înainte:

— Nu am altă rugăminte decît ca în viitor să nu mai iei niciodată în bătaie de joc suferinţele altora şi să-ţi foloseşti întotdeauna influenţa asupra prietenilor

dumitale spre binele lor şi împotriva înclinaţiilor lor rele, în loc să le sprijini pe acestea în dauna prietenilor.

— Îţi promit că mă voi strădui din răsputeri să ţin minte şi să îndeplinesc poruncile angelicei mele iubite.

După ce mi-a sărutat amîndouă mîiinle înmănuşate, mi-a dat drumul să plec.

Intrînd în camera mea, am fost surprinsă s-o găsesc pe Annabella Wilmot stînd în picioare în faţa măsuţei mele de toaletă şi examinîndu-se, calmă, în oglindă. Cu o mînă îşi flutura cravaşa cu mîner de aur, iar cu cealaltă îşi ţinea pulpana costumului de călărie.

„E splendidă, fără doar şi poate!” m-am gîndit eu privind silueta aceea înaltă şi bine făcută şi reflectarea, în oglindă, a feţei aceleia frumoase, înconjurată de părul negru, lucios puţin răvăşit, dar nu în mod dizgraţios, de plimbarea călare, obrajii frumos coloraţi şi îmbujoraţi de efort şi ochii negri seînteind de o strălucire neobişnuită.

Zărîndu-mă prin oglindă, s-a întors şi a exclamat, cu un hohot de rîs care mie mi s-a părut mai degrabă maliţios decît vesel:

— Hei, Helen! De ce ai întîrziat atîta? Am venit să-ţi spun despre norocul pe care-l am, a continuat ea fără să ţină seamă de prezenţa lui Rachel. Lordul Low-borough m-a cerut în căsătorie şi am avut plăcerea să-i accept în mod graţios propunerea. Nu mă invidiezi, draga mea?

— Nu scumpo, i-am spus, iar în sinea mea am adăugat: „Şi nici pe el”. Şi tu chiar îl placi, Annabella?

— Auzi vorbă, dacă-l plac! Da, fireşte — sînt îndrăgostită moartă!

— Bine, atunci sper să-i fii o nevastă bună.

— Mulţumesc, draga mea! Şi ce altceva mai speri?

— Sper să vă iubiţi amîndoi şi să fiţi amîndoi fericiţi.

— Mii de mulţumiri; şi eu sper că-i vei fi o nevastă foarte bună domnului Huntingdon! mi-a răspuns ea cu o reverenţă de regină şi s-a retras.

— Vai, domnişoară! Cum aţi putut să-i spuneţi una ca asta! a strigat Rachel.

— Ce anume? am întrebat-o la rîndul meu.

— Păcatele mele, i-aţi zis că trageţi nădejde să-i fie nevastă bună. În viaţa mea n-am auzit o asemenea urare!

— Păi i-am zis-o pentru că sper într-adevăr acest lucru — sau mai degrabă îl doresc — căci de la ea nu mai poţi spera mare lucru.

— Mă rog! a zis Rachel. Vă rog să mă credeţi că şi eu nădăjduiesc ca el să-i fie un soţ bun. Jos se vorbesc tot felul de lucruri ciudate despre dînsul. Ziceau că...

— Ştiu, Rachel. Am auzit totul despre el; dar acum s-a îndreptat. Şi nu le stă deloc frumos să răspîndească tot felul de vorbe despre stăpînii lor.

— Nu, domnişoară dar, pe de altă parte, au zis cîteva lucruri şi despre domnul Huntingdon.

— Nu vreau să le aud, Rachel; oamenii spun minciuni.

— Da, domnişoară, mi-a răspuns ea calmă, continuînd să-mi aranjeze părul.

— Şi tu le crezi, Rachel? am întrebat-o după o scurtă pauză.

— Nu, domnişoară, cîtuşi de puţin! 'Mneavoastră ştiţi că dacă se strîng laolaltă mai multe slugi, tare le place să-i bîrfească pe ăi mai mari ca ei. Şi unora, aşa ca să se umfle în pene, le place să se prefacă, chipurile, că ştiu şi toaca-n cer, şi scot tot felul de panglici pe nas şi bagă fitiluri numai aşa ca să le ia celorlalţi piuitul. Dar eu zic că dacă aş fi în locul 'mneavoastră, domnişoară Helen, aş chibzui bine lucrurile înainte de a face pasul ăl mare. Eu aşa gîndesc în mintea mea că o domnişoară de neam trebuie să-şi aleagă cu tare multă grijă mirele.

— Bineînţeles, i-am răspuns. Dar acum grăbeşte-te, Rachel; vreau să mă îmbrac.

Şi, într-adevăr, abia aşteptam să scap de femeia asta de treabă pentru că mă aflam într-o stare atît de melancolică, încît abia mi-am putut reţine lacrimile cît timp m-a îmbrăcat. Nu din pricina lordului Lowborough mi-au umplut lacrimile ochii, nu din pricina Ananbellei, nu dintr-a mea, ci din pricina lui Arthur Huntingdon.

13 octombrie. Au plecat, şi s-a dus şi el. O să fim despărţiţi mai bine de două luni — peste zece săptămîni! O perioadă tare, tare lungă să trăiesc fără a-l vedea Dar mi-a promis că-mi va scrie des, şi m-a silit să-i făgăduiesc că eu îi voi scrie încă şi mai des, întrucît el va fi ocupat cu rezolvarea treburilor lui, pe cînd eu nu voi avea nimic mai bun de făcut. Mde, cred că voi avea întotdeauna o mulţime de lucruri de spus. Dar, vai! Cum mai aştept timpul cînd vom fi pentru totdeauna împreună şi ne vom putea transmite unul altuia gîndurile fără intervenţia acestor reci mijlocitori — pana, cerneala şi hîrtia!

22 octombrie. Am primit mai multe scrisori de la Arthur. Nu prea lungi, în schimb extrem de dulci. Şi sînt aidoma lui, pline de afecţiune fierbinte şi de umor vioi şi jucăuş. Dar, întotdeauna există un „dar” în această lume imperfectă, tare aş vrea să fie mai serios măcar uneori. Nu-l pot face să scrie sau să vorbească într-adevăr cu seriozitate profundă. Deocamdată nu mă supără prea mult acest lucru, dar dacă va fi întotdeauna astfel, ce-o să fac eu cu latura gravă a fiinţei mele?

CAPITOLUL XXIII

18 FEBRUARIE, 1822. ASTĂZI ARTHUR şi-a încălecat dis-de-dimineaţă calul de vînătaare şi a pornit voios să-şi întîmpine... ogarii. Va lipsi de acasă toată ziua, aşa că m-am hotărît să mă distrez cu prea neglijatul meu jurnal, dacă mai pot să denumesc astfel un caiet de care mă ocup atît de rar. Au trecut patru luni de cînd nu l-am mai deschis.

Acum sînt măritată, o femeie aşezată la casa ei — doamna Huntingdon de la conacul Grassdale. Am o experienţă de opt săptămîni în domeniul căsniciei. Oare regret pasul pe care l-am făcut? Nu, deşi în străfundul inimii mele trebuie să mărturisesc că Arthur nu e aşa cum l-am crezut la început şi dacă l-aş fi cunoscut din capul locului atît de bine cum îl cunosc acum, probabil nu l-aş fi iubit niciodată. Iar dacă l-aş fi iubit mai întîi pe urmă aş fi făcut descoperirea, mă tem că aş fi socotit de datoria mea să nu-l iau de bărbat. Firește că aş fi putut să-l cunosc, căci toată lumea era mai mult decît doritoare să-mi vorbească despre el, şi nici el personal nu era un mare ipocrit, dar am fost oarbă. Iar acum, în loc să regret că nu i-am desluşit pe deplin caracterul înainte de a fi legată pe vecie de el, mă bucur, pentru că în felul ăsta am fost scutită de o mulţime de lupte cu conştiinţa mea şi, deci, şi de o mulţime de necazuri şi dureri. Şi, indiferent ce ar fi trebuit să fac, în momentul de faţă e clar că am datoria să-l iubesc şi să rămîn ataşată de el, ceea ce se şi potriveşte de minune cu înclinaţiile mele.

El ţine foarte mult la mine, chiar prea mult aş putea spune. Am impresia că m-aş bucura dacă m-ar mîngîia mai puţin şi s-ar arăta în schimb mai raţional. Mi-ar plăcea să fiu în mai mică măsură o jucărie sau o păpuşă îndrăgită şi în mai mare măsură o prietenă, dacă mi-ar veni cheful să fiu, dar de asta n-am să mă plîng. Mă tem doar că afecţiunea lui pierde din profunzime cînd cîştigă în ardoare. Uneori o asemuiesc cu un foc de rămurele şi crenguţe uscate în contrast cu

un foc de cărbuni masivi — strălucitor şi fierbinte. Însă dacă ar fi să ardă pînă la capăt şi să nu lase în urmă altceva decît cenuşă, ce m-aş face? Totuşi nu se va întîmplă aşa, sigur nu, în privinţa asta sînt hotărîtă — şi cu siguranţă că am şi puterea să întreţin acest foc. Dar Arthur e egoist; mă văd silită să recunosc acest lucru. Şi, de fapt, mărturisirea mă îndurerează mai puţin decît s-ar putea aştepta cineva, căci, de vreme ce-l iubesc atît de mult, îl pot uşor ierta pentru că se iubeşte atît de mult pe sine. Îi place să i se facă voia, pentru mine e o adevărată încîntare să i-o fac, şi de cîte ori îmi pare rău de această înclinare a lui, o regret pentru binele lui, nu pentru al meu.

Prima dată cînd s-a manifestat în felul ăsta, a fost cu ocazia călătoriei noastre de nuntă. El voia să treacă în goană prin toate locurile întrucît peisajele continentale îi erau bine cunoscute: multe din ele îşi pierduseră interesul pentru el, iar altele nu avuseseră niciodată ce să piardă. Consecinţa a fost că după o trecere ca a unei păsări în zbor prin multe părţi ale Franţei şi Italiei, m-am întors acasă aproape la fel de neştiutoare cum plecasem, întrucît nu cunoscusem mai deloc persoane şi obiceiuri şi cam puţine lucruri, în capul meu învîrtindu-se un roi pestriţ şi învălmăşit de obiecte şi scene. E drept că unele îmi lăsaseră o impresie mai profundă şi mai plăcută decît altele, dar şi acestea erau întinate de amintirea tristă că emoţiile mele nu fuseseră împărtăşite de însoţitorul meu. Ba chiar dimpotrivă, cînd îmi exprimasem interesul deosebit pentru vreun lucru pe care-l vedeam sau doream să-l văd, îl cam supăram, întrucît îi dovedeam astfel că mă poate încînta şi altceva în afară de persoana lui.

La Paris, abia dacă ne-am oprit, iar cît despre Roma nu mi-a lăsat timpul să văd nici a zecea parte din frumuseţile şi lucrurile interesante de acolo. Voia să mă aducă acasă — aşa zicea — să mă aibă numai şi

numai pentru el şi să mă vadă bine instalată ca stăpînă a conacului Grassdale, la fel de simplă, de naivă şi de nostimă cum eram. Şi ca şi cum aş fi fost cine ştie ce fluture gingaş, el se arăta temător să nu cumva să-mi scuture argintul de pe aripioare aducîndu-mă în contact cu societatea, în special cu cea a Parisului şi a Romei. Şi, mai mult decît atît, nu s-a jenat să-mi spună că în amîndouă aceste oraşe existau cucoane care i-ar fi scos ochii dacă s-ar fi întîmplat să-l întîlnească împreună cu mine.

Bineînţeles că m-am supărat de toate astea. Şi totuşi nu era vorba atîta de deziluzia mea, cît de faptul că mă dezamăgea el. Şi pe urmă mai era şi osteneala pe care trebuia să mi-o dau să găsesc scuze faţă de prietenii şi prietenele mele pentru că văzusem şi observasem atît de puţine lucruri, fără să pot să-i atribui soţului meu nici cea mai mică vină. Dar cînd am ajuns acasă — în noua şi încîntătoarea mea casă — eram atît de fericită, iar el atît de amabil, încît i-am iertat, cu dragă inimă, totul. Şi începusem tocmai să-mi socotesc soarta mult prea fericită şi pe soţul meu de fapt prea bun pentru mine, dacă nu cumva prea bun pentru lumea în care trăim, cînd, în a doua duminică după sosirea noastră m-a şocat şi m-a îngrozit dîndu-mi un nou exemplu al pretenţiilor lui ne-rezonabile. Ne întorceam pe jos de la liturghie, pentru că fiind o zi frumoasă de iarnă, iar noi locuind atît de aproape de biserică, îl rugasem să nu mai luăm trăsura.

— Helen — mi-a spus el pe un ton de o neobişnuită gravitate — nu sînt întrutotul mulţumit de tine.

Am dorit să aflu cu ce-am greşit.

— Dar dacă-ţi spun îmi vei promite să te îndrepţi?

— Da, dacă voi putea, sigur, şi fără să supăr o autoritate mai înaltă.

— Ah! Ei vezi, asta este: nu mă iubeşti din toată inima!

— Nu te înţeleg, Arthur, sau cel puţin sper că nu te înţeleg. Spune-mi, te rog, ce lucru nepotrivit am făcut sau am spus?

— Nu e vorba de nimic din ce-ai făcut sau ai spus. E vorba de ceea ce eşti: eşti prea cucernică. Bineînţeles, mie îmi place ca femeia să fie evlavioasă şi socot evlavia ta unul din cele mai mari farmece pe care le ai, dar pe de altă parte, ca şi multe alte lucruri bune, s-ar putea ca ea să fie împinsă prea departe. După părerea mea. credinţa unei femei n-ar trebui să-i micşoreze ataşamentul faţă de stăpînul ei pămîntesc. Ea ar trebui să aibă destulă evlavie ca să-şi purifice sufletul, dar nu atît de multă încît să-i rafineze exagerat inima ridicînd-o mai presus de toate simţămintele omeneşti.

— Dar ce, eu sînt mai presus de toate aceste simţăminte?

— Nu, scumpa mea; dar te îndrepţi către acest gen de sfinţenie mai repede decît aş vrea eu. În ultimele două ceasuri m-am gîndit neîncetat la tine şi am tot vrut să-ţi întîlnesc privirea, însă tu erai atît de absorbită de devoţiunile tale, încît nu m-ai învrednicit nici măcar cu o ocheadă. Pe cuvîntul meu că un asemenea lucru e suficient să facă un bărbat gelos pe Creator — lucru care, ştii bine, e foarte greşit. Aşa că dacă vrei binele sufletului tău, te rog să nu mai stîrneşti asemenea patimi ticăloase.

— Cine eşti dumneata, domnule, ca să te pretinzi un zeu şi să ai îndrăzneala să te lupţi pentru stăpînirea inimii mele cu Cel căruia îi datorez tot ceea ce am, printre care te numeri şi dumneata, dacă eşti într-adevăr o binecuvîntare, lucru de care mă cam îndoiesc puţin?

— Nu fi chiar atît de aspră cu mine, Helen; şi nu mă mai strînge atît de tare de braţ, că ţi-ai înfipt degetele pînă la os.

— Arthur — am continuat eu lăsîndu-i braţul — nu mă iubeşti nici pe jumătate cît te iubesc eu. Şi totuşi, dacă m-ai iubi mai puţin, nu m-aş plînge, dacă aş fi sigură că ai şi tu un crez în viaţă...

El n-a făcut decît să rîdă şi să îmi sărute mîna zicînd că sînt o dulce entuziastă. Apoi, scoţîndu-şi pălăria, a adăugat:

— Dar uită-te şi tu încoace, Helen — ce poate face un om cînd are un asemenea cap?

Capul nu părea să aibă vreun cusur, însă cînd şi-a pus mîna în creştet, degetele i s-au afundat într-o mare de cîrlionţi, îngrijorător de adîncă, în special la mijloc.

— Vezi că n-am fost menit să fiu un sfînt, a zis el rîzînd, cu atît mai mult cu cît sînt convins că în ultimele săptămîni m-am purtat foarte frumos. Ce-ai văzut greşit la mine şi ce-ai vrea să mă pui să fac?

— Nimic mai mult decît faci, Arthur. Faptele tale sînt corecte deocamdată; dar aş vrea să ţi se schimbe gîndurile. Aş vrea să te întăreşti împotriva ispitei şi să nu spui că răul e bine şi binele e rău. Aş vrea să te gîndeşti mai profund, să priveşti mai departe şi să ţinteşti mai sus decît pînă acum.

CAPITOLUL XLVI

25 MARTIE. ARTHUR A ÎNCEPUT SĂ se cam plictisească, nu de mine sper, ci de viaţa liniştită şi trîndavă pe care o duce, şi nici nu mă mir, pentru că are atît de puţine surse de amuzament; nu citeşte niciodată altceva decît ziarele şi revistele de vînătoare, iar cînd mă vede pe mine cu o carte în mînă, nu-mi dă pace pînă n-o închid. Cînd e frumos afară, izbuteşte să-

şi petreacă timpul cît mai plăcut, dar în zilele ploioase care s-au cam ţinut lanţ în ultima vreme, e de-a dreptul penibil să-i vezi plictisul. Eu fac tot ce pot ca să-l amuz însă e imposibil să-i stîrnesc interesul pentru lucrurile despre care îmi place să vorbesc, iar pe de altă parte, lui îi place să vorbească despre lucruri care nu mă pot interesa pe mine — şi chiar despre lucruri care mă supără — şi tocmai acestea îl încîntă cel mai mult. Distracţia lui preferată este să se tolănească lîngă mine, pe canapea, şi să-mi povestească despre amorurile lui de altădată, istoriile învîrtindu-se întotdeauna în jurul distrugerii vieţii cine ştie cărei fete încrezătoare sau în jurul încornorării vreunui soţ nebănuitor. Iar cînd eu îmi exprim oroarea şi indignarea, el pune toate acestea pe seama geloziei şi începe să rîdă cu lacrimi. La început mă apuca furia sau mă podidea plînsul, dar dîndu-mi seama că încîntarea lui sporeşte pe măsură ce mă vede mai supărată şi mai agitată, ulterior m-am străduit să-mi înăbuş sentimentele şi să-i primesc destăinuirile în tăcerea unui dispreţ calm. Şi totuşi, el îmi desluşeşte pe chip lupta care se dă în sinea mea şi interpretează greşit amărăciunea sufletului meu faţă de nemernicia lui, luînd-o drept rană provocată de săgeţile geloziei. Iar după ce s-a amuzat suficient cu acest lucru sau cînd teama de a nu mă supăra îl face să se îngrijoreze în privinţa liniştii lui, încearcă să mă sărute şi, cu tot felul de alintări, să mă facă iarăşi să zîmbesc — or, niciodată nu sînt mai puţin binevenite ca atunci mîngîierile lui! Mie mi se pare că e vorba de un dublu egoism — faţă de mine şi faţă de victimele fostei lui vieţi amoroase. Sînt momente cînd, cu un junghi trecător în inimă, cu o licărire de spaimă îngrozitoare, mă întreb: „Helen ce-ai făcut?” Dar reprim glasul interior care-mi pune această întrebare şi resping năvala gîndurilor supărătoare ce mă copleşesc. Deoarece chiar de-ar fi el de zece ori mai pămîntean şi mai

refractar la gînduri frumoase şi nobile, ştiu bine că n-am nici un drept să mă plîng. Şi de fapt nu mă plîng şi n-o voi face niciodată. Îl iubesc încă şi-l voi iubi şi de aici înainte. Nu regret şi nu voi regreta niciodată că m-am legat de soarta lui.

4 aprilie. Am avut chiar şi o mică ceartă. Detaliile sînt următoarele: Arthur îmi spusese, în răstimpuri, toată povestea aventurii lui cu lady F., poveste pe care mai înainte n-am vrut s-o cred. Dar era oarecum o consolare să constat că în cazul respectiv doamna fusese mai vinovată decît el, pentru că pe atunci Arthur era foarte tînăr şi e clar că ea făcuse primele avansuri, dacă ceea ce spunea el era adevărat. Am urît-o pentru asta, întrucît se părea că ea a vrut în cea mai mare măsură să-l corupă. Aşadar, deunăzi cînd soţul mea a început să-mi vorbească despre ea, l-am rugat să nu-i pomenească numele pentru că numai cît îl auzeam şi-mi venea rău.

— Dar bagă bine de seamă, Arthur, asta nu din cauză că ai iubit-o tu, ci pentru că ea ţi-a făcut ţie un rău şi şi-a înşelat soţul şi a fost în general o femeie abominabilă de care ar trebui să-ţi fie ruşine să vorbeşti.

Dar el i-a luat apărarea zicînd că avea un soţ bătrîn şi ramolit pe care era imposibil să-l iubească.

— Atunci de ce s-a măritat cu el?

— Pentru banii lui, mi-a răspuns.

— Atunci asta a fost o crimă, şi promisiunea ei solemnă de a-şi iubi şi cinsti soţul a fost încă una, care a sporit gravitatea celei anterioare.

— Eşti prea severă cu biata doamnă, a rîs el. Dar nu-i nimic, Helen, acum nu mai ţin la ea. Şi pe nici una din ele n-am iubit-o nici pe sfert cît te iubesc pe tine, aşa că nu trebuie să te temi că vei fi părăsită cum au fost ele.

— Arthur, dacă mi-ai fi spus aceste lucruri înainte, nu ţi-aş fi acordat niciodată şansa de a o mai face.

— Chiar aşa, draga mea?

— Chiar aşa!

A rîs neîncrezător.

— Tare aş vrea să te pot convinge acum, pe loc, de acest lucru! am strigat, ridicîndu-mă de lîngă el.

Pentru prima dată în viaţă — şi sper pentru ultima — mi-a părut rău că m-am măritat cu el.

— Helen, mi-a zis el pe un ton mai grav, ştii că dacă te-aş crede acum m-aş supăra foarte tare? Dar slavă Domnului, că nu te cred. Deşi stai acolo, albă că hîrtia şi cu ochii numai fulgere, privindu-mă ca o mică tigroaică, îţi cunosc inima poate un pic mai bine decît ţi-o cunoşti tu.

Fără să-i răspund o vorbă, am plecat de acolo şi m-am încuiat în camera mea. Peste vreo jumătate de oră a venit la uşă. Întîi a încercat clanţa, apoi a bătut

— Helen, nu-mi dai voie să intru?

— Nu; m-ai supărat şi nu mai vreau să te văd şi nici să-ţi aud glasul pînă dimineaţă.

A stat locului un răstimp, parcă uluit, neştiind prea bine cum să răspundă la asemenea vorbe, apoi s-a îndepărtat. Asta se întîmpla cam la un ceas după cină. Ştiam că o să fie foarte plictisitor pentru el să stea singur toată seara; şi asta mi-a înmuiat în mare măsură ciuda faţă de el deşi nu m-a făcut să mă înduplec. Eram hotărîtă să-i demonstrez că în inima mea nu sînt roaba lui şi că dacă vreau, pot să trăiesc şi fără el. M-am aşezat şi i-am scris o scrisoare lungă mătuşii — bineînţeles fără să suflu o vorbă despre toate cele întîmplate. Curînd după ora zece l-am auzit urcînd iarăşi scările, dar a trecut pe lîngă uşa mea şi s-a dus direct în odaia lui unde s-a încuiat.

Eram nerăbdătoare să văd cum mă va întîmpina dimineaţa, aşa că am fost destul de dezamăgită cînd

l-am observat venind cu un zîmbet nepăsător la micul dejun.

— Tot mai eşti supărată, Helen? m-a întrebat el apropiindu-se ca şi cum ar fi vrut să mă sărute.

Mi-am întors cu răceală privirile spre masă şi am început să umplu ceştile de cafea, făcînd observaţia ca a întîrziat cam mult.

A scos un uşor fluierat şi s-a dus, degajat, pînă la fereastră unde a rămas cîteva minute privind norii cenuşii şi posomoriţi, şuvoaiele ploii, pajiştea udă şi copacii desfrunziţi din care se prelingeau picături. A mormăit cîteva blesteme împotriva vremii, apoi s-a aşezat la micul dejun. În timp ce-şi sorbea cafeaua a mormăit că e „al dracului de rece”.

— Nu trebuia s-o laşi să stea atîta, i-am zis.

Nu mi-a răspuns nimic şi am terminat de mîncat în tăcere. A fost o adevărată uşurare pentru amîndoi cînd ni s-a adus poşta. Conţinea un ziar, vreo cîteva scrisori pentru el şi două pentru mine pe care mi le-a aruncat peste masă, fără o vorbă. Una era de la fratele meu, iar cealaltă de la Milicent Hargrave, care e acum la Londra cu mama ei. Ale lui erau, cred, scrisori de afaceri şi după cît se pare prea puţin pe placul lui, întrucît le-a mototolit şi le-a băgat în buzunar mormăind nişte vorbe pentru care oricînd altădată l-aş fi ţinut de rău. Şi-a aşezat ziarul în faţă şi s-a prefăcut profund absorbit de lectura lui multă vreme după terminarea mesei.

Cititul scrisorilor, scrierea răspunsurilor şi îndrumările date în gospodărie, mi-au ocupat în suficientă măsură dimineaţa; după-masă mi-am văzut de pictură, iar de la cină pînă la ora culcării am citit. Între timp bietul Arthur era într-o stare jalnică, neizbutind să găsească ceva cu care să se distreze sau să-şi treacă timpul. Voia să pară la fel de ocupat şi de nepăsător ca şi mine. Dacă vremea i-ar fi permis cît de cît, fără îndoială că ar fi dat ordin să i se pregătească

armăsarul şi ar fi pornit către cine ştie ce meleaguri îndepărtate — indiferent încotro — imediat după micul dejun, şi nu s-ar mai fi întors pînă seara tîrziu. Dacă ar fi existat în apropiere vreo persoană de sex feminin, între cincisprezece şi patruzeci şi cinci de ani, ar fi căutat prilejul de a se răzbuna şi s-ar fi străduit să înceapă, sau măcar să pregătească, un flirt nesăbuit cu ea. Dar neavînd nici una dintre aceste două surse de divertisment — lucru care îmi aducea o satisfacţie cinică — suferinţele lui erau de-a dreptu deplorabile. După ce a terminat de căscat, cu ziarul în faţă şi după ce a mîzgălit nişte răspunsuri scurte la scrisorile şi mai scurte, primite, şi-a petrecut restul dimineţii şi întreaga după-amiază lălăindu-se dintr-o încăpere într-alta, uitîndu-se lung, la nori, blestemînd ploaia, alintîndu-şi, zădărîndu-şi sau ocărîndu-şi cîinii, uneori tolănindu-se pe canapea cu o carte pe care nu se putea hotărî s-o citească. Foarte adesea îşi aţintea privirile asupra mea cînd i se părea că nu-l observ, cu speranţa vană de a descoperi pe faţa mea vreo urmă de lacrimi sau vreun semn de remuşcări chinuitoare. Însă eu am izbutit să-mi păstrez toată ziua o seninătate netulburată deşi gravă. De fapt nu eram foarte supărată. Tot timpul mi-a fost milă de el şi abia aşteptam să ne împăcăm dar m-am hotărît să-l aştept pe el să facă primele avansuri sau cel puţin să arate mai întîi vreun semn de smerenie şi de pocăinţă; pentru că, dacă începeam eu, asta n-ar fi făcut decît să dea apă la moară îngîmfării lui, să-i sporească aroganţa şi să submineze total lecţia pe care voiam să i-o dau.

După cină a zăbovit cam mult în sufragerie şi — tare mă tem — a băut o cantitate neobişnuită de vin, deşi nu destul ca să-i dezlege limba, deoarece cînd a venit în salonaş şi m-a găsit cu cartea în mînă, prea preocupată de lectură ca să ridic capul la intrarea lui, n-a făcut decît să mormăie nişte vorbe de dezaprobare şi închizînd uşa cu zgomot s-a dus şi s-a întins, cît era

de lung, pe canapea, aşternindu-se liniştit pe somn. Însă cîinele lui preferat, Dash, care zăcea de cîtăva vreme la picioarele mele, şi-a permis să sară pe el şi să înceapă să-l lîngă pe obraz. L-a pocnit rău de tot ca să-l îndepărteze, şi bietul cîine a chelălăit şi a alergat înapoi, la mine, încovrigat de durere şi năduf. Peste vreo jumătate de oră, cînd s-a trezit, l-a chemat la el, dar Dash l-a privit cu obidă şi a dat uşor din vîrful cozii. L-a strigat încă o dată, cu mai multă asprime, însă Dash s-a lipit mai tare de mine şi mi-a lins mîna de parcă m-ar fi implorat să-l ocrotesc. Înfuriat la culme, stăpînul lui a pus mîna pe o cartea grea şi i-a aruncat-o în cap. Bietul cîine a scos un lătrat jalnic şi a alergat la uşă. I-am dat drumul afară şi apoi am ridicat de jos cartea, fără o vorbă.

— Dă-mi te rog cartea aceea, mi-a spus Arthur pe un ton nu prea curtenitor.

I-am dat-o.

— De ce-ai lăsat cîinele să iasă? m-a întrebat. Ştiai că vreau să vină la mine.

— De unde să-mi dau seama? Din faptul că ai aruncat cu cartea în el? Sau te pomeneşti că lovitura îmi era destinată mie?

— Nu; dar văd că te-ai înfruptat şi tu din ea, mi-a spus el uitîndu-se la mîna mea care fusese şi ea lovită şi era julită destul de rău.

M-am reapucat de lectură şi el s-a străduit să-şi pe timpul în acelaşi fel; dar, peste puţină vreme, după cîteva căscături ameninţătoare, şi-a declarat cartea „o prostie cumplită” şi a trîntit-o pe masă. Apoi au urmat vreo zece minute de tăcere, răstimp în care, cred, s-a uitat într-una la mine. În cele din urmă a ajuns la capătul răbdării.

— Helen, ce carte e aceea? a exclamat el.

I-am spus.

— E interesantă?

— Da, foarte.

Am continuat să citesc sau cel puţin să mă prcfac că citesc — n-aş şti să spun dacă mai păstram o comunicare deplină între ochi şi creier; pentru că, în vreme ce ochii parcurgeau paginile, creierul se întreba cînd va mai deschide Arthur din nou gura, şi ce va spune, şi ce-o să-i răspund eu. Dar el n-a vorbit din nou pînă cînd nu m-am ridicat să pregătesc ceaiul şi chiar şi atunci n-a zis decît că n-are nevoie de ceai. A continuat să stea tolănit pe canapea alternînd perioadele cînd era cu ochii închişi cu altele cînd se uita la ceas şi la mine. Asta pînă la ora culcării. Atunci m-am ridicat, mi-am luat sfeşnicul şi m-am retras.

— Helen! a strigat el în clipa în care am părăsit încăperea.

M-am întors şi am rămas locului, în aşteptarea poruncilor lui.

— Ce vrei, Arthur? l-am întrebat în cele din urmă.

— Nimic, du-te!

Am plecat, dar auzindu-l că mormăie ceva în timp ce închideam uşa, m-am întors iar. Mi s-a părut că a spus „căţea blestemată”, deşi aş fi dorit din tot sufletul să fi auzit greşit.

— Spuneai ceva, Arthur? l-am întrebat.

— Nu! mi-a răspuns.

Aşa că am închis uşa şi m-am îndepărtat. Nu l-am mai văzut pînă a doua zi dimineaţă la micul dejun, la care a coborît cu un ceas mai tîrziu ca de obicei.

— Ai întîrziat foarte tare — a sunat salutul meu dimineaţă.

— Nu era nevoie să mă aştepţi — a sunat salutul lui.

Şi iarăşi s-a dus la fereastră. Vremea era exact şi în ziua anterioară.

— Ah, ploaia asta afurisiră! a mormăit el.

După ce-o privi cîteva minute, îi veni, probabil, o idee grozavă pentru că a exclamat brusc: „Dar ştiu ce

am să fac!” apoi s-a întors şi şi-a reluat locul la masă. Sacul poştal era acolo aşteptînd să fie deschis.

— E ceva pentru mine? l-am întrebat.

— Nu.

A deschis ziarul şi a început să citească.

— N-ar fi rău să-ţi bei cafeaua, i-am sugerat. Altfel, o să fie iarăşi prea rece.

— Dacă ai terminat, poţi să te duci, nu mai am nevoie de tine, mi-a spus el.

M-am ridicat şi m-am retras în camera alăturată întrebîndu-mă dacă o să avem iarăşi o zi la fel de nefericită ca şi cea de ieri şi tînjind din tot sufletul să se pună capăt acestor torturi reciproce. Curînd după aceea l-am auzit sunînd clopoţelul şi dînd nişte porunci în privinţa garderobei lui, din care se desprindea ideea că-şi propune o călătorie lungă. Apoi a trimis după vizitiu şi am auzit ceva despre trăsură şi cai şi Londra şi ora şapte mîine dimineaţă — lucruri care m-au alarmat şi m-au tulburat în mare măsură.

„Orice s-ar întimpla, nu trebuie să-l las să se ducă la Londra, mi-am zis în sinea mea. O să intre în tot felul de buclucuri şi vinovată o să fiu doar eu. Dar întrebarea este cum să-l facă să-şi mute gîndul?... Ei bine, am să aştept o vreme şi am să văd dacă pomeneşte el ceva.”

Am aşteptat, pradă nerăbdării şi îngrijorării ceas după ceas; dar nu mi-a adresat nici un cuvînt, nici în privinţa asta, nici în vreo altă privinţă. Fluiera şi vorbea cu cîinii şi se vîntura dintr-o cameră într-alta exact ca şi în ziua anterioară. În cele din urmă am început să cred că va trebui să abordez chiar eu subiectul şi tot meditam cum să-l aduc pe tapet, cînd fără ştirea lui, John mi-a venit în ajutor cu următorul mesaj pe care-l aducea din partea vizitiului;

— Să nu vă fie eu supărare, conaşule, dar Richard zice că unul din cai a răcit rău şi el crede, conaşule, că dacă n-aţi avea nimica împotrivă să plecaţi poimîine în

loc de mîine, el ar putea să-l doftoricească astăzi ca să...

— Să-l ia dracu de obraznic! exclamă stăpînul.

— Vă rog, conaşule, zice că ar fi mult mai bine dacă aţi putea — insistă John, fiindcă trage nădejde să se schimbe vremea în curînd şi zice că nu e chiar bine, cînd un cal e bolnav de tignafes şi e doftoricit şi aşa mai departe...

— Dă-l naibii de cal! strigă gentilomul... Mă rog, spune-i c-am să mă mai gîndesc, adăugă el după un moment de cugetare.

În timp ce servitorul se retrăgea, soţul mi-a aruncat o privire iscoditoare, aşteptîndu-se să vadă la mine vreun semn de profundă uimire şi spaimă. Dar eu, fiind pregătită dinainte, mi-am păstrat un aer de indiferenţă stoică. A făcut o faţă lungă cînd mi-a întîlnit privirea severă şi a întors capul, evident, dezamăgit. S-a dus lîngă foc şi a rămas acolo într-o atitudine de întristare prea puţin deghizată şi s-a sprijinit de cămin cu fruntea aplecată pe braţ.

— Unde vrei să mergi, Arthur? l-am întrebat.

— La Londra, mi-a răspuns el pe un ton grav.

— Pentru ce?

— Pentru că nu pot fi fericit aici.

— Şi de ce anume?

— Fiindcă nevastă-mea nu mă iubeşte.

— Te-ar iubi ea din toată inima dacă ai merita.

— Ce trebuie să fac pentru a merita acest, lucru?

Felul ăsta de a vorbi părea destul de smerit şi de serios. Am fost atît de afectată, alternînd între supărare şi bucurie, încît m-am văzut silită să fac o pauză de cîteva secunde pînă să-mi pot linişti vocea în suficientă măsură ca să-i răspund.

— Dacă ea îţi dă inima ei, i-am zis, trebuie s-o primeşti cu recunoştinţă şi s-o tratezi cum se cuvine şi să n-o calci în picioare şi să nu-i rîzi în faţă pentru că nu şi-o poate smulge din mîinile tale.

Acum s-a întors şi m-a înfruntat direct, rămînînd cu spatele la foc.

— Atunci spune, Helen, ai de gînd să fii fată bună?

Vorbele astea sunau cam prea arogant şi zîmbelul care le însoţea nu mi-a plăcut deloc. De aceea am şovăit să-i răspund. Poate că răspunsul meu dinainte implicase prea mult: îmi auzise glasul şovăind şi frîngîndu-se şi poate că mă şi văzuse ştergîndu-mi o lacrimă.

— Ai să mă ierţi, Helen? a reluat el mai smerit.

— Va să zică te căieşti? i-am răspuns apropiindu-mă de el şi zîmbindu-i.

— Am inima frîntă! mi-a răspuns cu o expresie tristă pe faţă, dar cu un zîmbet vesel sclipindu-i în ochi şi jucînd pe la colţurile gurii. Dar asta nu putea să mă respingă, aşa că m-am aruncat la pieptul lui. M-a îmbrăţişat cu ardoare şi, cu toate că am vărsat un potop de lacrimi, cred că în viaţa mea n-am fost mai fericită decît în clipa aceea.

— Va să zică n-o să mai pleci la Londra, Arthur? i-am zis după ce se mai potolise prima năvală a lacrimilor şi sărutărilor.

— Nu, dragostea mea, decît dacă vrei să mergi şi tu cu mine.

— Merg cu plăcere, i-am răspuns, dacă crezi că schimbarea o să te amuze şi dacă vei avea bunătatea să amîni călătoria pînă săptămîna viitoare.

A acceptat cu dragă inimă, dar a spus că nu e nevoie de multe pregătiri deoarece n-o să stea prea multă vreme. Zicea că nu vrea să mă vadă „londonizată” ca să nu-mi pierd prospeţimea şi originalitatea de provincială printr-un contact prea îndelungat cu doamnele mondene. Asta mi s-a părut o prostie, dar nu voiam să-l contrazic. I-am spus, pur şi simplu, că, după cum ştia prea bine, deprinderile mele

sînt foarte domestice şi nu ţin în mod special să mă amestec cu lumea aleasă.

Aşadar, urmează să plecăm la Londra luni, adică poimîine. Au trecut între timp patru zile de la sfîrşitul neînţelegerii noastre şi sînt convinsă că cearta ne-a fost de mult folos amîndurora: pe mine m-a făcut să ţin mult mai mult la Arthur, iar pe el l-a făcut să se poarte mulţ mai frumos cu mine. De atunci n-a încercat să mă mai supere nici măcar cu cea mai vagă aluzie la lady F. sau la una dintre acele reminiscenţe dezagreabile ale vieţii lui dinainte. Ce n-aş da să le pot şterge din memorie sau să-l pot face să privească asemenea lucruri aşa cum le privesc şi eu. Mă rog! Oricum e ceva că l-am făcut să vadă că nu sînt subiecte potrivite pentru o glumă între soţi. Cîndva, mai tîrziu s-ar putea să vadă lucrurile şi mai clar — las frîu liber speranţelor mele; şi în ciuda prevestirilor rele ale mătuşii, ale propriilor mele temeri nemărturisite, am încredere că vom fi totuşi fericiţi.

CAPITOLUL XXV

LA 8 APRILIE NE-AM DUS LA Londra; la 8 mai m-am întors, ascultînd de dorinţa lui Arthur. Dar în mare măsură împotriva propriei mele dorinţe pentru că l-am lăsat pe el acolo. Dacă ar fi venit cu mine aş fi fost foarte bucuroasă să mă întorc acasă, pentru că acolo, la Londra, m-a ţinut numai în petreceri zgomotoase, aşa că în acel scurt răstimp am ajuns să fiu istovită şi plictisită. Părea înclinat să mă arate, ca la o expoziţie, prietenilor şi cunoştinţelor lui, în special, şi publicului în general, cu orice prilej şi pe cît posibil în lumina cea mai favorabilă. Era într-adevăr ceva, să simt că mă socotea vrednică de mîndrie. Dar am plătit scump această satisfacţie pentru că în primul rînd — ca să-i

fac lui plăcere — a trebut să-mi încalc înclinaţiile scumpe firii mele — principiile mele destul de adînc înrădăcinate, în privinţa unei îmbrăcăminţi simple şi sobre, în culori închise. El mă silea să strălucesc, încărcată de giuvaeruri scumpe, şi să mă împopoţonez ca un fluture pictat, exact aşa cum mă hotărîsem de multă vreme să n-o fac niciodată. A fost un sacrificiu destul de mare pentru mine. În al doilea rînd, mă străduiam tot timpul să corespund speranţelor lui şi să fac cinste alegerii sale prin comportarea şi atitudinea mea, temîndu-mă mereu să nu-l dezamăgesc cumva prin cine ştie ce purtare stîngace sau prin vreo manifestare a ignoranţei ei în privinţa obiceiurilor societăţii, din pricina lipsei de experienţă, şi asta în special cînd jucam rolul de amfitrioană, pe care mi se cerea destul de des să-l îndeplinesc. Şi în al treilelea rînd, aşa cum am arătat şi mai înainte, eram obosită de înghesuială şi de zarvă, de graba necontenită şi de schimbările neîncetate dintr-o viaţă atît de străină tuturor deprinderilor mele anterioare. În cele din urmă, el a descoperit dintr-o dată, că aerul Londrei nu-mi face bine, că tînjesc după casa de la ţară şi că trebuie să mă întorc imediat la Grassdale.

Rîzînd, l-am asigurat că situaţia nu e chiar atît de gravă cum părea el să creadă, dar că sînt gata să mă întorc acasă dacă şi el e dispus s-o facă. Mi-a răspuns că va fi obligat să mai rămînă încă o săptămînă sau două întrucît are nişte treburi care necesită prezenţa lui ia Londra.

— Atunci voi rămîne cu tine, i-am spus.

— Dar n-am ce să fac cu tine, Helen, a sunat răspunsul lui. Atîta vreme cît rămîi şi tu mă voi ocupa numai de tine şi-mi voi neglija treburile.

— Ba n-am să te las eu s-o faci, i-am replicat. Acum, cînd ştiu că ai treburi, am să insist să-ţi vezi de ele şi să mă laşi pe mine în pace — şi, ca să-ţi spun adevărul, chiar mă bucur să mă odihnesc puţin. Pot

să-mi fac plimbările obişnuite prin parc, călare sau pe jos. Şi nu se poate ca treburile tale să-ţi ocupe chiar tot timpul. Am să te văd cel puţin la ora mesei şi seara, şi asta o să fie mult mai bine decît să mă aflu la mare distanţă şi să nu te văd deloc.

— Draga mea, dar mi-e imposibil să te las să rămîi. Cum voi putea să-mi rezolv afacerile cînd voi şti că tu eşti aici, neglijată...

— N-am să mă simt deloc neglijată: atîta vreme cît tu îţi vei face datoria, Arthur, n-am să mă plîng niciodată că sînt părăsită. Dacă mi-ai fi spus mai înainte că ai ceva de făcut, treaba ar fi fost pe jumătate îndeplinită între timp; acum trebuie să recuperezi vremea pierdută sporindu-ţi eforturile. Spune-mi despre ce e vorba şi eu am să fiu şeful care-ţi repartizează sarcinile în loc să-ţi fiu o povară şi o piedică.

— Nu, nu, — insistă această fiinţă îndărătnică. Trebuie să te duci acasă, Helen. Trebuie să am mulţumirea de a şti că eşti bine şi în siguranţă, chiar dacă te afli la oarecare depărtare. Strălucirea din ochii tăi s-a şters şi culorile acelea de floare delicată ţi-au pierit din obraji.

— De vină e doar obosela datorită petrecerilor şi chefurilor.

— Nu, nu, draga mea, ascultă-mă pe mine. E din pricina aerului de la Londra. Tu te ofileşti tînjind după adierile proaspete de la ţară — şi le vei simţi negreşit în cel mult două zile. După cum bine ştii, de sănătatea ta depinde sănătatea — dacă nu cumva şi viaţa — viitoarei noastre speranţe.

— Va să zică ţii cu tot dinadinsul să scapi de mine?

— Neapărat. Am să te conduc chiar eu la Grassdale şi apoi am să revin la Londra. Nu voi zăbovi aici mai mult de o săptămînă, maximum două.

— Dar dacă trebuie să plec, am să plec singură. Din moment ce tu trebuie neapărat să rămîi la Londra, n-are rost să-ţi iroseşti timpul făcînd călătoria pînă la Grassdale şi înapoi.

Numai că lui nu-i plăcea ideea de a mă trimite singură.

— Vai de mine, dar mă iei drept o fiinţă complet neajutorată — i-am răspuns — din moment ce te temi să mă laşi să merg o sută de mile în propria noastră trăsură, însoţită de valet şi de o cameristă. Dacă vii cu mine, cu siguranţă că te voi reţine. Dar spune-mi, te rog, Arthur, în ce constă această afacere plictisitoare? Şi de ce nu mi-ai pomenit de ea pînă acum?

— E vorba doar de o mică trebuşoară cu avocatul meu, mi-a răspuns.

Şi apoi mi-a îndrugat verzi şi uscate despre o bucată de pămînt pe care voia s-o vîndă ca să acopere o parte din ipotecile asupra moşiei lui. Dar fie că relatarea era puţin cam încurcată, fie că mintea mea nu era prea limpede, n-am izbutit să înţeleg bine cum o asemenea treabă l-ar putea reţine în capitală două săptămîni după plecarea mea. Încă şi mai puţin înţeleg astăzi cum a putut să-l reţină o lună — deoarece cam atîta a trecut de cînd l-am lăsat acolo şi tot nu văd nici un semn de întoarcere. În fiecare scrisoare îmi făgăduieşte că va veni la mine peste cîteva zile şi de fiecare dată mă păcăleşte, sau se păcăleşte pe el. Scuzele lui sînt vagi şi nu stau în picioare Nici nu mă îndoiesc că a revenit în mijlocul foştilor lui tovarăşi de petreceri. O, Doamne, oare de ce l-am lăsat acolo? Aş vrea, tare aş vrea să se întoarcă!

29 iunie. Arthur tot nu s-a întors. Şi de multe zile aştept şi doresc zadarnic o scrisoare. Scrisorile lui, atunci cînd sosesc, sînt amabile — dacă acest cuvînt poate fi justificat de exprimări frumoase şi epitete drăgăstoase — dar sînt foarte scurte şi pline de scuze

banale şi de promisiuni în care nu pot avea încredere. Şi totuşi, cu cîtă nerăbdare le aştept! Cu cîtă aviditate deschid şi devorez fiecare dintre aceste replici scurte şi mîzgălite în grabă la cele trei sau patru scrisori lungi pe care le-a primit de la mine şi le-a lăsat fără răspuns!

Vai, dar e o adevărată cruzime să mă lase atîta vreme singură! Ştie că n-am cu cine să vorbesc decît cu Rachel pentru că nu prea avem vecini prin împrejurimi — afară doar de familia Hargrave, a cărei reşedinţă o zăresc de aici, de la ferestrele de sus, printre colinele joase şi împădurite de dincolo de vîlcea. M-am bucurat cînd am aflat că Milicent stă atît de aproape de noi. Tovărăşia ei ar fi fost acum o blîndă consolare pentru mine, dar ea se află încă la Londra cu mama ei. La Grove nu e nimeni decît micuţa Esther şi guvernanta ei franţuzoaică, deoarece Walter e veşnic plecat. L-am văzut pe acest ideal al perfecţiunii masculine la Londra: nu prea păreu să merite elogiile mamei şi surorii lui, deşi cu siguranţă că era un interlocutor mai agreabil şi un om mai plăcut decît lordul Lowborough, un tînăr mai candid şi cu idei mai morale decît domnul Grimsby, un gentleman mai rafinat şi mai manierat decît domnul Hattersley — singurul dintre ceilalţi prieteni pe care Arthur a găsit de cuviinţă să mi-l prezinte.

Oh, Arthur, de ce nu vrei să vii? De ce nu vrei măcar să-mi scrii? Ai vorbit de sănătatea mea, dar cum te-ai putea aştepta să-mi regăsesc aici culorile şi vigoarea? Ofilindu-mă din zi în zi în singurătatea şi neliniştea şi îngrijorarea aşteptării? Aşa ţi-ar trebui, ca la întoarcere să mă găseşti veştejită, urîţită şi îmbătrînită. Tare i-aş ruga pe unchiul şi mătuşa mea, sau pe fratele meu, să vină să mă viziteze, dar nu-mi place să mă plîng lor de singurătatea în care mă aflu — şi de fapt, singurătatea este cea mai mică dintre suferinţele mele; dar ce-o fi făcînd el? Ce l-o fi reţinînd

atîta vreme? Tocmai această întrebare care revine neîncetat şi lucrurile oribile pe care le sugerează mă fac să înnebunesc.

3 iulie. Ultima mea scrisoare, plină de reproşuri amare, a smuls, în sfîrşit, de la el un răspuns mai lung decît cele de pînă acum. Dar încă nu ştiu cum să-l iau. Mă ceartă în glumă pentru fierea şi oţetul care s-au amestecat în ultima mea efuziune sentimentală, şi-mi spune că eu n-am cum să-mi dau seama de nenumăratele obligaţii care-l reţin. Dar afirmă că în ciuda tuturor acestora, va reveni cu siguranţă la mine înainte de sfîrşitul săptămînii viitoare, deşi e imposibil pentru un om aflat într-o asemenea situaţie ca a lui să fixeze o dată precisă a întoarcerii. Între timp mă îndeamnă să practic răbdarea — „prima dintre virtuţile femeii” — şi mă roagă să-mi amintesc de zicala: „despărţirea sporeşte iubirea” şi să mă mîngîi cu asigurarea că, cu cît stă mai mult departe de mine, cu atît mă va iubi mai mult cînd se va înapoia. Şi pînă se întoarce mă roagă din suflet să continui să-i scriu neîncetat, pentru că deşi uneori e prea leneş, iar de cele mai multe ori prea ocupat, pentru a-mi răspunde la scrisori pe măsură ce le primeşte, îi face plăcere să le citească în fiecare zi. Şi dacă eu îmi voi pune în aplicare ameninţarea de a pedepsi aparenta lui neglijenţă încetînd să-i scriu, o să se supere atît de tare încît o să facă tot posibilul să mă uite.

În scrisoare mai adaugă şi următoarele informaţii în legătură cu biata Milicent Hargrave:

„Micuţa ta prietenă Milicent pare că-ţi va urma în scurt timp exemplul acceptînd jugul căsniciei, şi legîndu-se astfel de un prieten de-al meu. Ştii, Hattersley nu şi-a tradus încă în viaţă ameninţarea înspăimîntătoare de a-şi arunca preţioasa fiinţă în braţele primei fete bătrîne care s-ar fi arătat dispusă

de a manifesta oarecare afecţiune pentru el. Dar el îşi păstrează hotărîrea absolută de a intra în rîndurile bărbaţilor căsătoriţi înainte de sfîrşitul anului.

— Numai că — mi-a zis el — trebuie să găsesc pe cineva care să-mi facă voia în toate — nu ca nevastă-ta, Huntingdon. E o fiinţă încîntătoare, dar s-ar părea că are şi o voinţă a ei proprie şi uneori se poate dovedi o vulpişoară (Eu m-am gîndit: «În privinţa asta, cam ai dreptate băiete» — dar nu i-am spus-o.) Trebuie să am şi eu — a continuat el — un suflet bun şi liniştit care să mă lase să fac ce vreau şi să mă duc unde îmi place, să rămîn acasă sau să stau în oraş, fără să aud un cuvînt de reproş sau vreo plîngere; pentru că nu pot să suport să fiu bătut la cap.

— Mde, i-am spus eu, păi ştiu eu pe cineva care ţi s-ar potrivi de minune dacă nu ţii prea mult la bani. E vorba de Milicent, sora lui Hargrave.

El a cerut să-i fie prezentat pe dată, întrucît zicea că bani are destui — sau *cel puţin o să aibă cînd bătrînul lui tată se va hotărî să părăsească scena. Aşa că, după cum vezi, Helen, am aranjat lucrurile destul de bine atît pentru prietena ta, cît şi pentru prietenul meu."*

Biata Milicent! Dar nu-mi pot închipui să se lase vreodată convinsă să accepte un asemenea pretendent, un om ce repugnă în atît de mare măsură tuturor ideilor ei despre un bărbat vrednic să-l cinstească şi să-l iubească.

5 *iulie.* Vai! M-am înşelat. Am primit azi-dimineaţă o lungă scrisoare de la ea în care îmi spune că s-a logodit şi că se va mărita, probabil, înainte de sfîrşitul lunii.

„Nici nu ştiu ce să zic în privinţa asta sau ce să gîndesc — îmi scrie ea. *Ca să-ţi spun adevărul, Helen, nu mă încîntă deloc perspectiva. Dacă urmează să fiu*

*soţia domnului Hattersley va trebui să încerc să-l iubesc. Şi eu mă străduiesc din răsputeri. Dar deocamdată am făcut prea puţine progrese. Şi cel mai grav simptom al acestui caz este faptul că-mi place cel mai mult cînd e departe de mine. Cînd se află în preajma mea mă sperie cu bruscheţea lui şi cu atitudinea ciudat de tiranică şi mă înspăimîntă gîndul de a mă mărita cu el. «Atunci de ce l-ai acceptat?" — mă vei întreba. Şi de fapt nici n-am ştiut că l-am acceptat. Dar mama zice că am făcut-o, şi aşa pare să creadă şi el. Cu siguranţă că n-am avut in*tenţia *s-o fac, dar nu mi-a plăcut să-l resping net, de teamă ca mama să nu se mîhnească şi să se supere (pen*tru *că ştiam că doreşte să-l iau de bărbat) şi am vrut să vorbesc întîi cu ea în privinţa asta, aşa că lui i-am dat* un *răspuns care mie mi s-a părut a fi evaziv, pe jumătate negativ. Dar ea zice că a fost aproape un consimţă*mînt *şi că el m-ar socoti extrem de capricioasă dacă ar fi să încerc să mi-l retrag. Şi realitatea este că în momentul respectiv am fost atît de zpăcită şi de speriată încît aici nu ştiu prea bine ce am spus. Iar data următoare, cînd l-am întîlnit, m-a abordat cu deplină siguranţă ca pe logodnica lui oficială şi s-a apucat imediat să rezolve* toate *chestiunile cu mama. Atunci n-am avut curajul să-i contrazic, aşa că nu mai văd cum aş putea s-o fac acum. Mi-e imposibil, amîndoi m-ar socoti nebună. Şi pe urmă, mama atît de încîntată de ideea căsătoriei! I se pare că mi-a aranjat admirabil situaţia, aşa că mi-e tare greu s-o dezamăgesc. Uneori mai ridic şi eu unele obiecţii şi-i spun ce simt, dar tu nu-ţi poţi închipui cum vorbeşte* ea. *Ştii, domnul Hattersley e fiul unui bancher bogat şi întrucît Esther şi cu mine nu avem nici o avere, iar Walter una prea mică, scumpa noastră mamă e foarte preocupată să ne vadă pe toţi făcînd partide bune, adică — aşa cum vede ea lucrurile — să ne căsătorim cu parte*neri *bogaţi. Nu este exact ideea*

mea despre o căsnicie bună, dar ea aşa gîndeşte cu toată seriozitatea. Zice că de îndată ce mă va vedea plecată cu bine, din mîinilei ei, îşi va lua o mare piatră de pe inimă. Şi mă asigură că va fi *un lucru admirabil atît pentru familie cît şi pentru mine. Chiar şi Walter e încîntat de această perspectivă, cînd i-am mărturisit rezervele şi împotrivirea mea, mi-a spus că sînt prostii copilăreşti. Ţie, Helen, ţi se pare că sînt prostii? Mie nu mi-ar păsa dacă aş întrezări vreo perspectivă de a-l putea iubi şi admira, dar din nefericire lucrurile nu stau astfel. N-are în el nimic de care să-ţi poţi lega stima şi afecţiunea. Este diametral opus imaginii pe care mi-a făcusem despre viitorul meu soţ. Te rog frumos, scrie-mi şi spune-mi tot ce poţi ca să mă încurajezi. Nu încerca să mă convingi să-mi mut gîndul, fiindcă soarta mea e hotărîtă: pregătirile pentru importantul eveniment au şi început să se desfăşoare în jurul meu. Şi te rog să nu spui nici o vorbă împotriva domnului Hattersley, fiindcă vreau să gîndesc frumos despre el. Şi cu toate că şi eu l-am criticat, o fac pentru ultima dată. De aici înainte nu-mi voi îngădui niciodată să mai rostesc măcar un cuvînt în defavoarea lui, indiferent cît de mult s-ar putea să-l merite. Şi oricine va îndrăzni să vorbească mai mult sau mai puţin dipreţuitor despre omul pe care am făgăduit să-l iubesc, să-l cinstesc şi să-l ascult, trebuie să se aştepte la un reproş sever din partea mea. La urma urmelor, cred că nu e mai rău dacă nu cumva e chiar mai bun, decît domnul Huntingdon; şi totuşi, tu îl iubeşti şi pari să fii fericită şi mulţumită. Poate că voi izbuti şi eu să-ţi imit exemplul. Trebuie să-mi spui, dacă poţi, că domnul Hattersley e mai bun decît* pare — *că* e *un om ales, onorabil şi cu inima deschisă —* de fapt *un adevărat diamant neşlefuit. S-ar putea* să *fie chiar aşa, dar nu-l cunosc suficient. Cunosc doar înfăţişarea lui exterioară şi ceea ce cred eu* a *fi latura lui cea mai urîtă."*

Şi Milicent îşi încheie scrisoarea cu cuvintele: *„La revedere, draga mea, Helen, şi-ţi aştept cu nerăbdare sfaturile, dar ai grijă să ţii cu cine trebuie”.*

Vai mie! Sărmană Milicent, ce încurajare pot să-ţi ofer? Sau ce sfaturi afară doar de acela că e mai bine să pui piciorul în prag acum, — chiar de-ar fi să-ţi dezamăgeşti şi să-ţii superi nu numai mama şi fratele, ci şi curtezanul, — decît să-ţi închini întreaga viaţă de mai tîrziu tristeţii şi regretelor vane?

Sîmbătă, 13 iulie. Săptămîna s-a sfîrşit, dar soţul meu nu s-a întors. Toată vara blîndă trece fără o singură adiere de bucurie pentru mine, sau de folos pentru el. Şi eu tot timpul aşteptasem nerăbdătoare acest anotimp cu nădejdea scumpă şi înşelătoare că ne vom bucura atît de mult, împreună, de vară; şi că, cu ajutorul lui Dumnezeu şi cu strădania mea, ea va constitui mijlocul de a-i înălţa spiritul şi de a-i rafina gusturile, ridicîndu-l pînă la o apreciere potrivită a plăcerilor salutare şi pure ale naturii, ale tihnei şi ale dragostei sfinte. Dar acum, seara, cînd văd soarele rotund şi roşu coborînd calm îndărătul dealurilor acelora împădurite şi lăsîndu-le să doarmă într-un abur cald, auriu, nu pot să mă gîndesc decît că şi el şi eu am pierdut bucuriile unei alte zile încîntătoare. Iar dimineaţa, cînd mă trezeşte sporovăiala şi agitaţia vrăbiilor şi ciripitul vesel al rîndunelelor — cu toatele preocupate de hrănirea puilor şi pline de viaţă şi de bucurie în trupuşoarele lor micuţe — deschid fereastra pentru a sorbi aerul înmiresmat şi înviorător şi privesc peisajul frumos rîzînd sub rouă şi sub razele soarelui. Numai că eu prea adesea fac de ruşine acest spectacol strălucitor, pătîndu-l cu lacrimile tristeţii ingrate, pentru că soţul meu nu-i poate simţi înrîurirea binefăcătoare. Iar cînd rătăcesc prin codrii vechi şi întîlnesc în drumul meu micuţele zîmbete ale florilor de pădure sau cînd mă aşez în umbra nobililor noştri

frasini de la malul apei, cu ramurile legănîndu-se gingaş în adierea uşoară de vară, care murmură prin frunzişul lor, cu urechile pline de muzica aceea sfioasă amestecată cu zumzetul de vis al gîzelor, cu ochii duşi peste oglinda sticloasă a lăculeţului din faţa mea, înconjurat de gloata copacilor, unii dintre ei aplecaţi graţios pentru a-i săruta undele, iar alţii înălţîndu-şi semeţ capetele mult deasupra lui, dar întinzîndu-şi larg braţele pentru a-i cuprinde marginile, cu toţii oglindiţi pînă în străfundurile sale sticloase, deşi uneori imaginile sînt frînte în parte de zbenguiala insectelor acvatice, iar alteori, o clipă, totul tremură sub suflarea vîntului care atinge prea aspru faţa apei — nici atunci nu am nici o bucurie. Cu cît mai mare e fericirea pe care mi-o oferă natura, cu atît mai amarnic mă lamentez că nu e şi el aici pentru a o gusta. Cu cît mai bogată e bucuria pe oare am putea-o avea împreună, cu atît mai intens simt tristeţea actualei noastre despărţiri (da, tristeţea amîndurora, pentru că, fără doar şi poate, şi el e nenorocit, chiar dacă nu şi-o fi dînd seama de asta). Şi cu cît e mai mare satisfacţia simţurilor mele, cu atît mai cumplită e apăsarea pe care o simt în inimă. Pentru că el mi-o reţine în preajma lui, închisă în mijlocul prafului fumului Londrei — poate chiar întemniţată între zidurile abominabiului său club.

Dar cel mai rău e noaptea cînd intru în camera mea însingurată şi mă uit la luna strălucitoare, „dulce regină a cerului”, care pluteşte deasupra mea „pe bolta întunecată a lumii”, revărsînd strălucirea ei argintie asupra parcului şi pădurii şi apei, atît de pură, de tihnită şi de divină — şi mă gîndesc: „Unde-o fi el acum? Ce-o fi făcînd în clipa asta?” Habar n-are de această privelişte de paradis — poate că-şi face de cap cu tovarăşii lui de chefuri sau poate... — apără-mă Doamne că e prea mult — mult prea mult pentru mine!

23 iulie. Slavă Domnului, s-a întors în sfîrşit! Dar cît de schimbat e! Îmbujorat şi înfrigurat, moale şi apatic, cu frumuseţea lui ciudată, estompată, fără vigoarea şi vioiciunea lui de altădată. Nu l-am ţinut de rău nici cu vorba nici cu privirea, nici nu l-am întrebat măcar de ce a zăbovit atîta vreme. N-am avut inima s-o fac, pentru că mi se pare că singur se ruşinează — chiar aşa şi trebuie să fie, şi asemenea întrebări n-ar putea fi decît penibile pentru amîndoi. Îngăduinţa mea îi face plăcere ba chiar aş fi înclinată să spun că-l înduioşează. Zice că se bucură că e iarăşi acasă şi numai Dumnezeu ştie cît de tare mă bucur eu să-l văd iarăşi lîngă mine, chiar şi în halul în care este. Mai toată ziua zace pe canapea, iar eu îi cînt ceasuri întregi la pian şi din gură. Îi fac corespondenţa şi-i aduc tot ce vrea. Uneori îi citesc, sau îi vorbesc, alteori stau pur şi simplu lîngă el şi-l alint, cu dezmierdări tăcute. Ştiu că nu merită nici un sfert din ce fac pentru el şi tare mă tem că-l răsfăţ. Dar de data asta îl voi ierta pe deplin şi de bunăvoie. Dacă voi putea, îl voi determina să ajungă de la ruşine la virtute şi nu-i voi mai îngădui niciodată să mă părăsească.

E încîntat de atenţiile mele — şi poate că mi-e chiar recunoscător pentru ele. Îi place să mă aibă în preajma lui; şi cu toate că e morcănos şi ţîfnos cu slugile şi cu cîinii, cu mine se poartă blînd şi dulce. Nu ştiu cum ar fi dacă nu m-aş arăta atît de prevenitoare, ieşind în întîmpinarea dorinţelor lui, şi dacă n-aş evita cu atîta grijă — sau dacă n-aş înceta imediat — să fac vreun lucru care are cît de cît şanse să-l irite sau să-l tulbure, indiferent dacă pe bună dreptate sau nu. Vai, ce n-aş da să merite toată această grijă! Aseară cînd şedeam alături de el, ţinîndu-i capul în poală şi mîngîindu-i buclele frumoase, gîndul acesta îmi umplea ochii de lacrimi — aşa cum se întîmplă adesea. Numai că de data asta o lacrimă a căzut pe faţa lui şi l-

a făcut să-şi ridice privirea spre mine. A zîmbit, dar nu într-un mod ofensator.

— Scumpa mea Helen! mi-a zis el, de ce plîngi? Doar ştii că te iubesc (zicînd asta mi-a dus mîna la buzele lui fierbinţi) şi ce altceva mai poţi dori?

— Doar atît, Arthur, să te iubeşti şi tu cu tot atîta sinceritate şi credinţă cum te iubesc eu.

— Asta ar fi destul de greu, zău aşa! mi-a răspuns el, strîngîndu-mi mîna cu tandreţe.

24 august. Arthur a redevenit cel dinainte, la fel de robust şi de nepăsător, cu inima şi mintea la fel de uşuratice ca pe vremuri, la fel de agitat, de greu de distrat; ca un copil răsfăţat şi aproape tot atît de poznaş, mai ales atunci cînd vremea umedă îl ţine în casă. Aş da nu ştiu ce să aibă şi el ceva de făcut, vreo meserie sau profesie sau ocupaţie folositoare — orice numai să dea şi el de lucru capului cîteva ceasuri pe zi oferîndu-i şi un alt subiect de gîndire în afară de propriile lui desfătări. Dacă ar putea face pe moşierul şi s-ar ocupa de proprietate — dar nu se pricepe cîtuşi de puţin la asta şi nici nu-şi pune mintea la contribuţie. Sau dacă ar vrea să se apuce de vreo îndeletnicire literară sau să înveţe să deseneze sau să cînte. Întrucît îi place atît de tare muzica mă străduiesc adeseori să-l conving să înveţe pianul, dar e mult prea leneş pentru o asemenea întreprindere. N-are nicidecum gîndul să facă efortul de a învinge obstacole, după cum nu are nicidecum gîndul de a-şi ţine în frîu poftele instinctive; şi aceste două lucruri îl distrug. Le-am pus pe amîndouă pe seama tatălui său, aspru, dar nepăsător, şi a mamei lui care l-a răsfăţat nebuneşte. Dacă voi fi vreodată mamă îmi voi da toată osteneala să reprim această crimă a răsfăţului exagerat. Nici nu pot s-o judec cu mai puţină severitate cînd mă gîndesc la consecinţele ei nefaste.

Din fericire, curînd se va deschide sezonul de vînătoare şi atunci, dacă vremea îi va îngădui, îşi va găsi o ocupaţie suficientă în urmărirea şi uciderea potîrnichilor şi fazanilor. Nu aveam găinuşe de munte, pentru că altfel s-ar fi putut bucura de o ocupaţie similară şi în momentul de faţă, în loc să stea tolănit sub salcîmi şi să-l tragă de urechi pe bietul Dash. Dar zice că vînătoarea făcută de unul singur e tare plicticoasă şi că îi trebuie vreo doi prieteni care să-l ajute.

— Atunci Arthur, ai grijă să fie cît de cît nişte oameni decenţi, i-am zis eu.

Cuvîntul „prieten” rostit de gura lui, îmi dă fiori: ştiu că tocmai unii dintre „prietenii” lui l-au determinat să rămînă la Londra şi să zăbovească atîta vreme acolo. De fapt, din ceea ce mi-a spus fără să-şi dea prea bine seama, sau din vorbele şi aluziile care i-au scăpat din cînd în cînd, nu mai am nici o îndoială că adeseori le arăta scrisorile mele pentru ca ei să vadă cu cîtă dragoste veghează soţia sa asupra intereselor lui şi cît de amarnic îi regretă ea absenţa. Şi tot aşa am dedus că ei l-au convins să mai stea săptămînă după săptămînă, afundîndu-se în tot felul de dezmăţuri pentru a nu se expune să fie socotit de ei drept un nătîng, sub papucul nevestii, şi poate chiar pentru a le arăta cît de departe se poate aventura fără riscul de a zdruncina dragostei soţiei devotate şi iubitoare. E o idee oribilă, dar mi-e greu să cred că e falsă.

— Ei bine, mi-a răspuns el, m-am gîndit în primul rînd la lordul Lowborough. Dar e imposibil să-l avem pe el printre noi fără jumătatea lui, prietena noastră comună Annabella. Aşa că trebuie să-i invităm pe amîndoi. Sper că nu te temi de ea, Helen? m-a întrebat el cu o sclipire maliţioasă în ochi.

— Bineînţeles că nu, i-am răspuns. De ce m-aş teme? Şi pe cine mai vrei să inviţi?

— Păi, pe Hargrave — el o să se bucure să vină fiindcă, deşi proprietatea lui nu e la mare depărtare de aici, nu prea are terenuri de vînătoare, şi la urma urmei noi ne-am putea extinde prădăciunile pînă acolo, dacă am dori s-o facem. Ştii, Helen, că el e un om întru totul onorabil, un adevărat gentleman care ştie să se poarte cu doamnele. Şi m-am gîndit şi la Grimsby. E un băiat destul de liniştit şi de cumsecade — sper că n-ai nimic împotriva lui Grimsby?

— Nu pot să-l sufăr. Dar în orice caz, dacă tu ţii, am să mă străduiesc să-i suport o vreme prezenţa.

— Astea sînt numai prejudecăţi, Helen, o simplă antipatie de femeie.

— Nu; am motive serioase pentru acest resentiment Ăştia sînt toţi?

— Păi da, cam aşa cred. Hattersley o să fie prea ocupat, gîngurind ca un porumbel cu mireasa lui, ca să aibă, în momentul de faţă, timp liber pentru puşti şi cîini de vînătoare.

Asta îmi aminteşte că am primit mai multe scrisori de la Milicent, după nunta ei, şi, fie că e adevărat, fie că numai se preface, dar pare să se fi împăcat cu soarta ei. Afirmă că a descoperit nenumărate virtuţi şi perfecţiuni la soţul ei, dintre care unele, mă tem eu, nişte ochi mai puţin părtinitori n-ar prea izbuti a le discerne, de-ar fi să le caute cu toată grija şi chiar cu lacrimi. Iar acum, că s-a desprins cu glasul lui sonor şi cu manierele lui necioplite, lipsite de curtenie, Milicent spune că nu i se mai pare geu să-l iubească aşa cum trebuie să facă o nevastă şi mă roagă din suflet să ard scrisoarea acea în care mi-a vorbit cu atît de puţină chibzuinţă împotriva lui. Aşadar, sper că va putea totuşi să fie fericită. Însă, de se va întîmpla astfel, va fi numai şi numai răsplata bunătăţii ei: pentru că dacă ar fi vrut să se considere victima soartei, sau a înţelepciunii prea lumeşti şi practice, a mamei ei, ar fi putut să se trezească

extrem de nefericită. Iar dacă de dragul datoriei n-ar fi făcut toate eforturile pentru a-şi iubi bărbatul, fără îndoială că l-ar fi urît pînă la sfîrşitul vieţii.

CAPITOLUL XXVI

23 SEPTEMBRIE. OASPEŢII NOŞTRI au sosit acum vreo trei săptămîni. Lordul şi lady Lowborough sînt căsătoriţi de peste opt luni. Şi îi voi acorda doamnei atîta credit încît să spun că soţul ei e alt om; înfăţişarea, dispoziţia şi caracterul lui s-au schimbat, sensibil, în bine, de cînd nu l-am mai văzut. Numai că există încă loc pentru îmbunătăţiri. Nu e întotdeauna vesel şi nici întotdeauna mulţumit, şi ea se plînge adesea de toanele lui, deşi, din toată lumea, tocmai ea ar trebui să fie ultima care să-l acuze de acest lucru, întrucît el nu şi le manifestă niciodată împotriva ei, decît cel mult pentru vreo purtare de natură a scoate din sărite pînă şi un sfînt. El tot o mai adoră şi ar fi în stare să umble în mîini pînă la capătul pămîntului numai pentru a-i face pe plac. Ea e conştientă de puterea pe care o are asupra lui şi o foloseşte din plin; dar ştiind bine că e mai puţin primejdios să obţii un lucru prin dezmierdări şi vorbe mieroase decît prin porunci, în mod foarte înţelept îşi compensează despotismul cu linguşeli şi alintări suficiente pentru a-l face să se creadă un om fericit, îndrăgit şi favorizat de soartă.

Totuşi are un fel al ei de a-l chinui, de pe urma căruia sufăr şi eu alături de el, sau cel puţin aşa s-ar putea întîmplă dacă aş accepta un asemenea mod de a vedea lucrurile. Îl chinuie cochetînd pe faţă — deşi nu chiar scandalos — cu domnul Huntingdon, care acceptă cu dragă inimă să-i fie partener în acest joc. Numai că mie nu-mi pasă pentru că în privinţa lui ştiu

că nu e vorba decît de vanitate şi de o dorinţă diabolică de a-mi stîrni gelozia şi, poate, de a-şi chinui prietenul; iar ea, fără îndoială, e îndemnată de motive similare. Numai că în manevrele ei e mai multă maliţie şi mai puţină joacă de copil. Aşadar, este evident interesul meu să-i dezamăgesc pe amîndoi în ceea ce mă priveşte păstrîndu-mi tot timpul o seninătate veselă şi netulburată. De aceea mă străduiesc să-mi manifest cea mai deplină încredere în soţul meu şi cea mai mare indiferenţă faţă de vicleşugurile şi iscusinţa atrăgătoarei mele vizitatoare. Lui nu i-am făcut reproşuri decît o dată şi asta pentru că a rîs de figura deprimată şi îngrijorată a lordului Lowborough într-o seară cînd cei doi se dăduseră în spectacol într-un mod deosebit de supărător. Atunci într-adevăr am spus mulţime de lucruri în această privinţă şi l-am mustrat cu destulă severitate. Dar el n-a făcut decît să rîdă şi mi-a zis:

— Îl compătimeşti, Helen, nu-i aşa?

— Compătimesc orice persoană căreia i se face rău, şi-i compătimesc şi pe cei care pot să jignească astfel oamenii.

— Vai, Helen, eşti tot aşa de geloasă ca şi el! a strigat soţul meu rîzînd şi mai tare, de unde mi-am dat seama că e imposibil să-l conving de greşeala lui.

Prin urmare, de atunci încolo, m-am abţinut cu grijă să mai pomenesc în vreun fel de acest subiect şi l-am lăsat pe lordul Lowborough să se descurce singur cum o putea. Dar el e lipsit fie de înţelepciunea, fie de puterea de a-mi urma exemplul, deşi se străduieşte să-şi ascundă cît mai bine neliniştea şi stînjeneala. Şi totuşi, ele se manifestă pe chipul lui şi proasta lui dispoziţie iese din cînd în cînd la iveală — chiar dacă nu sub forma unor resentimente făţişe — căci nu merge niciodată chiar atît de departe. Dar, mărturisesc că eu simt uneori muşcătura geloziei — aspră şi dureroasă chiar — cînd Annabella îi cîntă

acompaniindu-se la pian, iar soţul meu îi ascultă, pierdut, glasul, cu sincer şi vădit interes. Atunci ştiu că e cu adevărat încîntat şi că eu nu am puterea de a trezi o ardoare similară. Îl pot amuza şi delecta cu cîntecele mele simple, dar nu-l pot fermeca în atît de mare măsură.

28 septembrie. Ieri ne-am dus cu toţii la Grove, conacul îndelung neglijat al domnului Hargrave. Maică-sa ne invită adeseori acolo ca să se bucure de prezenţa scumpului ei Walter. Şi de data asta ne-a invitat pe toţi ia un dineu, şi în onoarea noastră a adunat laolaltă — ca să ne ţină tovărăşie — pe toţi nobilii de prin împrejurimi care au putut să vină. Petrecerea era foarte bine organizată: dar eu n-am putut să nu mă gîndesc tot timpul la costul ei. Nu-mi place doamna Hargrave: e o femeie aspră, pretenţioasă şi cu preocupări lumeşti. Are destui bani ca să trăiască foarte comod, dacă ar şti însă cum să-i folosească în mod judicios şi dacă şi-ar fi învăţat şi fiul să facă acelaşi lucru. Dar ea se străduieşte tot timpul să menţină aparenţele, cu acea trufie condamnabilă care socoate pînă şi cel mai mic semn de sărăcie drept o crimă ruşinoasă. Îi împilează pe ţăranii ce depind de ea, manifestă multă zgîrcenie faţă de slugi şi-şi privează pînă şi fiicele — după cum se privează şi pe ea de adevăratele binefaceri ale vieţii, pentru că nu consimte să cedeze pasul celor care au avere de trei ori mai mare decît a ei; şi, mai presus de toate, pentru că e hotărîtă ca scumpul ei fiu să capete posibilitatea „de a-şi ţine capul la fel de sus ca şi cei mai înalţi gentilomi ai ţării”. Acest fiu, îmi închipui, e foarte cheltuitor şi are obiceiuri costisitoare. Nu e un risipitor nesăbuit şi nici un om înnebunit după căutarea plăcerilor, dar ţine „ca totul să fie elegant în jurul lui” şi să-şi permită cam multe dintre bucuriile tinereţii. Asta n-o face atît pentru satisfacerea propriilor sale

gusturi cît pentru a-şi menţine reputaţia de filfizon, în lume, şi de băiat de viaţă printre nelegiuiţii săi tovarăşi de chefuri. Dar e prea egoist ca să se gîndească vreodată cît de multe lucruri ar putea să aducă mamei şi surorilor sale iubitoare cu banii pe care-i risipeşte astfel pentru el. Atîta vreme cît ele izbutesc să-şi facă o apariţie onorabilă o dată pe an, cînd vin la oraş, el nici nu-şi bate măcar capul să se gîndească la micile lor lupte de acasă, la felul cum se privează în taină de unele şi de altele. E un fel destul de aspru de a-l judeca pe „scumpul, nobilul şi mărinimosul Walter”, dar mă tem că am prea multă dreptate.

Preocuparea şi grija neîncetată a doamnei Hargrave de a găsi partide bune pentru fiicele ei constituie în parte cauza şi în parte rezultatul acestor greşeli: făcînd o figură bună în lume şi prezentîndu-le într-o lumină cît mai favorabilă, ea speră să le asigure nişte şanse mai bune. Şi întinzîndu-se astfel mai mult decît îi e plapuma, depăşindu-şi mijloacele şi copleşindu-l cu daruri pe fratele lor, le lipseşte pe ele de averea necesară, prefăcîndu-le astfel în nişte pietre greu de urnit din casă. Biata Milicent, mă tem, a şi căzut jertfă manevrelor acestei mame cu concepţii greşite, care se felicită că şi-a îndeplinit în mod atît de satisfăcător datoria maternă şi speră să facă la fel de mult şi pentru Esther. Dar Esther e deocamdată doar o copilă — o fetiţă băieţoasă şi veselă da paisprezece ani. Are sufletul la fel de cinstit, de naiv şi de nevinovat ca şi al surorii ei, însă are o personalitate neînfricată şi mă tem că mamei ei îi va fi destul de greu să-i încovoaie cerbicia conform ţelurilor urmărite de ea.

CAPITOLUL XXVII

9 OCTOMBRIE. ACUM CINCI ZILE, într-o seară, puţin după ce se servise ceaiul, Annabella cînta, acompaniindu-se la pian, avîndu-l ca de obicei alături pe Arthur. Îşi terminase cîntecul, dar rămăsese încă la pian. Iar el stătea aplecat asupra scaunului ei, şi făcea conversaţie în şoaptă, ţinîndu-şi faţa foarte aproape de a ei. M-am uitat la lordul Lowborough. Se afla în celălalt capăt al odăii, vorbind cu domnii Hargrave şi Grimsby. Totuşi l-am văzut aruncînd către doamna lui şi către stăpînul casei o privire enervată — manifestare clară a unei profunde nelinişti — la care Grimsby a zîmbit. Hotărîtă să întrerup *tête-á-tête-ul*, m-am ridicat şi — alegînd o bucată muzicală de pe etajera cu note şi partituri — m-am apropiat de pian cu intenţia de a o ruga pe lady Lowborough să ne-o cînte. Însă am rămas ţintuită locului şi fără glas cînd am văzut-o ascultînd cu un zîmbet de încîntare — după cît se părea şi cu obrajii îmbujoraţi — şoaptele dulci ale lui Arthur, şi lăsîndu-şi liniştită mîna în strînsoarea lui. Sîngele mi-a năvălit mai întîi în inimă, apoi în cap. Pentru că asta n-a fost totul: Puţin înainte de a mă apropia eu, Arthur a aruncat în grabă o privire peste umăr către celelalte persoane din incăpere şi apoi şi-a lipit mîna care nu se împotrivea, de buzele lui, într-o sărutare pasionată. Ridicînd capul a dat cu ochii de mine, apoi şi i-a lăsat în jos, încurcat şi speriat. Şi ea m-a văzut şi m-a înfruntat cu un aer aspru şi sfidător Am lăsat notele pe pian şi m-am retras. Mi-a venit rău; dar n-am părăsit încăperea. Din fericire se făcuse tîrziu şi nu putea să mai treacă multă vreme pînă cînd societatea avea să se risipească. M-am dus la cămin şi mi-am sprijinit capul de el. Peste cîteva minute cineva m-a întrebat dacă nu mă simt bine. N-am răspuns. De fapt, în momentul acela nici nu mi-am dat prea bine seama ce mă întreabă. Dar în mod mecanic mi-am ridicat ochii şi l-am văzut pe domnul Hargrave stînd lîngă mine pe carpeta căminului.

— Să vă aduc un pahar cu vin? m-a întrebat.

— Nu, mulţumesc, i-am răspuns.

Şi, îndepărtîndu-mă de el, m-am uitat în jur. Lady Lowborough se afla lîngă soţul ei, aplecată asupra lui şi cu mîna pe umărul lui, vorbindu-i în şoaptă şi zîmbindu-i. Arthur era la masă şi răsfoia un album cu gravuri. M-am aşezat pe scaunul cel mai apropiat, iar domnul Hargrave, constatînd că serviciile lui nu sînt solicitate, s-a retras în mod foarte înţelept. Curînd după aceea lumea a spus noapte bună şi, în timp ce oaspeţii se retrăgeau în odăile lor, Arthur s-a apropiat de mine zîmbind cu un aer foarte sigur de el.

— Eşti foarte supărată, Helen? mi-a şoptit el.

— Nu e vorba de o glumă, Arthur — i-am răspuns eu pe un ton grav, dar cu tot calmul de care am fost în stare — dacă nu cumva ţi se pare o glumă să-mi pierzi definitiv afecţiunea.

— Cum? Eşti chiar atît de pornită? a exclamat el rîzînd şi mi-a strîns mîna într-ale lui.

Dar eu mi-am tras-o înapoi, indignată, şi aproape dezgustată, pentru că se vedea bine că e sub influenţa vinului.

— Atunci trebuie să mă aşez în genunchi, mi-a spus el. Şi îngenunchind în faţa mea, cu mîinile împreunate şi ridicate într-o parodie a smereniei, a continuat pe un ton de implorare:

— Iartă-mă, Helen! Scumpa mea Helen, iartă-mă, şi n-am să mai fac niciodată!

Îngropîndu-şi faţa în batistă s-a prefăcut că scoate nişte suspine profunde.

Lăsîndu-l în această poziţie mi-am luat sfeşnicul şi, strecurîndu-mă, în tăcere, afară din odaie, am urcat scările cît de repede am putut. Dar el a constatat curînd că l-am părăsit şi, alergînd după mine, m-a cuprins în braţe tocmai cînd intrasem în cameră şi mă pregăteam să-i închid uşa în nas.

— Nu, nu, pe legea mea, n-ai să scapi aşa uşor de mine! a strigat el.

Apoi, alarmat de starea de agitaţie în care mă aflam, m-a rugat cu căldură să nu mă înfurii atît de tare, spunîndu-mi că sînt albă la faţă şi că, dacă urmez această cale, o să mă omor singură.

— Atunci dă-mi drumul! i-am şoptit.

M-a lăsat imediat din braţe — şi bine a făcut, pentru că într-adevăr eram furioasă. Am căzut moale în fotoliu şi am încercat să mă liniştesc pentru că voiam să-i vorbesc cît mai calm. A rămas în picioare lîngă mine, dar n-a îndrăznit să mă atingă sau să-mi vorbească. Apoi apropiindu-se şi mai mult s-a lăsat într-un genunchi — de data asta nu din prefăcută umilinţă, ci pentru a se afla la aceeaşi înălţime cu mine, şi sprijinindu-se de braţul fotoliului a început a-mi vorbi cu glas scăzut:

— Toate astea sînt fleacuri, Helen, o glumă, o nimica toată, care nu merită nici măcar o clipă de gîndire. N-ai să înveţi niciodată — a continuat el cu mai multă îndrăzneală — că nu ai de ce să te temi din partea mea? Că te iubesc pe deplin şi din tot sufletul? Sau că, a adăugat el, şi un zîmbet îi flutura pe la colţurile gurii, dacă mă gîndesc vreodată, măcar o clipă, la altcineva nu trebuie să-ţi pară rău de asta, pentru că asemenea fleacuri apar şi dispar ca o licărire de fulger, în timp ce drgostea mea pentru tine arde statornic şi neîncetat, ca soarele. Micul meu tiran nesăbuit, oare asta...

— Arthur, te rog taci o clipă şi ascultă-mă — şi să nu crezi cumva că am un acces de furie din pricina geloziei. Sînt absolut calmă. Uite, pipăie-mi mîna.

Şi cu un aer grav am întins-o către el, dar am strîns-o pe a lui cu o energie care părea să conteste afirmaţia mea şi care l-a făcut, deci, să zîmbească.

— Nu e nevoie să zîmbeşti, domnule, i-am zis eu întărindu-mi strînsoarea şi privindu-l ţintă pînă l-am

făcut aproape să se intimideze. Se prea poate, domnule Huntingdon, să ţi se pară că e foarte frumos să te distrezi stîrnindu-mi gelozia. Dar bagă bine de seamă să nu-mi stîrneşti cumva ura. Şi dacă vei ajunge să faci să mi se stingă dragostea, vei vedea că nu e deloc uşor să mi-o mai reaprinzi.

— Bine, Helen, nu voi repeta greşeala. Dar te asigur că n-am avut nici o intenţie rea. Băusem cam prea mult vin şi în momentul acela nu-mi dădeam bine seama ce fac.

— Adeseori bei prea mult, şi ăsta e încă un obicei pe care-l detest.

A ridicat capul, uluit de pasiunea cu care vorbeam

— Da, am continuat. E un lucru pe care nu l-am pomenit niciodată, pentru că mi-a fost ruşine. Dar acum îţi voi spune că mă necăjeşte şi mă tulbură şi s-ar putea chiar să mă şi dezguste dacă o vei ţine tot aşa şi vei lăsa năravul să pună stăpînire pe tine, ceea ce se va întîmpla cu siguranţă în cazul cînd nu te opreşti la timp. Dar e greu să punem pe seama vinului întreaga ta comportare faţă de lady Lowborough. Şi în seara asta ştiai perfect ce faci.

— Ei bine, îmi pare rău, a replicat el, mai degrabă morocănos decît pocăit. Ce altceva mai vrei?

— Îţi pare rău că te-am văzut, de asta nu mă îndoiesc, i-am răspuns cu răceală.

— Dacă nu m-ai fi văzut — a mormăit el cu ochii în podea — nu s-ar fi întîmplat nimic rău.

Am simţit că-mi plesneşte inima. Dar cu multă hotărîre mi-am înghiţit năduful şi i-am spus calm:

— Aşa ţi se pare?

— Chiar aşa, mi-a răspuns el aproape obraznic. La urma urmei ce-am făcut? Nimic — decît faptul că tu te-ai găsit să transformi totul într-un motiv de acuzaţie şi supărare.

— Dar ce-ar gîndi lordul Lowborough, prietenul tău, dacă ar şti totul? Sau ce-ai gîndi chiar tu, dacă el

sau vreo altă persoană ar fi jucat acelaşi rol faţă de mine pe care l-ai jucat tu faţă de Annabella?

— I-aş zbura creierii.

— Ei vezi, Arthur? Atunci cum poţi să spui că e o nimica toată o greşeală pentru care te-ai socoti îndreptăţit să zbori creierii altui bărbat? E oare o nimica toată să te joci cu sentimentele prietenului tău şi ale mele — să te străduieşti să răpeşti unui soţ afecţiunea nevestei lui? Oare jurămintele căsătoriei sînt o simplă glumă? Şi e chiar o nimica toată să te distrezi călcîndu-le în picioare-şi ispitind şi pe altcineva să facă la fel? Oare pot eu iubi un bărbat care săvîrşeşte asemenea lucruri şi apoi susţine cu atîta degajare că e vorba de un fleac?

— Chiar tu eşti aceea care-ţi calci în picioare jurămintele căsniciei — mi-a zis el ridicîndu-se indignat şi măsurînd camera în lung şi-n lat. Ai făgăduit să mă cinsteşti şi să mi te supui, şi acum încerci să mă tiranizezi şi mă ameninţi, şi mă acuzi, şi mă faci tîlhar! Dacă n-ar fi la mijloc starea în care te afli Helen, nu m-aş supune chiar aşa blînd ca un mieluşel. Nu pot suporta să-mi dicteze nici o femeie, chiar dacă e soţia mea.

— Şi atunci ce-ai să faci? Ai s-o ţii tot aşa pînă cînd am să ajung să te urăsc şi pe urmă ai să mă acuzi că-mi calc jurămîntul?

A tăcut o clipă şi apoi a răspuns:

— N-ai să mă urăşti niciodată.

Întorcîndu-se şi reluîndu-şi poziţia dinainte, la picioarele mele, a repetat pe un ton mai vehement:

— Nu mă poţi urî atîta vreme cît eu te iubesc.

— Dar cum pot eu să cred că mă iubeşti dacă vei continua să te porţi în felul ăsta? Pune-te în locul meu: să mă comport şi eu astfel, ai mai socoti oare că te iubesc! În asemenea împrejurări ai mai crede în declaraţiile mele cele mai solemne şi mi-ai mai acorda cinstire şi încredere?

— Sînt două situaţii diferite. Aşa e în firea femeii, să fie constantă, să iubească o persoană, o singură persoană, orbeşte, nebuneşte şi de-a pururi. Domnul să le aibă în pază, scumpele de ele! Şi pe tine mai presus de toate! Dar trebuie să ai puţină înţelegere şi pentru noi, Helen. Trebuie să ne acorzi ceva mai multă libertate şi îngăduinţă, pentru că aşa cum zice Shakespeare:

„Oricît ne-am lăuda, avem pasiuni
Mai schimbătoare, lacome, nebune,
Mult mai uşor stîrnite sau pierdute,
Mai firave ca cele de femeie.” [9]

— Vrei să spui prin asta că am pierdut pasiunea ta şi a cîştigat-o în schimb lady Lowborough?

— Nu, cerul mi-e martor că în comparaţie cu tine o socot pe ea doar ţărînă şi scrum — şi voi continua să gîndesc astfel dacă nu mă vei îndepărta de tine printr-un exces de severitate. Ea e fiica pămîntului; tu eşti un înger din ceruri. Numai că nu trebuie să fii prea austeră în divinitatea ta şi să-ţi aminteşti că sînt doar un biet muritor şi supus greşelii. Zău aşa, Helen, nu vrei să mă ierţi? a încheiat el luîndu-mi, cu tandreţe, mîna şi ridi cînd capul cu un zîmbet nevinovat.

— Dacă te iert ai să repeţi greşeala.

— Jur pe...

— Nu jura. Te pot crede pe cuvînt chiar şi fără să te juri. Ce n-aş da să pot să am încredere în oricare vorbă a ta!

— Atunci pune-mă la încercare, Helen. Încrede-te în mine şi iartă-mă numai de data asta şi ai să vezi! Haide odată, că trec prin chinurile iadului pînă te aud rostind cuvîntul acela!

---

[9] William Shakespeare, A douăsprezecea noapte, Actul II, Scena IV, 13-16.

Nu l-am rostit, dar am pus mîna pe umărul lui şi l-am sărutat pe frunte şi apoi am izbucnit în lacrimi. M-a îmbrăţişat cu căldură; şi de atunci am rămas în termeni foarte buni. A fost destul de cumpătat la masă şi purtarea lui faţă de lady Lowborough n-a lăsat nimic de dorit. În prima zi a ţinut-o la distanţă, în măsura în care a putut s-o facă fără să încalce, în mod flagrant, legile ospitalităţii. După aceea, s-a arătat prietenos şi civilizat, dar atîta tot — în prezenţa mea, cel puţin, şi, bănuiesc, şi în celelalte împrejurări, pentru că ea pare ţeapănă şi nemulţumită, iar lordul Lowborough este, în mod vizibil, mai bine dispus decît înainte şi mai cordial cu gazda lui. Dar voi fi foarte bucuroasă să-i văd duşi de aici, deoarece am atît de puţină afecţiune pentru Annabella încît e o adevărata povară să fiu amabilă cu ea şi cum e singura doamnă din casă, în afară de mine, mă văd silită să petrec o mare parte din timp împreună cu ea. Data viitoare, cînd va mai veni pe aici doamna Hargrave, voi saluta vizita ei drept o adevărată uşurare. Mă bate chiar gîndul să cer permisiunea lui Arthur ca s-o poftesc pe bătrîna doamnă să stea la noi pînă la plecarea oaspeţilor. Cred că aşa voi face. Ei i se va părea o atenţie amabilă din partea mea, şi, cu toate că am prea puţină poftă de societatea ei, va fi cu adevărat binevenită ca o a treia doamnă care să se interpună între lady Lowborough şi mine.

Prima dată cînd am rămas singură cu această lady, după seara aceea nefericită, s-a întîmplat chiar în ziua următoare, la vreo două ceasuri după micul dejun. Domnii părăsiseră casa după ce petrecuseră intervalul de timp obişnuit, scriind scrisori, citind ziarele şi schimbînd între ei cîte o vorbă.

Lady Lowborough şi cu mine am stat împreună cîteva minute. Ea lucra ceva, iar eu parcurgeam coloanele unui ziar din care desprinsesem esenţialul cu mai bine de un sfert de oră înainte. Era un moment de

stînjeneală penibilă pentru mine şi socoteam că pentru ea trebuie să fie infinit mai neplăcut. Dar se pare că mă înşelam. Ea a fost prima care a vorbit. Zîmbind cu siguranţă şi sînge rece, a început astfel:

— Soţul tău a fost foarte bine dispus aseară, Helen. Aşa e el întotdeauna?

Am simţit că-mi năvăleşte sîngele în cap şi că-mi ard obrajii.

— Nu, i-am răspuns, şi nădăjduiesc că nu i se va mai întîmpla niciodată.

— Va să zică i-ai ţinut o predică înainte de culcare, nu?

Nu; dar i-am spus că nu-mi place o asemenea conduită şi mi-a promis că n-o va mai repeta.

— Mi s-a părut cam smerit şi supus azi-dimineaţă, a continuat ea. Iar tu, Helen, ai plîns, după cîte văd. Ştii, asta este marea noastră resursă. Dar plînsul nu te face să te doară ochii? Şi poţi plînge întotdeauna cînd crezi că se cuvine s-o faci?

— Nu plîng niciodată pentru a obţine anumite efecte. Şi nici nu înţeleg cum poate cineva s-o facă.

— Mă rog, nu ştiu; eu, personal, n-am avut niciodată motive să experimentez. Dar cred că dacă Lowborough ar face asemenea greşeli de comportare l-aş sili să plîngă. Nu mă mir că te-ai supărat, căci sînt sigură că dacă soţul meu ar comite chiar şi o greşeală mai puţin gravă decît asta, i-aş da o lecţie pe care n-ar uita-o multă vreme. Dar, pe de altă parte, el nu se va face niciodată vinovat de aşa ceva pentru că-l ţin mult prea bine în frîu.

— Eşti sigură că nu-ţi arogi prea multe merite? După cîte am auzit, lordul Lowborough se făcuse remarcat pentru cumpătarea lui cu multă vreme înainte de a te mărita tu cu el — şi acum e la fel de cumpătat ca şi atunci.

— A, te referi la vin? Da, în privinţa asta e destul de ferit de primejdii. Iar în ceea ce priveşte ocheadele

aruncate altei femei — şi sub acest raport e ferit de primejdii atîta vreme cît trăiesc eu, pentru că mă adoră aşa de mult încît ar fi în stare să sărute pînă şi pămîntul de sub picioarele mele.

— Serios? Şi eşti la fel de sigură că-i meriţi adoraţia?

— Mde, în privinţa asta n-aş şti să-ţi spun. Nici tu Helen, nu eşti străină de faptul că sîntem cu toţii supuşi greşelii. Nici unii dintre noi nu merită să fie adoraţi şi veneraţi. Eşti sigură că preaiubitul tău Huntingdon merita toată dragostea cu care-l înconjuri?

La asta n-am ştiut ce să-i răspund. Ardeam de indignare. Dar mi-am stăpînit orice manifestare exterioară şi mi-am muşcat doar buza prefăcîndu-mă că-mi aranjez lucrul de mînă.

— În orice caz, a reluat ea, speculîndu-şi avantajul obţinut, te poţi consola cu asigurarea că tu meriţi toată dragostea pe care ţi-o oferă el.

— Mă măguleşti, i-am răspuns, dar cel puţin mă pot strădui s-o merit.

Apoi am schimbat subiectul.

CAPITOLUL XXVIII

25 DECEMBRIE. ANUL TRECUT, DE Crăciun, eram mireasă, cu inima copleşită de bucuria momentului şi plină de speranţe fierbinţi pentru viitor — dar nu şi fără o undă de presimţiri şi de temeri întunecate. Acum sînt soţie. Bucuria s-a mai potolit, dar n-a dispărut cu totul; speranţele mi-au mai scăzut, dar nu s-au spulberat; temerile au sporit, dar n-au fost confirmate pe deplin. Şi, slavă Domnului, sînt şi mamă. Dumnezeu mi-a trimis un suflet pe care să-l cresc şi mi-a acordat o bucurie nouă, mai calmă, şi speranţe mai solide care să mă aline.

25 decembrie. A mai trecut un an. Micuţul meu Arthur trăieşte şi înfloreşte. E sănătos, deşi nu prea robust. E jucăuş şi vioi fără să supere pe nimeni, e afectuos şi supus unor pasiuni şi emoţii pe care nu şi le poate încă exprima pentru că n-a învăţat să vorbească. În sfîrşit, a cucerit inima tatălui său; acum, frica mea permanentă e ca nu cumva indulgenţa nesăbuită a acestui tată să-i strice caracterul. Dar trebuie să mă tem şi să mă feresc de propria mea slăbiciune, pentru că niciodată pînă acum n-am ştiut cît de tare e ispitit un părinte să-şi răsfeţe singurul copil.

Am nevoie să-mi găsesc o consolare în fiul meu, pentru că (acestei hîrtii fără glas îi pot încredinţa mărturisirea) găsesc prea puţină consolare la soţul meu. Îl iubesc încă; şi el mă iubeşte, în felul lui, dar, vai, cît de diferit este acest sentiment, de iubirea pe care aş fi putut să i-o ofer şi de cea pe care nădăjduisem odinioară s-o primesc! Cît de puţină înţelegere adevărată există între noi; cît de multe dintre gîndurile şi sentimentele mele sînt încătuşate în sihăstria întunecoasă a minţii mele! Cît de mult din fiinţa mea a rămas de fapt nemăritată — sortită fie să se împietrească şi să se acrească în umbra neînsorită a singurătăţii, sau să degenereze cu totul şi să se ofilească din lipsă de hrană pe acest teren nesănătos! Dar, repet, n-am nici un drept să mă plîng. Să declar doar adevărul — cel puţin o parte din adevăr — şi să văd mai apoi dacă alte adevăruri, mai întunecate, nu vor păta aceste pagini. Sîntem căsătoriţi de mai bine de doi ani şi probabil că „farmecul” idilei noastre s-a istovit. Cu siguranţă că acum am coborît pe treapta cea mai de jos a afecţiunii lui Arthur şi am descoperit toate racilele firii sale. Dacă se va schimba ceva, probabil că se va schimba în bine, pe măsură ce ne deprîndem mai mult unul cu celălalt. Cu siguranţă că e greu să coborîm la un nivel mai scăzut decît cel la care

am ajuns. Şi dacă se va întîmplă aşa, voi putea suporta bine lucrurile, — cei puţin atît de bine cît le-am putut suporta pînă acum.

Arthur nu e chiar ceea ce numeşte îndeobşte lumea un bărbat rău: are multe calităţi. Dar e un bărbat lipsit de stăpînire de sine sau de aspiraţii înalte, iubitor de plăceri şi care se lasă uşor pradă bucuriilor animalice. Nu e un soţ rău, dar ideile lui despre îndatoririle şi bucuriile conjugale nu corespund cu ale mele. Judecînd după aparenţe, el concepe soţia ca pe o fiinţă care să-şi iubească soţul şi să stea acasă, servindu-l, distrîndu-l şi îngrijindu-se în tot felul de bunăstarea lui, atîta vreme cît are el chef să stea cu ea. Iar cînd e plecat, să se ocupe de interesele lui — domestice sau de altă natură — şi să-i atşepte, răbdătoare, întoarcerea. Asta, indiferent de ce face el între timp.

La începutul primăverii şi-a anunţat intenţia de a pleca la Londra: mi-a zis că treburile lui îi reclamă prezenţa acolo şi nu mai poate să se împotrivească acestei neoesităţi. Şi-a exprimat regretul că mă părăseşte şi, pe de altă parte, speranţa că mă voi distra cu copilaşul pînă la întoarcerea lui.

— Dar de ce trebuie să mă părăseşti? l-am întrebat. Nu văd de ce n-aş merge cu tine; pot fi gata oricînd.

— Nu cumva ai vrea să iei copilul la Londra?

— Da, de ce nu?

Lucrul era absurd: cu siguranţă că aerul de la oraş nu i-ar fi făcut bine nici lui şi nici mie ca doică. În împrejurările date, obiceiurile londoneze, orele tîrzii de culcare n-ar fi fost deloc potrivite pentru mine. În general, m-a sigurat că ar fi fost un lucru extrem de supărător, incomod şi primejdios. I-am respins obiecţiile cît de bine m-am priceput, pentru că tremuram la gîndul că se va duce singur şi eram în stare să sacrific aproape orice cînd era vorba de mine

şi chiar şi de copil, numai pentru a-l împiedica să plece. Într-un tîrziu, mi-a spus de la obraz, şi chiar pe un ton cam ţîfnos, că n-are ce să facă cu mine acolo. Era istovit şi el de nopţile de nesomn. I-am propus să stăm în camere separate. Dar a zis că nici aşa nu e bine.

— Adevărul este, Arthur, i-am răspuns în cele din urmă, că te-ai săturat de societatea mea şi eşti hotărît să nu mă iei cu tine. Puteai să spui asta din capul locului.

El a negat. Dar eu am părăsit imediat încăperea şi am fugit în camera copilului ca să-mi ascund tulburarea.

Eram prea jignită ca să-mi mai exprim nemulţumirea faţă de planurile lui sau ca să mă mai refer cît de cît la acest subiect, afară doar de cazul cînd era vorba de aranjamentele necesare pentru plecarea lui şi rezolvarea treburilor cît timp va fi plecat. Asta pînă în ajunul călătoriei, cînd l-am implorat, cu toată seriozitatea, să aibă grijă de el şi să se ferească din calea ispitei. A rîs de neliniştea şi de îngrijorarea mea, dar m-a asigurat că ele sînt lipsite de orice temei şi a făgăduit să ţină seamă de sfaturile mele.

— Bănuiesc că n-are nici un rost să te rog să fixezi o zi pentru întoarcerea ta? l-am întrebat.

— A, nu! Date fiind împrejurările, nici n-aş putea s-o fac. Dar te rog să fii sigură, dragostea mea, că nu voi lipsi multă vreme.

— Nu vreau să te ţin prizonier acasă, i-am răspuns. N-aş protesta chiar şi împotriva unei absenţe de cîteva luni, dacă poţi fi fericit atîta vreme fără mine, cu condiţia să ştiu că nu eşti în primejdie. Dar nu-mi place ideea că te afli acolo, printre prietenii tăi, cum le zici tu.

— Ei, ei, prostuţo! Ce-ţi închipui că nu sînt în stare să-mi port singur de grijă?

— Data trecută n-ai făcut-o. Dar de data asta, Arthur am adăugat eu cu toată seriozitatea, arată-mi că eşti în stare s-o faci şi dovedeşte-mi că nu trebuie să-mi fie teamă să-ţi acord încrederea!

De promis a promis într-adevăr, însă cam pe tonul pe care-l folosim cînd încercăm să potolim un copil. Şi parcă şi-a ţinut promisiunea? Nu! De aici înainte nu voi mai putea niciodată să-l cred pe cuvînt. Amară, foarte amară mărturisirea! Din pricina lacrimilor nici nu mai văd ce scriu. A plecat la începutul lui martie şi nu s-a întors pînă în iulie. De data asta nu s-a mai deranjat să-şi găsească pretexte, şi scrisorile lui au fost mai rare, mai scurte şi mai puţin afectuoase, în special după cîteva săptămîni. Veneau la intervale tot mai mari şi erau din ce în ce mai concise şi mai nepăsătoare. Şi totuşi, cînd omiteam să-i scriu, se plîngea că-l neglijez. Cînd îi scriam cu severitate şi răceală — aşa cum mărturisesc că am făcut-o adesea în ultima perioadă — mă ţinea de rău pentru severitate şi spunea că în felul ăsta îl fac sa se înspăimînte La gîndul întoarcerii acasă. Cînd încercam să-l conving cu duhul blîndeţii, îmi răspundea pe un ton mai agreabil şi făgăduia să se întoarcă. Dar, în sfîrşit, învăţasem între timp să nu mai ţin seamă de făgăduielile lui.

CAPITOLUL XXIX

AU TRECUT PATRU LUNI CHINUITOARE, alternînd între îngrijorare profundă, disperare şi indignare; milă pentru el şi milă pentru mine. Pe de altă parte, în tot acest timp, n-am fost chiar lipsită de orice consolare; îl aveam pe scumpul meu micuţ nevinovat. Dar pînă şi această consolare era întinată şi înveninată de gîndul care se încăpăţîna să-mi stăruie în minte: „Cum îl voi

putea învăţa să-şi recapete tatăl şi totuşi să evite să ia exemplu de la el?”

Mi-am amintit însă că într-un fel îmi adusesem singură pe cap toate aceste necazuri, de bunăvoia mea. Aşadar, m-am hotărît să le îndur fără să tremur. Totodată mi-am pus în gînd să nu mă las pradă durerii din pricina păcatelor altcuiva şi m-am străduit să mă distrez pe măsura posibilităţilor. În afară de tovărăşia copilului meu şi a scumpei şi credincioasei mele Rachel, care, evident, îmi ghicea suferinţele şi mă compătimea, deşi era prea discretă ca să se refere vreodată la ele — aveam cărţile şl uneltele de desen şi pictură, treburile gospodăriei de care trebuia să mă ocup, ca şi de situaţia şi bunăstarea bieţilor dijmaşi şi lucrători de pe moşia lui Arthur. Şi uneori căutam şi găseam o distracţie în tovărăşia tinerei mele prietene Esther Hargrave. Din cînd în cînd mă duceam călare la ea şi de vreo două ori am poftit-o să petreacă ziua cu mine la conac. Doamna Hargrave n-a plecat la Londra în sezonul acela: neavînd nici o fiică de măritat, a socotit că e mai bine să rămînă acasă şi să facă economie. Şi — adevărată minune — Walter a venit el la ea la primele zile ale lui iunie şi a stat pînă aproape de sfîrşitul lui august.

Prima dată l-am văzut într-o seară blîndă şi caldă, cînd mă plimbam prin parc cu micuţul Arthur şi cu Rachel care este deopotrivă dădacă, guvernantă şi cameristă. Dată fiind viaţa mea izolată şi deprinderea de a fi suficient de activă, n-am nevoie decît de prea puţină îngrijire şi cum ea fusese dădaca mea şi tînjea să joace acelaşi rol pe lîngă copilul meu, şi fiind pe deasupra şi atît de vrednică de încredere, am preferat să-i las pe mînă preţiosul odor (punînd sub ordinele ei şi o fată la copil), decît să angajez o altă slujnică. Pe lîngă asta, era şi o economie. De cînd am luat cunoştinţă de situaţia afacerilor lul Arthur, am învăţat să acord destulă importanţă acestui lucru. Pentru că,

după propria mea dorinţă, mai tot venitul pe care-l aduce averea mea este destinat, pe ani de zile de aici înainte, acoperirii datoriilor lui, şi e pur şi simplu inimaginabil cît de mulţi bani izbuteşte să risipească el la Londra.

Dar să revin la domnul Hargrave. Stăteam cu Rachel, pe malul apei, distrînd copilaşul care rîdea în braţele ei, cu o rămurică de salcie încărcată de mîţişori aurii, cînd spre marea mea surprindere, Walter intră în parc călare pe armăsarul său scump, de vînătoare, şi traversă pajiştea venind spre mine. M-a salutat cu complimente foarte frumoase şi meşteşugit întocmite — fără îndoială pregătite pe drum — pe care le-a rostit pe un ton de delicată modestie. Mi-a spus că-mi aduce un mesaj din partea mamei lui care, aflînd că el vine încoace, l-a rugat să treacă pe la conac şi să-mi ceară favoarea de a participa mîine la masă amicală de prietenie.

— Nu veţi întîlni oaspeţi, ci doar pe noi — mi-a zis el — dar Esther ţine foarte mult să vă vadă. Iar mama se teme că vă veţi simţi prea singură, părăsită de atîta vreme în casa asta mare şi ar da nu ştiu ce să vă poată convinge să-i acordaţi mai des plăcerea societăţii dumneavoastră şi chiar să vă instalaţi în locuinţa noastră, mult mai umilă pînă la întoarcerea domnului Huntingdon.

— Vai, e foarte amabilă — i-am răspuns — dar după cum vezi nu sînt deloc singură. Şi cei care sînt ocupaţi tot timpul rareori se plîng de singurătate.

— Va să zică nu vreţi să veniţi mîine? Va fi tare dezamăgită dacă o veţi refuza.

Nu-mi făcea deloc plăcere să fiu compătimită astfel pentru singurătatea în care trăiam. Dar în orice caz am promis că mă voi duce.

— Vai, ce după-amiază încîntătoare! a remarcat el uitîndu-se în jur la parcul însorit, cu impunătoarele

lui ridicături şi pante, cu apa placidă şi cu majestuoasele pîlcuri de copaci. În ce paradis trăiţi!

— Da, într-adevăr e un amurg încîntător, i-am răspuns şi am oftat gîndindu-mă cît de puţin am savurat agreabila proprietate Grassdale.

Dacă domnul Hargrave mi-a ghicit gîndurile, n-aş şti să spun. Dar, cu o seriozitate a tonului şi a manierei — pe jumătate şovăielnică, pe jumătate compătimitoare — m-a întrebat dacă mai am veşti de la domnul Huntingdon.

— În ultima vreme, nu, i-am răspuns.

— Aşa m-am gîndit şi eu, a murmurat el ca pentru el privind gînditor la pajiştea înconjurătoare.

— Dar dumneata nu te-ai întors de curînd de la Londra? i-am întrebat.

— Ba da, chiar ieri.

— Şi l-ai văzut acolo?

— Da... l-am văzut.

— Era bine?

— Da... adică... adăugă el ezitînd din ce în ce mai mult şi avînd aerul că-şi stăpîneşte cu greu indignarea. Era atît de bine... cît... cît merită să fie, dar în împrejurări pe care ar trebui să le socotesc de-a dreptul de necrezut pentru un om atît de privilegiat de soartă, cum e el...

După ce rosti aceste vorbe ridică ochii şi îşi încheie replica făcîndu-mi o reverenţă foarte gravă. Bănuiesc că mă împurpurasem la faţă.

— Vă rog să mă iertaţi, doamnă Huntingdon, continuă el, însă nu-mi pot înăbuşi indignarea cînd văd o asemenea orbire stupidă şi o asemenea pervertire a gusturilor... dar... poate că dumneavoastră nu ştiţi...

Făcu o pauză.

— Nu ştiu nimic, domnul meu — decît că-şi întîrzie întoarcerea mai mult decît mă aşteptam; şi dacă în momentul de faţă preferă să aibă societatea prietenilor lui decît pe cea a soţiei şi preferă

petrecerile zgomotoase ale oraşului vieţii tihnite de la ţară, bănuiesc că pentru asta trebuie să le mulţumesc tocmai acestor prieteni ai lui. Gusturile şi îndeletnicirile lor se aseamănă cu ale lui şi nu văd de ce purtarea sa ar trebui să stîrnească indignarea sau surprinderea lor.

— Mă nedreptăţiţi foarte tare răspunse el. În ultimele săptămîni m-am înfruptat destul de puţin din societatea domnului Huntingdon. Cît despte gusturile şi îndeletnicirile lui, ele sînt absolut de neînţeles pentru mine — eu fiind de felul meu un rătăcitor singuratic. Iar lucrurile din care eu am gustat sau am sorbit doar o înghiţitură, el le bea pînă la fund. Şi de voi fi încercat vreodată măcar o clipă să înec glasul raţiunii în nesăbuinţă şi nebunie, sau de-mi voi fi risipit în prea mare măsură timpul şi înzestrările fireşti printre tovarăşi destrăbălaţi şi fără minte, Domnul mi-e martor că aş renunţa cu dragă inimă la ei pentru totdeauna dacă aş avea măcar jumătate din bucuriile şi binecuvîntările pe care acest om le părăseşte în mod atît de nerecunoscător — dacă aş avea măcar jumătate din îndemnurile la virtute şi la obiceiuri casnice tihnite pe care el le dispreţuieşte — dacă aş avea un asemenea cămin şi o asemenea fiinţă cu care să-l împart! E o ticăloşie! murmură el printre dinţi. Şi să nu credeţi, doamnă Huntingdon — adăugă el cu glas tare — că aş putea cumva să fiu vinovat că-l aţîţ să persevereze în acţiunile lui de acum; dimpotrivă, l-am mustrat în repetate rînduri şi adeseori mi-am exprimat surprinderea faţă de comportarea lui şi i-am amintit de îndatoririle pe care le are şi de privilegiile de care se bucură, dar totul a fost zadarnic. El n-a făcut decît să...

— Destul, domnule Hargrave! Ar trebui să-ţi dai seama că indiferent care sînt defectele soţului meu, auzindu-le descrise de gura unui străin, tristeţea mea nu poate decît să sporească.

— Va să zică sînt un străin? îmi zise el mîhnit. Dar sînt vecinul dumneavoastră cel mai apropiat, naşul fiului dumneavoastră şi prietenul soţului dumneavoastră; n-aş putea fi şi prietenul dumneavoastră?

— Prietenia adevărată trebuie să fie precedată de o cunoaştere mai apropiată. Şi eu te cunosc prea puţin, domnule Hargrave, afară doar de cît ştiu despre dumneata de la alţii.

— Va să zică aţi uitat cele şase sau şapte săptămîni pe care le-am petrecut astă-toamnă sub acoperămîntul dumneavoastră? Eu nu le-am uitat. Şi vă cunosc îndeajuns, doamnă Huntingdon, pentru a socoti că soţul dumneavoastră este bărbatul cel mai de invidiat de pe lume şi că aproape tot aşa aş fi şi eu dacă m-aţi socoti vrednic de prietenia dumneavoastră.

— Dacă m-ai cunoaşte mai bine n-ai mai gîndi acest lucru sau chiar dacă ai face-o nu l-ai spune şi nu te-ai aştepta să fiu măgulită de un asemenea compliment.

În timp ce vorbeam m-am dat înapoi. El a văzut că doresc să pun capăt discuţiei. Conformîndu-se imediat acestui semn mi-a făcut o reverenţă solemnă, mi-a spus bună seara şi şi-a întors calul spre drum. Părea tare mîhnit şi jignit de lipsa de amabilitate cu care i-am primit manifestările de compătimire şi simpatie. Nu eram sigură dacă am făcut bine vorbindu-i atît de aspru; dar în momentul acela eram iritată de purtarea lui: mi se părea că profită de faptul că soţul meu lipseşte şi mă neglijează pentru a insinua împotriva lui lucruri care depăşesc adevărul.

În timpul conversaţiei noastre, Rachel se îndepărtase puţin. Domnul Hargrave s-a dus la ea şi a rugat-o să-i arate băieţelul. L-a luat, cu grijă, în braţe şi l-a privit zîmbindu-i aproape părinteşte, şi, în timp ce eu mă apropiam, l-am auzit spunînd:

— Iată încă o fiinţă pe care a părăsit-o!

Apoi l-a sărutat tandru pe Arthur şi l-a redat braţe lor primtoare ale dădacei.

— Îţi plac copiii, domnule Hargrave? l-am întrebat cu mai multă blîndeţe.

— În general nu, mi-a răspuns, dar copilul ăsta e tare dulce — şi seamănă grozav cu mama lui, a adăugat el pe un ton mai scăzut.

— În privinţa asta te înşeli; e leit taică-săn

— Doică, spune dumneata dacă n-am dreptate? a insistat el, făcînd apel la Rachel.

— Eu zic, conaşule, că are cîte ceva din amîndoi, i-a răspuns ea.

Domnul Hargrave s-a îndepărtat. Rachel l-a declarat un domn foarte drăguţ. Eu aveam însă oarecare îndoieli în această privinţă.

În decursul următoarelor şase săptămîni l-am întîlnit de mai multe ori dar — cu o singură excepţie — întotdeauna în tovărăşia mamei lui, a surorii lui sau a amîndurora. Ori de cîte ori ne vizitam, el se întîmpla de fiecare dată să fie acasă; iar cînd veneau ele la mine, întotdeauna mîna el caii de la trăsură. Se vedea bine că maică-sa e de-a dreptul încîntată de purtarea lui cuviincioasă şi atentă, de fiu ascultător, precum şi de faptul de la o vreme se deprinsese să fie om de casă.

Singura dată cînd l-am întîlnit singur a fost într-o zi însorită, dar nu îngrozitor de caldă, de la începutul lui iulie. Îl luasem pe micuţul Arthur în pădurea care înconjoară parcul şi-l aşezasem acolo, pe rădăcinile îmblănite în muşchi, ale unui stejar bătrîn. După ce strînsesem un mănunchi de campanule şi trandafiri sălbatici, stăteam în genunchi în faţa lui şi ofeream florile, una cîte una degeţelelor lui micuţe. Mă bucuram de frumuseţea cerească a florilor, prin intermediul ochilor lui zîmbitori uitasem pentru moment toate grijile mele, rîdeam de rîsul lui vesel şi mă încîntam văzînd încîntarea lui — cînd o umbră a întunecat deodată peticul de iarbă bătută de soare din

faţa noastră. Ridicînd capul am dat cu ochii de Walter Hargrave care stătea aplecat deasupra noastră şi ne privea.

— Iertaţi-mă, doamnă Huntingdon, dar eram vrăjit. N-am avut nici puterea de a mă apropia şi de a vă întrerupe, şi nici de a mă retrage din contemplarea unei asemenea scene. Vai, ce voinic se face micuţul meu fin! Şi ce vesel e în dimineaţa asta!

Se apropie de copil şi se aplecă pentru a-i lua mîna. Dar văzînd că mîngîierile lui au şanse de a stîrni lacrimi şi lamentări — în locul unui schimb de manifestări prieteneşti — se retrase prudent.

— Vai, ce bucurie şi ce alinare trebuie să fie această fiinţă micuţă pentru dumneavoastră, doamnă Huntingdon! exclamă el cu o undă de tristeţe în glas, în timp ce admira copilul.

— Chiar este, i-am răspuns.

Apoi m-am interesat de mama şi de sora lui

Mi-a răspuns, politicos, la întrebări, apoi a revenit la subiectul pe care doream să-l evit; dar a făcut-o cu o oarecare timiditate — dovadă a fricii lui de a nu mă ofensa.

— N-aţi mai avut veşti de la Huntingdon în ultima vreme?

— Săptămîna asta nu, i-am răspuns (de fapt aş fi putut să spun: în ultimele trei săptămîni, nu).

— Am primit azi-dimineaţă o scrisoare de la el. Aş da nu ştiu ce să fie de asemenea natură încît s-o pot arăta doamnei lui.

Scoase din buzunarul de la vestă o scrisoare a cărei adresă era scrisă de mîna încă îndrăgită a lui Arthur, se uită urît la ea, apoi o vîrî la loc, adăugînd:

— Dar îmi spune că are de gînd să se întoarcă săp-tămîna viitoare.

— Aşa îmi spune ori de cîte ori îmi scrie.

— Serios?... Mde, asta îi cam seamănă. Dar mie mi-a mărturisit intenţia de a rămîne la Londra pînă în iulie.

Asta era o adevărată lovitură pentru mine — dovada unei ticăloşii premeditate şi a unei nesocotiri sistematice a adevărului.

— Se integrează perfect în conduita lui generală, remarcă domnul Hargrave privindu-mă gînditor şi, bănuiesc, citindu-mi pe faţă sentimentele.

— Va să zică vine cu adevărat săptămîna viitoare? am reluat eu după o pauză.

— Puteţi conta pe asta, dacă o asemenea asigurare vă poate face vreo plăcere. E posibil oare, doamnă Huntingdon, să vă bucuraţi de întoarcerea lui? a exclamat el scrutîndu-mi din nou, cu atenţie, faţa.

— Bineînţeles, domnule Hargrave; nu e soţul meu?

— O, Huntingdon, nici nu-ţi dai seama ce lucruri calci tu în picoare! a şoptit el pe un ton pătimaş.

Mi-am ridicat în braţe băieţelul şi luîndu-mi rămas bun de la domnul Hargrave, m-am îndepărtat pentru a mă lăsa în voia gîndurilor mele fără supravegherea nimănui, în sanctuarul căminului meu.

Eram bucuroasă? Da, încîntată. Deşi eram furioasă pe Arthur pentru purtarea lui şi deşi simţeam că m-a nedreptăţit şi mi-a făcut un rău; eram hotărîtă să-l fac să simtă şi el acest lucru.

CAPITOLUL XXX

ÎN DIMINEAŢA URMĂTOARE AM primit şi eu cîteva rînduri de la el, confirmînd veştile transmise de Hargrave cu privire la apropiata lui întoarcere. Într-adevăr, a venit săptămîna următoare, dar într-o

stare şi mai proastă decît data trecută. Acum nu mai aveam deloc de gînd să trec peste faptele lui — neglijenţa şi părăsirea — fără o vorbă; mi s-a părut că nu se cade s-o fac. Însă în prima zi era obosit de drum şi eu eram bucuroasă că-l am iarăşi lîngă mine: n-am vrut să-l ocărăsc chiar atunci. Aveam de gînd să aştept pînă a doua zi. În dimineaţa următoare era încă obosit: aşadar, aveam să mai adăst puţin. Dar la cină (după ce luase la ora douăsprezece micul dejun constînd dintr-o sticlă de apă gazoasă şi o ceaşcă de cafea tare şi după ce la ora două luase prînzul — altă sticlă de apă gazoasă amestecată cu rachiu — găsind cusururi la toate în timpul mesei şi declarînd că trebuie să ne schimbăm bucătăreasa), am socotit că a sosit timpul.

— Dar e aceeaşi bucătăreasă pe care am avut-o şi înainte de plecarea ta, Arthur, i-am zis. Pe atunci erai în general destul de mulţumit de ea.

— Probabil că i-ai permis să se lase pe tînjală şi să se deprindă tot mai neglijentă în timpul absenţei mele. Porcăriile astea dezgustătoare sînt otravă curată!

Şi cu un gest ţîfnos a împins farfuria într-o parte şi s-a lăsat cu un aer disperat pe speteaza scaunului.

— Mă tem că tu te-ai schimbat, nu ea — i-am zis eu, dar cu maximum de blîndeţe, pentru că nu voiam să-l enervez.

— Se prea poate, mi-a răspuns el nepăsător luînd un pahar de vin amestecat cu apă şi adăugînd, după ce l-a dat pe gît: Pentru că am în vine un foc infernal pe care nu-l pot stinge toate apele oceanului!

— Dar ce anume l-a aprins? tocmai mă pregăteam eu să-l întreb cînd, exact în clipa aceea intră majordomul şi începu să strîngă masa.

— Mişcă-te mai repede, Benson! Termină odată cu zăngănitul ăsta infernal! strigă stăpînul lui. Şi nu

mai adu brînza dacă nu cumva vrei să-mi vină rău de tot!

Cam surprins, Benson luă platoul cu brînză de acolo şi se strădui cît putu să strîngă restul lucrurilor repede şi fără zgomot. Dar din nefericire covorul avea un creţ pricinuit de stăpînul lui care-şi împinsese neglijent scaunul înapoi — şi Benson se împiedică. Făcu un zgomot destul de puternic dat fiindcă avea mîinile pline de veselă, dar fără altă pagubă decît spargerea unui castron, însă, spre indescriptibila mea ruşine şi tulburare, Arthur îl luă furios în primire şi-i adresă cîteva înjurături vulgare şi aspre. Bietul om păli şi tremură vizibil în timp ce se aplecă să ridice cioburile.

— N-a fost el de vină, Arthur. S-a împiedicat de covor. Şi pe urmă nici n-a făcut o poznă prea mare, Benson, lasă cioburile, poţi să le strîngi şi mai tîrziu.

Bucuros de această îngăduinţă, Benson se grăbi să ne aducă desertul, apoi se retrase.

— Ce ţi-a venit, Helen, să iei partea slugii împotriva mea — zise Arthur de îndată ce se închise uşa — cînd ştiai bine că sînt înnebunit?

— Nu ştiam că eşti înnebunit, Arthur, iar bietul om a fost pur şi simplu speriat şi jignit de explozia ta neaşteptată.

— La dracu, bietul om! Ce-ţi închipui că pot să ţin seama de sentimentele unei brute nesimţitoare ca el, cînd propriii mei nervi sînt iritaţi şi chinuiţi de poznele lui prosteşti?

— Parcă pînă acuma nu te-am auzit niciodată plîngîndu-te de nervii tăi.

— Şi mă rog de ce n-aş putea avea şi eu nervi ca şi tine?

— A, eu nu contest faptul că-i ai, dar nu mă plîng niciodată de-ai mei.

— Nu — ar fi şi de mirare, cînd nu faci niciodată nimic pentru a-i pune la încercare.

— Dar atunci tu de ce-i pui pe-ai tăi la încercare, Arthur?

— Crezi că n-am nimic altceva de făcut decît să stau acasă şi să mă corcolesc ca o femeie?

— Asta înseamnă că e imposibil să-ţi porţi singur de grijă, ca un bărbat, cînd lipseşti de acasă? Mi-ai spus că poţi s-o faci — şi că o vei face; şi ai promis...

— Haide, haide, Helen, nu mai începe acum cu prostiile alea! Nu le pot suporta.

— Ce nu poţi suporta? Să ţi se amintească de făgăduielile pe care le-ai călcat în picioare?

— Helen, eşti de-a dreptul crudă. Dacă ai şti cum mi-a bătut inima şi cum mi s-au înfiorat toţi nervii în timp ce vorbeai, m-ai cruţa. Tu eşti în stare să compătimeşti un tîmpit de slugoi pentru că a spart un castron şi în schimb n-ai pic de milă pentru mine cînd îmi crapă capul şi-mi arde ca pe jăratic din pricina acestei febre mistuitoare.

Şi-a lăsat capul în mîini şi a început să ofteze. M-am apropiat de el şi i-am pus palma pe frunte. Într-adevăr ardea.

— Atunci vino cu mine în salon, Arthur; şi nu mai bea vin; ai şi băut cîteva pahare după cină şi n-ai mîncat mai nimic toată ziua. Cum ai putea să te faci bine în felul ăsta?

Luîndu-l cu binişorul şi străduindu-mă cît puteam să-l conving, l-am făcut să plece de la masă. Cînd Rachel mi-a adus copilaşul am încercat să-l distrez cu ajutorul lui pe taică-su. Dar bietului băieţel tocmai îi ieşeau dinţii, aşa că Arthur nu i-a putut suporta scîncetele. De îndată ce a dat primele semne de nervozitate, copilaşul a fost condamnat la un exil imediat. Şi pentru că în cursul serii m-am dus să împărtăşesc o vreme cu el, surghiunul, la întoarcere am primit reproşuri aspre pentru că-l prefer pe copil soţului. Pe acesta l-am găsit tolănit pe canapea exact în starea în care-l lăsasem.

— Bravo! exclamă partea lezată pe un ton de resemnare prefăcută. Am zis că n-o să trimit totuşi după tine. Am zis să stau să aştept — să văd cîtă vreme o să-ţi facă plăcere să mă laşi singur.

— Dar ce, Arthur, doar n-am lipsit mult. Sînt convinsă că n-am stat nici un ceas.

— A, bineînţeles, o oră e un fleac pentru tine, din moment ce ţi-o poţi umple cu lucruri atît de plăcute; dar pentru mine...

— N-a fost vorba cîtuşi de puţin de lucruri plăcute, i-am întrerupt eu. L-am îngrijit pe bietul nostru băieţel care nu se simte deloc bine şi nu puteam să-l părăsesc pînă ce nu l-am văzut adormind.

— A, fireşte, îi copleşeşti pe toţi cu bunătatea şi mila ta în afară de mine.

— Dar de tine de ce-ar trebui să-mi fie milă? Ce-ai păţit?

— Ei, poftim! Asta le întrece pe toate! După atîtea necazuri şi complicaţii prin care-am trecut, cînd mă întorc acasă bolnav şi istovit, tînjind după alinare şi aşteptîndu-mă să mă bucur de atenţie şi amabilitate măcar din partea nevestei, ea mă întreabă calmă ce-i cu mine!

— N-ai absolut nimic — i-am răspuns — decît relele pe care ţi le-ai adus singur, de bunăvoia ta, împotriva rugăminţilor şi îndemnurilor mele cele mai solemne.

— Ascultă, Helen — mi-a spus el pe un ton apăsat încercînd să se ridice în capul oaselor — dacă mă mai necăjeşti măcar cu o vorbă, sun imediat clopoţelul şi poruncesc să mi se aducă şase sticle de vin şi, pe legea mea, că le beau pînă la fund înainte de a mă mişca de aici!

N-am mai zis nimic, m-am aşezat la masă şi am întins mîna după o carte.

— Lasă-mă să am cel puţin linişte! a continuat el, dacă-mi refuzi toate celelalte consolări.

Şi tolănindu-se la loc, respirînd nervos ca şi cum ar fi oftat sau ar fi gemut, şi-a închis apatic ochii.

Ce carte o fi fost aceea care stătea deschisă dinaintea mea n-aş putea spune, pentru că nici nu m-am uitat la ea. Stînd cu coatele pe masă şi acoperîndu-mi ochii cu miinile m-am lăsat pradă lacrimilor, fără zgomot. Dar Arthur nu dormea: la primul suspin uşor pe care l-am scos şi-a ridicat capul şi a privit în jur exclamînd nervos:

— Pentru ce plîngi, Helen? Ce naiba s-a mai întîmplat?

— Plîng pentru tine, Arthur, i-am răspuns ştergîndu-mi repede ochii. Şi ridicîndu-mă de la masă m-am pus în genunchi în faţa lui şi strîngîndu-i mîna inertă între ale mele am continuat: Nu ştii că tu eşti o părticică din mine? Crezi că poţi să te înjoseşti şi să-ţi faci rău singur fără să simt şi eu durerea?

— Să mă înjosesc, Helen?

— Da, să te înjoseşti! Ce altceva ai făcut în tot timpul ăsta?

— Mai bine n-ai întreba, mi-a răspuns el schiţînd un zîmbet.

— Şi tu ai face mai bine să nu-mi spui; dar nu poţj nega că te-ai înjosit îngrozitor. În modul cel mai ruşinos ţi-ai făcut rău ţie — trupeşte şi sufleteşte — şi mie aşijderea; nu pot să îndur în tăcere acest lucru — şi nu vreau s-o fac!

— Ei, nu-mi mai strînge aşa, nebuneşte, mîna şi nu mă zgudui atîta, pentru numele lui Dumnezeu! Vai, Hattersley! Ai avut dreptate 1 Femeia asta o să mă bage în mormînt cu sentimentele ei intense şi cu personalitatea ei viguroasă şi interesantă. Ei, haide, haide, cruţă-mă puţin.

— Arthur, trebuie neapărat să te căieşti! am strigat eu într-un acces de disperare, înconjurîndu-l cu braţele şi îngropîndu-mi faţa la pieptul lui. Trebuie să spui că-ţi pare rău de ceea ce ai făcut!

— Ei, mă rog, îmi pare rău.

— Ba nu e adevărat! Şi-ai să-ţi repeţi greşeala.

— N-am să trăiesc destul ca s-o pot repeta, dacă te porţi atît de sălbatic cu mine! a replicat el împingîndu-mă la o parte. M-ai strîns aşa de tare că am rămas fără suflare.

Şi-a dus mîna la inimă, şi de fapt chiar părea să fie într-o stare proastă, de mare agitaţie.

— Ei, acuma adu-mi un pahar de vin ca să dregi ce-ai stricat, tigroaică ce eşti! îmi vine să leşin.

M-am repezit să-i aduc leacul cerut. Într-adevăr parcă începuse să-şi revină.

— Vai, ce ruşine pentru un tînăr ca tine — am zis eu luîndu-i paharul gol din mînă — să te aduci singur într-o asemenea stare!

— Dacă ai şti tot adevărul, fetiţo, ai zice mai degrabă: „Ce minune că eşti atît de bine!” în astea patru luni, Helen, am trăit mai mult decît ai trăit tu în tot cursul existenţei tale şi mai mult decît vei trăi pînă la sfîrşitul zilelor, chiar dacă ar fi să împlineşti o sută de ani; aşa că e firesc să trebuiască să plătesc într-un fel pentru asta.

— Va trebui să plăteşti un preţ chiar mai ridicat decît crezi, dacă nu bagi de seamă: ai să-ţi pierzi de-a binelea sănătatea, precum şi afecţiunea mea — dacă asta preţuieşte cît de cît ceva pentru tine.

— Cum, iar ai început jocul ăla al tău, amenînţîndu-mă cu pierderea afecţiunii? Înseamnă că n-a fost mare lucru de capul ei dintru început, dacă a putut fi zdruncinată atît de uşor. Nu te supăra, drăgălaşul meu tiran, dar ai să mă sileşti să regret cu adevărat alegerea pe care am făcut-o şi să-l pizmuiesc pe prietenul meu Hattersley pentru nevestica supusă pe care o are: un adevărat model pentru sexul slab, Helen. Hattersley a ţinut-o cu el la Londra în tot cursul sezonului şi ea n-a supărat pe nimeni. El a avut voie să se distreze exact cum a vrut, în cel mai autentic stil de

holtei, şi ea nu s-a plîns niciodată că e neglijată; el putea să se întoarcă acasă la orice oră din zi ori din noapte, sau să nu se întoarcă deloc; putea să fie morocănos sau treaz, sau beat criţă. Şi putea face pe nebunul sau pe caraghiosul după pofta inimii fără nici un fel de teamă sau îngrijorare. Orice ar face el, ea nu-i adresează niciodată vreun reproş şi nu se plînge niciodată de nimic. El zice că în toată Anglia nu se mai găseşte un asemenea giuvaer şi jură că n-ar schimba-o nici măcar pe un regat.

— Bine, dar el îi face viaţa un blestem.

— Aş, de unde! Ea nu are altă voinţă decît a lui şi e întotdeauna mulţumită şi fericită atîta vreme cît el se distrează.

— În cazul ăsta ea e la fel de nătîngă ca şi el; dar nu cred că aşa stau lucrurile. Am primit mai multe scrisori de la ea în care-şi exprimă cea mai mare îngrijorare faţă de comportarea lui şi se plînge că tu îl aţîţi să comită aceste excese. În special o dată mă implora să uzez de influenţa pe care o am pe lîngă tine pentru a te hotărî să pleci de la Londra şi afirma că soţul ei n-a făcut niciodată asemenea lucruri înainte de venirea ta şi cu siguranţă ar înceta să le mai facă de îndată ce-ai pleca tu şi l-ai lăsa să fie călăuzit spre propria lui înţelepciune

— Vai, ce trădătoare detestabilă! Dă-mi scrisoarea aia şi să fiu al naibii dacă nu i-o arăt şi lui!

— Nu, n-o s-o vadă fără aprobarea ei. Dar chiar dacă ar vedea-o, nu e nimic care să-l supere în această scrisoare — şi nici în celălalte. Nu spune o vorbă împotriva lui; nu-şi exprimă decît îngrijorarea pentru el. Face doar aluzii la comportarea lui în termenii cei mai delicaţi şi-i găseşte toate scuzele pe care le poate inventa. Iar cît despre propriile ei chinuri, mai degrabă le simt decît le văd exprimate în corespondenţa ei.

— Dar mă insultă pe mine; şi fără doar şi poate că tu ai ajutat-o.

— Nu; i-am spus că supraapreciază influenţa pe care o am asupra ta, că, dacă aş putea, m-aş bucura să te smulg din mijlocul ispitelor Londrei, dar am prea puţine speranţe de izbîndă şi că, după cîte cred, greşeşte presupunînd că tu l-ai atras pe domnul Hattersley sau pe oricare altul pe o cale greşită. Eu personal avusesem cîndva o părere contrarie, dar acum socotesc că vă corupeţi reciproc; şi, poate, dacă ea ar fi recurs la oarecare mustrări blînde, dar serioase, aduse soţului, acestea s-ar putea dovedi întrucîtva utile: şi cu toate că el e mai puţin cizelat decît soţul meu, socot că e alcătuit dintr-un material mai puţin impenetrabil!

— Şi va să zică tot aşa o ţineţi — încurajîndu-vă una pe alta la răzvrătire, insultînd fiecare pe partenerul celeilalte şi aruncînd cîte o umbră de îndoială împotriva soţului, spre mulţumirea voastră a amîndurora!

— După cum ai spus chiar tu, Arthur, sfaturile mele proaste au avut prea puţin efect asupra ei. Cît despre ocărî şi critici, sîntem amîndouă mult prea ruşinate de greşelile şi viciile jumătăţilor noastre, pentru a le transforma într-un subiect obişnuit al corespondenţei. Oricît de bune prietene am fi, am prefera să păstrăm lipsurile voastre numai pentru noi — şi chiar să ni le ascundem de noi înşine, dacă nu ne-am gîndi că printr-o cunoaştere mai exactă a lor am putea să vă izbăvim de ele.

— Ei, haide, haide! Nu mă mai necăji acuma cu lucruri dintr-astea! Tot n-ai să ajungi la nici un rezultat. Ai răbdare cu mine şi suportă-mi o vreme plictiseala şi nervii pînă îmi alung din vine febra asta blestemată şi atunci o să vezi că sînt la fel de vesel şi de bun ca întotdeauna. De ce nu poţi să fii blîndă şi amabilă ca data trecută? Atunci ţi-am fost de bună seamă foarte recunoscător pentru atitudinea pe care ai avut-o.

— Şi cît bine a adus recunoştinţa ta? M-am înşelat cu gîndul că te ruşinezi de păcatele şi greşelile tale şi cu speranţa că nu le vei mai repeta niciodată; dar acum nu mi-ai lăsat nici o nădejde!

— Aşadar cazul meu e chiar disperat? Ar fi o consideraţie de-a dreptul binecuvîntată dacă m-ar apăra măcar de necazul şi durerea eforturilor scumpei mele neveste atît de doritoare să mă convertească, dacă ar cruţa-o pe ea de truda şi de agitaţia unor asemenea strădanii şi dacă i-ar feri şi faţa şi glasul argintiu de efectele lor distrugătoare. Un acces de pasiune sau furie, din cînd în cînd, poate fi un frumos stimulent, Helen, şi un şuvoi de lacrimi e minunat de impresionant. Dar dacă recurgi prea des la ele amîndouă devin o pacoste blestemată care-ţi strică frumuseţea şi-i plictiseşte pe cei din jur.

De atunci înainte mi-am stăpînit cît am putut lacrimile şi izbucnirile. L-am cruţat şi de predicile mele şi de eforturile zadarnice de a-l aduce pe calea cea bună, fiindcă am văzut cît de inutil era totul. Dumnezeu ar putea să-i ia de pe ochi vălul acela de beznă al plăcerilor simţurilor, dar eu n-aveam puterea s-o fac. Încă mai priveam cu ochi răi şi-i reproşam atitudinea nedreaptă şi morocănoasă faţă de inferiorii lui care nu se puteau apăra. Dar cînd numai eu eram obiectul acestei atitudini — aşa cum se întîmpla adesea — sufeream totul cu răbdare şi calm; asta cu excepţia unor momente cînd nervii mei istoviţi de supărări repetate sau încordaţi la maximum, pînă în pragul nebuniei, de cine ştie ce nouă manifestare absurdă, cedau în ciuda voinţei mele. Mă expuneam astfel unor imputări că aş fi crudă, nervoasă, feroce. Eram foarte atentă să port de grijă nevoilor lui Şi să-l distrez; dar, mărturisesc, n-o mai făceam cu acelaşi devotament afectuos de altădată, pentru că pierdusem acest sentiment. Şi pe urmă, mai era acum şi o altă fiinţă care reclama timpul şi îngrijirea mea — copilaşul

meu firav, de dragul căruia adeseori bravam şi sufeream reproşurile şi plîngerile tatălui său nerezonabil de pretenţios.

Dar Arthur nu e un om ţîfnos sau iritabil din fire — ba chiar e atît de departe de a fi astfel încît era ceva aproape ridicol în absurditatea acestei agitaţii, nervozităţi şi irascibilităţi întîmplătoare, destinate mai de grabă să stîrnească rîsul decît furia — dacă n-ar fi fost consideraţiile profund dureroase legate de aceste simptome ale unei tulburări generale. Comportarea lui se ameliora treptat, pe măsură ce-şi recăpăta sănătatea trupească, ceea ce s-a întîmplat mult mai curînd decît te-ai fi putut aştepta, datorită eforturilor mele neîncetate. Dar pofta lui pentru vin ca stimulent crescuse, după cum prevăzusem pe bună dreptate. Vinul era acum pentru el mai mult decît un accesoriu al vieţii mondene: era o sursă importantă de bucurie în sine. În această epocă de slăbiciune şi de deprimare el găsea în băutură o doctorie şi un sprijin, o consolare, o recreaţie şi un prieten. Şi în felul acesta a coborît tot mai jos — cufundîndu-se în prăpastia în care căzuse. Deşi nu-l puteam împiedica să bea mai mult decît era bine pentru sănătatea lui, totuşi, prin perseverenţă neîncetată, prin blîndeţe, fermitate şi vigilenţă, luîndu-l cu binişorul, arătîndu-mă îndrăzneaţă şi hotărîtă — am izbutit să-l apăr de o robie absolută faţă de această înclinaţie detestabilă — atît de insidioasă, în avansurile ei, atît de necruţătoare în tirania ei, atît de dezastruoasă în efectele ei.

Şi în această privinţă nu trebuie să uit că sînt în mare măsură îndatorată prietenului său, domnul Hargrave. Cam prin vremea aceea venea adeseori la Grassdale şi lua uneori masa cu noi. Tare mă tem că în asemenea împrejurări Arthur ar fi dat bucuros cu piciorul prudenţei şi decenţei şi ar fi făcut „o noapte de pomină” ori de cîte ori prietenul lui ar fi acceptat să-l susţină în această distracţie nesăbuită. Şi dacă domnul

Hargrave s-ar fi supus dorinţelor lui, poate că, într-o noapte sau două, Arthur ar fi ruinat o trudă de săptămîni întregi şi ar fi răsturnat dintr-o mişcare meterezele fragile pe care le construisem cu atîta strădanie şi trudă. La început m-am temut atît de tare de acest lucru încît m-am umilit pînă într-acolo că i-am împărtăşit, în taină, presimţirile mele negre privitoare la înclinaţia lui Arthur către asemenea excese şi i-am exprimat speranţa pe care o nutream că el nu-l va încuraja. Domnul Hargrave s-a arătat încîntat de încrederea pe care i-am acordat-o şi nu mi-a dezamăgit-o. În ziua aceea şi cu toate celălalte prilejuri, prezenţa lui a slujit ca un fel de oprelişte pentru gazda sa, mai degrabă decît ca un îndemn la noi manifestări de lipsă de cumpătare. Şi el a reuşit întotdeauna să-l scoată din sufragerie la timp şi într-o stare relativ onorabilă. Căci dacă Arthur nu ţinea seamă de asemenea fraze ale musafirului ca: „Ei, nu trebuie să te mai reţin departe de doamna ta”, sau: „Să nu uităm că doamna Huntigdon e singură”, el insista oricum să plece de la masă pentru a veni în salonaş unde mă aflam eu şi atunci stăpînul casei se vedea obligat să-l urmeze, chiar dacă n-avea cîtuşi de puţin chef s-o facă.

Astfel, m-am deprins să salut în domnul Hargrave un adevărat prieten al familiei, un tovarăş nevinovat şi inofensiv pentru Arthur, care să-l mai învioreze şi să-l mai înveselească, apărîndu-l de plictisul trîndăviei totale şi al izolării de societatea altor persoane; totodată aveam în domnul Hargrave şi un aliat util. În asemenea împrejurări nu puteam decît să-i fiu recunoscătoare. Şi nu m-am sfiit, cînd s-a ivit prima ocazie convenabilă, să recunosc cît de tare îi sînt obligată. Şi totuşi, cînd am făcut-o, inima mi-a şoptit că ceva nu e chiar în regulă, şi mi-a adus în obraji o împurpurare pe care el a sporit-o prin privirea lui insistentă şi gravă. Iar felul în care a primit aceste

mărturisiri n-a făcut decît să-mi întărească temerile. Marea lui încîntare că-mi poate fi de folos era sporită de înţelegerea pentru mine şi de compătimirea pentru el însuşi — din ce pricină n-aş şti să spun, pentru că n-am vrut să merg pînă acolo încît să-l întreb sau să-i permit să-mi vorbească despre durerea sau mîhnirea care-i împovărau inima. Felul cum ofta şi dădea de înţeles că-şi stăpîneşte cu greu tristeţea părea să arate că inima lui e încărcată de o povară grea; dar trebuie sa facă în aşa chip încît să ţină această povară încătuşată sau să se elibereze de ea şoptind ceea ce-l apăsa, în alte urechi decît ale mele. Între timp se stabilise între noi destulă încredere. Nu mi se părea frumos să existe o în ţelegere tainică între mine şi prietenul soţului meu, fără ştirea acestuia, şi în legătură cu el. Dar după un timp m-am gîndit astfel: „Dacă nu e frumos, cu siguranţă că vina aparţine lui Arthur şi nu mie”.

Şi într-adevăr, nu ştiu prea bine dacă în momentul acela nu cumva roşeam mai degrabă pentru el decît pentru mine.

În ultima vreme s-a purtat într-un mod pe care lumea l-ar numi ireproşabil; dar pe de altă parte, eu ştiu că în sufletul lui nu s-a schimbat cîtuşi de puţin; şi mai ştiu că se apropie primăvara şi trăiesc cu o spaimă cumplită a consecinţelor ei.

Pe măsură ce a început să-şi recapete vigoarea şi energia trupului său istovit şi totodată şi ceva din nerăbdarea pe care o manifesta şi altădată cînd era singur şi izolat şi trebuia să stea locului, i-am propus să petrecem un scurt răstimp pe malul mării, ca să se mai recreeze şi să se înzdrăvenească şi totodată spre binele micuţului nostru. Dar n-a vrut: staţiunile balneare erau îngrozitor de plicticoase — şi pe lîngă asta fusese invitat de un prieten de-al lui să petreacă vreo două luni în Scoţia distrîndu-se mult mai bine la

vînătoare de găinuşe de munte şi de cerbi, şi el promisese că se va duce.

— Va să zică mă părăseşti din nou, Arthur?

— Da, draga mea, dar asta nu înseamnă decît că te voi iubi mai mult cînd mă voi întoarce şi voi îndrepta toate greşelile şi lipsurile trecutului. Nici de data asta nu trebuie să te temi pentru mine: în munţi nu sînt ispite. Şi în timpul absenţei mele poţi să faci o vizită la Staningley dacă vrei. Ştii bine că unchiul şi mătuşa ta ne roagă de multă vreme să ne ducem acolo. Numai că, nu ştiu cum să spun, între bătrînica aceea de treabă şi mine există o asemenea repulsie încît n-aş fi niciodată în stare să trec această probă de curaj.

Cum prin a treia săptămînă a lunii august Arthur porni către Scoţia, şi domnul Hargrave îl însoţi într-acolo — spre tainica mea mulţumire. Curînd după aceea am plecat împreună cu micuţul meu Arthur şi cu Rachel la Staningley, scumpa mea reşedinţă de altădată. Am revăzut-o cum i-am revăzut şi pe scumpii ei locatari, rudele şi prietenii mei — cu sentimente de bucurie atît de strîns legate de cele de durere, încît abia dacă mai eram în stare să le disting pe unele de celelalte sau să spun cărora din ele atribuiam lacrimile, zîmbetele şi oftaturile stîrnite de vechile şi familiarele scene, glasuri şi chipuri.

Arthur nu s-a întors acasă decît la vreo cîteva săp-tămîni după înapoierea mea la Grassdale. Dar de data asta nu eram atît de îngrijorată în privinţa lui. A-l şti ocupat cu sporturile şi mişcarea în aer liber printre colinele sălbatice ale Scoţiei era cu totul altceva decît a-l şti cufundat în corupţia şi ispitele Londrei. Scrisorile lui de acum, deşi nu sînt nici lungi şi nici epistolele unui îndrăgostit, sosesc mai regulat decît în orice altă împrejurare anterioară. Şi cînd s-a întors totuşi, spre marea mea bucurie, în loc să arate mai rău decît la plecare, era mai vesel şi mai viguros şi mult mai bine în toate privinţele. De atunci încoace n-am avut decît

prea puţine motive să mă plîng. Mai manifestă încă o predilecţie nefericită pentru plăcerile mesei, împotriva cărora trebuie să mă lupt şi să dovedesc multă vigilenţă; dar a început să-şi bage în seamă băiatul, şi asta constituie pentru el o sursă din ce în ce mai importantă de distracţie în casă, în timp ce vînătoarea de vulpi şi de alte animale îi oferă o îndeletnicire suficientă în aer liber, cînd pămîntul nu e îngheţat. Aşadar, acum nu mai depinde total de mine pentru a se distra. Dar ne aflăm în ianuarie; primăvara se apropie; şi, repet, mă tem groaznic de consecinţele sosirii ei. Acest anotimp blînd pe care altădată îl salutam cu bucurie, ca pe o epocă a speranţei şi a fericirii, trezeşte acum cu totul alte presimţiri prin apropierea lui.

CAPITOLUL XXXI

20 MARTIE 1824. VREMEA MULT temută a sosit şi, după cum mă aşteptam, Arthur a plecat. De data asta şi-a anunţat intenţia de a zăbovi doar scurt timp la Londra şi de a trece apoi pe continent unde, probabil, avea să rămînă cîteva săptămîni. Dar nu-l voi aştepta decît peste un răstimp mult mai îndelungat. Între timp am învăţat că la el zilele înseamnă săptămîni iar săptămînile luni.

30 iulie. S-a întors acum vreo trei săptămîni, fără doar şi poate stînd mai bine decît altădată cu sănătatea, dar tot atît de prost cu nervii. Şi totuşi poate că greşesc; poate că eu am mai puţină răbdare şi îngăduinţă. Sînt istovită şi sătulă de nedreptatea lui, de egoismul şi de depravarea lui fără nădejde de îndreptare. Ce n-aş da să pot folosi un cuvînt mai blînd fără să greşesc; dar nu sînt nici eu un înger şi declinul

de pe urma căruia sufăr şi eu mă face să mă revolt. Bietul mei tată a murit săptămînă trecută: Arthur s-a supărat cînd a auzit vestea, pentru că a văzut că sînt tare lovită şi mîhnită şi se temea ca nu cumva această împrejurare să nu-i strice lui tihna şi bunăstarea. Cînd am pomenit de faptul că trebuie să-mi comand o toaletă de doliu a exclamat:

— Ah, nu pot să sufăr negrul! Şi totuşi bănuiesc că trebuie să-l porţi o vreme, măcar aşa de formă. Dar sper, Helen, că nu vei socoti de datoria ta să-ţi compui un chip şi să adopţi nişte maniere conforme cu veşmintele funebre. De ce să oftezi şi să gemi şi de ce să mă deranjezi pe mine pentru că un bătrînel din comitatul X, un străin pur şi simplu pentru noi amîndoi, a găsit de cuviinţă să se omoare cu băutura? Ei poftim, te văd plîngînd! Nu, nu, trebuie să fie, o simplă afectare.

Nici n-a vrut să audă de planul meu de a asista la înmormîntare sau de a mă duce să stau cîteva zile cu bietul Frederick pentru a-l mai mîngîia în singurătatea lui. Zicea că e un lucru absolut inutil şi că e o lipsă de înţelepciune din partea mea să doresc aşa ceva. La urma armei ce reprezintă pentru mine tata? Nu-l văzusem de enorm de multă vreme, de fapt o singură dată din copilărie şi pînă acum — şi ştiam foarte bine că nu i-a păsat niciodată nici cît negru sub unghie de mine; şi chiar şi fratele meu era doar ceva mai mult decît un străin.

— Şi pe urmă, scumpa mea Helen, — îmi zise el îmbrăţişîndu-mă cu o tandreţe măgulitoare — nu mă pot lipsi de tine nici măcar o singură zi.

— Atunci cum te-ai descurcat fără mine atîta amar de vreme?

— A, pe atunci mă învîrteam prin lume, dar acum sînt acasă; şi casa fără tine — zeitatea căminului meu — ar fi insuportabilă.

— Da, atîta vreme cît sînt necesară pentru comoditatea ta; dar nu tot aşa ai zis şi mai înainte cînd mă îndemnai să te părăsesc pentru ca tu să poţi să scapi din căminul tău — i-am replicat eu.

Dar nici n-apucasem bine să rostesc aceste vorbe că le-am şi regretat. Păreau o acuzaţie foarte gravă: dacă era falsă, reprezenta un afront mult prea grosolan; dacă era adevărată, atunci era un lucru prea umilitor pentru a i-l arunca astfel, în mod făţiş, în obraz. Dar aş fi putut foarte bine să-mi cruţ acest chin momentan al reproşurilor şi remuşcărilor. Acuzaţia n-a trezit în el nici ruşine, nici indignare: Arthur n-a încercat nici să nege, nici să se scuze, ci a răspuns doar cu un hohot prelung, mai mult în sinea lui, fără zgomot, de parcă toată afacerea i s-ar fi părut de la început şi pînă la sfîrşit o glumă isteaţă şi plină de haz. Fără îndoială omul ăsta o să mă facă pînă în cele din urmă să-l antipatizez!

„Precum făcut-ai berea, mîndra mea
E musai că aşa o vei şi bea!”

Da; şi voi bea paharul pînă la fund, cu drojdie cu tot; şi nimeni în afară de mine nu va şti cît de amar a fost!

20 august. După atîtea frecuşuri am ajuns să ne reluăm fiecare postura obişnuită. Arthur a revenit cam la starea şi obiceiurile dinainte; iar eu am considerat că planul cel mai înţelept ar fi să închid ochii asupra trecutului şi viitorului — cel puţin în ceea ce-l priveşte pe el — şi să trăiesc numai pentru prezent; să-l iubesc atunci cînd pot; să zîmbesc (dacă e posibil) cînd zîmbeşte şi el, să fiu veselă cînd e el vesel şi încîntată cînd e agreabil; iar dacă e dezagreabil să încerc să-l fac agreabil — în caz că e cu neputinţă, să-l suport, să-l scuz şi să-l iert în măsura puterilor mele şi să-mi ţin în

frîu propriile patimi rele ca nu cumva să le agraveze pe ale lui; şi totuşi, cedînd astfel şi chiar încurajînd înclinaţii sale mai puţin dăunătoare către automulţumire, să fac tot ce-mi stă în putere pentru a-l salva de la alte lucruri mai rele.

Dar nu vom rămîne multă vreme singuri împreună. Curînd mi se va cere să găzduiesc acelaşi corp select de prieteni pe care l-am avut şi în urmă cu două toamne sub acoperămîntul nostru, la care se va adăuga domnul Hattersley şi — la cererea mea specială — soţia şi copilul lui. Mi-e tare dor s-o văd pe Milicent şi pe fetiţa ei. Aceasta a împlinit nu de mult un an şi va fi cu siguranţă un încîntător tovarăş de joacă pentru micuţul meu Arthur.

30 septembrie. Oaspeţii noştri se află aici de mai bine de o săptămînă, dar pînă acum n-am avut răgazul să fac comentarii asupra lor.

Nu pot trece peste antipatia mea faţă de lady Lowborough. Acest sentiment nu se întemeiază doar pe faptul că am motive să-i port pică personal; femeia în sine îmi displace şi asta pentru că o dezaprob întru totul. Întotdeauna îi evit pe cît pot tovărăşia, fără să încalc legile ospitalităţii; dacă totuşi ne adresăm una alteia sau facem conversaţie, toate se petrec cu maximum de politeţe — şi chiar cu aparentă cordialitate în ceea ce-o priveşte; însă ferească Domnul de asemenea cordialitate! E ca şi cum ai umbla cu trandafiri sălbatici — flori atrăgătoare pentru ochi şi aparent blînde — dar ştii foarte bine că ascund ghimpi şi din cînd în cînd îi şi simţi; şi poate că te supără agresivitatea lor şi-i turteşti pînă cînd le ai distrus puterea, deşi o faci oarecum în detrimentul propriilor tale degete.

În ultima vreme însă n-am văzut nimic care să mă supere sau să mă alarmeze în conduita ei faţă de Arthur în primele cîteva zile mi s-a părut că-şi dă

osteneala să-i cîştige admiraţia. Eforturile ei n-au rămas neobservate de către el: adeseori l-am văzut zîmbind în sinea lui din pricina manevrelor ei viclene; dar, s-o spunem spre lauda lui, săgeţile ei au căzut neputincioase alături de el. Zîmbetele ei cele mai seducătoare, cele mai semeţe ridicări din sprîncene au fost întotdeauna primite cu aceeaşi amabilitate nepăsătoare şi neschimbată, pînă cînd, descoperind că el e într-adevăr impenetrabil, ea a renunţat deodată la sforţările pe care le făcea şi, după toate aparenţele, a devenit la fel de indiferentă ca şi el. Şi n-am mai observat de atunci încoace vreun semn de pică din partea lui sau noi încercări de cucerire din partea ei.

Şi tocmai aşa ar trebui să fie lucrurile; dar Arthur nu mă lasă niciodată să fiu mulţumită de el. Nici măcar vreme de un ceas de cînd m-am măritat cu el n-am cunoscut bucuria acelei dulci idei: „În tihnă şi încredere îţi vei găsi liniştea”. Aceşti doi indivizi detestabili, Grimsby şi Hattersley au năruit toată truda mea îndreptată împotriva dragostei soţului meu pentru vin. Ei îl încurajează în fiecare zi să depăşească limitele cumpătării şi destul de des să se facă de rîs prin excese. O să treacă multă vreme pînă am să pot uita de cea de a doua seară după sosirea lor. Tocmai cînd mă retrăsesem împreună cu celelalte doamne, din sufragerie, înainte de a se închide uşa în urma noastră, Arthur a exclamat:

— Ei băieţi, ce-ar fi să-i tragem un chef pe cinste?

Milicent mi-a aruncat o privire destul de plină de reproş de parcă eu aş fi putut să pun stavilă lucrurilor; dar expresia ei s-a schimbat cînd, glasul lui Hattersley, răsunînd atît de tare, s-a auzit prin perete:

— Sînt omul tău! Trimite să ne mai aducă vin! Ceea ce avem aici nu ne ajunge nici pe sfert!

Abia ne aşezasem în salonaş că a venit la noi lordul Lowborough.

— Ce te-a făcut să vii atît de curînd? exclamă doamna lui, cu un aer cît se poate de acru şi nemulţumit

— Annabella, tu ştii că eu nu beau niciodată, îi replică el pe un ton grav.

— Mă rog, dar oricum ai fi putut să stai puţin cu ei. Pare atît de stupid să te ţii mereu după fusta femeilor mă mir cum de eşti în stare s-o faci!

El îi făcu reproşuri cu o expresie de amărăciune amestecată cu surprindere şi, prăbuşindu-se într-un fotoliu, îşi înăbuşi un oftat profund, îşi muşcă buzele palide şi rămase cu ochii ţintă la podea.

— Ai făcut bine că i-ai părăsit, lord Lowborough, i-am zis eu. Nădăjduiesc din tot sufletul că vei continua şi de aici înainte să ne onorezi atît de devreme cu societatea dumitale. Şi dacă Annabella ar cunoaşte valoarea adevăratei înţelepciuni, precum şi chinurile nechibzuinţei şi... şi ale necumpătării, nu ar mai spune asemenea absurdităţi — nici măcar în glumă.

El ridică ochii în timp ce-i vorbeam şi-i întoarse cu gravitate spre mine, cu un aer pe jumătate surprins şi pe jumătate absent, iar apoi şi-i îndreptă asupra nevestii lui.

— Dar cel puţin, zise aceasta, ştiu să apreciez valoarea unei inimi calde şi a unui spirit îndrăzneţ, bărbătesc.

— Bine, Annabela — zise el cu o voce profundă şi cavernoasă — întrucît prezenţa mea ţi-e degazreabilă te voi scuti de ea.

— Va să zică te întorci la ei? zise ea nepăsătoare.

— Nu! exclamă el, apăsînd cu o surprinzătoare asprime asupra acestei vorbe. Nu mă voi întoarce la ei! Şi nu voi zăbovi niciodată cu ei e clipă mai mult decît mi se pare potrivit, nici de dragul tău şi nici de dragul vreunei alte fiinţe care vrea să mă ispitească! Dar nu e nevoie să te necăjeşti din această pricină; n-

am să te mai tulbur niciodată venind în mod atît de inoportun ca un intrus în preajma ta.

A părăsit încăperea. Am auzit uşa de la hol deschizîndu-se şi închizîndu-se şi, imediat după aceea, trăgînd la o parte perdeaua, l-am văzut păşind în sus şi-n jos prin parc, în întunericul trist al serii aceleia umede şi înnourate.

— Ai fi pedepsită pe bună dreptate, Annabella — i-am zis eu într-un tîrziu — dacă lordul Lowborough ar cădea din nou pradă vechilor lui năravuri care erau gata, gata să-l distrugă şi pe care le-a părăsit cu preţul unor eforturi atît de mari. Atunci ai avea motive să te căieşti pentru o purtare ca aceasta.

— Cîtuşi de puţin, draga mea! Nu mi-ar păsa deloc, dacă lordul ar găsi de cuviinţă să se îmbete în fiecare zi: aş scăpa pur şi simplu mai repede de el.

— Vai, Annabella! strigă Milicent. Cum poţi să spui asemenea răutăţi? Ar fi într-adevăr o pedeapsă meritată, în ceea ce te priveşte, dacă providenţa ţi-ar asculta vorbele şi te-ar face să simţi ceea ce simt şi alţii care...

Făcu o pauză întrucît din sugraferie ne ajunse la urechi o izbucnire bruscă de vorbe răstite şi de rîsete; glasul lui Hattersley se înălţa deasupra celorlalte, şi chiar şi urechea mea, nedeprinsă cu el, îl putu recunoaşte.

— Ceea ce simţi tu în momentul acesta, bănuiesc? zise lady Lowborough cu un zîmbet maliţios, aţintindu-şi ochii asupra chipului profund tulburat şi mîhnit al verişoarei ei.

Aceasta nu răspunse nimic, dar îşi întoarse faţa şi-şi şterse o lacrimă. În clipa aceea uşa se deschise şi intră domnul Hargrave; nu era decît puţin îmbujorat, şi ochii lui negri scînteiau cu o vivacitate neobişnuită.

— Ah, îmi pare bine că ai venit, Walter! strigă sora lui. Dar aş fi dat nu ştiu ce dacă l-ai fi putut aduce încoace şi pe Ralph.

— E absolut cu neputinţă, dragă Milicent, răspunse el cu o veselie zgomotoasă. Şi aşa am avut destul scandal ca să mă pot smulge eu dintre ei. Ralph a încercat să mă reţină cu forţa; Huntingdon m-a ameninţat că mă va şterge definitiv de pe lista prietenilor lui; şi, cel mai rău din toate, e faptul că Grimbsy s-a străduit să mă facă să mă ruşinez de virtutea mea, prin vorbe de un sarcasm veninos şi prin aluzii despre care ştia bine că mă vor jigni cumplit. Aşadar, vedeţi, doamnelor, că ar trebui să mă primiţi cu braţele deschise pentru tot eroismul de care am dat dovadă şi pentru suferinţele îndurate ca să am favoarea de a mă bucura de gingaşa voastră societate.

Îşi încheie replica întorcîndu-se spre mine cu un zîmbet şi cu o plecăciune.

— Spune şi tu, Helen, dacă nu e un băiat frumos! şopti Milicent şi mîndria ei de soră învinse pentru moment toate celelalte considerente.

— Ar fi frumos — sună răspunsul meu — dacă acea strălucire a ochilor, a buzelor şi obrajilor i-ar veni de la natură; dar să-l priveşti încă o dată peste cîteva ceasuri

Gentilomul de care era vorba se aşează la masă, în preajma mea, şi se rugă să-i dau o ceaşcă de cafea. În timp ce i-o dădeam zise:

— Mie mi se pare asta ca o ilustraţie foarte potrivită pentru scena cînd paradisul este luat cu asalt. Acum mă aflu în paradis; dar a trebuit să mă lupt din greu, să-mi croiesc drum prin potop şi prin foc pentru a-l cîştiga. Ultima resursă a lui Ralph Hattersley a fost să se proptească cu spatele de uşă şi să jure că n-o să mă lase să trec decît peste trupul lui (care are proporţii destul de considerabile). Din fericire însă aceea nu era singura uşă, aşa că am scăpat pe intrarea laterală, prin cămara majordomului, spre marea uimire a lui Benson care tocmai curăţa vesela şi tacîmurile.

Domnul Hargrave rîse, şi verişoara lui făcu la fel; dar sora lui şi cu mine rămăseserăm tăcute şi grave.

— Vă rog să-mi iertaţi uşurinţa cu care am vorbit, doamnă Huntingdon — murmură el pe un ton mai serios, ridicînd privirile către mine. Nu sînteţi deprinsă cu aceste lucruri: le îngăduiţi să vă afecteze în mod prea sensibil mintea delicată. Dar în mijlocul acelor zurbagii nelegiuiţi mă gîndeam la dumneavoastră; şi m-am străduit să-l conving pe domnul Huntingdon să se gîndească şi el la dumneavoastră. Zadarnic însă. Mă tem că e absolut hotărît ca astă-seară să se distreze după pofta inimii; şi n-are nici un rost să păstraţi cafeaua în aşteptarea lui sau a tovarăşilor lui. Şi aşa va fi mare lucru dcă vor veni la noi măcar la ceai. Între timp aş ţine foarte mult să vă alung gîndul de la ei — şi să mi-l alung şi eu, pentru că nu pot să sufăr să mă gîndesc la ei — da — chiar şi la scumpul meu prieten Huntingdon, cînd ţin seama de puterea pe care o are asupra fericirii unei persoane superioară lui într-o măsură inimaginabilă, şi la felul cum tratează el această fericire! Îl detest pur şi simplu pe acest om!

— Atunci ai face mai bine să nu mi-o spui — i-am răspuns eu — deoarece, chiar aşa rău cum e, face parte integrantă din fiinţa mea şi nu-l poţi insulta pe el fără să mă ofensezi pe mine.

— Vă rog să mă iertaţi pentru că aş prefera să mor decît să vă ofensez. Dar, dacă vreţi, putem să nu mai vorbim despre el deocamdată.

În cele din urmă au venit: dar asta abia după ora zece, cînd ceaiul, pe care şi aşa îl întîrziasem cu mai bine de o jumătate de oră, era pe sfîrşite. Oricît de tare tînjisem după sosirea lor, mi s-a strîns inima auzind zarva turbulentă a apropierii lor; Milicent a pălit şi aproape că s-a sculat de pe scaun cînd domnul Hattersley a dat buzna în odaie cu un potop de înjurături violente pe buze; Hargrave s-a străduit să le

stăvilească implorîndu-l să-şi aducă aminte că sînt de faţă doamne.

— A! Da, bine faci, dezertor ticălos ce eşti, că-mi aminteşti de doamne — strigă domnul Hattersley ameninţîndu-şi cumnatul cu pumnul lui uriaş — pentru că dacă n-ar fi fost ele la mijloc ştii bine că te-aş face praf cît ai clipi din ochi şi ţi-aş arunca trupul să slujească drept hrană păsărilor cerului şi cîinilor de pe cîmp!

Apoi, instalînd un scaun lîngă lady Lowborough se propti acolo şi începu să-i vorbească, cu un amestec de absurditate şi neruşinare care pe ea părea s-o amuze mai degrabă decît s-o ofenseze; deşi se prefăcea jignită de impertinenţa lui şi arăta că-l ţine la distanţă prin vorbe de duh şi neaşteptate replici ironice.

Între timp, domnul Grimsby se aşeză lîngă mine pe scaunul părăsit de Hargrave la intrarea lor; îmi declară cu gravitate că mi-ar fi recunoscător dacă i-aş da o ceaşcă de ceai. Iar Arthur se instală lîngă biata Milicent vîrîndu-se în sufletul ei cu un aer confidenţial şi apropiindu-şi mereu capul de al ei pe măsură ce ea se trăgea tot mai stingherită într-o parte. Nu era chiar aşa de zgomotos ca Hattersley, dar era teribil de congestionat la faţă, rîdea neîncetat şi în timp ce eu roşeam văzîndu-i înfăţişarea şi auzindu-i vorbele, mă bucuram că cel puţin îşi alesese un ton atît de scăzut pentru conversaţia cu Milicent încît numai ea îl putea auzi.

— Vai ce fraier sînt! zise cu vorbire tărăgănată domnul Grimsby care pînă atunci tot trăncănise cu gravitate sentenţioasă lîngă cotul meu.

Dar eu fusesem mult prea absorbită să contemplu starea deplorabilă a celorlalţi doi bărbaţi — în special a lui Arthur — ca să-l mai ascult.

— Ai mai auzit vreodată asemenea prostii ca alea pe care le spun ei, doamnă Hundingdon? continuă el.

În ceea ce mă priveşte mi-e pur şi simplu ruşine de ei; nu sînt în stare să bea nici măcar o juma de sticlă fiecare fără să li se urce la cap...

— V-aţi turnat frişca în farfurioară în loc s-o puneţi în ceaşcă, domnule Grimsby.

— A, da, văd, pentru că e tare întuneric aicea. Hargrave, ia du-te şi mai taie mucurile pe la lumînările alea!

— Sînt lumînări de ceară, n-au nevoie să li se taie mucurile, i-am atras eu atenţia.

— Lumina trupului este ochiul, a remarcat Hargrave cu un zîmbet sarcastic. „De ochiul tău priveşte bine, întregul trup ţi se va umple de lumină."

Grimsby îl respinse cu un gest solemn şi apoi, întorcîndu-se spre mine, continuă pe acelaşi ton tărăgănat şi cu o ciudată nesiguranţă a rostirii, precum şi cu înfăţişarea greoaie dinainte:

— Dar aşa cum ziceam, doamna Huntingdon — ăştia n-au cap deloc: nu sînt în stare să bea nici măcar o juma de sticlă fără să sufere într-un fel sau altul. Pe cînd eu unul — mă rog, am băut astă-seară de trei ori mai mult ca ei şi după cum vezi n-am nici pe dracu. Se prea poate ca lucrul ăsta să ţi se pară foarte ciudat, dar cred că-l pot explica: le vezi creierul — nu mai pomenesc nici un nume, dar înţelegi la cine mă refer — creierul lor trage puţin la cîntar de la bun început, şi vaporii băuturii îl face şi mai uşor şi produce o întreagă zăpăceală sau ameţeală care are drept rezultat starea de ebrietate; pe cînd creierul meu fiind alcătuit din materiale mult mai solide, va absorbi o cantitate considerabilă de asemenea vapori fără să se producă nici un rezultat sensibil...

— Cred că ai să vezi un rezultat sensibil produs asupra ceaiului aceluia — îl întrerupse domnul Hargrave — datorită cantităţii de zahăr pe care ai turnat-o în el. De obicei pui o singură bucată iar acum ai dat drumul la vreo şase.

—Serios? replică filozoful afundînd linguriţa în ceaşcă şi scoţînd la iveală mai multe bucăţi de zahăr pe jumătate dizolvate — şi confirmînd astfel cele spuse de domnul Hargrave. Aha! Îmi dau seama. Aşadar, doamnă, vezi şi dumneata ce rău e să fii distrat — sau să gîndeşti prea mult în vreme ce te ocupi cu îndeletnicirile banale ale vieţii. Acuma, dacă aş avea şi eu mintea oamenilor de rînd şi nu cea a filozofului, n-aş fi stricat această ceaşcă de ceai văzîndu-mă astfel silit să te deranjez să-mi dai alta.

— Aia e zaharniţa, domnule Grimsby. Acuma aţi udat zahărul; dar nu-i nimic, am să sun să ne aducă altul — pentru că uite-l în sfîrşit şi pe lordul Lowborough; şi sper că mylord va catadicsi să stea cu noi, aşa cum sîntem, şi-mi va permite să-i ofer un ceai.

Lordul făcu o plecăciune solemnă ca răspuns la apelul meu, dar nu rosti nici o vorbă. Între timp Hargrave se oferi să sune clopoţelul pe cînd Grimsby îşi deplînge greşeala, încercînd să dovedească nici mai mult nici mai puţin decît că ea se datora umbrei ceainicului şi luminii slabe din încăpere.

Lordul Lowborough intrase cu vreun minut înainte, fără să fie observat de altcineva decît de mine şi rămăsese în uşă, scrutînd cu un aer sever societatea de faţă. Acum făcu cîţiva paşi spre Annabella care şedea cu spatele la el, avîndu-l pe Hattersley alături. Dar acesta nu se ocupa de ea, ci de stăpînul casei pe care îl insulta şi-l teroriza zgomotos.

— Ei, Annabella, zise soţul ei aplecîndu-se asupra scaunului unde şedea, cu care dintre aceste „spirite îndrăzneţe şi bărbăteşti” ai vrea să semăn?

— Pe ceruri şi pe dumnezei, ai să ne semeni tuturor! strigă Hattersley ridicîndu-se brusc şi apucîndu-l cu un gest grosolan de braţ. Hei, Huntingdon! strigă el. L-am prins — vino odată omule şi ajută-mă! Şi să mă ia naiba dacă-i dau drumul pînă

nu-l îmbăt! Să-mi ziceţi mie cuţu dacă nu-l fac eu să ne plătească pentru toate porcăriile din trecut!

A urmat o încăierare ruşinoasă; lordul Lowborough, cu o seriozitate desperată şi palid de mînie luptîndu-se în tăcere să se elibereze de nebunul voinic care se străduia să-l tragă afară din odaie. Am încercat să-l îndemn pe Arthur să intervină în apărarea musafirului său supus la un asemenea afront, dar el nu era în stare să facă altceva decît să rîdă.

— Huntingdon, prostule, vino odată şi ajută-mă, ce naiba! strigă Hattersley slăbit şi el în oarecare măsură de excesele pe care le comisese.

— Îţi urez mult succes, Hattersley, strigă Arthur şi te ajut cu rugăciunile mele. Mai mult decît atît n-aş putea să fac nici dacă ar depinde de asta însăşi viaţa mea! Sînt sfîrşit de oboseală Oho! rîse el, şi lăsîndu-se pe speteaza scaunului îşi pocni palmele de coapse şi gemu tare.

— Annabella, dă-mi o lumînare! zise Lowborough al cărui adversar îl apucase între timp de mijloc şi se străduia să-l smulgă de lîngă cadrul uşii de care el se agăţa cu energia desperării.

— Nu vreau să iau parte la jocurile voastre grosolane! răspunse doamna trăgîndu-se înapoi cu răceală. Mă şi mir cum de te poţi gîndi la una ca asta.

În schimb eu am luat o lumînare şi i-am înmînat-o. El a apropiat flacăra de mîinile lui Hattersley pînă ce acesta urlînd ca o fiară înjungheată şi le-a desfăcut lăsîndu-l slobod. Lowborough a dispărut, ducîndu-se probabil în camera lui, pentru că nimeni nu l-a mai văzut pînă dimineaţa. Înjurînd şi blestemînd ca un nebun, Hattersley s-a trîntit pe taburetul de lîngă fereastră. Uşa fiind acum liberă, Milicent a încercat să fugă şi ea de pe scena înjosirii soţului ei; dar acesta a chemat-o înapoi şi nu s-a lăsat pînă n-a silit-o să se apropie de el.

— Ce doreşti, Ralph? murmură ea apropiindu-se de el în ciuda voinţei ei.

— Vreau să ştiu ce-i cu tine, zise el trăgînd-o pe genunchii lui ca pe un copil. Spune-mi de ce plîngi, Milicent?

— Nu plîng.

— Ba plîngi, insistă el, îndepărtîndu-i cu asprime mîinile în care-şi ascundea ea faţa. Cum îndrăzneşti să spui o asemenea minciună?

— Acum nu mai plîng, suspină ea.

— Dar ai plîns — şi chiar acum o clipă. Şi vreau să ştiu de ce. Haide, haide, trebuie să-mi spui!

— Te rog lasă-mă în pace, Ralph! Nu uita că nu sîntem acasă la noi.

— N-are importanţă: trebuie să-mi răspunzi la întrebare! exclamă călăul ei.

Şi el se strădui să-i stoarcă mărturisirea, zgîlţîind-o şi zdrobindu-i fără pic de remuşcare braţele firave în strînsoarea degetelor lui puternice.

— Nu-l lăsa să se poarte astfel cu sora dumitale, i-am zis eu domnului Hargrave.

— Ei haide, haide, Hattersley, nu-ţi dau voie să te porţi astfel! i-a zis gentilomul căruia mă adresasem, apropiindu-se de această pereche nepotrivită. Te rog las-o în pace pe sora mea.

Şi făcu un efort de a desface degetele ticălosului, dar se trezi împins cu brutalitate în lături şi aproape trîntit pe podea de o lovitură violentă în piept însoţită de mustrarea:

— Asta-i drept plată pentru obrăznicia ta! Şi învaţă astfel să nu mai intervii altădată în disputa dintre mine şi ai mei!

— Dacă n-ai fi beat, ţi-aş cere satisfacţie pentru asta! zise Hargrave cînd îşi putu trage sufletul, alb la faţă şi răsuflînd greu, pe de o parte pentru că încerca să-şi stăpînească furia, şi pe de altă parte suferind de pe urma efectelor imediate ale loviturii.

— Du-te dracului! îi răspunse cumnatul său. Acum Milicent, să-mi spui de ce-ai plîns!

— Am să-ţi spun altădată, cînd vom fi singuri, murmură ea.

— Ba ai să-mi spui acum! insistă el, zgîlţîind-o încă o dată şi strîngînd-o atît de tare încît ea se văzu silită să-şi tragă răsuflarea şi să-şi muşte buzele ca să-şi înăbuşe un strigăt de durere.

— Am să-ţi spun eu, domnule Hattersley, m-am amestecat eu. Plîngea pur şi simplu de ruşine şi de umilinţă din pricina dumitale; pentru că n-a putut suporta să te vadă purtîndu-te într-un mod atît de ruşinos.

— Să te ia naiba, doamnă! mormăi el uluit pur şi simplu de „impertinenţa" mea. Nu de asta a plîns — nu-i aşa Milicent?

Ea tăcu.

— Haide, vorbeşte, fetiţo!

— Nu-ţi pot spune acum, suspină ea.

— Dar nu văd de ce ţi-e mai greu să spui „da" sau „nu" decît „nu-ţi pot spune". Haide, odată!

— Da, şopti ea lăsînd capul în jos şi roşind de această cumplită mărturisire.

— Atunci să te ia dracu de obrăznicătură! strigă el îmbrîncind-o de lîngă el cu asemenea violenţă încît ea căzu într-o parte. Dar se ridică înainte ca eu sau fratele ei să-i fi putut veni în ajutor şi părăsi încăperea cu toată demnitatea de care putu da dovadă. Bănuiesc că fără să piardă timpul se dusese sus.

Următoarea ţintă a atacurilor fu Arthur, care stătea de partea cealaltă şi fără doar şi poate savurase din plin întreaga scenă.

— Ei, Huntingdon — exclamă irascibilul său prieten — n-am să te las să stai acolo şi să rîzi ca un tîmpit!

— Vai, Hattersley! strigă acesta ştergîndu-şi lacrimile de atîta rîs — ai să mă omori pur şi simplu.

— Da, asta aşa e, dar n-am să te omor cum crezi tu: am să-ţi smuig inima din trup, băiete, dacă mă mai enervezi cu rîsul ăla imbecil Cum? Iar te-ai apucat?... Poftim! Asta sper că o să te liniştească! strigă Hattersley apucînd un scăunel de picioare şi aruncîndu-l în capul stăpînului casei. Dar îşi greşi ţinta şi soţul mea rămase tolănit şi scuturat de un rîs slab, cu lacrimile şiroindu-i pe faţă: era un spectacol cu adevărat deplorabil.

Hattersley încercă să-l blesteme şi să-l înjure, dar nici asta nu sluji la nimic; atunci puse mîna pe cărţile de pe masa de alături şi le aruncă pe rînd în cel ce-i stîrnise mînia. Dar Arthur nu făcu altceva decît să rîdă mai tare. În cele din urmă Hattersley se repezi înnebunit la el şi apucîndu-l de umeri îl scutură tare de tot. Arthur rîse, şi apoi scoase nişte ţipete îngrijorătoare. Asta-i tot ce-am mai văzut: mi s-a părut că am asistat, în suficientă măsură la degradarea soţului meu; aşa că, lăsîndu-i pe Annabella şi pe ceilalţi să mă urmeze cînd vor pofti, m-am retras, dar nu m-am culcat. Dîndu-i voie lui Rachel să se odihnească, am început să măsor odaia cu paşi rari, chinuită de disperare faţă de cele petrecute şi de îngrijorare, neştiind ce s-ar mai putea întîmpla de aici înainte şi nici cum şi cînd va veni la culcare nefericitul meu soţ.

În cele din urmă sosi, încet şi împiedicîndu-se la urcarea scărilor, sprijinit de Grimsby şi de Hattersley care nici ei nu aveau mersul prea sigur, dar care rîdeau amîndoi şi glumeau pe socoteala lui făcînd suficentă gălăgie ca să-i audă toate slugile. El nu mai rîdea, ci părea prostit şi îi era rău. N-am de gînd să mai scriu nimic în această privinţă.

Asemenea scene ruşinoase (sau aproape la fel de ruşinoase) s-au mai petrecut în repetate rînduri. Nu-i vorbesc prea mult lui Arthur despre ele pentru că dacă aş proceda astfel aş face mai mult rău decît bine. Dar îl las să înţeleagă că detest din inimă asemenea

manifestări. De fiecare dată a promis că nu se vor mai repeta. Mă tem însă că pierde şi puţina stăpînire de sine şi demnitate pe care le avea odinioară: pe vremuri i-ar fi fost ruşine să se poarte astfel — sau cel puţin în faţa altor martori decît tovarăşii lui de chefuri şi alţii de teapa lor. Prietenul său Hargrave, cu o cumpătare şi o fermitate pentru care îl invidiez, nu se face niciodată de rîs bînd mai mult decît trebuie pentru a se „înveseli" puţin şi e întotdeauna primul care părăseşte masa după lordul Lowborough. Acesta, dovedindu-se încă şi mai înţelept, îşi păstrează obiceiul de a ieşi din sufragerie imediat după noi; dar de cînd Annabella l-a jignit atît de profund, niciodată n-a mai intrat în salonaş înaintea celorlalţi bărbaţi. Îşi petrece întotdeauna răstimpul respectiv în bibliotecă şi eu am grijă să găsească acolo lumina aprinsă. Sau, în serile senine, cu lună, se plimbă prin parc. Dar cred că ea îşi regretă greşeala pentru că de atunci n-a mai repetat-o niciodată şi în ultima vreme s-a comportat foarte cuviincios cu el tratîndu-l în mod constant cu mai multă amabilitate şi consideraţie decît am observat vreodată la ea pînă atunci. Atribui această ameliorare în manierele ei momentului în care a încetat să mai spere şi să mai aspire la admiraţia lui Arthur.

CAPITOLUL XXXII

5 OCTOMBRIE. ESTHER HARGRAVE se face o fetişcană de toată frumuseţea. N-a terminat încă învăţătura, dar maică-sa o aduce adeseori în vizită dimineţile, cînd bărbaţii sînt plecaţi şi uneori ea petrece cîte un ceas, două în tovărăşia surorii ei, a mea şi a copiilor. Şi cînd mergem la conacul Grove, întotdeauna fac în aşa fel încît s-o văd şi să vorbesc cu ea mai mult decît cu toţi ceilalţi întrucît sînt foarte

ataşată de micuţa mea prietenă şi ea de mine. Dar mă întreb ce i-o fi plăcînd la mine, pentru că nu mai sînt fata fericită şi vioaie de altădată. Numai că ea nu are altă societate — afară doar de aceea a mamei ei reci şi ostile şi a guvernantei (cea mai artificială şi mai convenţională persoană pe care prudenta sa mamă ar fi putut s-o găsească pentru a schimba înzestrările fireşti ale elevei), şi din cînd în cînd a surorii ei supuse şi liniştite. Adeseori mă întreb care-i va fi soarta — şi ea se întreabă aşijderea. Dar speculaţiile ei cu privire la viitor sînt pline de speranţe — cum erau şi ale mele odinioară. Mă cuprind fiorii cînd mă gîndesc că s-ar putea ca şi ea să se trezească într-o bună zi la realitate şi să-şi dea seama de deşertăciunea iluziilor sale. Mi se pare că aş fi chiar mai afectată de dezamăgirea ei decît de a mea. Am impresia că eu am fost născută pentru o asemenea soartă, dar ea e atît de veselă şi de proaspătă şi are inima atît de uşoară şi spiritul atît de slobod, atît de nevinovat şi de nebănuitor! O, ar fi tare crudă soarta dacă ar face-o să simtă ce simt eu acum şi să treacă prin cîte am trecut eu!

Şi sora ei tremură pentru ea. Ieri-dimineaţă, una din cele mai luminoase şi mai frumoase zile din octombrie, eram în grădină cu Milicent şi savuram o jumătate de oră de răgaz împreună cu copilaşii noştri, în timp ce Annabella stătea întinsă pe canapeaua din salon cufundată în lectura ultimului roman apărut. Ne zbenguisem cu micuţele noastre odrasle, arătîndu-ne la fel de vesele şi de neastîmpărate ea şi ele şi acum ne odihneam în umbra fagului cu frunze arămii ca să ne tragem răsuflarea şi să ne aranjăm coafura deranjată de joaca noastră agitată şi de vîntul năzdrăvan — în timp ce copiii mergeau împreună, cu paşi mărunţi pe aleea lată şi însorită. Arthur susţinea pe mult mai firava Helen, şi cu multă înţelepciune îi arăta frumuseţile cele mai de seamă ale bordurii răzorului de alături, cu un soi de gîngureală care

pentru ea era la fel de bună ca orice alt gen de vorbire. După ce rîserăm de această privelişte încîntătoare, începurăm să vorbim despre viitorul copiilor noştri. Asta ne făcu să cădem pe gînduri. Amîndouă rămăseserăm într-un fel de reverie tăcută, în timp ce pornirăm încetişor pe alee. Bănuiesc că, printr-o asociaţie de idei, Milicent ajunsese să se gîndească la sora ei.

— Helen, zise ea, o vezi destul de des pe Esther, nu-i aşa?

— Nu chiar aşa de des.

— Dar ai oricum mai multe ocazii de a o întîlni decît am eu. Şi ştiu bine că ea te iubeşte şi te priveşte cu mult respect; nu există o altă persoană la părerea căreia să ţină mai mult decît la a ta. Zice că eşti mai înţeleaptă decît mama.

— Asta pentru că e îndărătnică din fire şi în general părerile ei coincid mai des cu ale mele decît cu ale mamei voastre. Dar ce-i cu asta, Milicent?

— Păi, întrucît ai atîta influenţă asupra ei, aş ţine foarte mult s-o convingi în mod serios ca niciodată, sub un motiv şi sub îndrumarea nimănui, să nu se mărite de dragul banilor sau al rangului sau al poziţiei sociale sau al vreunui alt lucru în afară de afecţiune adevărată şi de stimă bine întemeiată.

— Cred că de data asta nu e cîtuşi de puţin nevoie s-o conving, întrucît am mai discutat de cîteva ori acest subiect şi te asigur că ideile ei despre dragoste şi căsătorie sînt atît de romantice încît pot satisface speranţele oricui.

— Concepţiile romantice nu sînt suficiente: aş vrea să aibă nişte concepţii solide.

— Ai perfectă dreptate; după părerea mea, însă, ceea ce lumea stigmatizează drept romantism este adeseori mult mai aproape de adevăr decît se presupune îndeobşte. Pentru că, dacă ideile generoase ale tinereţii sînt prea adesea întunecate de lucrurile

sordide pe care le vedem ulterior în viaţă, asta nu dovedeşte în suficientă măsură că ele ar fi false.

— Bine, dar dacă ţi se pare că ideile ei sînt aşa cum ar trebui să fie, atunci de ce nu le întăreşti? Ar trebui să le dai mai mult temei. Pentru că şi eu am avut pe vremuri concepţii romantice şi... Nu vreau să spun că-mi regret soarta, întrucît sînt sigură că nu aşa stau lucrurile... însă...

— Te înţeleg, i-am răspuns. Eşti mulţumită în ceea ce te priveşte, numai că n-ai vrea ca sora ta să sufere de pe urma aceloraşi lucruri prin care ai trecut tu.

— Nu — sau de pe urma altora mai rele. S-ar putea să aibă de suferit mai cumplit decît mine — pentru că de fapt eu sînt mulţumită, Helen, deşi s-ar putea ca tu să n-o crezi. Jur că-ţi spun adevărul adevărat cînd afirm că nu l-aş schimba pe soţul meu cu nici un alt bărbat de pe lume, chiar dacă aş putea-o face tot atît de uşor cum rup această frunzuliţă.

— Mă rog, te cred. Acum că-l ai n-ai vrea să-l schimbi cu altul; dar, pe de altă parte, cu dragă inimă ai schimba unele dintre însuşirile lui cu cele ale unor bărbaţi mai buni.

— Da; exact acum cu dragă inimă aş schimba unele din propriile mele însuşiri cu cele ale unor femei mai de treabă. Pentru că nici el, nici eu nu sîntem perfecţi şi în mod la fel de serios doresc îndreptarea lui ca şi a mea. Şi se va îndrepta cu siguranţă — tu nu crezi, Helen? Doar nu are decît douăzeci şi şase de ani.

— S-ar putea să se îndrepte, i-am răspuns.

— Ba o să se îndrepte... Cu siguranţă că se va îndrepta! a repetat ea.

— Milicent draga, te rog sa mă ierţi că am încuviinţat atît de slab. Nici în ruptul capului n-aş vrea să te descurajez în speranţele tale, dar ale mele au fost dezamăgite atît de des încît am ajuns să fiu rece şi

îndoită în aşteptările mele, ca şi cei mai blazaţi dintre octogenari.

— Şi totuşi şi tu mai speri — chiar şi pentru domnul Huntingdon, nu?

— Recunosc că da — „chiar" şi pentru el; căci s-ar părea că omul cît trăieşte tot speră. Şi, Milicent, el e într-adevăr cu mult mai rău decît domnul Hattersley?

— Mde, ca să-ţi spun părerea mea sinceră, cred că nici nu suferă comparaţie unul cu altul. Dar nu trebuie să te simţi jignită, Helen, pentru că ştii că eu spun întotdeauna exact ce gîndesc şi tu poţi să faci la fel; n-are să-mi pese.

— Nu sînt jignită draga mea; şi părerea mea este că dacă s-ar face o comparaţie între ei doi, deosebirea, în cea mai mare parte, este cu siguranţă în favoarea lui Hattersley.

Inima lui Milicent trebuie să-i fi spus cît de mult m-a costat pe mine să recunosc acest lucru. De aceea, dintr-un impuls copilăresc şi-a exprimat sentimentele de înduioşare sărutîndu-mă brusc pe obraz, fără un cuvînt de răspuns, iar apoi, răsucindu-se pe călcîie, îşi luă în braţe fetiţa şi-şi ascunse faţa în rochiţa ei. Ce ciudat e că noi plîngem atît de des, fiecare pentru necazurile celeilalte! Inima ei trebuie să fi fost plină de propria sa mîhnire, dar s-a revărsat pur şi simplu la gîndul mîhnirii mele. Iar eu, la rîndul meu, am vărsat lacrimi la vederea emoţiilor ei deşi de multe săptămîni nu mai plînsesem de mila mea.

...S-a întîmplat într-o zi ploioasă din săptămînă trecută. Mai toată societatea îşi omora vremea în sala de biliard, dar Milicent şi cu mine ne aflam în bibliotecă cu micuţul Arthur şi drăgălaşa Helen şi, mai cu cărţile, mai cu copilaşii, mai cu conversaţia, ne aşteptam să petrecem o dimineaţă foarte plăcută. Dar nu stătusem mai mult de două ceasuri izolate astfel, cînd a intrat domnul Hattersley, atras, bănuiesc, de glasul fetiţei lui,

pe care-o auzise în timp ce traversa holul. O iubeşte la nebunie, ca şi ea pe el.

Aducea cu el mirosul grajdului unde se desfătase în tovărăşia semenilor lui — caii — după micul dejun. Dar pentru micuţa mea tiză asta nu conta: de îndată ce silueta masivă a tatălui ei se ivi în uşă, ea scoase un ţipăt ascuţit de încîntare şi plecînd de lîngă mama ei alergă gîngurind spre el — păstrîndu-şi echilibrul cu braţele întinse mult în lături — şi îmbrăţişîndu-i genunchiul îşi dădu capul pe spate şi-şi ridică spre el faţa, rîzînd cu gura pînă la urechi. Hattersley privi gînditor trăsăturile acelea delicate şi frumoase, radiind de veselie nevinovată, ochii aceia limpezi, albaştri şi strălucitori şi părul acela moale, cînepiu, care i se revărsa pe gîtul şi umerii albi ca fildeşul. Oare el nu se gîndea cît de nevrednic e de stăpînirea unei asemenea comori? Mă tem că niciodată nu i-a trecut prin cap o asemenea idee. O luă în braţe şi urmară cîteva minute de joacă foarte agitată în cursul cărora e greu de spus care dintre ei, tatăl sau fiica, rîdea şi ţipa mai tare. În cele din urmă însă distracţia încetă brusc, aşa cum era şi de aşteptat. Micuţa se lovise şi începu să plîngă; drept care, nesimţitorul ei tovarăş de joacă o aruncă în poalele maică-si, poruncindu-i acesteia să „aranjeze lucrurile cum ştie”. La fel de fericită să se întorcă la această blîndă consolare după cum fusese şi s-o părăsească, copila se cuibări în braţele ei şi ţipetele i se potoliră într-o clipă: lăsîndu-şi căpşorul obosit pe sînul mamei adormi curînd.

Între timp, domnul Hattersley se apropie de foc şi interpunîndu-şi trupul masiv între noi şi căldură, rămase acolo cu mîinile în şolduri, cu pieptul în afară privind în jur ca şi cum casa cu tot ce era în ea, cu toate acareturile îi aparţinea în mod incontestabil.

— A dracului de urîtă mai e şi vremea asta! începu el. Mă tem că astăzi nici vorbă nu poate fi de vînătoare. Iar apoi, ridicînd deodată glasul ne regală cu

cîteva măsuri dintr-un cîntec deşuchiat şi întrerupîndu-l deodată termină melodia fluierînd-o, iar apoi reluă vorba: Phii, doamnă Huntingdon, dar ce herghelie grozavă are soţul dumitale. Nu e prea mare, dar e foarte bună... Azi dimineaţă m-am uitat puţin la cai. Şi pe cuvîntul meu că de mult n-am mai văzut animale mai frumoase ca Black Bess, Grey, Tom şi cîrlanul Nimrod!

Urmă o analiză amănunţită a diferitelor lor calităţi, apoi îşi schiţă intenţiile grozave pe care le avea el în privinţa jocheilor, cînd bătrînul său tată va găsi de cuviinţă să părăsească această lume.

— Nu pentru că aş dori să dea în primire socotelile, adăugă el. La urma urmei bătrînul troian n-are decît din partea mea, să ţină socotelile cît îi va face plăcere.

— Aşa sper şi eu, domnule Hattersley.

— A, da! E doar felul meu de a vorbi. Evenimentul trebuie să se întîmple cîndva, aşa că eu caut să-i văd latura pozitivă — ăsta e şi planul potrivit — nu-i aşa doamnă Huntingdon? Dar, apropo, ce faceţi voi două aici? Unde-i lady Lowborough?

— În sala de biliard.

— Vai, ce fiinţă splendidă! continuă el aţintindu-şi privirile asupra nevesti-si care se schimbă la faţă şi arăta din ce în ce mai descumpănită pe măsură ce vorbea el. Ce siluetă nobilă are! Şi ce ochi negri, magnifici: Şi un temperament deosebit, specific ei! Şi o limbă ascuţită, tot aşa de specifică, atunci cînd îi face plăcere s-o folosească!... O ador pur şi simplu! Dar nu-ţi fă griji, Milicent: n-aş lua-o de nevastă nici dacă ar avea un regat întreg drept zestre! Sînt mult mai satisfăcut de nevasta pe care o am. Ei, haide, haide! Ce te-ai posomorît aşa? Nu mă crezi?

— Ba da, te cred, murmură ea pe un ton de resemnare pe jumătate tristă, pe jumătate

morocănoasă, şi se întoarse să mîngîie părul fetiţei care dormea alături pe canapea.

— Păi bine, atunci ce te superi aşa? Vino încoace Milly şi spune-mi de ce nu te poţi mulţumi cu asigurările pe care ţi le dau?

Ea se apropie şi trecîndu-şi mînuţa pe sub braţul lui îl privi drept în faţă şi-i spuse cu blîndeţe:

— Ce se poate înţelege din toate astea, Ralph? Că deşi o admiri atît de mult pe Annabella, pentru calităţi pe care eu nu le am, mă preferi totuşi, ca nevastă, pe mine şi nu pe ea; ceea ce dovedeşte pur şi simplu că nu ţi se pare necesar să-ţi iubeşti nevasta. Eşti mulţumit dacă ea îţi poate duce gospodăria şi îngriji copilul. Dar nu sînt supărată. Îmi pare doar rău (adăugă ea cu glas slab şi tremurător, retrăgîndu-şi mîna de sub braţul lui şi coborîndu-şi ochii în podea) dar, dacă nu mă iubeşti, nu mă iubeşti şi gata.

— Foarte adevărat; dar cine ţi-a spus că nu te iubesc? Am zis eu c-o iubesc pe Annabella?

— Ai zis c-o adori.

— Adevărat, dar adoraţia nu înseamnă dragoste. O ador pe Annabella, dar n-o iubesc; şi te iubesc pe tine, Milicent, dar nu te ador.

Ca dovadă a afecţiunii lui apucă un smoc din zulufii ei castanii şi-l răsuci, pare-se fără milă.

— Serios, Ralph? murmură ea cu un zîmbet firav strălucindu-i printre lacrimi.

— Fireşte, răspunse el. Numai că uneori mă cam necăjeşti.

— Eu te necăjesc! strigă ea surprinsă şi pe bună dreptate.

— Da, tu — dar numai prin bunătatea ta excesivă: cînd un băiat a mîncat toată ziua stafide şi praline tînjeşte şi după o picătură de suc acru de portocale, măcar aşa, ca o schimbare. Tu, Milly, n-ai observat niciodată nisipul de pe malul mării? Ce frumos şi neted pare şi cît de moale şi plăcut îl simţi sub tălpi? Dar

dacă umbli jumătate de oră pe covorul acesta moale şi plăcut — care cedează la fiecare pas şi se lasă tot mai tare cu cît apeşi mai puternic — ai să constaţi cu timpul că e o treabă destul de obositoare şi plictisitoare şi-ai să te bucuri cînd ajungi la o bucată de stîncă solidă şi tare care nu se clinteşte cîtuşi de puţin, indiferent dacă stai în picioare, mergi sau tropăi pe ea. Şi chiar de-ar fi la fel de tare ca piatra de moară, o să vezi că la urma urmei mergi mai uşor pe ea.

— Ştiu ce vrei să spui, Ralph, zise ea jucîndu-se nervoasă cu lanţul de la ceas şi desenînd linii pe covoraş cu vîrful piciorului. Ştiu ce vrei să spui, dar am crezut că-ţi place să-ţi cedez întotdeauna; acum nu mai pot schimba lucrurile.

— Îmi place, replică el apropiind-o de dînsul cu o nouă smucitură. Nu trebuie să bagi în seamă vorbăria mea, Milly. Un bărbat trebuie să aibă ceva pentru care să bombăne; şi dacă nu se poate plînge că nevastă-sa îl chinuie de moarte cu răutatea şi cu nervii ei, atunci trebuie să se plîngă că-l oboseşte cu bunătatea şi blîndeţea.

— Dar nu văd de ce-ar trebui să te plîngi decît doar dacă eşti plictisit şi nemulţumit.

— Ca să-mi scuz propriile mele defecte, fireşte. Crezi că am să port pe proprii mei umeri întreaga povară a păcatelor mele atîta vreme cît există o altă persoană gata să mă ajute şi care n-are de purtat povara unor păcate ale ei?

— Nu există o asemenea persoană pe tot cuprinsul pămîntului, zise ea cu gravitate. Apoi, luîndu-i mîna de pe capul ei, i-o sărută cu un aer de sincer devotament şi se îndreptă spre uşă.

— Dar asta ce mai e? întrebă el. Unde te duci?

— Mă duc să-mi aranjez părul, că mi l-ai despletit de tot, răspunse ea zîmbind de sub buclele răvăşite.

— Atunci, pleacă!... Admirabilă femeiuşcă, observă după plecarea ei, dar puţin cam prea moale; aproape ţi se topeşte în palmă. Uneori sînt convins că mă port rău cu ea, cînd mă întrec cu băutura — dar n-am încotro, pentru că ea nu se plînge niciodată, nici în momentul respectiv, nici după aceea. Bănuiesc că nu-i pasă.

— În privinţa asta te pot lămuri eu, domnule Hattersley. De păsat îi pasă; şi sînt şi alte lucruri de care-i pasă chiar şi mai mult şi care o supără foarte tare, însă de care s-ar putea să n-o auzi niciodată plîngîndu-se.

— Dar de unde ştii? Ţi se plînge dumitale? mă întrebă el pe un ton imperios şi cu o scînteie de furie gata să aprindă o adevărată vîlvătaie dacă i-aş fi răspuns „da”

— Nu, sună răspunsul meu. Dar o cunosc de mai multă vreme decît dumneata şi am studiat-o mult mai îndeaproape... Tocmai de aceea îţi pot spune, domnule Hattersley că Milicent te iubeşte mai mult decît meriţi şi că stă întru totul în puterea dumitale s-o faci foarte fericită. Numai că în loc de asta dumneata eşti geniul ei rău şi îndrăznesc chiar să spun că nu trece nici măcar o zi în care să nu-i provoci vreun junghi în inimă de care ai putea uşor s-o cruţi dacă ai vrea.

— Ei bine... nu e vina mea, zise el ridicînd nepăsător ochii în tavan şi vîrîndu-şi mîinile în buzunare. Dacă purtările mele nu-i sînt pe plac ar trebui să mi-o spună.

— Dar nu este exact nevasta pe care ţi-ai dorit-o? Nu i-ai spus domnului Huntingdon că trebuie să ai o nevastă care să se supună la toate, fără un murmur, şi să nu te ţină niciodată de rău, indiferent ce-ai face?

— Adevărat, dar n-ar trebui să căpătăm întotdeauna ceea ce dorim: asta ne strică tocmai latura noastră cea mai frumoasă, nu-i aşa? Cum pot să nu fac pe nebunul cînd văd că pentru ea e totdeauna

dacă mă port ca un creştin sau ca un ticălos, aşa cum m-a lăsat Dumnezeu? Şi cum pot să n-o necăjesc cînd ea însăşi mă stîrneşte s-o fac arătîndu-se blîndă ca un mieluşel — culcîndu-se ca un căţelandru la picioarele mele şi nescoţînd măcar un scîncet ca să arate că am depăşit măsura?

— Dacă eşti tiran din fire, atunci recunosc că ispita e foarte puternică; dar pentru nici o fire generoasă nu e o încîntare să-i asuprească pe cei slabi, ci mai degrabă să-i îngrijească şi să-i ocrotească.

— Dar eu n-o asupresc; numai că e îngrozitor de plicticos să-i tot îngrijeşti şi să-i ocroteşti pe alţii. Şi pe urmă, de unde aş putea să ştiu că o asupresc, cînd ea „se topeşte de tot şi nu protestează nici măcar printr-un semn?" Uneori mi se pare că e complet nesimţitoare şi atunci eu îi dau drumul înainte pînă cînd începe să plîngă — şi cu asta sînt satisfăcut.

— Va să zică totuşi e adevărat că te încîntă s-o asupreşti?

— Ba nu e adevărat, ţi-am spus! Numai cînd sînt în toane proaste — sau dimpotrivă, deosebit de bune, şi vreau să necăjesc pe cineva doar pentru plăcerea de a aduce alinare; sau cînd pare complet lipsită de vlagă şi are nevoie să fie scuturată puţin. Uneori mă enervează plîngînd aşa, de pomană, şi nu vrea să-mi spună de ce-o face; atunci, recunosc, mă scoate cu totul din fire — în special cînd am băut un păhărel mai mult.

— Ceea ce, fără doar şi poate, se întîmplă întotdeauna în asemenea ocazii. Dar pe viitor, domnule Hattersley, cînd o vezi că pare fără vlagă sau că plînge „de pomană" (cum zici dumneata), te rog să pui toate aceste lucruri pe seama dumitale; să fii sigur că ceea ce-o supără este vreo greşeală pe care ai săvîrşit-o sau purtarea dumitale în general nepotrivită.

— Refuz să cred. Dacă ar fi aşa, mi-ar spune-o chiar ea. Dar nu-mi place felul ei de a face bot şi a se

frămînta în tăcere, fără să zică nimic — nu e cinstit. Dacă procedează aşa cum se mai poate aştepta ca eu să-mi îndrept purtările?

— Poate că-ţi acordă credit în mod exagerat, socotind că ai mai mult bun simţ decît în realitate, şi se înşeală cu speranţa că într-o bună zi îţi vei vedea propriile greşeli şi ţi le vei corija dacă te lasă să meditezi singur asupra lor.

— Te rog, doamnă Huntingdon, fără ironiile dumitale obişnuite. Am destul bun simţ ca să-mi dau seama că nu fac întotdeauna numai lucruri corecte — dar uneori mi se pare că nu contează chiar aşa de mult, atîta vreme cît nu dăunez nimănui decît mie însumi...

— Ba contează, şi chiar foarte mult — l-am întrerupt eu — atît pentru dumneata (lucru pe care-l vei constata în curînd pe propria dumitale piele) cît şi pentru toţi cei legaţi de dumneata — în special pentru nevasta dumitale. Dar, de fapt, e absurd să spui că nu dăunezi nimănui decît propriei dumitale fiinţe; e imposibil să-ţi faci un rău — în special prin acţiuni de soiul acelora la care ne referim — fără să faci rău la sute, dacă nu la mii de alţi oameni, într-o măsură mai mare sau mai mică, fie prin răul pe care-l săvîrşeşti, fie prin binele pe care-l laşi nestăvilit.

— Aşa cum spuneam — a continuat el — sau aşa cum aş fi spus dacă nu mi-ai fi tăiat dumneata vorba — une ori mi se pare că ar fi fost mai bine pentru mine să fiu legat de o fiinţă care să-mi arate întotdeauna cînd greşesc, să-mi ofere un motiv de a săvîrşi numai binele şi de a evita răul, lăudîndu-mă cînd aprobă faptele bune şi apostrofîndu-mă cînd le dezaprobă pe cele rele.

— Dacă nu ai un îndemn mai bun decît aprobarea semenilor dumitale, atunci nu ţi-aş servi la mare lucru

— Poate, dar dacă aş avea o soaţă care să nu fie atît de blîndă şi de supusă şi care să aibă curajul de a

mă ţine din cînd în cînd în şah, să-mi spună întotdeauna, în mod cinstit, ce gîndeşte — cum ai fi dumneata, de exemplu... Dacă m-aş purta cu dumneata cum mă port cu ea, cînd sînt la Londra, nu mă îndoiesc cîtuşi de puţin că uneori m-ai face să mă simt ca în iad.

— Mă confunzi; nu sînt o caţă.

— Păi, asta-i cu atît mai bine, fiindcă eu nu suport contrazicerea — în general — şi ţin la fel de mult la propria mea voinţă ca şi la a altora; numai că mi se pare că nici unui om nu-i face bine excesul în această privinţă.

— Mă rog, eu nu te-aş contrazice niciodată fără motiv, dar cu siguranţă că ţi-aş spune întotdeauna ce părere am despre purtarea dumitale; şi dacă m-ai supune vreunui fel oarecare de asuprire, fie sufletească, fie trupească, e sigur că n-ai avea nici un motiv să bănuieşti „că nu-mi pasă”.

— Ştiu asta, doamnă; şi cred că dacă soţioara mea ar urma acelaşi drum, ar fi mai bine pentru noi amîndoi.

— Bine, am să-i spun.

— Nu, nu, las-o în pace; ar fi prea multe de spus şi de-o parte şi de alta — şi, dacă stau să mă gîndesc, Huntingdon regretă adeseori că nu semeni mai mult cu ea. După cum vezi, la urma urmei, nu izbuteşti nici dumneata să-l aduci pe calea cea bună: e de zece ori mai ticălos decît mine. Fireşte că se teme de dumneata — adică întotdeauna adoptă comportarea cea mai bună de care e în stare în prezenţa dumitale... dar...

— Atunci mă întreb cum e comportarea lui cea mai proastă? — nu m-am putut abţine să nu întreb.

— Păi, ca să-ţi spun adevărat, e foarte, foarte proastă — nu-i aşa, Hargrave? zise el adresîndu-se gentlemanului care intrase în încăpere fără să-l observ, întrucît acum stăteam lîngă cămin, cu spatele la uşă.

Oare nu-i adevărat că Huntingdon — continuă el — e unul din cei mai mari destrăbălaţi care a fost osîndit vreodată?

— Doamna lui nu va accepta niciodată ca cineva să-l critice şi să rămînă totuşi nepedepsit — replică domnul Hargrave apropiindu-se. Dar trebuie să spun că-i mulţumesc lui Dumnezeu că nu sînt aidoma lui.

— Poate că ţi-ar şedea mai bine — l-am contrazis eu — dacă te-ai vedea aşa cum eşti şi ai zice: „Doamne, îndură-te de mine, păcătosul”.

— Sînteţi prea severă, replică el înclinîndu-se uşor şi îndreptîndu-şi apoi spinarea eu un aer mîndru deşi jignit.

Hattersley rîse şi-l bătu pe umăr. Ferindu-se de mîna acestuia cu un gest de demnitate ofensată, domnul Hargrave se îndreptă spre celălalt capăt al covorului.

— Nu e o adevărată ruşine, doamnă Huntingdon? strigă cumnatul lui. L-am lovit pe Walter Hargrave cînd eram beat, în a doua seară de la venirea noastră, şi de atunci îmi întoarce mereu spatele. Şi asta cu toate că i-am cerut iertare chiar a doua zi dimineaţă!

— Felul în care ţi-ai cerut scuze — îi replică Hargrave — şi faptul că-ţi aminteşti limpede de toată întîmplarea, arată că nu erai chiar atît de beat încît să nu-ţi dai seama pe deplin de ceea ce faci şi să nu fii răspunzător de purtarea ta.

— Ai vrut să intervii între mine şi soţia mea — mormăi Hattersley — şi oare ăsta nu e un motiv suficient pentru a scoate din sărite pe orice bărbat?

— Va să zică tot îţi mai găseşti justificări? zise adversarul lui fulgerîndu-l cu priviri răzbunătoare.

— Nu, îţi spun doar că n-aş fi făcut-o dacă nu m-aş fi aflat sub influenţa unei tulburări exterioare; dacă ţii neapărat să-mi păstrezi pică pentru asta după toate lucrurile frumoase pe care le-am spus — n-ai decît s-o faci şi să te ia dracu!

— Eu cel puţin m-aş abţine de la un asemenea limbaj în prezenţa unei lady, zise domnul Hargrave ascunzîndu-şi mînia sub masca dezgustului.

— Dar ce-am zis? replică Hattersley. Nimic altceva decît adevărul. O să-l ia dracul — nu-i aşa, doamnă Huntingdon? Sigur c-o să fie blestemat dacă nu iartă greşelile cumnatului său, nu?

— Ar trebui să-l ierţi, domnule Hargrave, din moment ce te roagă, i-am zis eu.

— Aşa ziceţi dumneavoastră? Bine atunci îl iert!

Şi arborînd un zîmbet aproape franc, făcu un pas înainte şi întinse mîna. Ruda lui i-o strînse imediat şi împăcarea păru să fie cordială şi de o parte şi de cealaltă.

— Jumătate din gravitatea afrontului — continuă Hagrave întorcîndu-se spre mine — s-a datorat faptului că mi-a fost adus în prezenţa dumneavoastră; şi întrucît dumneavoastră îmi porunciţi să-l iert, aşa voi face şi voi şi uita de el.

— Bănuiesc că cea mai bună răsplată pe care ţi-o pot acorda va fi să plec de aici, mormăi Hattersley rînjind cu gura pînă la urechi.

Prietenul lui zîmbi, iar Hattersley părăsi încăperea. Asta mă puse în gardă. Domnul Hargrave se întoarse spre mine cu un aer grav şi începu să-mi vorbească foarte serios:

— Scumpă doamnă Huntingdon, vai, cît de mult am tînjit după clipa asta şi totuşi cît de mult m-am temut de ea! Vă rog să nu vă alarmaţi! (adăugă el fiindcă mă împurpurasem, de furie, la faţă), nu am de gînd să vă ofensez prin cine ştie ce rugăminţi sau plîngeri inutile. N-am să îndrăznesc să vă tulbur pomenind de propriile mele sentimente sau de perfecţiunile dumneavoastră, dar am un lucru să vă dezvălui, pe care ar trebui să-l ştiţi şi care totuşi îmi vine extrem de greu să...

— Atunci nu te mai deranja să mi-l destăinui!

— Dar e foarte important...

— Dacă e într-adevăr astfel, îl voi afla destul de curînd, mai ales dacă e vorba de veşti proaste, aşa cum pari să le socoţi dumneata. În momentul de faţă vreau să-i duc pe copii în camera lor.

— Dar nu puteţi suna ca să-i trimiteţi prin servitoare?

— Nu; am nevoie de puţină mişcare, aşa că vreau să urc pînă la etaj. Vino, Arthur.

— Dar vă veţi întoarce, nu?

— Deocamdată nu; să nu mă aştepţi.

— Atunci cînd vă pot revedea?

— La masă, i-am zis eu plecînd cu micuţa Helen de o mînă şi conducîndu-l pe Arthur cu cealaltă.

Domnul Hargrave s-a întors cu spatele mormăind o critică sau o plîngere enervată, din care nu am desluşit decît cuvîntul „împietrită”.

— Ce absurdităţi mai sînt şi astea, domnule Hargrave? l-am întrebat eu oprindu-mă în uşă. Ce vrei să spui?

— A, nimic... N-aş fi vrut să auziţi vorbele mele. Dar realitatea este, doamnă Huntingdon, că am de făcut o destăinuire — la fel de penibilă pentru buzele mele, ca şi pentru urechile dumneavoastră — şi vreau să-mi acordaţi cîteva minute, între patru ochi, în orice moment şi în orice loc veţi dori. Nu cer acest lucru dintr-un motiv egoist şi nu pentru vreo pricină care ar putea să îngrijoreze puritatea dumneavoastră deosebită, aşa că nu e nevoie să mă ucideţi pur şi simplu cu atitudinea asta de dispreţ glacial şi nemilos. Cunosc prea bine sentimentele cu care sînt priviţi îndeobşte aducătorii de veşti proaste ca să nu...

— Şi în ce constau aceste minunate informaţii? l-am întrebat eu, întrerupîndu-l enervată. Dacă e un lucru cu adevărat important, rosteşte-l, te rog, în două cuvinte pînă nu plec.

— În două cuvinte nu pot. Trimiteţi, vă rog, sus copiii şi rămîneţi cu mine.

— Nu; păstrează-ţi pentru dumneata veştile proaste. Îmi dau seama că e un lucru pe care nu doresc să-l aud şi cu care mă vei supăra dacă mi-l vei spune.

— Mă tem că aţi ghicit prea bine adevărul şi totuşi deoarece îl cunosc, socot că e de datoria mea să vi-l dezvălui.

— A, cruţă-ne pe amîndoi de această neplăcere şi eu te voi absolvi de ceea ce socoţi a fi datoria dumitale. Dumneata mi-ai propus să-mi spui, dar eu am refuzat să te ascult. Aşadar, nimeni nu te va găsi pe dumneata vinovat dacă eu nu voi afla acele lucruri.

— Bine, aşa să fie — nu veţi auzi nimic de la mine. Dar dacă lovitura se va abate brusc asupra dumneavoastră, nu uitaţi că am dorit s-o atenuez!

L-am părăsit. Eram hotărîtă să nu mă las alarmată de vorbele lui. Dintre toţi oamenii de pe lume de ce ar fi avut tocmai el să-mi destăinuie ceva important pentru mine? Fără doar şi poate, trebuie să fi fost vreo exagerare în privinţa nefericitului meu soţ şi el voia s-o speculeze la maximum pentru a-şi sluji propriile lui ţeluri vinovate.

6 octombrie. De atunci încoace n-a mai făcut nici o aluzie la acest mister important şi eu n-am găsit în nici un fel de cuviinţă să mă căiesc pentru refuzul de a-l asculta. N-am primit încă lovitura cu care mă ameninţa şi nu mă tem prea rău de ea. Pentru moment sînt mulţumită de Arthur: de mai bine de două săptămîni nu s-a mai dat în spectacol şi în ultima săptămînă s-a arătat chiar atît de cumpătat la masă încît observ o deosebire evidentă în dispoziţia şi înfăţişarea lui în general. Să îndrăznesc oare să sper că lucrurile vor continua astfel?

CAPITOLUL XXXIII

7 OCTOMBRIE. DA, VOI SPERA TOT mai mult! Astă-seară i-am auzit pe Grimsby şi Hattersley bombănind împreună din pricina lipsei de ospitalitate dovedită de gazda lor. Ei nu ştiau că sînt pe aproape, întrucît întîmplător stăteam îndărătul perdelei din nişa cu ferestre. Priveam luna care se ridica deasupra pîlcului de ulmi înalţi şi întunecaţi de la capătul pajiştei şi mă întrebam ce dispoziţie sentimentală l-o fi cuprins pe Arthur ca să stea afară, rezemat de ultimul stîlp al porticului şi privind şi el luna?

— Va să zică de aici înainte s-a dus cu chefurile noastre vesele din casa asta, zise domnul Hattersley. Mă temeam eu că n-o să dureze prea mult tovărăşia lui prietenoasă. Dar — adăugă el rîzînd — nu mă aşteptam deloc să se sfîrşească în felul ăsta. Mai degrabă am crezut că drăguţa stăpînă a casei o să-şi zbîrlească ţepii de arici şi o să ne ameninţe că ne dă afară dacă nu învăţăm să ne purtăm ca lumea.

— Va să zică n-ai prevăzut asta? îi replică Grimsby cu un chicot înfundat. Dar o să se schimbe el cînd s-o sătura de ea. Dacă revenim aici peste un an sau doi, o să vezi că o să ne putem face de cap după pofta noastră.

— Nu sînt chiar aşa sigur, îi răspunse celălalt. Nu e genul de femeie de care te plictiseşti repede. Dar oricum ar sta lucrurile e îngrozitor de enervant să nu ne putem distra acum pur şi simplu fiindcă el a găsit cu cale să se arate cumpătat.

— Ah, femeile astea blestemate! mormăi Grimsby. Ele sînt otrava lumii! Numai necazuri şi neplăceri aduc oriunde apar ele cu mutrele lor frumoase şi ipocrite şi cu limbile lor mincinoase.

În acest moment al conversaţiei am ieşit din locul meu şi trecînd, cu un zîmbet, pe lîngă domnul Grimsby am părăsit încăperea şi am ieşit afară în căutarea lui Arthur. Întrucît îl văzusem îndreptîndu-se spre grădina de trandafiri, l-am urmat într-acolo şi l-am găsit tocmai cînd intra pe aleea întunecoasă dintre arbuşti. Aveam inima atît de uşoară, atît de plină de afecţiune încît m-am repezit la el şi l-am strîns în braţe. Această purtare uimitoare a avut un efect cu totul ciudat asupra lui. La început a murmurat: „Să te ţină Dumnezeu, scumpa mea!” şi mi-a răspuns la îmbrăţişare cu căldura de altădată, dar apoi a tresărit şi pe un ton îngrozit a exclamat:

— Helen, ce naiba mai e şi asta!

Şi, în lumina slabă care se strecura printre copaci mi-am dat seama că şocul l-a făcut de-a dreptul să pălească.

Ce ciudat, ca întîi să se stîrnească impulsul instinctiv al afecţiunii, iar apoi şocul surprizei! Asta arată, cel puţin, că afecţiunea lui e sinceră: încă nu s-a plictisit de mine.

— Ţi-am făcut o surpriză, Arthur, i-am zis eu rîzînd fericită. Vai ce speriat eşti!

— De ce dracu ai făcut-o? A strigat el ţîfnos, eliberîndu-se din braţele mele şi ştergîndu-şi fruntea cu batista. Întoarce-te, Helen... Du-te imediat în casă! Ai să răceşti groaznic!

— Ba n-am să plec pînă nu-ţi spun de ce-am venit. Arthur, ei au început să te ocărască pentru cumpătarea şi sobrietatea de care dai dovadă, iar eu am venit să-ţi mulţumesc pentru asta. Ei zic că de vină sînt numai „femeile astea blestemate”, şi că noi sîntem otrava lumii. Dar nu-i lăsa ca prin ironiile sau protestele lor să te abată de la hotărîrile tale bune sau de la afecţiunea ta pentru mine.

Arthur a rîs. L-am strîns în braţe şi i-am strigat cu insistenţă şi cu lacrimile în ochi:

— Te rog... Te rog, perseverează! Şi atunci am să te iubesc mai mult ca oricînd!

— Bine, bine, aşa am să fac! a adăugat el sărutîndu-mă în grabă. Ei, acum du-te! Cum ai putut să-ţi pierzi minţile ca să ieşi în rochia asta uşoară într-o seară atît de răcoroasă de toamnă?

— E o seară splendidă! i-am răspuns eu.

— Dacă mai stai un minut ai să te îmbolnăveşti de moarte. Fugi, haide!

— Oare moartea mea o întrezăreşti printre copacii aceia Arthur? l-am întrebat eu pentru că privea cu mare atenţie la arbuşti, de parcă ar fi văzut moartea apropiindu-se.

Iar eu nu voiam deloc să-l părăsesc, pentru că-mi regăsisem fericirea şi-mi reînviaseră speranţele şi dragostea. Însă el se enervă văzîndu-mă că zăbovesc, aşa că l-am sărutat şi am fugit înapoi în casă.

În seara aceea am fost extrem de bine dispusă pînă tîrziu: Milicent mi-a spus că sînt sufletul petrecerii şi mi-a şoptit că niciodată nu m-a văzut atît de strălucitoare. De bună seamă, am vorbit cît douăzeci de oameni la un loc şi le-am zîmbit tuturor. Grimsby, Hattersley, Hargrave, lady Lowborough — cu toţii au avut parte de bunătatea mea de soră. Grimsby se holba mirat; Hattersley rîdea şi glumea (cu toate că nu i se dăduse voie să bea decît foarte puţin), dar în orice caz s-a purtat cît a putut el de frumos; Hargrave şi Annabella, din motive diferite şi în moduri diferite, mi-au făcut concurenţă şi amîndoi m-au întrecut, el prin multilateralitatea şi elocinţa conversaţiei sale, iar ea prin îndrăzneală şi însufleţire. Milicent, încîntată să-şi vadă soţul, fratele şi prietena mult prea îndrăgită achitîndu-se atît de bine de îndatoririle lor mondene, s-a dovedit şi ea vioaie şi veselă, deşi în stilul ei mult mai liniştit. Pînă şi lordul Lowborough s-a molipsit de veselia generală. Ochii lui sumbri, verzui, s-au luminat sub sprîncenele încruntate; faţa lui mohorîtă s-a

înseninat de zîmbete. Pentru moment toate urmele de îmbufnare, de mîndrie şi de rezervă glacială dispăruseră. Şi ne-a uimit pe toţi nu numai prin veselia şi însufleţirea lui, ci şi prin scăpărările de adevărată vigoare şi strălucire pe care le manifesta din cînd în cînd. Arthur nu vorbea prea mult, dar rîdea şi-i asculta pe ceilalţi şi era foarte bine dispus, cu toate că asta nu se întîmpla sub influenţa vinului. Aşadar, cu una, cu alta, am alcătuit o societate foarte vioaie, nevinovată şi amuzantă.

9 octombrie. Ieri, cînd a venit Rachel să mă îmbrace pentru masă mi-am dat seama că a plîns. Am vrut să aflu de ce, numai că ea nu prea voia să-mi spună. Nu se simţea prea bine? Ba da. Avea veşti proaste de la rudele ei? Nu. O supărase vreuna dintre slugi?

— A, nu, coniţă! răspunse ea. Nu e vorba de mine

— Dar atunci ce e, Rachel? Ai citit vreun roman care te-a tulburat?

— Nu, coniţă, domnul să vă aibă în pază! zise ea scuturînd tristă din cap. Iar apoi oftă şi continuă: Dar ca să vă spun adevărul, coniţă, nu-mi plac deloc purtările conaşului.

— Ce vrei să spui, Rachel?... Doar se poartă destul de bine... În momentul de faţă.

— Mă rog, coniţă, dacă aşa gîndiţi dumneavoastră înseamnă că e bine.

Şi continuă să mă pieptene, în mare grabă, în contrast cu atitudinea ei calmă şi stăpînită. Murmura mai mult pentru ea că tare e frumos părul meu, că „păcat că ei nu ştiu să-l preţuiască". Cînd termină, îmi mîngîie cu dragoste buclele şi mă alintă cu tandreţe pe cap.

— Oare izbucnirea asta drăgăstoasă e menită părului meu sau mie, doică? am întrebat-o eu întorcîndu-mă rîzînd spre ea.

Dar lacrimile continuau să-i stăruie în ochi.

— Mde, coniţă, nu ştiu... dar dacă...

— Dacă ce?

— Mde, dacă aş fi în locul 'mneavoastră n-aş mai ţine-o în casă pe lady Lowborough aia... Nici o clipă n-aş mai ţine-o!

Am rămas ca trăsnită; însă înainte de a-mi putea reveni de pe urma şocului în suficientă măsură ca să pot cere o explicaţie, a intrat în odaia mea Milicent — aşa cum face adesea, cînd izbuteşte să se îmbrace înaintea mea; şi a rămas cu mine pînă cînd s-a făcut ora să coborîm la masă. Probabil că de data asta m-a găsit tare puţin sociabilă, fiindcă-mi mai stăruiau în ureche ultimele cuvinte ale lui Rachel. Şi totuşi nu-mi pierdusem speranţele — eram convinsă că singurul temei al acestor vorbe era cine ştie ce zvon aiurit al servitorilor izvorît din comportarea lady-ei Lowborough luna trecută; sau, poate, din ceva ce se întîmplase între stăpînul lor şi ea în timpul vizitei ei anterioare. La masă i-am observat îndeaproape, atît pe ea cît şi pe Arthur şi n-am văzut nimic extraordinar în comportarea nici dintre ei — nimic destinat să stîrnească suspiciuni decît cel mult într-o minte bănuitoare — dar a mea nu era aşa şi prin urmare refuzam să-i suspectez.

Aproape imediat după cină Annabella a ieşit cu soţul ei să se bucure de lumina lunii, fiindcă era o seară la fel de splendidă ca şi cea dinainte. Domnul Hargrave a intrat în salon puţin înaintea celorlalţi şi m-a provocat la o partidă de şah. A făcut-o fără smerenia aceea tristă, dar mîndră, pe care o adoptă de obicei cînd îmi adresează cuvîntul în afară doar de cazul cînd e tulburat de băutură. M-am uitat la faţa lui ca să văd dacă aşa stau lucrurile şi acum. Şi-a încrucişat privirile cu ale mele uitîndu-se pătrunzător şi insistent. Era ceva în el ce nu înţelegeam prea bine, dar nu părea să fie ameţit de băutură. Nedorînd să joc şah cu el l-am întrebat de ce n-o invită pe Milicent.

— Joacă prost, mi-a răspuns el. Vreau să-mi măsor iscusinţa cu a dumneavoastră. Haideţi! Nu pretextaţi că nu vreţi să lăsaţi la o parte lucrul de mînă — ştiu eu prea bine că nu vă apucaţi de el decît ca să treacă mai repede timpul cînd nu aveţi nimic mai bun de făcut.

— Dar şahiştii sînt atît de puţin sociabili, am obiectat eu. Ei nu ştiu să ţină tovărăşie altcuiva decît lor înşişi.

— Dar nu e nimeni aici, afară de Milicent şi ta...

— O, eu o să fiu încîntată să vă privesc jucînd! a strigat prietena noastră. Doi jucători de talia voastră... O să fie o adevărată încîntare! Mă întreb cine va învinge?

Am acceptat să joc.

— Ei, doamnă Huntingdon — zise Hargrave în timp ce aranja piesele, şi vorbi clar cu un anumit gen de subliniere, de parcă toate cuvintele lui ar fi avut un înţeles dublu — jucaţi foarte bine, dar eu joc şi mai bine. Partida noastră o să fie lungă şi o să-mi daţi mult de furcă. Dar eu mă pot dovedi la fel de răbdător ca şi dumneavoastră şi în cele din urmă cu siguranţă că voi cîştiga.

Îşi aţinti ochii asupra mea cu o expresie care numi plăcu deloc — pătrunzătoare, vicleană, îndrăzneaţă, aproape impertinentă. Părea că şi triumfă fiind sigur de succesul lui.

— Eu sper că nu, domnule Hargrave! i-am răspuns cu o vehemenţă care trebuie s-o fi speriat cel puţin pe Milicent.

Dar el n-a făcut decît să zîmbească şi a murmurat:

— Timpul va dovedi cine are dreptate.

Ne-am apucat de treabă: el, destul de interesat de joc, dar calm şi neînfricat, fiind conştient de priceperea lui; eu, dorind din suflet să-i dezamăgesc aşteptările pentru că socoteam că e vorba de o

întrecere mult mai serioasă — aşa cum îmi închipui că socotea şi el şi simţeam o teamă aproape superstiţioasă de a nu fi înfrîntă. În orice caz aş fi suportat destul de greu ca succesul să-i mai sporească vreun pic puterea conştientă (de fapt, ar trebui să spun insolenta lui încredere în sine), sau să-i încurajeze cît de cît nădejdile unor viitoare cuceriri. Juca prudent şi cu profundă înţelepciune, dar eu m-am luptat din răsputeri să-i ţin piept. O vreme soarta bătăliei a fost nesigură; în cele din urmă, spre marea mea bucurie, izbînda păru să încline de partea mea. Îi luasem cîteva din piesele principale şi îi zădărnicisem, în mod evident, planurile. Îşi duse mîna la frunte şi făcu o pauză îndelungată, evident încurcat. Eu îmi savuram avantajul, dar încă nu îndrăzneam să triumf, în cele din urmă îşi înălţă capul şi făcîndu-şi liniştit mutarea, se uită la mine şi mă întrebă calm:

— Acum socotiţi că veţi cîştiga, nu-i aşa?

— Aşa sper, i-am răspuns eu luîndu-i pionul pe care-l împinsese în calea nebunului meu, cu un aer atît de neglijent încît mi se păruse că e o scăpare din partea lui. În împrejurările respective nu eram dispusă să mă arăt atît de generoasă încît să-i atrag atenţia asupra lui, dar nu eram nici suficient de prudentă în momentul acela încît să prevăd consecinţele mişcării mele.

— Nebunii ăştia mă necăjesc, a zis el. Dar calul îndrăzneţ poate sări peste capul distins al nebunului! Şi-mi luă ultimul nebun cu calul. Iar acum — reluă el — odată înlăturate aceste persoane ciudate, calea spre victorie mi-e deschisă.

— Vai, Walter, cum poţi vorbi aşa? strigă Milicent. Dar ea are mult mai multe piese decît tine.

— Am intenţia să te mai necăjesc şi să-ţi mai dau încă de furcă, i-am zis eu. Şi s-ar putea, domnule, să te trezeşti mai înainte de a-ţi da seama. Păzeşte-ţi regina!

Lupta s-a înteţit şi s-a complicat. A fost o partidă lungă şi într-adevăr i-am dat de furcă: dar juca mai bine decît mine.

— Vai, ce jucători pasionaţi, sînteţi! zise domnul Hattersley care tocmai intrase şi stătea de cîteva minute cu ochii pe noi. Vai, doamnă Huntingdon, vă tremură mîinile de parcă aţi fi mizat toată averea pe piesele astea! Iar tu, Walter, javră ce eşti — ai aerul calm şi prefăcut de parcă ai fi sigur de succes — şi joci atît de tăios şi de crud ca şi cum ai vrea s-o ucizi! Dacă aş fi în locul tău mi-ar fi totuşi frică s-o bat la joc: dacă ai s-o învingi o să te urască — zău aşa, pe legea mea! Citesc asta în ochii ei!

— Vrei să fii bun să-ţi ţii gura? i-am zis eu, căci aflîndu-mă la ananghie, vorbăria lui îmi distrăgea atenţia. După încă vreo cîteva mişcări m-am aflat prinsă, fără putinţă de scăpare, în cursa întinsă de adversar.

— Şah!... a strigat acesta în timp ce eu căutam, chinuită, un mijloc de scăpare... Şi mat! adăugă el calm, dar cu evidentă încîntare.

Întîrziase rostirea acelui ultim cuvînt fatal pentru a-şi savura mai bine desfătarea. M-am lăsat prosteşte descumpănită de această întîmplare. Hattersley a rîs. Lui Milicent îi părea rău să mă vadă atît de profund afectată. Hargrave mi-a luat mîna care rămăsese pe masă şi strîngîndu-mi-o cu fermitate, a murmurat: „Învinsă, învinsă!” şi m-a privit drept în ochi cu un entuziasm şi o încîntare amestecate — lucru încă şi mai ofensator — cu pasiune şi tandreţe.

— Nu, cîtuşi de puţin, domnule Hargrave! am exclamat eu retrăgîndu-mi repede mîna.

— Cum? Vreţi să negaţi? a replicat el arătînd zîmbind spre tabla de şah.

— Nu, nu, i-am răspuns, dîndu-mi seama cît de ciudată trebuie să pară purtarea mea. În partida asta m-ai învins.

— Atunci vreţi să mai încercaţi încă o dată?

— Nu.

— Îmi recunoaşteţi superioritatea?

— Da... ca şahist.

M-am ridicat ca să mă apuc din nou de lucrul de mînă.

— Unde e Annabella? a întrebat Hargrave pe un ton grav după ce şi-a învîrtit privirile prin odaie.

— A ieşit cu lordul Lowborough, i-am răspuns eu pentru că mă privea ca şi cum de la mine ar fi aşteptat o lămurire.

— Şi nu s-a întors încă? a zis el pe un ton grav.

— Bănuiesc că nu.

— Dar unde e Huntingdon? a reluat el, din nou după ce cercetă din ochi încăperea.

— A ieşit cu Grimsby... după cum ştii, i-a răspuns Hattersley înăbuşindu-şi un chicot care tocmai îi scăpase cînd îşi încheia propoziţia.

Oare de ce-a rîs? De ce Hargrave a făcut această legătură între ei? Va să zică era adevărat? Oare ăsta era secretul înspăimîntător pe care dorise să mi-l dezvăluie? Trebuie să aflu adevărul — şi încă repede. M-am ridicat imediat şi am ieşit s-o caut pe Rachel şi să-i cer să-mi explice vorbele acelea; dar domnul Hargrave s-a ţinut după mine pînă în anticameră şi, înainte să pot deschide uşa cealaltă, şi-a pus uşor mîna pe clanţă..

— Îmi daţi voie să vă spun ceva, doamnă Huntingdon? m-a întrebat el pe un ton potolit şi cu privirile lăsate în jos.

— Dacă e ceva care să merite a fi auzit, i-am replicat eu străduindu-mă din răsputeri să par liniştită, pentru că de fapt tremuram din tot trupul.

Cu un gest liniştit a împins un scaun către mine. Eu mi-am sprijinit doar mîna pe el şi l-am rugat pe domnul Hargrave să continue.

— Nu vă alarmaţi. Ceea ce doresc să vă spun e un lucru de nimic în sine; şi vă voi lăsa să trageţi singură concluziile. Spuneţi că Annabella nu s-a întors încă?

— Da, da — dă-i drumul! i-am spus eu pierzîndu-mi răbdarea pentru că mă temeam ca nu cumva calmul pe care mi-l impusesem să mă părăsească înainte de sfîrşitul dezvăluirilor lui, indiferent în ce-ar fi constat ele.

— Şi aţi auzit, a reluat el, că Huntingdon a ieşit cu Grimsby?

— Şi ce-i cu asta?

— L-am auzit pe acesta din urmă spunîndu-i soţului dumneavoastră — sau mă rog, individului care se intitulează astfel...

— Dă-i înainte, domnule!

S-a înclinat în semn de supunere şi a continuat:

— L-am auzit spunîndu-i: „Ai să vezi că am să izbutesc. Cei doi s-au dus pe malul apei; am să-i găsesc eu acolo şi am să-i spun că doresc să-i vorbesc despre nişte lucruri cu care n-are rost s-o necăjim pe doamna lui; şi ea o să spună că se poate întoarce şi singură în casă; şi pe urmă eu am să-mi cer scuze, ştii, chestii dintr-astea, şi am să-i strecor ei o vorbă să vină în grădina cu arbuşti. Pe el am să-l ţin pe loc vorbindu-i despre treburile alea pe care le-am pomenit şi despre orice altă chestie care mi-o mai trece prin cap; am să-l fac să zăbovească pentru a căsca gura la copaci, la cîmpuri şi la orice alte lucruri pe care le-oi mai putea născoci.”

Domnul Hargrave s-a oprit şi s-a uitat la mine.

Fără să fac vreun comentariu sau să-i mai pun vreo întrebare, am ţîşnit afară din odaie şi din casă. Chinul îndoielii şi al aşteptării devenise de nesuportat: nu voiam să-mi bănuiesc pe nedrept soţul, pe baza acuzaţiilor aduse de acest domn şi nici nu voiam să-i acord încredere fără s-o merite — trebuia neapărat să

aflu pe dată adevărul. Am alergat pînă la parcul cu arbuşti. Nici nu ajunsesem bine acolo cînd graba ce mă făcuse să-mi pierd respiraţia, mi-a fost stăvilită de sunetul unor glasuri.

— Am zăbovit prea mult; el o să se întoarcă, s-a auzit glasul ladyei Lowborough.

— În nici un caz, iubito! a sunat răspunsul lui. Dar poţi să traversezi în goană pajiştea şi să intri în casă în cea mai mare taină. Eu am să te urmez după o vreme.

Au început să-mi tremure genunchii; mi se învîrtea capul; eram gata să leşin. Ea nu trebuia în nici un caz să mă vadă în starea asta. M-am ascuns printre arbuşti şi m-am rezemat de un copac ca s-o las să treacă.

— Ah, Huntingdon! îi zise ea pe un ton de reproş oprîndu-se în locul în care stătusem eu cu el în seara anterioară... Aici ai sărutat-o pe femeia aceea! a reluat ea uitîndu-se înapoi către umbra aruncată de frunzişul copacului.

Apropiindu-se, el răspunse rîzînd nepăsător:

— Mde, iubito, n-am avut încotro. Ştii bine că trebuie să păstrez aparenţele în privinţa ei, cît mai mult timp cu putinţă. Parcă eu nu te-am văzut de zeci de ori sărutîndu-l pe imbecilul ăla de bărbat al tău? Şi ce, eu mă plîng vreodată?

— Dar, spune-mi, sper că n-o mai iubeşti? zise ea lăsîndu-şi mîna pe braţul lui şi privindu-l drept în ochi (acum îi vedeam limpede fiindcă luna strălucea din plin pe feţele amîndurora printre ramurile copacului ce mă adăpostea pe mine).

— Cîtuşi de puţin, îţi jur pe ce am mai sfînt! îi răspunse el sărutîndu-i obrajii îmbujoraţi.

— Dumnezeule mare! Trebuie să plec! strigă ea smulgîndu-se brusc din braţele lui şi îndepărtîndu-se.

El se afla exact în faţa mea; dar n-aveam putere în momentul acela să-l înfrunt. Mi se lipise limba de cerul, gurii, eram gata să mă prăbuşesc şi aproape că

mă miram că nu-mi aude bătăile inimii pe deasupra vaierelor vîntului şi a foşnetului scos din cînd în cînd de frunzele ce cădeau.

Mi se părea că simţurile mă înşeală şi mă părăsesc, dar am văzut silueta soţului meu trecînd pe dinaintea mea şi printre sunetele care mi se învălmăşeau în urechi l-am auzit limpede strigînd în timp ce privea spre pajişte:

— Uite că trece zevzecul! Fugi, Annabella, fugi! Aşa... intră în casă! Ah, n-a văzut nimic! Bravo, Grimsby, reţine-l cît poţi!

Şi în timp ce se îndepărta i-am mai auzit pînă şi rîsul.

„Acum Domnul să mă aibă în pază!" am murmurat căzînd în genunchi printre ierburile ude şi buruienile care mă înconjurau şi ridicînd ochii spre cerul scăldat în lumina lunii, printre frunzişul rar de deasupra. Totul înfăţişa acum neclar şi tremurător ochilor mei tulburi. Inima mea pîrjolită, gata să plesnească, se străduia să-şi reverse chinul în urechile Domnului, dar nu putea să-i dea expresia rugăciunii. M-a măturat o pală de vînt care, împrăştiind frunzele moarte ca nişte speranţe năruite în jurul meu, mi-a răcorit fruntea şi a părut să-mi mai învioreze puţin trupul prăbuşit. Am început să respir mai uşor, vederea mi s-a limpezit, am putut să disting luna care strălucea pură şi norii uşori care împestriţau cerul senin şi întunecat; apoi am zărit stelele nemuritoare care clipeau către mine.

Înviorată şi întărită, dacă nu chiar liniştită, m-am ridicat şi m-am întors în casă. O parte din forţa şi curajul, pe care abia le recăpătasem, m-au părăsit — mărturisesc — cînd am intrat înăuntru şi am lăsat afară prospeţimea vîntului şi splendoarea cerului. Tot ce vedeam şi auzeam părea să-mi facă rău la inimă: holul, lampa, scara, uşile diferitelor încăperi, conversaţia mondenă şi rîsetele din salon. Cum

aveam să mai pot îndura viaţa mea în viitor? În casa asta, printre oamenii ăştia — cum o să mai suport să trăiesc? Chiar atunci a intrat în hol John şi, văzîndu-mă, mi-a spus că a fost trimis să mă caute, adăugînd că servise ceaiul şi stăpînul casei voia să ştie dacă vin şi eu.

— Roag-o pe doamna Hattersley să fie amabilă să facă ea onorurile casei, John, i-am răspuns. Spune că nu mă simt prea bine astă-seară şi că rog să fiu scuzată.

M-am retras în sufrageria mare şi goală unde totul era tăcere şi întuneric, cu excepţia suspinelor vîntului de afară şi a slabelor raze ale lunii care străbăteau printre obloane şi perdele. Am început să mă plimb cu paşi repezi în sus şi-n jos, lăsîndu-mă în voia gîndurilor mele amare. Vai, cît de tare se schimbaseră lucrurile faţă de seara trecută! S-ar părea că aceea fusese ultima licărire de fericire în viaţa mea. Vai, ce prostuţă orbită fusesem, ca să mă arăt atît de fericită! Acum înţelegeam de ce Arthur mă primise în mod atît de ciudat cînd afla în grădină: avîntul de pasiune fusese destinat ibovnicei, iar tresărirea de groază nevestei. Şi iarăşi acum puteam înţelege mai bine discuţia dintre Hattersley şi Grimsby. Fără îndoială, ei vorbeau de dragostea lui pentru Annabella şi nu pentru mine.

Am auzit deschizîndu-se uşa de la salon. Nişte paşi uşori şi iuţi au ieşit din anticameră, au traversat holul şi au urcat scările. Era Milicent, biata Milicent, care venea să vadă ce fac. Nimănui altcuiva nu-i păsa de mine dar ea era bună. Pînă atunci nu vărsasem nici o lacrimă, acum însă m-au năpădit, revărsîndu-se slobode Astfel, ea mi-a făcut bine, chiar fără să se apropie de mine. Am auzit-o cum — dezamăgită de căutările ei — a coborît mai încet decît urcase. Oare avea să intre aici şi să mă descopere? Nu, se întoarse în direcţie opusă şi reintră în salon. M-am bucurat,

pentru că nu ştiam, dacă dădeam ochii cu ea, ce să-i spun. În tulburarea şi disperarea mea n-aveam nevoie de nici o confidentă. Nu meritam nici o confidentă şi nu voiam să am nici una. Îmi luasem povara asupra mea, aşa că trebuia s-o port singură.

Cînd s-a apropiat ora obişnuită pentru culcare, mi-am şters ochii, am încercat să-mi dreg glasul şi să-mi liniştesc mintea. Trebuia să-l văd pe Arthur în acea seară şi să-i vorbesc; dar aveam s-o fac fără agitaţie. Nu trebuia să urmeze nici un fel de scenă — nici un lucru de oare să poată rîde împreună cu iubita — nici un lucru de care să se poată plînge sau lăuda în faţa prietenilor lui. În timp ce musafirii se retrăgeau în camerele lor, am deschis uşurel uşa şi, cum el tocmai trecea, i-am făcut semn să intre.

— Ce se întîmplă cu tine, Helen? m-a întrebat el. De ce n-ai putut să vii la ceai? Şi ce naiba faci aici, pe întuneric? Ce te supără, femeia lui Dumnezeu? Arăţi ca un strigoi! continuă el cercetîndu-mi faţa cu ajutorul lumînării.

— Ce importanţă mai are pentru tine? i-am răspuns. S-ar părea că nu mai ai nici un fel de stimă pentru mine; şi nici eu nu am nici un fel de stimă pentru tine.

— Oho! Dar ce naiba mai e şi asta? mormăi el.

— Te-aş părăsi chiar mîine — am continuat — şi n-aş mai reveni niciodată sub acest acoperiş dacă n-ar fi vorba de copilul meu...

Am făcut o pauză pentru că mi se tulburase glasul.

— Ei, fir-ar să fie, dar ce naiba mai e şi asta, Helen! strigă el. La ce naiba faci aluzie?

— Ştii tu perfect. Să nu mai pierdem vremea cu explicaţii inutile. Dar te rog să-mi spui...

Începu să jure, pe un ton vehement, că habar n-are de nimic şi insistă să afle ce babă cu limba

otrăvită l-a ponegrit, ce minciuni infame am făcut prostia să cred.

— Nu-ţi mai bate gura degeaba cu jurăminte false şi nu-ţi mai chinui creierii ca să înăbuşi adevărul cu minciuni — sună răspunsul meu glacial. N-am avut încredere în mărturia vreunei alte persoane. Am fost astă-seară în grădina cu arbuşti şi am văzut totul cu ochii mei şi am auzit totul cu urechile mele.

Asta fu de ajuns. Strivi între dinţi o exclamaţie de contestare şi spaimă. Mormăind: „Am dat-o dracului!”, îşi lăsă lumînarea pe scaunul cel mai apropiat şi, retrăgîndu-se cu spatele la perete, mă înfruntă cu braţele încrucişate:

— Ei şi atunci? mă întrebă el cu o insolenţă calmă pe care i-o dădeau pe de o parte neruşinarea şi pe de altă parte situaţia disperată în care se afla.

— Doar atît, i-am răspuns. Îmi dai voie să-mi iau copilul şi ce-a mai rămas din averea mea şi să plec?

— Unde să pleci?

— În orice loc în care el va fi ferit de influenţa ta nefastă, iar eu voi fi eliberată de prezenţa ta şi tu de a mea.

— Nu.

— Atunci îmi dai voie să-mi iau copilul fără să-mi iau banii?

— Nu, nici măcar pe tine nu te las să pleci, chiar şi fără copil. Ce crezi că am de gînd să ajung subiectul de bîrfă al ţinutului, doar aşa, pentru capriciile tale exagerate?

— Atunci înseamnă că trebuie să rămîn aici ca să fiu urîtă şi dispreţuită. Dar de azi înainte sîntem soţ şi soţie numai cu numele.

— Prea bine.

Sînt mama copilului tău şi menajera ta şi nimic mai mult. Aşa că nu e nevoie să-ţi mai dai osteneala de aici înainte să simulezi o dragoste pe care n-o simţi: nu-ţi voi mai cere nici un fel de mîngîieri care nu-şi au

izvorul în inimă, nici nu ţi le voi oferi pe ale mele şi nici nu le voi mai îndura din parte-ţi. Refuz să fiu bat-jocorită cu pojghiţa găunoasă a mîngîierilor conjugale cînd miezul lor l-ai oferit alteia!

— Mă rog, cum vrei. Doamna mea, vom vedea care dintre noi se va plictisi cel dintîi.

— Dacă mă voi plictisi de ceva, mă voi plictisi să trăiesc în aceeaşi lume cu tine. Cînd te vei plictisi şi tu de purtările tale păcătoase şi vei dovedi că te căieşti cu adevărat, te voi ierta şi poate voi încerca să te iubesc din nou, deşi asta nu va fi deloc uşor.

— Hm! Şi între timp ai să te apuci să mă vorbeşti de rău, cu doamna Hargrave, şi ai să-i scrii epistole lungi cît toate zilele mătuşii Maxwell, ca să te plîngi de ticălosul prăpădit cu care te-ai măritat?

— N-am să mă plîng nimănui. Pînă acum m-am luptat din răsputeri ca să ascund viciile tale în ochii tuturor şi ca să-ţi atribui virtuţi pe care nu le-ai avut niciodată; de acum trebuie să-ţi porţi singur de grijă.

L-am lăsat mormăind tot felul de vorbe urîte şi m-am dus la etaj.

— Nu prea arăţi bine, coniţă, mi-a zis Rachel iscodindu-mă cu profundă îngrijorare.

— E prea adevărat, Rachel, i-am zis eu răspunzînd mai degrabă privirii triste decît cuvintelor ei.

— Ştiam eu adevărul, pentru că altfel n-aş fi pomenit de un asemenea lucru.

— Dar nu te mai necăji în privinţa asta, i-am zis eu sărutîndu-i obrajii palizi şi istoviţi de vreme. Sînt în stare să îndur totul mai uşor decît îţi închipui.

— Da, da, totdeauna aţi fost 'mneavoastră pentru „îndurat”. Dar dacă aş fi eu în locul 'mneavoastră n-aş mai îndura. M-aş lăsa mai moale şi aş plînge pînă m-aş răcori! Şi aş şi vorbi niţel, zău aşa — i-aş zice eu ce înseamnă să...

— De vorbit i-am vorbit, i-am răspuns eu. I-am spus destule.

— Atuncea aş plînge, a insistat ea. N-aş arăta aşa de albă la faţă şi aşa de liniştită, simţind că-mi plesneşte inima tot ţinînd-o în frîu.

— Am plîns, — i-am răspuns, zîmbind în ciuda tristeţii mele. Acuma sînt liniştită, crede-mă, doică, aşa că te rog nu mă tulbura din nou. Să nu mai vorbim despre asta şi te rog să nu pomeneşti nimic servitorilor. Ei, acuma poţi să te duci. Noapte bună şi nu-ţi strica liniştea pentru mine. Am să dorm bine — dacă am să pot.

În ciuda acestei hotărîri, patul mi s-a părut atît de insuportabil încît înainte de ora două m-am sculat şi, aprinzînd o lumînare, m-am aşezat în faţa secreterului, ca să relatez evenimentele serii trecute. Era o ocupaţie mai bună decît să zac în pat, chinuindu-mi creierul cu amintirile unui trecut îndepărtat şi cu prevestiri referitoare la viitorul înspăimîntător. Mi-am găsit o uşurare în descrierea împrejurărilor care mi-au năruit liniştea, precum şi a micilor detalii neînsemnate legate de descoperirea lor. Chiar dacă în noaptea asta aş fi izbutit să dorm puţin, acest somn n-ar fi contribuit prea mult ca să-mi liniştească mintea şi să mă pregătească pentru a da piept cu încercările zilei următoare — sau cel puţin aşa-mi închipui. Şi totuşi, acum cînd termin de scris, constat că mă doare capul cumplit; şi uitîndu-mă în oglindă mă sperii de faţa mea istovită şi răvăşită.

Rachel a venit să mă îmbrace şi zice că-şi dă seama ce noapte nefericită am petrecut. Milicent a trecut chiar adineauri pe la mine să mă întrebe cum mă mai simt. I-am spus că sînt mai bine, dar, ca să-mi scuz înfăţişarea, am recunoscut că am avut o noapte de insomnie. Ce n-aş da să treacă mai repede ziua asta! Mă cuprind fiorii la gîndul că trebuie să cobor la micul dejun. Cum să dau ochii cu ei toţi? Şi totuşi să nu

uit că nu eu sînt cea vinovată: n-am nici un motiv să mă tem. Iar dacă ei mă dispreţuiesc nu pot să am decît milă pentru nebunia lor şi dispreţ pentru dispreţul lor.

CAPITOLUL XXXIV

SEARA, MICUL DEJUN A TRECUT cu bine, am fost calmă şi rece tot timpul. Am răspuns liniştită la toate întrebările privitoare la sănătatea mea. Şi tot ce era neobişnuit în înfăţişarea sau comportarea mea a fost în general pus pe seama indispoziţiei trecătoare ce mă silise să mă retrag devreme în seara anterioară. Însă cum am să pot să fac faţă celor zece sau douăsprezece zile care mai trebuie să treacă pînă la plecarea musafirilor? Dar la urma urmei de ce să aştept cu atîta nerăbdare plecarea lor? După ce se vor duce de aici, cum am să rezist la lunile sau anii vieţii mele viitoare în tovărăşia acestui om? E duşmanul meu cel mai rău, pentru că nimeni n-a putut să mă lovească atît de dureros ca el. Ah! Cînd mă gîndesc cît de pătimaş, cît de prosteşte l-am iubit, cît de nebuneşte m-am încrezut în el, cît de statornic am trudit şi m-am străduit, şi m-am rugat, şi m-am luptat pentru binele lui; şi cu cîtă cruzime mi-a călcat dragostea în picioare, mi-a înşelat încrederea, mi-a batjocorit rugăciunile şi lacrimile şi strădaniile în apărarea lui, cum mi-a zdrobit speranţele, mi-a nimicit cele mai frumoase sentimente ale tinereţii şi m-a sortit unei vieţi de tristeţe fără speranţă — în măsura în care o poate face un bărbat — nu mai e suficient să spun că nu-mi mai iubesc soţul: îl urăsc! Cuvîntul mă înfruntă şi mă priveşte drept în faţă ca o mărturisire vinovată, însă e adevărat: îl urăsc! îl urăsc!

Domnul Hargrave m-a necăjit toată ziua cu politeţea lui gravă, compătimitoare şi (după părerea lui) discretă — de fapt dacă ar fi mai puţin discretă m-ar supăra în mai mică măsură, pentru că atunci aş putea să-i dau peste nas. Dar în realitate izbuteşte să pară de o amabilitate şi de o atenţie atît de profunde încît nu-l pot repezi fără să fiu eu nepoliticoasă şi aparent ingrată. Uneori mi se pare că ar trebui să-i acord puţin credit pentru sentimentele alese pe care le simulează atît de bine; dar apoi iarăşi mi se pare că e de datoria mea — în împrejurările deosebite în care mă aflu — să am anumite bănuieli împotriva lui. Se prea poate ca amabilitatea lui să fie cel puţin în parte sinceră şi totuşi impulsul cel mai pur al recunoştinţei faţă de el nu trebuie să mă îndemne să uit de mine. Să-mi amintesc de partida aceea de şah, de expresiile pe care le-a folosit cu acel prilej şi de înfăţişarea pe care-o avea, stîrnindu-mi pe bună dreptate indignarea — şi e de ajuns ca să fiu ferită de primejdie. Am făcut bine că am aşternut totul pe hîrtie.

Am impresia că pîndeşte ocazia ca să-mi vorbească între patru ochi. Dar am avut grijă să-l dezamăgesc. Nu că m-aş teme cît de cît de ceea ce-ar putea să spună, dar am şi aşa destule necazuri fără să mai adaug şi ofensatoarele lui consolări, condoleanţe sau cine ştie ce altceva ar putea să încerce; şi, de dragul lui Milicent, nu vreau să mă cert cu el. Dimineaţă s-a scuzat că nu poate să plece la vînătoare cu ceilalţi domni, sub pretextul că trebuie să-şi scrie corespondenţa. Dar în loc să se retragă în acest scop în bibliotecă, a trimis să i se aducă secreterul în salonaşul de dimineaţă, unde şedeam eu împreună cu Milicent şi lady Lowborough. Ele se apucaseră de un lucru de mînă; iar eu, nu atît pentru a mă distra, ci mai degrabă pentru a evita conversaţia, mă înarmasem cu o carte. Milicent a văzut că doresc să stau liniştită, aşa că m-a lăsat în pace. Annabella, fără doar şi poate, a

văzut şi ea acest lucru; dar asta n-a constituit pentru ea un motiv de a-şi ţine gura sau de a-şi stăpîni veselia. Aşadar, a sporovăit neîncetat adresîndu-mi-se aproape exclusiv mie, şi cu cea mai mare siguranţă şi familiaritate, devenind tot mai animată şi mai prietenoasă, pe măsură ce răspunsurile mele erau tot mai reci şi mai scurte. Domnul Hargrave şi-a dat seama că abia mai pot suporta situaţia. Ridicînd ochii de pe hîrtie a răspuns el în locul meu la întrebările şi observaţiile ei, şi a încercat să abată atenţiile Annabellei de la mine către el; dar degeaba. Poate credea că mă doare capul şi nu pot face efortul de a vorbi — sau observase că însufleţirea şi locvacitatea ei mă supără, lucru de care mi-am putut da seama prin încăpăţînarea maliţioasă cu care persista în atitudinea sa. În cele din urmă am izbutit totuşi să pun capăt lucrurilor trîntindu-i în poală cartea pe care încercasem s-o citesc şi pe a cărei primă pagină scrisesem în grabă următoarele cuvinte:

„Îţi cunosc prea bine caracterul şi purtările ca să mai simt vreo prietenie adevărată pentru tine şi întrucît nu posed talentul tău pentru disimulare nu mă pot preface cîtuşi de puţin în această privinţă. Aşadar, mă văd silită să te rog ca de aici înainte să înceteze între noi orice raporturi de familiaritate. Şi dacă voi continua totuşi să te tratez în mod politicos ca şi cum ai fi o femeie care să merite consideraţie şi respect, te rog să înţelegi că o fac din simpatie pentru verişoara ta Milicent şi nu pentru tine”.

Citind aceste rînduri, se făcu roşie ca para focului şi-şi muşcă buzele. Rupînd pe ascuns pagina, o mototoli şi o aruncă în foc, după care se ocupă de răsfoitul cărţii şi, sau se prefăcu sau chiar începu să citească. Peste puţin vreme Milicent îşi anunţă intenţia

de a se duce în camera copiilor şi mă întrebă dacă nu vreau s-o însoţesc.

— Annabella ne va scuza, zise ea, pentru că e ocupată cu cititul.

— Ba nu, nu vă pot scuza, strigă Annabella ridicîndu-şi brusc ochii şi trîntind cartea pe masă. Vreau să vorbesc un minut cu Helen. Milicent, tu poţi să te duci, o să te urmeze şi ea. (Milicent plecă.) Vrei să-mi acorzi o întrevedere, Helen? continuă ea.

Neruşinarea ei mă uluia pur şi simplu; şi totuşi m-am supus şi am urmat-o în bibliotecă. A închis uşa şi s-a dus pînă la cămin.

— Cine ţi-a spus asta? m-a întrebat ea.

— Nimeni. Nu sînt chiar atît de proastă încît să nu pot vedea şi singură lucrurile.

— A, eşti bănuitoare! a zis ea zîmbind, cu o licărire de speranţă. Pînă atunci temeritatea ei aducea foarte tare a disperare; acum părea în mod evident uşurată.

— Dacă aş fi bănuitoare — i-am replicat — ţi-aş fi descoperit de mult infamia. Nu, lady Lowborough, nu pe suspiciuni îmi întemeiez acuzaţia.

— Atunci pe ce ţi-o întemeiezi? zise ea trîntindu-se într-un fotoliu şi întinzîndu-şi picioarele spre cămin, cu un efort vizibil de a părea calmă.

— Îmi place să mă plimb sub clar de lună, în tot atît de mare măsură cît şi ţie, i-am răspuns ţintuind-o ca privirea. Şi grădina cu arbuşti este întîmplător unul din locurile mele preferate.

S-a împurpurat iarăşi la faţă, extrem de tare, şi a tăcut muşcîndu-şi degetul şi uitîndu-se la flăcări. Am privit-o cîteva minue cu un sentiment de satisfacţie răuvoitoare; apoi, îndreptîndu-mă spre uşă am întrebat-o calmă dacă mai are ceva de spus.

— Da, da! a strigat ea în grabă, ridicîndu-se din fotoliul în care stătea tolănită. Vreau să ştiu dacă ai să-i spui lordului Lowborough?

— Şi ce-ar fi dacă i-aş spune?

— Mă rog, dacă eşti dispusă să dai în vileag toată povestea, bineînţeles că nu te pot opri, dar dacă o faci, o să fie o tevatură îngrozitoare... Iar dacă n-o faci, am să te consider fiinţa cea mai generoasă de pe lume... şi dacă există cît de cît ceva cu care te-aş putea ajuta... afară doar de...

Aici şovăi.

— Afară doar de a renunţa la legătura ta vinovată cu soţul meu, bănuiesc că vrei să spui, i-am zis eu.

A făcut o pauză, evident descumpănită şi uluită, cuprinsă totodată de o mînie pe care nu îndrăznea să şi-o manifeste pe faţă.

— Nu pot renunţa la ceea ce mi-e mai scump decît viaţa, mormăi ea în grabă, cu glas scăzut. Iar apoi ridicîndu-şi brusc capul şi aţintindu-şi asupra mea ochii strălucitori, continuă cu multă seriozitate: — Dar, Helen... sau doamnă Huntingdon, sau cum vrei fi vrînd să te numesc — îi vei spune sau nu? Dacă eşti generoasă din fire iată un prilej potrivit de a-ţi dovedi mărinimia. Dacă eşti mîndră, iată-mă pe mine — rivala ta — gata să recunosc că-ţi sînt îndatorată pentru un act de cea mai nobilă îngăduinţă.

— N-am să-i spun.

— N-ai să-i spui! strigă ea încîntată. Atunci te rog să accepţi mulţumirile mele sincere!

A sărit în sus şi mi-a întins mîna. Am refuzat să i-o strîng.

— Te rog să nu-mi mulţumeşti: nu de dragul tău mă abţin. Şi nici nu e vorba de un act de îngăduinţă. N-am nici cea mai mică dorinţă de a dezvălui în public ruşinea voastră. Mi-ar părea rău să-l necăjesc pe soţul tău cu această informaţie.

— Dar lui Milicent? Ei o să-i spui?

— Nu, dimpotrivă, am să mă străduiesc din răsputeri să ascund totul de ea. Tare n-aş vrea ca Milicent să cunoască infamia şi neruşinarea rudei sale!

— Foloseşti cuvinte aspre, doamnă Huntingdon, dar totuşi te iert.

— Şi acum, lady Lowborough — am continuat eu — dă-mi voie să te sfătuiesc să părăseşti această casă cît mai curînd posibil. Îţi dai, probabil, seama că rămînerea ta aici îmi este extrem de dezagreabilă şi nu spun acest lucru de dragul domnului Huntingdon (am adăugat eu observînd cum îi mijeşte pe faţă un zîmbet maliţios de triumf). Din partea mea, n-ai decît să ţi-l iei dacă-ţi place, dar e penibil pentru mine să-mi maschez mereu sentimentele adevărate în ceea ce te priveşte şi să mă străduiesc să menţin aparenţele politeţii şi respectului faţă de o persoană pentru care nu am nici măcar cea mai mică umbră de stimă. Şi pentru că, dacă rămîi mai departe, va fi imposibil ca purtarea voastră să rămînă încă multă vreme un secret pentru singurele două persoane din casă, care n-o cunosc încă. Şi, spre folosul soţului tău, Annabella, ba chiar spre propriul tău folos, aş dori — chiar te sfătuiesc în mod serios şi te rog, să rupi imediat această legătură nepermisă şi să revii la datoria ta atîta vreme cît o mai poţi face, înainte de îngrozitoarele consecinţe.

— Da, da, bineînţeles, a zis ea întrerupîndu-mă cu un gest enervat. Dar, Helen, nu pot pleca înainte de momentul stabilit pentru sfîrşitul vizitei. Ce pretext aş putea să inventez pentru un asemenea lucru? Indiferent dacă aş propune să mă întorc singură — lucru de care Lowborough nici n-ar vrea să audă — sau să-l iau cu mine, această împrejurare ar stîrni suspiciuni — şi cînd vizita noastră e atît de aproape de sfîrşit — de fapt nu mai am de decît vreo săptămînă — cu siguranţă că-mi mai poţi suporta prezenţa o vreme! Nu te voi mai supăra cîtuşi de puţin cu impertinenţe amicale.

— Ei bine, nu mai am altceva să-ţi spun.

— I-ai pomenit de aceste lucruri lui Huntingdon? m-a întrebat ea în momentul cînd părăseam biblioteca.

— Cum îndrăzneşti să-i rosteşti numele în prezenţa mea? a fost singurul răspuns pe care i l-am dat.

De atunci, nu s-au mai schimbat între noi alte cuvinte decât cele cerute de decenţă sau de absoluta necesitate.

CAPITOLUL XXXV

19 OCTOMBRIE. PE MĂSURĂ CE lady Lowborough îşi dă seama că nu are de ce să se teamă din partea mea şi pe măsură ce se apropie momentul plecării, devine tot mai îndrăzneaţă şi mai insolentă. Nu-şi face nici un fel de scrupule să-i vorbească soţului meu cu o familiaritate afectuoasă în prezenţa mea — dacă nu mai e altcineva de faţă — şi ţine grozav de mult să-şi etaleze interesul pentru sănătatea şi bunăstarea lui sau pentru orice îl priveşte, ca şi cum ar vrea să contrasteze solicitudinea ei amabilă cu indiferenţa mea glacială. Iar el o răsplăteşte cu asemenea zîmbete şi priviri, cu asemenea vorbe şoptite sau insinuări rostite cu îndrăzneală, subliniind că e conştient de bunătatea ei şi de felul cum îl neglijez eu — încît mă face să mi se urce tot sîngele la cap oricît aş încerca să mă stăpînesc. De fapt aş vrea să nu ţin seamă de toate acestea, să fiu surdă şi oarbă la tot ce se întîmplă între ei, deoarece, cu cît mă arăt mai sensibilă la ticăloşia lor, cu atît mai triumfătoare se arată ea în izbînda ei şi cu atît mai mult se măguleşte el cu gîndul că-l iubesc şi acum, cu multă devoţiune, în ciuda indiferenţei mele simulate. În asemenea împrejurări, am fost uneori împinsă să-i dovedesc contrariul prefăcîndu-mă că încurajez avansurile lui Hargrave. Dar asemenea idei le izgonesc pe dată din mintea mea; apoi îl urăsc de zece ori mai mult pentru că m-a adus într-un asemenea hal!

Dumnezeu să mă ierte pentru asta şi să-mi ierte şi toate gîndurile păcătoase! În loc să fiu mai smerită şi să mă simt mai purificată de nenorocirile prin care trec simt că ele îmi prefac firea în fiere. Asta trebuie să fie şi vina mea ca şi a celor care mi-au făcut rău. Nici un creştin adevărat n-ar putea să nutrească sentimente atît de crîncene ca ale mele împotriva lui şi a ei — în special împotriva ei. Pe el simt însă şi acum că l-aş putea ierta la cel mai mic semn de remuşcare. Dar pe ea — cuvintele nu izbutesc să-mi exprime scîrba.

E bine că Annabella pleacă mîine, pentru că nu i-aş putea suporta uşor prezenţa nici măcar o zi în plus. Azi-dimineaţă s-a sculat mai devreme ca de obicei. Cînd am coborît la gustare am găsit-o singură în încăperea pentru micul dejun.

— A, Helen! Tu eşti? a zis ea întorcîndu-se.

Văzînd-o, am tresărit în mod involuntar, la care ea a dat drumul unui scurt hohot de rîs făcînd remarca:

— Am impresia că amîndouă sîntem dezamăgite.

M-am apropiat de masă şi am început să mă ocup de veselă şi de tacîmuri.

— E ultima zi cînd mai eşti silită să-mi suporţi prezenţa, mi-a zis ea aşezîndu-se la masă. A, iată pe cineva care nu se va bucura de acest lucru! murmură ea mai mult ca pentru sine cînd Arthur intră în odaie.

Îi strînse mîna şi-i spuse bună dimineaţa; apoi, uitîndu-se cu dragoste în ochii ei şi ţinîndu-i încă mîna într-a lui îi şopti pe un ton patetic:

— Ultima... ultima zi!

— Da, zise ea cu oarecare asprime. Şi eu m-am sculat devreme ca să profit din plin de ea — te aştept singură aici de o jumătate de oră, dar tu, leneş ce eşti...

— Mde, am crezut că şi eu m-am sculat destul de devreme, însă (şi aici îşi coborî cît mai mult glasul) vezi că nu sîntem singuri...

— Nu sîntem niciodată singuri, îi răspuse ea.

Dar acum erau ca şi singuri, fiindcă eu mă aflam la fereastră şi priveam norii, luptîndu-mă să-mi stăpînesc mînia.

Au mai schimbat între ei o mulţime de vorbe pe care din fericire nu le-am auzit. Numai că Annabella a avut neobrăzarea să vină şi să se aşeze lîngă mine, ba chiar să-şi pună mîna pe umărul meu şi să-mi spună în şoaptă:

— Helen, n-ar trebui să-ţi pară rău că mi-l cedezi, fiindcă-l iubesc mai mult decît ai putea tu să-l iubeşti vreodată.

Asta m-a scos din sărite. I-am luat mîna şi i-am aruncat-o cît colo cu o expresie de scîrbă şi de indignare pe care nu mi-am putut-o stăpîni. Uimită şi aproape îngrozită de această izbucire neaşteptată s-a retras în tăcere. Mi-aş fi dat drumul la furie şi aş fi spus mai multe, dar chicotitul înăbuşit al lui Arthur m-a făcut să mă trezesc la realitate. Am strivit între dinţi invectivele pe care voiam să i le adresez şi i-am întors spatele cu dispreţ, regretînd că i-am oferit lui Arthur un asemenea prilej de distracţie. Mai rîdea cînd şi-a făcut apariţia domnul Hargrave. N-aş şti să spun dacă nu cumva fusese martor la această scenă, întrucît uşa era întredeschisă cînd a intrat. Şi-a salutat cu răceală atît gazda cît şi verişoara, iar mie mi-a adresat o privire destinată să exprime cea mai profundă compătimire amestecată cu o înaltă stimă şi admiraţie.

— Oare cîtă supunere îi datorezi omului acestuia! m-a întrebat el cu glas scăzut în timp ce stătea lîngă mine, la fereastră, prefăcîndu-se a comenta starea vremii.

— Nici una, i-am răspuns.

Şi întorcîndu-mă imediat la masă m-am apucat să pregătesc ceaiul. El m-a urmat şi ar fi început cine ştie ce discuţie cu mine, dar ceilalţi oaspeţi începeau să se

adune, aşa că eu nu i-am mai acordat altă atenţie afară de faptul că l-am servit.

După micul dejun, hotărîtă să-mi petrec cît mai puţin din ziua respectivă în tovărăşia lady-ei Lowborough, m-am retras pe neobservate în bibliotecă ferindu-mă de societate. Domnul Hargrave m-a urmat acolo sub pretextul că ar căuta o carte. La început, umblînd prin rafturi, a ales un volum. Apoi, fără o vorbă, dar deloc timid, s-a apropiat de mine şi a rămas în picioare lîngă scaunul meu, cu mîna sprijinită pe spetează. Mi-a spus cu dulceaţă în glas:

— Va să zică, vă consideraţi, în sfîrşit, liberă?

— Da, i-am răspuns fără să mă mişc şi fără să-mi ridic ochii de pe carte — liberă să fac orice în afară de a păcătui împotriva lui Dumnezeu şi a propriei mele conştiinţe.

A urmat o pauză.

— Prea bine, mi-a zis el. Cu condiţia să nu aveţi o conştiinţă exagerat de gingaşă şi ca ideile dumneavoastră despre Dumnezeu să nu fie prea severe; aţi putea presupune că aţi supăra acea Fiinţă binevoitoare dacă aţi face fericirea unei persoane gata să moară pentru dumneavoastră? Dacă aţi ridica o inimă devotată din chinurile purgatoriului pînă la fericirea divină?

A rostit aceste vorbe pe un ton scăzut, serios şi înduioşător aplecîndu-se asupra mea. Mi-am înălţat capul şi, înfruntîndu-i cu fermitate privirea, i-am răspuns calmă:

— Domnule Hargrave, ţii neapărat să mă ofensezi?

La asta nu se aştepta. A făcut o pauză pentru a-şi reveni de pe urma şocului. Apoi îndreptîndu-şi ţinuta şi luîndu-şi mîna de pe speteaza scaunului meu, mi-a răspuns cu o tristeţe mîndră:

— N-a fost în intenţia mea.

N-am făcut decît să arunc o privire către uşă, cu o uşoară mişcare a capului, apoi am revenit la lectură. El s-a retras imediat. A fost mai bine decît dacă i-aş fi răspuns în acel spirit pătimaş către care mă împingea primul meu îndemn. Vai, ce bine este să poţi să-ţi stăpîneşti firea! Trebuie să mă străduiesc să cultiv această calitate nepreţuită!

În cursul dimineţii am plecat cu trăsura la conacul Grove împreună cu cele două doamne, pentru a-i oferi lui Milicent prilejul de a-şi lua rămas bun de la mama şi sora ei. Ele o convinseră să petreacă restul zilei cu ele, doamna Hargrave promiţînd s-o aducă înapoi seara şi să rămînă la noi pînă a doua zi cînd se destrăma grupul. Aşadar, lady Lowborough şi cu mine am avut plăcerea de a ne întoarce împreună cu trăsura. O vreme am păstrat amîndouă tăcere, eu privind pe fereastră, iar ea stînd rezemată în colţul ei. Dar nu aveam de gînd să renunţ la comoditatea mea de dragul ei; cînd m-am plictisit să mai stau aplecată înainte, cu vîntul rece şi aspru în faţă, şi uitîndu-mă la gardurile roşietice şi la ierburile umede şi încîlcite de pe marginea lor, m-am lăsat păgubaşă şi m-am rezemat şi eu de canapea. Atunci, cu neruşinarea ei obişnuită, însoţitoarea mea a făcut cîteva încercări de a încropi o conversaţie; dar monosilabele „da” sau „nu”, sau „hm” au fost tot ce a putut obţine de la mine. În cele din urmă, cînd mi-a cerut părerea despre o chestiune cu totul neînsemnată, i-am răspuns:

— Lady Lowborough, de ce ţii neapărat să vorbeşti cu mine? Bănuiesc că ştii ce gîndesc despre dumneata.

— Mă rog, dacă vrei să te arăţi atît de înverşunată împotriva mea, n-am încotro, mi-a replicat ea; dar eu una nu am de gînd să fiu bosumflată pe nimeni.

Curînd călătoria noastră s-a sfîrşit. De îndată ce s-a deschis uşa de la trăsură ea a sărit jos şi a traversat parcul pentru a ieşi în întîmpinarea domnilor

care tocmai se întorceau din pădure. Bineînţeles că eu n-am urmat-o.

Dar încă nu terminase cu obrăzniciile: după cină, m-am retras ca de obicei în salon şi ea m-a însoţit; Numai că eu îi aveam cu mine pe cei doi copilaşi, şi le-am acordat lor întreaga mea atenţie, hotărîtă fiind să-i ţin alături pînă veneau domnii din sufragerie sau pînă cînd sosea Milicent cu mama ei. Dar micuţa Helen s-a plictisit curînd de joacă şi a insistat să se ducă să se culce. În timp ce şedeam pe canapea, ţinînd-o pe genunchi şi avîndu-l pe micuţul Arthur alături (se juca uşurel cu părul moale, cînepiu al fetiţei), lady Lowborough a venit, foarte calmă, şi s-a aşezat de cealaltă parte.

— Mîine, doamnă Huntingdon — mi-a spus ea — vei fi izbăvită de prezenţa mea, ceea ce fără îndoială te va bucura foarte mult, după cum e şi firesc. Dar ştii că ţi-am făcut un mare serviciuî?... Să-ţi spun în ce constă?

— Mă voi bucura să aud ce serviciu mi-ai făcut, i-am zis eu, hotărîtă să-mi păstrez calmul, pentru că mi-am dat seama după tonul pe care-l adoptase că voia neapărat să mă provoace.

— Ei bine — a reluat ea — n-ai observat o schimbare salutară la domnul Huntingdon! Nu vezi ce om sobru şi cumpătat a devenit? Ştiu bine că tu ai urmărit, cu regret, năravurile urîte pe care le deprinsese; şi ştiu că te-ai străduit din răsputeri să-l izbăveşti de ele, dar fără succes. I-am spus, în puţine cuvinte, că nu pot suporta să-l văd degradîndu-se astfel şi că voi înceta să... mă rog, n-are importanţă ce i-am spus, dar vezi bine că am izbutit să-l fac să se îndrepte. Şi pentru asta ar trebui să-mi mulţumeşti.

M-am ridicat şi am sunat să chem dădaca.

— Dar — a continuat Annabella — nu doresc nici un fel de mulţumiri. Recunoştinţa pe care ţi-o cer este să-i porţi de grijă cît sînt eu plecată; vezi ca nu cumva

— arătîndu-te aspră cu el sau neglijîndu-l — să-l împingi către vechile năravuri.

Era să-mi vină rău de mînie, însă în uşă s-a ivit Rachel. I-am făcut semn arătîndu-i copiii, pentru că nu eram sigură că o să-mi pot stăpîni glasul.

— Vrei, Helen? a continuat Annabella.

I-am aruncat o privire care a veştejit zîmbetul maliţios de pe faţa ei — sau cel puţin l-a stăvilit o clipă — şi am plecat. În anticameră l-am întîlnit pe domnul Hargrave. A văzut că nu sînt într-o dispoziţie bună pentru conversaţie, aşa că m-a lăsat să trec fără o vorbă. Dar cînd, după cîteva minute de izolare în bibliotecă, am izbutit să-mi revin şi mă pregăteam să mă întorc pentru a le întîmpina pe doamna Hargrave şi pe Milicent (pe care tocmai le auzisem venind jos şi intrînd în salon), l-am găsit tot acolo, zăbovind în încăperea slab luminată şi în mod evident aşteptîndu-mă.

— Doamnă Huntingdon, mi-a spus el pe cînd treceam, îmi îngăduiţi să vă spun o vorbă?

— Ce mai este? Te rog spune repede!

— Azi-dimineaţă v-am ofensat; şi nu pot trăi ştiindu-vă supărată.

— Atunci pleacă şi nu mai păcătui, i-am replicat îndepărtîndu-mă.

— Nu, nu! mi-a zis el postîndu-se în faţa mea. Nu vă supăraţi, dar trebuie neapărat să obţin iertarea dumneavoastră. Vă părăsesc mîine şi s-ar putea să nu mai am niciodată prilejul de a vă vorbi. Am greşit uitînd cine sînt — şi uitînd cine sînteţi. Dar permiteţi-mi să vă implor să uitaţi şi să iertaţi izbucnirea mea de îngîmfat şi să vă gîndiţi la mine ca şi cum vorbele acelea n-ar fi fost rostite niciodată; pentru că; vă rog să mă credeţi, le regret din suflet; iar a pierde stima dumneavoastră este o pedeapsă prea severă pentru mine şi n-o pot îndura.

— Uitarea nu poate fi cumpărată la simpla dorinţă; şi nici nu pot acorda stimă tuturor celor care o doresc, dacă ei nu dovedesc că o şi merită.

— Voi considera că-mi voi petrece cum se cuvine viaţa străduindu-mă s-o merit, dacă veţi binevoi doar să-mi iertaţi această greşeală... Vreţi?

— Da.

— Da! Dar o spuneţi cu prea multă răceală. Daţi-mi mîna şi atunci vă voi crede. Nu vreţi? Atunci, doamnă Huntingdon, înseamnă că nu m-aţi iertat!

— Ba da — uite mîna şi, împreună cu ea, iertarea!

Mi-a strîns cu înfocare mîna rece, dar n-a spus nimic şi s-a dat la o parte pentru a mă lăsa să intru în încăperea unde între timp se adunase întreaga societate. Domnul Grimsby era aşezat aproape de uşă; văzîndu-mă intrînd urmată imediat de Hargrave rînji la mine pe cînd treceam prin dreptul lui şi-mi aruncă o ocheadă plină de subînţeles, care mi se păru insuportabilă. L-am înfruntat cu privirea pînă cînd el a întors morocănos capul — dacă nu chiar ruşinat, cel puţin stînjenit pentru moment. Între timp Hattersley îl luase de braţ pe Hargrave şi-i şoptea ceva la ureche — vreo glumă grosolană, fără doar şi poate, întrucît ascultătorul nici n-a rîs, nici n-a răspuns, ci doar strîmbînd uşor din buze s-a desprins din strînsoarea lui şi s-a îndreptat spre maică-sa care tocmai îi spunea lordului Lowborough cît de multe motive are să fie mîndră de fiul ei.

Slavă Domnului, mîine pleacă toţi.

CAPITOLUL XXXVI

20 DECEMBRIE 1824. SE APROPIE A treia aniversare a „fericitei” noastre căsnicii. Se împlinesc două luni de cînd oaspeţii noştri ne-au lăsat să ne bucurăm în tihnă de propria noastră societate. Şi am acum nouă săptămîni de experienţă în privinţa acestei noi faze a vieţii conjugale: două persoane care trăiesc împreună ca stăpîn şi stăpînă ai casei şi ca tată şi mamă a unui copilaş atrăgător şi vesel, cu convingerea că nu mai există între ei dragoste, prietenie sau simpatie. Pe cît pot, mă străduiesc să trăiesc paşnic cu el: îl tratez cu o politeţe ireproşabilă, renunţ la comoditatea mea în favoarea lui, oricînd acest lucru se poate realiza în mod rezonabil, şi-1 consult pe un ton de om de afaceri în privinţa treburilor domestice, cedînd judecăţii lui chiar atunci cînd îmi dau seama că ele sînt inferioare alor mele.

Cît despre el, în primele două săptămîni a fost posac şi deprimat — măcinat, bănuiesc, de gîndurile legate de plecarea scumpei lui Annabella — şi deosebit de ţîfnos cu mine: tot ce făceam era prost; eram împietrită, aspră şi insensibilă; faţa mea acră şi palidă era de-a dreptul respingătoare; glasul meu îi dădea fiori; nu ştia cum o să poată sta toată iarna lîngă mine; aveam să-l omor milimetru cu milimetru. Din nou i-am propus despărţirea, dar a zis că nu se poate: nu-i plăcea gîndul de a deveni subiectul de discuţie al bîrfelor din vecinătate. Nu voia să se spună că este o asemenea brută încît nevastă-sa n-a mai putut trăi cu el. Nu: trebuia să facă orice ca să mă poată suporta.

— Adică vrei. să spui că eu trebuie să fac totul pentru a te putea suporta — i-am răspuns eu — pentru că atîta vreme cît îmi îndeplinesc funcţiile de intendent şi de menajeră, atît de conştiincios şi de bine, fără plată şi fără mulţumiri, nu-ţi dă mîna să te desparţi de mine. Dar voi ceda altcuiva aceste îndatoriri cînd sclavia mea va deveni insuportabilă.

Eram convinsă că dacă-l mai poate ţine ceva în frîu, atunci numai o asemenea ameninţare o mai putea face.

Cred că era foarte dezamăgit că nu simt mai profund loviturile săgeţilor lui ofensatoare, pentru că ori de cîte spunea ceva menit să-mi rănească sentimentele, îmi iscodea faţa cu privirile şi apoi bodogănea împotriva „inimii mele de marmoră” sau împotriva „insensibilităţii mele brutale”. Dacă aş fi plîns amarnic şi m-aş fi văicărit că i-am pierdut afecţiunea, poate că ar fi catadicsit să mă compătimească şi mi-ar fi acordat o vreme favorurile lui, doar pentru a-şi mai alina singurătatea şi a se consola de absenţa iubitei lui Annabella, pînă cînd avea s-o poată reîntîlni sau să-i găsească o înlocuitoare mai potrivită. Slavă Domnului că nu sînt chiar atît de slabă din fire! Am fost odinioară înnebunită de o afecţiune prostească, abrutizantă, care mă făcea să mă agăţ de el în ciuda nemerniciei sale, dar acum a trecut aproape în întregime — zdrobită pe deplin şi ofilită. Şi el nu are cui să mulţumească pentru asta decît lui şi viciilor lui.

La început (bănuiesc, supunîndu-se poruncilor alesei inimii sale) s-a abţinut admirabil de la băutură. Dar în cele din urmă a cedat tentaţiei depăşind uneori cam mult măsura. Uneori cînd este influenţa stimulatoare a vinului, se înflăcărează şi încearcă să facă pe bruta. Atunci eu nu-mi dau deloc osteneala să-mi stăpînesc dispreţul şi dezgustul. Cînd se află sub influenţa deprimantă a urmărilor băuturii, îşi deplînge suferinţele şi greşelile, aruncînd asupra mea vina şi pentru unele şi pentru celelalte. Ştie că băutura îi dăunează sănătăţii şi-i face mai mult rău decît bine, dar zice că eu îl împing la beţie prin purtarea mea nefirească şi nefeminină; asta o să-l ducă, în cele din urmă, la ruină, dar toate sînt numai din „vina” mea. Şi atunci mă văd silită să mă apăr uneori prin amarnice

incriminări reciproce. Dar ăsta este un gen de nedreptate pe care nu-l pot îndura cu răbdare. Oare nu m-am străduit din greu şi vreme îndelungată pentru a-l salva tocmai de la acest viciu? Nu m-aş chinui oare şi acum în acelaşi scop dacă ar sluji la ceva? Dar o pot face gudurîndu-mă pe lîngă el şi alintîndu-l cînd ştiu că mă dispreţuieşte? E oare vina mea că mi-am pierdut influenţa asupra lui sau că el a renunţat, din propria lui voinţă, la orice drept pe care-l avea la respectul şi sentimentele mele? Să caut oare să ajung la o împăcare cu el cînd simt că-l detest şi că el mă dispreţuieşte? Cînd el continuă să corespondeze cu lady Lowborough, după cum ştiu prea bine? Nu, niciodată, niciodată! Nici în ruptul capului! N-are decît să se omoare cu băutura, n-am nici o vină.

În momentul de faţă mă bucur de un răgaz temporar din partea lui: a plecat cu Hargrave la o mare partidă de vînătoare, undeva, într-un ţinut îndepărtat, şi probabil nu se va întoarce decît mîine seară, cel mai devreme. Vai, şi cînd mă gîndesc ce simţeam altădată cînd lipsea de acasă!

Domnul Hargrave mai stă şi acum la conacul Grove. Domnul Hargrave ne vizitează destul de des şi nu arareori Arthur se duce călare pînă la el acasă. Nu cred că vreunul dintre aceşti aşa-zişi prieteni se omoară cu dragostea pentru celălalt. Dar asemenea relaţii îi ajută să-şi dreacă timpul mai uşor, şi eu sînt foarte doritoare ca ele să continue, întrucît mă cruţă de cîteva ceasuri de stînjeneală şi neplăcere în tovărăşia lui Arthur şi îi oferă şi lui o ocupaţie mai bună decît cufundarea prostească în plăcerile şi poftele simţurilor. Singura obiecţie pe care o am împotriva prezenţei domnului Hargrave în ţinut este faptul că teama de a-l întîlni la conacul Grove mă împiedică s-o văd pe sora lui atît de des cît aş dori; altfel, în ultima vreme el s-a purtat faţă de mine cu o corectitudine atît de desăvîrşită încît aproape că am şi uitat de

comportatarea lui anterioară. Bănuiesc că se străduieşte „să-mi cîştige stima”. Dacă va continua să se poarte în felul ăsta s-ar putea s-o şi cîştige; dar apoi ce se va întîmplă? În clipa în care va încerca să ceară ceva mai mult, o va pierde din nou.

10 februarie. E un lucru foarte supărător şi te amărăşte cumplit cînd cineva îţi aruncă în obraz tocmai sentimentele bune şi intenţiile frumoase. Începeam să mă mai înduplec faţă de nenorocitul meu tovarăş de viaţă — să-i compătimesc situaţia, lipsită de consolările resurselor intelectuale şi ale unei conştiinţe curate în faţa lui Dumnezeu; începusem să mă gîndesc că ar fi de datoria mea să-mi sacrific mîndria şi să-mi reînnoiesc încă o dată eforturile de a-i face căminul plăcut şi de a-l readuce pe calea virtuţilor. Şi asta nu prin false mărturisiri de dragoste şi nici prefăcîndu-mă că am remuşcări, ci doar atenuînd răceala obişnuită a manierelor mele şi transformîndu-mi politeţea glacială în amabilitate, ori de cîte ori se ivea prilejul. Şi nu numai că începeam să gîndesc astfel, dar mă şi apucasem să-mi pun gîndurile în aplicare — dar care a fost rezultatul? Reacţia n-a stîrnit nici măcar o scînteie de bunătate, de căinţă, ci doar o iremediabilă proastă dispoziţie şi reavoinţă şi o tiranie pretenţioasă care sporea tot mai mult pe măsură ce se lăsa pradă năravurilor şi deprinderilor lui; de asemenea, o licărire ascunsă de triumf ori de cîte ori detecta în comportarea mea vreun semn de înduplecare sau îmblînzire — ceea ce mă făcea de fiecare dată să îngheţ la loc prefăcîndu-mă iarăşi în marmoră. Iar azi-dimineaţă şi-a desăvîrşit opera: cred că împietrirea a fost dusă atît de departe încît nimic nu m-ar mai putea face să-mi topească din nou inima.

Micuţul meu Arthur stătea în picioare între genunchii lui taică-su jucîndu-se încîntat cu rubinul strălucitor de la inelul acestuia. Simţind un îndemn

brusc şi imperios de a-mi salva fiul de influenţa lui molipsitoare, l-am luat în braţe şi l-am scos din odaie. Supărat de această îndepărtare neaşteptată, copilul a început să facă bot şi să plîngă. Iată un nou junghi pentru inima mea şi aşa destul de chinuită. N-am vrut să-i dau drumul din braţe. Ducîndu-l cu mine în bibliotecă, am închis uşa, şi îngenunchind pe podea alături de el, l-am îmbrăţişat, l-am sărutat şi am plîns pe umărul lui cu draposte pătimaşă. Fiind mai degrabă speriat decît potolit de această manifestare a mea, a început să se zbată pentru a-mi scăpa din braţe şi a strigat tare după taică-su. L-am lăsat slobod, şi niciodată n-am vărsat lacrimi mai fierbinţi ca atunci. Anzîndu-i strigătele, taică-su a venit în odaie. Imediat m-am îndepărtat ca nu cumva să-mi vadă emoţia şi s-o interpreteze greşit. M-a înjurat şi a luat cu el copilul care între timp se liniştise.

E groaznic ca scumpul meu micuţ să-l iubească pe el mai mult decît pe mine. Şi e groaznic că, atunci cînd nu trăiesc pentru altceva decît pentru bunăstarea şi educaţia fiului meu, să-mi văd influenţa distrusă de un om cărui afecţiune egoistă este mai dăunătoare decît ar putea să fie cea mai rece indiferenţă sau cea mai aspră tiranie. Dacă eu — pentru binele lui — refuz să-i fac voia în privinţa cine ştie cărui fleac, el se adresează lui taică-su iar acesta — în ciuda indolenţei lui egoiste — întotdeauna îşi dă osteneala de a împlini dorinţele copilului. Dacă îndrăznesc să-i ţin în frîu dorinţele băiatului sau să-l privesc cu asprime pentru cine ştie ce neascultare copilărească, el ştie că celălalt părinte îi va zîmbi şi-i va ţine partea în pofida mea. Astfel, nu numai că trebuie să mă lupt împotriva celor moştenite de copil de la taică-său, nu numai că trebuie să descopăr şi să dezrădăcinez germenii tendinţelor sale rele şi să combat influenţa şi exemplul său prost dar, mai mult decît atît, el îmi contracarează străduniile intense, în avantajul copilului, distruge

efectul pe care-l am asupra minţii lui fragede şi-mi răpeşte pînă şi dragostea lui. Altă speranţă nu am pe pămînt decît acest copil, şi se pare că el simte o plăcere diabolică de a mă priva de ea.

CAPITOLUL XXXVII

20 DECEMBRIE. A MAI TRECUT încă un an; sînt sătulă de viaţa asta. Şi totuşi, nu pot dori s-o părăsesc: orice necazuri se năpustesc asupra mea, nu pot dori să plec şi să-mi las odorul singur în această lume întunecată şi ticăloasă, fără un prieten care să-l călăuzească prin labirinturile ei întortocheate şi istovitoare, să-l prevină împotriva miilor de capcane şi să-l apere de primejdiile care-l învăluie din toate părţile. Ştiu bine că nu sînt potrivită a-i fi unicul tovarăş în viaţă: dar, pe de altă parte, nu există altcineva care să-mi ia locul. Am o fire prea gravă ca să pot face faţă, aşa cum trebuie, distracţiilor lui şi să particip la jocurile sale copilăreşti aşa cum ar trebui să facă o guvernantă sau o mamă şi adeseori izbucnirile lui de veselie zgomotoasă mă tulbură şi mă îngrijorează: văd în ele spiritul şi temperamentul tatălui său şi tremur cînd mă gîndesc la consecinţe. Prea adesea potolesc bucuriile nevinovate pe care ar trebui să le împărtăşesc. Tatăl lui, dimpotrivă, n-are nici un fel de povară sau tristeţe care să-i apese mintea, nu e răscolit de nici un fel de temeri sau scrupule în privinţa bunăstării viitoare a fiului său. Şi în special seara, cînd băiatul îl vede cel mai des şi un timp mai îndelungat, tatăl e întotdeauna deosebit de jovial şi cu inima deschisă. E gata să rîdă şi să glumească cu oricine — în afară de mine — iar eu sînt deosebit de tăcută şi de tristă. De aceea, bineînţeles, copilul e nebun după tăticul lui aparent vesel, amuzant

şi dispus să-i facă chefurile, şi e oricînd bucuros să schimbe tovărăşia mea cu a lui. Asta mă tulbură profund: nu atîta de dragul afecţiunii fiului meu (deşi o preţuiesc extrem de mult şi deşi simt că am dreptul la ea şi ştiu că am făcut foarte mult pentru a o cîştiga), cît pentru acea influenţă asupra lui pe care — în propriul lui folos — m-aş strădui s-o capăt şi s-o păstrez şi de care taică-său se bucură să mi-o răpească, doar din duşmănie şi spirit de răzbunare, dintr-un egoism fără noimă. Nu se slujeşte de ea decît pentru a mă chinui pe mine şi a-l distruge pe copil. Singura mea consolare este că petrece relativ puţin timp acasă, şi în lunile cît stă la Londra sau în altă parte am şanse de a recupera terenul pierdut şi de a răsturna, prin bunătate, răul pe care l-a produs prin purtarea lui intenţionat ticăloasă. Dar pe de altă parte, e o suferinţă cumplită să-l vezi — la întoarcerea lui — străduindu-se din răsputeri să-mi submineze truda şi să-l transforme pe micuţul meu nevinovat, afectuos şi cuminte, într-un băiat egoist, neascultător şi îndrăcit. În felul acesta pregăteşte terenul pentru acele vicii pe care le-a cultivat cu atîta succes în propria sa fire pervertită.

Din fericire toamna trecută n-au fost invitaţi la Grassdale nici unul din „prietenii” lui Arthur; în schimb, s-a deplasat el să-i viziteze pe unii dintre ei. Aş da nu ştiu ce să facă întotdeauna la fel, şi tare aş dori ca prietenii lui să fie destul de numeroşi şi de iubitori ca să-l păstrez lîngă ei în tot cursul anului. Domnul Hargrave — spre necazul meu — n-a plecat cu el; dar cred că am terminat cu acest gentlemen.

Timp de şapte sau opt luni s-a purtat atît de remarcabil şi a fost atît de diplomat încît am uitat aproape complet să mai fiu prudentă, de fapt chiar începusem să-l consider prieten şi să-l tratez ca atare, cu anumite restricţii (care de altfel nu mi se păreau absolut necesare); cînd profitînd de amabilitatea mea

naivă s-a gîndit că ar putea îndrăzni să depăşească limitele moderaţiei şi decenţei pe care şi le impusese atîta vreme. Asta s-a întîmplat într-o seară de la sfîrşitul lunii mai. Mă plimbam prin parc, iar el trecînd călare pe acolo şi dînd cu ochii de mine, şi-a luat inima în dinţi, s-a apropiat şi, descălecînd, şi-a lăsat armăsarul la poartă. Asta era prima dată cînd îndrăznea să intre în curte, de cînd rămăsesem singură — fără a fi însoţit de mama sau sora lui sau fără a avea măcar scuza că-mi aduce un mesaj din partea lor. Dar a izbutit să adopte o manieră atît de calmă şi de degajată, să manifeste o prietenie atît de respectuoasă şi de bine stăpînită încît, deşi m-am arătat puţin surprinsă, n-am fost nici alarmată, nici ofensată de libertatea neobişnuită pe care şi-a luat-o. S-a plimbat împreună cu mine pe sub frasini şi pe malul apei şi mi-a vorbit cu multă însufleţire, bun-gust şi inteligenţă despre tot felul de lucruri, înainte de a începe eu să mă gîndesc cum să scap de el. Apoi, după o pauză, în cursul căreia am rămas amîndoi cu privirile aţintite la apa liniştită şi albastră a lacului (eu învîrtind în minte diverse soluţii pentru a-l îndepărta în mod politicos, iar el — fără îndoială — meditînd asupra altor lucruri la fel de străine de priveliştile şi de sunetele încîntătoare pe care le percepeau simţurile lui) a început deodată, pe un ton deosebit, scăzut, potolit şi dulce, dar foarte clar, să-mi declare, în termenii cei mai puţini echivoci, dragostea lui statornică şi pasionată. Numai că eu i-am retezat vorbele şi l-am respins cu atîta fermitate şi hotărîre şi cu un asemenea amestec de indignare dispreţuitoare, de compătimire şi milă, încît s-a retras uluit, umilit şi descumpănit. Cîteva zile mai tîrziu am aflat că a plecat la Londra. S-a întors însă după vreo două luni — şi nu s-a ţinut întotdeauna departe de mine, numai că s-a comportat într-un mod atît de deosebit încît agera lui soră n-a putut să nu observe schimbarea.

— Ce i-ai făcut lui Walter, doamnă Huntingdon? m-a întrebat ea într-o dimineaţă cînd mă aflam în vizită la Grove şi el tocmai părăsise odaia după ce schimbase cu mine cîteva cuvinte de politeţe glacială. În ultima vreme, doamnă Huntingdon, văd că e extrem de ceremonios, aşa că nu pot înţelege ce i s-a întîmplat, decît doar dacă nu cumva l-ai ofensat de moarte. Spune-mi despre ce e vorba ca să pot să slujesc de mediator şi să vă împac.

— N-am făcut nimic anume pentru a-l ofensa, i-am răspuns eu. Dacă e ofensat, cel mai bine ar fi să spună singur care e pricina.

— Am să-l întreb — strigă micuţa zăpăcită, ţîşnind de la locul ei şi scoţîndu-şi capul pe fereastră. E chiar aici, în grădină. Walteeer!

— Nu, nu, Esther! Dacă o faci, mă superi foarte tare. Şi am să te părăsesc imediat şi n-am să mai revin luni de zile, dacă nu chiar ani de-a rîndul.

— M-ai strigat, Esther? întrebă fratele ei de afară, apropiindu-se de fereastră.

— Da. Am vrut să te rog...

— La revedere, Esther, i-am zis eu luîndu-i mîna şi strîngîndu-i-o cu asprime.

— Am vrut să te rog — a continuat ea — să-mi aduci un trandafir pentru doamna Huntingdon.

Walter se îndepărtă.

— Doamnă Huntingdon! exclamă Esther după aceea întorcîndu-se către mine şi ţinîndu-mi strîns mîna — sînt pur şi simplu uimită de dumneata: eşti la fel de supărată, de distantă şi de rece ca şi el. Iar eu sînt hotărîtă ca pînă ce pleci să vă fac să fiţi la fel de buni prieteni ca odinioară.

— Esther, cum poţi să fii aşa nepoliticoasă! strigă doamna Hargrave care şedea în fotoliu împletind cu un aer grav. Vai de mine, dar n-ai să înveţi niciodată să te porţi ca o lady!

— Bine, mămico, dar chiar tu ai spus...

Însă domnişoara fu readusă la tăcere de maică-sa, care ridică un deget şi scutură sever din cap.

— Ce zici ce dificilă e? îmi şopti ea.

Dar pînă să pot să adaug şi eu mustrările mele, domnul Hargrave reapăru la fereastră ţinînd în mînă un splendid trandafir bătut.

— Poftim, Esther, ţi-am adus trandafirul, zise el întinzîndu-i-l.

— Dă-i-l chiar tu, prostule! strigă ea trăgîndu-se repede îndărăt dintre noi.

— Doamna Huntingdon preferă să-l primească din mîinile tale, replică el pe un ton foarte grav, dar coborînd vocea ca să nu-l audă maică-sa. Soră-sa luă trandafirul şi mi-l dădu.

— Doamnă Huntingdon, fratele meu vă oferă acest trandafir împreună cu respectele lui şi speră ca în curînd să ajungă să se înţeleagă mai bine cu dumneavoastră. E bine aşa, Walter? adăugă obrăznicuţa apropiindu-se de el şi cuprinzîndu-i cu braţele capul aplecat peste pervazul ferestrei. Sau ar fi trebuit oare să-i spun că-ţi pare rău că ai fost aşa de ţîfnos? Sau că speri că-ţi va ierta greşeala?

— Prostuţă mică ce eşti! Habar n-ai despre ce vorbeşti, răspunse el foarte serios.

— Chiar că aşa e: nu ştiu nimic!

— Haide, Esther, — se amestecă doamna Hargrave care, măcar că nici ea nu era deloc lămurită în privinţa înstrăinării produsă între noi, îşi dădea cel puţin seama că purtarea fiicei sale era cu toul necorespunzătoare — insist să părăseşti încăperea!

— Vai, vă rog, nu, doamnă Hargrave, pentru că am să plec eu, i-am zis, şi imediat mi-am luat rămas bun.

Cam la o săptămînă după aceea, domnul Hargrave şi-a adus sora în vizită la mine. La început şi-a păstrat obişnuitul său aer rece, distant, pe jumătate majestuos, pe jumătate melancolic şi în general jignit.

Dar de data asta Esther n-a făcut nici un comentariu în această privinţă. Era evident că fusese dresată să se comporte mai frumos. A stat de vorbă cu mine, a rîs şi s-a zbenguit cu micuţul Arthur, tovarăşul ei de joacă îndrăgit şi iubitor. Dar, oarecum spre neplăcerea mea, Arthur a tras-o afară din odaie pentru a alerga prin hol şi apoi în grădină. M-am ridicat ca să înteţesc focul. Domnul Hargrave m-a întrebat dacă mi-e frig şi a închis uşa — o amabilitate cu totul nelalocul ei pentru că intenţia mea fusese să mă duc în urma zgomotoşilor tovarăşi de joacă. Apoi şi-a permis să se apropie şi el de cămin şi m-a întrebat dacă ştiu cumva că domnul Huntingdon se află acum la conacul lordului Lowborough şi că probabil va mai rămîne o vreme acolo.

— Nu ştiam, dar n-are nici o importanţă, i-am răspuns cu nepăsare.

Şi dacă obrajii mei străluceau ca focul, asta se datora mai degrabă întrebării care mi se pusese decît informaţiei pe care o transmitea.

— Şi n-aveţi nimic împotrivă? m-a întrebat el.

— Nimic, dacă lordului Lowborough îi face plăcere societatea lui.

— Va să zică nu mai aveţi nici un pic de dragoste pentru el?

— Nu.

— Ştiam asta — ştiam că aveţi un spirit prea nobil şi o fire prea pură ca să mai puteţi păstra pentru o persoană atît de falsă şi de coruptă alte sentimente decît cele de indignare şi silă dispreţuitoare.

— Dar nu e prietenul dumitale? l-am întrebat întorcîndu-mi privirile de la foc către faţa lui, poate cu o uşoară undă a acelor sentimente pe care le atribuia altuia.

— A fost — mi-a răspuns el cu aceeaşi gravitate calmă dinainte — dar, vă rog, să nu mă nedreptăţiţi presupunînd că aş fi în stare să continui să ofer

prietenia şi stima mea unui om care a putut, într-un mod atît de infam şi de nelegiuit să părăsească şi să rănească o fiinţă extraordinar de... Mă rog, n-am să mai spun nimic în această privinţă. Dar, rogu-vă, nu vă gîndiţi niciodată la răzbunare?

— Răzbunare? Nu! La ce-ar servi? Pe el nu l-ar face mai bun şi nici pe mine mai fericită.

— Nu ştiu cum să vă vorbesc, doamnă Huntingdon a reluat ea zîmbind. Nu sînteţi decît pe jumătate femeie — natura dumneavoastră trebuie să fie pe jumătate omenească şi pe jumătate angelică. O asemenea bunătate îmi impune respect, dar mă şi sperie; nici nu ştiu cum s-o interpretez.

— Atunci, domnule, mă tem că trbeuie să fii mult mai rău decît eşti, dacă eu — o muritoare de rînd — îţi sînt, după propria dumitale mărturie, în atît de mare măsură superioară. Şi întrucît între noi există atît de puţină simpatie şi înţelegere, cred că fiecare din noi ar face mai bine să-şi caute un tovarăş mai potrivit.

Şi ducîndu-mă imediat la fereastră am început să mă uit după băieţel şi după vesela lui prietenă.

— Nu, susţin cu convingere că eu sînt muritorul de rînd, mi-a replicat domnul Hargrave. Nu vreau să cred că aş fi mai rău decît semenii mei. Însă — iarăşi susţin cu tărie — dumneavoastră, doamnă, trebuie să credeţi că nu e nimeni ca dumneavoastră. Apoi schimbînd tonul m-a întrebat cu gravitate: — Dar sînteţi fericită?

— La fel de fericită ca şi alţii.

— Chiar atît de fericită cît aţi dori să fiţi?

— Nimeni nu are parte de aşa ceva pe lumea asta.

— Un lucru ştiu, însă — mi-a zis el cu un oftat profund şi trist: Sînteţi infinit mai fericită decît mine.

— Atunci îmi pare tare rău pentru dumneata, i-am răspuns fără voia mea.

— Serios? Nu se poate, pentru că dacă ar fi aşa, atunci v-aţi bucura să-mi aduceţi o alinare.

— Şi chiar astfel aş proceda dacă aş putea s-o fac fără să-mi dăunez mie sau altcuiva.

— Şi dumneavoastră puteţi crede că aş avea cît de cît dorinţa să vă fac vreun rău? Nu, dimpotrivă, tînjesc mai mult după fericirea dumneavoastră decît după a mea. Sînteţi tare nenorocită în momentul de faţă, doamnă Huntingdon, a continuat el scrutîndu-mi, cu îndrăzneală, chipul. Nu vă plîngeţi, deloc, dar eu văd — şi simt — şi ştiu că sînteţi nenorocită — şi că aşa veţi rămîne cîtă vreme menţineţi zidurile acelea de gheaţă în jurul inimii dumneavoastră încă atît de caldă. Şi eu sînt nenorocit. Dacă aţi avea măcar bunăvoinţa de a-mi zîmbi, m-aţi face fericit. Aveţi încredere în mine şi veţi fi şi dumneavoastră fericită pentru că vă pot aduce fericirea — şi o voi face chiar şi împotriva voinţei dumneavoastră! a mormăit el printre dinţi.

— Dar am, să fiu, domnule Hargrave, iar dumneata ai o mamă, i-am zis eu retrăgîndu-mă de la fereastră pentru că mă urmărise pînă acolo.

— Dar nu e nevoie ca ei să ştie, a început el.

Însă înainte ca vreunul dintre noi să mai poată spune ceva, au reintrat în odaie Esther şi Arthur. Fata s-a uitat la chipul împurpurat şi emoţionat al fratelui ei, şi apoi la chipul meu care bănuiesc că era şi el destul de împurpurat şi emoţionat, deşi din motive cu totul diferite. Probabil ea socotea că ne-am certat îngrozitor şi era evident nedumerită şi tulburată de această împrejurare. Dar fie din politeţe, fie din teamă să nu-şi supere fratele, n-a făcut nici o aluzie la asta. S-a aşezat pe canapea şi potrivindu-şi zulufii aurii revărsaţi din belşug pe umeri, a început imediat să vorbească despre grădină şi despre micuţul ei tovarăş de joacă şi a continuat să sporovăiască după obiceiul ei pînă cînd frate-su i-a spus că s-a făcut ora de plecare.

Luîndu-şi rămas bun, Walter mi-a zis:

— Dacă am vorbit cu prea multă căldură, vă rog să mă iertaţi, pentru că altfel n-am să mi-o scuz eu niciodată.

Esther a zîmbit şi mi-a aruncat o privire. Eu n-am făcut decît să mă înclin, şi pe faţa ei s-a putut citi deziluzia. I s-a părut o răsplată prea slabă pentru concesia mărinimoasă făcută de Walter, şi eu, ca prietenă, am dezamăgit-o. Biata copilă, ce puţin cunoaşte lumea în care trăieşte!

Domnul Hargrave n-a mai avut prilejul de a mă întîlni între patru ochi timp de cîteva săptămîni. Dar cînd m-a văzut, maniera lui arăta mai puţină mîndrie şi multă melancolie înduioşătoare. Vai, ce tare m-a necăjit! În cele din urmă m-am văzut obligată să încetez aproape cu desăvîrşire vizitele mele la conacul Grove, chiar cu riscul de a o ofensa profund pe doamna Hargrave şi de a o supăra foarte tare pe biata Esther care îmi preţuieşte cu adevărat societatea, întrucît alta mai bună nu are, şi care n-ar trebui, de fapt, să sufere pentru vina fratelui ei. Dar acest duşman neobosit nu era învins: părea să stea veşnic la pîndă. Adeseori îl vedeam călărind alene pe lîngă proprietatea mea şi privind iscoditor în jurul lui. Sau dacă nu-l vedeam eu, îl vedea Rachel. Femeia aceea cu ochii ageri a ghicit repede cum stau lucrurile între noi şi pîndind mişcările lui Walter, din punctul ei înalt de observaţie aflat în camera copilului, îmi strecura o vorbă dacă mă vedea pregătindu-mă de plimbare cînd avea vreun motiv să creadă că el se află prin preajmă sau să i se pară că mă va întîlni sau ajunge din urmă pe drumul pe care voiam să-l parcurg. Atunci îmi amînam plimbarea sau mă limitam în ziua respectivă la parc şi la grădină ori, dacă drumul propus era important — cum ar fi fost o vizită la cineva bolnav sau necăjit — o luam pe Rachel cu mine şi atunci nu mai eram deranjată de insistenţele lui.

Dar, într-o zi blîndă şi însorită de la începutul lui noiembrie tocmai mă aventurasem de una singură ca să vizitez şcoala din sat şi pe vreo cîţiva dintre ţăranii sărmani; la întoarcere, am început să mă alarmez auzind tropotul unor copite apropiindu-se din urmă într-un trap rapid. Nu era prin preajmă nici un pîrleaz sau vreun gol între garduri prin care să fi putut fugi pe cîmp, aşa că am mers liniştită, mai departe, spunîndu-mi în sinea mea: „La urma urmei s-ar putea să nu fie el. Şi chiar de e şi mă supără cu ceva, sînt hotărîtă să fie pentru ultima oară, dacă există vreo putere a cuvintelor şi privirilor împotriva neobrăzării şi a unui sentimentalism atît de dulceag şi de inepuizabil ca al lui”.

Calul m-a ajuns curînd din urmă şi călăreţul a strîns frîul ca să rămînă în dreptul meu. Era domnul Hargrave. M-a salutat cu un zîmbet destinat să fie blînd şi melancolic, dar satisfacţia lui triumfătoare că, în sfîrşit, m-a prins, strălucea atît de puternic dinlăuntrul lui, încît spectacolul n-a fost deloc izbutit. După ce i-am răspuns foarte scurt la salut şi după ce m-am interesat de doamnele de la conacul Grove, am întors capul şi am mers mai departe. Numai că el m-a urmat şi şi-a ţinut calul pe lîngă mine. Era evident că avea intenţia să mă însoţească tot drumul.

„Mă rog! La urma urmei nu-mi pasă cine ştie ce. Dacă ai chef să-ţi mai dau o dată peste nas, n-ai decît — mi-am zis în sinea mea. Ei, haide domnule, să vedem ce mai urmează?”

Această întrebare, deşi nerostită, nu a rămas multă vreme fără răspuns. După cîteva observaţii făcute în treacăt în privinţa unor subiecte indiferente, a început pe un ton solemn următorul apel la sentimentele mele umane:

— Doamnă Huntingdon, în aprilie se vor împlini patru ani de cînd v-am văzut prima dată — probabil că dumneavoastră aţi şi uitat împrejurarea respectivă,

dar eu nu pot să n-o ţin minte. V-am admirat atunci din adîncul inimii, dar n-am îndrăznit să vă iubesc. În toamna următoare am cunoscut, în atît de mare măsură, perfecţiunile dumneavoastră încît mi-a fost imposibil să nu mă îndrăgostesc, deşi n-am îndrăznit să mă manifest pe faţă. De mai bine de trei ani trec printr-un adevărat martiriu. De pe urma chinului, a emoţiilor înăbuşite, a dorinţelor arzătoare, dar zadarnice, a durerii tăcute, a speranţelor zdrobite şi a afecţiunii călcate în picioare am suferit mai mult decît vă pot spune sau decît vă puteţi închipui — şi dumneavoastră aţi fost cauza lor — şi încă nu întrutotul nevinovată. Îmi irosesc tinereţea; perspectivele mele se întunecă; viaţa mea e un pustiu fără speranţă; nu cunosc odihna nici ziua nici noaptea; am ajuns să fiu o povară pentru mine şi pentru alţii şi dumneavoastră m-aţi putea salva printr-un simplu cuvînt — printr-o singură privire, dar nu vreţi s-o faceţi — aşa e?

— În primul rînd că nu te cred, i-am răspuns. În al doilea rînd, dacă vrei să fii atît de necugetat, eu nu te pot împiedica.

— Dacă pretindeţi — mi-a răspuns el cu seriozitate — că socotiţi nechibzuinţă cele mai bune, mai puternice şi mai divine impulsuri ale naturii noastre — nu vă pot crede. Ştiu că nu sînteţi o fiinţă chiar atît de împietrită şi de glacială cum vreţi să vă arătaţi — odinioară aţi avut o inimă şi i-aţi oferit-o soţului dumneavoastră. Cînd aţi constatat că e întrutotul nevrednic de ea, aţi luat-o înapoi. Nu cumva vreţi să susţineţi că l-aţi iubit pe destrăbălatul acela pus pe desfătări şi cu mintea lipsită de nobleţe, că l-aţi iubit atît de profund şi cu atîta devotament încît nu mai puteţi iubi niciodată pe altcineva? Ştiu că există în firea dumneavoastră sentimente care nu au fost încă niciodată scoase la lumină. Şi mai ştiu că în starea dumneavoastră actuală — neglijată, singură şi părăsită

— sînteţi, şi e normal să fiţi, nenorocită. Dar stă în puterea dumneavoastră să înălţaţi două fiinţe omeneşti, din mlaştina suferinţei, pe culmile indescriptibilei beatitudini pe care n-o poate da decît dragostea generoasă, nobilă şi altruistă (pentru că dacă aţi vrea m-aţi putea iubi). N-aveţi decît să-mi spuneţi că mă dispreţuiţi şi mă detestaţi, dar — întrucît mi-aţi dat exemplul dumneavoastră cînd e vorba de a spune lucrurile pe şleau — vă voi răspunde că nu vă cred! Numai că nu vreţi s-o faceţi! Preferaţi ca şi dumneavoastră şi eu să fim nefericiţi.

— Mă iubeşti cu adevărat? l-am întrebat pe un ton foarte serios, oprindu-mă locului şi privindu-l calm drept în faţă.

— Mai încape vorbă? a strigat el.

— Mă iubeşti sincer? l-am întrebat din nou.

S-a luminat la faţă: a crezut că se află doar la un pas de victorie. A început o expunere pătimaşă privitoare la seriozitatea şi căldura afecţiunii lui, numai că eu i-am retezat-o cu o altă întrebare:

— Dar nu cumva e o dragoste egoistă? Afecţiunea dumitale e suficient de dezinteresată ca să fii în stare să-ţi jertfeşti propriile plăceri pentru ale mele?

— Mi-aş da şi viaţa ca să vă fiu de folos.

— N-am nevoie de viaţa dumitale — dar ai suficienta înţelegere şi compătimire adevărată pentru necazurile mele încît să te pot convinge să faci un efort pentru a mi le alina chiar cu riscul unei mici neplăceri pentru dumneata?

— Puneţi-mă la încercare şi veţi vedea!

— Dacă aşa stau lucrurile — atunci să nu mai abordezi niciodată acest subiect. Căci abordîndu-l, vei spori cumplit povara acestor suferinţe pe care cu atîta bunătate le-ai deplîns.

Şi-a muşcat buza şi o vreme a rămas tăcut, cu privirile în pămînt.

— Atunci trebuie să vă părăsesc, a zis el în cele din urmă, privindu-mă insistent. Trebuie să vă părăsesc. Nu mai pot sa trăiesc aici şi să păstreze mereu tăcere în privinţa subiectului care-mi absoarbe toate gîndurile şi dorinţele.

— Pe vremuri, după cîte ştiu, veneai foarte rar acasă. N-o să-ţi facă deloc rău să mai lipseşti o vreme — dacă e cu adevărat necesar.

— Dacă e cu adevărat posibil, a mormăit el. Şi chiar puteţi să fiţi atît de rece trimiţîndu-mă de aici? Doriţi cu adevărat acest lucru?

— Fără doar şi poate. Dacă nu mă poţi vedea fără să mă chinui aşa cum ai făcut-o în ultima vreme, atunci aş prefera să-ţi spun adio şi să nu te mai văd niciodată.

Nu mi-a răspuns dar, aplecîndu-se puţin în şa, mi-a întins mîna. Am ridicat ochii către chipul lui şi am citit pe el atîta suferinţă autentică încît indiferent dacă era vorba de o dezamăgire amarnică, de mîndrie rănită, de dragoste mîhnită sau, poate în mai mare măsură de o mînie înflăcărată — n-am putut să nu-i strîng mîna cu sinceritatea cu care mi-aş fi luat rămas bun de la un prieten. El mi-a strîns-o tare de tot şi imediat a dat pinteni calului şi s-a îndepărtat în galop. Curînd după aceea am aflat că a plecat la Paris, unde se află şi acum; şi cu cît va sta mai mult acolo cu atît va fi mai bine pentru mine.

CAPITOLUL XXXVIII

25 DECEMBRIE 1826. A CINCEA ANIVERSARE a nunţii mele şi, sper ultima pe care o mai petrec sub acest acoperămînt. Hotărîrea mea e luată, planul meu e alcătuit şi parţial l-am şi pus în aplicare. Conştiinţa nu mă mustră, dar pe măsură ce intenţiile mele se

maturizează, vreau să mai înşel timpul în aceste seri lungi de iarnă expunîndu-mi pledoaria pentru propria mea satisfacţie — o ocupaţie destul de sumbră, dar avînd aerul că ar fi utilă. Şi întrucît e îndeplinită e o îndatorire, îmi va veni mai bine la socoteală decît una plăcută.

În septembrie, liniştitul conac Grassdale a fost din nou înviorat şi înveselit de un grup de doamne şi domni (ca să zicem aşa), de fapt aceiaşi indivizi ce fuseseră invitaţi şi cu doi ani înainte, la care se mai adăugau încă vreo doi-trei musafiri, printre care doamna Hargrave şi fiica ei mai mică. Domnii, şi cu lady Lowborough, au fost invitaţi pentru plăcerea stăpînului casei, celelalte doamne, bănuiesc, pentru a salva aparenţele şi pentru a mă ţine pe mine în frîu, făcîndu-mă să mă port cu reţinere şi politeţe. Dar doamnele n-au rămas decît trei săptămîni, iar bărbaţii — cu două excepţii — peste două luni, căci gazda lor ospitalieră nu voia deloc să se despartă de ei şi să rămînă singur cu intelectul lui strălucit, cu conştiinţa lui nepătată şi cu soţia lui iubită şi iubitoare.

În ziua sosirii ladyei Lowborough am urmat-o pînă în camera ei şi i-am spus de la obraz că dacă voi avea motiv să bănuiesc că mai continuă legătura ei vinovată cu domnul Huntingdon, voi socoti că este de datoria mea să-i informez soţul despre această împrejurare — sau cel puţin să-i stîrnesc bănuielile — indiferent cît de penibil ar fi acest lucru şi oricît de îngrozitoare ar fi consecinţele. La început a tresărit surprinsă de această declaraţie atît de neaşteptată şi rostită pe un ton atît de hotărît, deşi calm. Dar revenindu-şi într-o clipă mi-a răspuns cu răceală că dacă voi vedea vreun lucru cît de cît condamnabil sau suspect în comportarea ei, îmi dă mînă liberă să-i spun totul lordului. Dorind să mă arăt mulţumită de această asigurare, am părăsit-o. Într-adevăr, de atunci n-am văzut nimic condamnabil sau suspect în purtarea ei faţă de stăpînul casei. Pe de

altă parte, trebuia să am grijă de ceilalţi oaspeţi aşa că nu i-am supravegheat îndeaproape — deoarece, ca să mărturisesc adevărul, mă temeam, să nu văd ceva deosebit între ei.

Dar temerilor mele li s-a pus capăt într-un mod la care nu mă aşteptam. Într-o seară, cam la vreo două săptămîni după sosirea musafirilor, mă retrăseesem în bibliotecă. Mă cuibărisem în nişa de la fereastră şi priveam spre apus unde colinele, din ce în ce mai întunecate, se conturau în lumina gălbuie a înserării, care se amesteca şi se estompa către partea de sus a cerului — mai senină, de un albastru palid. Deodată am auzit pe cineva apropiindu-se cu paşi grăbiţi; era lordul Lowborough — încăperea aceasta fiind refugiul său favorit. A trîntit uşa cu o violenţă neobişnuită şi şi-a aruncat pălăria de pe cap fără să-i pese unde va cădea. Oare ce i s-o fi întîmplat? Era palid ca o fantomă; privea ţintă în podea; strîngea din dinţi, iar pe fruntea lui strălucea roua chinurilor cumplite. Era limpede că în sfîrşit ajunsese să-şi cunoască nenorocirea!

Nedîndu-şi seama că mă aflu acolo a început să se plimbe în sus şi în jos prin cameră într-o stare de agitaţie cumplită, frîngîndu-şi mîinile şi suspinînd. M-am mişcat puţin ca să-i atrag atenţia că nu e singur. Dar el era prea preocupat ca să mă bage în seamă. Poate că în momentul în care se afla cu spatele la mine aş fi putut să traversez încăperea şi să mă strecor neobservată afară. M-am ridicat pentru a încerca acest lucru, dar tocmai atunci m-a observat. A tresărit şi o clipă a încremenit. Apoi şi-a şters fruntea scăldată în sudoare şi a înaintat către mine cu un fel de stăpînire nefirească. Cu glas profund, aproape cavernos mi-a spus:

— Doamnă Huntingdon, mîine va trebui să vă părăsesc.

— Mîine? am repetat. Nu te întreb pricina...

— Atunci înseamnă că o cunoaşteţi — şi totuşi puteţi fi atît de calmă! a reluat el holbîndu-se la mine cu adîncă mirare dar, după cît mi s-a părut, nu şi fără un fel de resentiment crîncen.

— Sînt de atîta vreme la curent cu... (m-am oprit la timp şi apoi am continuat) cu firea şi comportarea soţului cu, încît nimic nu mă mai şochează.

— De cîtă vreme sînteţi la curent cu acest lucru? m-a întrebat el lăsîndu-şi pumnul să cadă pe masa de alături şi privindu-mă intens drept în ochi.

M-am simţit ca un criminal.

— Nu de prea multă vreme, i-am răspuns.

— Va să zică aţi ştiut! a strigat el cu aprigă vehemenţă — şi totuşi mie nu mi-aţi spus! l-aţi ajutat să mă înşele!

— Milord, nu i-am ajutat să te înşele.

— Atunci de ce nu mi-aţi spus?

— Pentru că ştiam c-o să-ţi pricinuiască o mare durere. Speram că ea se va întoarce la îndatoririle ei şi atunci nu mai era nevoie să-ţi torturez inima cu asemenea...

— Vai, Doamne! De cîtă vreme se petrec aceste lucruri? De cînd durează, doamnă Huntingdon?... Vă rog să-mi spuneţi... Trebuie neapărat să ştiu! exclamă el cu o nerăbdare intensă şi înspăimîntătoare.

— De vreo doi ani, cred.

— Dumnezeule mare! Şi în tot timpul ăsta m-a păcălit!

Îmi întoarse spatele înăbuşindu-şi un geamăt chinuit şi începu să măsoare iarăşi camera, în lung şi-n lat. Mă durea cumplit inima pentru el şi voiam să încerc să-l consolez, dar nu ştiam deloc cum s-o fac.

— E o femeie ticăloasă, i-am spus. Te-a păcălit şi te-a înşelat într-un mod josnic. Nu merită regretele dumitale, după cum n-a meritat nici afecţiunea dumitale. Nu-i mai îngădui să-ţi mai facă rău. Ţine-te departe de ea, fă abstracţie de ea şi rămîi singur.

— Şi dumneavoastră, doamnă — mi-a spus el sever, oprîndu-se locului şi înfruntîndu-mă cu priviri aspre — şi dumneavoastră mi-aţi făcut rău tăinuindu-mi josnic acest lucru.

Sentimentele mele s-au schimbat brusc. Ceva s-a revoltat în sinea mea şi m-a îndemnat să resping aceasta reacţie faţă de înţelegerea şi compătimirea mea pornite din inimă, şi să mă apăr printr-o severitate corespunzătoare. Din fericire însă nu am cedat acestui îndemn. I-am văzut tortura sufletească în momentul în care, pocnindu-se peste frunte, s-a întors brusc spre fereastră şi ridicînd ochii către cerul palid a murmurat pătimaş:

— O, Doamne, ce bine ar fi să pot muri?

Am simţit că ar fi într-adevăr un lucru josnic dacă aş mai turna măcar o picătură de amărăciune în acest pahar care era gata să se reverse. Şi totuşi mă tem că a fost mai mult răceală decît blîndeţe în tonul liniştit al răspunsului meu!

— Aş putea să aduc multe scuze în favoarea mea, scuze pe care unii le-ar accepta drept justificate, dar nu voi încerca să le enumăr...

— Le cunosc, s-a pripit el să spună. Veţi zice că nu era treaba dumneavoastră... Că ar fi trebuit să-mi port singur de grijă... că propria mea orbire m-a aruncat în acest abis infernal, aşa că nu am nici un drept să ţin de rău pe altcineva pentru că m-a crezut capabil de mai multă înţelepciune de cîtă aveam de fapt...

— Recunosc că am greşit, am continuat eu fără să ţin seamă de această violentă întrerupere. Dar indiferent dacă pricina greşelii mele a constituit-o lipsa de curaj sau o amabilitate prost înţeleasă, socot că dumneata mă învinovăţeşti cu prea multă severitate. Acum două săptămîni, chiar în momentul în care a sosit, i-am spus doamnei Lowborough că, negreşit, voi socoti de datoria mea să te informez, dacă va mai

continua să te înşele. Mi-a dat mînă liberă s-o fac dacă voi vedea ceva condamnabil sau suspect în purtarea ei — dar n-am văzut nimic. Drept care am fost convinsă că şi-a schimbat atitudinea.

Lordul Lowborough continua să se uite pe fereastră în timp ce-i vorbeam şi nu mi-a răspuns, dar — simţind ca un junghi amintirile pe care le-au stîrnit cuvintele mele — a bătut din picior, a scîşnit din dinţi şi a încruntat din sprîncene ca cineva care suferă o intensă durere fizică.

— A fost o greşeală, a fost o greşeală! mormăi el într-un tîrziu. Nu există nici o scuză pentru asta — nici un fel de compensaţie — fiindcă nimic nu poate răscumpăra anii aceia de credulitate blestemată — nimic nu le poate şterge amintirea! Nimic, nimic! repetă el într-o şoaptă a cărei amărăciune disperată făcea imposibil orire resentiment împotriva lui.

— Cînd am judecat singură toate lucrurile, am găsit că am fost într-adevăr vinovată. Dar acum nu pot decît să regret că n-am văzut lucrurile în această lumină şi mai înainte şi că — după cum spui dumneata — nimic nu mai poate readuce trecutul.

Ceva din glasul meu sau din însufleţirea acestui răspuns păru să-i schimbe atitudinea. Întorcîndu-se spre mine şi cercetîndu-mi, cu atenţie, chipul în lumina slab: din bibliotecă îmi zise pe un ton mai blînd decît pînă atunci:

— Bănuiesc că şi dumneavoastră aţi suferit.

— Am suferit mult, la început.

— Cînd s-a întîmplat asta?

— Acum doi ani. Şi peste încă doi ani şi dumneata vei fi la fel de calm cum sînt şi eu acum — şi mult, mult mai fericit, sper, întrucît dumneata eşti bărbat şi eşti liber să faci ce-ţi place.

O clipă faţa lui fu străbătută de o umbră de zîmbet, deşi era un zîmbet tare amar.

— N-aţi fost prea fericită în ultima vreme? mă întrebă el cu un fel de efort de a-şi recăpăta stăpînirea de sine şi cu hotărîrea de a renunţa să-şi mai discute propria nenorocire.

— Fericită? i-am îngînat eu vorbele, aproape iritată de o asemenea întrebare. Cum aş fi putut să fiu fericită, cu un asemenea soţ?

— Am observat o schimbare în înfăţişarea dumneavoastră, faţă de primii ani ai căsătoriei — a continuat el. I-am mărturisit această constatare şi lui... ticălosul aceluia (a mormăit el printre dinţi), dar mi-a zis că propria dumneavoastră fire e cea care vă subminează frumuseţea; că vă îmbătrîneşte şi vă urîţeşte înainte de vreme şi că acum căminul lui a ajuns să fie la fel de trist şi de antipatic ca o chilie de mînăstire. Zîmbiţi, doamnă Huntingdon? Nimic nu vă mişcă? Ce n-aş da să am şi eu o fire la fel de calmă ca a dumneavoastră!

— Firea mea n-a fost calmă iniţial. Am învăţat să par astfel datorită unor lecţii aspre şi datorită unor eforturi repetate.

În acest moment intră ca o furtună în bibliotecă domnul Hattersley.

— Hei, Lowborough! începu el — dar se întrerupse. A! Vă rog să mă iertaţi, exclamă el dînd cu ochii de mine, nu ştiam că e şi doamna aici. Nu te pierde cu firea, băiete, continuă el dîndu-i lordului Lowborough un pumn în spate care-l făcu pe acesta să se tragă înapoi cu un aer de dezgust şi supărare, greu de descris. Ia vino, că vreau să-ţi vorbesc...

— N-ai decît să-mi vorbeşti aici.

— Dar nu sînt sigur că ceea ce vreau să-ţi spun, ceea ce trebuie să-ţi spun, va fi foarte agreabil şi pentru doamna.

— Atunci nu va fi agreabil nici pentru mine, îi zise lordul dînd să plece din odaie.

— Ba da, strigă Hattersley urmărindu-l pînă în hol. Dacă în pieptul tău mai bate o inimă de bărbat — continuă el coborîndu-şi puţin glasul, dar nu suficient pentru a mă împiedica să aud fiecare cuvînt pe care-l rostea, deşi între noi se afla uşa pe jumătate închisă — socot că trebuia să te răzbuni. Stai, opreşte-te! Lasă-mă să-ţi explic... Am venit să-ţi ofer serviciile mele, pentru că deşi Huntingdon e prietenul meu, e un păcătos fără pereche, şi în această împrejurare eu sînt de partea ta. Ştiu ce-ţi trebuie ca să pui lucrurile la punct: schimbă un glonte cu el, apoi ai să te simţi liniştit. Haide, dă-mi mîna şi nu mai vedea lucrurile chiar aşa în negru. Stabileşte locul şi data şi restul aranjez eu.

Glasul, mai scăzut şi mai ponderat al lordului Lowborough, răspunse:

— Acesta este tocmai remediul pe care şi inima mea — sau diavolul din ea — mi l-a sugerat: să-l întîlnesc pe teren şi să nu plec fără vărsare de sînge.

— Exact! Ei, atunci...

-— Nu! strigă lordul cu glas hotărît şi apăsat. Deşi îl urăsc din inimă şi m-aş bucura de orice nenorocire ce i s-ar întîmplă — am să-l las în plata Domnului. Şi cu toate că-mi urăsc propria viaţă şi pe asta am s-o las tot pe seama Celui ce mi-a dat-o.

— Bine, dar vezi că în cazul ăsta... începu Hattersley să pledeze.

— Refuz să te ascult! exclamă tovarăşul lui. Nu mai vreau să ascult nici un cuvînt!

— Atunci înseamnă că eşti un prost, fără şira spinării, şi mă spăl pe mîini de tine, mormăi cel ce-l ispitea, răsucindu-se pe călcîie şi îndepărtîndu-se.

— Bravo, bravo, lord Lowborough! i-am strigat eu repezindu-mă afară din bibliotecă şi strîngîndu-i mîna care frigea, tocmai cînd el dădea să urce scările. Încep să cred că lumea asta nu te merită!

Neînţelegînd această izbucnire bruscă, se întoarse către mine cu o privire sumbră şi uluită, aproape năucă; dar curînd faţa lui se lumină de o expresie mai blîndă şi, înainte de a-mi putea retrage mîna, el mi-o strînse cu multă căldură şi în ochi îi scînteiară sentimente sincere în timp ce murmură:

— Domnul să ne aibă în pază pe amîndoi!

— Amin! i-am răspuns eu.

Şi astfel ne-am despărţit.

M-am întors în salon unde fără îndoială prezenţa mea era aşteptată de mai toată lumea şi poate chiar dorită de vreo două persoane. În anticameră se afla domnul Hattersley care ironiza laşitatea lordului Lowborough în faţa unui auditoriu select, alcătuit din domnul Huntingdon, care stătea rezemat alene de masă şi jubila încîntat — şi din domnul Grimsby care se învîrtea pe acolo frecîndu-şi mîinile, bucuros şi chicotind cu o satisfacţie drăcească.

În salon am găsit-o pe lady Lowborough, în mod evident pradă unei stări de spirit deloc de invidiat, şi luptîndu-se din greu să-şi ascundă tulburarea afectînd o veselie exagerată şi o vioiciune neobişnuită, cu totul neindicată în împrejurările respective, cu atît mai mult cu cît le dăduse celorlalţi să înţeleagă că soţul ei a primit de acasă veşti neplăcute din care pricină trebuia să plece imediat.

— Sînt necăjită şi supărată — continuă ea — pentru că socot că e de datoria mea să-l însoţesc pe lord şi bineînţeles că-mi pare foarte rău să mă despart atît de brusc şi atît de repede de toate prietenele mele drăgălaşe.

— Şi totuşi, Annabella — zise Esther care şedea lîngă ea — în viaţa mea nu te-am văzut mai bine dispusă.

— Tocmai, draga mea. Vreau să profit cît mai mult de societatea voastră fiindcă se pare că e ultima seară cînd mă voi mai putea bucura de ea pînă

Dumnezeu ştie cînd. Şi doresc ca, la plecare, să vă las tuturor o impresie bună. Se uită de jur împrejur şi constatînd că mătuşa ei o fixează cu privirea scrutîndu-i atent chipul, se ridică brusc şi continuă:

— Aşa că am să vă cînt ceva, nu mătuşico? Ce zici, doamnă Huntingdon? Ce spuneţi, doamnelor şi domnilor? Ei bine, am să fac tot posibilul ca să vă distrez.

Ea şi cu lordul Lowborough ocupau camerele de lîngă dormitorul meu. Nu ştiu cum şi-a petrecut ea noaptea, dar eu am rămas trează mai tot timpul şi am auzit paşii lui greoi măsurînd camera de toaletă, vecină cu dormitorul meu. O dată l-am auzit oprîndu-se şi aruncînd pe fereastră ceva cu o exclamaţie vehementă. Iar dimineaţa, după plecarea lor, pe pajiştea de sub fereastră s-a găsit un briceag cu lama ascuţită. De asemenea, în cămin s-a găsit un brici rupt în două şi înfipt în cenuşa de pe grătar, stricat în parte de fierbinţeala ultimilor tăciuni. Iată cît de puternică fusese ispita de a-şi pune eapăt vieţii lui nenorocite şi iată cît de fermă fusese hotărîrea lui de a se împotrivi acestei ispite.

În timp ce stăteam şi-i ascultam paşii îi plîngeam de milă. Pînă atunci mă gîndisem prea mult la mine şi prea puţin la el: acum îmi uitasem de propriile mele necazuri şi mă gîndeam numai la ale lui — la afecţiunea lui fierbinte irosită într-un mod atît de mizerabil, la credinţa devotată şi atît de sălbatic înşelată, la... Nu, nu voi încerca să enumăr toate nenorocirile lui — dar îi uram pe nevasta lui şi pe soţul meu mai intens ca oricînd şi nu atîta de dragul meu cît pentru lord.

Au plecat dis-de-dimineaţă, înainte de a fi coborît altcineva în afară de mine, şi tocmai cînd ieşeam din cameră lordul Lowborough se ducea să-şi ocupe locul în trăsură, în care doamna lui se şi instalase; iar Arthur (sau mai degrabă domnul Huntingdon), a avut

insolenţa să iasă în halat ca să-şi ia rămas bun de la „prietenul” lui.

— Cum, Lowborough, pleci? Ei bine, îţi spun la revedere!

Şi zîmbind, îi întinse mîna.

Celălalt l-ar fi doborît de bună seamă la pămînt dacă domnul Huntingdon nu s-ar fi retras instinctiv din faţa pumnului său osos care tremura de furie şi era atît de strîns încît încheieturile i se vedeau albe şi strălucitoare prin piele. Privindu-l cu o expresie lividă din pricina furiei şi a urii, lordul Lowborough mormăi, printre dinţii strînşi, un blestem, pe care cu siguranţă nu l-ar fi rostit dacă ar fi fost destul de calm ca să-şi aleagă cuvintele, apoi se îndepărtă.

— Iată o manieră cu totul necreştinească — zise ticălosul. Dar eu n-aş renunţa niciodată la un vechi prieten de dragul unei neveste. Dacă vrei, poţi s-o iei pe a mea, ăsta mi se pare un gest elegant — ce altceva mai frumos aş putea face ca să te despăgubesc?

Dar Lowborough ajunsese la ultima treaptă şi acum traversa holul. Domnul Huntingdon, aplecîndu-se peste balustradă îi strigă:

— Omagiile mele iubitoarei Annabelle! Vă doresc la amîndoi drum bun!

Apoi se retrase rîzînd în camera lui.

Ulterior declară că-i pare bine de plecarea ei.

— Era al dracului de voluntară şi de pretenţioasă. Acum am să fiu iarăşi eu însumi şi am să mă simt mai în largul meu.

CAPITOLUL XXXIX

ÎN ACEASTĂ EPOCĂ DE GRELE ÎNCERCĂRI, principala mea sursă de nelinişte o constituia fiul meu

căruia tatăl lui şi prietenii acestuia se delectau să-i încurajeze toate viciile pe care le poate manifesta un copilaş şi să-l iniţieze în tainele tuturor năravurilor ticăloase pe care le putea dobîndi. Într-un cuvînt, una din distracţiile lor frecvente era „să facă din el un bărbat”. Şi cred că nu e nevoie să spun prea multe pentru a-mi justifica spaima în privinţa lui şi hotărîrea de a-l izbăvi, cu orice risc, din mîinile unor asemenea dascăli. La început am încercat să-l ţin în permanenţă lîngă mine sau în camera lui şi i-am dat lui Rachel instrucţiuni speciale să nu-l lase niciodată să coboare la desert atîta vreme cît rămîneau în sufragerie aceşti „gentlemeni”; dar, degeaba; aceste ordine ale mele erau imediat contramandate şi anulate de tatăl lui. Nu voia — zicea el — să-l lase pe micuţ să se plictisească de moarte cu o doică bătrînă şi cu o mamă de o prostie încăpăţînată. Aşadar, micuţul cobora în fiecare seară, în ciuda supărării mamei lui, şi învăţa să bea vin ca şi tăticului, să înjure ca domnul Hattersley şi să-şi impună voinţa ca un bărbat trimiţîndu-şi mama la dracu cînd ea încerca să-l împiedice. Văzîndu-l pe acest băieţel drăgălaş cum face asemenea lucruri, cu naivitatea lui ştrengărească, şi auzindu-l cum rosteşte asemenea vorbe cu glasul acela firav de copil, ei se distrau grozav, socotind că e vorba de un lucru tare amuzant, pe cînd pentru mine era o durere şi un chin de nedrescris. Şi după ce făcea pe toată lumea de la masă să moară de rîs, îi cuprindea pe toţi cu privirea, încîntat, şi adăuga rîsul lui strident hohotelor lor. Dar dacă ochii lui albaştri şi strălucitori se opreau asupra mea, lumina lor pierea o clipă şi atunci îmi zicea cu oarecare îngrijorare:

— Mămico, tu de ce nu rîzi? Tăticule, fă-o tu să rîdă, că ea niciodată nu vrea.

Aşadar, eram silită să rămîn printre aceste brute pîndind primul prilej de a-mi smulge copilaşul din mijlocul lor, în loc să-i părăsesc imediat după ce se

strîngea masa aşa cum aş fi făcut întotdeauna în alte împrejurări. El nu se dădea dus niciodată şi adeseori trebuia să-l iau de acolo cu de-a sila, motiv pentu care mă socotea foarte crudă şi nedreaptă; uneori taică-su insista să-l las pe Arthur cu ei. Atunci îl părăseam pe băieţel printre amabilii lui prieteni şi mă retrăgeam ca să mă las pradă amărăciunii şi disperării sau pentru a-mi stoarce creierii să găsesc un remediu pentru acest rău.

Aici însă trebuie să-i recunosc din nou domnului Hargrave un merit, mărturisind că pe el nu l-am văzut niciodată făcînd haz de comportarea copilului şi nici nu l-am auzit rostind vreo vorbă prin care să-i încurajeze obrăzniciile. Odată, cînd Arthur se purtase deosebit de rău şi domnul Huntindgon şi cu oaspeţii lui se arătaseră deosebit de mojici şi de agresivi faţă de mine, domnul Hargrave s-a sculat deodată de la locul lui, cu o înfăţişare severă şi hotărîă, l-a ridicat pe copilaş de pe genunchii lui taică-su unde şedea pe jumătate ameţit de băutură, cu capul aplecat şmechereşte într-o parte, rîzînd de mine şi aruncîndu-mi vorbe al căror înţeles nici nu-l prea ştia. Domnul Hargrave l-a scos din odaie şi ducîndu-l în hol mi-a ţinut uşa deschisă, mi-a făcut o plecăciune cînd m-am retras şi a închis uşa în urma mea. În momentul în care mă îndepărtam, conducîndu-mi fiul aiurit şi dezorientat, l-am auzit pe domnul Hargrave certîndu-se cu stăpînul casei, care era beat mort.

...Lucrurile nu mai pot continua astfel. Copilul meu nu trebuie lăsat pradă corupţiei. Ar fi mult mai bine să trăiască în sărăcie şi izolare, cu o mamă fugară, decît în lux şi bogăţie, cu un asemenea tată. S-ar putea ca aceşti oaspeţi să nu rămînă prea multă vreme la noi, dar, oricum, aveau să se întoarcă. Iar *el,* cel mai periculos dintre toţi, cel mai cumplit duşman al copilului, avea să rămînă. Mă gîndeam să-mi iau odorul, să mă urc în diligenţa care duce la M., să fug în

portul S., să traversez Atlanticul şi să-mi găsesc un cămin liniştit şi umil în Noua Anglie, unde aveam să ne întreţinem din truda mîinilor mele. Paleta şi şevaletul, dragii mei tovarăşi de joacă de odinioară, trebuiau acum să-mi devină nişte tovarăşi de muncă foarte serioşi.

După plecarea lordului Lowborough m-am instalat în bibliotecă, un loc sigur de retragere în orice oră a zilei. Nici unul dintre gentlemenii noştri nu avea nici cea mai mică dorinţă să-şi afirme gustul pentru literatură, cu excepţia domnului Hargrave. Iar el, în momentul de faţă, se arăta foarte mulţumit de lectura ziarelor şi periodicelor. Şi dacă, din întîmplare, intra în această încăpere, eram sigură că o va părăsi de îndată ce va da ochii de mine, fiindcă în loc să se arate mai puţin rece şi distant, dimpotrivă, se îndepărtase tot mai mult de mine după plecarea mamei şi surorilor lui. Era exact ceea ce doream. Aşadar, aici mi-am instalat şevaletul şi aici lucram pînzele mele, din zori şi pînă în amurg, cu foarte mici întreruperi. Dar, contrar aşteptărilor mele, în a treia dimineaţă, domnul Hargrave băgă capul pe uşa bibliotecii. Îşi ceru scuze că mă deranjează, spuse că a venit doar să ia o carte. După ce o găsi, catadicsi să arunce o privire la tabloul meu. Fiind un om de gust avu ceva de spus şi în această privinţă ca şi în altele şi după ce făcu unele comentarii, cu destulă modestie, fără să fie prea mult încurajat de mine, se apucă să discute pe larg problema artei în general. Neprimind nici o încurajare nici în această privinţă, abandonă subiectul, dar nu plecă.

— Doamnă Huntingdon, văd că nu ne mai oferiţi decît în prea mică măsură bucuria prezenţei dumneavoastră — a remarcat el după o scurtă pauză în cursul căreia eu am continuat să-mi amestec şi să-mi potrivesc culorile. Şi de fapt nici nu mă mir de atitudinea dumneavoastră, fiindcă, fără doar şi poate,

v-aţi plictisit de noi toţi pînă în măduva oaselor. Chiar şi mie îmi e atît de ruşine de tovarăşii mei şi sînt atît de sătul de conversaţia şi de îndeletnicirile lor fără noimă, — încît cred că mă voi retrage curînd din mijlocul lor — probabil în mai puţin de o săptămînă — şi mi-e greu să cred că veţi regeta plecarea mea...

A făcut o pauză. Nu i-am răspuns nimic.

— Probabil — a adăugat zîmbind — singurul dumvoastră regret în această privinţă va fi că nu-i iau cu mine şi pe ceilalţi tovarăşi ai mei. Uneori mă măgulesc cu gîndul că deşi mă aflu în mijlocul lor, nu sînt chiar ca ei. Dar e firesc ca dumneavoastră să vă bucuraţi că scăpaţi de mine. Se prea poate să fie un motiv de regret pentru mine, dar nu vă pot ţine de rău pentru asta.

— Nu mă voi bucura de plecarea dumitale, întrucît ştii să te porţi ca un gentleman — i-am zis eu socotind că s-ar cuveni să recunosc purtarea lui frumoasă — dar trebuie să mărturisesc, că mă voi bucura să le spun adio celorlalţi, oricît de lipsită de ospitalitate ar putea să pară această atitudine a mea.

— Nimeni nu vă poate condamna pentru o asemenea mărturisire, îmi răspunse el cu gravitate. Nici măcar gentlemenii cu pricina. Am să vă spun — a continuat el — îndemnat parcă de o hotărîre pe care o lua chiar atunci — ce s-a vorbit în sufragerie aseară după ce ne-aţi părăsit. Poate că nu vă veţi supăra, fiindcă arătaţi multă filozofie în anumite privinţe — adăugă el cu un rîs puţin ironic. Vorbeau despre lordul Lowborough şi încîntătoarea lui Dulcinee. Ei nu fac un secret din motivul plecării ei neaşteptate; o cunosc atît de bine încît, cu toate că e rudă cu mine, n-am putut s-o apăr... Să fiu al dracului (mormăi el în treacăt) dacă n-am să mă răzbun pentru asta! Dacă afurisitul e în stare să facă de ruşine familia. De ce trebuie neapărat să trîmbiţeze acest lucru pe faţă, dinaintea oricărui ticălos sau mocofan pe care-l cunoaşte?... Vă cer

iertare, doamnă Huntingdon. Ei bine, vorbeau despre aceste lucruri şi unii dintre ei făcură observaţia că, de vreme ce ea locuieşte separat de soţul ei, domnul Huntingdon ar putea s-o revadă oricînd doreşte. Însă el zise:

— Vă mulţumesc din suflet, dar deocamdată m-am cam săturat de ea; n-am să-mi dau osteneala s-o revăd decît dacă vine ea la mine.

— Atunci ce ai de gînd să faci, Huntingdon, după plecarea noastră? îl întrebă Ralph Hattersley. Ai de gînd să revii pe calea cea bună şi să te arăţi un soţ cumsecade, un tată cumsecade şi aşa mai departe — cum fac şi eu cînd scap de tine şi de toţi aceşti diavoli zgomotoşi pe care-i numeşti prietenii tăi? Cred că ar cam fi timpul; soţia ta e mult prea bună pentru tine, după cum bine ştii... Şi Hattersley a mai adăugat cîteva laude la adresa dumneavoastră pentru care cred că nu mi-aţi mulţumi dacă le-aş repeta şi nu i-aţi mulţumi nici lui dacă aţi şti ce a spus. Mai ales că le-a proclamat cu glas tare, fără nici un fel de delicateţe sau discernămînt, în faţa unui auditoriu în care simpla menţionare a numelui dumneavoastră era o adevărată profanare, — el fiind un om total incapabil să vă înţeleagă sau să vă aprecieze adevăratele calităţi. Între timp, Huntingdon şedea şi-şi bea vinul fără o vorbă sau se uita zîmbind în pahar şi nu voia nici să-l întrerupă nici să-i răspundă, pînă cînd Hattersley a strigat:

— Mă auzi sau nu, omule?

— Da, dă-i drumul înainte! îi zise Huntingdon.

— Am terminat, îi răspunse celălalt. Voiam doar să ştiu dacă ai de gînd să-mi asculţi sfatul.

— Care sfat?

— Să începi o viaţă nouă, ticălos fără pereche ce eşti — strigă Ralph — să-i ceri iertare nevestii şi să fii băiat bun pe viitor.

— Nevestii? Care nevastă? N-am nici o nevastă — îi răspunse Huntingdon ridicînd cu nevinovăţie ochii din pahar — sau dacă am cumva, ascultaţi-mă pe mine, domnitor, o preţuiesc atît de mult încît oricare dintre voi, care-o place, n-are decît s-o ia! Pe legea mea, o dau oricui şi pe deasupra îi mai acord şi binecuvîntarea mea.

— Şi atunci, doamnă Huntingdon, eu... Hm, adică cineva l-a întrebat dacă vorbeşte serios, la care el a jurat în mod solemn că spune adevărul adevărat şi că nu trebuie să existe nici o îndoială în această privinţă. Ce părere aveţi de asta, doamnă Huntingdon? mă întrebă domnul Hargrave după o scurtă pauză, în timpul căreia simţeam că-mi scrutează cu atenţie faţa, deşi eu mă întorsesem într-o parte.

I-am replicat calm:

— Părerea mea este că ceea ce el apreciază atît de puţin, nu va mai rămîne multă vreme proprietatea lui.

— Nu cumva vreţi să spuneţi că inima dumneavoastră se va frînge şi că veţi muri din pricina comportării detestabile a unui ticălos infam ca el?

— Cîtuşi de puţin; inima mea e prea bine călită ca să se mai frîngă aşa de uşor, şi am de gînd să trăiesc cît mai mult cu putinţă.

— Atunci îl veţi părăsi?

— Da.

— Cînd şi cum? m-a întrebat el cu nerăbdare.

— Cînd voi fi gata şi cum... cum voi putea aranja cît mai bine lucrurile.

— Dar băiatul dumneavoastră?

— Copilul îl iau cu mine.

— Dar Huntingdon n-o să-i dea voie.

— N-am să-i cer voie.

— A, va să zică plănuiţi o fugă secretă! Dar cu cine, doamnă Huntingdon?

— Cu fiul meu — şi eventual cu dădaca lui.

— Singuri şi neocrotiţi de nimeni! Dar unde vă puteţi duce? Ce puteţi face? O să vă urmărească şi o să vă aducă înapoi.

— În privinţa asta mi-am alcătuit destul de bine planurile şi mi-am luat toate precauţiile. Să mă văd scăpată de la Grassdale şi mă voi socoti în siguranţă.

Domnul Hargrave a făcut un pas către mine, m-a privit drept în faţă şi a tras aer în piept ca să-mi vorbească. Dar privirea lui, aprinderea din obraji şi sclipirile din ochi au făcut să-mi fiarbă sîngele în vine. I-am întors brusc spatele şi luîndu-mi pensula am început să mă ocup de pînza mea cu energie, cam prea exagerată, pentru binele tabloului.

— Doamnă Huntingdon, mi-a spus el pe un ton solemn şi amar, sînteţi crudă. Sînteţi crudă cu mine şi crudă cu dumneavoastră.

— Domnule Hargrave, te rog să nu uiţi ce mi-ai făgăduit.

— Dar trebuie să vorbesc... Îmi plesneşte inima dacă nu vorbesc! Am tăcut prea multă vreme — şi acum trebuie neapărat să mă ascultaţi! a strigat el, îndrăznind să-mi taie retragerea către uşă. Mi-aţi spus că nu-i datoraţi nici un fel de credinţă şi supunere soţului dumneavoastră. El declară pe faţă că e sătul de dumneavoastră şi, cu aerul cel mai calm din lume, se arată dispus să vă cedeze oricărui bărbat care vrea să vă ia. Sînteţi gata să-l părăsiţi. Nimeni n-o să creadă că plecaţi singură. Toată lumea o să zică: „L-a părăsit, în sfîrşit, şi ce e de mirare? Prea puţini oameni pot s-o condamne şi încă şi mai puţini să-l compătimească pe el. Dar cine o însoţeşte în fuga ei?” Aşadar, n-o să vă laude nimeni virtutea (dacă o numiţi astfel); pînă şi cei mai buni prieteni dumneavoastră nu vor crede în ea. Şi nici nu merită să fie crezută, decît de cei care suferă — din pricina efectelor ei — chinuri atît de cumplite, încît ştiu prea bine că e o realitate. Dar ce puteţi face singură în această lume rece şi aspră?

Dumneavoastră, o femeie tînără şi lipsită de experienţă, crescută ca o floare delicată şi cu totul...

— Într-un cuvînt, ai vrea să mă sfătuieşti să rămîn unde mă aflu, l-am întrerupt. Ei bine, am să mă mai gîndesc.

— Ba nu, trebuie neapărat să-l părăseşti! strigă el cu toată seriozitatea. Dar nu singură! Helen, dă-mi voie să te ocrotesc eu!

— Niciodată! Atîta vreme cît cerul mă mai lasă să gîndesc — i-am replicat eu smulgîndu-mi mîna pe care îndrăznise să mi-o apuce şi să mi-o strîngă într-ale lui.

Dar acum era pornit; trecuse bariera. Era stîrnit şi hotărît să rişte totul pentru victorie.

— Nu se poate să mă refuzi! a exclamat el vehement. Şi apucîndu-mi amîndouă mîinile mi le-a ţinut foarte strîns, apoi a îngenuncheat şi a ridicat ochii către mine, cu o privire pe de o parte rugătoare iar pe de altă parte imperioasă. Acum nu mai ai nici un motiv: nu faci decît să înfrunţi poruncile cerului. Cerul m-a destinat să-ţi fiu ocrotitor şi să-ţi aduc aminte... Iar tu mă respingi şi mă alungi...

— Dă-mi drumul, domnule Hargrave! i-am strigat cu cu severitate.

Dar el n-a făcut decît să-mi strîngă mai tare mîinile.

— Dă-mi drumul! am repetat, tremurînd de indignare.

Aşa cum stătea îngenuncheat, faţa lui era cam în dreptul ferestrei. Văzîndu-l că priveşte într-acolo am tresărit. Chipul lui s-a luminat de o licărire de triumf maliţios. Întorcînd capul am zărit o umbră care tocmai se retrăgea după colţ.

— Grimsby — mi-a zis Hargrave pe un ton apăsat. O să povestească ce a văzut şi lui Huntingdon şi tuturor celorlalţi, cu toate înfloriturile pe care le va socoti de cuviinţă. El n-are pic de dragoste pentru dumneata, doamnă Huntindgon, n-are pic de respect

pentru sexul frumos, nici o încredere în virtute şi nici o admiraţie pentru imaginea ei. O să relateze această poveste într-o versiune care nu va lăsa nici un fel de îndoială în privinţa reputaţiei dumitale, în minţile celor care o vor auzi. Frumosul dumitale renume s-a dus. Şi nimic din ceea ce aş putea spune eu sau din ce ai putea spune dumneata nu va fi în stare să-l redobîndească. Dar dă-mi, te rog, puterea de a te ocroti şi pe urmă artă-mi-l pe ticălosul care ar îndrăzni să te jignească!

— Nimeni n-a îndrăznit vreodată să mă jignească aşa cum mă jigneşti dumneata acum! i-am zis eu eliberîndu-mi, în cele din urmă, mîinile din strînsoarea lui şi îndepărtîndu-mă de el.

— Eu nu te jignesc! a strigat el. Dimpotrivă, te venerez. Eşti îngerul meu, zeiţa mea! îmi aştern puterile la picioarele dumitale — şi trebuie să le accepţi şi le vei accepta negreşit! a exclamat el impetuos ridicîndu-se brusc în picioare. Te voi consola şi te voi apăra! Şi dacă conştiinţa dumitale te va mustra pentru asta, spune că te-am silit eu, că n-ai avut încotro şi că a trebuit să cedezi!

În viaţa mea n-am avut dinaintea ochilor un bărbat într-o stare de tulburare mai cumplită. Văzîndu-l că se repede spre mine am apucat în grabă cuţitul de ras paleta şi m-am apărat cu el. Asta l-a uluit: a rămas locului şi m-a privit cu uimire. Bănuiesc că aveam o înfăţişare la fel de fioroasă şi de hotărîtă ca şi a lui. M-am apropiat de clopoţel şi am pus mîna pe şnur. Asta l-a domolit şi mai mult. Făcînd un gest pe jumătate autoritar pe jumătate rugător a încercat să mă împiedice să sun.

— Atunci nu te apropia de mine! i-am spus şi el s-a îndepărtat. Şi ascultă-mă, te rog... Nu-mi placi — am continuat eu pe tonul cel mai hotărît şi mai apăsat pe care-l puteam folosi, pentru a da mai multă vigoare vorbelor mele. Şi dacă aş fi divorţată de soţul meu, sau

chiar de-ar fi mort, tot nu m-aş mărita cu dumneata. Ei, şi cu asta nădăjduiesc că eşti mulţumit!

Furia îl făcu să se albească la faţă.

— Sînt mulţumit — a răspuns el amărît, dar pe un ton apăsat — să ştiu că eşti femeia cu inima cea mai rece, mai nefirească şi mai nerecunoscătoare pe care am văzut-o vreodată!

— Nerecunoscătoare, domnule?

— Nerecunoscătoare.

— Nu, domnule Hargrave; nu e adevărat. Pentru tot binele pe care mi l-ai făcut vreodată sau pe care ai dorit vreodată să-l faci, îţi mulţumesc din inimă. Pentru tot răul pe care mi l-ai făcut şi pentru cel pe care ai fi vrut să-l faci îl rog pe Dumnezeu să te ierte şi să-ţi hărăzească gînduri mai frumoase.

În acest moment uşa s-a deschis de perete şi în cadrul ei au apărut domnii Huntingdon şi Hattersley. Acesta din urmă a rămas în hol ocupîndu-se de curăţitul puştii cu vergeaua. Domnul Huntingdon a intrat în odaie şi s-a aşezat cu spatele la foc cercetîndu-ne pe domnul Hargrave şi pe mine — dar în special pe el cu un zîmbet insuportabil, plin de subînţelesuri, insuportabil mai ales pentru că era însoţit de neruşinarea expresiei lui impertinente şi de un clipit viclean şi maliţios din ochi.

— Ce e, domnule? zise Hargrave interogativ cu aerul unui om pregătit să se pună în defensivă.

— Ce e, domnule? îi replică la rîndul lui stăpînul casei.

— Walter, voiam să ştim dacă eşti liber să vii cu noi la vînătoare de fazani, se amestecă de afară Hattersley. Haide! Altceva nu cred să mai cadă în bătaia puştii decît cel mult vreo două pisicuţe; de asta garantez eu.

Walter nu răspunse, ci se duse la fereastră ca să-şi adune gîndurile. Arthur scoase un uşor fluierat şi-l urmări din ochi. Obrajii lui Hargrave se împurpurară de

furie. Dar după o clipă se întoarse calm spre noi şi spuse pe un ton nepăsător:

— Am venit aici să-mi iau rămas bun de la doamna Huntingdon şi să-i spun că mîine trebuie să plec.

— Pha! Dar ce repede ai luat hotărîrea! Îmi dai voie să te întreb ce te face să pleci atît de curînd?

— Nişte treburi, răspunse domnul Hargrave respingînd rînjetul neîncrezător al domnului Huntingdon cu o privire de dispreţ sfidător.

— Prea bine, sună răspunsul.

Domnul Hargrave se îndepărtă. Drept care, domnul Huntingdon, ridicîndu-şi pulpanele hainei şi rezemîndu-se cu umărul de poliţa căminului se întoarse către mine şi, adresîndu-mi-se cu glas scăzut, aproape în şoaptă, dădu drumul unui şuvoi de insulte dintre cele mai grosolane şi mai ordinare pe care nu le putea concepe imaginaţia sau rosti buzele cuiva.

N-am încercat să-l întrerup; dar îmi fierbea sîngele în vine şi după ce a terminat i-am răspuns:

— Dacă acuzaţia dumitale, domnule Huntingdon, ar fi adevărată, cum de ai îndrăzneala să mi-o iei în nume de rău?

— Te-a pocnit în pălărie, pe legea mea, strigă Hattersley rezemîndu-şi puşca de perete. Şi, păşind înăuntru îşi luă preţiosul prieten de braţ şi încercă să-l tragă de acolo. Haide, flăcăule, mormăi el. Fie că e adevărat, fie că e o minciună, ştii bine că nu ai nici un drept să i-o iei în nume de rău — şi nici pe el, mai ales după ceea ce-ai spus aseară. Aşa că hai să plecăm.

Dar vorbele acestea conţineau o aluzie şi nişte implicaţii ascunse pe care nu le puteam suporta.

— Cum adică, domnule Hattersley, îndrăzneşti să mă suspectezi? i-am zis eu ieşindu-mi complet din fire.

— Aş, de unde, nu suspectez pe nimeni. E-n regulă, totul e-n regulă. Aşa că vino odată, măi Huntingdon, canalie ce eşti!

— Vezi că ea nu poate nega? strigă gentilomul care fusese interpelat astfel, rînjind cu un amestec de furie şi de triumf. N-ar putea nega nici dacă întreaga ei viaţă ar atîrna de asta!

Şi mormăind şi alte vorbe insultătoare se duse în hol şi-şi luă pălăria şi puşca de pe masă.

— Mi-e scîrbă să mă justific în faţa ta! i-am strigat eu. Dar dumneata — şi aici m-am întors către Hattersley — dacă îndrăzneşti să-ţi menţii vreo îndoială în această privinţă, întreabă-l pe domnul Hargrave.

La aceasta au izbucnit amîndoi deodată într-un rîs mitocănesc care m-a înfiorat din cap pînă-n picioare.

— Unde e domnul Hargrave? Am să-l întreb chiar eu, am zis eu înaintînd către ei.

Înăbuşindu-şi o nouă izbucnire de veselie, domnul Hattersley mi-a arătat uşa de afară. Era întredeschisă. Cumnatul lui stătea chiar la intrare.

— Domnule Hargrave, vrei să ai bunătatea să intri puţin? l-am rugat eu.

S-a întors şi m-a privit cu gravitate şi uimire.

— Te rog, pofteşte încoace! am repetat eu, pe un ton atît de hotărît încît n-a putut sau n-a vrut să se împotrivească. Cam în silă, a urcat cele cîteva trepte şi a înaintat vreo cîţiva paşi pînă în mijlocul holului.

— Te rog să le spui acestor domni — am continuat eu — acestor bărbaţi, dacă am cedat sau nu insistenţelor dumitale.

— Nu vă înţeleg, doamnă Huntingdon.

— Ba mă înţelegi foarte bine, domnule şi fac apel la onoarea dumitale de gentlemen (dacă o ai), să spui adevărul. Am cedat sau nu?

— Nu, spuse el printre dinţi şi se întoarse cu spatele.

— Vorbeşte tare, domnule, că altfel n-au să te poată auzi. Am consimţit la cererea dumitale?

— N-aţi consimţit.

— Nu, aş putea să jur că n-a consimţit pentru că altfel n-ai fi atît de negru la faţă — interveni domnul Hattersley.

— Huntingdon, sînt dispus oricînd să-ţi dau satisfacţie ca între gentlemeni, zise domnul Hargrave adresîndu-se stăpînului casei pe un ton calm, dar cu un rînjet pun de amărăciune.

— Du-te naibii! îi răspunse acesta scuturînd enervat din cap.

Hargrave se retrase cu un aer de dispreţ glacial şi-i zise:

— Dacă vei fi cumva dispus să trimiţi un martor ştii unde mă găseşti.

Nişte înjurături şi blesteme mormăite fură singurul răspuns la această comunicare.

— Ei, Huntindgon, acuma vezi limpede totul! zise Hattersley.

— Mie nu-mi pasă ce vede sau ce-şi închipuie el am intervenit eu. Dumneata, domnule Hattesley, dacă îmi vei auzi numele ponegrit sau calomniat, mi-l vei apăra?

— Fără doar şi poate.

M-am îndepărtat imediat şi m-am închis în bibliotecă.

Domnul Hargrave a plecat într-adevăr a doua zi dimineaţă. Nu l-am mai văzut de atunci. Ceilalţi au mai zăbovit vreo două sau trei săptămîni. M-am ţinut departe de ei şi mi-am văzut de tablourile mele, lucrînd cu ardoare aproape neîntreruptă pînă în ziua de azi. Curînd, am pus-o pe Rachel la curent cu planurile mele, încredinţînd urechilor ei toate motivele şi intenţiile mele. Şi, spre surpriza mea, mai mult decît agreabilă, nu mi-a fost deloc greu s-o conving să-mi împărtăşească punctul de vedere. E o femeie prudentă şi înţeleaptă, dar îl urăşte atît de tare pe stăpînul casei şi-şi iubeşte atît de tare stăpîna şi pe odoraşul acesteia, încît după cîteva exclamaţii, vreo două

obiecţii slabe şi nenumărate lacrimi şi lamentări la gîndul că sînt silită să fac un asemenea pas, mi-a aprobat pe deplin hotărirea şi a consimţit să mă ajute din toate puterile ei. Dar, cu o singură condiţie — şi anume, să-i dau voie să împartă cu mine exilul. Altfel s-a arătat de neînduplecat, socotind o adevărată nebunie să plec singură cu Arthur. Cu o mărinimie înduioşătoare s-a oferit, smerită, să mă ajute cu puţina ei agoniseală, nădăjduind că-i voi „ierta" îndrăzneala, dar spunînd că, într-adevăr ar fi foarte fericită dacă aş vrea să-i fac favoarea s-o accept drept împrumut.

Fireşte că nici prin cap nu putea să-mi treacă un asemenea lucru. Slavă Domnului, am adunat o mică comoară proprie şi pregătirile mele sînt atît de înaintate încît întrezăresc perspectiva apropiată a unei eliberări rapide. Să las numai vitregia şi furtunile iernii să se mai potolească în oarecare măsură şi apoi, într-o bună dimineaţă, cînd domnul Huntingdon va coborî la micul dejun, se va trezi singur la masă.

Sînt perfect conştientă de urmările nefaste pe care aproape sigur că le va avea pasul ce mă pregătesc să-l întreprind. Şi totuşi nu şovăi cîtuşi de puţin în hotărîrea mea, fiindcă nu uit niciodată de fiul meu. Chiar azi-dimineaţă — în timp ce eu îmi vedeam de ocupaţia mea obişnuită, el şedea la picioarele mele şi se juca liniştit cu nişte resturi de pînză pe care le aruncasem pe covor. Dar mintea lui era năpădită de alte gînduri pentru că după un timp şi-a ridicat privirile melancolice către mine şi m-a întrebat pe un ton grav:

— Mămico, de ce eşti afurisită?

— Dar cine ţi-a spus că sînt afurisită, dragul meu?

— Rachel.

— Nu se poate Arthur, sînt sigură că Rachel n-a putut să spună una ca asta.

— Ei bine, atunci, probabil că tăticu, îmi răspunse el gînditor. După ce mai medită o vreme adăugă: —

Sau cel puţin am să-ţi spun eu cum am ajuns să ştiu: cînd sînt cu tăticu, dacă zic că mă cheamă mămica sau că mămica spune că nu trebuie să fac cutare lucru pe care îmi zice el să-l fac, el întotdeauna spune: „Mămica să se ducă la dracu” — şi Rachel zice că numai oamenii afurisiţi se duc la dracu. Aşa că, vezi mămico, de aia socot eu că trebuie să fii afurisită — şi tare aş vrea să nu fii.

— Păi nici nu sînt, scumpul meu copilaş. Astea sînt vorbe urîte şi oamenii afurisiţi le zic adeseori despre alţii mult mai de treabă decît ei. Vorbele astea nu-i pot face pe oameni afurisiţi şi nici nu arată că le merită Dumnezeu ne va judeca după propriile noastre gînduri şi fapte nu după ce zic alţii despre noi. Şi te rog, Arthur, cînd mai auzi rostindu-se asemenea vorbe să nu le repeţi niciodată. E păcat să spui asemenea lucruri despre alţii, pentru că se întorc împotriva ta.

— Atuncea tăticu e afurisit, îmi zise el cu regret.

— Tăticu greşeşte dacă spune asemenea lucruri şi tu vei greşi şi mai rău dacă-l vei imita, acuma că ştii cum stau lucrurile.

— Ce înseamnă a imita?

— A face ca el.

— Dar el ştie ce-ar trebui să facă?

— Poate că da. Numai să asta nu te priveşte pe tine

— Dacă nu se poartă ca lumea, ar trebui să-i spui mămico.

— I-am spus.

Micul moralist a făcut o pauză şi a căzut pe gînduri. Zadarnic m-am străduit să-i abat atenţia de la acest subiect.

— Îmi pare rău că tăticu e afurisit, mi-a spus el în cele din urmă.

Şi zicînd acestea a izbucnit în lacrimi.

L-am consolat cu speranţa că poate tăticul lui o să se schimbe şi o să se îndrepte înainte de a muri —

dar oare nu e timpul să-l izbăvesc pe copil de un asemenea părinte?

CAPITOLUL XL

10 IANUARIE 1827. ASEARĂ, ÎN TIMP ce scriam cele de mai sus, şedeam în salonaş. Domnul Huntingdon era de faţă, dar credeam că doarme pe canapeaua de lîngă mine. Însă, fără ştirea mea, se trezise, şi îndemnat de cine ştie ce curiozitate josnică, privea de cîtăva vreme — n-am idee exact de cîtă vreme — peste umărul meu. Mi-am dat seama de asta cînd, lăsîndu-mi pana deoparte şi pregătindu-mă să închid caietul, şi-a pus deodată mîna peste el şi mi-a spus:

— Cu voia ta, draga mea, am să arunc şi eu o ochire prin el.

Mi l-a smuls cu forţa şi, apropiindu-şi un scaun de masă, s-a aşezat să-l cerceteze în linişte. Întorcea foaie după foaie ca să găsească o explicaţie a lucrurilor pe care le citise. Din nefericire pentru mine, tocmai în seara aceea s-a întîmplat să fie mai puţin băut decît era de obicei la o oră atît de tîrzie.

Bineînţeles că nu l-am lăsat să continuie în linişte ceea ce se apucase să facă. Am încercat în repetate rînduri să-l smulg din mînă caietul, dar el ţinea cu mult prea multă îndîrjire. L-am ocărît cu asprime şi dispreţ pentru comportarea lui josnică şi dezonorantă, dar spusele mele n-au avut nici un efect asupra lui. În cele din urmă am stins amîndouă lumînările, dar el n-a făcut decît să se răsucească spre foc şi, aţîţînd flăcările, pentru a-i sluji drept lumină şi-a continuat calm cercetările. Mă gîndeam în mod serios să iau o cană cu apă şi să sting şi lumina aceea. Dar curiozitatea lui era prea puternic stîrnită pentru a fi

potolită astfel, şi cu cît mi-aş fi manifestat mai mult dorinţa de a-l împiedica să citească, cu atît s-ar fi hotărît mai mult să persiste în îndeletnicirea lui; şi pe urmă era şi prea tîrziu.

— Pare o lectură foarte interesantă, draga mea, mi-a zis el ridicînd capul şi întorcîndu-se spre locul unde stăteam, frîngîndu-mi mîinile, chinuită de o furie fără cuvinte. Dar e mult prea lungă. Am s-o savurez pe îndelete altă dată. Între timp însă am să te rog să nu te superi, draga mea, şi să-mi dai cheile.

— Care chei?

— Cheile de la dulapul tău, de la scrin, de la secreter şi de la toate celelalte lucruri pe care le ai, mi-a zis el ridicîndu-se şi întinzînd mîna.

— Nu le am la mine, i-am răsuns.

De fapt cheia de la secreterul meu era în momentul acela în broască, iar celelalte erau legate de ea.

— Atunci va trebui să trimiţi după ele, mi-a zis el. Şi dacă drăcoaica aia bătrînă de Rachel nu mi le predă imediat, mîine va trebui să se care cu toate boarfele ei.

— Ea nu ştie unde sînt cheile, i-am răspuns, întinzînd liniştită mîna către ele şi scoţîndu-le din broască, fără să fiu observată, după cîte am crezut. Eu ştiu unde sînt, dar nu ţi le voi da pînă nu-mi explici de ce-ţi trebuiesc.

— Şi eu ştiu unde sînt, mi-a zis el apucîndu-mi brusc mîna în care le strîngeam şi smulgîndu-mi-le cu brutalitate.

Apoi a luat una dintre lumînări şi a aprins-o de la flăcările din cămin.

— Şi acum — a rînjit el — trebuie să procedăm la o confiscare de bunuri. Dar mai întîi să aruncăm o privire în atelierul pictorului.

Şi vîrînd cheile în buzunar a intrat în bibliotecă. L-am urmat, fie cu ideea vagă de a-l împedica să

distrugă ceva, fie doar pentru a asista la dezastru — nu ştiu prea bine de ce. Materialele mele pentru pictură erau aşezate toate laolaltă, pe masa din colţ, şi acoperite cu o pînză. Curînd a dat cu ochii de ele şi lăsînd jos luminarea s-a apucat pe îndelete să le arunce pe foc — paletă, culori, punguţe, creioane, pensule, lacuri, — pe toate, le-am văzut mistuite de foc — uleiul şi terebentina ridicîndu-se pe coş cu şuierături şi zgomote — după cum am văzut şi cuţitele de paletă frîngîndu-se în două. Apoi a tras clopoţelul.

— Benson, ia de aici lucrurile astea — a zis domnul Huntingdon arătînd către şevalet, pînze şi tambur. Şi pune fata din casă să aprindă focul cu ele. Stăpîna n-o să mai aibă nevoie de ele.

Benson a căscat gura mare şi s-a uitat la mine.

— Ia-le de aici, Benson, i-am zis eu şi stăpînul lui a mormăit o înjurătură.

— Şi ăsta, şi toate, conaşule? a întrebat servitorul

— Şi ăla, şi toate! i-a răspuns stăpînul.

Lucrurile respective au fost îndepărtate.

Apoi domnul Huntingdon s-a dus sus. N-am făcut nici o încercare de a-l urma şi am rămas aşezată în fotoliu, mută, fără o lacrimă în ochi şi aproape nemişcată. S-a întors peste vreo jumătate de oră şi apropiindu-se de mine mi-a ţinut lumînarea în preajma obrajilor şi mi-a scrutat ochii cu o privire şi cu un rînjet prea ofensatoare ca să fie suportate. Cu un gest brusc am trîntit lumînarea pe podea.

— Oho! a mormăit el dîndu-se înapoi. E afurisită ca un diavol! A mai văzut vreodată cineva asemenea ochi

Strălucesc prin întuneric ca ai unei pisici. Vai, dar ce dulceaţă de femeie eşti!

Şi zicînd acestea a ridicat de jos lumînarea şi sfeşnicul. Întrucît lumînarea nu numai că se stinsese, dar se şi rupsese în două, a sunat clopoţelul ca să i se aducă alta.

— Benson, stăpîna dumitale a rupt lumînarea. Adu alta.

— Frumos te mai dai în spectacol, am remarcat eu după ce servitorul plecă.

— N-am zis că am rupt-o eu, nu-i aşa? mi-a replicat el. Apoi mi-a aruncat cheile în poală spunînd: — Poftim! Ai să constaţi că n-ai pierdut altceva decît banii şi bijuteriile pe care le aveai — şi cîteva mici fleacuri pe care am socotit că e mai bine să le iau în posesia mea ca nu cumva spiritul tău mercantil să fie ispitit să le prefacă în aur. Ţi-am lăsat în pungă vreo cîteva lire, care sper că-ţi vor ajunge pînă la sfîrşitul lunii. În orice caz, dacă vei mai avea nevoie de altele, am să te rog să fii atît de bună să-mi înmînezi un cont arătîndu-mi cum le-ai cheltuit. În viitor am să-ţi ofer o mică alocaţie lunară pentru propriile tale cheltuieli. Şi nu e nevoie să-ţi mai baţi capul cu preocupările şi interesele mele. Am să-mi caut un administrator, draga mea. N-am să te mai expun ispitei. Cît despre treburile domestice, doamna Greaves va trebui să fie foarte atentă la ţinerea socotelilor. Trebuie să adoptăm un plan complet nou...

— Ce mare descoperire ai făcut, domnul Huntingdon? Am încercat cumva să te înşel?

— S-ar părea că nu în chestiuni de bani, dar e mai bine să te feresc de ispită.

Tocmai atunci a intrat Benson cu lumînările şi a urmat un scurt răstimp de tăcere. Eu şezînd liniştită pe scaun, iar el stînd în picioare, cu spatele la foc şi triumfînd în tăcere.

— Aşa va să zică — mi-a spus el în cele din urmă — ai avut de gînd să mă faci de rîs — nu-i aşa? fugind de acasă, apucîndu-te de pictură şi susţinîndu-te din munca mîinilor tale, nu? Şi ai avut de gînd să-mi răpeşti şi fiul, să-l creşti în aşa fel încît să devină un împuţit de negustor yankeu sau un prăpădit de pictor fără o para chioară în buzunar?

— Da, ca să nu devină un „gentleman” cum e tatăl lui.

— Ce bine că nu ţi-ai putut păstra secretul! Ha-ha! E foarte bine că femeile nu se pot abţine să nu pălăvrăgească — dacă n-au un prieten cu care să vorbească trebuie să-şi şoptească tainele peştilor sau să le scrie în nisip sau mai ştiu eu unde. Şi e încă şi mai bine că astă-seară n-am băut chiar aşa de mult — dacă stau să mă gîndesc — pentru că altfel poate aş fi moţăit mai departe şi nici prin cap nu mi-ar fi trecut să mă uit ce face scumpa mea nevestică. Sau poate că mi-ar fi lipsit înţelepciunea ori puterea de a pune piciorul în prag ca un bărbat, aşa cum am făcut-o.

Lăsîndu-l să se felicite singur mai departe m-am ridicat pentru a-mi recupera manuscrisul, pentru că acum mi-am amintit că rămăsese pe masa din salonaş, şi m-am hotărît ca, dacă e posibil, să-mi cruţ umilinţa de a-l vedea iarăşi în mîinile lui. Pentru mine era insuportabilă ideea ca el să se amuze pe seama gîndurilor şi amintirilor mele tainice. Deşi, bineînţeles, n-ar fi găsit scrise acolo prea multe lucruri bune despre el; aş prefera să-l ard decît să-i dau posibilitatea să citească ce am scris cînd eram atît de proastă încît să-l iubesc!

— Şi apropo — mi-a strigat el în timp ce plecam din odaie — ai face mai bine să-i spui iscoadei ăleia blestemate şi bătrîne de Rachel să se ferească vreo două zile din calea mea. I-aş plăti chiar acum simbria şi aş trimite-o mîine la plimbare, dar ştiu bine că e în stare să facă mai mult rău dacă pleacă din casă decît dacă rămîne.

În timp ce mă îndepărtam, a continuat să-mi blesteme şi să-mi insulte prietena şi slujitoarea credincioasă cu epitete pe oare nu le pot repeta pentru a nu pîngări hîrtia. M-am dus la ea de îndată ce mi-am ascuns jurnalul şi i-am spus cum ni s-a năruit planul. S-a arătat la fel de necăjită şi de îngrozită ca şi mine —

chiar mai mult decît am fost eu în seara aceea, pentru că atunci eram pe de o parte năucită de lovitură, iar pe de alta parte, emoţionată şi susţinută de furia mea amarnică.

CAPITOLUL XLI

20 MARTIE. ÎNTRUCÎT ACUM AM scăpat de domnul Huntingdon pentru un sezon, am început să-mi mai vin în fire. M-a părăsit la începutul lui februarie. Şi în momentul în care a plecat am respirat din nou şi am simţit că-mi recapăt energia. Nu cu speranţa scăpării — a avut grijă să nu-mi lase nici o şansă pentru asta — ci cu hotărîrea de a mă adapta cît mai tine împrejurărilor existente. În sfîrşit, aveam posibilitatea să mă bucur de Arthur.

La început am avut multă bătaie de cap ca să-l dezbăr de năravurile rele cu care-l deprinsese taică-său. Dar am reuşit; limbajul vulgar îi pîngăreşte rareori buzele şi am izbutit să-l dezgust aproape total de orice fel de băutură ameţitoare — dezgust pe care sper că nici măcar taică-său sau prietenii acestuia nu vor izbuti să i-l învingă. Mai înainte avea pentru ele o pasiune nefirească la o fiinţă atît de tînără, şi amintindu-mi de nefericitul meu tată — precum şi de al lui — mă temeam de consecinţele unor asemenea gusturi. Dar dacă i-aş fi limitat cantitatea obişnuită de vin pe care o bea sau i-aş fi interzis să guste din băutură, asta n-ar fi făcut decît să-i sporească pofta şi să-l facă să considere vinul mai mult ca oricînd o încîntare. Aşadar îi dădeam tot atît cît obişnuia taică-său să-i ofere — ba chiar mai mult decît dorea să bea, numai că în fiecare pahar îi strecuram în taină o cantitate oarecare de sare vomitivă doar atît cît să-i producă în mod inevitabil greţuri şi deprimare, fără să-i facă un rău

prea mare. Constatînd că băutura îi aduce întotdeauna asemenea consecinţe dezagreabile, curînd s-a plictisit de ea, dar cu cît se ferea mai tare de această tentaţie zilnică, cu atît insistam eu mai mult să ofer, pînă cînd sila lui a crescut, prefăcîndu-se într-o totală oroare. Cînd a ajuns cu totul dezgustat de orice fel de vin, i-am permis, chiar la rugămintea lui, să încerce rachiul amestecat cu apă, apoi gin cu apă. Pentru că micul beţivan le cunoştea pe toate şi eu eram hotărîtă să i le fac pe toate la fel de odioase. Asta am realizat acum. Şi întrucît el declară că sînt suficiente pentru a-i face greaţă, am renunţat să-l mai necăjesc cu ele, doar din cînd în cînd, în chip de ameninţare cînd face vreo poznă:

— Arthur, dacă nu eşti cuminte am să-ţi dau un pahar cu vin!

Dacă, atunci cînd s-o întoarce domnul Huntingdon va persista în a-şi face copilul să-şi urască şi să-şi dispreţuiască mama, am să-mi izbăvesc fiul din mîinile lui. Am născocit un alt plan la care s-ar putea recurge într-un asemenea caz şi dacă aş putea să obţin consimţămîntul şi ajutorul fratelui meu, nu m-aş îndoi de reuşită. Vechiul conac unde ne-am născut şi el şi eu şi unde a murit mama noastră nu e locuit în momentul de faţă, dar pe cît cred nu a căzut încă în ruină. Dacă l-aş putea convinge să aranjeze vreo două camere ca să poată fi bune de locuit şi să mi le închirieze ca şi cum aş fi o străină, aş putea sta acolo cu copilul meu sub un nume de împrumut şi m-aş putea totuşi întreţine din pictură. La început el mi-ar împrumuta banii necesari pe care eu ar urma să-i dau înapoi. Aş trăi într-o independenţă modestă şi într-o izolare strictă, întrucît casa se află într-un loc singuratic şi împrejurimile nu sînt prea populate, iar el ar urma să aranjeze vînzarea tablourilor mele. În capul meu am alcătuit planul în toate amănuntele. Nu mai e necesar decît să-l conving pe Frederick să-mi împărtăşească

părerea. O să vină curînd să mă vadă şi atunci am să-i fac propunerea după ce mai întîi îl voi fi lămurit asupra împrejurărilor într-o măsură suficientă ca să găsească o scuză pentru acest plan.

După cîte cred, el ştie despre situaţia mea mult mai multe lucruri decît i-am spus eu. Îmi dau seama de asta după aerul de tristeţe tandră care predomină în scrisorile lui, precum şi după faptul că pomeneşte atît de rar de soţul meu şi că în general manifestă un fel de amărăciune ascunsă dacă totuşi e obligat să aducă vorba despre el. De asemenea, deduc acest lucru din faptul că nu vine niciodată să mă vadă cînd domnul Huntingdon e acasă. Totuşi în nici o împrejurare el nu şi-a exprimat făţiş dezaprobarea pentru soţul meu sau compătimirea pentru mine. Şi iarăşi, n-a pus întrebări de nici un fel şi nici n-a spus vreodată ceva ca să mă stimuleze să-i fac confidenţe. Dacă ar fi făcut-o, probabil că nu i-aş fi ascuns mai nimic, poate că se simte jignit de rezerva manifestată de mine. E o fiinţă ciudată fratele meu — şi regret că nu ne cunoaştem mai bine. Înainte de căsătoria mea petrecea o lună pe an la Staningley; dar, de la moartea tatălui nostru, nu l-am mai văzut decît o dată, cînd m-a vizitat timp de cîteva zile în perioada absenţei domnului Huntingdon. De data asta va trebui să stea mai multe zile şi între noi va trebui să existe mai multă sinceritate şi cordialitate decît a existat vreodată din copilăria noastră comună şi pînă acum: inima mea se agaţă mai mult ca oricînd de el. Iar sufletul meu s-a săturat de singurătate.

16 aprilie. A venit şi a plecat. N-a vrut să stea mai mult de două săptămîni. Timpul a trecut repede, dar a fost o perioadă foarte, foarte fericită şi mi-a făcut mult bine. Probabil că am o dispoziţie proastă întrucît nenorocirile m-au acrit şi m-au amărît îngrozitor. Începeam pe nesimţite, să ascund în inima mea

sentimente foarte neprieteneoase faţă de semenii mei — în special faţă de cei aparţinînd sexului tare. Dar e o mare consolare să vezi că printre ei există măcar unul demn de a fi stimat şi de a i se acorda încredere. Şi fără îndoială că trebuie să mai existe mulţi alţii, deşi eu nu i-am cunoscut niciodată — cu excepţia, poate, a bietului lord Lowborough; dar nici el n-a fost prea grozav la vremea lui. Ce-ar fi ajuns Frederick dacă ar fi trăit şi el în mijlocul lumii acesteia şi şi-ar fi frecat coatele încă din copilărie cu bărbaţi ca aceştia pe care-i cunosc eu? Şi ce va ajunge Arthur, dată fiind firea lui blîndă şi molatică, dacă nu-l voi mîntui de asemenea tovarăşi? I-am pomenit lui Frederick de temerile mele şi am abordat subiectul planului de salvare chiar în seara următoare sosirii lui, cînd l-am prezentat pe fiul meu unchiului său.

— Îţi seamănă, Frederick, în unele din dispoziţiile lui — i-am spus. Uneori mi se pare că seamănă cu tine mai mult decît cu taică-său şi mă bucur foarte tare de asta.

— Mă flatezi, Helen, mi-a răspuns el, mîngîind părul moale şi buclat al copilului.

— Nu. Nu ţi se va părea deloc că e un compliment cînd îţi voi spune că aş fi preferat să-i semene lui Benson mai curînd decît lui taică-său.

Frederick a ridicat puţin din sprîncene, dar n-a zis nimic.

— Ştii ce fel de om e domnul Huntingdon? l-am întrebat.

— Cred că am o vagă idee.

— Dar ai oare o idee atît de clară încît să poţi să auzi — fără surprindere sau dezaprobare — că meditez la un proiect de a evada împreună cu copilaşul către vreun azil tainic unde vom putea trăi în tihnă fără să-l mai vedem vreodată pe domnul Huntingdon?

— Chiar aşa?

— Dacă lucrurile nu sînt limpezi pentru tine — am continuat eu — am să-ţi mai spun cîte ceva despre el.

Apoi i-am schiţat un mic tablou al comportării sale generale, i-am făcut o relatare mai amănunţită asupra felului cum se purta cu băiatul lui, i-am explicat temerile mele în privinţa acestuia şi hotărîrea mea de a-l izbăvi de influenţa tatălui său.

Frederick s-a arătat cum nu se poate mai indignat împotriva domnului Huntingdon şi foarte mîhnit pentru mine. Totuşi planul meu i se părea nesăbuit şi greu de pus în practică. Socotea că temerile mele în privinţa lui Arthur sînt disproporţionate faţă de împrejurările date şi a ridicat atîtea obiecţii împotriva proiectelor mele şi a născocit atîtea metode mai blînde pentru ameliorarea situaţiei mele, încît m-a văzut silită să intru într-o mulţime de alte amănunte pentru a-l convinge că soţul meu este cu totul incorigibil, şi că nimic nu l-ar putea determina să renunţe la fiul lui, indiferent ce s-ar alege de mine, întrucît el era la fel de hotărît ca băiatul să nu-l părăsească precum eram şi eu să nu-l părăsesc pe băiat. Şi că de fapt nu există nici o altă soluţie mai bună decît aceasta — afară doar de fuga din ţară, care fusese intenţia mea iniţială. Pentru a evita această ultimă alternativă, în cele din urmă Frederick a consimţit să aranjeze o aripă a vechiului conac Wildfell, pentru a putea fi locuit — ca un loc de refugiu în caz de nevoie. Dar şi-a exprimat speranţa că nu mă voi folosi de această perspectivă decît dacă împrejurările vor face lucrul acesta cu adevărat necesar. M-am grăbit să-i făgăduiesc că-l voi asculta. Pentru că deşi dacă era vorba de propriile mele interese, o asemenea sihăstrie părea să fie un adevărat paradis în comparaţie cu situaţia mea actuală, totuşi, de dragul prietenelor şi prietenilor mei, şi al celor apropiaţi mie — pentru Milicent şi Esther, surorile mele sufleteşti, pentru bieţii ţărani de pe moşia Grassdale şi mai presus de toate, de dragul

mătuşii mele — voi rămîne aici dacă va fi cît de cît cu putinţă.

20 iulie. Doamna Hargrave şi cu fiica ei s-au întors de la Londra. Esther e plină de impresii şi simţăminte după primul ei sezon monden în capitală. Deocamdată însă nu şi-a dăruit inima nimănui şi nici nu s-a logodit. Mama ei a izbutit să-i găsească o partidă excelentă şi chiar l-a determinat pe gentlemanul în cauză să-şi depună inima şi averea la picioarele fetei; numai că Esther a avut îndrăzneala şi curajul de a refuza aceste nobile daruri. Era un bărbat de familie bună şi cu proprietăţi vaste, dar obrăznicuţa susţinea că era bătrîn ca tata Noe, urît ca dracu şi antipatic ca... o persoană al cărei nume nu-l vom pomeni.

— Realitatea este că totuşi mi-a fost destul de greu, mi-a povestit ea. Mama a fost teribil de dezamăgită de eşecul proiectului ei şi s-a supărat rău de tot pe mine pentru încăpăţînarea cu care m-am împotrivit voinţei ei. Mai e supărată şi acum. Dar ce să fac? Şi chiar şi Walter e atît de grav ofensat de capriciile şi curiozităţile mele absurde — cum le denumeşte el — încît mă tem că nu mă va ierta niciodată — nici nu credeam înainte că ar putea să se arate atît de aspru cum a fost în ultima vreme. Dar Milicent m-a implorat să nu cedez şi sînt sigură, doamnă Huntingdon, că dacă l-ai fi văzut pe bărbatul pe care voiau să mi-l vîre pe gît, şi dumneata m-ai fi sfătuit să nu-l accept.

— Asta aş fi făcut-o indiferent dacă l-aş fi văzut sau nu — i-am răspuns. Pentru mine e de ajuns faptul că ţi-e antipatic.

— Ştiam eu că aşa vei zice. Deşi mama afirma că vei fi pur şi simplu şocată de neascultarea mea — nici nu-ţi închipui ce morală îmi ţine — că sînt nesupusă şi ingrată, că mă opun dorinţelor ei, că nu fac pe placul

fratelui meu şi că am să ajung să fiu o povară pentru ea. Uneori încep să mă tem că pînă la urmă o să-mi înfrîngă rezistenţa. Am o voinţă puternică, dar de asta nu duce lipsă nici ea şi cînd spune asemenea vorbe aspre şi grele mă aduce într-o asemenea stare încît sînt aproape înclinată să fac ce-mi porunceşte ea şi apoi să-mi frîng inima şi să zic: „Ei, mamă, uite ce s-a întîmplat din vina ta!”

— Te rog din suflet să n-o faci! i-am zis eu. Supunerea aceasta ar fi pur şi simplu o ticăloşie şi cu siguranţă că ar aduce cu sine pedeapsa pe care o merită. Ţine-te tare, şi curînd mămica ta o să renunţe la insistenţele ei. Pînă şi domnul în cauză va înceta să te mai piseze dacă va vedea că e respins cu fermitate.

— A, nu! Mama o să-i obosească şi o să-i plictisească pe toţi în jur înainte de a ajunge ea să fie istovită de eforturile pe care le face. Cît despre domnul Oldfield, ea i-a dat să înţeleagă că i-am refuzat propunerea nu din cauză că persoana lui mi-ar fi dezagreabilă, ci pur şi simplu pentru că sînt necoaptă şi zăpăcită şi în momentul de faţă nu mă pot împăca sub nici o formă cu gîndul căsătoriei; dar ea n-are nici cea mai mică îndoială că pînă în sezonul viitor îmi voi băga minţile în cap şi speră că închipuirile mele de fetişcană fără minte vor trece. Aşadar, m-a adus acasă pentru a mă învăţa să ajung la un sentiment corespunzător al îndatoririlor mele pentru vremea cînd va sosi iarăşi momentul. Ba chiar cred că nu va mai face cheltuielile necesare pentru a mă duce din nou la Londra decît dacă voi capitula. Nu-i dă mîna să mă ia în capitală numai pentru desfătări şi prostii — zice ea — şi nu chiar orice gentilom bogat va fi dispus să mă ia de nevastă, fără avere, indiferent ce părere straşnică voi fi avînd eu despre propriile mele farmece.

— Mde, Esther, te compătimesc. Şi totuşi, repet, ţine-te tare. Decît să te căsătoreşti cu un bărbat care nu-ţi place, care ţi-e antipatic, ai putea la fel de bine să

te vinzi chiar acum ca roabă. Dacă mama şi fratele tău au o purtare aspră faţă de tine, ştii bine că-i poţi părăsi, dar nu uita că de un soţ eşti legată pe viaţă.

— Dar nu-i pot părăsi decît dacă mă mărit; şi nu mă pot mărita dacă nu mă vede nimeni. La Londra am văzut vreo doi gentlemeni care ar fi putut să-mi placă, dar nu erau fiii cei mai mari din familiile respective şi mama nu mi-a permis să-i cunosc mai bine — în special pe unul, care cred că mă cam plăcea, dar ea a pus toate piedicile posibile în calea unei apropieri între noi. Ce zici, enervant, nu?

— Nu mă îndoiesc că astea sînt gîndurile şi sentimentele tale, dar dacă te-ai fi măritat cu el n-ar fi fost imposibil să găseşti ulterior mai multe motive de a-ţi muşca mîinile decît dacă l-ai fi luat pe domnul Oldfield. Cînd îţi spun să nu te căsătoreşti fără dragoste, nu te sfătuiesc nici să te măriţi numai şi numai din dragoste — mai există şi multe, multe alte lucruri care trebuie luate în consideraţie. Nu-ţi acorda nimănui nici inima, nici mîna pînă cînd nu vei avea motive serioase de a o face. Şi dacă ar fi ca un asemenea prilej să nu se ivească niciodată, consolează-te cu gîndul că deşi trăind de una singură s-ar putea să nu ai prea multe bucurii, cel puţin nu vei avea nici necazuri şi supărări. Căsătoria ar putea să-ţi schimbe viaţa în bine, dar în adîncul sufletului meu mă tem că are mult mai multe şanse de a produce un rezultat contrar.

— Asta e şi părerea lui Milicent. Însă dă-mi, te rog, voie să spun că eu gîndesc altfel. Dacă m-aş socoti sortită să rămîn fată bătrînă aş înceta să-mi mai preţuiesc viaţa. Gîndul de a trăi mai departe, an după an, la Grove — fiind doar o pacoste pentru mama şi pentru Walter şi o povară care face umbră degeaba pămîntului (acum cînd ştiu în ce lumină ar privi ei lucrurile) este de-a dreptul insuportabil. În asemenea situaţii aş prefera să fug cu majordomul.

— Recunosc că situaţia ta e cu totul deosebită. Dar trebuie să ai răbdare, draga mea. Nu fă nimic în pripă. Nu uita că n-ai încă nici nouăsprezece ani şi că vor mai trece încă mulţi ani pînă să se poată spune despre tine că eşti fată bătrînă. Nici n-ai de unde să ştii ce soartă îţi rezervă providenţa. Şi între timp nu uita că ai dreptul la ocrotirea şi sprijinul mamei şi fratelui tău, chiar dacă ei nu se arată prea dispuşi să ţi le acorde.

— Dumneata eşti atît de gravă, doamnă Huntingdon, mi-a răspuns Esther după o pauză. Cînd Milicent şi-a exprimat aceleaşi păreri pesimiste în privinţa căsătoriei am întrebat-o dacă e fericită. Mi-a zis că este, dar eu n-am prea crezut-o. Iar acum mă văd silită să-ţi pun şi dumitale aceeaşi întrebare.

— E o întrebare puţin cam impertinentă — am rîs eu — ca o fetişcană s-o pună unei femei măritate şi cu atîţia ani mai mare decît ea, aşa că n-am să-ţi răspund.

— Vă rog să mă iertaţi, stimată doamnă, mi-a zis ea şi s-a aruncat rîzînd în braţele mele pentru a mă săruta cu afecţiune. Dar am simţit o lacrimă pe gît cînd şi-a lăsat capul pe pieptul meu şi a continuat, cu un amestec ciudat de amărăciune şi uşurinţă, de timiditate şi îndrăzneală: — Ştiu că nu eşti atît de fericită cum vreau eu să fiu deoarece îţi petreci jumătate din viaţă singură la Grassdale în timp ce domnul Huntingdon umblă prin lume şi se distrează unde şi cum vrea. Eu voi ţine ca soţul meu să nu aibă alte bucurii decît cele pe care le împarte cu mine. Şi dacă cea mai mare bucurie a lui nu va fi plăcerea tovărăşiei mele... atunci... o să fie foarte rău pentru el! Asta-i tot!

— Dacă asta aştepţi tu de la căsnicie, Esther, atunci trebuie într-adevăr să fii foarte atentă cu cine te măriţi — sau mai degrabă să eviţi acest pas.

CAPITOLUL XLII

1 SEPTEMBRIE. DOMNUL HUNTINGDON încă nu şi-a făcut apariţia. Poate că va rămîne în mijlocul prietenilor lui pînă la Crăciun. Iar la primăvară va pleca din nou. Dacă-şi va urma acest plan atunci voi putea rămîne foarte bine la Grassdale. Chiar şi o ceată de prieteni în timpul sezonului de vînătoare poate fi suportată dacă micuţul Arthur ajunge să fie atît de ferm ataşat de mine. Dar mă tem că sînt speranţe vane! Şi totuşi pînă cînd va sosi o asemenea perioadă de grele încercări mă voi abţine să mă gîndesc la azilul meu tihnit din scumpul conac al copilăriei.

Domnul şi doamna Hattersley se află de două săptămîni la Grove. Şi întrucît domnul Hargrave lipseşte şi acum vremea e iar deosebit de frumoasă, n-a trecut nici o zi fără să-mi văd prietenele — pe Milicent şi pe Esther — fie acolo, fie aici. Nu de mult, cînd domnul Hattersley le adusese la Grassdale cu faitonul, am avut o discuţie de cîteva minute cu acest domn, în timp ce doamnele se jucau cu copiii, în grădină.

— Doamnă Huntingdon? Vrei să mai auzi cîte ceva despre soţul dumitale? m-a întrebat domnul Hattersley.

— Nu, doar dacă poţi să-mi spui pe cînd să-i aştept întoarcerea...

— Asta nu pot să-ţi spun... Dar sper că nu ţii să se întoarcă? mi-a zis el rînjind cu gura pînă la urechi.

— Nu.

— Cred că o duci mai bine fără el. În ceea ce mă priveşte m-am săturat pînă-n gît de hazul lui. I-am spus că mă voi rupe de el dacă nu se îndreaptă. Aşadar, l-am părăsit — vezi deci că sînt un om mai cumsecade decît mă socoţi dumneata.

— E o hotărîre pe care ar fi trebuit s-o iei de multă vreme.

— Mde, nu am încă nici treizeci de ani. Sper că nu e prea tîrziu, nu?

— Nu, nu e niciodată prea tîrziu ca să te îndrepţi atîta vreme cît ai înţelepciunea de a dori acest lucru şi puterea de a-ţi pune planul în aplicare.

— Ei, ca să-ţi spun adevărul, m-am gîndit şi înainte de foarte multe ori la asta, dar, la urma urmei, Huntingdon reprezintă o societate a dracului de simpatică — nici nu-ţi poţi închipui ce băiat de viaţă este pînă nu se îmbată. În fundul inimilor noastre avem cu toţii simpatie pentru el, deşi nu-l putem respecta.

— Dar ai vrea să fii şi dumneata ca el?

— Nu, aş prefera să fiu eu însumi, chiar aşa ticălos cum sînt.

— Nu vei putea rămîne astfel, ai să decazi din ce în ce şi ai să te abrutizezi din zi în zi, ajungînd să-i semeni tot mai mult.

Mi-a fost imposibil să nu zîmbesc văzîndu-i mutra pe jumătate supărată, pe jumătate încurcată cînd a auzit acest mod, cam neobişnuit, de a-i vorbi.

— Te rog să nu te supere faptul că ţi-am vorbit atît de deschis, i-am zis. Motivele care mă îndeamnă s-o fac sînt dintre cele mai frumoase. Dar spune-mi, te rog, ai dori ca fiii dumitale să semene cu domnul Huntingdon — sau chiar cu dumneata?

— Drace, nu!

— Ai vrea ca fiica dumitale să te dispreţuiască, sau cel puţin să nu păstreze nici urmă de respect pentru dumneata şi nici un pic de afecţiune care să nu fie amestecată cu cel mai amarnic regret?

— A, nu! Asta n-aş putea suporta.

— Şi, în sfîrşit, ai vrea ca soţia dumitale să fie pe punctul de a dori s-o înghită pămîntul cînd aude pome-nindu-ţi-se numele? Şi să urască pînă şi sunetul

glasului dumitale şi să fie cuprinsă de fiori cînd te apropii?

— Asta n-o să se întîmple niciodată. Ea mă place oricum, indiferent ce fac.

— Imposibil, domnule Hattersley! Dumneata iei supunerea cuminte a lui Milicent drept afecţiune.

— Ei, fir-ar să...

— Stai, nu izbucni aşa cînd auzi asemenea lucruri. Nu vreau să spun că nu te iubeşte: ştiu bine că te iubeşte chiar mult mai mult decît meriţi. Dar sînt absolut sigură că dacă te vei purta mai frumos te va iubi şi mai mult. Iar dacă te vei purta mai rău te va iubi din ce în ce mai puţin pînă ce întreaga ei afecţiune se va preschimba în teamă, aversiune şi amărăciune, dacă nu cumva chiar într-o tainică ură amestecată cu dispreţ. Dar, să lăsăm baltă povestea cu afecţiunea... Ai dori să fii tiranul vieţii ei, să-i răpeşti orice rază de soare şi s-o faci cumplit de nenorocită?

— Bineînţeles că nu. Nu fac acest lucru şi n-am să-l fac niciodată.

— Şi totuşi l-ai făcut în mult mai mare măsură decît îţi închipui.

— Ei, aş, aş! Fleacuri! Ea nu e fiinţa susceptibilă şi speriată şi roasă de îngrijorare pe care ţi-o închipui! E o femeie supusă, paşnică şi afectuoasă. Uneori s-ar putea să fie mai posacă, dar în general e liniştită şi calmă şi e gata să ia lucrurile aşa cum sînt.

— Dar gîndeşte-te cum era ea acum cinci ani cînd ai luat-o de nevastă şi cum e astăzi.

— Ştiu; pe atunci era o fetişcană durdulie, cu o faţă frumuşică, trandafirie şi albă. Acum e doar o mînă de femeie, biata de ea, ofilindu-se şi topindu-se ca un bulgăre de zăpadă — dar să fiu al dracului dacă asta e vina mea!

— Dar atunci care e cauza? În nici un caz nu vîrsta, pentru că n-are decît douăzeci şi cinci de ani.

— Păi, sănătatea ei firavă e de vină şi — dă-o dracului, doamnă, unde vrei să ajungi? Şi copiii, fireşte, care se întrec în a scoate sufletul din ea.

— Nu, domnule Hattersley, copiii îi aduc mai multă bucurie decît supărare. Sînt copii drăguţi şi buni din fire...

— Da, asta ştiu. Domnul să-i aibă în pază!

— Atunci de ce să arunci vina pe ei?... Am să-ţi spun eu ce este: de vină sînt frămîntările mute şi îngrijorarea permanentă din pricina dumitale, amestecate, bănuiesc, cu un fel de teamă legată de propria ei sănătate. Cînd te porţi bine ea nu se poate bucura pe deplin. N-are nici un fel de siguranţă, nici un fel de încredere în judecata şi principiile dumitale. În schimb, se teme neîncetat de sfîrşitul unei fericiri atît de scurte. Cînd te porţi rău are mult mai multe pricini de spaimă şi de tristeţe. Indurînd răbdătoare răul, uită că e datoria noastră să ne mustrăm semenii pentru greşelile şi păcatele lor. Întrucît dumneata eşti gata să iei tăcerea ei drept indiferenţă, vino cu mine şi am să-ţi arăt vreo două din scrisorile ei. Sper că nu e vorba de un abuz de încredere întrucît dumneata eşti în faţa oamenilor — jumătatea ei.

A venit după mine în bibliotecă. Am căutat două din scrisorile lui Milicent şi i le-am înmînat. Una era expediată de la Londra şi fusese scrisă într-o perioadă cînd el îşi făcuse îngrozitor de cap şi se destrăbălase cumplit. Cealaltă fusese scrisă la ţară într-un interval mai liniştit. Prima era încărcată de tristeţe şi de îngrijorare; nu-l acuza, dar regreta profund legătura lui cu tovarăşii săi de desfrîu, îi ocăra pe domnul Grimsby şi pe ceilalţi şi insinua lucruri cumplite împotriva domnului Huntingdon, aruncînd în spinarea altora vina pentru purtările proaste ale soţului ei. Cea de-a doua scrisoare era plină de speranţă şi de bucurie şi totuşi arăta că e conştientă de faptul că această fericire nu va dura şi că inima îi tremură din această pricină.

Ridica în slăvi bunătatea lui, dar cu o dorinţă evidentă, deşi exprimată doar pe jumătate, ca aceste calităţi să se bazeze pe o temelie mai solidă decît îndemnurile fireşti ale inimii. Se mai manifesta acolo şi o spaimă cumplită faţă de prăbuşirea acestei clădiri înălţată astfel pe nisip — prăbuşire care s-a şi produs curînd după aceea, lucru de care Hattersley a fost cu siguranţă conştient în timp ce citea.

Aproape imediat după ce a început prima scrisoare am avut plăcerea neaşteptată de a-l vedea roşind. Dar s-a întors cu spatele la mine şi şi-a terminat lectura la fereastră. În timp ce citea cea de-a doua scrisoare l-am văzut de vreo două ori ridicînd mîna şi ştergîndu-şi în grabă fruntea şi ochii. Oare lăcrima? După ce a terminat, a trecut un răstimp în cursul căruia şi-a dres glasul, a privit pe fereastră şi apoi, după ce a fredonat un crîmpei dintr-o arie la modă, s-a răsucit pe călcîie, mi-a înapoiat scrisorile şi mi-a strîns mîna în tăcere.

— Numai Dumnezeu ştie ce ticălos blestemat am fost! mi-a zis el scuturîndu-mi mîna cu multă căldură. Dar să vezi dumneata dacă n-am să mă îndrept şi dacă n-am să-mi răscumpăr greşelile. Să mă ia Aghiuţă dacă n-am să fac astfel!

— Nu te blestema, domnule Hattersley.

— Bine! Unde e Milicent?

— Uite-o acolo, tocmai se apropie de noi împreună cu sora ei.

Domnul Hattersley a deschis uşa şi a ieşit în întîmpinarea lor. L-am urmat şi eu la o oarecare distanţă. Spre uimirea nevestei sale, a ridicat-o în braţe şi a sărutat-o fierbinte. Apoi, punîndu-şi amîndouă mîinile pe umerii ei i-a împărtăşit, bănuiesc, esenţa planurilor mari pe care le avea, pentru că deodată ea l-a cuprins cu braţele pe după gît şi a izbucnit în lacrimi exclamînd:

— Da, da, te rog, Ralph! O să fim atît de fericiţi! Vai, cît de bun eşti!

— Nu, nu eu sînt, a zis el întorcîndu-se şi împingîndu-şi soţia către mine. Ei trebuie să-i mulţumeşti, pentru că totul e numai şi numai opera ei.

Milicent s-a repezit să-mi mulţumească, cu inima plină de recunoştinţă. Am negat că aş fi îndreptăţită la un asemenea sentiment, spunîndu-i că soţul ei se arătase înclinat către îndreptare chiar înainte de a adăuga şi eu firimitura aceea de îndemnuri şi încurajare şi că eu nu făcusem decît ceea ce ar fi putut — şi ar fi trebuit să facă ea singură.

— A, nu! strigă ea, sînt sigură că eu nu-l puteam influenţa cu nimic. N-aş fi făcut decît să-l plictisesc cu eforturile mele stîngace de a-l convinge, dacă aş fi întreprins această încercare.

— Nu m-ai pus niciodată la încercare, Milly, zise el.

Curînd după aceea îşi luară rămas bun de la mine.

Acum s-au dus să-l viziteze pe tatăl lui Hattersley. După aceea vor trece pe la casa lor de la ţară. Nădăjduiesc că hotărîrile lui frumoase nu se vor prăbuşi iarăşi şi că biata Milicent nu va fi din nou dezamăgită. Ultima ei scrisoare era plină de fericirea momentului respectiv şi de aşteptări plăcute pentru viitor. Dar deocamdată nu s-a ivit nici un fel de ispită deosebită care să pună la încercare virtutea lui. De aici înainte însă, fără îndoială că ea se va arăta mai puţin timidă şi rezervată şi el va fi mai cald şi maj înţelept.

Aşadar, cu siguranţă că speranţele ei sînt întemeiate Şi am şi eu astfel, cel puţin un punct luminos pe care să-mi reazem gîndurile.

CAPITOLUL XLIII

10 OCTOMBRIE. DOMNUL HUNTINGDON s-a întors acum vreo trei săptămîni. Nu-mi voi da osteneala să descriu înfăţişarea lui, comportarea şi discuţiile lui sau sentimentele mele faţă de el. Dar încă din ziua sosirii sale m-a uluit anunţîndu-mi intenţia de a face rost de o guvernantă pentru micuţul Arthur. I-am spus că lucrul acesta este inutil, ca să nu spun ridicol, în momentul de faţă. Socoteam că sînt pe deplin capabilă să fac faţă sarcinii educaţiei lui — cel puţin încă vreo cîţiva ani de aici încolo. Educaţia copilului era singura plăcere şi îndeletnicire a vieţii mele. Şi întrucît îmi răpise posibilitatea de a mă mai ocupa şi de altceva, fără îndoială că putea să-mi lase măcar asta.

Mi-a spus că nu sînt femeia potrivită pentru a educa un copil sau pentru a sta în preajma lui. Îl adusesem pe băiat — zicea el — într-o asemenea stare încît devenise un simplu automat. Prin rigiditatea mea îi frînsesem tăria de caracter şi aveam să îngheţ pînă şi ultima rază de soare din inima lui şi să-l transform într-o fiinţă la fel de uscată şi de mohorîtă ca şi mine dacă mi se mai lăsa multă vrem pe mînă odrasla. Şi, ca de obicei, şi biata Rachel a avut parte de porţia ei de ocări. N-o poate suferi pe Rachel pentru că ştie că ea îl judecă aşa cum merită.

După care a încheiat spunîndu-mi că n-are rost să-mi mai bat capul cu această chestiune, întrucît a şi angajat o guvernantă care o să vină săptămîna viitoare. Aşadar, tot ce aveam de făcut era să pregătesc casa pentru primirea ei. Era o veste cam uluitoare. Mi-am permis să întreb de numele şi de adresa ei, de cine a fost recomandată sau cum a ajuns s-o aleagă.

— E o tînără foarte evlavioasă şi merituoasă, mi-a zis el. Nu trebuie să ai nici o teamă. Dacă nu mă înşel, o cheamă Myers. Şi mi-a fost recomandată de o bătrînă văduvă de condiţie bună, o doamnă ce se

bucură de o frumoasă reputaţie. Personal n-am văzut-o şi deci nu ţi-aş putea-o descrie.

Tonul pe care a rostit toate acestea era serios şi calm, dar exista un demon al ironiei în ochii lui pe care şi-i ferea de mine şi mi s-a părut că acest lucru nu prevesteşte nimic bun. Totuşi m-am gîndit la refugiul din comitatul X şi n-am mai ridicat nici un fel de alte obiecţii.

Cind a sosit domnişoara Myers nu mă simţeam deloc dispusă s-o primesc cordial. Înfăţişarea ei nu era destinată să producă o impresie favorabilă, iar manierele şi purtarea ei nu erau menite să îndepărteze prejudecăţile pe care mi le formasem împotriva ei. Calităţile îi erau foarte limitate, iar intelectul ei nu se ridica deasupra mediocrului. Avea o voce frumoasă şi cînta ca o privighetoare, acompaniindu-se destul de bine la pian. Dar acestea erau singurele ei talente. Chipul ei trăda o fire vicleană şi înclinată spre înşelăciune, şi parcă la fel şi glasul ei. Părea să se teamă de mine şi tresărea dacă mă apropiam brusc de ea. Avea o purtare respectuoasă şi serviabilă, chiar pînă la slugărnicie. La început a încercat să mă linguşească şi să se gudure pe lîngă mine, dar am pus curînd capăt acestor manifestări. Afecţiunea pentru micuţul ei elev era forţată şi m-am văzut silită să-i reproşez faptul că îi face toate voile şi că-l laudă în mod nemeritat. În orice caz n-a izbutit să cîştige inima copilului. Smerenia ei consta în faptul că din cînd în cînd scotea cîte un oftat, îşi ridica ochii în tavan şi rostea cîteva vorbe făţarnice. Mi-a spus că e fiică de preot şi că a rămas orfană încă din copilărie, dar a avut marele noroc de a obţine un post într-o familie foarte evlavioasă. Apoi mi-a vorbit cu atîta recunoştinţă despre bunătatea de care s-a bucurat din partea membrilor acestei familii, încît am început să-mi fac reproşuri pentru gîndurile mele lipsite de indulgenţă şi pentru purtarea mea neprietenoasă, şi, o vreme, m-

am arătat mai blîndă. Dar asta n-a durat mult. Cauzele antipatiei mele erau prea raţionale şi suspiciunile mele prea bine întemeiata. Ştiam că e de datoria mea să fiu eu ochii în patru pînă cînd toate aceste bănuieli aveau să fie ori îndepărtate, ori confirmate.

Am întrebat de numele şi de adresa acelei familii bune şi evlavioase. A pomenit un nume foarte banal şi o localitate necunoscută şi îndepărtată dar mi-a spus că familia respectivă se află acum în Europa şi că ea nu-i cunoaşte adresa actuală. N-am văzut-o niciodată vorbind prea mult cu domnul Huntingdon; dar el intra adeseori în încăperea rezervată lecţiilor ca să vadă ce progrese face micuţul Arthur cu noua lui educatoare, şi asta se întîmpla tocmai cînd nu eram eu acolo. Seara, domnişoara Myers şedea cu noi în salon şi cînta la pian şi din gură pentru plăcerea lui — sau a noastră după cum pretindea ea — şi se arăta foarte atentă şi prevenitoare cu dorinţele lui, deşi de vorbit vorbea numai cu mine (de fapt el se afla rareori într-o stare potrivită pentru conversaţie). Dacă domnişoara Myers ar fi fost altfel decît era, prezenţa ei între noi mi s-ar fi părut o mare uşurare, deşi mi-ar fi fost tare ruşine ca o persoană decentă să-l vadă pe soţul meu aşa cum era adeseori.

Lui Rachel nu i-am pomenit nimic de bănuielile mele. Dar ea, întrucît a trăit jumătate de veac pe acest tărîm al păcatelor şi tristeţilor, a învăţat să fie bănuitoare. De la început mi-a spus că n-o poate suferi pe guvernanta cea nouă şi curînd am constatat că o supraveghează la fel de atentă ca şi mine. Şi m-am bucurat de acest lucru pentru că ţineam mult să aflu adevărul; atmosfera de la Grassdale părea să mă înăbuşe şi nu puteam trăi decît gîndindu-mă la Wildfell Hall.

În cele din urmă, într-o dimineaţă Rachel a venit în camera mea cu asemenea veşti încît pînă să termine ea de vorbit hotărîrea mea a fost luată. În timp

ce mă îmbrăca i-am explicat intenţiile mele, i-am spus de ce ajutor aş avea nevoie din partea ei, ce lucruri de-ale mele să-mi pună în bagaje şi ce să păstreze pentru ea, întrucît nu aveam alte mijloace de a o răsplăti, şi de a o despăgubi pentru această concediere bruscă, după îndelungatul ei serviciu credincios. Era un lucru pe care-l regretam profund, dar nu-l puteam evita.

— Şi tu ce-ai să te faci, Rachel? am întrebat-o, ai să te întorci acasă, ori ai să-ţi cauţi altă slujbă?

— Casa mea e la 'mneata, coniţă, alta n-am, mi-a răspuns. Şi dacă te părăsesc pe 'mneata nu mă mai bag la stăpîn cît trăiesc.

— Dar acum nu-mi dă mîna să mai trăiesc ca o lady, i-am răspuns eu.

— Ce contează! mi-a replicat ea foarte tulburată. Tot o şi ai nevoie de cineva ca să-ţi facă curăţenie şi să-ţi spele şi să-ţi gătească, nu? Şi eu pot face toate astea. Şi nu te mai gîndi la simbrie, că am şi eu cîţiva bani puşi deoparte şi dacă nu mă iei ar trebui din ăştia să-mi găsesc pe undeva casă şi masă sau să trudesc printre străini. Nu sînt deprinsă cu asta aşa că te rog, coniţă, să faci cum crezi.

Glasul îi tremura în timp ce vorbea, şi în ochi i se iviseră lacrimi.

— Mi-ar plăcea grozav, Rachel, şi ţi-aş da drept leafă atîţia bani cît mi-ar permite mijloacele — cît aş da oricărei femei la toate pe care aş angaja-o. Dar nu vezi că ar însemna să te trag cu mine în prăpastie cînd tu n-ai făcut nimic ca să meriţi un asemenea tratament?

— Aş, fleacuri! a exclamat ea.

— Şi pe urmă modul meu de viaţă, în viitor, va diferi atît de mult de cel din trecut şi de toate lucrurile cu care ai fost deprinsă...

— Da, ce crezi coniţă, că eu nu pot să îndur ce îndură stăpîna mea? Vai de mine şi de mine, da' doar n-oi fi aşa de mîndră şi cu nasul pe sus cum vrei să

zici! Şi pe urmă ce faci cu micuţul meu stăpîn, ţie-l Dumnezeu sănătos? Şi apoi nu sînt chiar aşa de bătrînă încît să nu mă pot deprinde cu mîncarea proastă şi cu munca grea, dacă e vorba să-i ajut şi să-i alin pe cei pe care i-am iubit ca pe odraslele mele — că sînt cam prea bătrînă ca-mi mai treacă prin minte să-i las pe ei la ananghie şi în primejdie, iar eu să pornesc de una singură printre străini...

— Atunci n-o vei face, Rachel! i-am strigat eu îmbrăţişîndu-mi credincioasa prietenă. O să mergem împreună şi o să vezi dacă ţi se potriveşte viaţa mea cea nouă.

— Dumnezeu să te binecuvînteze, scumpa mea! a strigat ea la rîndu-i răspunzîndu-mi cu o îmbrăţişare şi mai afectuoasă. Numai să ne vedem odată scăpate din casa asta ticăloasă!

Cu poşta din dimineaţa aceea i-am trimis lui Frederick cîteva rînduri aşternute în grabă pe hîrtie. Îl imploram să-mi pregătească locuinţa pentru a mă putea primi imediat, pentru că, probabil, aveam să vin şi eu cam la o zi după primirea acestei scrisori şi-i spuneam, în cîteva cuvinte, pricina hotărîrii mele bruşte. Apoi am scris trei scrisori de adio: prima lui Esther Hargrave, în care-i spuneam că am constatat că mi-e imposibil să mai rămîn la Grassdale şi să-mi las fiul sub protecţia tatălui lui. Şi, întrucît era extrem de important ca nici el, nici cunoştinţele lui să nu cunoască viitoarea noastră adresă, nu aveam s-o dezvălui nimănui decît fratelui meu, prin intermediul căruia speram să întreţin corespondenţa cu prietenii mei. Apoi i-am dat adresa lui Frederick şi am rugat-o insistent să scrie cît mai des, i-am repetat cîteva din sfaturile mele anterioare cu privire la propriile ei interese, apoi cu multă afecţiune i-am spus adio.

Cea de a doua scrisoare i-am adresat-o lui Milicent. Avea cam acelaşi conţinut, dar era ceva mai intimă după cum se şi cuvenea, dată fiind prietenia

noastră mai îndelungată, experienţa ei mai bogată, precum şi cunoaşterea mai bună de către ea a situaţiei mele.

Cea de a treia scrisoare i-am trimis-o mătuşii — alcătuirea ei era o chestiune mult mai dificilă şi mai penibilă şi tocmai de aceea am lăsat-o la urmă. Dar n-aveam încotro, trebuia să-i dau unele lămuriri cu privire la pasul ieşit din comun pe care-l făceam. Şi trebuia să i-o trimit repede pentru că, fără doar şi poate, ea şi cu unchiul aveau să audă de ceea ce se întîmplase şi mai mult ca sigur că domnul Huntingdon avea să apeleze de îndată la ei pentru a afla unde sînt. Mi-am exprimat nădejdea că şi ea şi unchiul mă vor ierta pentru pasul făcut, că dacă ar şti tot adevărul, sigur nu m-ar ţine de rău. De asemenea, am spus că doresc din tot sufletul să nu se necăjească din pricina mea, că voi fi foarte mulţumită să-mi petrec viaţa în sihăstrie consacrîndu-mă educaţiei fiului meu şi învăţîndu-l să evite greşelile ambilor săi părinţi.

Aceste lucruri le-am făcut ieri. Două zile întregi m-am ocupat de pregătirile pentru plecarea care trebuia făcută cu maximum de prudenţă şi în mare taină. O, de-ar veni odată dimineaţa şi de ne-am vedea pornite la drum! Astă seară, cum nu mai aveam altceva de făcut decît să aştept, să sper şi să tremur, am început să fiu atît de agitată încît nu mai ştiam ce să mă fac. Am coborît la cină, dar mi-a fost imposibil să înghit ceva. Domnul Huntingdon a observat aceasta.

— Ei, ce-ai mai păţit? mi-a zis el cînd pauza dintre felul al doilea şi al treilea i-a dat răgazul de a privi în jur.

— Nu mă simt prea bine, i-am răspuns eu. Cred că trebuie să mă odihnesc puţin. Sper că n-o să-mi duci prea mult lipsa?

— Cîtuşi de puţin. Dacă-ţi laşi liber scaunul o să fie la fel de bine, poate chiar un pic mai bine, — a mormăit el în timp ce părăseam încăperea.

Rachel m-a îndemnat să mă duc imediat să mă odihnesc ca să-mi adun puterile pentru călătoria de mîine, întrucît trebuia să plecăm înainte de revărsatul zorilor. Dar în starea de agitaţie în care mă aflam nici nu putea fi vorba de aşa ceva. Nu putea fi vorba nici să stau jos sau să mă plimb prin cameră numărînd orele şi minutele care mă despărţeau de clipa plecării, cu urechile ciulite şi tremurînd la fiecare zgomot ca nu cumva să ne descopere cineva şi să ne trădeze. Am luat o carte şi am încercat să citesc. Ochii îmi rătăceau pe paginile ei, dar era cu neputinţă să-mi concentrez gîndurile asupra conţinutului. Atunci de ce să nu recurg la expedientul dintotdeauna şi să adaug şi acest ultim eveniment la cronica pe care o scriu? Am redeschis caietul şi am aşternut pe hîrtie relatarea de mai sus — cu oarecare dificultate la început. Dar treptat, treptat mintea mea a devenit mai calmă şi mai limpede. Au trecut astfel cîteva ore. Se apropie momentul. Îmi simt pleoapele grele şi trupul istovit. Îmi voi încredinţa cauza în mîinile Domnului, apoi mă voi culca pentru a prinde măcar un ceas sau două de somn. Şi pe urmă...

Micuţul Arthur doarme dus. E linişte în toată casa. E imposibil ca cineva să stea la pîndă. Cuferele noastre au fost legate de Benson, transportate, în taină, pe scara de din dos după lăsarea întunericului, şi trimise cu o căruţă la staţia de poştă de la M. Am legat de ele bilete cu numele de doamna Graham, pe care intenţionez să-l adopt de aici înainte. Pe mama o chema Graham ca domnişoară şi de aceea cred că am oarecari drepturi asupra acestui nume şi îl prefer oricărui altuia, în afară de al meu pe care nu îndrăznesc să mi-l reiau.

CAPITOLUL XLIV

24 OCTOMBRIE. SLAVĂ DOMNULUI, în sfîrşit sînt slobodă şi în siguranţă!...

Ne-am trezit devreme, ne-am îmbrăcat repede şi fără zgomot, am coborît încet şi în vîrful picioarelor pînă în hol unde Benson ne aştepta cu lumînarea în mînă pentru a ne deschide uşa şi a o încuia la loc în urma noastră. A trebuit să mai împărtăşim secretul nostru încă unei persoane din pricina cuferelor şi a altor lucruri. Toate slugile cunoşteau prea bine purtarea stăpînului lor şi, fie Benson, fie John ar fi fost gata oricînd să mă slujească. Dar întrucît Benson era un om mai serios şi mai în vîrstă şi pe deasupra şi foarte bun prieten cu Rachel, bineînţeles că am îndrumat-o să-l aleagă pe el ca ajutor şi om de încredere în această împrejurare, în măsura necesară. Nădăjduiesc doar ca bietul om să nu aibă necazuri din această pricină, şi aş da nu ştiu ce să-l pot răsplăti pentru serviciul riscant pe care mi l-a adus cu atîta bunăvoinţă. I-am strecurat în palmă două lire ca amintire, în momentul în care el ţinea uşa deschisă şi ne lumina drumul, la plecare, cu lacrimi în ochii lui cinstiţi şi cu o faţă gravă pe care puteai citi uşor tot felul de urări de bine. Vai, din păcate nu-i puteam oferi mai mult: abia dacă-mi rămîneau destui bani pentru cheltuielile probabile ale călătoriei.

Ah, cum mai tremuram de bucurie cînd s-a închis portiţa în urma noastră şi am ieşit din parc! Apoi, m-am oprit o clipă să trag adînc în piept o înghiţitură din aerul acela răcoros şi înviorător şi să mai arunc casei o ultimă privire. Era linişte şi întuneric peste tot. Nu licărea nici o lumină în ferestre. Nici o dîră de fum nu întuneca stelele ce străluceau deasupra, pe cerul îngheţat. Luîndu-mi adio pentru totdeauna de la

conacul acela — martorul atîtor dureri şi necazuri — m-am bucurat că nu l-am părăsit mai devreme pentru că acum nu mai încăpea nici o îndoială în privinţa înţelepciunii unei asemenea măsuri — nici o umbră de remuşcare pentru omul pe care-l lăsam acolo. Nimic nu-mi putea tulbura bucuria decît cel mult teama de a fi descoperită. Fiecare pas pe care-l făceam ne îndepărta tot mai mult de această primejdie.

Lăsasem conacul Grassdale cu multe mile în urma noastră înainte ca soarele rotund şi roşu să răsară pentru a saluta izbăvirea noastră, şi dacă s-o fi întîmplat cumva ca vreun locuitor din împrejurimi să ne zărească pe bancheta de sus a diligenţei, nu cred că ar fi putut să ne desluşească feţele. Întrucît am intenţia de a trece drept văduvă, mi s-a părut recomandabil să pătrund în noua locuinţă îmbrăcată în doliu. Aşadar, mi-am pus o rochie simplă de mătase neagră, pelerină, un voal negru (cu care mi-am înfăşurat cu grijă faţa în prima parte a călătoriei) şi o pălărie neagră de mătase, pe care am fost silită s-o împrumut de la Rachel întrucît eu n-aveam aşa ceva. Fireşte că nu era chiar după ultima modă. dar în împrejurările de faţă asta conta mult prea puţin. Arthur era îmbrăcat în hainele sale cele mai simple şi înfăşurat într-un şal grosolan de lînă. Iar Rachel se înfofolise într-o manta cenuşie, cu glugă, din vremuri mai bune. Avea înfăţişarea unei bătrînici simple şi cumsecade, mai degrabă decît a unei cameriste.

Vai, ce încîntare era să ne vedem astfel cocoţate, străbătînd drumul lat şi însorit, cu briza proaspătă a dimineţii bătîndu-ne în faţă, înconjurate de un ţinut necunoscut! Natura ne zîmbea — ne zîmbea vesel şi luminos, acele prime raze ale soarelui dînd tuturor lucrurilor un luciu galben. Îmi ţineam în braţe copilaşul iubit — aproape la fel de fericit ca şi mine — şi aveam alături pe prietena mea credincioasă. În urma mea lăsasem o închisoare şi deznădejdea, care se

îndepărtau din ce în ce, cu fiecare tropăit al copitelor — apropiindu-mă tot mai mult de libertate şi de speranţă. Nu m-am putut abţine să nu-i mulţumesc cu glas tare lui Dumnezeu pentru mîntuirea mea, şi nici să-i uimesc din cînd în cînd pe ceilalţi pasageri izbucnind uneori pe neaşteptate în rîs.

Dar călătoria a fost foarte lungă şi pînă la sfîrşitul ei am ajuns cu toţii să obosim cumplit. Abia tîrziu, noaptea, am ajuns în oraşul L. şi mai aveam încă vreo şapte mile pînă la destinaţie. Nu exista nici o diligenţă şi nu s-a putut face rost de nici un alt mijloc de transport decît un car grosolan — şi încă şi asta cu mare greutate, căci jumătate din locuitorii oraşului se culcaseră. Această ultimă etapă a călătoriei noastre a fost tare sumbră şi tristă, mai ales că ne era frig şi eram istoviţi. Şedeam pe cuferele noastre şi n-aveam de ce ne ţine sau de ce ne sprijini şi carul înainta încet de tot, aproape tîrîndu-se pe drumurile proaste de pe dealuri, zdruncinîndu-ne cumplit. Dar Arthur dormea în poala lui Rachel şi noi două am făcut tot ce-am putut pentru a-l ocroti de aerul rece al nopţii.

În cele din urmă am început să urcăm pe o alee foarte abruptă şi pietroasă despre care, în ciuda întunericului. Rachel a spus că-şi aminteşte perfect. Umblase adeseori pe ea ţinîndu-mă pe mine în braţe, fără să se gîndească vreodată că va reveni după atîţia ani şi în asemenea împrejurări ca cele de faţă. Întrucît Arthur se trezise din pricina zdruncinăturilor şi a opririlor, am coborît cu toţii din car şi am pornit-o pe jos. Nu mai aveam mult de mers. Dar dacă Frederick nu primise scrisoarea mea? Sau dacă nu avusese timp să pregătească odăile pentru primirea noastră? Dacă vor fi întunecate, umede şi neprimitoare? Dacă, după toată truda noastră, n-o să avem nici mîncare, nici foc şi nici mobilă?

În cele din urmă în faţa noastră s-a înălţat clădirea aceea întunecată şi sumbră. Aleea ne-a

condus la intrarea din dos. Am pătruns în curtea părăsită şi, cu sufletul la gură, pline de spaimă, am cercetat hardughia ruinată. Oare totul nu era decît beznă şi pustiu? Ba nu: o slabă licărire roşie ne-a salutat de la o fereastră unde obloanele şi cercevelele fuseseră reparate. Uşa era zăvorîtă, dar după ce am bătut şi am aşteptat, şi după ce-am purtat o discuţie cu un glas de la o fereastră de sus, am fost primiţi de-o bătrînă care fusese angajată să aerisească şi să aranjeze casa pînă la sosirea noastră. Ne-a condus într-o încăpere micuţă, dar destul de confortabilă, fosta bucătărie auxiliară a conacului, pe care acum Frederick o transformase în bucătărie. Bătrînă ne-a adus o lumină, a înteţit focul şi ne-a pregătit o masă simplă ca să ne mai întremăm puţin. Între timp, ne-am descotorosit de hainele de călătorie şi am cercetat în grabă noua noastră locuinţă. În afară de bucătărie, mai erau două dormitoare, un salonaş mărişor şi altul mai mic pe care l-am destinat să-mi devină atelier de pictură. Toate încăperile erau bine aerisite şi în stare destul de bună după cît se părea, numai că aveau doar cîteva mobile vechi, majoritatea din stejar masiv, vopsit în negru — mobilele originale care existaseră acolo şi pe care fratele meu le păstrase ca pe nişte relicve în reşedinţa lui actuală, iar acum le transportase înapoi în mare grabă.

Bătrînă ne-a adus cina în salonaş şi mi-a spus pe un ton plin de respectul cuvenit:

— Stăpînul trimite salutări doamnei Graham şi spune că a pregătit camerele cît a putut de bine faţă de scurtul răgaz pe care l-a avut şi că o să-şi îngăduie plăcerea de a vă face o vizită mîine pentru a primi alte porunci din partea dumneavoastră.

M-am bucurat să urc scara severă, de piatră, şi să mă întind în patul sumbru, de modă veche, lîngă micuţul meu Arthur. El adormi într-o clipă. Dar eu, cu toate că eram istovită, am rămas trează din pricina

surescitării şi a gîndurilor agitate pînă cînd zorii au început să se lupte cu întunericul. Dar cînd a venit, somnul a fost dulce şi odihnitor şi deşteptarea a fost cum nu se poate mai încîntătoare. Micuţul Arthur m-a trezit cu sărutările lui tandre. Aşadar, se afla acolo, ferit de primejdie întrucît îl ţineam strîns în braţe şi era la o mare depărtare de nevrednicul său tată! Lumina puternică a zilei inunda încăperea pentru că soarele se înălţase pe cer, deşi aburii toamnei îl întunecau cînd şi cînd cu sulurile lor.

Ceea ce vedeai în casă ori afară nu era de natură să te înveselească prea mult. Camera mare şi goală, cu mobila ei veche şi neprietenoasă, geamurile mici şi zăbrelite dezvăluind cerul cenuşiu şi posomorît de deasupra şi pustietatea de jos, unde pereţii întunecaţi, de piatră, şi poarta de fier, iarba şi bălăriile crescute de-a valma şi plantele perene cu forme nefireşti erau singurele lucruri care mai puteau spune că acolo fusese odată o grădină. Iar cîmpiile sterpe şi fără viaţă din depărtare ar fi putut să mi se pară destul de triste în alte împrejurări, dar acum fiecare lucru în parte mi se părea că răspunde la sentimentul meu îmbucurător de speranţă şi de libertate. Visurile nedesluşite ale trecutului îndepărtat şi perspectivele luminoase ale viitorului păreau să mă întîmpine din toate colţurile. Fără îndoială că m-aş fi bucurat în mai multă linişte de toate dacă între casa mea actuală şi cea dinainte ar fi stat valurile mării întinse, dar desigur că şi în acest loc singuratic aş fi putut rămîne necunoscută. Şi pe urmă, îl mai aveam aici şi pe fratele meu care să-mi înveselească singurătatea făcîndu-mi din cînd în cînd cîte o vizită.

A venit în dimineaţa aceea. De atunci am mai avut cîteva întrevederi cu el. Dar trebuie să aibă multă grijă cînd şi cum vine. Nici măcar servitorii lui sau cei mai buni prieteni nu trebuie să afle de vizitele sale la Wildfell Hall — decît în cazuri în care e firesc pentru un

proprietar să-şi viziteze chiriaşa necunoscută — ca nu cumva să se işte bănuieli împotriva mea, fie cu privire la adevărata mea situaţie, fie cine ştie ce clevetiri răuvoitoare.

Mă aflu aici de aproape două săptămîni şi cu excepţia unei singure griji tulburătoare — teama neîncetată de a nu fi descoperită — sînt destul de confortabil instalată în noul meu cămin. Frederick mi-a adus toată mobila necesară şi toate lucrurile trebuincioase pentru pictură. Rachel mi-a vîndut mai toate hainele într-un oraş îndepărtat şi m-a înzestrat cu o garderobă mai potrivită pentru situaţia mea actuală. În salonaş am un pian de ocazie şi o bibliotecă destul de bine garnisită. Iar cealaltă cameră a căpătat o înfăţişare destul de profesională. Muncesc din răsputeri pentru a-i restitui fratelui meu toate cheltuielile pe care le-a făcut pentru mine. Nu ar fi cît de cît nevoie de aşa ceva, dar asta e plăcerea mea. O să savurez în mult mai mare măsură truda mea, cîştigurile mele, masa mea frugală şi economia gospodăriei cînd am să ştiu că plătesc totul, în mod cinstit, şi că puţina mea agoniseală îmi aparţine în mod legitim. Şi mai ales, cînd voi şti că nimeni nu suferă pentru nesocotinţa mea — cel puţin pe plan material. Am să-l oblig să primească pînă şi ultimul gologan pe care i-l datorez — dacă o voi putea face fără să-l jignesc prea mult. Am cîteva tablouri gata, pentru că i-am spus lui Rachel să pună în bagaje tot ce posedam. Şi ea şi-a îndeplinit misiunea făcînd chiar exces de zel. pentru că, printre altele, a adus şi un portret al domnului Huntingdon pictat de mine în primul an de căsnicie. M-ai umplut de groază în momentul cînd l-am scos din cufăr şi am privit ochii aceia aţintiţi asupra mea cu veselia lor batjocoritoare ca şi cum ar fi jubilat încă de puterea de a-mi ştăpîni soarta, rîzînd de eforturile mele de a scăpa.

Vai, cîtă deosebire între sentimentele pe care le aveam cînd am pictat acest portret şi cele pe care le am acum cînd îl privesc! Cît mă străduisem şi mă luptasem ca să dau la iveală o lucrare — după cum gîndeam eu atunci — demnă de original! De cîtă bucurie şi nemulţumire am avut parte de pe urma strădaniilor mele! Bucurie pentru că izbutisem să redau asemănarea şi nemulţumirea pentru că nu-l făcusem destul de frumos. Acum nu mai văd nici un pic de frumuseţe în el — nimic plăcut în expresia lui. Şi totuşi, chipul lui e mult mai frumos şi mult mai plăcut ar trebui mai degrabă să spun, mult mai puţin respingător — decît acum. Pentru că aceşti ani au produs o schimbare aproape la fel de mare ca şi în sentimentele mele în privinţa lui. Dar rama e destul de frumoasă, aşa ea o să poată sluji pentru un tablou. N-am distrus portretul, aşa cum avusesem intenţia la început. L-am pus de-o parte — bănuiesc că nu fiindcă aş fi păstrat, cu tandreţe, vreo amintire a afecţiunii din trecut şi nici ca un memento al nesăbuinţei mele de pe vremuri. Am făcut-o mai ales pentru a putea compara trăsăturile şi expresia fiului meu pe măsură ce va creşte, avînd astfel posibilitatea să judec cît de mult sau cît de puţin seamănă cu tatăl lui.

S-ar părea că domnul Huntingdon se străduieşte din răsputeri să-mi descopere refugiul. S-a dus personal la Staningley căutînd o compensaţie pentru plîngerile lui şi aşteptînd să afle ceva despre victimele sale, dacă nu cumva chiar să le găsească acolo. Şi a spus minciuni şi cu atîta calm, fără să roşească măcar un pic, încît unchiul meu a ajuns aproape să-l creadă şi susţine cu tărie că ar trebui să mă întorc la soţul meu şi să mă împac cu el. În schimb, mătuşa mea e mai înţeleaptă. Firea ei este mai calmă şi mai prudentă şi ea cunoaşte prea bine atît caracterul domnului Huntingdon cît şi pe al meu pentru a se lăsa înşelată de cine ştie ce minciuni pe care le-a putut inventa

acesta. Dar domnul Huntingdon nu mă vrea pe mine înapoi. Vrea doar copilul meu şi le dă să înţeleagă rudelor mele că dacă eu prefer să "trăiesc despărţită de el, îmi va îngădui acest capriciu şi mă va lăsa în pace, ba chiar îmi va oferi o alocaţie rezonabilă, cu condiţia să-i dau imediat fiul. Dar n-am de gînd să-mi vînd copilul pentru aur chiar dacă acesta ar fi necesar pentru a ne feri, şi pe el şi pe mine, să nu murim de foame. Ar fi mai bine pentru el să piară împreună cu mine decît să trăiască împreună cu tatăl lui.

Frederick mi-a arătat o scrisoare pe care a primit-o de la acest din urmă gentleman, înţesată de atîtea manifestări de îndrăzneală fără ruşine şi fără scrupule, încît ar putea să uimească pe oricine nu-l cunoaşte. Dar sînt convinsă că nimeni n-a ştiut să-i răspundă mai bine decît fratele meu. Nu mi-a relatat în amănunt conţinutul scrisorii sale de răspuns, mi-a spus doar atît că n-ar şti unde m-am ascuns. A lăsat mai degrabă să se înţeleagă că habar n-are de refugiul meu, zicînd că e inutil să i se adreseze lui sau oricărei alte rude de-ale mele pentru informaţii în această privinţă, fiindcă, după cît se părea, fusesem adusă într-un asemenea hal încît îmi ţineam secretă ascunzătoarea pînă şi faţă de oameni cei mai apropiaţi. Dar — îi scrisese — chiar dacă ar fi cunoscut-o sau chiar dacă ai afla vreodată de ea, cu siguranţă că domnul Huntingdon ar fi ultima persoană din lume căreia ar avea de gînd să-i comunice această informaţie; iar pe de altă parte, n-are rost să se mai ostenească tocmindu-se pentru obţinerea copilului întrucît el (Frederick) socotea că-şi cunoaşte destul de bine sora pentru a putea să declare că oriunde va fi fiind ea şi indiferent de situaţia în care s-ar afla, nici un fel de considerent n-ar putea-o convinge să renunţe la odrasla ei.

30 octombrie. Din păcate, amabilii mei vecini nu vor să mă lase în pace. Prin cine ştie ce mijloace au

izbutit să-mi descopere ascunzătoarea, şi m-am văzut silită să suport vizitele a trei familii diferite, toate mai mult sau mai puţin pornite să afle cine sînt, ce fac, de unde vin şi de ce mi-am ales un asemenea cămin. Societatea lor îmi este de prisos, ca să nu spun altfel, iar curiozitatea lor mă supără şi mă îngrijorează. Dacă o satisfac, s-ar putea să ajung la distrugerea fiului meu, iar dacă sînt prea misterioasă nu voi face decît să le stîrnesc suspiciunile, să dau naştere la tot felul de închipuiri şi să-i aţîţ să facă eforturi şi mai mari — şi poate astfel să ajung să mi se ducă faima din parohie în parohie pînă va ajunge la urechile cuiva care va duce vestea stăpînului de la conacul Grassdale.

Oamenii se aşteaptă, probabil, să le întorc vizita, însă, interesîndu-mă, am aflat că aceste familii locuiesc prea departe ca să pot merge cu Arthur pînă acolo. Aşadar, vor trebui să mă aştepte zadarnic o vreme, fiindcă nu pot suporta gîndul de a-l părăsi decît cel mult ca să mă duc la biserică. Şi nici acest lucru încă n-am îndrăznit să-l fac deoarece — se prea poate să fie doar o slăbiciune de femeie fără minte, dar trăiesc cu asemenea spaimă permanentă de a nu-mi fi răpit, încît nu mă simt niciodată în largul meu cînd nu-l am alături de mine. Şi mă tem ca aceste spaime să nu-mi tulbure în atît de mare măsură evlavia, încît să mă împiedice să profit într-un fel de prezenţa la liturghie. Totuşi, vreau să fac această încercare duminica viitoare şi mă voi sili să-l las pe băieţel cîteva ceasuri în grija lui Rachel. Va fi o sarcină dificilă, dar cu siguranţă nu e vorba chiar de o imprudenţă. Şi preotul a trecut pe la mine ca să mă ocărască pentru că am neglijat să mă supun regulilor obişnuite ale cultului. Nu am avut prea bine cum să mă justific aşa că i-am promis că dacă toate vor merge bine, mă va vedea în strana mea duminica viitoare. Nu vreau să fiu socotită necredincioasă. Şi pe urmă, ştiu că ducîndu-mă din cînd în cînd în locaşul de rugăciune aş putea să-mi

găsesc în mare măsură alinarea şi să profit de pe urma prezenţei mele acolo. Dar asta cu condiţia să am destulă credinţă şi curaj pentru a-mi linişti gîndurile, aşa cum se cuvine într-o asemenea ocazie solemnă, interzicîndu-le să stăruie neîncetat în jurul absenţei copilului meu şi în jurul eventualităţii îngrozitoare de a nu-l mai găsi acasă la întoarcerea mea.

3 noiembrie. Am mai cunoscut pe cîţiva dintre vecini. Gentlemanul distins şi amorezul numărul unu din parohia aceasta şi din împrejurimi (cel puţin după propria lui apreciere) este un tînăr...

Aici se încheia jurnalul. Restul paginilor fuseseră rupte. Vai, cîtă cruzime! Tocmai cînd era vorba să pomenească de mine! Pentru că nu mă îndoiesc că de preaplecatul tău servitor avea de gînd să pomenească, deşi, bineînţeles, nu în termeni prea măgulitori. De asta sînt convins atît din citirea acelor cîteva cuvinte, cît şi din amintirea înfăţişării şi a întregii ei purtări faţă de mine curînd după ce-am cunoscut-o. Mă rog! Îi puteam ierta uşor prejudecăţile împotriva mea şi ideile severe privitoare la sexul nostru, în general, cînd am văzut la ce specimene strălucite i se limitase experienţa.

În privinţa mea însă, ea şi-a constatat de mult greşeala şi poate chiar a căzut în altă greşeală, în extrema opusă. Pentru că dacă la început părerea ei despre mine fusese mai proastă decît meritam, eram convins că acum meritele mele erau inferioare opiniei ei despre mine. Poate că filele următoare din jurnal fuseseră rupte pentru a evita să-mi jignească sentimentele, poate că fuseseră înlăturate de teama de a nu-mi aţîţa prea mult îngîmfarea. În orice caz, aş fi dat nu ştiu ce să pot citi totul — să fiu martor la schimbarea ei treptată şi să urmăresc evoluţia stimei şi prieteniei lui Helen pentru mine — precum şi a altor sentimente mai calde, eventual să fi putut vedea cîtă

dragoste cuprindea simpatia ei şi cum o cucerise acest simţămînt în ciuda hotărîrilor ei virtuoase şi a eforturilor mari de a... Dar nu, n-aveam dreptul să citesc aceste lucruri şi făcuse bine că mi le ascunsese

CAPITOLUL XLV

EI, HALFORD, CE PĂRERE AI DE toate astea? În timp ce citeai jurnalul ai încercat vreodată sentimentele pe care le trăiam eu în timpul lecturii lui? Mai mult ca sigur că nu. Dar, n-am de gînd să bat cîmpii acum despre asta. Voi recunoaşte doar următorul lucru — oricît de puţin onorabil va fi fiind pentru natura umană şi în special pentru mine: că prima parte a relatării a fost pentru mine mai penibilă decît ultima. Nu pentru că aş fi fost cît de cît nesimţitor la chinurile doamnei Huntingdon sau impasibil la suferinţele ei. Dar, trebuie să mărturisesc că am simţit un fel de mulţumire egoistă urmărind cum sila acestei doamne faţă de soţul ei a izbutit pînă la urmă să-i ucidă afecţiunea.

Tot citind se făcuse aproape opt dimineaţa.

Odată cu prima geană de lumină m-am ridicat şi m-am dus cu manuscrisul la fereastră, dar deocamdată era încă imposibil să-l citesc la lumina zilei. Am consacrat o jumătate de oră toaletei de dimineaţă, apoi m-am întors la jurnalul doamnei Huntingdon. Cu oarecare dificultate m-am putut descurca. Cu un interes profund şi cu multă nerăbdare am devorat restul relatării. Cînd s-a sfîrşit şi cînd mi-a trecut regretul faţă de încheierea ei bruscă, am deschis fereastra şi am scos capul afară ca să profit de adierea răcoroasă şi să sorb aerul curat al dimineţii. Era o dimineaţă splendidă. Roua îngreuna firele de iarbă, rîndunelele ciripeau în jurul meu, ciorile

croncăneau şl vacile mugeau în depărtări. Frigul timpuriu şi razele soarelui se amestecau în aerul dulce al zorilor. Dar nu mă gîndeam la asta. Mă copleşea un amestec năvalnic de emoţii de tot felul în timp ce priveam absent chipul plăcut al naturii. Curînd însă, acest haos de gînduri şi pasiuni s-a limpezit, lăsînd locul la două sentimente distincte: o bucurie nespusă că adorata mea Helen era exact aşa cum doream eu să fie, adică avînd un caracter luminos şi nepătat, ca şi soarele la care nu mă puteam uita. Pe de altă parte, încercam ruşine şi remuşcări profunde pentru propria mea purtare.

Imediat după micul dejun m-am dus repede la Wildfell Hall. De ieri încoace Rachel crescuse infinit în stima mea. Eram gata s-o salut ca pe o veche prietenă. Dar toate imboldurile binevoitoare mi-au fost stăvilite de aerul neîncrezător şi rece cu care m-a primit. Fata bătrînă îşi luase rolul de paznic al stăpînei, bănuiesc, şi fără îndoială vedea în mine un alt domn Hargrave, cu atît mai primejdios cu cît stăpîna îi acorda mai multă stimă şi încredere.

— Coniţa nu poate primi pe nimeni astăzi, domnule — că e cam bolnăvioară, mi-a răspuns ea la întrebarea: „Ce face doamna Graham?”

— Dar trebuie neapărat s-o văd, Rachel, i-am zis eu împingînd uşa cu mîna ca nu cumva să mi-o trîntească în nas.

— Zău că nu se poate, domnule, mi-a răspuns ea adoptînd o expresie şi mai împietrită decît înainte.

— Fii te rog aşa de bună s-o anunţi că am venit.

— N-are nici un rost, domnule Markham. V-am zis doar că e bolnăvioară.

Tocmai cînd mă pregăteam să iau fortăreaţa cu asalt şi să dau buzna înăuntru, s-a deschis uşa şi micuţul Arthur a apărut cu nebunaticul său tovarăş de joacă — căţelul. Puştiul m-a apucat cu amîndouă mîinile şi m-a tras, zîmbitor, înăuntru.

— Mămica zice să pofteşti în casă, domnule Markham, iar mie mi-a zis să mă duc afară să mă joc cu Rover.

Rachel s-a retras oftînd, eu am intrat în salonaş şi am închis uşa. Acolo, în faţa căminului, se afla silueta aceea înaltă şi graţioasă, sleită de atîtea necazuri. Am aruncat jurnalul pe masă şi am privit-o drept în ochi. Faţa ei chinuită şi palidă era întoarsă către mine. Ochii ei limpezi şi negri s-au aţintit asupra mea cu o privire atît de serioasă şi de intensă încît m-am simţit vrăjit.

— Te-ai uitat puţin prin el? a murmurat ea.

Vraja se rupsese.

— L-am citit din scoarţă-n scoarţă, i-am zis eu înaintînd — şi aş vrea să ştiu dacă mă ierţi — dacă mă poţi ierta?

Nu mi-a răspuns, dar ochii ei au scînteiat şi pe buzele ei, pe obraji s-a ivit o uşoară roşeaţă. Cînd m-am apropiat, ea s-a întors brusc şi s-a dus la fereastră. Nu de mînie, eram pe deplin convins, ci doar pentru a-şi ascunde sau a-şi stăpîni emoţiile. Aşadar, am îndrăznit s-o urmez şi să stau acolo lîngă ea — dar nu să-i şi vorbesc. Mi-a întins mîna, fără a-şi întoarce capul şi a murmurat cu un glas pe care încerca zadarnic să-l liniştească:

— Dar dumneata poţi să mă ierţi?

Mi s-a părut un abuz de încredere să duc la buze mîna aceea de culoarea crinului, aşa că n-am făcut decît s-o strîng cu oarecare gingăşie. I-am răspuns zîmbind:

— Nu prea. Ar fi trebuit să-mi spui toate astea mai demult. Dar probabil că n-ai încredere în mine.

— Vai, nu, a strigat ea grăbindu-se să mă întrerupă. Nu ăsta a fost motivul! N-a fost vorba de lipsă de încredere în dumneata. Dar dacă ţi-aş fi spus ceva din povestea mea, ar fi trebuit să ţi-o spun toată, pentru a-mi justifica purtarea. Şi era normal să dau înapoi de ia o ademenea destăinuire. Oare mă vei

ierta? Am greşit foarte, foarte tare, ştiu bine. Însă, ca de obicei, am cules roadele amare ale propriei mele greşeli.

Amar era într-adevăr tonul de suferinţă — reprimată de o fermă hotărîre — cu care rostise aceste vorbe. Acum însă i-am dus mîna la buze şi i-am sărutat-o cu fervoare în repetate rînduri, pentru că lacrimile mă împiedicau, să-i dau vreun alt răspuns. Ea a îngăduit aceste mîngîieri pătimaşe, fără împotrivire şi fără resentimente. Apoi îndepărtîndu-se brusc de mine a măsurat de cîteva ori camera în lung şi-n lat. Ştiam, după încruntarea frunţii şi după vehemenţa cu care-şi strîngea buzele şi-şi frămînta mîinile, că în sinea ei se dădea o luptă violentă, deşi tăcută, între raţiune şi pasiune. În cele din urmă s-a oprit în faţa căminului gol şi întorcîndu-se spre mine mi-a spus liniştită — dacă se poate numi liniştită starea ei care era în mod vădit rezultatul unui efort nemăsurat de mare:

— Şi acum, Gilbert, trebuie să mă părăseşti — nu în clipa asta dar în curînd — şi nu trebuie să mai revii niciodată aici.

— Niciodată, Helen? Tocmai cînd te iubesc mai mult ca oricînd?

— Tocmai din acest motiv nu trebuie să ne mai revedem. Socoteam că această întîlnire e necesară — sau cel puţin m-am străduit să mă conving singură de acest lucru — pentru ca împreună să ne cerem unul altuia iertare pentru trecut. Dar nu există nici o scuză pentru noi întîlniri. Voi părăsi această locuinţă de îndată ce voi avea mijloacele să-mi caut un alt adăpost. Relaţiile dintre noi trebuie să se oprească aici.

— Să se oprească aici! am repetat eu ca un ecou.

Şi apropiindu-mă de poliţa înaltă şi sculptată a căminului mi-am rezemat mîna de ornamentele ei

ample şi mi-am lăsat fruntea pe ea cuprins de o disperare mută şi tristă.

— Nu trebuie să mai vii niciodată aici, a reluat ea. Glasul ei tremura puţin, însă mi s-a părut că întreaga ei atitudine e supărător de calmă, dată fiind sentinţa îngrozitoare pe care o pronunţa. Fără doar şi poate că ştii de ce-ţi spun acest lucru — a continuat ea. Şi fără îndoială îţi dai seama că e mai bine să ne despărţim chiar acum. Dacă mi-e greu să ne luăm rămas bun, tu ar trebui să mă ajuţi... A făcut o pauză. Nu i-am răspuns nimic. — îmi făgăduieşti că nu vei mai veni niciodată?... Dacă nu-mi promiţi şi dacă vei reveni, mă vei alunga de aici înainte de a şti unde să-mi găsesc un alt loc de refugiu — sau cum să-l caut.

— Helen, i-am zis eu înfruntînd-o cu nervozitate, nu sînt în stare să discut problema despărţirii noastre definitive cu atîta calm şi nepăsare ca tine. Pentru mine nu e o chestiune oarecare, ci una de viaţă şi de moarte.

A tăcut. Buzele ei palide tremurau, îşi prindea mereu, cu degetele, lănţişorul de care atîrna ceasul micuţ de aur __ singurul lucru de valoare pe care-şi permisese să şi-l păstreze. Spusesem nişte vorbe aspre şi nedrepte. Dar n-am avut de lucru şi am adăugat şi altele mai rele.

— Bine, Helen — am început eu pe un ton blînd şi scăzut, fără să am curajul s-o privesc în ochi — dar omul ăia nu e soţul tău. În ochii lui Dumnezeu el şi-a călcat în picioare orice drept asupra ta...

Helen mi-a apucat braţul şi mi l-a strîns cu o energie uluitoare.

— Gilbert, te rog! a strigat ea pe un ton care ar fi străpuns pînă şi o inimă de piatră. Pentru numele lui Dumnezeu, te rog nu mai încerca să aduci asemenea argumente! Nici diavolul n-ar putea să mă tortureze în felul ăsta!

— N-am să te chinui, n-am să te chinui! i-am zis eu punîndu-mi tandru mîna peste a ei.

Eram aproape la fel de speriat de vehemenţa ei pe cît eram de ruşinat de propria mea atitudine.

— În loc să te porţi ca un prieten adevărat — a continuat ea îndepărtîndu-se de mine şi trîntindu-se în jilţul vechi — şi să mă ajuţi cu toate puterile tale, tu laşi întreaga povară pe umerii mei. Şi nu te mulţumeşti numai cu atîta, ci te străduieşti din răsputeri să lupţi împotriva mea — cînd ştii bine că eu...

Aici s-a oprit şi şi-a ascuns faţa în batistă.

— Iartă-mă, Helen! am implorat-o eu. N-am să mai rostesc nici o vorbă în această privinţă. Dar oare nu ne putem revedea totuşi ca prieteni?

— N-o să meargă, mi-a răspuns ea clătinînd trist din cap. Apoi mi-a aruncat o privire de reproş blînd care părea să spună: „Probabil că ştii asta la fel de bine ca şi mine”.

— Atunci ce trebuie să facem? am strigat eu pe un ton pătimaş. Dar imediat am adăugat cu o voce mai liniştită: — Voi face tot ce vei dori. Numai te rog să nu spui ca e ultima noastră întîlnire.

— Şi de ce nu? Nu ştii că de fiecare dată cînd ne vom întîlni, gîndul la despărţirea definitivă va deveni din ce în ce mai dureros? Nu simţi că fiecare întîlnire ne face să ţinem unul la altul mai mult decît înainte?

Această ultimă frază a rostit-o repede şi aproape în şoaptă şi privirile lăsate în jos şi felul cum îi ardeau obrajii arătau cît se poate de limpede că, ea cel puţin, simţise acest lucru. Nu era mai deloc prudent să faci o asemenea mărturisire sau să adaugi — aşa cum a făcut ea imediat:

— Acum am puterea să-ţi spun: pleacă! Altădată s-ar putea ca lucrurile să nu mai stea aşa.

Numai că eu n-am fost atît de josnic încît să încerc să profit de sinceritatea ei.

— Dar ne putem scrie — i-am propus eu cu timiditate. Sper că nu-mi vei refuza această consolare?

— Putem afla veşti unul despre celălalt prin mijlocirea fratelui meu.

— Fratele tău!

M-a cuprins un val de remuşcări şi de ruşine. Ea nu aflase de răul pe care i-l făcusem cu mîinile mele. Iar eu n-am avut curajul să-i vorbesc despre asta.

— Fratele tău n-o să ne ajute, i-am zis. El o să vrea să punem capăt oricăror legături.

— Probabil că ar avea dreptate, presupun. Ca prieten al amîndurora o să ne dorească binele, şi mie şi ţie. Şi orice prieten ne-ar spune că este şi în interesul şi de datoria noastră, să uităm unul de altul, deşi se prea poate ca noi înşine să nu ne dăm seama de realitate. Dar nu te teme, Gilbert — a adăugat ea — zîmbind trist din pricina văditei mele dezamăgiri — există prea puţine şanse să te uit. Nu vreau să spun că mesajele noastre ar trebui transmise prin Frederick, ci doar că fiecare ar putea să afle, prin intermediul lui, cum o duce celălalt. Mai mult decît atît n-ar trebui să se întîmple. Pentru că tu eşti tînăr, Gilbert, şi ar trebui să te însori — ceea ce vei şi face cîndva, deşi acum se prea poate să ţi se pară cu neputinţă. Şi cu toate că mi-ar veni cam greu să-ţi spun să mă uiţi, ştiu că ar fi drept s-o faci, atît pentru propria ta fericire, cît şi pentru fericirea viitoarei tale soţii. Aşadar, trebuie să doresc acest lucru şi-l voi dori, a adăugat ea cu hotărîre.

— Dar tu eşti tînără, Helen — i-am răspuns eu cu multă însufleţire — şi cînd ticălosul ăla destrăbălat îşi va fi încheiat călătoria prin lume, îmi vei acorda mîna ta. Voi aştepta pînă atunci.

Numai că ea n-a vrut să-mi lase nici această speranţă. Independent de răul de a miza în planurile noastre pe moartea unei alte persoane, ea susţinea că asta e o nebunie. Mulţi bărbaţi, avînd năravurile

domnului Huntingdon, trăiseră destul ca să ajungă la o bătrîneţe înaintată.

— Iar dacă eu — adăugă ea — sînt tînără ca ani, sînt în schimb îmbrătrînită în mîhnire. Dar chiar de nu m-ar ucide necazurile înainte ca viciul să-l distrugă pe el, gîndeşte-te bine: dacă el n-ar ajunge decît la vreo cincizeci de ani, tu ai putea să aştepţi douăzeci sau cincisprezece ani — într-o vagă nesiguranţă şi îndoială — atîta vreme cît eşti în floarea tinereţii şi a bărbăţiei — şi în cele din urmă să te însori cu o femeie ofilită şi istovită cum voi fi eu, fără ca măcar să mă fi văzut de azi şi pînă atunci? Nu, n-ai face-o, a continuat ea întrerupîndu-mi protestele şi declaraţiile de statornicie neabătută. Sau chiar dacă ai face-o n-ar trebui s-o faci. Crede-mă, te rog, Gilbert, în chestiunea asta mă pricep mai bine decît tine. Tu mă crezi rece şi împietrită la inimă şi ai dreptul s-o faci, dar...

— Asta nu-i adevărat, Helen.

— Mă rog, nu-i nimic. Ai avea dreptul s-o faci dacă ai vrea — dar nu mi-am petrecut singurătatea în totală trîndăvie şi nu-ţi vorbesc acum sub imboldul momentului aşa cum faci tu. M-am gîndit şi m-am tot gîndit la toate aceste lucruri. Am dezbătut aceste probleme în sinea mea şi am meditat pe îndelete la trecutul nostru şi la prezent şi la drumul nostru în viitor. Şi, te rog, din suflet, să mă crezi că am ajuns în cele din urmă la concluzia justă. Te rog să ai încredere în cuvintele mele, şi peste cîţiva ani vei vedea că am avut dreptate — măcar că în momentul de faţă nici eu nu-mi dau prea bine seama de asta. (Ultimele vorbe le-a murmurat oftînd şi şi-a lăsat capul în mîini.) Şi te rog nu mai discuta în contradictoriu cu mine. Tot ceea ce-ai putea să spui s-a mai spus de către propria mea inimă şi a fost combătut şi respins de raţiunea mea. În gura ta ele sună de zece ori mai dureros şi dacă ai şti cît de mult mă dor sînt convinsă că ai înceta imediat.

— Am să plec... peste o clipă, dacă asta îţi poate aduce alinare... şi n-am să mă mai întorc niciodată! i-am zis eu pe un ton crîncen şi apăsînd pe fiece cuvînt. Dar dacă nu trebuie să ne mai întîlnim niciodată şi nici să sperăm că ne vom mai întîlni, e oare o crimă să schimbăm între noi cîte un gînd, pe calea scrisului?

— Nu, nu e o crimă! a strigat ea într-o izbucnire de bucurie. Şi eu m-am gîndit la asta, Gilbert, dar mi-a fost frică să pomenesc un asemenea lucru pentru că mă temeam că nu mă vei înţelege — chiar şi acum mă tem — mă tem că orice prieten ataşat ne-ar spune că amîndoi ne amăgim cu iluzia că vom păstra o legătură spirituală fără speranţa sau perspectivele de a merge mai departe!

— Lasă-i în pace pe prietenii noştri ataşaţi. Şi, pentru numele lui Dumnezeu, nu-i lăsa să ne dezbine! am strigat eu cu spaimă ca nu cumva să socoată de datoria ei să refuze şi această ultimă consolare ce ne mai rămăsese.

— Dar aici nu putem întreţine nici un fel de corespondenţă, a zis ea. Şi odată plecată, intenţia mea era ca noul sălaş să rămînă necunoscut, atît ţie cît şi celorlalţi. Dar ascultă — a zis ea, şi zîmbitoare a ridicat un deget ca să stăvilească replica mea nerăbdătoare: — Peste şase luni vei afla de la Frederick locul exact unde mă aflu. Şi dacă vei mai păstra şi atunci dorinţa de a-mi scrie — te rog mult să-mi scrii şi-ţi voi răspunde.

— Peste şase luni!

— Da, ca să-i dau înfierbîntării tale timp să se liniştească şi să pun la încercare sinceritatea şi statornicia dragostei tale. Şi acum, cred că s-au rostit destule vorbe între noi. De ce nu ne putem despărţi? — a exclamat ea, după o pauză, ridicîndu-se brusc de pe scaun cu mîinile strînse într-un gest hotărît.

Am socotit că e de datoria mea să plec fără întîrziere. M-am apropiat şi i-am întins mîna pentru a-mi lua rămas bun; ea mi-a strîns-o în tăcere. Dar acest gînd al despărţirii definitive era de-a dreptul insuportabil. Părea că-mi alungă şi ultima picătură de sînge din inimă. Îmi simţeam tălpile parcă lipite de podea.

— Nu ne vom mai revedea niciodată? am murmurat eu cu sufletul chinuit.

O clipă am rămas locului şi am privit-o drept în ochi, iar în clipa următoare am strîns-o la piept. Parcă crescusem împreună într-o îmbrăţişare din care nimeni şi nimic nu ne putea desface. N-a rostit alte cuvinte decît: „Domnul să te aibă în pază!” şi „Du-te... du-te!” Dar în timp ce vorbea mă ţinea atît de strîns încît n-aş fi putut să mă supun dorinţei sale, decît smulgîndu-mă de acolo. În cele din urmă însă, ne-am desprins unul de altul şi eu am fugit.

Îmi amintesc că l-am văzut pe micuţul Arthur alergînd pe aleea din grădină ca să-mi iasă în întîmpinare şi că eu am sărit peste zid ca să-l evit — că apoi am ţinut-o tot într-o goană pe povîrnişul dealului sărind peste gardurile de piatră şi gardurile vii care-mi stăteau în cale, pînă cînd am pierdut cu totul din vedere vechiul conac şi am ajuns la poalele colinei. Tot ca prin vis îmi amintesc de ceasurile îndelungi în care am plîns cu lacrimi amare şi am suspinat, precum şi de rătăcirile melancolice şi meditative prin valea însingurată, de vîntul de apus vîjîind printre copacii înalţi şi de pîrîiaşul bolborosind în albia lui plină de pietre. Mai tot timpul ochii mei priveau în gol către umbrele întunecate şi încîlcite ce se jucau pe iarba însorită de la picioarele mele unde din cînd în cînd că-deau frunze. Dar inima mea era departe, sus, pe deal, în camera aceea întunecată unde plîngea singură şi părăsită ea, cea pe care n-o puteam consola, pe care

n-aveam voie s-o revăd pînă cînd ani de suferinţă nu ne vor fi doborît pe amîndoi.

Poţi fi sigur că în ziua aceea am făcut prea puţină treabă. Ferma a fost lăsată pe seama ţăranilor. Dar un lucru tot trebuie să fac... Să-l văd neapărat pe Frederick Lawrence şi să-i cer scuze pentru fapta aceea nenorocită Cu dragă inimă aş fi amînat pînă a doua zi. Dar dacă între timp ar fi dat totul în vileag surorii lui? Nu, nu, trebuia neapărat să-i cer scuze chiar astăzi şi să-l implor sa se arate îngăduitor faţă de mine. Am amînat totuşi această datorie pînă spre seară, cînd m-am mai liniştit şi cînd — o, minunată însuşire a naturii umane! — cîţiva germeni firavi de speranţă nedesluşită au început să încolţească în inima mea.

Odată sosit la Woodford, locuinţa tînărului boiernaş, nu mi-a fost deloc uşor să obţin permisiunea de a-l vedea. Servitorul, care mi-a deschis uşa, mi-a spus că stăpînul lui e foarte bolnav şi lăsa impresia că nu crede să mă poată primi. Numai că eu nu m-am dat bătut. Am aşteptat, calm, în hol să fiu anunţat. Dar domnul Lawrence a transmis, politicos, că nu poate primi pe nimeni: are febră şi nu vrea să fie deranjat.

— N-am să-l deranjez prea mult, am zis eu. Trebuie să-l văd! Doresc să-i vorbesc într-o chestiune deosebit de importantă.

— Am să-i spun, domnule, mi-a răspuns servitorul.

Am străbătut holul şi l-am urmat pînă aproape de uşa încăperii în care se afla stăpînul lui — pentru că se pare că nu stătea în pat. Servitorul s-a întors spunînd că domnul Lawrance speră că voi avea amabilitatea să-i las un bileţel întrucît în momentul de faţă nu poate să se ocupe de nici un fel de treabă.

— Dar dacă te poate primi pe dumneata, mă poate primi şi pe mine, i-am zis.

Drept care, trecînd pe lîngă valetul uluit, am bătut tare, cu îndrăzneală, la uşă, am deschis-o, am intrat şi am închis-o în urma mea. Camera era spaţioasă şi frumos mobilată — foarte confortabilă pentru un holtei. Pe grătarul lustruit se înălţau flăcările roşii ale unui foc plăcut. Un ogar cam bătrîior, deprins cu trîndăvia şi cu traiul bun se lăfăia dinaintea lui pe covoraşul gros şi moale; pe un colţ al covoraşului, lîngă canapea, şedea un copoi de rasă privind melancolic la stăpînul lui. Bolnavul avea o înfăţişare foarte interesantă, stînd întins acolo, în eleganta lui haină de casă, cu o batistă de mătase legată în jurul tîmplelor. Faţa lui, de obicei palidă era îmbujorată de fierbinţeală. Şedea cu o mînă lăsată alene pe speteaza canapelei. Ţinea un volumaş cu care — pare-se — încercase zadarnic să-şi alunge plictiseala. Dar l-a scăpat din mînă, surprins şi indignat, văzîndu-mă că intru şi mă postez în faţa lui, pe covoraş. S-a înălţat între perne Şi m-a privit îndelung. Pe faţa lui se citeau în egală măsura scîrba, spaima, furia şi uluiala.

— Domnule Markham, nu mă aşteptam la una ca asta! mi-a zis el şi în timp ce vorbea i-a dispărut pînă şi ultima picătură de sînge din obraz.

— Ştiu, i-am răspuns. Te rog să stai liniştit un minut ca să-ţi spun de ce-am venit.

— Te rog să-ţi scurtezi cît poţi povestea, mi-a zis el punînd mîna pe clopoţelul de argint aflat pe măsuţa de lîngă el — fiindcă altfel voi fi silit să strig după ajutor. În starea în care mă aflu nu-ţi pot suporta brutalităţile şi nici prezenţa.

Şi, într-adevăr, prin porii feţei lui a început să ţîşnească sudoarea, brobonindu-i fruntea palidă, ca nişte picături ca de rouă.

— Ştii, Lawrence, i-am zis eu, adevărul este că nu m-am purtat frumos faţă de tine în ultima vreme — în special ultima oară. Şi am venit să... mă rog, în două vorbe, să-mi exprim regretul pentru ceea ce-am făcut

şi să-ţi cer iertare... Dacă nu vrei să mi-o acorzi (am adăugat eu în grabă întrucît nu mi-a plăcut mutra pe care a făcut-o) n-are importanţă... Eu unul mi-am făcut datoria...

— Da, e foarte uşor — mi-a răspuns el cu un zîmbet care aducea mai degrabă a rînjet — să mă insulţi şi să mă pocneşti în cap fără nici un motiv, apoi să vii să-ţi ceri scuze; dar mă rog...

— Am uitat să-ţi spun că totul s-a datorat unei greşeli, am mormăit eu. Ţi-aş fi prezentat nişte scuze foarte elegante, dar tu m-ai enervat atît de rău cu... mă rog, sigur că e vina mea. Realitatea este că n-am ştiut că eşti fratele doamnei Graham şi am văzut şi am auzit cîteva lucruri menite să-mi stîrnească bănuieli. Dă-mi, te rog, voie să-ţi spun că un pic de sinceritate şi de încredere din partea ta ar fi putut să le îndepărteze. Şi, în sfîrşit, întîmplarea m-a făcut să surprind o parte dintr-o discuţie a ta cu ea, care m-a făcut să cred că am dreptul să te urăsc...

— Şi cum ai ajuns să ştii că sînt fratele ei? m-a întrebat el cu oarecare nelinişte.

— Mi-a spus chiar ea. Mi-a spus totul. Ştia că poate să se încreadă în mine. Dar nu trebuie să te tulburi din pricina asta, domnule Lawrence, pentru că n-am s-o mai văd niciodată!

— Niciodată? Dar ce, a plecat?

— Nu, dar şi-a luat adio de la mine. Şi eu am făgăduit să nu mă mai apropii de casa aceea atîta vreme cît ea locuieşte acolo.

Îmi venea să plîng din pricina gîndurilor amare stîrnite de întorsătura pe care o luase discuţia. Dar n-am făcut decît să strîng din pumni şi să bat cu piciorul în covor. În schimb, pe faţa gazdei mele s-a citit o vădită uşurare.

— Ai făcut foarte bine! mi-a spus el pe un ton de aprobare fără rezerve, iar faţa lui s-a luminat ca şi cum s-ar fi revărsat soarele asupra ei. Cît despre greşeala

respectivă, îmi pare rău pentru noi amîndoi că s-a întîmplat aşa. Poate că-mi vei putea ierta lipsa de sinceritate, dar te rog să nu uiţi, că în ultima vreme n-ai mai avut încredere în mine...

— Da, da, aşa e... Nimeni nu mă poate ocărî mai rău decît mă ocărăsc eu singur, în adîncul inimii mele, sau cel puţin nimeni nu poate regreta mai sincer decît mine fapta săvîrşită.

— Hai să lăsăm asta, mi-a răspuns el cu un uşor zîmbet. Să uităm toate cuvintele neplăcute rostite de ambele părţi, precum şi faptele neplăcute, să dăm uitării toate lucrurile pe care avem motive să le regretăm. Ai ceva împotrivă să-mi strîngi mîna — sau ai prefera să n-o faci?

Cînd mi-a întins-o am văzut-o tremurînd de slăbiciune şi a căzut înainte de a avea timp s-o prind şi s-o strîng cu o căldură pe care el nu avea forţa s-o transmită la rîndul lui.

— Vai, ce fierbinte şi uscată ţi-e mîna, Lawrence! Eşti într-adevăr bolnav şi eu ţi-am înrăutăţit starea cu toată vorbăria asta.

— A, nu, e un fleac. Doar o răceală prinsă din pricina ploii.

— Şi asta-i tot opera mea.

— N-are importanţă. Dar spune-mi, i-ai pomenit surorii mele de povestea asta?

— Ca să-ţi mărturisesc adevărul, n-am avut curajul s-o fac. Însă cînd îi vei povesti tu, vrei să ai amabilitatea să-i spui că regret profund şi că...

— A, n-ai nici o teamă! N-am să spun nimic împotriva ta atîta vreme cît îţi vei respecta hotărîrea de a te ţine departe de ea. Va să zică, spui că n-a auzit de boala mea?

— Cred că nu.

— Mă bucur foarte mult de asta pentru că tot timpul m-a chinuit teama ca nu cumva să-i spună cineva că sînt pe moarte sau într-o stare disperată şi

ea să se dea de ceasul morţii că nu poate afla veşti de la mine, nici să-mi vină în ajutor, nici să mă viziteze. Trebuie să fac în aşa fel încît să-i dau de veste — a continuat el dus pe gînduri — pentru că altfel cu siguranţă că o să audă cine ştie ce poveste. Mulţi s-ar bucura s-o informeze, doar aşa. ca să vadă cum primeşte ea ştirea. Şi atunci s-ar putea expune la noi clevetiri.

— Îmi pare rău că nu i-am spus eu. Dacă n-ar fi promisiunea pe care am făcut-o, i-aş spune acum...

— A, nu, în nici un caz! Nici nu mă gîndesc la asta. Dar dacă aş scrie un bileţel — fără să pomenesc de tine, Markham, ci doar relatîndu-i, pe scurt, povestea cu boala mea, arătîndu-i de ce n-am mai vizitat-o, dacă aş scrie adresa prefăcîndu-mi slova — mi-ai face hatîrul de a o strecura la poştă în drum spre casă? Pentru că într-un asemenea caz nu îndrăznesc să mă încred în nici unul dintre servitori.

Am consimţit cu dragă inimă, şi imediat am adus secreterul. Nu prea era nevoie să-şi prefacă scrisul întrucît bietul om părea să întîmpine dificultăţi serioase pentru a scrie cît de cît citeţ. Cînd a terminat biletul am socotit că a sosit momentul să mă retrag şi mi-am luat rămas bun, după ce l-am întrebat dacă există vreun lucru pe care l-aş putea face pentru el — mare sau mic — ca să-i mai alin suferinţa şi să repar răul ce i-l pricinuisem.

— Nu, mi-a zis el. Şi aşa ai făcut destul de mult în acest sens. Ai făcut mult mai bine pentru mine decît ar fi putut face cel mai iscusit doctor. Căci mi-ai luat de pe suflet două mari poveri; îngrijorarea în privinţa surorii mele şi regretul profund în privinţa ta. Sînt convins că acum îmi voi reveni curînd. Mai poţi face încă un lucru pentru mine, şi anume, să vii să mă vizitezi din cînd în cînd — fiindcă, vezi, sînt tare singur şi părăsit aici. Şi îţi promit că intrarea nu-ţi va mai fi îngreunată în nici un fel.

Mi-am dat cuvîntul c-o voi face şi am plecat după ce ne-am strîns cordial mîna. În drum spre casă am pus la poştă scrisorea, rezistînd foarte bărbăteşte îndemnului lăuntric de a adăuga totodată şi vreun cuvînt din partea mea.

CAPITOLUL XLVI

UNEORI M-AM SIMŢIT FOARTE ispitit să-mi lămuresc mama şi sora în privinţa caracterului şi situaţiei reale ale persecutatei locatare de la Wildfell Hall. La început am şi regretat în mare măsură că am omis să cer, acestei doamne, permisiunea de a o face. Dar chibzuind mai bine, am socotit că dacă mama şi sora mea ar şti cum stau lucrurile, ele n-ar mai rămîne multă vreme o taină pentru familiile Millward şi Wilson şi cum părerea mea despre caracterul Elizei Millward era de acum formată, ştiam că dacă prinde cît de cît firul afacerii va găsi mijloacele să-l informeze pe domnul Huntingdon despre locul unde se afla soţia sa. Aşadar, aveam să aştept cu răbdare pînă cînd vor fi trecut cele şase luni, apoi, după ce fugara îşi va fi găsit un alt cămin, iar eu voi avea îngăduinţa de a-i scrie, o voi reabilita de toate aceste defăimări josnice. Între timp, devenisem insuportabil de posac şi de mizantrop la gîndul că toată lumea nutreşte gîndurl nedemne despre presupusa doamnă Graham şi ar fi gata să le dea glas dacă ar îndrăzni. Biata maică-mea era pur şi simplu speriată. Rose şi Fergus mă evitau. Şi bine făceau, căci în împrejurările date nu eram o companie potrivită pentru ei.

Doamna Huntingdon n-a plecat de la Wildfell Hall decît după vreo două luni de la întrevederea noastră. În tot acest timp nu şi-a făcut niciodată apariţia la biserică şi nici eu nu m-am apropiat de casa ei. Ştiam

doar că se mai află acolo din răspunsurile laconice ale fratelui ei la numeroasele şi feluritele întrebări pe care i le puneam. Am fost vizitatorul lui statornic şi atent în tot cursul bolii şi convalescenţei sale. Asta nu numai datorită interesului le care i-l purtam sau dorinţei de a-l înveseli şi de a-l compensa într-un fel pentru „brutalitatea" mea de altădată, ci şi din pricina ataşamentului meu crescînd faţă de el şi a faptului că-mi plăcea din ce în ce mai mult societatea lui. Asta se datora, în parte, cordialităţii lui faţă de mine, dar mai ales legăturii lui de rudenie cu adorata mea Helen. Ţineam la el din această pricină mai mult decît aş fi vrut să arăt. Simţeam o plăcere tainică să strîng degetele acelea subţiri şi albe, atît de uluitor de asemănătoare cu ale ei, să urmăresc schimbările de pe faţa lui palidă şi frumoasă, să-i observ mlădierile glasului, descoperind asemănări de care mă miram că nu mă izbiseră pînă atunci. De fapt, uneori, mă irita pentru că se ferea să-mi vorbească despre sora lui.

Nu s-a însănătoşit chiar atît de repede cum se aşteptase. Abia la vreo două săptămîni după împăcarea noastră a putut să încalece din nou. Şi primul drum pe care l-a făcut a fost Wildfell Hall ca să-şi vadă sora. Cea mai gravă consecinţă a fost o revenire a bolii fiindcă de fapt în afară de locatarii de la conac şi de mine n-a mai ştiut nimeni altcineva de această vizită. Sînt convins că nu fusese în intenţia lui să-mi pomenească nici mie de ea, deoarece cînd m-am dus a doua zi să-l văd şi am remarcat că nu arată atît de bine cît ar fi trebuit, mi-a răspuns că a răcit umblînd prea tîrziu pe afară în seara anterioară.

— N-ai să poţi să-ţi mai vezi sora dacă nu te îngrijeşti şi nu te păzeşti, i-am zis eu puţin supărat de această împrejurare — mai mult de dragul ei, decît din compătimire faţă de el.

— Am şi văzut-o, mi-a spus el calm.

— Ai văzut-o? am strigat eu uimit.

— Da.

Apoi mi-a spus ce considerente îl îndemnaseră să întreprindă această acţiune primejdioasă şi ce prevederi luase în vederea ei.

— Şi ce făcea? l-am întrebat cu sufletul la gură.

— Ca de obicei, a sunat răspunsul lui laconic, deşi trist.

— Ca de obicei — adică nu prea fericită şi cam firavă.

— Nu e chiar bolnavă, mi-a răspuns el, şi nu mă îndoiesc că în scurtă vreme îşi va recăpăta şi curajul. Dar au copleşit-o aceste grele încercări neîncetate. Vai, ce ameninţător arată norii aceia, a schimbat el vorba întorcîndu-se spre fereastră. Mă tem că înainte de lăsarea întunericului o să avem o ploaie cu trăsnete — şi tocmai acum cînd sînt în toi cu strînsul recoltei. Tu ai terminat?

— Nu. Dar, spune, Lawrence, a pomenit... sora ta a pomenit de mine?

— M-a întrebat dacă te-am văzut în ultima vreme.

— Şi ce altceva a mai spus?

— Nu-ţi pot reproduce tot ce-a spus, mi-a răspuns el cu un uşor zîmbet, pentru că am vorbit o mulţime, deşi am stat destul de puţină vreme acolo. Dar conversaţia noastră s-a învîrtit în special în jurul proiectului ei de plecare pe care am rugat-o să-l amîne pînă cînd voi avea mai multă putere s-o ajut să-şi caute un alt cămin.

— Dar n-a mai zis nimic despre mine?

— N-a zis prea mult desppre tine, Markham. Chiar dacă ar fi fost dispusă s-o facă, eu n-aş fi încurajat-o. Însă, din fericire, lucrurile n-au stat aşa. Mi-a pus doar cîteva întrebări în privinţa ta şi a părut mulţumită de răspunsurile mele scurte, arătîndu-se astfel mai înţeleaptă decît prietenul ei. Şi pot să-ţi mai spun că părea mult mai îngrijorată ca nu cumva să te gîndeşti prea des la ea decît că ai putea s-o uiţi.

— Avea dreptate.

— Dar mă tem că îngrijorarea ta în privinţa ei se prezintă exact invers.

— Nu, nu-i aşa. Vreau să fie fericită. Dar nu vreau să mă uite cu totul. Ştie că e imposibil s-o uit. Şi are dreptate să dorească să nu păstrez prea multe amintiri în privinţa ei. N-aş vrea să mă regrete prea mult. Dar nu prea îmi închipui că o să fie foarte nefericită din pricina mea, pentru că ştiu că nu sînt demn de asta, decît prin faptul că o apreciez atît de mult.

— Şi nici unul din voi nu e demn de o inimă frîntă — şi nici de toate suspinele şi lacrimile şi gîndurile triste care au fost irosite de voi amîndoi şi mă tem că vor mai fi şi în viitor. Mă tem că în momentul de faţă, fiecare din voi are despre celălalt o părere mai frumoasă, decît merită. Sentimentele surorii mele sînt, fireşte, la fel de puternice ca şi ale tale. Însă ea are înţelepciunea şi tăria sufletească să lupte împotriva lor. Şi sînt convins că nu-şi va găsi odihnă pînă cînd nu-şi va fi scos complet din minte.

Şi aici a şovăit.

— Persoana mea, am zis eu.

— Aş dori ca şi tu să te străduieşti în acelaşi sens, a continuat el.

— Ţi-a spus că asta e intenţia ei?

— Nu, n-am abordat această chestiune. Nu era nevoie deoarece n-aveam nici o îndoială că asta e hotărîrea ei.

— Să mă uite?

— Da, Markham! De ce nu?

— Mde, mă rog — atîta i-am zis cu glas tare.

Însă în sinea mea i-am răspuns: „Nu, Lawrence, în privinţa asta te înşeli, ea nu e hotărîtă să mă uite. Ar fi nedrept să dea uitării, o persoană atît de profund şi de afectuos devotată ei, o persoană care-i poate aprecia în atît de mare măsură meritele şi care-i poate înţelege toate gîndurile, aşa cum sînt eu. Ar fi o greşeală din

partea mea să dau uitării o femeie ca ea, de vreme ce-am iubit-o sincer şi-am cunoscut-o atît de bine”.

Dar n-am mai, spus nimic în această privinţă. Am abordat imediat un nou subiect de conversaţie şi curînd mi-am luat rămas bun de la prietenul meu, simţind pentru el mai puţină cordalitate decît de obicei. Poate că n-aveam dreptul să fiu supărat pe el, şi totuşi eram.

La mai puţin de o săptămînă l-am întîlnit întorcîndu-se dintr-o vizită la familia Wilson. Mi-am luat inima în dinţi să-i fac un serviciu, chiar dacă era împotriva sentimentelor lui. Făceam asta pentru că nu puteam îngădui ca o asemenea femeie să devină cumnata doamnei Huntingdon. Nu puteam suporta gîndul ca el să fie atras, prin înşelătorie, într-o căsnicie cu o femeie atît de nepotrivită pentru un cămin tihnit. Mă tem că şi el avea unele bănuieli în privinţa aceasta. Dar era atît de lipsit de experienţă şi atît de mare era puterea de atracţie a respectivei domnişoare, încît suspiciunile nu-l tulburaseră prea multă vreme. Sînt convins că singurele motive serioase ale şovăielilor lui, care-l împiedicaseră deocamdată să o ceară de nevastă, fuseseră rudele şi în special mama ei, pe care el n-o putea suferi. Dacă ar fi locuit la o oarecare depărtare ar fi putut, eventual, să treacă peste această obiecţie, dar treaba nu era deloc uşoară cînd se aflau doar la cîteva mile de Woodford.

— Lawrence, văd că ai fost în vizită la familia Wilson, i-am zis eu mergînd pe lîngă poneiul lui.

— Da, mi-a răspuns el, evitîndu-mi privirea. Mi s-a părut că e o datorie de politeţe să profit de primul prilej ca să le mulţumesc pentru amabilele lor atenţii, fiindcă în tot cursul bolii mele s-au interesat mereu şi cu multă insistenţă de mine.

— Toate astea sînt opera domnişoarei Wilson.

— Şi chiar de-ar fi aşa — mi-a răspuns el roşind destul de vizibil — să fie oare ăsta un motiv ca să nu le mulţumesc cum se cuvine?

— E un motiv ca să n-o ceri de nevastă!

— Dacă nu te superi, vrei să lăsăm baltă subiectul ăsta? mi-a zis el cu o neplăcere făţişă.

— Nu, Lawrence, cu îngăduinţa ta o să-l continui. Şi pentru că tot vorbim despre asta, am să-ţi spun un lucru pe care n-ai decît să-l crezi sau nu, după cum îţi va fi voia. Dar te rog să nu uiţi că nu-mi stă în obicei să rostesc neadevăruri şi că în cazul de faţă n-aş avea nici un motiv ca să deformez adevărul...

— Ei, Markham, despre ce-i vorba?

— Domnişoara Wilson o urăşte pe sora ta. Ar fi oarecum firesc ca, neştiind de înrudirea dintre voi, să-i poarte o oarecare duşmănie, dar nici o femeie de treabă sau binevoitoare n-ar fi capabilă să manifeste răutatea aceea aspră, împietrită şi rău intenţionată faţă de o rivală închipuită, pe care am observat-o la ea.

— Vai, Markham!

— Da, şi credinţa mea este că Eliza Millward şi cu ea, chiar dacă n-au fost ele sursa zvonurilor care au circulat, în orice caz le-au încurajat şi sînt principalele vinovate de răspîndirea lor. Bineînţeles, ea n-a dorit să-ţi amestece numele în această treabă, dar cea mai mare plăcere a ei fost, şi mai este încă, s-o ponegrească, atît cît poate, pe sora ta, fără să rişte prea mult să-şi dea în vileag propria răutate!

— Nu pot crede una ca asta, m-a întrerupt însoţitorul meu, cu obrajii arzînd de indignare.

— Mă rog, întrucît n-o pot dovedi, trebuie să mă mulţumesc să-ţi spun că aşa stau lucrurile. Dar cum dacă ar fi adevărat, nu te-ai însura cu domnişoara Wilson, fă bine să fii prudent pînă cînd te vei încredinţa că lucrurile stau altfel.

— Markham, dar eu nu ţi-am spus niciodată că am intenţia s-o iau de nevastă pe domnişoara Wilson, mi-a răspuns el trufaş.

— Nu, dar indiferent dacă vrei sau nu, ea are intenţia să te ia de bărbat.

— Ţi-a spus ea?

— Nu, dar...

— Atunci n-ai nici un drept să faci o asemenea afirmaţie în privinţa ei.

Şi-a îmboldit căluţul, dar eu am pus mîna pe coama lui hotărît să-l ţin în loc.

— Stai o clipă, Lawrence, şi dă-mi voie să-ţi explic. Şi te rog să nu fii atît de — nu ştiu cum sa spun — inaccesibil, cum eşti. Ştiu ce gîndeşti despre Jane Wilson. Şi sînt convins că ştiu cît de greşite sînt opiniile tale. Şi ţi se pare că e deosebit de încîntătoare, elegantă, înţeleaptă şi rafinată. Nu-ţi dai seama că e egoistă, împietrită la inimă, ambiţioasă, ipocrită, cochetă şi superficială.

— Destul, Markham, destul!

— Nu. Dă-mi voie să termin. Tu nu ştii că dacă te-ai însura cu ea căminul tău ar fi lipsit de orice rază de soare, de orice bucurie şi mîngîiere. Şi în cele din urmă ţi s-ar frînge inima cînd ai constata că eşti legat de o persoană atît de incapabilă să-ţi împărtăşească gusturile, sentimentele, ideile, atît de lipsită de sensibilitate, de simţăminte bune şi de adevărată nobleţe sufletească.

— Ai terminat? m-a întrebat calm prietenul meu.

— Da. Ştiu că mă urăşti pentru impertinenţa mea dar nu-mi pasă, dacă ea va izbuti totuşi să te ferească de această greşeală fatală.

— Bravo! mi-a răspuns el cu un zîmbet cam glacial îmi pare bine că ai scăpat de propriile tale necazuri sau că ai uitat de ele în atare măsură încît să te poţi ocupa atît de intens de treburile altora şi să-ţi

baţi capul în mod, atît de inutil, cu calamităţile închipuite sau posibile ale vieţii lor viitoare.

Ne-am despărţit — din nou cu oarecare răceală. Şi totuşi n-am încetat să rămînem prieteni. Avertismentul meu bine intenţionat, deşi ar fi putut să fie rostit cu mai multă chibzuială şi, pe de altă parte, primit cu mai multă recunoştinţă, şi-a produs totuşi, în oarecare măsură, efectul dorit. Lawrence nu şi-a mai repetat vizitele la familia Wilson şi, cu toate că în discuţiile noastre ulterioare, nici el nici eu n-am mai pomenit numele lui Jane — am motive să cred că el mi-a rumegat bine vorbele şi s-a interesat în alte părţi, cu destulă curiozitate, deşi în mod discret în privinţa frumoasei domnişoare, a comparat în sinea lui modul în care i-o descrisesem eu cu propriile lui observaţii despre ea şi cu ceea ce a auzit de la alţii. În cele din urmă a ajuns la concluzia că ţinînd seama de toate considerentele, ar fi fost mult mai bine ca ea să rămînă domnişoara Wilson de la Ryecote Farm decît să se transforme în doamna Lawrence de la Woodford Hall. De asemenea, sînt convins că în scurtă vreme a învăţat destule pentru a-şi privi cu o tainică uimire afecţiunea anterioară şi pentru a se felicita că a avut norocul să scape. Dar acest lucru nu mi l-a mărturisit niciodată nici pe faţă, nici prin aluzii; nu mi-a mulţumit niciodată pentru rolul pe care-l jucasem în izbăvirea lui — ceea ce nu era deloc surprinzător pentru cineva care-l cunoştea atît de bine ca mine.

Cît despre Jane Wilson, bineînţeles că ea a fost dezamăgită şi amărîtă cînd s-a trezit deodată neglijată şi în cele din urmă părăsită de fostul ei admirator. Oare am greşit năruindu-i astfel speranţele pe care le nutrea? Cred că nu.

CAPITOLUL XLVII

ÎNTR-O DIMINEAŢĂ DE PE LA ÎNCEPUTUL lui noiembrie, curînd după micul dejun, pe cînd redactam nişte scrisori de afaceri, Eliza Millward a venit în vizită la sora mea. Rose nu avea nici discernămîntul şi nici maliţia necesare pentru a o privi pe mica diavoliţă în aceeaşi lumină în care o vedeam eu, aşa că prietenia lor dinainte dăinuia încă. În momentul sosirii ei nu era altcineva în odaie decît Fergus şi cu mine. Maică-mea şi cu soră-mea lipseau amîndouă „în scopuri domestice". Dar eu nu aveam de gînd să mă dau peste cap pentru a o distra pe Eliza, chiar dacă altcineva ar fi fost înclinat s-o facă. Am onorat-o doar cu un salut nepăsător şi bineînţeles cu cîteva cuvinte, apoi mi-am văzut de scris, lăsîndu-l pe fratele meu să fie mai politicos dacă are chef. Numai că Eliza voia să mă tachineze.

— Vai, ce plăcere să te găsesc acasă, domnule Markham! mi-a zis ea cu un zîmbet maliţios şi ipocrit. În ultima vreme te văd atît de rar... Nu mai treci deloc pe la casa parohială. Pot să-ţi spun că tata e profund jignit, a adăugat ea pe un ton jucăuş privindu-mă drept în faţă cu un rîs impertinent, şi aşezîndu-se cam în coasta secreterului meu, dincolo de colţul mesei.

— În ultima vreme am avut o mulţime de treburi, i-am spus eu fără să-mi ridic ochii de pe scrisoare

— Serios? Cineva spunea că în ultimele luni ţi-ai neglijat în mod ciudat treburile.

— Atunci cineva a greşit, pentru că în special în ultimele două luni am trudit cu deosebită sîrguinţă.

— A! Mă rog, bănuiesc că nimic nu e mai bun decît activitatea intensă pentru a consola inimile rănite. Te rog să mă ierţi, domnule Markham, dar nu arăţi , deloc bine şi toată lumea spune că de-o bucată de vreme eşti atît de melancolic şi posac încît aproape am

impresia că te roade cine ştie ce grijă tainică. Înainte — zise ea cu timiditate — aş fi putut îndrăzni să te întreb despre ce e vorba şi cum aş putea să te consolez. Dar acum nu mai am curajul să fac un asemenea lucru.

— Eşti foarte amabilă, domnişoară Eliza. Cînd voi socoti că poţi face ceva pentru a mă consola, am să-mi iau inima în dinţi şi am să ţio spun.

— Vai, te rog! Bănuiesc că n-am voie nici măcar să încerc să ghicesc ce te necăjeşte?

— Nu e nevoie, pentru că ţi-o voi spune eu. Ceea ce mă necăjeşte cel mai tare în momentul de faţă este o anumită domnişoară; stă în coasta mea şi mă împiedică să-mi termin scrisoarea şi să mă apuc, după aceea de treburile zilnice.

Înainte ca ea să poată răspunde acestor vorbe nepoliticoase, a intrat în odaie Rose. Domnişoara Eliza s-a ridicat s-o salute şi s-au aşezat amîndouă lîngă foc unde stătea în picioare flăcăul acela tînăr, Fergus, sprijinit cu un umăr de colţul căminului, cu picioarele încrucişate şi cu mîinile în buzunarele pantalonilor.

— Ei, Rose, am să-ţi împărtăşesc o veste — sper că n-ai auzit-o pînă acum fiindcă indiferent dacă e bună, rea sau aşa şi aşa, întotdeauna omului îi face plăcere s-o audă. E vorba de biata doamnă Graham...

— Sst, sst! a şoptit Fergus pe un ton grav şi solemn. Nu pomenim niciodată de ea. Numele ei nu se rosteşte niciodată.

Şi, ridicînd ochii, l-am prins uitîndu-se pe furiş la mine şi ducînd un deget la frunte. Apoi, clipind şiret către domnişoara Millward, clătinînd trist din cap, ia şoptit:

— O idee fixă — dar nu pomeni de asta — vorbeşte de orice altceva numai de asta nu.

— Mi-ar părea rău să jignesc sentimentele cuiva, a răspuns ea aproape în şoaptă. Atunci, poate altădată.

— Vorbeşte pe şleau, domnişoară Eliza! i-am zis eu necatadicsind să bag în seamă bufoneriile lui frate-meu. În prezenţa mea poţi să spui, fără frică, orice.

— Ei bine, mi-a răspuns ea, poate aţi aflat că soţul doamnei Graham nu e de fapt mort şi că ea fugise de la el?

Am tresărit şi am simţit că-mi ard obrajii, însă m-am aplecat asupra scrisorii şi am continuat s-o împăturesc în timp ce ea vorbi mai departe:

— Dar poate n-ai ştiut că acum s-a întors la el şi că, în sfîrşit, s-au împăcat. Gîndeşte-te numai — a reluat ea întorcîndu-se spre Rose care era uluită — ce zevzec trebuie să fie bărbatul ăla!

— De unde deţii această informaţie, domnişoară Eliza? am întrebat-o eu întrerupînd exclamaţiile surorii mele.

— Dintr-o sursă demnă de încredere, domnule.

— De la cine, dacă-mi îngădui să te întreb?

— De la unul din servitorii conacului Woodford.

— O! Nu ştiam că eşti în termeni atît de intimi cu personalul de serviciu al domnului Lawrence.

— N-am auzit-o direct de la servitor. Dar el i-a spus-o în taină servitoarei noastre, Sarah, şi Sarah mi-a spus-o mie.

— În mare taină, bănuiesc. Şi dumneata ne-o comunici, tot în mare taină, nouă. Dar eu îţi pot spune că povestea nu prea stă în picioare şi că nu e adevărat decît cel mult pe jumătate.

În timp ce vorbeam am terminat de pecetluit scrisorile, le-am pus şi adresele, cu mîna cam nesigură, în ciuda tuturor sforţărilor de a-mi păstra calmul şi în ciuda convingerii mele ferme că doamna Graham nu se întorsese de bună voie la soţul ei şi nici nu se împăcase cu el. Poate că servitorul acela cu gură mare, neştiind ce s-a întîmplat cu ea, şi-a închipuit că s-a împăcat cu bărbatu-său, iar frumoasa noastră vizitatoare luase totul drept certitudine, adăugîndu-i

amănunte, încîntată să aibă prilejul de a mă chinui. Dar exista o şansă — o şansă slabă, ca cineva s-o fi trădat şi ea să fi fost răpită cu forţa. Hotărît să aflu adevărul, oricît de grav va fi fost, am pus repede scrisorile în buzunar şi mormăind ceva în legătură cu poşta, am părăsit încăperea, m-am repezit în curte şi am început să strig să mi se aducă repede calul. Nefiind nimeni pe acolo, l-am tras chiar eu afară din grajd, i-am pus în grabă şaua şi frîul, am încălecat şi am pornit-o în galop către Woodford. L-am găsit pe stăpînul conacului plimbîndu-se gînditor prin parc.

— Sora ta a plecat? au fost primele cuvinte pe care le-am rostit, strîngîndu-i mîna, în loc să-l întreb ca de obicei de sănătate.

— Da, a plecat, mi-a răspuns el atît de calm încît mi-a înlăturat pe dată temerile.

— Bănuiesc că n-am voie să aflu unde e? l-am întrebat eu descălecînd şi lăsîndu-mi calul pe mîna grădinarului care, fiind singurul servitor din apropiere, fusese chemat de stăpînul lui să-mi ducă bidiviul în grajd.

Prietenul meu m-a luat cu un gest grav de braţ şi conducîndu-mă prin grădină mi-a răspuns la întrebare:

— E la conacul Grassdale din comitatul X.

— Unde?! am strigat eu tresărind.

— La conacul Grassdale.

— Dar cum de s-a întîmplat una ca asta? am întrebat şi mi s-a tăiat respiraţia. Cine a trădat-o?

— S-a dus de bună voie.

— Imposibil, Lawrence! Nu se poate să fi fost atît de nebună! am exclamat eu apucîndu-l cu vehemenţă de braţ de parcă as fi vrut să-l silesc să-şi retragă cuvintele.

— Ba da, aşa a făcut — a confirmat el cu acelaşi aer calm dinainte. Şi nu fără motiv — a adăugat, retrăgîndu-şi cu un gest blînd braţul din strînsoarea mea. Domnul Huntingdon e bolnav.

— Şi va să zică ea s-a dus să-l îngrijească?

— Da.

— N-are pic de minte! am exclamat eu fără voia mea şi Lawrence a ridicat ochii spre mine cu un aer de reproş. E pe moarte, nu?

— Nu cred, Markham.

— Şi cîte alte infirmiere mai are? Cîte alte doamne îl mai îngrijesc?

— Nici una. Era singur, pentru că altfel nu s-ar fi dus ea acolo.

— Ah, fir-ar să fie! E de necrezut!

— Ce anume? Că l-au părăsit toţi şi toate?

N-am încercat să-i răspund pentru că nu eram sigur dacă nu cumva tocmai acest lucru mă scotea din minţi. Aşadar, am continuat să merg mai departe, pe alee, într-o tăcere chinuită şi strîngîndu-mi fruntea în mîini. Apoi deodată oprindu-mă şi întorcîndu-mă spre însoţitul meu am exclamat enervat:

— Dar de ce a făcut ea pasul ăsta nechibzuit? Ce diavol a îndemnat-o?

— Nimic altceva decît simţul datoriei.

— Prostii!

— Ştii, Markham, la început cam aşa îmi venea şi mie să spun. Te asigur că nu datorită sfatului meu s-a dus, întrucît îl detest pe individul acela cu tot atîta aprindere ca şi tine — afară doar de faptul că îndreptarea lui mi-ar aduce mult mai multă bucurie decît moartea lui. Dar eu n-am făcut altceva decît s-o informez de boala lui (datorată căderii de pe cal în timpul unei vînători) şi să-i spun că nefericita aceea de domnişoară Myres l-a părăsit cu cîtăva vreme în urmă.

— Mare greşeală! Acum, cînd o va avea pe ea acolo, o să-i ţină tot felul de discursuri mincinoase, o să-i facă promisiuni făţarnice, ea o să-l creadă, şi atunci situaţia ei o să fie de zece ori mai rea decît înainte.

— S-ar părea că în momentul de faţă nu există un temei prea serios pentru asemenea temeri — mi-a zis el scoţînd din buzunar o scrisoare. Din relatarea pe care am primit-o azi dimineaţă aş zice că...

Era scrisul ei! Dintr-un îndemn irezistibil am întins mîna şi cuvintele: „Dă-mi-o s-o citesc”, mi-au scăpat fără voie de pe buze. Era evident că el nu prea voia să-mi îndeplinească rugămintea, dar în timp ce şovăia i-am smuls-o din mînă. Revenindu-mi însă în fire, după o clipă, m-am grăbit să i-o înapoiez.

— Poftim, ia-o, — i-am zis — dacă nu vrei s-o citesc.

— Ba nu, mi-a răspuns, poţi s-o citeşti dacă îţi face plăcere.

Am citit-o şi ai şi tu Halford posibilitatea să afli ce scria în ea:

Grassdale, 4 noiembrie

Dragă Frederick,

Ştiu că trebuie să fii nerăbdător să afli veşti de la mine, aşa *că-ţi voi spune tot ce am de spus. Domnul Huntingdon e foarte bolnav, dar nu e pe moarte şi nici ameninţat de o primejdie imediată. În momentul de faţă e ceva mai bine decît atunci cînd am venit eu. Am găsit* casa *într-o stare jalnică: doamna Greaves, Benson şi toate celelalte slugi cumsecade plecaseră şi cele care veniseră să le ia locul erau o adunătură de oameni nepăsători şi dezordonaţi, ca să nu zic mai rău. Dacă mai rămîn aici va trebui neapărat să-i schimb. O infirmieră de profesie — o bătrînă aspră şi posacă — fusese angajată să-l îngrijească pe bietul bolnav. Suferă cumplit şi nu are curajul necesar pentru a suporta totul cu demnitate. Rănile propriu-zise pricinuite de accidentul lui nu sînt grave şi după cum zice doctorul, ar fi un fleac pentru un orn cumpătat.*

Dar fiind vorba de el, lucrurile stau cu totul altfel. În seara sosirii mele, cînd am intrat în odaia lui, zăcea într-un fel de delir. Nu m-a băgat în seamă pînă cînd nu i-am vorbit, şi atunci m-a confundat cu altcineva.

— Tu eşti Alice, te-ai întors? a murmurat el. De ce m-ai părăsit?

— Eu sînt, Arthur, eu, Helen, soţia ta.

— Soţia mea! a zis el tresărind. Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai pomeni de ea! N-am nici o soţie. S-o ia dracu! a strigat el după o clipă. Şi pe tine la fel! De ce-ai făcut asta?

N-am mai rostit nici o vorbă. Dar observînd că el stă cu privirile aţintite către picioarele patului, m-am dus şi m-am aşezat acolo punînd lumina în aşa fel încît să-mi cadă pe faţă pentru că voiam totuşi să mă recunoască. Multă vreme m-a privit în tăcere, la început cu nişte ochi fără expresie, apoi cu o intensitate crescîndă, ciudată, pînă la fixitate. În cele din urmă m-a speriat ridicîndu-se brusc în cot şi întrebînd într-o şoaptă îngrozită, cu privirile încă aţintite asupra mea:

— Cine-i acolo ?.

— Helen Huntingdon, i-am zis eu ridicîndu-mă încetişor şi aşezîndu-mă într-un loc unde să fiu mai puţin vizbilă.

— Probabil că înnebunesc, a strigat el. Sau, ştiu eu? Poate delirez. Dar oricine-ai fi, părăseşte-mă... Nu pot suporta faţa aceea albă şi ochii aceia! Pentru numele lui Dumnezeu, trimite-mi pe altcineva care nu arată astfel!

Am ieşit imediat şi am trimis-o pe infirmieră. Dar a doua zi dimineaţă am intrat din nou în camera lui. Luînd locul infirmierei, la căpătîiul lui, l-am păzit şi l-am servit timp de cîteva ceasuri, stînd cît mai puţin dinaintea, ochilor lui. I-am vorbit numai cînd era absolută nevoie şi încă şi atunci în şoaptă. La început mi s-a adresat ca şi cum aş fi fost infirmiera, dar cînd

am străbătut încăperea pentru a ridica jaluzelele, aşa cum mă rugase, a zis:

— Nu, nu e infirmiera. E Alice. Rămîi cu mine, te rog! Hîrca aia bătrînă o să mă bage în mormînt.

— Sigur că o să stau cu tine, i-am spus.

Şi după aceea mă striga mereu Alice sau altfel, tot nume necunoscute mie. M-am străduit din răsputeri să nu zic nimic temîndu-mă că o contrazicere ar putea să-l tulbure prea rău. Dar cînd mi-a cerut un pahar cu apă şi-a murmurat: «Mulţumesc, scumpo!», nu m-am mai putut stăpîni şi i-am zis răspicat:

— Nu mi-ai spune astfel dacă m-ai recunoaşte.

— O! strigă el tresărind de parcă l-ar fi înţepat o viespe. Nu cumva vrei să spui că eşti cu adevărat ea!

— Ba da! Dar nu e nevoie să te fereşti astfel de mine ca şi cum ţi-aş fi cel mai mare duşman. Am venit să-ţi port de grijă şi să fac ceea ce n-a vrut să facă nici una dintre iubitele tale!

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu mă mai tortura! Nu înţeleg nimic din toată povestea asta! A fost un vis...!

— Nu, Arthur, n-a fost un vis: te-ai purtat în aşa hal încît m-ai silit să te părăsesc. Dar am aflat că eşti bolnav şi singur şi m-am întors să te îngrijesc. Nu trebuie să-ţi fie teamă ci, dimpotrivă, să ai încredere în mine. Căci nimănui nu-i mai pasă de tine. Dar acum n-are rost să-ţi fac reproşuri.

— Ce-ai făcut cu băiatul meu?

— E bine sănătos şi-l vei putea vedea cînd te vei linişti, nu acum.

— Unde e?

— E bine.

— E aici?

— Oriunde ar fi, nu-l vei vedea pînă ce nu-mi vei fi promis să-l laşi în grija şi sub protecţia mea şi să-mi dai voie să-l iau de aici cînd voi vrea şi să-l duc unde voi dori dacă mai tîrziu voi socoti necesar să-l duc din

nou de aici. Dar despre astea vom vorbi mîine. Acum trebuie să stai liniştit.

— Nu, dă-mi voie să-l văd acum. Dacă trebuie neapărat să-ţi promit toate astea, o să-ţi promit...

— Nu...

— Jur pe Dumnezeu! Haide acuma, dă-mi voie să-l văd.

— Dar nu pot avea încredere în jurămintele şi promisiunile tale. Vreau o înţelegere scrisă şi semnată în prezenţa unui martor. Dar nu astăzi, ci mîine.

— Ba nu! Astăzi, acum! a insistat el.

Era într-un asemenea hal de agitaţie, ţinea atît de mult să i se îndeplinească imediat dorinţa, încît m-am gîndit că poate e mai bine să i-o satisfac pe dată deoarece am văzut că altfel n-o să-şi poată găsi liniştea. Dar eram hotărîtă să nu scap din vedere interesele fiului meu. Şi întrucît redactasem, în termeni limpezi, pe o foaie de hîrtie, promisiunea pe care doream s-o obţin de la domnul Huntingdon, i-am citit-o cu glas tare şi l-am obligat s-o semneze în prezenţa lui Rachel. M-a rugat foarte mult să nu dau în vileag, în faţa servitoarei, lipsa mea de încredtre în cuvîntul lui. I-am spus că-mi pare rău, dar cum de atîtea ori abuzase de încrederea mea, trebuia să suporte consecinţele. A pretextat că nu poate ţine pana în mînă.

— Atunci va trebui să aşteptăm pînă cînd vei fi în stare s-o faci, i-am zis.

A zis că totuşi va încerca, dar pe urmă a protestat că nu vede să scrie. I-am arătat cu degetul unde urma să semneze, dar a zis că n-are puterea să alcătuiască literele.

— În cazul ăsta înseamnă că eşti prea bolnav ca să-l poţi vedea pe copil, i-am zis eu.

Văzîndu-mă atît de neînduplecată, într-un tîrziu a semnat. I-am poruncit lui Rachel să-l aducă pe băiat.

S-ar putea ca toate astea să ţi se pară a dovadă de cruzime din partea mea, dar ştiam că nu trebuie să ratez ocazia şi să jertfesc viitorul fiului meu unor presupuse sentimente ale unui astfel de tată. Micuţul Arthur nu-şi uitase părintele, dar treisprezece luni de absenţă, în cursul cărora nu mai auzise de el, îl făcuseră cam sfios. Cînd a fost poftit în încăperea întunecoasă unde zăcea bolnavul, atît de schimbat faţă de cum fusese altădată — s-a lipit de mine şi a rămas ţintuit locului privindu-şi tatăl cu o expresie mai degrabă de spaimă decît de bucurie.

— Vino încoace, Arthur! îi zise acesta întînzind mîna către el.

Copilul se apropie şi atinse cu un gest timid mîna aceea fierbinte, dar fu gata să se dea înapoi speriat, cînd taică-său îl apucă deodată de braţ şi-l trase lîngă pat.

— Mă mai cunoşti? îl întrebă domnul Huntingdon, scrutîndu-i cu atenţie chipul.

— Da.

— Cine sînt?

— Tata.

— Te bucuri că mă vezi?

— Da.

— Nu-i adevărat! răspunse părintele său dezamăgit, slăbindu-şi strînsoarea şi fulgerîndu-mă cu o privire răzbunătoare.

Arthur, astfel eliberat, se trase îndărăt către mine şi-şi puse mîna într-a mea. Taică-său spuse că l-am făcut pe copil să îl urască şi mă înjură cumplit.

În clipa în care a început să vorbească astfel, l-am trimis pe copil afară din odaie. Cînd s-a mai oprit să răsufle, l-am asigurat, pe un ton calm, că greşeşte: că niciodată nu încercasem să vîr în mintea copilului vreo prejudecată împotriva lui.

— Într-adevăr, aş fi dorit să te uite — i-am spus-— şi în special să uite lecţiile pe care i le-ai dat. Din

aceasta pricină, precum şi de teama de a nu mi se afla adresa, recunosc că nu i-am prea vorbit despre tine. Dar bănuiesc că nimeni nu mă poate ţine de rău pentru asta.

Bolnavul răspunse doar printr-un geamăt puternic, rasucindu-şi capul pe pernă, în culmea nervozităţii.

— Cred că am şi ajuns în iad! strigă el. Setea asta blestemată îmi preface pînă şi inima în scrum! Oare *nimeni nu vrea...*

Înainte de a-şi fi încheiat propoziţia îi şi turnasem un pahar dintr-o băutură răcoritoare, ce se afla pe masă. O bău cu lăcomie, dar în timp ce îndepărtam paharul mormăi:

— Aranjează-mi perna şi aşternutul ăsta blestemat.

Ceea ce am şi făcut.

— Ei, acum, mai dă-mi un pahar din lăturile alea.

M-am supus.

— E încîntător, nu-i aşa? m-a întrebat el cu un rînjet în timp ce-i ţineam paharul la buze — nu sperai într-un asemenea moment fericit?

— Să mai rămîn cu tine? l-am întrebat eu punînd paharul la loc pe masă, sau să ţi-o trimit pe infirmieră?

— Eşti admirabil de drăguţă şi de îndatoritoare! Dar m-ai înnebunit cu felul tău de a fi!

— Bine, atunci te las, i-am zis şi m-am retras. În ziua aceea nu l-am mai deranjat cu prezenţa mea.

A doua zi, de dimineaţă, doctorul a prescris să i se ia sînge. După aceea s-a mai potolit şi s-a simţit mai liniştit. Am petrecut o jumătate din zi în camera lui, fără ca prezenţa mea să-l mai tulbure... Acum, Frederick, cred că aş putea să-mi închei scrisoarea. Din amănuntele pe care ţi le-am dat poţi să judeci singur în ce stare se află pacientul meu, precum şi care e situaţia mea şi ce perspective am. Dă-mi de veste cît mai curînd, eu am să-ţi scriu din nou ca să-ţi spun cum

o mai ducem. Acum, cînd prezenţa mea este tolerată, ba chiar solicitată în camera bolnavului, o să am cam puţin timp liber, ca să mă ocup de băieţel. Nu merge să-l las mereu cu Rachel, şi nu îndrăznesc să-l încredinţez nici o clipă vreuneia dintre celelalte slugi; pe de altă parte, nici nu-l pot lăsa singur. Dacă starea tatălui său se va înrăutăţi, am s-o rog pe Esther Hargrave să aibă grijă de el o vreme, cel puţin pînă voi fi pus din nou ordine în gospodărie. Dar prefer să-l ţin sub ochii mei.

Mă aflu într-o situaţie destul de ciudată: mă străduiesc din răsputeri să-l ajut pe bărbatul meu să se vindece şi să se îndrepte, dar dacă izbutesc, ce-am să fac? Datoria, bineînţeles — dar cum?...

Rămîi cu bine, dragul meu Frederick,
Helen Huntingdon”

— Ei, ce părere ai de scrisoare? m-a întrebat Lawrence în timp ce eu o împăturesm în tăcere.

— Mie mi se pare — i-am răspuns — că strică orzul pe gîşte, dacă nu chiar mai rău. Lawrence dragă, îmi dai voie să păstrez scrisoarea asta? Vezi bine că nu mi-a pomenit nici măcar o dată numele în tot cuprinsul ei — şi nici n-a făcut măcar vreo aluzie, cît de vagă, la mine. Aşadar, nu văd ce supărare sau ce rău ar fi dacă aş păstra-o.

— Dar atunci de ce doreşti s-o ţii?

— Păi, n-a fost scrisă de mîna ei? Cuvintele astea nu au fost concepute de mintea ei şi multe din ele rostite de buzele ei?

— Bine, mă rog, mi-a zis el.

Am păstrat-o. Aşa se face, Halford, că i-ai cunoscut în mod atît de amănunţit cuprinsul.

— Şi cînd îi vei scrie — i-am zis eu lui Lawrence — te rog să ai bunătatea s-o întrebi dacă îmi îngăduie să le spun mamei şi surorii mele adevărul cu privire la situaţia ei, măcar atît cît e necesar pentru a-i face pe

vecini să înţeleagă cît de nedrepţi au fost cu ea. Nu cer mesaje tandre, dar întreab-o acest lucru; spune-i că este cea mai mare favoare pe care mi-ar putea-o face. Şi mai spune-i... Nu, nu-i mai spune nimic... Vezi bine că-i ştiu adresa şi aş putea să-i scriu şi eu, dar am suficient bun simţ ca să mă abţin.

— Bine, Markham, am să fac atîta lucru pentru tine.

— Şi de îndată ce primeşti un răspuns ai să-mi dai de veste?

— Dacă toate merg bine, am să vin personal şi am să-ţi spun imediat ce-am aflat.

CAPITOLUL XLVIII

CINCI SAU ŞASE ZILE MAI TÎRZIU, domnul Lawrence ne-a făcut onoarea de a ne vizita. Şi cînd am rămas singur cu el — ceea ce am aranjat imediat, a scos din buzunar o altă scrisoare de la sora lui.

Singurul răspuns cu privire la rugămintea mea era următorul:

„Domnul Markham are libertatea să facă toate destăinuirile referitoare la mine, pe care le va crede de cuviinţă. Să ştie însă că dorinţa mea este să se spună cît mai puţin cu putinţă în legătură eu acest subiect. Nădăjduiesc că se simte bine; dar te rog spune-i că nu trebuie să se mai gîndească la mine.”

Dragă Halford, îţi pot oferi cîteva extrase din restul scrisorii, pentru că mi s-a permis s-o păstrez şi pe asta — poate ca un antidot împotriva oricăror speranţe primejdioase.

„Starea domnului Huntingdon este cu siguranţă mai bună, dar el e încă deprimat şi slăbit de pe urma bolii grave şi a regimului sever pe care e obligat să-l ţină — regim diametral opus tuturor deprinderilor sale anterioare. E de-a dreptul deplorabil să vezi cum viaţa lui din trecut i-a ruinat atît de grav constituţia solidă pe care o avea şi i-a dezechilibrat întregul organism. Dar doctorul zice că acum poate fi socotit în afară de primejdie, cu condiţia să se ţină şi de aici înainte de restricţiile necesare. Unele băuturi întăritoare trebuie să i se dea, ca un stimulent, numai că ele trebuie diluate cu înţelepciune şi folosite cît mai chibzuit. Şi tocmai acest lucru e foarte greu să-l obţin de la el. La început, teama lui cumplită de moarte îmi uşurase în mare măsură sarcina. Dar treptat, simţind că suferinţele lui cumplite se mai alină şi părîndu-i-se că primejdia se îndepărtează, e din ce în ce mai nesupus. Pe de altă parte, acuma a început să-i revină şi pofta de mîncare. Dar şi în această privinţă, deprinderea unor ani îndelungaţi de necumpătare se întoarce împotriva lui. Eu îl supraveghez şi-l ţin din scurt pe cît pot şi adeseori mă aleg cu ocări şi înjurături. Uneori izbuteşte, prin vicleşuguri, să-mi înşele vigilenţa, după cum alteori îmi sfidează, în mod făţiş, voinţa. Acum s-a împăcat cu faptul că-l îngrijesc şi nu e niciodată mulţumit dacă nu stau la căpătîiul lui. Mă văd silită să fiu cam rece cu el uneori, pentru că altfel m-ar transforma într-o sclavă. Şi ştiu că ar fi o slăbiciune de neiertat dacă de dragul lui aş renunţa la toate celelalte lucruri. Am de supravegheat personalul de serviciu şi mai trebuie să mă ocup şi de micuţul Arthur — precum şi de propria mea sănătate. Nu stau să-l veghez noaptea, deoarece socot că infirmiera angajată în accst scop e mai pricepută decît mine. Şi totuşi, foarte rar mă pot bucura de o noapte de odihnă, şi niciodată nu pot fi sigură că o voi avea. Pacientul meu nu se jenează deloc să strige după mine la orice oră din zi, ba chiar şi

în toiul nopţii, cînd simte nevoia de prezenţa mea. Şi dacă o dată îmi pune răbdarea la încercare prin pretenţiile lui nesăbuite, prin sclifoseli, plîngeri sau reproşuri, altădată mă deprimă arătîndu-se supus şi blînd ca un mieluşel şi înjosindu-se cumplit cînd temerile pun prea tare stăpînire pe el. Dar toate astea le pot ierta uşor. Ştiu că ele se datoresc slăbiciunii trupului şi tulburării nervilor. Ceea ce mă supără cel mai tare, este faptul că din cînd în cînd face cîte o încercare de a manifesta o tandreţe afectuoasă care nu-mi inspiră încredere şi la care n-am puterea să-i răspund. Nu că l-aş urî: suferinţele lui şi îngrijirea mea atentă i-ar da dreptul să pretindă oarecare duioşie din partea mea — chiar şi afecţiune, dacă ar fi liniştit şi sincer, dacă s-ar mulţumi să lase lucrurile aşa cum sînt. Dar, cu cît încearcă mai mult să mă împace, cu atît mă dau mai mult înapoi din faţa lui şi din faţa viitorului.

— Helen, ce ai de gînd să faci cînd mă voi însănătoşi? m-a întrebat azi-dimineaţă. Ai să fugi iarăşi?

— Asta depinde numai şi numai de purtarea ta.

— A, purtarea mea o să fie cu totul alta.

— Dacă voi constata că e necesar să te părăsesc, Arthur, nu voi „fugi”. Ştii bine că am făgăduiala ta că pot să plec oricînd vreau şi să-mi iau şi băiatul cu mine.

— Dar n-ai să ai nici un motiv s-o faci.

Au urmat apoi o serie întreagă de declaraţii frumoase pe care le-am curmat cu destulă răceală.

— Va să zică nu vrei să mă ierţi? m-a întrebat el.

— Ba da, te-am şi iertat. Dar ştiu bine că nu mă mai poţi iubi cum mă iubeai altădată — şi mi-ar părea chiar foarte rău dacă ai face-o, pentru că n-aş mai putea să-ţi răspund în acelaşi fel. Aşadar, mai bine să lăsăm baltă acest subiect şi să nu mai revenim

niciodată, îmi voi face datoria faţă de tine, te voi îngriji şi atît.

Am văzut-o de două ori pe Esther Hargrave.

E o fată încîntătoare, dar vioiciunea ei e la pămînt din pricina insistenţelor necruţătoare ale mamei sale în favoarea pretendentului pe care ea îl respinge. Această mamă pare hotărîtă să-i amărască cumplit viaţa fetei dacă nu se supune dorinţelor ei.

— Mămica face tot ce-i stă în putinţă — mi-a zis ea — ca să mă simt o povară, un bolnav pentru întreaga familie şi totodată fiica cea mai nerecunoscătoare, egoistă şi neascultătoare care a existat vreodată. Pînă şi Walter e sever, rece şi arogant ca şi cum m-ar urî. Cred că aş fi cedat imediat dacă aş fi ştiut din capul locului cît de mult o să mă coste această împotrivire. Dar acum, mai mult sau mai puţin din încăpăţînare, sînt hotărîtă să rezist pînă la capăt!

— Un motiv prost pentru o hotărîre bună, i-am răspuns. Dar în orice caz ştiu că de fapt ai şi motive mai înţelepte pentru perseverenţa ta. Te sfătuiesc să nu le pierzi încă din vedere.

— În privinţa asta poţi să-mi acorzi tot creditul. Uneori o ameninţ pe mama că am să fug în lume şi că am să-mi dezonorez familia cîştigîndu-mi singură existenţa, dacă mă mai torturează mult. Atunci izbutesc s-o mai sperii un pic. Dar dacă lor nu le pasă, zău că sînt hotărîtă s-o fac!

— Fii cuminte şi mai ai puţină răbdare — i-am zis eu — şi cu siguranţă că vor veni şi vremuri mai bune.

Biata fată! Ce n-aş da să se ivească un bărbat vrednic de o asemenea nevastă! Tu n-ai vrea-o, Frederick?”

Dacă lectura acestei scrisori m-a umplut de îngrijorare şi de spaimă pentru viitorul lui Helen şi al meu, aveam totuşi şi o fărîmă de consolare: puteam s-

o reabilitez în ochii tuturor vecinilor şi cunoscuţilor. Familiile Millward şi Wilson trebuiau să vadă cu ochii lor soarele răzbătînd printre nori. Propriile mele rude avesu să vadă acelaşi lucru — rudele şi prietenii ale căror suspiciuni îmi strecuraseră atîta fiere şi pelin în suflet, pentru a realiza acest lucru era suficient să arunc sămînţa, ea avea să răsară curînd, prefăcîndu-se într-o plantă puternică şi frumoasă. Ştiam că vreo cîteva vorbe strecurate mamei şi surorii mele vor fi de ajuns pentru a răspîndi vestea pe tot cuprinsul meleagurilor învecinate, fără alte eforturi din parte-mi.

Rose a fost încîntată. Şi de îndată ce i-am spus tot ce-am socotit de cuviinţă — prefăcîndu-mă că nici nu ştiu mai multe — într-o clipă s-a repezit să-şi pună pălăria şi şalul şi s-a grăbit să le ducă familiilor Millward şi Wilson veştile bune — bune, bănuiesc eu, numai pentru ea şi pentru Mary Millward (acea fată serioasă şi înţeleaptă, a cărei valoare fusese atît de repede sesizată şi preţuită de doamna Graham, în ciuda înfăţişării ei neinteresante; şi care, în ceea ce o priveşte, fusese în stare să vadă şi să aprecieze adevăratul caracter şi adevăratele calităţi ale doamnei respective).

Întrucît s-ar putea să nu mai am prilejul de a pomeni de ea, ar fi poate mai bine să-ţi spun acum că între timp se logodise în taină cu Richard Wilson. Acest tînăr foarte studios învăţase la Cambridge, unde conduita exemplară şi sîrguinţa lui plină de perseverenţă îl dusese departe. La vremea potrivită, a ajuns primul — şi de fapt singurul — diacon al reverendului Millward; într-adevăr, vîrsta înaintată a acestui gentleman l-a silit, în cele din urmă, să recunoască faptul că obligaţiile întinsei sale parohii au ajuns să depăşească energia cu care se lăuda de atîtea ori. Tocmai ăsta era lucrul pe care-l aşteptau şi cei doi îndrăgostiţi fideli şi răbdători. Cînd a venit vremea, au fost cununaţi, spre uimirea lumii mărunte

în care trăiau şi care de multă vreme îi destinase pe amîndoi vieţii solitare de celibatari.

Continuau să locuiască la casa parohială, doamna împărţindu-şi timpul între tatăl ei, între soţ, şi enoriaşi — iar mai tîrziu şi între copiii lor din ce în ce mai numeroşi. Cînd Dumnezeu îl strînse la el pe reverendul Millward, încărcat de ani, reverendul Wilson îi urmase la casa parohială de la Lindenhope, spre marea satisfacţie a sătenilor.

Dacă te interesează şi soarta pe care a avut-o după acea sora doamnei respective, îţi pot spune doar atît că acum vreo doisprezece sau treisprezece ani ea a scutit perechea fericită de prezenţa ei, căsătorindu-se cu un negustor bogat de la L. Nu-l invidiez deloc pe acesta pentru tîrgul făcut. Mă tem că ea îi face viaţa destul de dificilă, dacă nu chiar imposibilă, deşi, din fericire, el e prea mărginit ca să-şi dea seamă de proporţiile nenorocirii sale. Personal, am prea puţin de-a face cu ea. Nu ne-am mai văzut de mulţi ani. Dar sînt convins că n-a uitat şi n-a iertat nici pe fostul ei iubit, nici pe doamna care l-a făcut să se căiască pentru pasiunea lui prostească de adolescent.

Cît despre sora lui Richard Wilson, întrucît nu izbutise cu nici un chip să recîştige afecţiunea domnului Lawrence sau să-şi găsească vreun alt tovarăş de viaţă bogat şi elegant cum dorea ea, a rămas nemăritată. După moartea mamei ei şi-a retras prezenţa luminoasă de la ferma Ryecote, găsind că îi era cu neputinţă să mai îndure năravurile necioplite ale cinstitului ei frate Robert şi ale vrednicei sale neveste. Aşadar, s-a stabilit în oraşul X., reşedinţa comitatului, unde a trăit şi bănuiesc că mai trăieşte încă într-o sărăcie cu luciu; a rămas rece, avară şi incomodă, nefăcînd nici un bine altora şi prea puţin sieşi. Îşi petrece vremea cu lucrul de mînă şi cu bîrfelile. Se referă adeseori la „fratele ei, preotul” şi la „cumnata ei, soţia preotului”, dar niciodată la fratele

ei, fermierul, şi la cumnata ei, soţia fermierului. Are relaţii cu atîţia oameni cîţi poate vedea fără prea multă cheltuială, dar nu iubeşte pe nimeni şi nu e iubită de nimeni — rămînînd o fată bătrînă împietrită, trufaşă şi severă.

CAPITOLUL XLIX

DEŞI DOMNUL LAWRENCE SE ÎNSĂNĂTOŞISE pe deplin continuam să-l vizitez la fel de des. Vorbeam rareori despre doamna Huntingdon; şi totuşi nu ne întîlneam niciodată fără a pomeni de ea, întrucît nicodată nu căutam societatea lui Lawrence decît în speranţa de a afla cîte ceva despre Helen. Începeam mereu să vorbesc despre alte lucruri şi aşteptam mai întîi să văd dacă nu va deschide el primul discuţia. Dacă n-o făcea, atunci întrebam în treacăt: „Ai mai avut veşti de la sora ta în ultima vreme?”, dacă zicea: „Nu”, atunci discuţia cădea baltă. Dacă zicea: „Da”, îmi luam inima în dinţi şi întrebam: „Ce mai face?”, dar niciodată: „Cum se simte soţul ei?”, chiar dacă ardeam de dorinţa de a şti acest lucru. Asta pentru că nu eram destul de ipocrit ca să manifest vreo nerăbdare de a-l şti însănătoşit, dar nici destul de curajos ca să îndrăznesc să-mi exprim făţiş dorinţa unui rezultat contrar. Dar doream oare acest lucru?... Mă tem că trebuie să mă recunosc vinovat; totuşi, întrucît mi-ai auzit mărturisirea, trebuie sa-mi auzi şi justificarea — cel puţin cîteva din scuzele prin care încercam să-mi liniştesc conştiinţa.

În primul rînd, vezi bine că viaţa lui aducea numai rău altora şi nici un fel de bine lui însuşi; cu toate că aş fi dorit s-o văd încheindu-se, nu i-aş fi vrut sfîrşitul chiar dacă acest lucru ar fi depins de mine. Pe de altă parte, aş fi dat nu ştiu cît ca Helen să fie liberă.

După două săptămîni, Lawrence mi-a pus în mînă scrisoarea surorii lui. Am citit-o în tăcere şi i-am înapoiat-o fără nici un fel de comentariu sau observaţie. Acest procedeu i-a convenit atît de mult, încît de atunci începu să procedeze întotdeauna în acelaşi fel. Îi era mult mai uşor decît să relateze conţinutul lor.

În prima din aceste scrisori Helen spunea că boala domnului Huntingdon se înrăutăţise, din pricină că acesta continua să bea fără măsură. În zadar îl ţinea ea de rău, în zadar îi turna apă în vin. Argumentele şi rugăminţile ei erau luate în rîs, iar cînd descoperi că ea îi turna apă în vinul de Porto aruncă furios sticla pe fereastră. Jură că n-o să se mai lase înşelat ca un copil şi-i porunci majordomului, sub ameninţarea concedierii imediate, să-i aducă o sticlă din cel mai tare vin aflător în pivniţă. Afirmă că s-ar fi făcut de mult bine dacă ar fi fost lăsat în voia lui, dar că ea voia neapărat să-l ţină în acea stare de slăbiciune ca să-l ducă de nas cum dorea ea. În concluzie, luă paharul într-o mînă şi sticla în cealaltă şi nu se lăsă pînă n-o goli. Rezultatul imediat al acestei „imprudenţe”, cum îi spunea ea cu multă blîndeţe, îl constituiră simptomele alarmante care-i înrăutăţiră boala. Tocmai din această pricină întîrziase ea să-i scrie fratelui ei. Toate manifestările anterioare ale bolii lui reveniseră cu o virulenţă sporită: rana superficială pe jumătate vindecată, se deschisese din nou; se produsese o inflamaţie internă care, dacă nu era tratată bine, avea să ducă la un sfîrşit fatal. Bineînţeles că această revenire a bolii, îl făcu pe Huntingdon şi mai irascibil.

Scrisoarea următoare informa că boala se agrava repede şi că teama de moarte a bietului bolnav era şi mai îngrijorătoare decît starea de nervi pe care i-o provocau durerile. Nu toţi prietenii săi îl părăsiseră, domnul Hattersley, auzind de primejdia în care se afla,

venise tocmai din îndepărtatul său conac, din nordul ţării, ca să-l vadă. Îl însoţise şi nevastă-sa, atît din plăcerea de a-şi vedea prietena de care fusese despărţită atîta vreme, cît şi pentru a-şi vizita mama şi sora.

Doamna Huntingdon şi-a exprimat bucuria de a o revedea pe Milicent şi s-a arătat încîntată să constate că e atît de fericită şi că se simte atît de bine. *„Milicent se află acum la conacul Grove,* continua scrisoarea, *dar vine adeseori să mă vadă. Domnul Hattersley îşi petrece o mare parte din timp la căpătîiul lui Arthur. Dînd dovadă de mai multe sentimente frumoase decît l-aş fi crezut în stare, manifestă deosebit de multă înţelegere şi bunăvoinţă faţă de nefericitul său prieten şi se arata mult mai doritor să-l consoleze decît e capabil s-o facă. Uneori încearcă să glumească şi să rîdă cu el, dar degeaba, uneori se străduieşte să-l înveselească vorbindu-i despre vremurile de demult. Dar asta nu face decît să-l arunce în ghearele unei tristeţi şi mai profunde decît înainte. Atunci, Hattersley e foarte încurcat şi nu mai ştie ce spună decît cel mult să sugereze, cu multă sfială, că ar fi bine să chemăm preotul. Însă Arthur nici nu vrea audă de una ca asta. Uneori domnul Hattersley îşi oferă serviciile pentru a le înlocui pe ale mele, dar Arthur nu vrea să mă lase să plec. Capriciul acela ciudat ia proporţii din ce în ce mai mari pe măsură ce forţele îi scad — ideea fixă de a mă avea veşnic lîngă patul lui. Nu-l părăsesc mai niciodată, decît cel mult ca să mă odihnesc, un ceas-două în odaia de alături, cînd e liniştit. Dar chiar şi atunci las uşa întredeschisă ca să ştie că mă poate chema oricînd. Mă aflu lîngă el chiar şi acum în timp ce scriu. Şi, tare mă tem, îl supără faptul că mă vede ocupată.*

„În boala lui Arthur s-a produs o schimbare. M-a chemat lîngă el, cu o mutră atît de stranie şi de agitată încît m-am speriat.

— Asta a fost criza, Helen! mi-a spus el încîntat. Am simţit o durere infernală aici — însă a trecut; nu m-am mai simţit atît de uşurat de cînd am căzut la pat — a trecut, pe legea mea!

Şi mi-a strîns mîna şi mi-a sărutat-o cu recunoştinţă Dar constatînd că nu-i împărtăşesc bucuria, mi-a zvîrlit-o cît colo şi m-a ocărît amarnic pentru răceala şi insensibilitatea mea. Cum îi puteam oare răspunde? Îngenunchind lîngă patul lui i-am luat mîna şi i-am apăsat-o pe buzele mele — pentru prima dată de la despărţirea noastră — şi i-am spus, atît cît îmi îngăduiau lacrimile, că nu asta mă tăcuse să tac; ci mai degrabă teama că brusca încetare a durerii era un simptom îngrijorător. Am trimis imediat după doctor. Îl aşteptăm cu nerăbdare. Acum Arthur a scăpat de dureri — trupul lui e ca şi mort faţă de orice senzaţie, pe cînd înainte suferinţele erau cumplite.

Cele mai negre temeri ale mele se împlinesc: a început paralizia. Doctorul spune că nu mai e nici o speranţă; există cuvinte prin care să-ţi pot descrie spaima şi chinul lui. Nu mai sînt în stare să scriu."

Scrisoarea următoare era şi mai tulburătoare. Arthur îşi vedea sfîrşitul apropiindu-se repede. Acum nimic nu-l mai putea alina; încercările stîngace ale lui Hattersley de a-l consola erau zadarnice. Lumea nu mai conta pentru el: viaţa şi toate lucrurile interesante, grijile mărunte şi bucuriile efemere, nu mai însemnau nimc. A-i vorbi despre trecut însemna să-l torturezi cu remuşcări vane; a te referi la viitor însemna să-i sporeşti chinul; şi totuşi a tăcea însemna să-l laşi pradă propriilor lui regrete şi temeri.

„Nu-i pot fi de nici un folos, scria Helen într-o altă scrisoare, refuză să se lase mîngîiat de vorbele mele. Şi, totuşi, se agaţă de mine cu o insistenţă necruţătoare — cu un fel de disperare copilărească, parcă eu l-aş putea salva de la soarta de care se teme. Mă ţine zi şi noapte lîngă el. Chiar şi acum în timp ce

scriu, îmi ţine mîna stîngă în mîna lui; uneori stă liniştit, cu faţa palidă întoarsă spre mine; alteori, îmi apucă braţul cu violenţă — şi pe frunte îi apar broboane mari de sudoare gîndindu-se la ceea ce vede sau crede că vede dinaintea ochilor. Dacă-mi retrag o clipă mîna, se supără:

— Rămîi cu mine, Helen; lasă-mă să te ţin aşa. Mi se pare ca în felul ăsta nici un rău nu mă poate atinge. O, draga mea, moartea este atît de îngrozitoare! N-o pot îndura! Tu nu ştii, Helen, n-ai cum să-ţi închipui ce este, n-o ai dinaintea ochilor. După ce mă vor îngropa, tu te vei întoarce la rosturile tale şi vei fi la fel de fericită ca întotdeauna, şi lumea întreagă o să meargă înainte, agitată şi veselă, ca şi cum nici n-aş fi fost. În schimb eu..

Apoi a izbucnit în lacrimi.

— N-are rost să te necăjeşti din pricna asta, i-am răspuns. Te vom urma cu toţii, Arthur, căci nici un om nu e nemuritor."

Peste două zile a sosit o altă scrisoare. Lawrence mi-a întins-o fără nici un comentariu. Iată conţinutul ei:

5 decembrie

„În cele din urmă i-a sosit sfîrşitul. Am stat toată noaptea lîngă el, cu mîna în mîna lui, văzînd cum i se schimbau trăsăturile feţei şi ascultîndu-i respiraţia gata să i se oprească dintr-o clipă într-alta. Tăcea de multă vreme şi credeam că n-o să mai scoată nici o vorbă, cînd deodată a murmurat cu glas slab, dar desluşit:

— Roagă-te pentru mine, Helen!

— Păi asta şi fac — mă rog în fiecare ceas şi în fiecare minut, Arthur!

Buzele lui s-au mişcat, dar n-au scos nici un sunet. Apoi înfăţişarea i s-a tulburat. Şi din cuvintele incoerente sau frînturile de cuvinte care-i scăpau de pe buze am bănuit să nu mai era conştient. Mi-am tras uşor mîna dintr-a lui cu intenţia de a mă furişa afară să sorb o gură de aer curat, pentru că îmi venea să leşin de istovire. Însă o mişcare a degetelor lui şi o şoaptă extrem de slabă — «Nu mă părăsi!» — m-au chemat imediat înapoi, i-am luat din nou mîna şi i-am ţinut-o pînă cînd s-a stins din viaţă; apoi am leşinat. Nu de disperare, ci de istovire. Pînă atunci izbutisem să mă ţin tare, dar acum n-am mai rezistat. Ah, Frederick! Nimeni nu-şi poate închipui chinurile — fizice şi morale — ale lui Arthur.

Trupul său va fi încredinţat joi mormîntului întunecat de care avea atîta groază. Dar sicriul trebuie închis cît mai curînd cu putinţă. Dacă vrei să asişti la înmormînare, vino repede, pentru că am nevoie de ajutor.

Helen Huntingdon”

CAPITOLUL L

CITIND ACESTE RÎNDURI N-AVEAM nici un motiv să-mi ascund de Frederick Lawrence bucuria şi speranţele. Întrucît nu vedeam de ce m-aş fi ruşinat de ele. Singura mea bucurie era că sora lui a fost în sfîrşit izbăvită de truda ei copleşitoare şi chinuitoare — singura speranţă era că-şi va reveni la timp de pe urma acestor suferinţe şi că va avea posibilitatea să se odihnească în pace şi tihnă, tot restul vieţii. Simţeam o milă cumplită pentru nefericitul ei soţ (deşi îmi dădeam pe deplin seama că el îşi provocase singur suferinţa şi moartea). Aveam o compătimire profundă pentru durerile ei şi eram tare îngrijorat de consecinţele acestor necazuri ce o hărţuiseră, ale

îngrozitoarelor nopţi de veghe în preajma unui cadavru viu — pentru că eram convins că ea n-a făcut aluzie nici măcar la jumătate din suferinţele pe care a trebuit să le îndure.

— Lawrence, te duci la ea? l-am întrebat eu înapoindu-i scrisoarea.

— Da, imediat.

— Perfect, atunci te las ca să te pregăteşti de plecare!

— Mi-am şi făcut pregătirile, în timp ce tu citeai scrisoarea şi înainte de venirea ta. Trăsura trage chiar acum la scară.

Aprobîndu-i, în sinea mea, promptitudinea, mi-am luat ziua bună de la el şi m-am retras. Mi-a aruncat o privire scrutătoare cînd ne-am strîns mîinile la despărţire. Dar indiferent ce va fi căutat el în expresia feţei mele, n-a văzut acolo altceva decît cea mai decentă gravitate.

Oare îmi uitasem dragostea fierbinte, speranţele încăpăţînate? Părea un fel de sacrilegiu să mă întorc acum la ele, dar de uitat nu le uitasem. Totuşi, reflectam la aceste lucruri — cu un simţămînt sumbru al acestor perspective, al şubrezeniei speranţelor şi al inutilităţii acestei afecţiuni — cînd am încălecat şi am pornit încet spre casă.

Doamna Huntingdon era liberă acum. Nu mai era o crimă să mă gîndesc la ea — dar oare ea se gîndise vreodată la mine? În tot cursul corespondenţei sale cu fratele ei — prietenul nostru comun — cum îmi spunea chiar ea — nu pomenise de mine decît o singură dată — şi numai atunci cînd fusese obligată. Luat în sine, faptul sugera, destul de convingător, că mă şi uitase. Dar ăsta nu era lucrul cel mai grav. Aveam un fel de convingere sumbră că realităţile înfiorătoare pe care le văzuse şi le simţise, împăcarea cu bărbatul pe care-l iubise odinioară, suferinţele cumplite şi moartea lui aveau, într-un tîrziu, să şteargă din mintea ei orice

rămăşiţe ale dragostei trecătoare pentru mine. S-ar putea ca ea să-şi revină de pe urma acestor grozăvii, în atît de mare măsură încît să-şi refacă sănătatea, să-şi recapete calmul şi chiar veselia — dar niciodată şi acele simţăminte oare, de aici înainte, aveau să i se pară un capriciu, un vis van şi iluzoriu. Cu atît mai mult cu cît nu era nimeni care să-i amintească de existenţa mea — nici un mijloc de a o asigura de ardoarea mea statornică, acum cînd eram atît de departe unul de celălalt, cînd delicateţea îmi interzicea s-o văd sau să-i scriu, cel puţin cîteva luni de aici înainte. Şi cum puteam să-mi asigur sprijinul fratelui ei? Cum puteam să sfărîm crusta aceea îngheţată de rezervă sfioasă? Poate că el ar dezaproba şi acum pasiunea mea, la fel de mult ca şi altădată; poate că m-ar socoti prea sărac — sau de origină prea proastă ca să constitui o partidă potrivită pentru sora lui. Da, şi pe urmă mai era şi o altă barieră: fără doar şi poate, exista o diferenţă ca de la cer la pămînt între rangul şi situaţia doamnei Huntingdon, stăpîna conacului Grassdale şi cele ale doamnei Graham, pictoriţa, chiriaşa modestă de la Wildfell Hall. Cum m-ar judeca lumea, rudele şi cunoştinţele ei, dacă i-aş cere mîna? O asemenea pedeapsă aş putea-o înfrunta, dacă aş fi sigur că mă iubeşte. Dar altfel aş fi oare în stare s-o fac? Şi, în sfîrşit, răposatul ei soţ, cu egoismul lui dintotdeauna, se prea poate să-şi fi făcut în aşa fel testamentul încît s-o împiedice să se recăsătorească. Aşadar, vezi bine că aveam suficiente motive de disperare.

Şi totuşi, cu destulă nerăbdare, am aşteptat întoarcerea domnului Lawrence de la Grassdale, nerăbdare care sporea pe măsură ce se prelungea absenţa lui. A lipsit cam vreo zece sau douăsprezece zile. Cînd s-a întors, în sfîrşit, nu mi-a spus despre ea decît atît: că o istoviseră cu totul eforturile şi jertfirea de sine, că bărbatu-său aproape c-o tîrîse cu el pînă-n pragul mormîntului. Mi-a mai zis că e încă tare

zdruncinată şi deprimată de tristul lui sfîrşit şi de împrejurările în care s-a produs. Dar nici un cuvînt referitor la mine — nici o informaţie, măcar dacă numele meu a ieşit vreodată de pe buzele ei sau a fost rostit în prezenţa lui. Fireşte, n-am pus nici un fel de întrebări în această privinţă. Degeaba m-am străduit, n-am putut să mă hotărăsc s-o fac, deoarece, după cum ştii, eram convins că Lawrence se împotriveşte ideii unei căsătorii între mine şi sora lui.

Am văzut că nu prea dorea să i se mai pună întrebări referitoare la vizita lui şi am văzut, de asemenea, cu acel simţ ascuţit al geloziei stîrnite sau al orgoliului aţîţat — sau mai ştiu eu cum să numesc acest simţămînt — că se ferea oarecum de interogatoriul ce-l ameninţa şi că a fost nu numai surprins, ci aproape încîntat văzînd că a scăpat de el. Bineînţeles, fierbeam de furie, dar mîndria m-a obligat să-mi înăbuş sentimentele şi să afişez un calm stoic în tot cursul întrevederii. Şi bine am făcut, pentru că — trecînd în revistă toată povestea, acum cînd am judecata mai limpede — trebuie să recunosc că ar fi fost absurd şi nepotrivit să mă fi certat cu el într-o asemenea împrejurare. De asemenea, trebuie să mărturisesc că în adîncul inimii mele îl nedreptăţeam: adevărul este că el mă simpatiza destul de mult, dar îşi dădea pe deplin seama că o căsătorie între doamna Huntingdon şi mine ar fi fost ceea ce numeşte lumea o mezalianţă. Şi nu-i stătea în fire să sfideze lumea; în special într-un asemenea caz, întrucît rîsul lumii sau părerea ei proastă ar fi fost mult mai îngrozitoare pentru el dacă se îndreptau împotriva surorii lui decît dacă ar fi suferit el de pe urma lor. Dacă ar fi crezut că e o căsătorie necesară pentru fericirea amîndurora sau a unuia dintre noi, sau dacă ar fi ştiut cu cîtă pasiune o iubeam, s-ar fi purtat altfel. Dar văzîndu-mă atît de rece şi de stăpînit, n-avea nici un rost să discute astfel de lucruri. După o scurtă conversaţie pe teme neutre,

am plecat, suferind toate chinurile mîndriei rănite şi ale prieteniei lovite, pe lîngă toate cele stîrnite de teama că fusesem cu adevărat dat uitării. Helen suferea din cauza deprimării, iar eu nu aveam voie s-o consolez sau s-o ajut — mi se interzicea chiar şi s-o asigur de compătimirea mea, pentru că transmiterea unui asemenea mesaj, prin domnul Lawrence, devenise o imposibilitate.

Ce trebuia să fac? Să aştept ca ea să mă bage în seamă, ceea ce bineînţeles n-avea s-o facă decît cel mult prin vreun mesaj amabil încredinţat fratelui ei, şi pe care mai mult ca sigur că el n-avea să mi-l predea. Şi atunci — o, ce gînd îngrozitor! — Helen avea să creadă că m-am răcit faţă de ea şi m-am schimbat. Aveam totuşi să aştept pînă ce vor trece cele şase luni de la despărţirea noastră (ceea ce se va întîmpla pe la sfîrşitul lui februarie) după care îi voi trimite o scrisoare.

Zece săptămîni însemnau o aşteptare tare lungă — dată fiind starea de nesiguranţă chinuitoare în care mă aflam — dar, curaj! Trebuia să îndur totul. Între timp aveam să continui să-l văd din cînd în cînd pe Lawrence, deşi nu atît de des ca mai înainte, şi aveam să revin ca de obicei cu întrebările referitoare la sora lui.

Aşa am şi făcut: răspunsurile pe care le primeam se mărgineau aproape întotdeauna, în mod supărător, doar la politeţe: sora lui o ducea cam ca de obicei; nu se plîngea, dar tonul ultimei ei scrisori trăda o mare depresiune sufletească; zicea că se simte mai bine; şi, în sfîrşit, zicea că s-a însănătoşit şi că e foarte ocupată cu educaţia fiului ei, cu administrarea proprietăţii răposatului ei soţ şi cu punerea în ordine a treburilor acesteia. Acum nu se mai oferea să-mi arate scrisorile surorii lui şi nici eu n-am făcut măcar o aluzie că aş dori să le văd. Dar luna februarie se apropia; decembrie trecuse; în cele din urmă fu pe sfîrşite şi

luna ianuarie. Aşadar, încă vreo cîteva săptămîni şi aveam să pun capăt acestei lungi şi chinuitoare aşteptări plină de nesiguranţă.

Dar, vai! Tocmai atunci ea suferi o nouă lovitură, prin moartea unchiului ei. Aş zice că bătrînelul era în mare măsură un om de nimic, dar manifestase multă afecţiune pentru ea care se deprinsese să-l socoată drept părinte. S-a aflat la căpătîiul lui cînd şi-a dat duhul, după ce mai înainte îşi ajutase mătuşa să-l îngrijească. Fratele ei s-a dus la Staningley ca să fie de faţă la înmormîntare şi, la întoarcerea lui, mi-a spus că Helen se mai află încă acolo străduindu-se să-şi consoleze mătuşa şi probabil va rămîne cîtva timp cu ea. Asta era o veste proastă pentru mine, întrucît atîta vreme cît continua să se afle la Staningley nu-i puteam scrie, necunoscînd adresa şi nedorind să i-o cer lui Lawrence. Dar săptămînile treceau una după alta şi de fiecare dată cînd întrebam de Helen mi se spunea că e tot la Staningley.

— Unde e Staningley? am întrebat în cele din urmă

— În comitatul X, a sunat răspunsul lui lapidar.

În felul în care mi-a vorbit era ceva atît de rece de sec, încît m-a împiedicat să cer o explicaţie mai amănunţită.

— Cînd se va întoarce la Grassdale? am mai întrebat.

— Nu ştiu.

— Fir-ar să fie! am mormăit eu.

— De ce, Markham? m-a întrebat prietenul meu, cu un aer de mirare nevinovat.

Dar n-am îndrăznit să-i răspund, decît printr-o privire de dispreţ morocănos, care l-a făcut să întoarcă iute capul şi să se uite la covor cu un uşor zîmbet, cu un aer pe jumătate gînditor, pe jumătate amuzat. Ridicîndu-şi însă repede privirle, a început să-mi vorbească despre alte lucruri. A încercat să mă atragă

într-o discuţie veselă şi prietenoasă, numai că eu eram prea iritat ca să mai flecăresc cu el, aşa că foarte curînd mi-am luat rămas bun.

Vezi, nu ştiu cum se face, dar nu izbuteam să mă înţeleg niciodată prea bine cu Lawrence. Realitatea este că amîndoi eram puţin cam prea irascibili. E supărătoare, Halford, această susceptibilitate faţă de afronturi, atunci cînd nu stă în intenţia nimănui de a le comite. Acum nu mai sufăr de această boală, după cum ţi-ai dat prea bine seama; am învăţat să fiu vesel şi înţelept, să iau mai uşor propriile mele toane şi să mă arăt mai indulgent cu vecinii şi cu semenii mei, aşa că-mi pot permite să rîd şi de Lawrence şi de tine.

Din întîmplare, dar şi dintr-o neglijenţă voită din partea mea (întrucît începeam cu adevărat să-l antipatizez pe Lawrence), au trecut cîteva săptămîni pînă să-mi revăd prietenul. Asta s-a întîmplat cînd m-a căutat el. Într-o dimineaţă frumoasă de la începutul lui iunie a venit pe cîmp tocmai cînd începeam să-mi strîng fînul.

— Nu te-am mai văzut de mult, Markham, mi-a zis el după ce-am schimbat cele cîteva cuvinte obişnuite de introducere. N-ai de gînd să mai treci pe la Woodford?

— Am fost o dată, dar erai plecat.

— Da, mi-a părut rău, dar asta s-a întîmplat demult. Speram că vei reveni; acum am trecut eu pe la tine şi am aflat că eşti plecat, ceea ce se întîmplă mai întotdeauna, pentru că altfel mi-aş acorda plăcerea de a te vizita mai des. Dar fiind hotărît să te văd cu orice preţ, mi-am lăsat poneiul pe alee şi am sărit peste garduri şi peste şanţuri ca să te găsesc. Pentru că e vorba să lipsesc o vreme de la Woodford şi s-ar putea să nu mai am bucuria de a te revedea vreo lună sau două...

— Dar unde te duci?

— Întîi la Grassdale, mi-a zis el, cu un început de zîmbet pe care şi l-ar fi stăpînit cu bucurie dacă ar fi putut.

— La Grassdale! Va să zică Helen e acolo?

— Da, însă peste vreo două zile o să plece ca s-o însoţească pe doamna Maxwell la F. pentru binefacerile aerului de mare — şi eu voi pleca cu ele.

Pe vremea aceea F. era o localitate maritimă liniştită. dar foarte selectă; acum este mult mai frecventată.

Lawrence părea că aşteaptă de la mine să profit de această împrejurare pentru a-i încredinţa vreun mesaj pentru sora lui. Sînt convins că i l-ar fi transmis fără nici un fel de obiecţii. În cazul în care aş fi avut înţelepciunea să-l rog s-o facă, deşi bineînţeles că n-avea să se ofere singur, dacă eu aveam de gînd să las lucrurile aşa. Dar nu mi-am putut aduna curajul să-i adresez rugămintea. Abia după ce-a plecat mi-am dat seama ce ocazie frumoasă am ratat. Pe urmă mi-am regretat profund stupiditatea şi mîndria prostească, dar era prea tîrziu ca să mai îndrept greşeala.

Nu s-a întors decît pe la sfîrşitul lui august. Mi-a scris de vreo două-trei ori de la F., dar scrisorile lui erau supărător de nesatisfăcătoare. Se ocupau de generalităţi sau de fleacuri, care nu mă interesau cîtuşi de puţin, erau pline de aiureli şi de gînduri la fel de puţin binevenite pentru mine în momentul acela — fără să zică mare lucru despre sora lui sau despre el.

Cînd Lawrence a venit, s-a arătat la fel de rezervat ca întotdeauna. Mi-a spus că sora lui a avut foarte mult de cîştigat de pe urma şederii la F., că băieţelul e foarte bine şi — vai, mie! — că amîndoi au plecat împreună cu doamna Maxwell înapoi la Staningley, unde aveau să rămînă cel puţin trei luni. Dar în loc să te plictisesc cu mîhnirea mea, cu aşteptările şi dezamăgirile mele, cu disperările şi licăririle de speranţă, cu hotărîrile mele schimbătoare,

am să mă apuc mai degrabă să-ţi relatez soarta cîtorva personaje prezentate în cursul acestei naraţiuni, despre care s-ar putea să nu mai am prilejul să pomenesc.

Cu puţină vreme înaintea morţii domnului Huntingdon, lady Lowborough a fugit cu un alt craidon, pe continent, unde, după ce au trăit o vreme în petreceri şi desfrîu nesăbuit, s-au certat şi s-au despărţit. Ea a continuat să ţină steagul sus încă o vreme, dar anii veneau unul după altul iar banii se duceau. Într-un tîrziu s-a afundat tot mai mult în greutăţi şi datorii, în dezonoare şi mizerie. Şi, după cîte am auzit, a murit în lipsuri şi nenorocire cumplită, fiind ocolită de toată lumea. Dar se prea poate să fie un simplu zvon. S-ar putea foarte bine să trăiască încă, fără ca rudele sau fostele ei cunoştinţe să mai aibă ştiri despre ea. În schimb soţul ei, după această nouă manifestare din parte-i, a cerut şi a obţinut divorţul şi nu mult după aceea s-a recăsătorit. Şi bine a făcut, pentru că lordul Lowborough, aşa sumbru şi morocănos cum părea, nu era deloc omul care să ducă o viaţă de holtei. Nici un fel de interese obşteşti sau politice, nici un fel de proiecte ambiţioase sau de îndeletniciri active nu-i puteau compensa lipsa unui cămin plin de mîngîiere şi de tandreţe. E drept, avea un fiu şi o fiică ce-i purtau numele, dar copiii îi aminteau prea dureros de mama lor.

Cea de a doua aleasă a inimii lui se deosebea întru-totul de prima. Unii s-au mirat de gusturile lui; alţii chiar le-au ridiculizat. Dar prin aceasta s-au arătat mai nesocotiţi decît el. Mireasa era cam de vîrsta lui — adică între treizeci şi patruzeci de ani — nefiind remarcabilă nici prin frumuseţe, nici prin bogăţie, nici prin cine ştie ce talente sau daruri deosebite, afară doar de o înţelepciune adevărată, de o integritate neabătută, de o bunăvoinţă izvorîtă din căldura inimii şi de o comoară nesecată de optimism şi veselie. După

cum îţi poţi uşor închipui, aceste calităţi, puse laolaltă, au făcut din ea o mamă excelentă a copiilor lui şi o soţie nepreţuita. Lordul, avînd despre el aceeaşi părere proastă dintotdeauna, o socotea mult prea bună pentru el şi — mirîndu-se şi minunîndu-se de bunătatea providenţei care-i hărăzise un asemenea dar, şi chiar şi de gustul ei de a-l prefera altor bărbaţi — făcea totul pentru a o mulţumi încît — a ajuns, şi bănuiesc că mai este încă — una din cele mai fericite şi mai iubite soţii din Anglia.

Dacă te interesează cît de cît soarta acelui josnic Grimsby, nu-ţi pot spune decît că a mers din rău în mai rău, prăbuşindu-se în abisurile, din ce în ce mai adînci ale viciului şi nemerniciei, înhăitîndu-se cu cei mai prăpădiţi prieteni. Într-un tîrziu şi-a găsit sfîrşitul, într-o bătaie, între beţivi, după cît se zice, omorît fiind de un alt ticălos, pe care-l trişase la jocurile de noroc.

Cît despre domnul Hattersley, el nu şi-a uitat niciodată hotărîrea de a „se smulge din mijlocul lor” şi de a se purta ca un om la locul lui; boala şi moartea fostului său prieten de chefuri, Huntingdon, l-au impresionat atît de profund, făcîndu-l să înţeleagă ce dăunătoare le erau năravurile încît n-a mai avut niciodată nevoie de o altă lecţie. Evitînd ispitele oraşului, a continuat să-şi petreacă viaţa la moşie, cufundat în ocupaţiile obişnuite ale unui gentilom inimos, entuziast şi harnic. Îşi vede de agricultură, de creşterea cailor şi vitelor, la care mai adaugă şi cîte o partidă de vînătoare, viaţa lui fiind înveselită de prieteni de treabă, de tovărăşia micuţei lui neveste (devenită între timp cît se poate de veselă şi de încrezătoare), precum şi de frumoasele lui odrasle — nişte băieţi zdraveni şi nişte fete înfloritoare. Întrucît tatăl lui, bancherul, a murit acum cîţiva ani şi i-a lăsat toată averea, are posibilitatea de a-şi satisface toate gusturile şi cred că nu mai e nevoie să-ţi spun că

stimatul domn Ralph Hattersley este celebru în întreaga ţară pentru caii săi de rasă.

CAPITOLUL LI

ACUM NE VOM ÎNTOARCE ÎNTR-O după amiază liniştită, rece şi înnorată, de pe la începutul lui decembrie, cînd prima zăpadă se aşternuse, într-un strat subţirel, peste cîmpiile pustiite şi drumurile îngheţaţe şi în straturi mai groase în urmele de roţi şi de copite imprimate în noroiul pricinuit de ploile abundente ale lunii trecute. Îmi aduc aminte prea bine totul pentru că mă întoarceam de la casa parohială avînd-o alături pa domnişoara Eliza Milward. Mă dusesem să-i vizitez tatăl — jertfă adusă politeţii şi făcută numai şi numai pentru a fi pe placul mamei, căci nu puteam suferi nici măcar gîndul de a mă apropia de casa aceea. Asta nu numai din pricina antipatiei mele pentru Eliza, atît de fermecătoare pe vremuri, ci fiindcă nu-l prea iertasem nici pe bătrîn pentru părerea lui proastă despre doamna Huntingdon, pe care şi acum o mai judeca aspru fiindcă-şi părăsise bărbatul.

Dar nu despre reverendul Milward aveam intenţia să vorbesc, ci despre fiica lui Eliza. Chiar în clipa cînd îmi luam rămas bun de la preot, ea a intrat în odaie gata îmbrăcată pentru o plimbare.

— Tocmai ieşeam să-ţi vizitez sora, domnule Markham — mi-a spus ea — aşa că, dacă n-ai nimic împotrivă, te voi însoţi pînă acasă. Îmi place să am pe cineva lîngă mine cînd ies din casă — dumitale nu?

— Da, cînd persoana e agreabilă.

— Fireşte, mi-a replicat tînăra, cu un zîmbet maliţios.

Aşadar, am pornit împreună.

— Crezi că am s-o găsesc acasă pe Rose? m-a întrebat ea de îndată ce-am închis portiţa grădinii în urma noastră şi ne-am îndreptat spre Linden-Car.

— Cred că da.

— Aşa sper şi eu, pentru că am o veste pentru ea, dacă nu cumva mi-ai luat-o dumneata înainte.

— Eu?

— Da. Ştii de ce a plecat domnul Lawrence?

A ridicat ochii spre mine aşteptînd cu nerăbdare răspunsul meu.

— A plecat? am întrebat eu, şi Eliza s-a luminat la faţă.

— A, va să zică nu ţi-a spus nimic despre sora lui

— Ce-i cu ea? am întrebat, temîndu-mă ca nu cumva să i se fi întîmplat vreun rău.

— Vai, domnule Markham, cum te-ai mai împurpurat la faţă! a strigat ea cu un rîs care mă chinuia pînă în adîncurile inimii. Ha-ha! Încă n-ai uitat-o! Totuşi, cred că ar fi mai bine să te grăbeşti, ascultă-mă pe mine, pentru că... Vai, Doamne!... O să se mărite joia viitoare!

— Nu se poate, domnişoară Eliza! Asta nu-i adevărat!

— Mă faci mincinoasă, domnule?

— Eşti greşit informată.

— Serios? Ştii dumneata mai bine?

— Cred că da.

— Atunci de ce-ai pălit în halul ăsta? m-a întrebat ea zîmbind încîntată de emoţia prin care treceam. Să fie oare din pricina furiei faţă de o biată fiinţă ca mine pentru că ţi-aş fi spus o minciunică? Păi bine, dar eu nu fac decît „să-ţi repet ce mi s-a spus”. Nu pot jura că e adevărat. Pe de altă parte, nu văd ce motiv ar fi avut Sarah să mă păcălească. Or, ea zicea că valetul domnului Lawrence i-ar fi zis că doamna Huntingdon o să se mărite joi şi că domnul Lawrence a plecat la nuntă. Mi-a spus şi numele mirelui, dar l-am uitat.

Poate că mă poţi ajuta dumneata să mi-l amintesc. Nu există cineva care locuieşte prin apropiere sau vine mereu în vizită pe acola şl care ţine de multă vreme la ea? Un anume domn... Vai, Doamne!... Domnul...

— Hargrave? am sugerat eu cu un zîmbet amar.

— Ai dreptate! a strigat ea. Chiar ăsta era numele.

— Imposibil, domnişoară Eliza! am exclamat eu pe un ton care a făcut-o să tresară.

— Mde, mă rog, asta mi s-a spus, a explicat ea, privindu-mă liniştită drept în ochi.

Apoi a izbucnit într-un hohot de rîs prelungit şi ascuţit care m-a scos din sărite.

— Vai, te rog din suflet, să mă ierţi, a strigat ea Ştiu că e o mare nepoliteţe, însă... ha-ha-ha! Te gîndeai s-o iei chiar dumneata de nevastă? Tţ, tţ, tţ! Vai, ce păcat! Hi-hi-hi! Maică Precistă, domnule Markham, îţi vine să leşini? O, ceruri, îndurati-vă de el! Să-l strig pe omul ăla? Hei, Iacob!...

Dar oprindu-i năvala cuvintelor, i-am apucat braţul şi i l-am strîns, cu destulă asprime, pentru că ea s-a făcut mică de tot şi a scos un uşor ţipăt de durere şi de spaimă. În schimb, îndrăzneala nu i se potolise; revenindu-şi pe dată a continuat, prefăcîndu-se destul de îngrijorată:

— Cu ce te pot ajuta? Vrei puţină apă, sau nişte coniac? Cred că trebuie să aibă colo, la cîrciumă, dacă-mi dai voie să alerg pînă acolo.

— Termină cu prostiile astea! i-am strigat eu sever.

O clipă a părut încurcată, ba chiar speriată.

— Ştii că nu pot să sufăr astfel de glume, am continuat.

— Ei, aş, glume! Nu glumeam cîtuşi de puţin.

— În orice caz rîdeai şi eu nu pot suferi să rîdă cineva de mine — i-am răspuns făcînd o sforţare ca să-i vorbesc cu toată demnitatea şi stăpînirea de sine şi

de a nu-i spune decît lucruri coerente şi înţelepte. Domnişoară Eliza, dacă eşti într-o dispoziţie atît de veselă, probabil că-ţi poţi ţine singură companie, şi încă destul de bine. Aşadar, am să te las să-ţi termini plimbarea fără mine pentru că, dacă stau să mă gîndesc, am treabă în altă parte. Aşadar, îţi spun bună seara!

Cu asta, am părăsit-o (lăsînd-o să-şi înăbuşe rîsul maliţios) şi am cotit-o peste cîmpuri, sărind pe malul pîrîului şi trecînd prin cea mai apropiată deschizătură din gardul viu. Hotărît să nu pierd nici un moment pentru a afla adevărul m-am grăbit către Woodford cît de repede mă duceau picioarele. Din clipa în care mi-am dat seama că frumoasa ce mă chinuise ca un călău nu mă mai poate vedea, am luat-o pe o scurtătură, peste păşuni şi ţarini, peste mirişti şi poteci, peste şanţuri şi garduri de tot felul, pînă am ajuns la poarta tînărului gentilom. Pînă în acel moment nu-mi dădusem seama pe deplin de ardoarea dragostei mele. Mă agăţasem, cu tenacitate, de gîndul că s-ar putea ca într-o bună zi Helen să fie a mea.

— Domnul Lawrence e acasă? l-am întrebat nerăbdător pe servitorul care mi-a deschis.

— Nu, domnule, conaşul plecă ieri, mi-a răspuns el părînd foarte alarmat.

— Unde a plecat?

— La Grassdale, domnule — 'mneavoastră n-aţi avut ştiinţă? Mde, stăpînu e cam zgîrcit la vorbă, zău aşa, a adăugat sluga, cu un rînjet prostesc. Eu aşa chitesc, domnule...

Dar eu m-am răsucit pe călcîie şi l-am părăsit fără a mai aştepta să aud ce bănuieşte el. N-aveam de gînd să stau acolo ca să-mi expun simţămintele şi aşa destul de chinuite, rîsului insolent şi curiozităţii obraznice a unui individ de teapa lui.

Ce era de făcut? Să fie oare cu putinţă ca Helen să mă fi părăsit pentru bărbatul acela? Nu-mi vine să

cred. Putea eventual să renunţe la mine, dar nu în favoarea lui! Ei bine, trebuia să aflu adevărul — nu mă puteam ocupa de treburile zilnice atîta vreme cît mă scotea din minţi această furtună a îndoielilor şi temerilor, a geloziei şi furiei. Aveam să iau dis-de-dimineaţă diligenţa care ducea la L. (cea de seară probabil că şi plecase) şi să zbor către Grassdale — trebuia neapărat să ajung acolo înaintea nunţii. Dar la urma urmei de ce? Pentru că mi-a trecut prin minte gîndul că, eventual, aş putea împiedica această nuntă, că dacă n-aş face-o, atît Helen cît şi eu am regreta-o amarnic pînă în ultima clipă a vieţii. Mi-a trecut prin minte că poate am fost defăimat de cineva în faţa ei: poate chiar fratele ei — da, fără îndoială, fratele ei o convinsese că sînt un om nestatornic, că mi-am călcat făgăduiala. Şi profitînd de indignarea ei firească, poate chiar de disperarea care o făcuse să nu-i mai pese de viitor, o fi îndemnat-o, cu făţărnicie şi cruzime, să contracteze această căsătorie pentru a o smulge de sub influenţa mea. Dacă astfel stăteau lucrurile şi dacă ea avea să-şi descopere greşeala cînd era prea tîrziu ca s-o mai îndrepte — la ce viaţă de chinuri şi de regrete vane ar fi putut să fie sortită, — şi nu numai ea, ci şi eu! Şi ce remuşcări aş fi avut, socotind că scrupulele mele prosteşti au produs toată încurcătura! Vai, trebuia neapărat s-o văd — trebuia să afle adevărul despre mine, chiar dacă i-l spuneam în momentul cînd intra în biserică! Puteam să trec drept un nebun sau un zevzec! Dar dacă totuşi o puteam salva? Vai, dacă ar fi putut să fie a mea... Speranţa era nesăbuit de frumoasă!

Înaripat de această nădejde şi îmboldit de aceste temeri, m-am grăbit spre casă pentru a mă pregăti de plecare. I-am spus mamei că sînt silit să plec întrucit am nişte treburi urgente care nu suferă amînare, dar pe care nu i le puteam explica pe loc.

Mi-a fost imposibil să-mi ascund, de ochii ei materni profunda îngrijorare şi preocuparea ce mă apăsau.

În noaptea aceea a căzut o zăpadă abundentă care în ziua următoare a făcut diligenţa să meargă atît de încet încît îmi venea să turbez de nerăbdare. Am călătorit toată noaptea. Probabil că a doua zi va avea loc căsătoria. Dar noaptea era lungă şi întunecoasă. Zăpada împiedica roţile şi încerca greu picioarele cailor. Animalele erau extraordinar de leneşe; vizitiii, cumplit de precauţi; pasagerii, nesuferit de apatici în indiferenţa lor supusă faţă de încetineala cu care înaintam.

Se făcuse lumină de-a binelea cînd am intrat în tîrguşorul M. şi am tras la hanul „Trandafirul şi coroana”. Am coborît şi am strigat tare întrebînd de diligenţa, care mergea la Grassdale. Dar nu exista nici una: singura trăsură din oraş era în reparaţie.

— Atunci daţi-mi un faeton, o cabrioletă, o căruţă, mă rog, orice, numai repede să fie!

Faeton s-a găsit, dar nici un cal nu era disponibil Am trimis mai mulţi oameni în oraş să-mi facă rost de unul. Numai că au zăbovit atîta încît m-au scos din fire şi n-am mai putut aştepta. Am zis că o să ajung mai repede pe propriile mele picioare. Şi lăsînd poruncă să trimită faetonul în urma mea, dacă poate fi pregătit pînă-ntr-o oră, am pornit-o în goană. Era un drum de vreo nouă-zece kilometri, necunoscut, aşa că a trebuit să mă opresc de nu ştiu cîte ori să întreb pe unde s-o iau — strigînd la căruţaşi şi la ţopîrlani şi adeseori dînd buzna prin căsuţele oamenilor. Chinuit de oboseală şi de disperare, mă grăbeam neîncetat. Faetonul nu m-a ajuns din urmă: aşadar, a fost mai bine că nu l-am mai aşteptat — pe de altă parte, săvîrşisem o prostie destul de mare zăbovind atîta ca să mi se facă rost de el.

În cele din urmă însă, m-am apropiat de Grassdale. M-am tras spre bisericuţa de ţară — şi ce să vezi: în faţa ei era un şirag de trăsuri şi nici n-ar mai fi fost nevoie de cocardele albe cu care erau împodobiţi servitorii şi caii şi nici de glasurile vesele ale atîtor pierde-vară de prin sat adunaţi ca să caşte gura, ca să-mi dau scama că înăuntru se oficia o nuntă. M-am băgat repede printre oameni, întrebînd curios, dacă ceremonia a început de mult. Dar ei n-au făcut decît să stea cu gura căscată şi să se holbeze la mine. Disperat, i-am îmbrîncit la o parte şi tocmai mă pregăteam să intru în curtea bisericii, cînd o ceată de prichindei zdrenţăroşi care stăteau atîrnaţi ca nişte albine pe la ferestre s-au dat jos brusc şi s-au repezit spre pridvor, vociferînd în dialectul necioplit al ţinutului, spunînd, după cîte se pare: „S-a mîntuit — tocma ies!”

Dacă m-ar fi văzut atunci Eliza Milward, ar fi putut să se simtă într-adevăr încîntată. M-am apucat de stîlpul porţii ca să mă ţin mai bine pe picioare, şi am rămas cu privirile aţintite către uşa bisericii pentru a-mi vedea, pentru ultima dată, iubita şi pentru prima dată pe acel detestabil muritor care mi-o răpise şi, care, eram convins, o sortea unei vieţi de mizerie şi de regrete — căci ce bucurie ar fi putut să aibă ea alături de el? Nu voiam să-i produc un şoc înfăţişîndu-mă dinainte-i, dar n-aveam nici puterea să mă îndepărtez. Iată-i, au ieşit. Pe el nu-l vedeam; n-aveam ochi decît pentru ea. Un văl lung acoperea jumătatea din silueta ei graţioasă; vedeam că deşi îşi ţine capul drept, şi faţa şi gîtul i se înroşiseră de emoţii Chipul îi radia de bucurie şi prin ceaţa alburie a vălului ei, se întrezăreau cîrlionţii aurii! O, ceruri! Nu era Helen a mea! Prima privire m-a făcut să tresar — ochii îmi erau împăienjeniţi de oboseală şi de disperare. Da, nu era ea! Era o frumuseţe mai tînără, mai subţirică şi mai trandafirie — într-adevăr drăgălaşă, dar cu mai puţină

demnitate şi cu o înfăţişare ce nu trăda atîta profunzime sufletească. Era lipsită de acea graţie, de acel farmec intens, spiritual, şi totuşi blînd, de puterea greu de definit de a atrage şi de a subjuga inimile — sau cel puţin inima mea. M-am uitat la mire — era Frederick Lawrence! Mi-am şters sudoarea rece care mi se prelingea pe frunte m-am dat cîţiva paşi înapoi la apropierea lui; dar privirile i-au căzut asupra mea şi el m-a recunoscut, oricît de schimbată trebuie să-mi fi fost înfăţişarea.

— Tu eşti, Markham? m-a întrebat el tresărind uluit de această apariţie — şi poate şi de aerul meu neîngrijit şi rătăcit.

— Da, Lawrence — tu eşti? i-am răspuns eu, făcînd un efort disperat pentru a-mi aduna toată prezenţa de spirit.

A zîmbit şi a roşit, de parcă ar fi fost pe jumătate mîndru şi pe jumătate ruşinat de identitatea lui; şi dacă avea motive să se mîndrească pentru că ţinea de braţ o fată atît de dulce, pe de altă parte, avea destule motive să ruşineze că tăinuise atîta vreme norocul de care se bucura.

— Dă-mi voie să te prezint soţiei mele, mi-a zis el, străduindu-se să-şi ascundă stînjeneala şi adoptînd un fel de veselie nepăsătoare. Esther, ţi-l prezint pe domnul Markham; prietenul meu Markham, şi doamna Lawrence, fostă pînă nu de mult domnişoara Hargrave.

I-am făcut o plecăciune miresei şi i-am scuturat violent mîna mirelui.

— De ce nu m-ai ţinut şi pe mine la curent, i-am zis eu cu reproş, afectînd un oarecare resentiment pe care nu-l prea simţeam.

— Ba ţi-am spus, mi-a zis el cu un aer încurcat şi vinovat. Sper că ai primit scrisoarea mea?

— Care scrisoare?

— Cea prin care-ţi anunţam căsătoria plănuită.

— N-am primit nici cea mai vagă aluzie cu privire la un asemenea proiect.

— Atunci probabil că s-a încrucişat pe drum cu tine — pentru că ar fi trebuit să-ţi parvină ieri dimineaţă.

Mărturisesc, într-adevăr, că anunţul venea cam tîrziu. Dar atunci ce te-a adus aici, dacă n-ai primit nici un fel de veste?

Acum era rîndul meu să mă simt încurcat şi stînjenit. Dar tînăra doamnă, care în timpul scurtei noastre conversaţii, bătătorise zăpada de sub tălpile ei, mi-a venit în ajutor şoptindu-i soţului ei să-şi poftească prietenul în trăsură.

— Da, şi pe urmă, e şi tare frig! zise Lawrence privind cu spaimă la îmbrăcămintea ei uşoară şi ajutînd-o imediat să se urce în caleaşcă. Markham, vrei să vii şi tu? Ne ducem la Paris, dar te putem lăsa oriunde pe drumul Dover.

— Nu, mulţumesc. La revedere, cred că nu mai e nevoie să vă urez călătorie plăcută. Dar voi aştepta nişte scuze foarte elegante cîndva, te rog să nu uiţi, şi zeci de scrisori pînă ne revedem.

Mi-a strîns mîna şi s-a grăbit să se aşeze alături de doamna lui. Nu era nici momentul, nici locul potrivit pentru explicaţii sau discursuri.

CAPITOLUL LII

ÎNTR-UN TÎRZIU, FAETONUL CARE zăbovise atîta, m-a ajuns din urmă. M-am urcat în el şi i-am poruncit vizitiului care-l adusese să mă conducă la conacul Grassdale; eram mult prea adîncit în propriile mele gînduri ca să ţin să mîn eu caii. Aveam s-o văd pe doamna Huntingdon; din moment ce trecuse mai bine de un an de la moartea soţului ei, nu putea să fie în

nici un caz vorba de un gest necuviincios. Şi, după indiferenţa sau bucuria pe care avea s-o manifeste la sosirea mea neaşteptată, aveam să-mi dau seama dacă inima ei îmi aparţine. Dar însoţitorul meu, un individ vorbăreţ şi înfipt, nu se arăta dispus să mă lase în voia cugetărilor mele.

— Ia uite-i cum pleacă! zise el în timp ce trăsurile se înşirau dinaintea noastră. O să se petreacă o sumedenie de lucruri mari azi... Aveţi habar de familia asta, domnule? Ori poate nu sînteţi de prin partea locului?

— Îi cunosc mai mult din auzite.

— Hm! Ăi mai buni dintre ei, oricum, sînt duşi pe lumea ailaltă. Eu aşa zic că cucoana bătrînă o să plece după ce se mîntuie cu toată zarva asta şi o să se ducă de aici, pe undeva, să trăiască pe bucăţica ei de pămînt. Da' cuconiţa tînără — sau mă rog, a nouă (că chiar aşa boboc tînăr nu mai e nici ea), vine să locuiască la Grove.

— Va să zică domnul Hargrave s-a căsătorit?

— Da, dom'le, să tot fie vreo cîteva luni de-atunci, Ar fi trebuit el să se însoare mai dinainte, cu o văduvioară, dar n-au putut ieşi la tocmeală în privinţa banilor.

Ea avea punga plină şi domnul Hargrave voia toţi bănişorii numai pentru el; numai că ea nu s-a-ndurat s-o lase din palmă, aşa că pe urmă s-au cam răcit unu de altu. Astălaltă pe care a luat-o nu se scaldă chiar aşa, în gologani, şi nici nu pică de frumoasă, dar n-a mai fost măritată. Cică ar fi cam urîţică, umblă vorba, şi mă tem că merge pe patruzeci de ani, dacă nu cumva o fi trecuţi chiar de culmea dealului, aşa că vedeţi 'mneavoastră, dacă nu prindea ocazia asta zicea că alta mai bună n-o să i se mai ivească în cale. Eu chitesc că o fi zis că un bărbat chipeş şi tînăr preţuieşte tot atît cît are ea pe lume, aşa că mai bine să-l ia de soţ. Dar eu tare mă tem că n-o să treacă

multă vreme şi o să-şi cam muşte mîinile pentru tîrgul ăsta care l-a încheiat. Zice lumea că a cam şi început să vadă că el nu e un gentleman chiar, chiar aşa de drăguţ, de mărinimos, de politicos şi de încîntător cum îl socotise ea înainte de nuntă. A început să nu-i prea pese de ea şi în schimb pune piciorul în prag cam prea des. Da, da, şi pînă bagă ea bine de seamă o să vadă că el se înrăieşte tot mai tare şi o neglijează tot mai mult.

— S-ar zice că-l cunoşti destul de bine, am remarcat eu.

— Păi chiar aşa, dom'le, că-l ştiu de cînd era flăcău; şi era mîndru nevoie mare şi cu toane şi ştia ce vrea. Am fost şi eu în slujba lor ani de-a rîndul. Dar n-am mai putut să stau, că nu le puteam suferi apucăturile — erau tare strînşi la pungă şi stăpîna se făcuse din ce în ce mai rea şi mai haină şi te ţinea al dracului din scurt şi îţi tot reteza porţia; ca să nu mai zic că nu te slăbea din ochi şi nu te cruţa nicicînd. Aşa că mi-am luat seama şi mi-am căutat de lucru în altă parte.

— Nu sîntem aproape de casă? am întrebat eu întrerupîndu-l.

— Da da, dom'le. Uite. acolo e parcul.

Mi s-a făcut inima cît un purice privind conacul acela măreţ din mijlocul terenului vast — parcul la fel de frumos acum, în haina lui de iarnă, cum trebuie să fi fost şi în strălucirea verii: pajiştea majestuoasă cu povîrnişurile şi vîlcelele unduioase înfăţişate privirilor în îmbrăcămintea aceea de o puritate orbitoare, nepătată şi neprihănită — cu excepţia unei poteci lungi şi şerpuitoare, croită de o ceată de cerbi şi de căprioare; copaci măreţi cu ramurile încărcate de zăpadă aruncîndu-şi strălucirea albă pe cerul cenuşiu-întunecat; brîul de păduri masive ce înconjura proprietatea; întinderea vastă de apă ce dormea somnul îngheţului; sălciile plîngătoare şi frasinii ce-şi

aplecau deasupra lacului ramurile încărcate de zăpadă; toate acestea alcătuiau un tablou cu adevărat izbitor şi încîntător pentru o minte neîmpovărată de gînduri, dar deloc încurajator pentru mine. Exista totuşi o oarecare consolare — că toate acestea avea să le moştenească micuţul Arthur. Dar oare ea în ce situaţie se afla? Dominîndu-mi, printr-un efort, dorinţa de a-i pomeni numele faţă de însoţitorul meu, atît de amator de sporovăială, l-am întrebat dacă nu ştie cumva ce i-a lăsat răposatul ei soţ prin testament şi cum a hotărît să fie împărţită proprietatea.

A da, el ştia absolut totul; aşa că m-a informat pe loc: Helen avea deplina stăpînire şi administrare a moşiei pînă la majoratul băiatului în afară de posesiunea absolută şi necondiţionată a propriei ei averi, şi a unei sume suplimentare ce-i fusese acordată prin foaia dotală.

Înainte de încheierea acestor explicaţii faetonul a tras la poarta parcului. Acum mă aştepta marea încercare — dacă aveam s-o găsesc acasă — dar, vai! Se putea ca ea să fie încă la Staningley. Fratele ei nu mă informase ca lucrurile ar sta altfel. Am întrebat la căsuţa portarului dacă doamna Huntingdon e la conac. Nu, era plecată cu mătuşa ei în comitatul X, dar era aşteptată să se întoarcă înainte de Crăciun. De obicei îşi petrecea majoritatea timpului la Staningley şi venea la Grassdale rareori, cînd administrarea treburilor moşiei sau interesele ţăranilor sau persoanelor rămase în grija ei îi cereau prezenţa acolo.

— Pe lîngă ce oraş e Staningley? am întrebat.

Am obţinut curînd informaţia dorită.

— Ei şi acum, omule, dă-mi hăţurile; ne întoarcem la M. Trebuie să îmbuc ceva la „Trandafirul şi coroana”, apoi s-o pornesc spre Staningley cu prima diligenţă care duce la H.

La M. am avut oarecare răgaz înainte de plecarea diligenţei pentru a-mi reface forţele cu ajutorul unei

gustări zdravene şi a mă înviora spălîndu-mă şi schimbîndu-mi hainele. De asemenea, i-am expediat o scurtă scrisoare mamei (ca fiu de treabă ce eram) ca s-o asigur că sînt încă în viaţă şi ca să-mi cer scuze că nu-mi făcusem încă apariţia. Întrucît în vremea aceea se călătorea destul de încet, drumul pînă la Staningley avea să dureze mult.

M-am urcat în „Fulgerul” şi mi-am reluat călătoria. Mai aveam de mers cale de două poşte, dar diligenţa, după cum am fost informat, trecea chiar pe lîngă Staningley, aşa că, l-am rugat pe surugiu să mă lase cît mai aproape de conac.

Era o dimineaţă senină şi geroasă. Faptul că stăteam ţeapăn şi priveam peisajul cu mantia lui de zăpadă şi cerul însorit, că inhalam aerul proaspăt şi înviorător şi auzeam scrîşnetul zăpezii îngheţate sub roţile diligenţei, îmi dădea o stare de bună dispoziţie. Dacă mai adăugăm la asta şi gîndul la persoana pe care mă pregăteam s-o întîlnesc, îţi poţi închipui cam în ce stare mă aflam.

Spre sfîrşitul călătoriei însă, vreo doi pasageri m-au cam deprimat.

— Frumos domeniu, zise unul dintre ei, făcînd semn cu umbrela spre lanurile întinse din dreapta, care se distingeau printre gardurile vii şi printre şirurile de copaci mîndri, crescînd pe marginile îngrăditurilor, iar uneori în mijlocul acestora. Grozavă moşioară, dacă ai vedea-o vara sau primăvara.

— Da, răspunse celălalt, — un bătrînel cam morocănos la înfăţişare şi la glas, cu un palton cam fără culoare, cu o umbrelă de bumbac. Bănuiesc că e proprietatea bătrînului Maxwell.

— A fost a lui, dar probabil ştii că a murit şi a lăsat-o toată nepoatei lui.

— Toată?

— Da, pînă la ultima prăjină — cu conac cu tot — afară de nu ştiu ce fleac pe care i l-a lăsat ca amintire

nepotului din comitatul S. şi de o rentă viageră pentru nevastă-sa.

— Foarte ciudat, domnule!

— Chiar aşa şi e, domnule. Şi nici măcar nu-i era nepoată bună; dar n-avea rude de sînge mai apropiate — afară doar de un nepot cu care se certase; pentru nepoata asta avusese întotdeauna o slăbiciune. Şi pe urmă mergea vorba că nevastă-sa l-a sfătuit s-o facă. Ea adusese în căsnicia lor cea mai mare parte a averii şi a fost dorinţa ei s-o transmită acestei doamne.

— Hm! O să fie o pradă foarte bună!

— În privinţa asta nu-ncape îndoială. E văduvă, dar e încă foarte tînără, şi straşnic de frumoasă. În plus, are şi averea ei proprie şi doar un singur copil — pentru care îngrijeşte o moşie foarte frumoasă în comitatul J. Ei, s-ar putea spune multe lucruri în favoarea ei! Dar tare mă tem că noi, ăştia, n-aveam nici o şansă (între timp m-a îmboldit în glumă cu cotul nu numai pe mine, ci şi pe interlocutorul lui). Ha-ha-ha! Sper că nu v-am supărat cu ceva, domnule? (Asta era pentru mine): Hm, hm!... Eu unul cred că n-o să se mărite decît cu un nobil. Ia priveşte, domnule — reluă el întorcîndu-se spre celălalt vecin al lui şi trecîndu-şi umbrela pe sub nasul meu ca să-i arate ceva pe fereastră — ăla e conacul — şi vezi ce parc grozav are — şi pădurile alea de dincolo — lemn al dracului de bun şi vînat cîtă frunză şi cîtă iarbă... Hei, dar ce mai e şi asta?

Această exclamaţie i-a fost pricinuită de oprirea bruscă a diligenţei la poarta parcului.

— E un domn care coboară la conacul Staningley? a strigat surugiul.

M-am ridicat şi mi-am aruncat jos din diligenţă sacul de voiaj, pregătindu-mă să sar şi eu după el.

— Ce, vi s-a făcut rău, domnule? m-a întrebat vecinul meu vorbăreţ holbîndu-se la mutra mea (probabil că pălisem rău de tot).

— Nu. Ţine banii, surugiu!

— Mulţam frumos, dom'le! Gata!

Surugiul băgă taxa de călătorie în buzunar şi dădu bice cailor, lăsîndu-mă — nu să pornesc pe aleea parcului, ci să păşesc în sus şi-n jos prin faţa porţilor lui, cu braţele încrucişate şi cu ochii aţintiţi în pămînt — în timp ce imagini, gînduri şi impresii de o forţă copleşitoare nu se învălmăşeau în minte. Nimic nu era foarte desluşit decît atîta; nutrisem zadarnic dragostea aceasta; speranţele mele se duseseră de rîpă; trebuia să mă smulg de îndată de acolo şi să alung sau să-mi înăbuş toate gîndurile în legătură cu ea ca pe o amintire a unui vis nesăbuit şi nebunesc. Bucuros aş mai fi zăbovit ceasuri întregi pe lîngă conac în speranţa de a o zări măcar din depărtare înainte de a pleca, dar n-avea rost s-o fac. Nu trebuia s-o las să mă vadă — pentru că ce altceva ar fi putut să mă aducă încoace decît speranţa de a-i reînvia sentimentele, în scopul de a-i obţine mîna? Puteam eu oare îndura să creadă cumva că o iubeam acum pentru averea, pentru situaţia ei, după ce timp de un an şi jumătate nu mai dădusem nici un semn de viaţă?

Nu! Trebuia să plec pe dată şi ea nici să nu ştie că am trecut pe lîngă locuinţa ei pentru că deşi aş fi putut să neg că aş fi aspirat la mîna ei, tihna nu trebuia să-i fie tulburată de prezenţa mea şi nici inima ei afectată de faptul că-i eram credincios şi c-o iubeam!

„Rămîi cu bine, scumpa mea Helen, pentru totdeauna! Pentru totdeauna!”

Aşa am zis — şi totuşi nu m-am putut smulge de acolo. Am făcut cîţiva paşi, apoi am întors capul ca să mai privesc o dată impozantul ei cămin. Apoi am mai făcut cîţiva paşi; pe urmă, pierdut într-o visare melancolică, m-am oprit iar şi m-am sprijinit de scoarţa aspră a unui copac bătrîn ce creştea în marginea drumului.

CAPITOLUL LIII

ÎN TIMP CE STĂTEAM AŞA, ABSORBIT de gîndurile mele sumbre, s-a ivit de după colţul drumului o trăsură luxoasă. Nu m-am uitat la ea, şi dacă ar fi trecut în linişte pe lîngă mine, poate că nici n-aş fi ţinut măcar minte că am văzut-o; dar un glas subţirel dinăuntrul ei m-a trezit din reverie cu exclamaţia:

— Mămico, mămico, uite-l pe domnul Markham!

Răspunsul nu l-am auzit, dar curînd acelaşi glas a răspuns:

— Ba da, mămico, e chiar el! Uită-te şi tu!

N-am ridicat ochii. Însă bănuiesc că mămica s-a uitat, întrucît o voce limpede şi melodioasă ale cărei tonuri m-au făcut să mă simt cuprins de fiori, a strigat:

— Vai, mătuşico! Uite-l pe domnul Markham... Prietenul lui Arthur! Richard, opreşte!

Era atîta emoţie, plină de bucurie, în felul cum fuseseră rostite aceste cîteva cuvinte — în special acea tremurătoare exclamaţie: „Vai, mătuşico!" încît n-am mai putut să-mi păstrez rezerva. Caleaşca s-a oprit imediat şi ridicînd ochii am întîlnit privirile unei doamne vîrstnice, palidă şi gravă, care mă examina prin fereastra deschisă. A înclinat capul, eu i-am răspuns tot cu o plecăciune, apoi s-a retras înăuntru în timp ce Arthur se ruga de valet să-i dea drumul să coboare. Dar înainte ca servitorul să se poată da jos de pe bancheta lui înaltă, pe ferestruica trăsurii s-a întins, în tăcere, o mînă. Am recunoscut-o, cu toate că o mănuşă neagră îi ascundea albeaţa delicată şi o bună parte din frumuseţe. Grăbindu-mă s-o apuc, am strîns-o în mîna mea — mai întîi cu ardoare, însă luîndu-mi imediat seama, i-am dat drumul şi mîna s-a retras pe dată.

— Veneai în vizită la noi sau erai doar în trecere? m-a întrebat cu glas scăzut stăpîna acelei mîini.

Simţeam că-mi scrutează, cu atenţie, expresia feţei, din dosul vălului negru şi gros care, împreună cu jaluzelele trăsurii îi ascundeau pe de-a-ntregul chipul de ochit mei.

— Am... Am venit să văd meleagurile, m-am bîlbîit eu.

— Meleagurile?! a repetat ea pe un ton care trăda mai degrabă neplăcere sau dezamăgire decît surprindere. Atunci nu intri?

— Dacă vă face plăcere...

— Poţi să te-ndoieşti de asta?

— Da, da! Trebuie neapărat să intri, a strigat Arthur alergînd spre mine.

Mi-a apucat mîna şi mi-a strîns-o bărbăteşte cu amîndouă mînuţele lui.

— Vă mai aduceţi aminte de mine, domnule? mi-a zis el.

— Oho, şi încă cum, drăguţul meu, măcar că te-ai schimbat atît de mult, i-am răspuns eu, cercetînd înfăţişarea tînărului gentilom destul de înăltuţ şi de subţirel, cu expresia mamei lui imprimată vizibil pe trăsăturile sale frumoase şi inteligente, în ciuda ochilor albaştri care radiau de bucurie, şi a cîrlionţilor blonzi care-i ieşeau de sub şăpcuţă.

— Nu-i aşa că am crescut? m-a întrebat el ridicîndu-se în vîrful picioarelor.

— Dac-ai crescut! Pe cuvîntul meu, cred că ai aproape cu o palmă mai mult de cînd te-am văzut ultima dată.

— Am împlinit şapte ani, mi-a replicat el cu mîndrie.

Peste încă şapte ani o să fiu la fel de înalt ca şi dumneata, sau aproape.

— Arthur, i-a zis maică-sa, spune-i să intre. Mînă înainte, Richard!

În glasul ei era o umbră de tristeţe, precum şi de răceală, dar nu ştiam prea bine cui să atribui acest lucru. Trăsura a mers mai departe şi a intrat pe poartă înaintea noastră. Micuţul meu tovarăş m-a condus pe aleea parcului, ciripind vesel tot drumul. Odată ajunşi la uşa conacului, m-am oprit pe scări şi m-am uitat în jos, aşteptînd să-mi recapăt calmul dacă puteam — sau cel puţin, să-mi reamintesc hotărîrile luate de curînd şi principiile pe care se întemeiau ele. Abia după ce Arthur m-a tras delicat de haină, de mai multe ori, şi şi-a repetat invitaţia de a intra, am acceptat în cele din urmă să-l însoţesc în încăperea unde ne aşteptau doamnele.

Cînd am intrat, Helen m-a privit scrutător, dar cu un aer blînd şi serios. M-a întrebat, politicoasă, de mama şi de Rose. I-am răspuns respectuos la întrebări. Doamna Maxwell m-a rugat frumos să iau loc, făcînd observaţia că e destul de rece, dar, oricum, presupunea că n-am făcut o călătorie prea lungă în dimineaţa aceea

— A, nu, mai puţin de douăzeci de mile, am răspuns.

— Dar nu pe jos!

— Nu, doamnă, cu diligenţa.

— Uite-o pe Rachel, domnule, îmi zise Arthur, singura fiinţă cu adevărat fericită dintre noi toţi.

Îmi îndreptai privirea spre această vrednică persoană care tocmai intrase ca să-şi ajute stăpîna să se dezbrace. Mă onoră cu un zîmbet aproape prietenos în semn de recunoaştere.

După ce Helen îşi scoase pălăria şi vălul, paltonul gros şi celelalte, arăta atît de mult ca pe vremuri, încît nu prea ştiam cum am să suport revederea. M-am bucurat în mod deosebit să văd că frumosul ei păr negru era la fel de bogat şi nu-şi pierduse defel strălucirea.

— Mămica a renunţat la boneta de văduvă în cinstea căsătoriei unchiului, a spus Arthur, citindu-mi în ochi, cu un amestec de simplitate şi de agerime, caracteristic copiilor. (Mămica avea o înfăţişare foarte gravă, iar doamna Maxwell clătină din cap.) Mătuşa Maxwell n-o să părăsească niciodată doliul, insistă obrăznicuţul.

Dar cînd a văzut că impertinenţa lui o îndurerase pe mătuşă-sa, s-a dus şi a cuprins-o pe după gît, a sărutat-o pe obraz, apoi s-a retras în nişa unuia dintre bovindourile mari. S-a jucat în linişte cu cîinele, în timp ce doamna Maxwell discuta, cu mine, pe un ton foarte grav, subiecte extrem de interesante ca: vremea, anotimpul, starea drumurilor. Am socotit prezenţa ei drept foarte folositoare pentru a pune stavilă impulsurilor mele fireşti, un antidot împotriva acelor emoţii tumultuoase şi a tulburării care altfel m-ar fi purtat cu ele şi m-ar fi furat în pofida raţiunii şi voinţei mele. Numai că tocmai atunci mi s-a părut această încorsetare aproape insuportabilă şi-mi era îngrozitor de greu să mă silesc să fiu atent la vorbele ei şi să-i răspund cu politeţea necesară. Asta din cauză că o simţeam pe Helen stînd foarte aproape de mine, lîngă cămin. Nu îndrăzneam să mă uit la ea, dar aveam senzaţia că e eu ochii pe mine şi dintr-o privire aruncată pe furiş am văzut — sau cel puţin aşa mi s-a părut — că e puţin îmbujorată la faţă şi că degetele ei, în timp ce se jucau cu lanţul de la ceas, erau agitate de acea frămîntare şi de acel tremur care trădează o emoţie profundă.

— Spune-mi, te rog, — mi-a zis ea profitînd de cea dintîi pauză din încercările de conversaţie dintre mătuşa ei şi mine, şi vorbind repede şi cu glas scăzut, fără să-şi ia ochii de la lanţul de aur (lucru de care mi-am dat seama pentru că acum am îndrăznit să-mi întorc din nou privirile spre ea) — spune-mi, te rog, ce

mai fac cei de la Lindenhope? Nu s-a mai întîmplat nimic de cînd am plecat eu de acolo?

— Cred că nu.

— N-a murit nimeni? Nu s-a căsătorit nimeni?

— Nu.

— Şi nici... şi nici nu se pregăteşte nimeni de căsătorie?... Nu s-au rupt legăturile vechi şi nu s-au înjghebat altele noi? Nici unul dintre vechii prieteni n-a fost uitat sau înlocuit?

Rostind această frază şi-a coborît atît de mult vocea încît nimeni în afară de mine n-ar fi putut prinde ultimele cuvinte. Şi în acelaşi timp şi-a întors ochii spre mine şi în ei i-a înflorit un zîmbet de o nespus de dulce melancolie. Avea o expresie întrebătoare, timidă, dar destul de pătrunzătoare, care a făcut să-mi ardă obrajii de o emoţie greu de exprimat.

— Nu, nu cred, i-am răspuns. Cu siguranţă că nu, dacă alţii s-au schimbat la fel de puţin ca şi mine.

Faţa i s-a împurpurat.

— Şi chiar n-aveai de gînd să ne faci o vizită? a exclamat ea.

— Mi-era teamă să nu vă deranjez.

— Să ne deranjezi! strigă ea cu un gest nervos. Cum se poate?... Dar ca şi cum şi-ar fi amintit brusc de prezenţa mătuşii ei se opri şi întorcîndu-se spre această doamnă continuă:

— Vai, mătuşică, domnul acesta este prietenul cel mai bun al fratelui meu şi a fost şi o cunoştinţă apropiată de-a mea (cel puţin timp de cîteva luni — care au trecut prea repede, din păcate), declara că ţine foarte mult la băiatul meu — şi cînd colo, trecînd pe lîngă casa noastră, la atîtea zeci de mile de locuinţa lui, refuză să ne viziteze din teama de a nu ne deranja!

— Domnul Markham e exagerat de sfios, remarcă doamna Maxwell.

— Sau poate exagerat de ceremonios, zise nepoata el. Exagerat de... mă rog, n-are importanţă.

Şi întorcîndu-mi spatele, se aşează pe un scaun de lîngă masă, îşi trase aproape o carte şi începu să o răsfoiască energic, dar în mod vădit cu gîndurile aiurea.

— Dacă aş fi ştiut — am zis eu — că mi-aţi fi făcut onoarea de a vă aminti de mine, foarte probabil că nu mi-aş fi refuzat plăcerea de a vă vizita, dar m-am temut că m-aţi uitat de mult.

— I-ai judecat pe alţii după chipul şi asemănarea dumitale, a mormăit ea fără să-şi ridice ochii de pe carte, dar înroşindu-se în timp ce vorbea şi dînd, în grabă, cîte zece pagini deodată.

A urmat o pauză de care Arthur s-a gîndit să profite pentru a-mi prezenta frumosul pui de setter şi pentru a-mi arăta ce frumos a crescut şi ce bine îi merge, întrebîndu-mă totodată ce mai face Sancho, tatăl căţelului. Doamna Maxwell s-a retras apoi ca să se dezbrace. Helen a împins cartea la o parte şi după ce s-a uitat în tăcere la băiatul ei, l-a trimis din odaie sub pretextul că-l roagă să-şi aducă ultima carte primită, ca să mi-o arate. Copilul s-a grăbit s-o asculte; dar eu am continuat să mîngîi cîinele. Tăcerea ar fi putut să dureze pînă la întoarcerea copilului, dacă numai de mine ar fi depins s-o întrerup, dar, după un minut gazda mea s-a ridicat nervoasă şi, reluîndu-şi poziţia dinainte, între mine şi colţul căminului, a exclamat pe un ton foarte serios:

— Gilbert, ce s-a-ntîmplat cu tine? De ce te-ai schimbat atît de mult?... Ştiu că e o întrebare foarte indiscretă s-a grăbit să adauge — şi poate extrem de nepoliticoasă. Dacă ţi se pare că e astfel, atunci te rog să nu-mi răspunzi — dar ştii că nu pot să sufăr misterele şi ascunzişurile.

— Nu m-am schimbat deloc, Helen — din nefericire sentimentele mele sînt la fel de intense şi de pătimaşe ca întotdeauna. Nu eu m-am schimbat, ci situaţia.

— Care situaţie? Te rog frumos, spune-mi şi mie!

Obrajii ei au pălit de chinul aşteptării; se putea oare să se teamă că mi-am făgăduit inima şi credinţa altei persoane?

— Am să-ţi spun imediat, i-am răspuns. Am să-ţi mărturisesc că am venit aici în scopul de a te vedea (nu fără unele presimţiri neplăcute şi temeri faţă de propria mea îndrăzneală şi nu fără spaima că s-ar putea să nu fiu un oaspete chiar atît de binevenit cum mă aşteptam în timp ce mă apropiam de conac). Dar nu ştiam pe atunci că moşia asta îţi aparţine, pînă cînd nu m-a lămurit în privinţa moştenirii tale conversaţia a doi tovarăşi de călătorie, pe ultima porţiune a drumului. Şi atunci mi-am dat deodată seama de nesăbuinţa speranţelor pe care le nutream şi de faptul că ar fi fost o nebunie să le mai păstrez măcar o clipă. Şi cu toate că am coborît la poarta conacului tău, m-am hotărît să nu intru. Am zăbovit cîteva minute ca să privesc proprietatea, dar eram absolut decis să mă întorc la M. fără să-i văd stăpîna.

— Şi dacă mătuşă-mea şi cu mine nu ne-am fi întors tocmai atunci de la plimbarea de dimineaţă, nu te-aş mai fi văzut niciodată şi n-aş mai fi avut veşti de la tine?

— Mi s-a părut că ar fi fost mai bine pentru amîndoi să nu ne întîlnim, i-am răspuns calm, dar neîndrăznind să vorbesc decît în şoaptă, şi fără să am curajul s-o privesc drept în faţă ca nu cumva tăria să nu mă părăsească de tot. Am continuat: — Mi s-a părut că o întrevedere n-ar face altceva decît să-ţi tulbure, ţie, liniştea şi să mă înnebunească pe mine. Dar acum mă bucur de acest prilej de a te revedea şi de a afla că nu m-ai uitat şi de a te asigura că nu voi înceta niciodată să mă gîndesc la tine.

A urmat un moment de pauză. Doamna Huntingdon s-a îndepărtat şi s-a instalat în nişa ferestrei. Oare a înţeles din vorbele mele că numai

sfiala şi modestia mă împiedicau să-i cer mîna? Înainte de a putea vorbi din nou a rupt chiar ea tăcerea, întorcîndu-se brusc spre mine şi spunînd:

— Ai fi putut avea şi mai înainte un asemenea prilej — vreau să spun pentru a mă asigura că-mi păstrezi o amintire frumoasă şi pentru a te asigura că şi eu am aceleaşi sentimente pentru tine — dacă mi-ai fi scris.

— Aşa aş fi făcut, dar nu ţi-am ştiut adresa şi n-am prea vrut să-l întreb pe fratele tău, pentru că mi s-a părut că el n-ar fi de acord să-ţi scriu. Însă asta nu m-ar fi împiedicat nici o clipă, dacă aş fi putut îndrăzni să cred că tu aşteptai veşti de la mine sau măcar că ţi-ai irosit vreodată un gînd îndreptîndu-l spre nefericitul tău prieten. Dar, bineînţeles, tăcerea ta m-a dus la concluzia că m-ai uitat.

— Va să zică te aşteptai ca eu să-ţi scriu întîi?

— Nu, Helen, vreau să zic, doamnă Huntingdon, i-am spus eu îmbujorîndu-mă la faţă din pricina reproşului cuprins în aceste vorbe — fireşte că nu. Dar dacă mi-ai fi transmis un mesaj prin fratele tău sau măcar dacă l-ai fi întrebat din cînd în cînd despre mine...

— L-am întrebat adeseori despre tine. Dar n-aveam de gînd să fac mai mult decît asta — a reluat ea zîmbind — atîta vreme cît tu continuai să te mărgineşti la cîteva întrebări cuviincioase cu privire la sănătatea mea.

— Fratele tău nu mi-a spus niciodată că mi-ai pomenit numele.

— Dar l-ai întrebat vreodată?

— Nu; pentru că am văzut că nu doreşte să fie chestionat în legătură cu tine sau să arate o cît de mică încurajare ataşamentului meu prea insistent.

Helen nu mi-a răspuns.

— Şi avea perfectă dreptate, am adăugat.

Dar Helen a rămas tăcută, privind la pajiştea înzăpezită de afară: „O, am s-o scutesc de prezenţa mea”, m-am gîndit. Şi imediat m-am ridicat şi m-am apropiat de ea ca să-mi iau rămas bun, cu o hotărîre cum nu se poate mai eroică.

— Dar ce, ai plecat? mi-a zis ea luîndu-mi mîna pe care i-o întinsesem, însă fără să-i dea drumul imediat.

— Ce rost ar avea să mai zăbovesc?

— Aşteaptă cel puţin pînă se întoarce Arthur.

— Fiind mai mult decît bucuros să mă supun, am rămas acolo şi m-am rezemat de cealaltă cercevea a ferestrei.

— Mi-ai spus că nu te-ai schimbat, a reluat gazda. Să ştii totuşi că te-ai schimbat, şi încă foarte mult.

— Nu, doamnă Huntingdon, deşi ar fi trebuit s-o fac.

— Adică vrei să susţii că ai aceleaşi sentimente pentru mine, pe care le aveai şi la ultima noastră întîlnire?

— Da; numai că ar fi o greşeală să vorbesc acum despre asta.

— Greşit a fost cînd am vorbit atunci, Gilbert. Acum nu mai e deloc o greşeală — în afară de cazul cînd ai spune ceva care să calce în picioare adevărul.

Eram mult prea agitat ca să pot vorbi. Dar fără să aştepte un răspuns, şi-a întors ochii strălucitori şi obrajii împurpuraţi, spre fereastră, a ridicat geamul şi s-a uitat afară, fie ca să-şi domolească inima, fie ca să culeagă acel frumos trandafir Christmas, abia îmbobocit în tufişul de sub fereastră, care-şi scosese sfios capul de sub zăpada ce-l ocrotise pînă atunci de ger, şi care acum se topea sub razele soarelui. L-a rupt şi după ce a scuturat, cu un gest delicat, neaua strălucitoare de pe petalele lui, l-a apropiat de buze şi a spus:

— Trandafirul ăsta nu e la fel de înmiresmat ca o floare de vară, dar a răzbătut prin greutăţi şi

vrăjmăşii greu de înfruntat. I-a fost destul ploaia rece de iarnă ca să-l hrănească şi soarele firav al acestei luni ca să-l încălzească. Vînturile aspre nu l-au făcut să pălească şi nici nu i-au frînt lujerul. Uită-te, Gilbert, e la fel de proaspăt şi de vioi ca orice altă floare, deşi mai are şi acum pe petalele lui zăpadă... Îl vrei?

Am întins mîna. N-am îndrăznit să vorbesc de frică să nu mă copleşească emoţia. Mi-a pus roza în palmă, dar n-am strîns-o între degete — atît eram de absorbit de gînduri, mă frămîntam ce să spun în această împrejurare: să-mi dau frîu liber sentimentelor sau să continui să le strivesc. Luînd această şovăială drept indiferenţă — sau poate chiar lipsă de dorinţă în a-i accepta darul, Helen mi l-a smuls brusc din mînă şi l-a azvîrlit în zăpadă, a închis fereastra cu un gest energic şi s-a retras lîngă cămin.

— Helen! Ce-nseamnă asta? am strigat, uluit de schimbarea neaşteptată.

— Nu mi-ai înţeles darul, mi-a răspuns ea — sau ceea ce e încă şi mai rău, mi l-ai dispreţuit. Îmi pare rău că ţi l-am dat. Fiindcă am făcut o asemenea greşeală, singurul lucru la care m-am putut gîndi a fost să-l arunc.

— M-ai înţeles greşit, cumplit de greşit, i-am răspuns.

Şi într-o clipă am redeschis fereastra, am sărit afară, am luat floarea de jos, am dus-o în casă şi i-am oferit-o, implorînd-o să mi-o dea din nou şi spunîndu-i c-o voi păstra de-a pururi, de dragul ei, şi c-o voi preţui mai mult decît orice alt lucru pe care-l aveam pe lume.

— Şi asta te va mulţumi? m-a întrebat ea luînd trandafirul în mînă.

— Da, i-am răspuns.

— Atunci, poftim! Primeşte-l!

L-am lipit cu toată seriozitatea de buze şi l-am pus în sîn, în timp ce doamna Huntingdon mă privea cu un zîmbet puţin ironic.

— Ei, acuma pleci? m-a întrebat ea.

— Voi pleca, dacă... dacă trebuie neapărat.

— Te-ai schimbat, a continuat ea... Ai devenit ori foarte trufaş, ori foarte indiferent.

— Nici una, nici alta, Helen... Vreau să zic, doamnă Huntingdon. Dac-ai putea privi în inima mea...

— Şi totuşi trebuie să fii ori mîndru, ori nepăsător, dacă nu amîndouă laolaltă. „Doamnă Huntingdon”... De ce nu-mi zici Helen, ca mai înainte?

— O, Helen!... Scumpa mea Helen!... am murmurat.

— Trandafirul pe care ţi l-am dat era un simbol al inimii mele, mi-a zis ea. Ai vrea să-l iei cu tine şi pe mine să mă laşi aici, singură?

— Mi-ai da şi mîna dacă ţi-aş cere-o?

— Oare nu ţi-am spus destul pînă acum? m-a întrebat ea cu un zîmbet cum nu se poate mai fermecător.

I-am apucat repede mîna şi aş fi acoperit-o cu sărutări fierbinţi, dacă n-aş fi fost fulgerat de un gînd:

— Te-ai gîndit bine la consecinţe?

— Mă tem că nu, pentru că altfel nu m-aş fi oferit unui bărbat prea mîndru ca să mă ia sau prea indiferent, sau care îşi face probleme din pricina averii mele în loc să se gîndească la dragostea mea!

Tremuram s-o strîng în braţe, dar nu îndrăzneam să cred în atîta bucurie şi totuşi m-am stăpînit spunîndu-i:

— Şi dac-ai să te căieşti vreodată că ai luat un om sărac?

— Nu mă voi căi decît în cazul cînd mă vei dezamăgi. Dacă nu ai suficientă încredere în afecţiunea mea pentru a crede acest lucru, atunci lasă-mă!

— Iubita mea! Helen, scumpa mea! am strigat eu sărutînd acum, cu patimă, mîna pe care o păstram într-a mea şi cuprinzînd-o pe Helen în braţe. N-ai să te

căieşti niciodată dac-ar fi să depindă totul numai de mine. Dar te-ai gîndit şi la mătuşa ta?

Tremuram în aşteptarea răpunsului, şi o strîngeam tot mai tare la pieptul meu!

— Mătuşa mea nu trebuie să ştie încă nimic. O să i se pară un pas pripit şi nesăbuit, pentru că n-are de unde să-şi închipuie cît de bine te cunosc. Dar trebuie să te cunoască şi ea şi să înveţe să te placă. Va trebui să mă părăseşti, să revii la primăvară, să stai mai multă vreme şi să încerci s-o cucereşti şi sînt convinsă că o să începeţi să vă simpatizaţi.

— O, atunci vei fi a mea, i-am zis eu, sărutînd-o o dată şi încă o dată şi încă o dată, pentru că acum devenisem la fel de întreprinzător şi de impetuos pe cît fusesem mai înainte de timorat şi de stînjenit.

— Nu... Peste un an, mi-a răspuns ea, eliberîndu-se cu multă delicateţe din îmbătişarea mea, dar ţinîndu-mi încă tandru mîna.

— Cum, încă un an? Vai, Helen, dar nu pot aştepta atîta vreme!

— Păi unde ţi-e fidelitatea?

— Voiam să zic că nu pot îndura chinul unei despărţiri atît de îndelungate.

— N-o să fie o despărţire: o să ne scriem zilnic. Inima mea va fi tot timpul alături de tine şi uneori ai să ai posibilitatea să mă vezi şi cu proprii tăi ochi. Nu voi fi atît de făţarnică încît să pretind că mi-e uşor să aştept atîta vreme, dar în căsătoria asta e de datoria mea să-mi consult şi rudele.

— Rudele şi prietenii vor fi împotrivă.

— Nu se vor împotrivi prea mult, scumpul meu Gilbert, mi-a zis ea sărutîndu-mă cu înfocare. Nu se voi împotrivi cînd te vor cunoaşte. Iar dară se vor împotrivi, atunci înseamnă că nu-mi sînt cîtuşi de puţin, apropiaţi. Acum eşti mulţumit?

Şi-a ridicat faţa spre mine cu un zîmbet de o tandreţe nesfîrşită.

— Cum aş putea fi altfel dacă ştiu că mă iubeşti? Mă iubeşti, Helen, nu-i aşa? am adăugat eu neîndoindu-mă cîtuşi de puţin de această realitate, dar dorind s-o aud confirmată de propria ei gură.

— Dacă m-ai fi iubit atît de mult cît te iubesc eu mi-a răspuns ea cu cea mai mare seriozitate — nu te-ai fi comportat ca pînă aum, fiind gata-gata să mă pierzi. Trebuia să înţelegi că rangul, neamul şi averea, nu trag mai mult în balanţă decît adevărata dragoste dintre două inimi care se potrivesc atît de bine!

— Ce fericire de nespus, am exclamat eu îmbrăţişînd-o iar. N-am meritat-o, Helen, nu îndrăznesc să cred în atîta bucurie. Cu cît voi avea mai mult de aşteptat, cu atît mai mare îmi va fi teama să nu intervină ceva care să mi te răpească. Gîndeşte-te că într-un an se pot întîmpla o sută şi o mie de lucruri! În tot acest timp am să trec prin chinurile iadului. Şi pe urmă, iarna e şi un anotimp tare sumbru.

— Aşa m-am gîndit şi eu, mi-a răspuns ea pe un ton grav. N-am să mă căsătoresc iarna — sau cel puţin nu în decembrie, a adăugat ea cu un tremur. (Pentru că în luna aceea avusese loc şi căsătoria care o legase de fostul ei soţ, şi moartea îngrozitoare care o lăsase slobodă.) Aşadar am spus că peste un an, în primăvară.

— Primăvara viitoare?

— Nu... nu... toamna viitoare, poate.

— Atunci, vara..

— Mă rog, să zicem, la sfîrşitul verii. Acum gata, mulţumeşte-te cu atît...

În timp ce vorbeam, Arthur a intrat în odaie.

— Mămico, n-am putut găsi cartea în nici unul din locurile unde mi-ai zis tu s-o caut. (În zîmbetul mamei sale era ceva care părea să zică: „Nu, drăguţule, ştiam că n-ai s-o găseşti”). În cele din urmă mi-a adus-o Rachel.

— Uită-te, domnule Markham, o istorie naturală cu tot felul de păsărele şi animale, şi cu nişte poveşti la fel de drăguţe ca şi pozele!

Fiind foarte vesel, m-am aşezat să cercetez cartea şi l-am luat pe băieţel între genunchii mei. Dacă ar fi venit cu o clipă mai înainte l-aş fi primit cu mult mai putină amabilitate, dar acum i-am mîngîiat cu afecţiune cîrlionţii şi chiar i-am sărutat fruntea ivorie: era băiatul scumpei mele Helen, şi deci şi al meu. Şi aşa l-am privit întotdeauna de atunci încoace. Băieţelul acesta drăguţ a ajuns acum un tînăr de toată frumuseţea: a împlinit cele mai frumoase speranţe ale mamei sale şi în momentul de faţă locuieşte la conacul Grassdale împreună cu tînăra lui soţioară, jucăuşa Helen Hattersley de altădată.

Nu ajunsesem să mă uit la jumătate din carte, că doamna Maxwell şi-a făcut apariţia poftindu-mă în camera cealaltă, la dejun. La început maniera rece şi distantă a acestei doamne m-a cam îngheţat; dar m-am străduit din răsputeri să încerc s-o îmbunez şi să-i fiu pe plac. Se părea că izbutisem chiar şi în această primă şi scurtă vizită; pentru că pe măsură ce-i vorbeam, ea devenea tot mai amabilă şi mai cordială şi cînd am plecat mi-a spus foarte graţios la revedere, exprimîndu-şi speranţa că nu va trece mult pînă cînd va avea plăcerea de a mă primi din nou în casa ei.

— Dar în nici un caz nu poţi să pleci pînă cînd nu vezi sera, grădina de iarnă a mătuşii, mi-a spus Helen, pe cînd înaintam ca să-mi iau rămas bun de la ea, cu toată stăpînirea de sine.

Am profitat cu bucurie de un asemenea răgaz, şi am urmat-o în sera mare şi frumoasă, împodobită din belşug cu flori — mai ales dacă ţineam seama de anotimpul destul de înaintat — dar bineînţeles că nu eram în stare să le acord decît prea puţină atenţie.

— Mătuşa, începu Helen, ţine grozav de mult la flori, şi ţine foarte mult şi la Staningley. Te-am adus

aici ca să-ţi adresez o rugăminte în numele ei, şi anume, ca acesta să rămînă căminul ei pînă la sfîrşitul vieţii — şi dacă n-o fi totodată şi căminul nostru — s-o pot vedea cît mai des, să stau din cînd în cînd cu ea. Pentru că tare mă tem c-o să-i pară rău să mă piardă. Şi cum duce o viaţă retrasă, e înclinată spre tristeţe dacă e lăsată prea multă vreme singură.

— Cu dragă inimă, scumpa mea Helen! Fă exact ceea ce vrei cu tot ce e al tău. Nici prin cap nu mi-a trecut că aş putea să doresc ca mătuşa ta să părăsească această casă! Şi fie că vom trăi în altă parte, va fi exact aşa cum veţi hotărî tu şi cu ea. Ştiu că ar suferi dacă s-ar despărţi de tine, aşa că sînt gata să-i îndeplinesc orice dorinţă. De dragul tău o iubesc şi pe ea, şi fericirea ei îmi va fi la fel de scumpă ca şi aceea a propriei mele mame.

— Îţi mulţumesc, iubitule! Meriţi o sărutare pentru asta. La revedere. Ei, şi-acum, haide, haide... gata Gilbert, dă-mi drumul. Uite-l pe Arthur, aşa că te rog să te abţii...

A sosit momentul să-mi închei povestirea. Oricine în afară de tine, dragă Halford, ar fi spus că şi aşa am lungit-o prea mult. Dar, pentru a te face să fii pe deplin mulţumit, voi adăuga cîteva cuvinte, întrucît ştiu că vei avea un sentiment de simpatie pentru bătrînă doamnă şi vei dori să ştii cum s-a încheiat istoria ei. M-am întors acolo în primăvară şi, făcînd pe placul lui Helen, m-am străduit din răsputeri s-o cuceresc pe mătuşă. Ea m-a primit cu multă amabilitate, fiind fără îndoială pregătită să-mi preţuiască mai mult firea datorită relatărilor favorabile ale nepoatei. Cînd i s-au adus la cunoştinţă intenţiile mele ambiţioase, a privit lucrurile cu mult mai multă înţelepciune decît îndrăzneam eu să sper. Singura remarcă în această privinţă făcută în prezenţa mea a fost:

— Şi aşa, domnule Markham, după cîte înţeleg ai de gînd să-mi răpeşti nepoata. Mă rog! Trag nădejdea că Dumnezeu vă va binecuvînta unirea şi o va face pe scumpa mea fetiţă să cunoască fericirea. Dacă s-ar fi putut hotărî să nu se mai mărite mărturisesc că aş fi fost mai bucuroasă. Dar din moment ce vrea să se recăsătorească, nu cunosc nici o altă persoană căreia i-aş încredinţa-o mai cu dragă inimă decît dumitale, crede-mă!

Fireşte că am fost încîntat de acest compliment şi am sperat că-i voi putea arăta că nu s-a înşelat în aprecierile ei.

— Cu toate astea ar trebui să-ţi adresez o rugăminte, a continuat ea. S-ar părea că mai pot încă să consider proprietatea de la Staningley drept căminul meu! A vrea să fie şi al vostru, pentru că Helen e foarte legată de conac şi de mine — după cum sînt şi eu legată de ea. Grassdale îi evocă amintiri dureroase, peste care nu-i vine prea uşor să treacă. Eu nu vă voi supăra prea tare cu societatea mea, şi nu mă voi amesteca în viaţa voastră. De felul meu sînt o persoană destul de liniştită, voi rămîne cît mai mult în odăile mele, îmi voi vedea de treburile mele şi vă voi întîlni numai cînd şi cînd.

Nu încape îndoială că am acceptat toate acestea cu dragă inimă. Am trăit amîndoi în cea mai deplină armonie cu scumpa noastră mătuşă, pînă în ziua morţii ei Acest trist eveniment s-a petrecut cîţiva ani mai tîrziu — trist nu pentru ea (întrucît a avut parte de o moarte uşoară, ba chiar bucuroasă că ajunsese la capătul călătoriei sale), ci doar pentru cele cîteva persoane iubitoare — rude, prieteni şi slujitori recunoscători, pe care le-a lăsat în urma ei.

Dar să ne întoarcem la propriile mele treburi: m-am căsătorit vara, într-o dimineaţă strălucitoare de august. A fost nevoie de opt luni de zile, de toată amabilitatea şi bunătatea lui Helen pentru a înfrînge

prejudecăţile mamei mele împotriva miresei ce mi-o alesesem, şi pentru a o face să se împace cu gîndul că voi părăsi proprietatea de la Linden-Car şi mă voi stabili la o atît de mare depărtare. I-am lăsat ferma lui Fergus, cu speranţe mai mari în prosperitatea ei decît aş fi avut cu un an în urmă, în imprejurări similare. Asta deoarece de curînd s-a îndrăgostit de fiica mai mare a preotului din L., o domnişoară ale cărei calităţi îl stimulaseră să facă nişte eforturi cum nu se poate mai surprinzătoare, nu numai pentru a-i cîştiga afecţiunea şi stima şi pentru a obţine o avere suficientă ca să poată aspira la mîna ei, ci şi pentru a se dovedi vrednic de ea, în proprii lui ochi, şi în cei ai părinţilor fetei. În cele din urmă a izbutit, după cum ştii. Cît despre mine, nu mai e nevoie să-ţi spun cît de fericit sînt împreună cu Helen şi cît de binecuvîntaţi ne simţim bucurîndu-se unul de celălalt, ca şi de copiii noştri. Acum tocmai aşteptăm cu nerăbdare să soseşti tu şi Rose, pentru că se apropie momentul vizitei voastre anuale, cînd trebuie să renunţaţi la oraşul vostru plin de praf, fum, zarvă, trudă şi luptă, pentru o perioadă de destindere binefăcătoare şi de viaţă tihnită şi retrasă în societatea noastră.

Pînă atunci îmi iau rămas bun de la tine.

Al tău, Gilbert Markham.

Staningley, 10 iunie 1847